„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG
Olcsó és kitünő épitkezési anyag fagymentes, szintartó kőkemény, plasztikus.
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

Az aradi villamosmű épitése. Szathmáry Károly üzemigazgató elkészitette a városi villamtelep felállitásának előmunkálatait és azokat a beszerzett tervekkel és költségvetéssel s a jövedelmezőségi számitásokkal a tanács elé terjesztette. A tanács a tervezetet jóváhagyás végett felterjesztette a kereskedelemügyi ministeriumhoz.

A városszalonaki r. k templom helyreállitása. A városszalonaki róm. kath. templomot a kultuszminister müemlékké nyilvánitotta és elrendelte annak restaurálását. A templomot a XV. században Baumkirchner András épitész épitette.

Polgári leányiskola épitése Nagyváradon. Nagyvárad város mérnöki hivatala elkészitette az épitendő polgári leányiskola épitési terveit és azt a tanács elé terjesztette. Az épület a régi városháza helyén fog épülni.

Községház épités Szereden. Pozsonyvármegyei Szered község képviselőtestülete uj községház épitését mondotta ki. Az épitkezésre 70 000 korona van előirányzatba véve és azt árlejtés utján adja ki a község előljárósága.

Téglagyár és kórház épités Karánsebesen. Karánsebes város közgyülése elhatározta, hogy a Schvab-féle téglagyárat megveszi és átalakittatja, azonkivül modern közkórházat épittet. Kimondotta a közgyülés, hogy a villamos telepet megváltja és házi kezelésbe veszi át. A beruházási költségek mintegy 600.000 koronát fognak kitenni. A kórház épitési terveinek elkészitésével Kopeczek György budapesti müépitészt bizták meg.

A debreceni kulturpalota épitése. A vallás- és közoktatásügyi minister 150.000 kor. hozzájárulást engedélyezett a Debrecenben emelendő kulturpalota épitési költségeihez, miáltal a város által megszavazott 150.000 koronával a költségek fedezésére 300.000 kor. áll rendelkezésre. Mivel az épitési költségek 550.000 koronát és a telkek megszerzése 400.000 koronát igényel, elhatározta a tanács, hogy feliratot intéz a kultusministeriumhoz, miszerint a felveendő 6—700.000 kor. annuitásos kölcsön törlesztését tárcája terhére vállalja. Az épület helyéül a Piac utcában két telek és a Kossuth-utcában levő Komáromy-féle telek van kijelölve, melyek közül választani fognak.

A nagyváradi munkásházak épitése ügyében legközelebbi ülésén fog dönteni a város tanácsa. A v. mérnöki hivatal a terveket elkészitette, melyek szerint összesen 33 munkásház fog épülni a lóvásártér melletti Ósi-téren levő területen. A munkásházak épitő költségei 400.531 koronával vannak előirányozva, mely összeg azonban uj utcák nyitása,. burkolat, vizvezeték és villamosvilágitás létesitésének költségeivel 494.781 kor. 58 fillérre emelkedik.

Csatornázás Nagyváradon. Nagyvárad város mérnöki hivatala a vársánc környékének csatornázására vonatkozólag tervet dolgozott ki és azt a tanács elé terjesztette. A tervezet szerint a Torna-, Gilányi-, Várkapu-, Baross , Kolozsvári-, Vizi- és Károly-utcákat fogják csatornázni mintegy 62.961 kor. költségelőirányzat keretében.

A pozsonyi felsőbb leányiskola épitésénél teljesitendő épitőipari munkák elvállalására az ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi ministerium segédhivatali főigazgatójához március 29-én déli 1 óráig adhatók be. Az épület Herczegh Zsigmond budapesti müépitész tervei szerint épül.

A besztercebányai felsőbb leányiskola kibővitésénél teljesitendő épitőipari munkákra árlejtés van kitüzve. Az ajánlatokat a vallás és közoktatásügyi ministerium segédhivatali főigazgatójához március 17-én déli 1 óráig kell beadni Az épitkezés Herczegh Zsigmond budapesti müépitész tervei szerint kerül kivitelre.

Tüzoltótorony és szertár épités Temesrékás községben. Temesrékás község előljárósága a létesitendő tüzoltótorony és szertár épitésére december 20-án tartotta meg az árlejtést, melynek alapján az épitkezés kivitelére Stricker Ferenc és György temesrékási vállalkozóknak adott megbizást 10.243 kor. 40 fillér vállalati árban.

Szálloda átalakitás Békéscsabán. Békéscsaba község előljárósága elhatározta, hogy a Fiume szállodát átalakittatja és a vendéglő udvarán télikertet épittet. Ugyancsak átalakittatja a Nádor szállodát Reinhardt József békéscsabai szállodatulajdonos, a ki az épitkezést a tavaszszal megkezdeti.

Járásbirósági épület épitése Szentesen. Szentes város tanácsa felterjesztést intézett az igazságügyministeriumhoz, hogy az épitendő járásbirósági palota felépitésére a telken kivül 200.000 drb. téglát, ingyen homokot ad, azonkivül hajlandó az épületet felépiteni, ha lakbér cimen a kormány megfizeti az épitési tőke 50 éves amortizációja mellett mutatkozó annuitást. Az igazságügyminister az ajánlatot nem fogadta el, hanem az évi haszonbért határozott összegben kivánja meghatározni. A városi közgyülés elhatározta, hogy a már rendelkezésre álló adatok alapján elkészitteti az épület épitési terveit és azokat jóváhagyás végett felterjeszti az igazságügyi kormányhoz. Az épitési költségek 120.000 koronával vannak előirányzatba véve.

A soproni korcsolyapálya és pavillon épitése ügyében megállapodás jött létre a korcsolyaegylet és Sopron város tanácsa között E szerint a korcsolyapálya épitését Sándy Gyula budapesti épitész-tanár tervei szerint az egyesület eszközölteti, mig az épitési költségek fedezésére szükséges 80.000 koronás kölcsönt a tanács veszi fel az egyesület terhére, mely azt 30 év alatt törleszti.

Csatornázás Aradon. Arad város tanácsa az Erzsébetváros Sarkad külváros csatornázását határozta el A csatornázás költségei 460.000 koronával vannak előirányozva és a vonatkozó terveket a városi mérnöki hivatal már elkészitette.

A zombori igazságügyi palota épitése ügyében az igazságügyminister leiratot intézett dr. Eperjessy Béla törvényszéki elnökhöz, amelyben értesiti, hogy a palota épitését f. é. augusztus havában megkezdik. A minister utasitotta az elnököt, gondoskodjék arról, hogy a palota épitésére szánt telken álló épületet a város idejében lebontassa.

Járványkórház épités Győrött. Győr város mérnöki hivatala az épitendő járványkórházra vonatkozólag két alternativ tervet dolgozott ki és azokat bemutatta a tanácsnak. Az egyik tervezet szerint a kórház hordozható lenne s vas- és vasbetonból készülne, a másik tervezet szerint pedig szilárdan épülne. Előbbi esetben 31,700 kor., utóbbi esetben 43,000 koronát tesznek ki az épitési költségek.

Az aradi vármegyei közkórház kibővitésének ügye dülőre jutott, amennyiben a belügyminister a hozzájárulás megállapitása céljából Aradra küldötte Hajós Béla ministeri tanácsost és Jendrassik Kálmán müszaki tanácsost, kik helyszini szemlét tartottak. A tervek szerint a kórházat két pavillonnal bővitik, azonkivül mütő-termet, orvosi lakást, konyhát és több mellékhelyiséget épitenek. Az épitő költségek 450.000 koronára rugnak.

Vágóhid épites Pancsován. Pancsova város tanácsa Székely László temesvári müépitész tervei alapján vágóhidat épittet. Az épitési költségek 300.000 koronára rugnak.

A pozsonyi nyugdijintézeti házak épitésénél a föld, kőmives és elhelyező munkát Erdélyi József 159.630 kor. 01 fill., a kőfaragó munkát Rumpelmayer János 13889 kor. 38 fill., az ács munkát Haybäck Ágoston 16512 kor. 60 fill., a szobrász munkát Messmer Adolf 3530 kor. 60 f., az asztalos munkát Sprinzl Mór 64375 kor. 95 fill., a lakatos munkát Snizek és Grössl 17350 kor. 27 fill., a mázoló munkát Jávorszky Mátyás 6031 kor. 17 fill, a szobafestő munkát Moravek Samu 2614 kor., az üveges munkát Langenthal György 6885 kor. 97 fill., a bádogos munkát Lethner Henrik 5879 kor. 70 fill., az aszfalt és facement munkát Menzl K. C. 1376 kor. 78 fill, a vastartók szállitását Mader T. E. 31.000 kor., az eternit tetőfedő munkát Mittelmann Lajos 7875 kor., a kályhás munkát Magyar János 6115 kor., a redőnyök szállitását Kohn Salamon 1840 k.-ért kapta meg.

Intézeti ház epitése Tótmegyeren. A tótmegyeri hitel- és fogyasztási szövetkezet 26,000 kor. költségelőirányzat keretében emeletes intézeti házat épittet. A vonatkozó tervek már készen vannak.

Térrendezés Aradon. Arad város közgyülése kimondotta, hogy a felállitandó Kossuth szobor környékét rendezteti és e célra 21.000 koronát szavazott meg.

Utépités Szabadkán. Szabadka sz. kir. város tanácsa a szabadka—topolyai és csantavér—zentai th. utak I—IV+700, 0745—IV+700 1+500—IV. km. szakaszainak kiépitésével Roheim Károly és fiai budapesti céget bizta meg 167.166 kor. 06 fillér árban.

Menház épités Nagybányán. A nagybányai minorita rend a Szentmiklós-téren levő szegényápolda épületét lebontatja és helyén modern szegénymenházat épittet.

A szegedi uj vasuti műhely tervei elkészültek a kereskedelemügyi ministeriumban. Az épitkezés és berendezés mintegy 12—14 millió korona befektetést igényel. Kapcsolatosan a vasuti műhelylyel tervbe vették azt is, hogy körötte munkásházakat épitenek.

Fővárosi hirek.

Épitőmesteri képesités. Az épitőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság Blau Arnold épitőmesternek (Karcag) a február 9-én letett szakvizsgálat alapján a képesitő bizonyitványt kiadta.

Kinevezések. A földmivelésügyi minister a gazdasági müszaki hivatal létszámában Lipcsey Árpád és Dorner Gyula kir. főmérnököket müszaki tanácsosokká, Hellebronth Bélát valóságos kir. segédmérnökké, Kórody Antalt épitőmesterré, ugyanazon hivatal felmérési tisztviselőinek létszámában pedig Hankovszky Jenő kat. főmérnököt kat. főfelügyelővé, és Vozáry Pál kat. főmérnököt kat. felügyelővé nevezte ki.

Hatóságilag engedélyezett villamos világitási és erőátviteli vállalat.
Tyttmann Ferenc
elektrotechnikus és műszerész Budapesten. Iroda: Irányi-u. 18. sz.
Elvállal villamos-világitást, erőátviteli-, házi-, szállodai- és szobasürgöny berendezést. Telefon és villámháritó felszerelést. Ivlámpák, motorok és ventilátorok jókarbantartása és azok szakszerü javitása. Malmok és gyárak saját telepü villamvilágitási berendezéseit tüzbiztonsági rendszer szerint jutányosan felszerelem.

Festő, Mázoló és Fényező
Somló Bernát Budapest, VII., Rózsa-utca 33.
TELEFON 157—54. Iroda és műhely: VII., Rózsa-utca 27. TELEFON 157—54.
Elvállalja e szakmába vágó munkákat modern stylusban és olcsón.

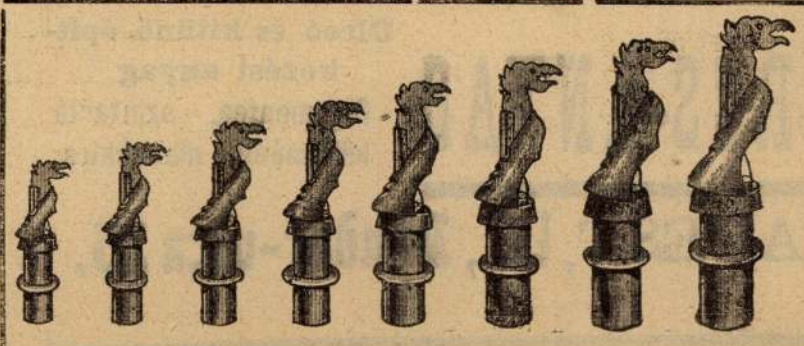

MUNKÁCSY GYULA LAKATOS IPAR-ÜZLETE

IRODA ÉS MINTARAKTÁR:

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 102.

12 ÉVI JÓTÁLLÁS.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény- és szellőztető toldója.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók a kitüzött célnak legjobban megfelelnek s a műszaki elrendezése a többi kéménytoldók felett áll.

Erős vaslemezből készült. Erős szerkezete, csinos kivitele és szabályos működése által a legnagyobb keresetnek örvend.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók eddig a **legolcsóbbak** és a **legjobbak**.

Szivóképességük felülmulhatlan; a szél és napsugár káros befolyását a kéménycsatornák huzatára kedvezővé teszi s igy szivóképességénél s nagy olcsóságánál fogva a rossz huzatú kéményeknél nélkülözhetetlen.

Telefon: 12—80.

abony között van már vasut s Eger és Putnok között a vonal most nyilt meg. Hevesvármegye közönsége küldöttségileg járt a kereskedelemügyi minisztérnél, aki azonban, tekintettel arra, hogy a terv kivitele száz milliónál is jóval többe kerülne, csak a putnok—dobsina—poprádi vasut terve mellett nyilatkozott. Hevesvármegyének a fővonali kedvezményeket nélkülöző részeit olyképp akarják kárpótolni, hogy villamos vasutat épitenek Hatvan—Gyöngyös és Eger között. A villamos vasut kiépitését annál is inkább lehetségesnek tartják, mert Egerben, Gyöngyösön és Hatvanban vannak villamos telepek.

A nagyvárad—félix- és püspökfürdői villamos vasut épitését nemsokára megkezdik, mivel H a n k o v i t s Ferenc a vasut engedményese az előirt 40,000 kor. biztositékot az állampénztárnál letétbe helyezte. Az épités vezetésével R e i c h e l Henrik nagyváradi mérnök van megbizva, aki a vonal terveit is készitette.

A nagylak—pécskai vasut. A Nagylak—Pécska között tervezett közvetlen vasuti összeköttetés engedélyezési tárgyalását az azzal kapcsolatos különböző forgalmi és politikai kérdések miatt mindeddig nem tüzte ki a kormány. A vasut épitési ügye végre közeledik kedvező megoldásához, amennyiben az Aradi és csanádi egyesült vasutak ismételt kérésére az engedélyezési tárgyalás e hó vége felé, vagy legkésőbb március elején meg fog tartatni.

A kassa—hegyaljai vasut épitő munkálatai serényen folynak, a vasut vonalán több száz munkás dolgozik. A Danubius-gyár a vashidak szerkezeteit a helyszinére szállitotta. A korompai vasgyár megkezdte már a sinek szállitását is s ezek nagy része a szerencsi és hidasnémetii állomásokon fekszik már. A hidasnémetii vashid felszerelése után még e hóban a Szerencs patak fölötti 18 méter hosszu vashidat fogják szerelni Szántón. Mihelyt kitavaszodik, azonnal lefektetik a talpfákat és sineket Szerencsről és Hidasnémetiből kiindulva. A vasutat előreláthatólag augusztus 1-én átadják a forgalomnak. Az épitést F á b i á n Lajos mérnök végzi, a munkákat W i l h e i m Ignác mérnök vezeti.

A debrecen—nagyváradi vasut épitési költségeihez hozzájárulásképen 50.000 kor. értékü törzsrészvény jegyzését határozta el Nagyvárad város közgyülése. Ugyancsak 50,000 korona értékben jegyez részvényeket a város a fürdővasut épitési költségeihez.

Vizépitészet és szabályozás.

A Maros-folyó konop—aradi szakaszán a folyó évben szükséges 16.000 m³ vizi épitésekre alkalmas terméskő szállitására az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal lapunk mai számában árlejtést irt ki. Pályázati határidő m á r c i u s 6-ik napjának d. e. fél 12 órája.

Partbiztositás. A Ferenc-csatorna óbecsei torkolata feletti Tiszaszakaszon létesitendő partbiztositási munkákhoz szükséges terméskő szállitását T ó t h Ferenc szegedi és G u t t m a n n és F r a n k ujvidéki vállalkozók kapták meg az alábbi árak mellett: 6930 kbm. l. oszt. terméskő szállitását 12 50 kor. egységáron 86.625 kor., 1520 kbm. l. oszt burkolati kő szállitását 14 k. egységáron 21.280 kor., 1010 kbm. rostált bányatörmelék szállitását 10 k. egységáron 10.100 kor. összesen 118.005 koronáért.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

Uj ut Kőbányán. A X. ker. előljáróság azzal az előterjesztéssel fordult a főváros tanácsához, hogy miután a Kőbányai-ut egymagában nem elegendő a folyton növekvő forgalom lebonyolitására, uj forgalmi ut nyittassék. Ez az uj ut a Maglódi-ut és a Jászberényi-ut folytatásában, a Kolozsvári- és Külső Vaspálya-utcák keresztezésétől a Pongrácz-utcán és a Tomcsányi-utcán át az Asztalos Sándor-utra nyilnék és a Kerepesi-utig vezetne. A magánépitési ügyosztály ezen előterjesztés kapcsán fölhivta a mérnöki hivatalt, hogy a kérdést beható tanulmány tárgyává tegye és a tervezett utvonalról készitsen könnyen áttekinthető térképet.

Népház épités a Lipótvárosban. Az V. ker. általános közjótékonysági egyesület annak idején küldöttségileg járt B á r c z y István dr. polgármesternél és arra kérte őt, hogy a főváros az V. kerület külső részében épületet emeljen népkonyha, foglalkoztató mühely, munkás-étkező, munkás-otthon, napközi otthon, munkás-kaszinó és népkönyvtár céljaira. A tanács legutóbbi ülésében elvileg hozzájárult az épület emeléséhez és a terveket műszaki felülvizsgálás végett az illetékes ügyosztályhoz utalta. Az uj épület a tervek szerint 290.000 koronába kerül.

Uj áruházak. A Sas utca és Arany János-utca sarkán lévő Popper-féle ház gazdát cserélt s az uj tulajdonos egy kézmüáru-nagykereskedő cég lebontatja a házat s helyébe uj monumentális áruházat épittet. Ugyancsak az Arany János-utcában készül egy másik áruház. Az óbudai kékfestőgyár részvénytársaság budapesti áruraktárának céljaira átalakitják az Arany János-utca 26. sz. házat, két emelettel megtoldják s ide helyezik el a részvénytársaság nagyszabásu áruraktárait.

Utcák rendezése. A főváros mérnöki hivatala bemutatta a tanácsnak a Szerecsen-utca járdájának és kocsiutjának aszfalttal leendő burkolási terveit, amelyek 104.500 korona költséget igényelnek. Ugyancsak bemutatta a Vas-utca rendezésének terveit is, amely munkálatok 42.300 koronába kerülnek.

A községi kenyérgyár berendezése. A tanács árlejtést hirdetett a községi kenyérgyár épitésénél teljesitendő asztalos, lakatos, mázoló munkára, egy teher-felvonó és két gyári kémény épitésére. Az ajánlatokat f e b r u á r 27-én d. e. 10 óráig a tanácsi VIII. ügyosztályban kell beadni.

Az artézi fürdő épitése. A tanács ujabbi versenytárgyalást hirdetett a Városligetben épitendő artézi fürdő következő munkálataira: 1. A főépület, a szárnyépületek és gyüjtőmedencék föld, kőmives- és elhelyező munkáira. 2. Ugyanezen épületek vasbeton munkáira. 3. A főépület és szárnyépület kőfaragó-munkálataira. Az ajánlatokat a tanácsi VI. ügyosztálynál m á r c i u s 6-án d. e. 11 óráig kell beadni.

Villatelep a Hajtsár-uton. Báró Pittel Adolf budapesti cég M e d g y a s z a y István müépitész tervei szerint a Hajtsár ut mentén ötven egyemeletes családi villát épit.

Bérházak épitése. K l i n g e r és S c h o m a n n cég a báró Kemény Zsigmond-utca meghosszabbitásában, a volt füvészkert helyén hét négyemeletes bérházat épit.

Uj ut a kerepesi-uti temetőhöz. A mérnöki hivatal bemutatta a tanácsnak a Teleki-tér északi oldalának kövezési terveit, amely szerint a Teleki-téren és az Ér-utcán keresztül a kerepesi-uti temető főkapujáig uj utat köveznének ki. Ezen munkálatok 30.000 korona költséget igényelnek.

Laktanya épités Ferencváros állomáson. A máv. budapest-jobbparti üzletvezetősége árlejtést hirdetett a Ferencváros állomáson létesitendő mozdony-személyzeti laktanya épitésére. Az ajánlatokat m á r c i u s 13-án déli 12 óráig kell beadni.

Imaházak épitése. A Lórántffy Zsuzsánna egyesület választmánya január hóban elhatározta, hogy a Tisztviselő Telepen lévő Család-utcai ház-telkén imatermet épittet, mely 5—600 ember befogadására alkalmas legyen. A határozatot az egyesület közgyülése jóváhagyta. A Lipótvárosban egy létesitendő uj izraelita imaház érdekében mozgalom indult meg.

A vidéken.

Templom, iskola és tanitói lakás épitése Gyimóton. A gyimóti evang. egyházközség (Veszprém m.) lapunk mai számában árlejtést tüzött ki templom, iskola és tanitói lakás épitésére.

Áruház épités Balassagyarmaton. K l e i n Adolf és K o h n Ármin balassagyarmati nagykereskedő cég áruházának épitésére f e b r u á r 11-én tartott árlejtésen a következő vállalkozók pályáztak: M o h á c s y László (B.-Gyarmat) 72.797 k. 62 fill., B i e r és H a l á s z (Budapest) 85.381 kor. 01 fill., M o l n á r Mihály (Abaujszántó) 81.151 kor. 20 fill., J a k o b o v i t s Gyula (Zólyom) 71.042 k. 58 f., M u n k Dezső (B.-Gyarmat) 72.989 k. 40 f., E l f e r Mór (B.-Gyarmat) 73.983 kor. 91 fill., P a p p Gyula (B.-Gyarmat) 76.041 kor. 50 f., W a l d v o g e l Gyula (Budapest) 75.450 kor. 60 fillérrel az előirányzott 75 000 koronával szemben. Az épitkezésre M o h á c s y László b.-gyarmati müépitész kapott megbizást, ki a terveket is készitette.

Épület átalakitás Rózsahegyen. Rózsahegy város tanácsa 50.000 koronáért megvette az Oberschall-villát és azt 20 ágyas kórházzá alakittatja át.

Tapétázásokat és **szobafestést** egyszerütől a legfinomabb kivitelig jutányosan készitek. Nagy raktár a legmodernebb **tapétákból.** Kivánatra mintákkal : : szivesen szolgálok, házhoz is küldök. : : Költségvetés ingyen. Vidéki megrendelést gyorsan eszközlöm.

Rehberger Géza
szobafestő és tapéta diszitő
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 57.

HANTOS Testvèrek festő, mázoló munkák modern kivitelére vállalkoznak.
Budapest, VII., Rózsa-utca 34.
Nagyobbitott külön osztály ércfényezésben és kávéházi terasz festésre. Specialista kádzománozók.
TELEFON 16—34.

1909 febr. 7

Alkotmány:

A vsz-i Teplom

Vasm.)

Már a XIII. sz-ban említik ut. Néstnyvári Henrik birt-t Baumkirchen András nemet lovag építette nyá a m. pálosok tramáre a háb. idők Vikarai utám

Ebes László Szolgabirói tanácsát kéri
templom mennyezet freskóinak
kérő restaur. ügyében
XV. Szá gyüttes tárgy. valor
fölvétele' vett

1909 ápr. 24 helyi fölhívás lesz
ügyében - padlással alkalmi
Mob válasz: rest. lesz, de
csak tatarozással, 1 fond.
felesleg, car. kultúr - hog-

Bogdánffy - Tanulmányi fenntartás
vételéb. ha fáj lesz

1908 ügye. 6.
1908 ügye. 6.
1908 ügye. 6.

A negyedikes gimnazista ikonjai

Baumli Péter kiállítása a miskolci József Attila Könyvtárban

DOBOS KLÁRA

Miskolc (ÉM) – Sokat járt a miskolci József Attila Könyvtár képzőművészeti részlegébe. Egyszer az egyik könyvtáros megkérdezte tőle, nem fest-e. Baumli Péter, a Miskolci Katolikus Gimnázium negyedikes tanulója bevallotta „bűnét". Viszont akkor még nem volt egy kiállításra való anyaga. Így csak most, szeptemberben nyílhatott meg a fiatal alkotó tárlata.

A rajztanár, az ifjú művész és az igazgató *A szerző felvétele*

❑ *Mariscsák István, a gimnázium igazgatója megnyitójában elmondta, hogy négy éve kezdett el festeni. De valami előzmény azért csak volt...*

● Persze. Csak a festést kezdtem négy éve, de előtte sokat rajzoltam. Regények őrzik a nyomát, tele vannak két-háromféves kori firkálmányaimmal. A szüleim persze sajnálták a könyveket, de én akkor nemigen foglalkoztam a kétségeikkel...

❑ *Az első komoly képei milyenek voltak?*

● Szörnyűek. Nagyon sötétek, borongósak, mert sötét színeket használtam. Aztán egy idő után megtisztultak.

❑ *Mert „megtisztult" az alkotójuk is?*

● Úgy, hogy megálltam egy helyen?

❑ *A belső világára gondolok.*

● Azt hiszem, igen.

❑ *Amikor sötétek voltak a képei, akkor sötét volt a hangulata is?*

● Nem igazán hiszem. Csak ezeket a mélyebb, borongós, erős, telt színeket szerettem alkalmazni. A pasztell színek idegesítenek.

❑ *Mondják, a szerzetesek úgy festették az ikonokat, hogy előtte leültek, meditáltak, imádkoztak. A katolikus gimnázium diákjaként átérzi ezt a lelkiséget?*

● Én nem meditálok előtte –, bár szerzetesnek készültem. Az előfordul, hogy imádkozom festés közben. De benne vagyok a képeimben.

❑ *Csak ikonokat készít?*

● Nem. Tájképeket, csendéleteket is. Mindent, ami lefesthető, megfogható, érdekes, szeretnék megörökíteni. De azért nagyrészt ikonokat készítek. Nem is tudom, miért ezt a keretet választottam a képeimnek. Vannak szentek, akiket különösen tisztelek, és szeretném láthatóvá tenni, megjeleníteni őket. Jön egy ismeretlen név, mondjuk egy görög szent neve, és az megragad, megihlet...

❑ *A személyiségvonások is saját „teremtmények", vagy pedig más ábrázolásokhoz igazodik?*

● Ezek ihletett képek. Az ikonnak az a lényege, hogy a látható világba hozza be az isteni világot. Vannak szentek, akiket nem láttam képen mielőtt lefestettem őket. Például ilyen a kiállításon szereplő Szent Péter püspökről készült kép. De az alkotások többsége úgy készül, hogy látok egy képet, a körvonalakat, az elhelyezést megtartom, de amikor festem, már nincs előttem az eredeti kép, tehát végeredményben valami új készül.

❑ *Fontosnak tartja az ikonfestészet kötöttségeinek betartását?*

● Minden szent esetében tudni kell, kit milyen öltözetben, milyen jelképekkel szokás ábrázolni. Ezt én is megtartom. Az emberek ezekhez a kötött ikonokhoz szoktak, és szemet szúr nekik, ha nem ezt az ábrázolást látják. Az ikonfestő akárhogy próbál elrugaszkodni a hagyományoktól, mégiscsak benne van a lelkében a szabály.

❑ *Tehát az ikonográfiával, az ábrázolással nem akar világot megváltani, új utakat nyitni?!*

● Az ikonokkal nem. De más témákban nem szeretem a szokványosat.

❑ *A tanulás mellett mikor jut idő a festésre?*

● Főleg éjszaka.

❑ *Akkor azért voltak sötétek az első képei...*

● De a letisztultak is éjszaka készülnek. Ráadásul a sötéteket nappal csináltam...

❑ *Talán az lehet az oka, hogy éjszaka vágyik az ember a világosságra...*

● Lehet. Éjszaka csönd van, oda tudok figyelni, nem jön-megy senki, nem néz be senki...

❑ *Van valaki, akivel a minőségről tud beszélgetni?*

● Nincs. Bár édesapám nagyon nagy kritikusom.

❑ *Most készül egy másik kiállításra is...*

● A rajztanárom és az igazgatóm szeretné, ha az iskolában is bemutatkoznék.

❑ *Negyedikes gimnazista. Hol folytatja tovább a tanulmányait?*

● Nem nagyon tudom: Talán megpróbálom a képzőművészeti főiskolát. Ha nem sikerül, akkor egy olyan szakot, ahová nem kell felvételizni...

Észak-Magyarország 1998. szept. 17.

... minden táblájukon feltüntetik a tulajdonos cégszerű adatait, így a fogyasztóvédelmisek megtalálhatják a bűnöst.

A tiltott reklámtevékenység megakadályozására Miskolcon határozatot hoztak a közelmúltban. Ez előírja, hogy minden tulajdonos köteles tábláján annak építési engedélyszámát feltüntetni. Ellenkező esetben – a reklám jellegétől függetlenül – felszólítják elbontására – közölte Balász Barnabás a főépítési osztály csoportvezetője.

Telítettségről szó sincs

A lakosság egyes csoportjai, valamint az óriásplakátokkal pro és kontra foglalkozó szakemberek különbözően ítélik meg: szükség van-e az említett reklámokra? Mekkora a még elviselhető mennyiség? A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség felmérése szerint: mennyit állítottak fel; elvileg az engedélyeket kiadó önkormányzatoknak kellene számon tartani.

Balázs Barnabás és Varga Tibor becslései szerint Miskolcon 100 és 400 között lehet a táblák száma. Mivel elhelyezésük nem minden esetben engedélyköteles, ezért nehéz a valós helyzet megállapítása. De a két szakember szerint egyenlőre még szó sincs telítettségről, ami a közterülethasználati díj összegének köszönhető. A várost négy övezetre osztották, ennek alapján 200-tól – a frekventált helyeken – 2000 forintig terjed a használati díj négyzetméterenként és havonta. (Egy óriásplakát felülete 12-13 négyzetméter.)

Földön és levegőben

Az óriásreklámok száma, és „esztétikai mibenlétük" azonban minden e... alapterületéből indulnak ki. Az önkormányzatok a reálisnál nagyobb arányban akarnak részesedni a bevételekből – szögezte le Niklai Péter. Az elmúlt években 5-600-szorosára emelték a használati díjakat. Ennek az lett a következménye, hogy ma a táblák 83 százaléka magánterületen áll, míg '89-ben fordított volt a helyzet. A csak 17 százalékos közterületi arány ellenére mégis a hivatalok szedik be a táblákért kifizetett összeg negyedét.

A szakma körül kialakult kaotikus jogi helyzet akadályozza az ágazat fejlődését. A reklám szövetség felmérései arról tanúskodnak, hogy a táblák száma '95-óta – a korábbi tendenciához képest – alig növekszik. Megoldásként a reklámipar egészét szabályozó törvényt tartaná elfogadhatónak.

őzsde 37. heti forgalma

1996. szeptember 9-től szeptember 13-ig

Üzletek száma	Árfolyam érték Ft	Értékpapír darab	Minimumár	Maximumár	Átlagár	előző heti átlagár	Változás
331	875 576 040	151 162	2 810	2 955	2 896	2 842	- 54
85	634 842 830	71 329	3 595	4 520	4 450	4 874	424
272	534 292 750	91 512	2 850	3 000	2 919	2 797	- 122
7	2 760 300	189	7 300	7 350	7 302	7 300	- 2
153	1 195 782 250	54 293	10 800	11 100	11 012	10 757	- 255
49	15 937 408	70 668	110	114	113	112	- 1
44	87 992 090	9 126	4 740	4 920	4 821	4 699	- 122
10	1 845 900	1 151	800	950	802	0	0
1	29 000	50	290	290	290	299	0
296	530 313 360	181 894	1 430	1 500	1 458	1 497	39
362	1 171 095 610	237 958	2 325	2 560	2 461	2 588	127
48	528 196 080	52 389	5 000	5 050	5 041	4 903	- 138
86	194 149 710	13 848	6 850	7 065	7 010	6 902	- 108
80	315 016 180	26 696	5 725	5 950	5 900	5 328	- 572
264	2 959 585 820	172 948	8 000	8 760	8 556	8 648	92
24	2 949 160	718	2 000	2 100	2 054	2 072	18
503	674 029 570	249 118	1 330	1 370	1 353	1 349	- 4
12	47 209 050	3 372	6 995	7 025	7 000	6 982	- 18
11	2 444 050	439	2 650	2 800	2 784	2 819	0
1	108 000	3	18 000	18 000	18 000	17 167	- 833
7	449 400	65	3 200	3 600	3 457	3 200	- 257
1	556 400	535	520	520	320	0	0
9	2 436 400	1 110	1 050	1 140	1 097	1 101	4
16	5 084 790	6 723	330	400	378	330	- 48
15	2 441 800	304	4 000	4 050	4 016	4 032	16
4	440 000	125	1 600	1 800	1 760	1 850	0
7	777 000	270	1 420	1 450	1 439	1 424	- 15
14	12 356 140	5 996	1 030	1 040	1 030	1 043	13
25	2 538 600	7 615	150	200	167	177	10
67	123 518 276	295 583	197	229	209	190	- 19
337	317 895 350	63 194	2 200	2 740	2 515	2 098	- 417
2	66 000	94	300	460	351	600	0
42	74 908 000	1 065	35 000	35 550	35 168	36 015	847
5	41 582 500	10 400	1 950	2 000	1 999	1 991	- 8
31	5 068 770	4 129	600	620	614	600	- 14
17	3 774 680	4 258	400	500	443	390	- 53
3 258	10 368 049 264	1 790 329					
484	631 431 420	612 647	491	550	515	480	- 35

információi alapján közöljük.

Baumöhl Artur

3. *Erdélyi* Mihály színházaiban a scenikai fönök *Baumöhl* Artur galiciai zsidó, aki még ma sem beszél jól magyarul. Erre tanu az egész scenikai szakcsoport és az Erdélyi színházak minden munkása.

Magyarság 1940.
jun. 29 (Meddig dolgoznak még a zsidó scenikusok és tervezők?)

Baumöhl Leo M.D.K.
kaposvári mérnök

A kaposvári Turul /ma Béke/ szálló épületének terve, 1910.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 227.l.

Baumstengel János
virágfestő
Kőszegről, 1842-ben 20 éves

Baumstengel János, rajzoló, Kőszegről, 20 éves korában, 1842—43 a virágfestészetet tanulta.

Fleischer Bécs 3 o. l.

T. 1003.

alra látjuk a bástyákkal megerő-
Középtérben a [illegible] csá-
háttérben balra, a hol egy magá-
kozik ki; az előtérben pedig a
ágyukat szállitanak a jobbra
lirata a lebegő mondatszalagon:

bey Weitzen.

Ofen und Pest-nek kezdete: A.
e: 5. Insul S. Andrae.

0 cm.

Baumwart

festő

L.

Szendrey-Szentiványi

138.1.

megvan

BAUNHOFFER József, fertő

Kiállítás

Kiáll. Esztergom, Művelődési Központ. 1989. március

eml. = Somogyi Honismereti Híradó 20. 1989. 0. 72

XXn. 45n / Mérték

arklajában. Az emberi [illegible]

sszavonulása azonban azért

a rá nézve idegen, mert

tlan erők halálos ölelésé-

zabadon kellett magasba

sos, metafizikai és törté-

lól, hogy urrá lehessen e-

individualista bomlásán.

ének tudatában kellett épit-

pontja lehessen a társadalom

nek és kulturájának. Terem-

egvégsőbb, legtisztább ér-

Baur

acélm.

l.

Schoen 1948

31. l.

Farek IX.83.

MDK

Baur Ádám kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek vázlatok T.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám 298.l.

Ve. D. K.

BAUR, Franz Joseph rézmester

A sültőri kastély vízvezeték művéhez elkészíti a rézmedencét, mely az épület és park vízelosztására alkalmas. A medencéről tollrajzot is készít

Valló Arisztid: A fertődi (eszterházi) kastély művészei, mesterei 135. l.
Művért. 1953. 1-2. sz.

Baur (Bauer) János Vilmos
megirva

miniaturefestő és rézmetsző

L.

Szendrey-Szentiványi

138.1.

Baur, J. W.

Szintén olaszos hatásra vallanak J. W. Baur csataképmetszetei.[309] Baur római és nápolyi iskolázottsága, Cerquozzi és Stefano della Bella hatása alatt érzik a »Battaglia de Vngeri« felírású, 1634-i metszetein. A lendületes rovasroham, a technika eleganciája [illegible] telt idomú ló- és lovasalakok megkapó szépségűek.[310]

Ambesata 77.l.

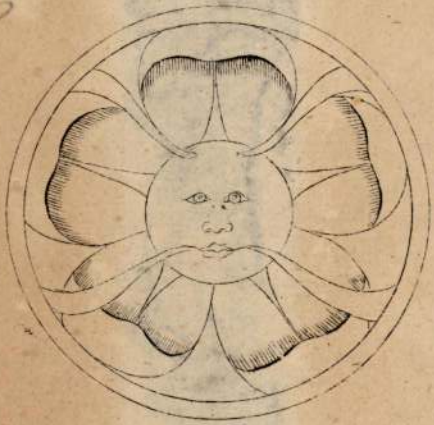

9.

5.

Barrel S. M.

M.D.K.

BAUR, Joseph rézkovácsmester

1764 elkészíti a süttöri kastély vízmű-
véhez szükséges medencét rézből

Müvért. 1955. 1. sz.
Valkó Adorján: Fertőd / Eszterháza, Süttör: Győr-
Sopron megye/ mesterei, müvészei 1720-1768 között
129.l.

megirva

Baurainer (Palczer)

Boldizsár

1719-1726 ig épitőmester épitette a debreceni Kistemplomot barok stilben

1727-ben tűrvén pusztitotta, azota tötbször renovállár (a XIX. században) neoromán-stilusban átalakitottár, ~~de a templom ma ig~~ ~~ott~~ mai tornyát 1907. épitettek

Zoltdebr Kistemplom

6. l.

Fenti nem volt debreceni mester

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rothermere-u. 12.
Telefon:

Baurenfeind József

rézmetsző

L.

Szendrey-Szentiváni:

138. l.

megiva

Viselet. T. 2045.

Szász ifjú.

A sik vidék előterében álló ifjú háromszögletes kalapot és vállra vetve prémes kabátot visel. Közelében balra madárfészek van. Felirata:

Ein Siebenbürgisch Sächsischer
Junggesell.

alól jobbra: Jo. baurnnfeind sc.

Rm., mér. a rl. 35.6: 17 cm.

Baurenfeint, J.

Viselet. T. 2046.

Szász leány.

A jobbra fordulva ábrázolt leány ünneplőt visel, jobbkezében imakönyvet és baljában legyezőt tart. Felirata:

Ein Siebenbürgisch Sächsisches Mädl
dessen Kleydung anzeiget dass sie
heurathen könne.

alól jobbra: J. baurenfeint.

. Rm., mér. a rl. 25.6: 17 cm.

Bauriegl József

asztalos

Pozsonyból, 1824-ben 19 éves

rézmetszők vasárnapi

tanfolyama

Bauriegl József, asztalos, Pozsonyból, 19 éves korában, 1824-ben a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta.

Fleischer Béés Jo-l.

1824
19
1805

T. 1002.

alra látjuk a bástyákkal megerősi-
épterben a keresztény csapatok
tterben balra, a hol egy magános
k ki; az előterben pedig a török
t szállitanak a jobbra fekvő Buda
begő mondatszalagon:

bey Weitzen.

Ofen und Pest-nek kezdete: A. Warme
. Insul S. Andrae.

0.1 cm.

Baurnnfeind, l. Baurenfeind

L.

Szendrey-Szentivány: megirva

138. l.

Bauroth Wilhelm MDK

korongos oszt. gyárvezető

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1930-34.

68.o.
NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Bauroth Wilhelm

MDK

Született: Arnstadt 1879.

Zsolnaynál: 1930~~34~~-34 porc. gyár vezetője.

54.o. és 77-78.o. 46. jegyzet.

Nikelszky Géza: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Bausch Emil

vézmetsző

1898.

Éimisk 1930. 8 il.

Kölszergyá

250 Gr.

magyar Bauschek Ferenc

kárpitos

1830, rézmetsző szakon.

Bauschek Ferenc, kárpitos, 1830-ban iratkozott be a rézmetszők szakosztályába.

Fleischer Bécs 30. l.

T.1001.

US FLUVIUS tulsó partján van a kö-
rősitett vár, mig innenső partján
; a középtérben a császári csa-
a háttérben pedig jobbról a No-
vék. Fölül jobbra az égő Pest és
id vezet, a melyet megrongáltak. Fe-
szalagon:

icher Seiten glücklichen Treffens
ckische Armee geschlagen,
est erobert worden
1684.

e: A. die Statt Waitzen és befeje-

39.2 cm.

BAUSCHEK, Johann, pozsonyi ausztalos-mester

Árújá + kiroletti: (1834, 585 1)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

BAUSCHEK, Johann pozsonyi asztalosmester

Áruját hirdeti. [1834, 585 l.]

Pr.Z.

negiova

Bause J. F.

rezm. XVIII. 14

l

Nyári Kup

102. l. 106. l.

többször

108. l.

XIII. K

Láng-utca. Dunamenti végénél Transaq

Johann Friedrich

Bause J. Frigyes

lipcsei rézm.

l. sz. 1738. jan. 3 Halle

mh. 1814. jan. 5 Weimar

Kazinczy Erdlevelek

287. l.

fölcs portrétista, korának legkiválóbbja, ari világhírű kortársait mind lerajzolta. Drezda, Leipzig, Berlinben dolgozott

1786. jelent meg rézmetszeteinek első katalogusa 154 műről, 1849. már 247 darabot ír le részletesen G. Keil. Nagy mesterek légyét is reprodukálta, köztük Kupeczky és légyét is.

Kazinczy: — előttem vala Reynolds-nak Bause által rézbe metszett kis csintalana (la petite rusée) — —

(2570)

Thieme-Becker

mikor és hol mulatott és mikor halt meg?

Edison
Francis
Ithaca
Cambri
tudomá
Dr.
gyerme
tanulmá
egyrész
chemia
alatt á
használ
és vízh
szerzős
ban kö
ben kic
of Phy
Stewar
a só- é
ról a v
profess
és klinikai konferenciákon, ily módon igyekezvén mindjobban

Bause (?)

reim

l.

Szinnyei =

Magyarisok

XII. 873. l

Magy Nüvelödéstort

V. k. Bp. é. n

417. l.

Keppel

Segner János András (1704 - 1777) pozsonyi, gyülekezi orvos tiszt nemet egyetem tanára

Repr.

BUDAPEST
51 VII 22 21
112

megvan

Bausnert János

ötvös Nagyszeben

Kőmagyötvj. 247 l

1398

Johannes (Hans) Bausnert, M 1631, e. — 1651. (A táblán olvashatatlan — *An der Tafel unleserlich.* (A: V,5. Gy: —.)

Pohár, oldalán török fejek. — *Becher m. Türkenkopfen.* — „1635."

Bruckenthal-Museum.

Tö

Bausnert Mihály
ötvös Nagyneben
Könnagyötvj. 245 l.

1378

Michaël (Mechel) Bausnert, M 1604, e. —1623. (A: IV,9. Gy: 73.)

Kehely, áttört kosárral. 1613-i magyar felirattal. — *Kelch m. durchbroch. Schalenkorb. Ung. Inschrift von 1613.*

Ev. egyház, Höltövény — *Ev. Kirche, Heldorf.* Expos. 1913: 156. Roth: 48.

V(

T aus

ds

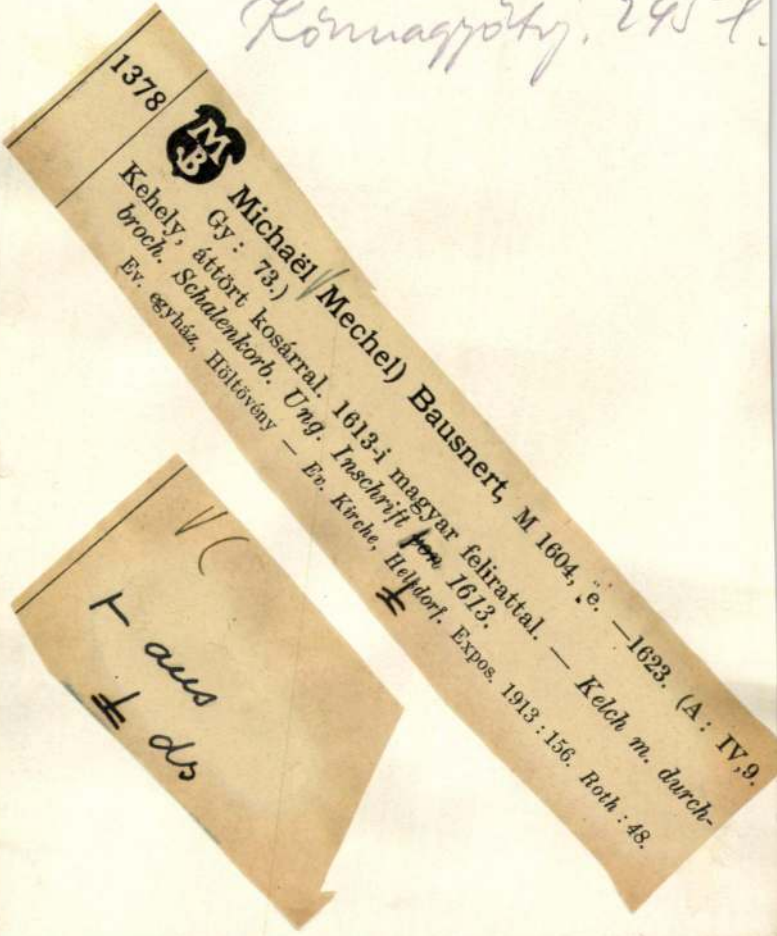

Bausnert Mihály

özv.

L.

Szendrey - Szentiványi:

138. l.

Baussnertt, l. Bausnert

L.

Szendrey-Szentiványi

138. l.

megirva

Ausztrália 16.000 kg. Jamaica 12.000 kg. 9. más
nagyk.

O Bauszern Paula

Keramikus

1926 – 28.

Éimisk 1930. 81. l.

ÁSOK

né

RGIT

Bautig J.C./Johannes Clawes/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
n ek jegyzéke származási hely szerint: 2"etterburg,
"aldeck: Bautig J,C." 124.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9-Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz.Évkönyve

Bautig, Johannes, Clawes, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Bautig, Johannes, Clawes, Wetterburg, Waldeck, 1677. 113.old. 13.jegyzet

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93.old.

Arrabona, 9.-Kantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

BAUTNER Sándorné, özv M.D.K.

Nagybányán a Szépmüvészeti Iskola tagja
1929.

Réti: Nagybánya... Bp. 1954 339.l.

Gaspár Bartus

budai mérnete
(1646-1695)

Zsolnay László: Ünnep és hétköznap a középkori
Budán Bp.1969.

110.o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

HANS GEORG BAUZINGER, asztalosmester

172z-ben Pécs város tanacsa ujabb összeirast és felmérést készittetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen./-Ot kéziratos könyv,754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a Belvarosban:
A telek száma: 455.-A tulajdonos neve: HANS GEORG BAUZINGER.-Foglalkozása: asztalosmester. 132.old

FETTER ANTAL: PÉCS 172z-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII. 1972-7?. Pécs, 1975.

Bay a.
Bay T.

Bay Alajos

MDK

Gellérthegy, of.

Margitszigeti zárdarom, of.

N.Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

5 l.

MDK

Bay Alajos, festö

Erdei részlet. Pempera.

A Magy. Akv.- és Rajztelj. Egy. X.kiáll. 1923.nov.
Nemz. Szal. Kat.

MDK

Bay Alajos
Budai részlet

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 23 l.

MDK

Bay Alajos

Döbrentei-téri vásár, olaj

Reggeli hangulat, "

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal. 1922.

jan. 4 l.

MDK

Bay Alajos

Esti hangulat, temp.

Részlet a chioggiai kikötőből, temp.

M. Studio 1. graf. kiáll. 1921. márc. 5 l.

Bay Alajos
Budai részlet, olaj

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április, 13 l.

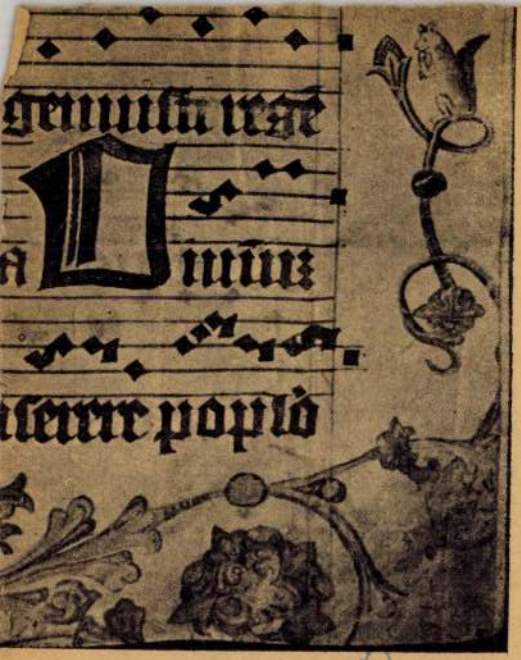

n XV. sz. 47a lap.

Pri

~~295~~ 293

Bay Alajos
Törökbálinti részlet, olaj
Udvarrészlet, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállítása, 1906, 1 1

Klisè fel

megvan

Bay Alajos

festő és szobrász

S.

Szendrey-Szentiváneje

138.1.

OS MEGISMERÉSE

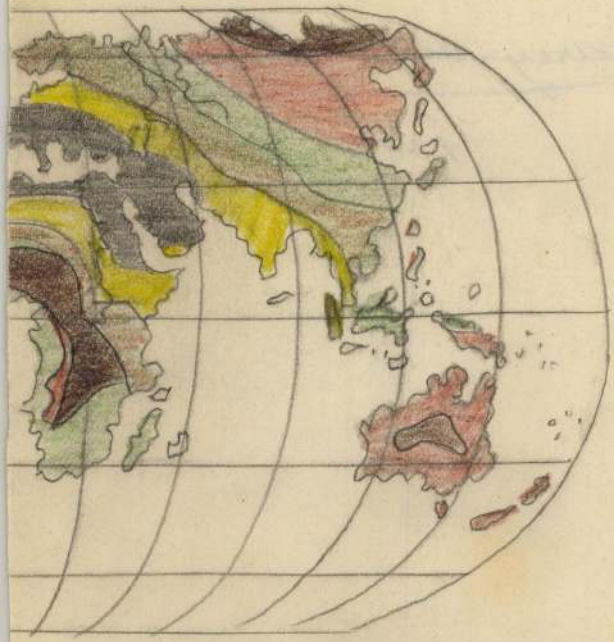

Baj Lajós (Alajos

Nul. 1864 febr. 29 -
B. Gerolamo szobafestő
fia - Maga is szobafestő
1883/84. I. vendéglát.

Hals, Frans, hollandi festő IV. 231

Baj Lajos

1901
164
37
23
60

Szut. Budapesten 1864
márc. 1. Rk. Atyja B.
Jeromos diszitő festő.
Svájcban Tenain kantón
Mendito faluban a polg
iskola 2 ik osztályát végezte,
9 hónapig a milanói aka-
démián tanult. aszszonyelve
olasz.
1882/83 II. vendéglátogató

Hadrianus címe VII. 137

Nagy Lajos

1882/83 – 1883/84,

Ferkejzőmfőiskérk.

66. l.

Bay Lajos

festő és vívómester
meghalt 71 évés korában
1935. márc. 16.

Elek Artur hagyat.

1864.
71
1935

Bay Sajos

festő?

l. Nagybánya

Csókeml

106. l

Bay Lajos

I. Ferenc József arcképe
1890. februárról.
Ludovika akadémia tulajd.

Bachó László: A magyar
kir. honvéd Ludovika
akadémia tört. Bpest,
1930. 452. l.

T.

Müemlékek Országos Bizottsága

Budapest
X. Hőgyész Endre ucca 10.

MDK

Bay Lajos f. Schwarzer Ferenc-utca

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 26 l.

Bay Lajos

Révfülöpi partrészlet, olaj

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924. nov.
8 l.

Bay Lajos

Horváth-kert

Bay Lajos
Budai részlet, olaj

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 14 l.

si possibile est transeat a me

mejora

Bay Jeromos l.

B. Gerolamo

Bay József építész

a Nemzeti Színház egykori Blaha Lujza épületének helyén emlékkövet állítanak, melyet közösen Buza Barna szobrászművésszel alkotott az építész. (említve)

Esti Krónika I.

1973. VIII. 27. 19.00 Ka.

Gerle János

Egy józan mítoszépítő

A székesfehérvári Bory-vár és megújítása (1923–1959, 2005)

FOTÓ • PICTURE • BUJNOVSZKY TAMÁS

FOTÓ • PICTURE • BUJNOVSZKY TAMÁS

FOTÓ • PICTURE • CSUTINÉ SCHLEER ERZSÉBET

A télen meglátogattam a székesfehérvári Bory-várat. Miután a megújulásáról és a további restaurálást segítő, mintaszerű felmérési tervről a MÉSZ kiállítótermében kaphattam képet még a nyáron, hozzá kellett kapcsolnom a személyes élményt is. Azt hiszem, gimnazista koromban jártam ott utoljára, és mindjárt megdobbantotta szívemet a két bástyát összekötő híd felett láncra függesztett, rozsdás szablya, amelyet valószínűleg minden odalátogató fiatal emlékként őriz magában. Egy igazi vár! Mert bizonyára más szemmel néznénk a Bory-várra, ha hegytetőinken nem csak várak alapfalai, s egy-egy romos fal maradt volna a középkorból.

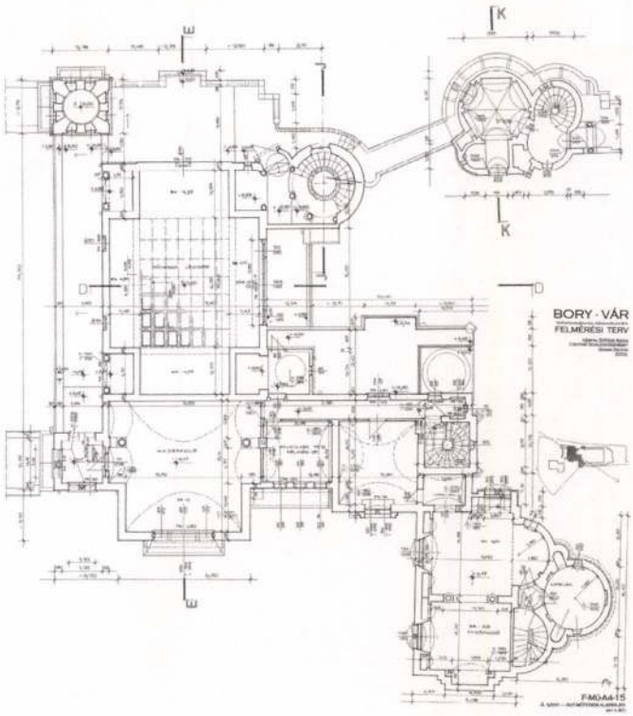

AZT GONDOLOM, hogy műemlékekhez való viszonyunkban az európai normákon túl messzemenően figyelembe kellene vennünk, mit is jelent az a tény a saját történelmünkhöz fűződő kapcsolatunkban, hogy majdnem olyanok vagyunk, mint az amerikaiak, akiknek alig vannak saját műemlékeik. Az a szerep, amelyet Magyarország játszott a középkori Európában, nem érzékelhető semmilyen minket körülvevő tárgyi formában. Hogy a török világot követően felrobbantott magyarországi várak hiánya milyen űrt hozott létre az azóta felnőtt tucatnyi nemzedékben, az felmérhetetlen és pótolhatatlan. S hogy mekkora a vágy a gyermekekben egy vár romantikus közege iránt, azt csak saját ifjú éveinkre visszaemlékezve érthetjük meg.

Azért bocsátom mindezt előre, hogy világossá tegyem, engem nem háborít fel, hogy egy érzékeny művész életenergiája javát vára felépítésére fordítja a 20. században, sőt, Bory Jenő teljesítménye beleillik azoknak a ma már igen nagyra becsült alkotóknak a művei közé, akik megépítették a személyes mitológiájukat, tárgyi környezetté alakították ideális elképzelésüket a világról, hogy segítsék annak közösségi megvalósulását. A minden világrészen megtalálható ilyen 19., inkább 20. századi kísérletek között vannak új stílusokat,

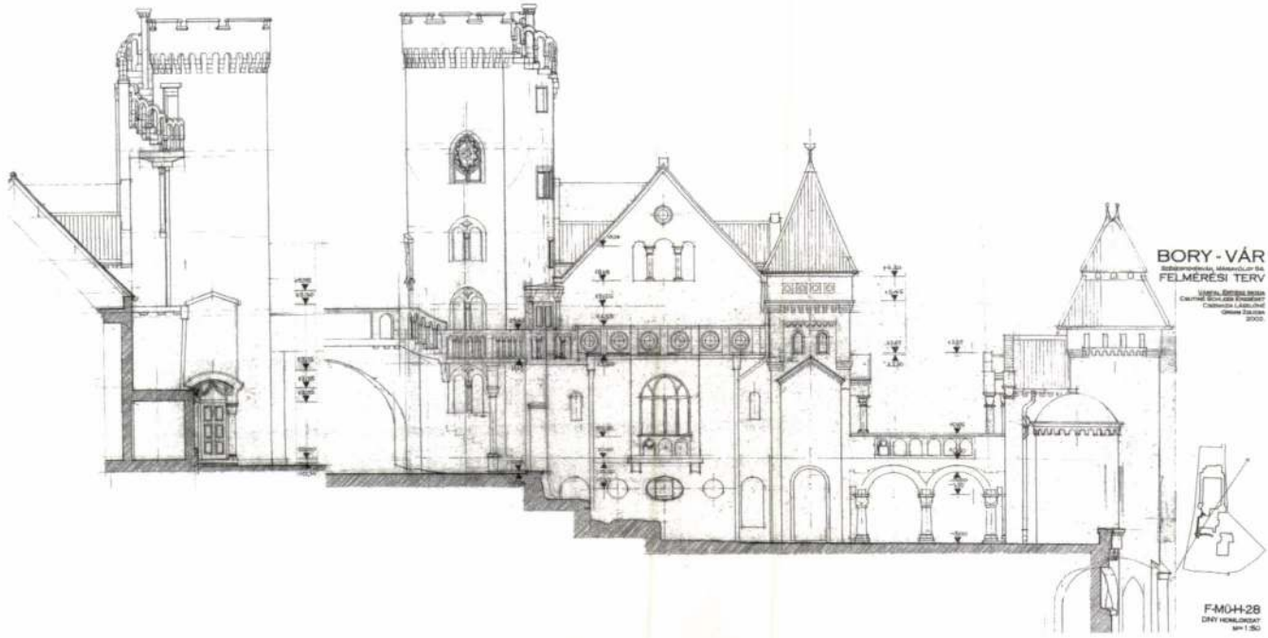

új technológiákat, új művészeti formákat keresők, vannak, akik Boryhoz hasonlóan régmúlt korok formanyelvéhez fordultak. Majdnem mindannyiukat összeköti azonban az összművészeti törekvés, hogy amit a világról el akarnak mondani, az egyszerre szólaljon meg a művészet minden ágában. Ami Bory Jenőt ezen a sokoldalúságon felül biztosan beleköti a fenti törekvések láncolatába, az az, hogy életművével példát akar mutatni: vallásos áhítatát, ezzel összefonódó családi boldogságát mint a harmóniához vezető utat hirdeti alkotásának számtalan motívumával. Úgy foglalhatom ezt össze, hogy a várépítő Bory egyszerre két hiányt pótol: az elpusztított középkort emeli átélhető közeggé, és egyúttal ezt egy jövőre vonatkozó, a közéletből hiányzó impulzust tartalmazó útmutatásként tárja a látogatók elé. Ha van is kőbe vésett, s a várfalakba foglalt verseiben, életszemléletében valami olyan rajongó emelkedettség, amit a mai látogató túlzott naivitásként értékel, Bory kifejezetten a józan, realista mítoszépítők közé tartozik. Nem emberkerülő remete, bűnös világot fenyegető próféta; építészként és köztéri szobrászként tevékenykedő tanár, aki megbízásai révén, azokat a maga számára fontos, részben Székesfehérvárhoz kötődő személyiségek portréival kiegészítve, várát egyúttal kis nemzeti panteonná, főként a művészeti élet panteonjává is alakította. Saját mítoszát azonban történelmi összefüggések közé helyezte, amit az Elefántudvar négy kultúrkorszakot szimbolizáló freskó-sorával jelzett.

A Bory-vár minden általam az irodalomból ismert rokonépítményénél jobban funkcionál – éppen e kettős hiánypótló jellege miatt: Székesfehérvár mindennapi közösségi életének egyre fontosabb szereplőjévé válik, míg amazok, ha megnyíltak is a nagyközönségnek, legfeljebb a turistalátványosság szintjére jutottak. A Bory-vár kezdi betölteni azt a szerepet, amelyet egy, a középkorból épen ránk maradt lovagvár betölthetne: bástyái a hagyományos szilveszteri tűzijáték kilövőállásai, lovagterme a esküvői fényképek szokásos hátteréül szolgál, s élvonalbeli művészek – Bory barátai – alkotásainak gyűjteményével Székesfehérvár egyik rangos múzeuma. (E gyűjtemény ráadásul egészen egyedülálló, hiszen a művek mind magára a várra, annak urára és festőművész úrnőjére vonatkoztathatók, azaz a mítoszt egy újabb, művészi értéket képviselő réteggel egészítik ki.) Úgy tűnik, ezt az összetett mítoszt a város közönsége elfogadta jelen élete, ezzel együtt múltja természetes részének. Így jut érvényre erkölcsi funkciója is, amelyet a maga közérthető módján, a vár motívumai magukból árasztanak.

Bory másféleképpen is kettős játékot játszott. Felépített egy építészettörténetileg a román stílus térrendszerét, részletformálását híven követő várat, azt azonban a

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
BORY JENŐ (1923-59)

FELMÉRÉSI TERVEK / RECONSTRUCTION PLANS
CSUTINÉ SCHLEER ERZSÉBET, CSERHÁTI ZSUZSA, ACS MIKLÓS ÉS MUNKATÁRSAIK

SZOBORRESTAURÁLÁS / SCULPTURE RESTORATION
CSANÁDI GABRIELLA, KOCSIS BALÁZS, SZÉKELY JÁNOS JENŐ, NAGY BENEDEK ÉS FIA

FESTMÉNYRESTAURÁLÁS / PAINTINGS RESTORATION
FILEP SÁNDOR

FALFESTMÉNY FELÜJÍTÁS / FRESCO RESTORATION
KOVÁCS ÁRPÁD, ZELENÁK ZSOLT

SECCO REKONSTRUKCIÓ / SECCO RESTORATION
SCHWALM LÁSZLÓ†

SZAKMAI TANÁCSADÁS / EXPERT
SZENT ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM MUNKATÁRSAI

A Bory-vár rekonstrukciója magánberuházás (v.ö. a História rovatban olvasható sintrai kastély állami-városi felújításával!). A ma ott lakó Bory-örökösök a felmenők – Bory Jenő és felesége, Boryné Komócsin Ilona – nagyszámú képzőművészeti alkotásán kívül, az ősök műgyűjteményét is megőrizték-bemutatják. Néhány név a gyűjteményt fémjelző művészek közül: Telcs Ede, Stróbl Alajos, Sommer Ágost, Schwalm László, Damkó József, Ligeti Miklós szobrászok, Rakssányi Dezső, Körösfői Kriesch Aladár, Neogrády Antal, Reissmann Miksa Károly, Diettrich Adolf, Förstner Tivadar, Haranghy Jenő, Baránsky E. László, Benckhardt Ágost, Karlovszky Bertalan, Kárpáty Jenő, Rökk Ede, Rudnay Gyula, Aba Novák Vilmos, Nagy Sándor, Markó Lajos, Székely Bertalan, László Fülöp, Edvi Illés Aladárné, Szablya Fischauf Ferenc, Knopp Imre, Nádler Róbert, Zádor István, Csáki Dénes, Varga L. Nándor, Szántó Mária, Bayor Ágoston festők. Valamint Farnadi Richard, Johann Hugó és Zsellér Imre beépített üvegablakait is kiemelném a több mint 500 darabos kollekcióból. A Képző- és Iparművészeti Lektorátus felmérte a gyűjteményt, az összeg és az eszmei érték ellentétben áll a nagyrészt 80-120 éves alkotások romló állapotával. Az intézmény privát kereteiből csak temperált fűtésre futja…
Talán felül lehetne vizsgálni azt a Bory-jelenséghez tapadó, lenéző „kulturális mosolyt", amelyet kifejez az az ünnepi meghívásra adott elutasítás, amikor az egyetem, ahol két évig rektor is volt, így reagált: „ma nem Bory szellemében tanítjuk a szobrászatot…" Helyénvaló a kultúrharcot száz évre visszavetíteni, vagy – közvetve – éppen ez vezet az értékek pusztulásához?

(A szerk.)

FOTÓ • PICTURE • BUJNOVSZKY TAMÁS

FOTÓ • PICTURE • CSUTINÉ SCHLEER ERZSÉBET

FOTÓ • PICTURE • BUJNOVSZKY TAMÁS

kortárs építészettörténetben nagy jelentőségű technikai újításaival valósította meg. Önéletrajzában írja: „Hogyan hozhatta össze ezt mind egyetlen ember? Szörnyű egyszerű a magyarázat. Ha a cement nem volna, a Bory-vár sem volna. Drasztikusan szólva: a Bory-vár egy betonkísérleti állomás." (1955 körül)

Számára az új, önthető építőanyag egyúttal szobrászati alapanyag is. Mi különböztetné meg a negatívba öntött épületelemet a szervesen hozzá kapcsolódó, azonos technológiával készülő szobortól? E művészeti egység tehát egyszerre idézése múltnak és jövőnek. S ahogy egyedi szobrai természetesen saját kora művészi törekvéseihez igazodó, magasrendű alkotások, úgy az épület részét képező szobroknál nem a művészi finomság, hanem az összművészeti szinten hordott üzenet a lényeg számára, hogy például a művészek vagy a királyok galériáját a maga felfogása szerint teljessé tegye.

FOTÓ • PICTURE • CSUTINÉ SCHLEER ERZSÉBET

Visszatérve a betonépítészeti kísérletekhez: igen fontos volna tisztázni a székesfehérvári Jézus Szíve templom tervezés- és építéstörténetét. Az 1909–11-ben épült templomot Bory Jenő és Fábián Gáspár művei között is számon tartottam, lehet, hogy mindkettőjüknek volt részük a tervezésben, mindenesetre egy nagyon korai, egyrétegű vasbeton héjkupoláról van szó, amelynek semmilyen további vízszigetelő külső héjazata nincs. Az épület tehát technikailag, és a vasbeton sajátos esztétikai formálását tekintve is igen nagy jelentőségű alkotás, és mint műszaki újítás egyértelműen Bory kísérleteihez köthető. Medgyaszay korszakalkotó rárosmulyadi templomának érdekes kortársa, ez azonban helyszíni monolit szerkezet, míg Medgyaszay előregyártott héjelemekkel dolgozott. Bory 1935-ben jelentette meg tanulmányát *Beton a művészet szolgálatában* címmel, amelyben a székesfehérvári templom példáján mutatja be saját találmányát, a kvarcporral kevert cement alapú betont, ebből készült a 10 centiméter vastag héjkupola.

A 2001-ben kiadott Bory életműkötet (Árgus Művészeti K., Székesfehérvár) bevezető tanulmányában Köpöczi Rózsa ír részletesen az építőanyagokkal folyó kísérletekről. Ebből a leírásból érdemes kiemelni, hogy a szerző párhuzamot von a mezopotámiai agyagépítmények felületképzése, a friss agyagba belenyomkodott kerámialapok és mozaikszemek tartósságot és ugyanakkor díszítést is biztosító szerepe, valamint Bory Jenőnek a betonzsaluzatba helyezett mozaikképei és feliratai között.

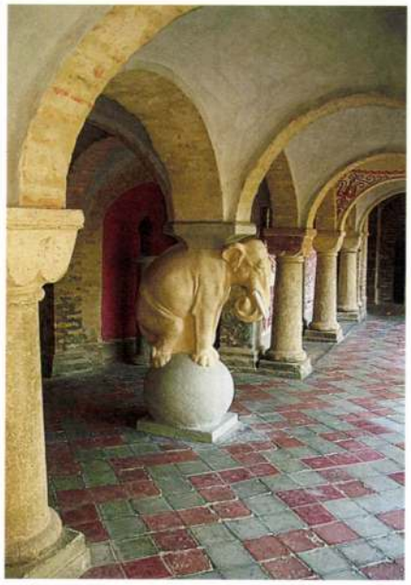

FOTÓ • PICTURE • CSUTINÉ SCHLEER ERZSÉBET

FOTÓ • PICTURE • BUJNOVSZKY TAMÁS

A betonelemek zsaluzására használt összekötözött kátránypapír pedig az oszlopok szobrászi plasztikusságát, egyediségét adják, formájukban megőrzik az anyagban a megszilárdulás közben lejátszódó folyamatokat. Ezzel a technikájával Bory Medgyaszaynak a vasbeton művészi formájáról kifejtett nézeteihez is sajátos adalékkal szolgál.

Az épületformák plasztikus kezelése, ami a klasszikus stílusformák közül a román korra a legjellemzőbb, épp úgy a szobrászati megközelítésre mutatnak, mint ahogy az építész gondolkodásra jellemző anyagkísérletek áthatják Bory szobrászati életművét. Szobrainak jelentős részét készítette a Bory-bronznak is nevezett anyagból, amely megtévesztésig idézi a fémfelület csillogását, valójában azonban az általa kikísérletezett égetési és oxidációs eljárásnak alávetett kerámiáról van szó.

Bory Jenő következő építészeti terve a szarajevói merénylet emlékére a városban emelendő emléktemplom volt, amelyet katonai szolgálata idején tervezett. A hatalmas, egész atmoszférájával a román katedrálisokat idéző kompozíció érdekessége, amire Köpöczi is utal tanulmányában, hogy ez az 1916-17 körül készített dokumentáció, amelynek realizálására a komoly szándék ellenére sem kerülhet már sor a háború befejezése után, valójában előképül szolgált a Bory-vár megépítéséhez. Nemcsak a román stílusjegyek, épületrészletek, a románkor hangulata közös a két tervben, hanem például a szobrok és az épület kapcsolata is. A német nyelvű tervleírásban (ford. Ágoston Noémi) Bory így ismerteti a katedrálist: „Bejárata egy előudvarszerű kiképzést kapna, félkör alakú árkád építménnyel. Ezen helyezkednének el a világháború fő alakjainak szobrai... Az ajtó két oldalán őrként állnak a háború védőszentjei, Szent Mihály és Szent György... A szentélyben kettős oltárt emelnénk, ezen állna a főhajó irányába fordulva a Megváltó nagy szobra... Az oltárfülkével szemben egy kisebb oltáron kereszt áll, amely előtt, mint utolsó szentmiséjükön, haláluk előtt egy órával a hősi halottak [Ferenc Ferdinánd és Zsófia] alakjai térdelnek imádkozva."

A kiragadott részletekből érezni a formai analógiák jelentőségét, azt hogy az alkotó számára milyen fontos az egyes épületrészek és az ott igen tudatosan elhelyezett szobrok drámai hatása. E felfogás megdöbbentő példái 1920 körül készített kisplasztikák, melyekkel ténylegesen térbe helyezte Michelangelo két sixtusi prófétáját és szibilláját, kiszabadítva e szobrokat ábrázoló freskókat a két dimenzióból.

ARCHÍV FELVÉTEL

János Gerle

A Sober Architect of Myths

Bory Castle, Székesfehérvár and its Reconstruction (1923-1959, 2005)

THIS WINTER I visited Bory Castle in Székesfehérvár. I was still a schoolboy during my last visit there, and the sight of the rusty sabre hanging on the chain over the bridge connecting the two bastions made my heart flutter immediately. This is a relic probably each young visitor remembers of the visit.

The role Hungary played in Europe back in the middle ages has left no trace of whatsoever in the material world surrounding us at present. After the Turkish era the lack of castles and forts exploded in Hungary produced a definite feeling of vacuum in a dozen of generations grown up since then, which is immeasurable and irreplaceable.

Jenő Bory's achievement fits well into the line of works produced by artists and creators now in high esteem: they are the ones capable of constructing their own personal mythologies, transforming their ideal views of the world into material environments in order to help their communal realization. Similar experimentations of the 19th, but more typically in the 20th century are present all over the world searching for new styles, technologies, artistic forms – including those who found inspiration in the formal paradigms of bygone days, just like Bory did. Almost every one of them shares the Gesamtkunstwerk-type intention meaning that whatever they wish to tell us about the world should be articulated in each branch of art simultanenously. Bory as a castle builder, however, fills in two gaps at once: the demolished middle ages are elevated to be an experiencable medium and a guide for visitors referring to the future – an impulse evidently missing from today's public life. Even though there is a kind of devoted elevation in his stone-incised verses seen all over the walls of the castle and in his view of life, Bory is still ranked amongst sober and realistic architects of myths. As an architect and a teacher who was primarily active as a sculptor of the public domain, he was able to transform his castle into a small-scale national pantheon, especially that of artistic life.

JENŐ BORY IN HIS ATELIER (ARCHIVE)

Bory Castle – because of its dual stop-gap character – functions a lot better than any other akin structure or edifice I know of from literary sources, as it is becoming an ever more important agent in the life of the city. It is gradually taking over the role which a surviving and intact medieval baronial castle would now: its bastions are launching sites of fireworks on New Years's Eve, its baronial hall is a frequented scenery for wedding photos. This is how its moral function also prevails, as the motifs of the castle in their plain, unambiguous and unique way suggest.

Bory was playing a twofold game also in other ways. He constructed a spatial system of the Romanesque style – as far as the history of architecture is concerned it is as authentic as possible, yet executed it by experimenting with concrete, a technical achievement of great significance in the contemporary history of architecture. For him the new castable and mouldable building material was also a raw material for his sculptures. This artistic unity is thus the simultaneous evocation of the past and the future. And much in the same way as his unique sculptures are high-standard creations adjusting to contemporary artistic trends and intentions, the sculptures – being parts of the building – do not primarily convey the message of artistic delicacy, but the one at the level of Gesamtkunstwerk, which was even more important for him: that is to make the gallery of artists or that of the kings more complete according to his own terms. In a study Bory wrote in 1935 he introduced his own invention, the cement-based concrete mixed with quartzite powder.

The sculpturesque treatment of the building forms, besides being most characteristic of the Roman style of all the classical ones, also reveal an approach of plasticity much in the same way experimentations with materials typical of an architects way of thinking weave through Bory's oeuvre as a sculptor. The majority of his sculptures are made of the material also called Bory bronze which is cannot be told from the glitter of metal surfaces it evokes, even though it is a kind of ceramics he had burnt and oxidized as a result of a series of experiments he had conducted himself. The dramatic effect of the sculptures an d those of the wings of the building arranged and placed purposefully was very important for the creator. He had to fill the space with the figure it actually needed to have the effect that was the overall one he wished to endow his works with.

Obviously this is the explanation for the inseparability of the two genres in his case, and it is also the reason why we can grasp and comprehend the total absence of such an artistic standpoint in the contemporary practice of architecture. The problem does not lie in the fact that today's architecture has not yet found the type of sculpture adjusted to its own paradigm, but the fact that it lacks the intention of expression itself, the function which would be assisted by the creations of other artistic genres. At the most it is a decorative work of art which may enrich the architectural spaces and provide for its variety, yet without the personal mythology and message of the creator, the representation of his concept of the world it can never produce any kind of organic unity.

Bay Ilona, budányi

+ 1913.

Szaradok - 1913. 471,

472. l. (Nekrolog.)

BUDAPEST

VI. XIV.

Hermina-Mápolna

A Hermina-Mápolna a pesti városliget-
ben. W 1865, 553 l. (képe 553 l)

Bay Ilona

ludányi, író és műkedvelő festő

L.

Szendrey - Szentiványi

138. l.

ÜLÖNBÖZŐ MÓDJAI

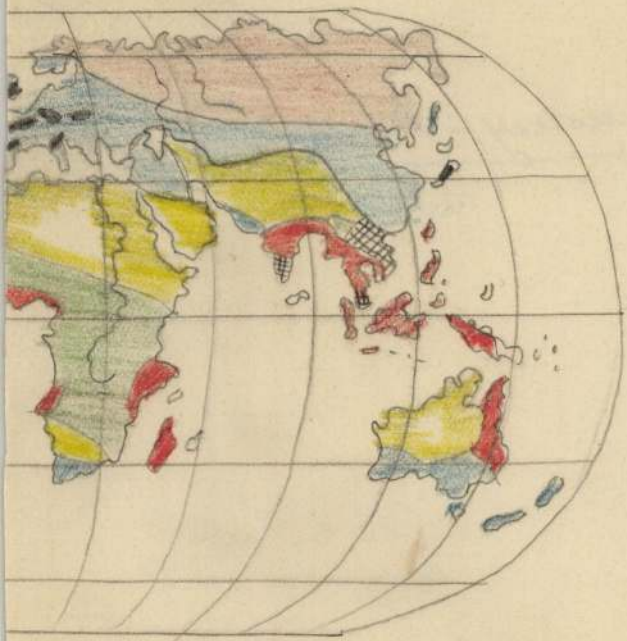

Bay Ilona

† Csarodán 1913. máj. 15.

Irod

Gulyás: Magyar írók

II · 773 · h

Bay Ilona

műkedvelő fotó

Csaroda

Lykakőzug

43. l

Rend ..... szükséglet, ... fejezet, ...

	Tétel	A rendelet kelte	A rendelet száma	Tár
				Esetlegesen
1905.	1.	1905. I/12	110813/904	Közlemények kiadás
	2	I/18	108747/904	visegrádi vár modelljén
		I/	108877	

MDK

Bay Ilona

A három szent szűz (fekete fá-
tyol-szár hímvarrás selyem
szöveten)

Temesvári képtár

4

Bay Girolamo

~~[illegible]~~

vivomester,
Mil. 1889. Sperten-
Tel. lex
455 l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁG
889/913

Bay Jeromos

festō

1905

Éimisk 1930.81.l.

ÁSOK

né

RGIT

megirik

Bay (Bai, Baj) Gerolamo, márványozó az 1860–90-es években Budapesten. Egyebekközt részt vett a budai kapucinus templom renoválásában (1886). Tagja volt a M. Iparmüveszeti Társulatnak.

1863. az evang gimnazium disztermet márványszmure festette

Hittevanggium

49. l.

Római szobamennyezet ~~[illegible]~~ részlet / agg

VI.

— másvány

Baj Gerolamo
művészet

Bp.
l.
Művészi Ipar
III. 99. l.
1888

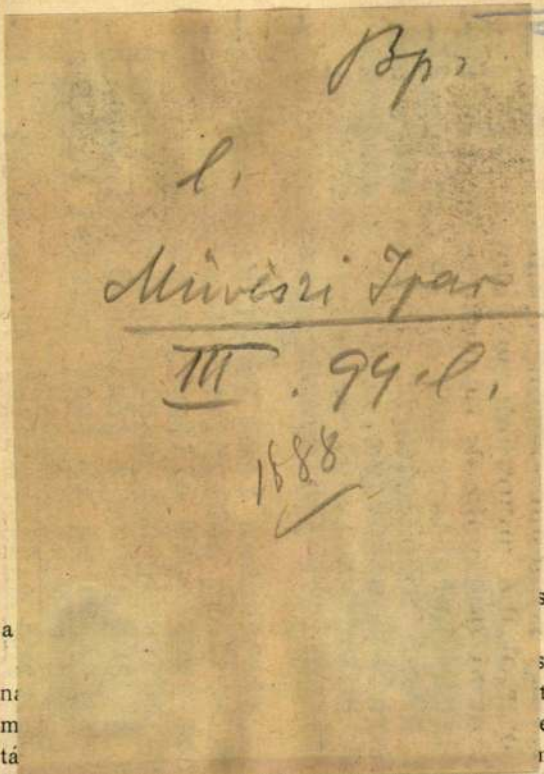

sség
a
ság
n tjuk
m első
tá neg.

Egy-egy tárlatunk a helyi viszonyokhoz képest 2—3 hétig lesz a közönség rendelkezésére.

Ajánljuk a *Budapesti Napló* szerkesztőségével szövetkezett magyar művészek e szép és nagy vállalkozását a magyar közönség pártfogásába. S minden erőnkből hozzálátunk ahhoz, hogy ezek a tárlatok igazi művészi eseménynyé váljanak.

a négy pavillon közé eső területen vannak elhelyezve a szobrok.

A S. A. F. körülbelül ötezer és néhány száz műtárgyat állított ki a jury elé küldött tízezerből; a S. N. B. A. helyiségeiben van mintegy háromezer műtárgy, három ezret küldtek még ezenkivül a jury elé s abból 200 került kiállításra.

Óriási arányok ezek. A vernissage napján volt vagy százezer ember a csarnokban s nem tudok jellemzőbb, érdekesebb látványt a művészet eme ünnepségénél. Lélekemelőbbet se sokat. Ahogy nálunk (gyermekkoromban még így volt) tavaszt ünnepelni a zöldbe rándulnak május elsején az emberek, olyan tavaszi kedvvel tódul a művészetek ünnepére a párisi nép — egyszerü polgáremberek s nagy urak, a diákkisasszony s a legdivatosabb dáma, van itt minden fajta e napon . . . Jellemző és tanulságos látvány, de erről majd külön levelet irok egyszer, melyben megkeressük ezen érdeklődés okát s magyarázatát. Most magáról a kiállításról szeretnék beszámolni.

Egy hete bódorgok a képek közt: tanakodva, melyikről lesz fölösleges szót ejteni, hogy néhány levélben elférjek . . . Ha általános benyomásaimról kéne sommásan számot adnom, azt kénvelmesebben megcselekedhet-

Baj Jeromos
festő

l.

Művészi Ipar

II. 256-l
1887.

belép az ipam tarmlatba

tás eredményei.

Ez évi tavaszi nemzetközi kiállításunkat, mely
rilis 15-ikétől kezdve teljes két hónapig volt
ható, junius 15-ikén rekesztettük be.
Bármily szerény legyen is — abszolut mér-
et alkalmazva — ennek a kiállításnak erkölcsi
anyagi eredménye, mégis a legőszintébb öröm-
l kell hangsúlyoznunk, hogy az eredmény,
mult évi nemzetközi kiállítás eredményéhez
best az egész vonalon haladást mutat,
ennyiben úgy a látogatók számában mint

Ennek a sajnos körülménynek az okai
nézve utalunk a *Műcsarnok* 1898. évi 8-i
számában közölt fejtegetéseinkre, továbbá ar
a jelentésre, amelyet annak idején társulatunk
nak mostani kiállításunk érdekében kiküldö
megbizottai *Márk* Lajos és *Karlovszky* Be
talan festőművész urak terjesztettek igazgat
ságunk elé s melyet a *Műcsarnok* 1898. é
14-ik számában csaknem egész terjedelmébe
közöltünk.

A kiállítás összes látogatóinak a száma *31.7*
volt, tehát *5202-vel* több, mint a mult évbe
Gyarapodást mutat a rendes (1 korona) á
jegyekkel volt látogatók száma is, mely a m
évi 7725-el szemben *10.418-ra*, tehát *2693-*
emelkedett.

Az összes nyersbevétel — a tárgymutató
ból reánk eső százalékot és a ruhatár jö
delmét is beleszámítva — *9730 frt* 50 krajc
vagyis *1536 frt 50 krajcárral több*, mint v
a mult esztendőben.

Ami a vásárlásokat illeti, ezek eredmény
következő volt:

a) Magyar művek közül:

Bay (Bai) Gerolamo (Jeromos)

olasz építőmester 1886-ban renovátta az alábbi templomot.

P. Veremund O.M.

Cap: Emlékkönyv a budai kapucinus-rendi Karda és plébánia templom renoválásának alkalmából. Bp. 1927. 29. l.

Baj Girolamo

festő

l

Hittrich Ödönder

Deáktere épületeink

multja. Bp.

1922. 19. l

Vincs meg

magneri, milyen

munkát végzett

itt

~~Sárospataki ref. Koll. nagykönyvtára~~

~~VIII. 218~~

Bay Gaby

MDK

Vihar után

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Bay Gabi, festöm.

munkája hozzájárul a 13.terem nivójához.

Esik az esö c. vászna artisztikus, jó kép.

/gy./: A Műcsarnok téli tárlata.
Képzőművészet. 1929. 16.sz. 25-28.1.

MDK

Bay Gaby, festöm.

677. Vihar után.

KMT 1928. tav. kiáll. Kat. 33.1.

Bay Gabriella

zrod

z

Bende 1916

166 l

[illegible]

[illegible]

[illegible]

206 Menzel János

Derékon alól, csakn
tart, melyet ~~tőle~~ a táborno
ban kétcsöves puska van,
sorban:
„Der Tapffere Hussc
wurde A° d. 25. Juny am R
dem recognoscieren
von denen Francosen ersch
ez után: „Ich sinne T
Drum reit ic
Ihr Söhne! a
Kom̄t, Lieber
Mon Colonel
par bleu m
dock weil Si
jetzt kan Si
ez alatt: „Mon Ami, a
C'est, pour

Bay Gabriella

l.

Déry 1927

30,78. l.

1927. vers ock a
nagyon [illegible] bleri

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Bay Gabi

1916. März - MKE kiáll. N. halon

Indulás, előtt, olaff. 200.—

Ködben, olaff. 150.—

Varjassy Árpád - motor X. 83.

Bay Gaby

festő

Nemzeti Szalon

Bay Gaby.

1915. I.ső Jury-mentes kiáll.

Csendélet, olaj
Zsákmányolt belga ló, olaj

1916. Magy.Képzőmüv.nők VIII. kiáll.

Indulás előtt, olaj
Ködben, olaj

1916. Téli kiáll.

Virágcsendélet, olaj

1917. III. Jury-mentes kiáll.

Erdőszélén, olaj
Pihenő, olaj

1920. Őszi kiáll.

Tarpai hegy, olaj

1921. Tavaszi tárlat.

Virágzó almafák, olaj

1927. Tavaszi tárlat

Várakozók, olaj

Bay Gabi

Mücsarnok festő

l. Beregsurány

1928. tav. kiáll. 677

1928/29. téli kiáll. 593

Karika vasból, római VIII. 126.

Baj Gabi

1920. szept

kiáll. Nemzeti Szalonban

Tarpai hegy, olajf.

1921. jun. u. o.

Virágzó almafák, olajf.

10000.—

Helytartótanács V. 132.

M.D.K.

Bay Erna /vagy Ernő /?/ a sign. nem olvasható tisztán./

Szines plakátrajz "CA.O.LA védi bőrét" cimmel.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. juni 4-lo. IV. évf. 24. sz. cimlap belső felén.

Bay Gaby MDK

Virágzó almafák, olf.

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

Bay Gabi MDK

Esik az eső, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

MDK

Bay Gabriella

Várakozók, of.

N. Szal. 1927. jun. kiáll. 7. l.

Bay Gaby

Tarpai hegy, of.

őszi tárl. 192o. szept.

B.Szal. xcxcxcxcxcxcxcxc 7. 1.

MDK

Bay Gabi

Esik az eső

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.l.

Bay Gabi

Indulás előtt, olaj
Ködben, olaj

Magy. képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal.
1916. márc. 9 l.

Ø Bay Dóra

1916/17 I.

Terképzőmfőiskérk.

66. l.

Bay Dora, bábai

szül. Ujpesten 1895 febr. 3
Rk. 6 felsőb leányiskola.
1916/17 I. elsőéves művész-
nő Glatz O.

Holland művészet III : 154.

megirva

Bay Béla

hegedűkészítő

Békéscsaban. 1888-ban

született Csókán. Zentán

végezte a középiskolat, majd

kitanulta a hegedűké-

szítőpart. Szegeden arany-

éremmel, Szarvason arany

oklevéllel, Békéscsaban

aranyéremmel, Mezőbe-

rényben díszoklevéllel

tüntették ki. Az első

világhabornban katona

volt.

Márkus György

Békés vár megyt.

Bp. 1936. 474. l.

tetemenyezett a fennvizs-
ól Szamitandó egyévi
tevel vagyis 1904 évi ok-
tul megtartandó utófe-
kedvező eredményének
k vállalkozók részére
ek vissza vonása mellett
okra reá vezetendő elis-
ében kiszolgáltathatok. –
1904. január hó 6.

A hivatal fünöke

Karánovics

kir: fömérnök

Bay Béla

hegedűkészítő

Békéscsaba

I.,

Harc. 1944. I. évf.

28. sz.

A Központi Sajtóvállalat lapjai több mint negyedszázadon át megalkuvás nélkül harcoltak s a jövőben is ugyanúgy kívánnak harcolni a keresztény, a magyar és a szociális gondolatért. Olvasóközönségünk támogatásával sok nehéz időt éltünk már át, mert mindenki, aki előfizetőink és olvasóink táborába lépett, kitartott mellettünk abból a felismerésből, hogy mi az ujságkiadással esetlegességektől független hivatást vállaltunk és teljesítünk. Lapjaink a hírszolgálat állandó tökéletesítése mellett törhetetlenül képviselték azokat az eszméket, amelyeket alapitóik, a célúl

Kérésünk meghallgatásáért köszönetet mondva,
Budapest, 1944 októbér havában

A

Felelős kiadó: Baranyay Lajos.

Baj Alajos

Tanulmány
rajz
vegy.

Rajztanulók
1883. II. évf.

minált könyvgyüjteményét. Avignonból építészt is hoz magával. A vár a huszita háborúig, 1431-ig a prágai püspök tulajdona. A Lobkovitz herczegi család, a mai tulajdonos, a XVI. század végétől kezdve birja. Mai alakjában a várat 1652—84 közt építették föl késői renaissance stilusban. Olasz mesterek dolgoztak rajta: Pietro de Colombo, Francesco Caratti, Carlo Orsolini, Antonio Porta.

A vár kollekcziói közül legnevezetesebb a képtár, mely nem gyüjtés, hanem folytonos családi gyarapodás útján keletkezett. A Lobkovitz-család házasság révén birja a raudnitzi várban a II. Fülöp korabeli spanyol festészet egyik leggazdagabb gyüjteményét. A II. Fülöp udvari festőit: Sanchez Coellot, Juan Pantosa de la Cruzt, Andreas Lopezt, Spanyolországot kivéve sehol sem lehet oly jól tanulmányozni, mint itt. A franczia művek közül fölemlítendő Français Clouetnek Erzsébet franczia királynét egész alakban ábrázoló arczképe, Pierre Mignardnak Bourbon Mária Annát s Bardunek Poniatowska herczegnőt ábrázoló mellképe. A flammandok közt Rubens egy Kleopatrával szerepel. Képviselve vannak továbbá a két Pieter Brueghel, Jan Scorell,

Bay Alajos, festő és szobrász. Művészeti tanulmányait 1890—92-ben a budapesti iparművészeti iskolában kezdte, majd Milanóba ment, ahol Lorenzoli és Caremmi voltak mesterei. Visszatérve Budapestre a mintarajziskola előadásait látogatta és Aggházy Gyula vezetése alatt aktrajzolással foglalkozott. A Műcsarnok kiállításain 1900-ban Erdei vadonban cz. képével lépett fel, 1901-ben pedig Templom belseje (Milano S. Maria Maggiore) cz. olajfestményét állította ki. Ugyanez időtájt nehány képével a Nemzeti Szalon kiállításain is részt vett. Legjelentékenyebb művei a Ludovika Akadémia díszterme számára készített festményei. Ezeken kívül több templom számára is festett képeket. A Ludovika Akadémiának általa készített gipszmodellje a millenniumi kiállításon volt kiállítva.

Kiáll. tárgymutatók. — Nemzeti Szalon Almanach. Budapest, 1912. 150. l.

Bay Mayos

Bay Alajós

Utca c. Lépe

repr

Magyar Géniusz

1899. márc. 12

3928. Thomas

Sz. Amsterdamban 1596–7-ben.
június 7-

Családi arczkép.

Fehér és fekete kőlapok
fel, a hol középütt ül a ház ú
a térdén lévő »VROUWE« czímű
és könyöklő baljával olyan
beszélne, miközben balra néz.
jobb kezét csípőjére támaszt
széke támlájának gombján nyu
tővel letakart asztal előtt, a
hosszúnyakú üvegpohár és czi
ben, legkisebb magzatja látha
szorongat és a kinek testvér
után nyúl. Legidősebb gyerm

anyja felé mutat, míg középső
csoportot. Öltözete: főkötő feh
való, széles fehér gallér, ékbe
széles kézelővel és aranyzsinórral
Férje széles nemezkalapot, szűl
kével szegett gallért, bal vállra
nadrágot, fekete harisnyát és f
balról lefüggönyözött ablak, kö
és kariatiddel díszített kandall
palaczk között delfti tál és jol
keretbe foglalt kép tűnik szemi

Vászon, méretei 85·3 : 165 cm
40000 K. — Dr. Stern Ármin
(647–910). — Az adományt elfo
2401 (1110–910) eln. és az
(839–911), továbbá az 1911 sze
911) min. sz. leirat. — Bejelen
(504–911).

Aj. 1910.
Dr. Stern

Bay Alajós

festő

Bpesten iparm. iskola, mintarajziskola, milánói akadémia.

Tájképfestés mellett vivómester

Lykakőrös

66. 1.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁB

kölcsön vettem a következő munkát:

Szerző, vagy rendszó	cím, rész	darab-szám	alak	kötés	jeg

Kelt 19.....

Határidő 19.....

Sajátkezű aláírás:.....

Állás:.....

Lakás:.....

A kikölcsönzés tartama legfeljebb két hónap. (Lásd M. N. Múz. szerv. és szolg. szab. 53. §

Bay Alajos

Bay, Aloys, Maler und Bildhauer, war ein Schüler Lorenzolis und Caremmis in Mailand, Aggházys in Budapest. B. lieferte für mehrere Kirchen und für den Prunksaal der Ludovika-Akademie mehrere Gemälde.

Knack I. 82. l

BAY *Alajos*, festő, * Budapest 1864 márc. 1. A milánói akadémián és a bpesti mintarajziskolában tanult. 1900 óta számos tájképet állított ki bpesti tárlatokon.

8.-9. I. 82. 1

Pereczy Mihály:

Mellig, ~~[illegible]~~ Gisré
ját, bajuszt és körszakált
galléru s szegésű kabátja
fölül jobbra:

„Per

s alól középütt: „Olmütz
A lap hátán életrajza ol

Czeruzarajz,

Lasza

Bay Alajos

l.

Közlezrkiàll.

1432 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Bay Alajos

Jessi

l.

Közlezrkiall

1390-l

elismeri Oktavll

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Bay Alajos

lásd Műfestő
(mázoló?)

l.

Erredeves ott ált. kiáll.
kat. XII. csop.
Bp. 1896. 23. l.

fajzárt is meg fogom kére
ság rendelkezésére bocsát
tudományos kutatásnak hozz
helyezve.

Bay Alajos

alakrajzolás

1890–91.–

Minsk 1930. 81. l.

ÁSOK

né

RGIT

1917. Tavaszi kiáll.

Parkbejárata, olajf.

1918. Téli kiáll.

Budairészlet, olajf.

1919 Egyházművészeti kiáll.

Consummatum est al.vázlat.

1920. Tavaszi tárlat.

Nyári hangulat, olajf.
Várkerti részlet, olajf.

1920 Őszi kiáll.

Ut a Svábhegyen, olajf.
Tavasz, olajf.
Dunai részlet. olajf.

1920 Téli tárlat.

Régi Buda, olajf.

1921 Tavaszi tárlat.

Nagycsarnoki vásár, olajf.

1921. Őszi tárlat.

Gellérthegy, olajf.
Zárdarom Margitszigeten, olajf,

1922 Tavaszi kiáll.

Döbrentetéri vásár, olajf.
Reggeli hangulat, olajf.

1922. Tavaszi tárlat.

Régi Buda, olajf.
Tavasz, olajf.

1923. Aquar és paszt.festők.kiáll.

Erdei részlet, temp.

1924 Balatoni társaság II.kiáll.

Rév fülöpi partrészlet, olajf.

1926. Kecskeméti és nkörösi Kpzm. kiáll.

Udvarrészlet, olajf.
Parkrészlet, olajf.
Mátyástemplom, olajf.

1911. Őszi kiáll.

Velencei halászbárkák, temp.

1911. Téli kiáll.

Törökbálinti főut, olajf.

1912 Tavaszi kiáll.

Törökbálinti részlet, temp.

1912 Őszi kiáll.

Erdőszélén, olajf.

1912 Téli kiáll.

Régi bórpince, olajf.
Falurészlet, olajf

1913. Tavaszi kiáll.

Borpincék, olajf.
Csendélet, olajf.

1913. Őszi kiáll.

2 drb. Csendélet, olajf.

1913 Téli kiáll.

Tájkép, olajf.

1914. Téli kiáll.

Részlet a Halászbástyáról, olaj

1915. Őszi kiáll.

Falurészlet, olajf.
Szerenád után, olajf.

1915. Téli kiáll.

Budai utcarészlet, olajf,
A kis és nagy Svábhegy, olajf

1916. Tavaszi kiáll.

Falurészlet, olajf.
Halászbástyarészlet, olajf.

1916 Téli kiáll.

Gellérthegy, olajf.
Budairldzlet, olajf.

1908

I.ső verseczi kiáll.

Reggeli hangulat,olaj
Nyári hangulat,olaj
Csendélet,olaj

1909

I.ső besztercebányai kiáll.

Csendélet,olaj
Velencei részlet,olaj

1909 II.

II. nyíregyházi kiáll.

Oszi hangulat,olajf.
Nyári hangulat

III.Temesvári kiáll.

Csendélet,olajf. 1910
Erdei részlet,olajf.

I ső szentesi kiáll.

Csendélet,olajf. 1910
Erdei részlet,olajf.

1910

II. Ujvidéki és I pancsovai kiáll.

Csendélet,olajf.

I ső székesfehérvári kiáll.

Csendélet,olajf. 1911

Parasztudvar,olajf.
Erdei részlet,tempera,

II.Győri kiáll. 1911

Velencei halászrészlet,temp.
Csendélet,olajf.
Erdei hangulat,olajf.
Esti hangulat,olajf.
Erdőrészlet,temp.

1908 Téli kiáll. ✓

Téli táj,olajf.

1909 Tavaszi kiáll. ✓

Csendélet,olajf.

1910. Tavaszi kiáll. ✓

Erdőmellett,olajf.

1910 Téli kiáll.

Erdei hangulat,olajf.

1911. Tavaszi ~~hangulat~~.kiáll.

Kertek alján,olajf. ✓

B a y A l a j o s .

1./

1900. Tavaszi tárlat

Parkrészlet, olaj

1901. Tavaszi kiáll.

Falusi udvarrészlet, olaj
Tanulmányfej, olaj

1901. Őszi kiáll.

Erdei vadon, olaj

1901-2 Téli kiáll.

Részlet a Lágymányosról, olaj
Parkrészlet, olaj
Nyári idyll, olaj

1902. Tavaszi kiáll.

Esti imára, olaj

1904 Iső kecskeméti kiáll.

Chiggiai kikötő, olaj

1909 Iső ungvári kiáll.

Részlet Törökbálintról. olaj
Csendélet, olaj
Virágcsendélet, olaj
Narancs csendélet, olaj

II. bajai kiáll. I. 1906 bajai

Törökbálinti részlet (of udvarrészlet)

1912 Csendélet, olaj
A sivatagban, temp.
Nyári hangulat, olaj
Parasztxxxx udvar részlet, olaj

I.ső komáromi kiáll.

1911 Velencei halászbárkák, temp
Csendélet, olaj
Erdei hangulat, olaj
Esti hangulat, olaj
Erdőrészlet, temp.

I.ső győri kiáll. 1907

Udvarrészlet, olaj
Törökbálinti részlet, olaj

1907 II. fiumei kiáll.

Nyári est, olaj

Bay Alajos

Nemzeti Szalon

1926 Győri és pápai Kpzőmüv.ti kiáll.

Parkrészlet,olajf.

1926 Szombathelyi és pécsi Kpmüvészeti kiáll.

Parkrészlet,olajf.
Budai házak,olajf.

1927 Bajai III.kiáll.

Ősz az Aranykakasutcában,olajf.
Nagyvásárcsarnok,olajf.

1928 Tavaszi tárlat.

Margitszigeti zárdarom,olajf.
Dunarészlet,olajf.

1930 Egyházmüvészti kiáll.

Consummatumest

Bay Alajos

11 Virágárus bódé 80.—

12 Budai zöldség és gyümölcs árusító 70.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

Bay Alajos

festő

Horváthkal
[illegible]

KMTárs művészcsoportok
1931 (febr - márc.)
kiáll. XI. 56.
1932. tav. kiáll. 58, 190

Bay Alajos

Schwarzer Frenc u. 4. Mücsarnok

1929/30. téli kiáll. 537

1930/31. pib. kiáll. 519.

ıfordult. Haja és hegyesre
ıe sárga, leberetvált álla
endőjét csokorra kötötte,
inóros.
. — Lelt. sz. 697. — Értéke
ı-féle ereklyemúzeumból. —
okat l. a 62. lapon az 580
is 23-án (107–95). — Átvételi
ɔmásul vette az 1896 április

Bay Alajos festő

Schwarzer F. u. 4.

Műtsarnok

1919–20. téli kiáll. 248.

1924. őszi kiáll. 362

1926. őszi kiáll. 411.

Sprawozdania Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce V. 1.

Bay Alajos

festō

I. Schwarzer Tscue

n. 4.

Mücsarok

~~1918-19~~. Téli

1919-20.

~~Fejér vármegye VI. 17.~~

BAY ALAJOS

7 Consumatum est 400.–

Nemzeti Szalon

Árpádh szentek kiáll. 1930 aug

Bay Alajós

1923. nov.

Erdei részlet, tempera 350000.-

1924. nov. - dec. balatoni

Révfülöpi partrészlet, olaff.

Creutz dr. II. 170.

Bay Alajos

Révfülöpi partrészlet, olaff. 600.–

Nemzeti Szalon

II. Balatoni kiáll.
1924
nov–dec

Bay László

festő

Erdei részlet, akvarell

350.000.—

Nemzeti Szalon

MAFE 10. kiáll. 1923 nov.

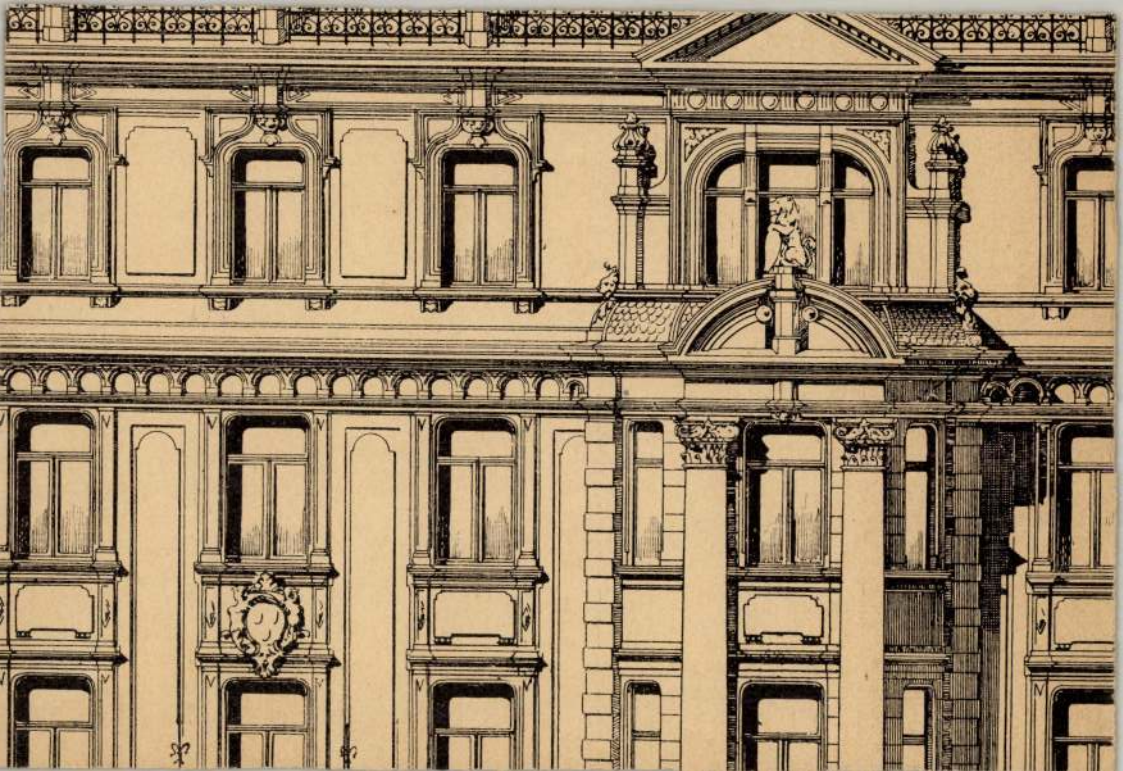

Bay Alajos

6 Döbrentei-téri vásár. Olajf. Eladó
7 Reggeli hangulat. Olajf. Eladó

Nemzeti Szalon
téli tárl.
1922-jan.

Kalauz a Délmagyarországi Tört. és Rég.
Múzeum Képtárában IV. 136.

Bay Klapó

kiáll. Nemzeti szalonban

1920 jan. febr.

Régi Buda, olajf.

2500.—

állandó kiállító itt.

1921. jun. 4. o.

Nagycsarnoki vásár, olajf.

4000.—

1921. sept. 4. o.

Gellérthegy, olajf. 8000.—

Margitszigeti zárdarom, olajf.

8000.—

Lelet, kövej VI. 80

Bay Alajos

11 Park bejárata olajf. 200.—

Nemzeti Szalon

1917. máj.

tav. tárl.

Bay Alajós

1911. máj.-jun. kiáll. Nemzeti Szalon

Kertek alján, olaff.

1913 ápr. máj. kiáll. u. o.

Borpincék, olaff. 200.—

Csendélet, olaff. 200.—

1913. szept. kiáll.

2 csendélet.

1915. ápr.-máj. kiáll. u. o.

Halászbástya részlet, olaff. 400.—

1915. szept. kiáll. u. o.

Falurészlet, olaff. 300.—

Szerenád után, olaff. 120.—

Tovább nem írom ki.

Nemesi felkelők (felsőmagyarországi) 1664
szeptemberében Vég-Szendrő vára
alatt (rézmetszet) III. 208.

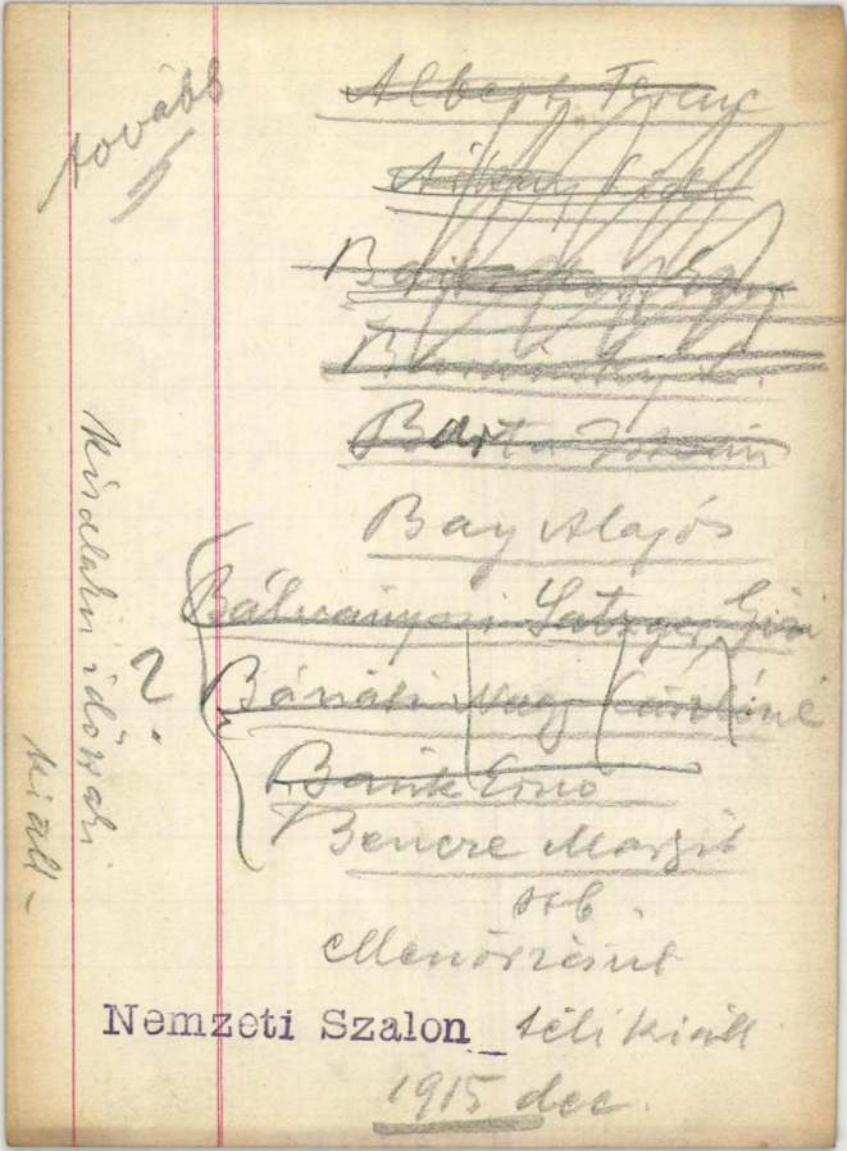

Novább

~~Albert Ferenc~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~Barta [illegible]~~

Bay Alajós

~~Bálványos Sátoros Gizi~~

? ~~Bánáti Nagy Cárolné~~

~~Bank Erno~~

Bencze Margit

stb.

Menörzésül

Nemzeti Szalon _ téli kiáll

1915 dec.

Kiadatni időnaki

kiáll -

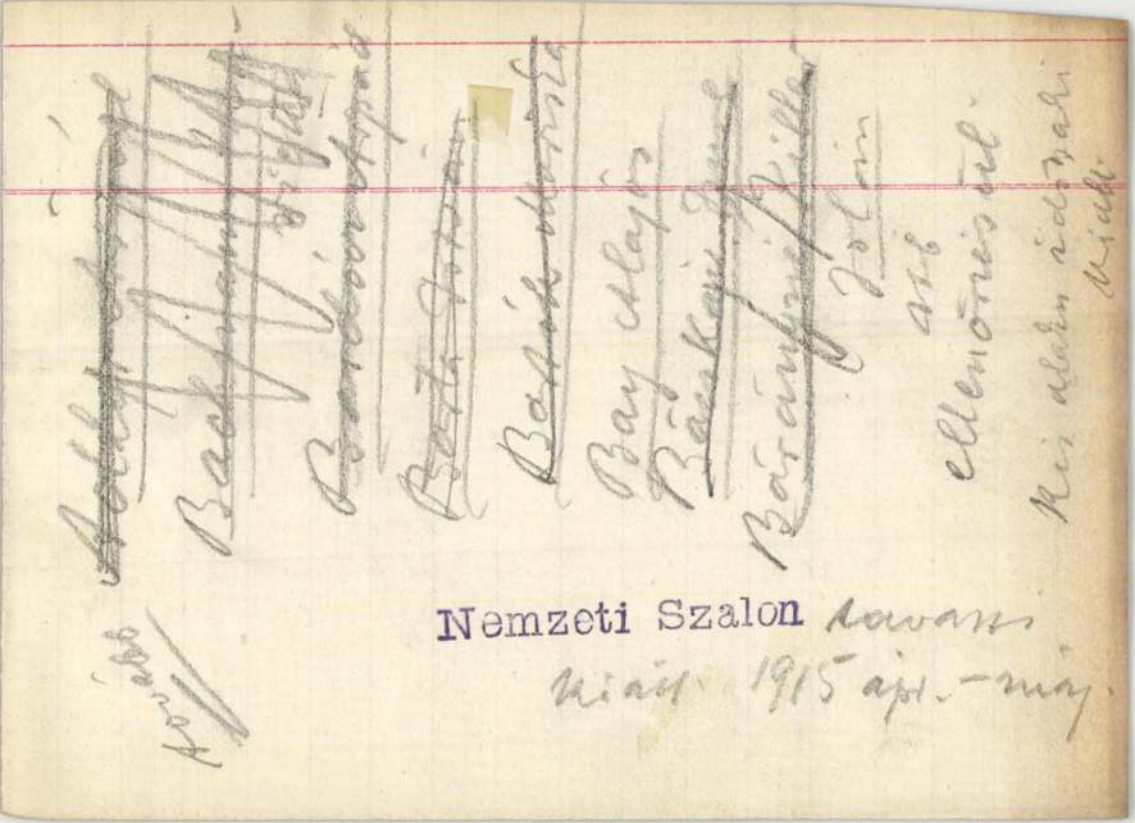

Tovább

~~Adler Árpád~~

~~Bachmann Ha-~~
~~vigüs~~

~~Bardóv Árpád~~

~~Barta István~~

~~Batók Mariska~~

Bay Alajos

~~Bácskay Jenne~~

Bárányné Killer-
Jolán

stb

ellenőrizül

Kis alakú időszaki
kiadt

Nemzeti Szalon tovaris
kiadt 1915 ápr.-máj.

P690-89

Bay Klára

Tájkép, olaj.

Nemzeti Szalon
1913. jub. tél. kiáll.

Bay Alajos

Nemzeti halon

1900. maj. – jun

Nidll

Parkrészlet, of

1901. ősi Eidll

Erdei vadon, of

1913 Lav. Eidll

Borpincér, of

Csendélet, of

1913. ősi Eidll

Csendélet I–II.

Budapest, 1931. december 11.

n y i Gyula dr. urnak,

Budapest

t b. sorai birtokában sajnálattal vettük,
ló tekintettel nem kívánja folyóiratunk
abad szives figyelmét arra a körülményre
tot annakidején egész évre méltóztatott
lévő levelezőlap tanusága szerint.
tőlünk az, hogy a lapot ráerőszakoljuk
rossz gazdasági helyzetben igazán méltá-

Bay Alajos

1909. tavaszi

kiall. Nemzeti Szalonban

Rendelet, olaj. 40 k.

Hajdúvámospércs h. n. V. 171.

Bay Alajos

1901/2. téli kiáll.

Nemzeti szalon

Részlet a Lágymanyos-ról

olajf., 60 kor.

Par kreszlet, olajf. 150 kor

Nyári idyll, olajf. 150 kor

1902, tavaszi kiáll. n. o.

Esti imára, olajf. 200 kor

Szeged-felsőtanyai népkut. V. 61.

Bay Alajos

1901. őszi Kiáll. Nemzeti Szalon

Erdei vadon, olajf.

250 Kor.

Nyilt polcz-rendszer londoni népkönyvtárakban III. 100, 101,

Bay Alajos

1901. tav. kiáll. Nemzeti kalon

Falusi udvarvezlet,

olajf. 100 kor.

Tanulmányfej, olajf. 130 kor.

Vegyeskázi penzek X. 114.

140. BAY ALAJOS: Parkrészlet (olajf.) Ára 240 kor.

Nemzeti Szalon

1900. tav.-kiall.

Bay Alajos MDK

A Horváth-kert, olf.

Gellérthegyi táj, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Vistra utasi dottak kalonje

1906

Ábítatosság (of
Régi Corpincák
2 Esti banyulat
Kutra variant

1.202.06
2500
1.200.140

4.880.750
2500
4.878.250

"	18	"	"	"	2
"	19	"	"	"	60
"	21	"	"	241 vrat és	
"	27	"	"		174
"	29	"	"	"	251.
"	31	"	"	Számv Hazai Ban	

Azaz Egyráztizenkilenczezer
Bizottsága pénztáraból a
Budap

N. Szal

1

1908 téli: Téli táj, of

1900 tav: Parkrészlet, of

1901 tav: Falusi udvarrészlet / Tan. fej, of

1901 ősz: Erdei vadon, of

1901-2 téli: Részlet a tágmagosról / ~~Parkrészlet II.~~ / Nyári idill, of

1902 tav: Esti imáre, of

1904. I. ~~[illegible]~~ kecskeméti: Chioggiai hikötő, of

1906 I. bajai: Török Bálinti részlet / Udvarrészlet, of

1907. II. ~~[illegible]~~ Nyári est, of

1908 I. verseci: Reggeli hangulat / Nyári " / Csendélet I., of

1909 I. bes Terceb[illegible]: ~~Csendélet II.~~ / Velencei részlet, of

1909 II. nyvegyári: Ősz hangulat / ~~Nyári h[illegible]~~, of

192. " "	8.500	Dr. Kőnyi
ták elhozatala	8.500	Dr. Kőnyi
irat vétele	8.500	Dr. Kőnyi
06-209 iratok vétele	8.500	Dr. Kőnyi
ratok elhozatala	8.500	Dr. Kőnyi
5. sz. iratok vétele	8.500	Dr. Kőnyi
201-171. " "	8.500	Dr. Kőnyi
iratok elhozatala	8.500	Dr. Kőnyi
2 sz. iratok vétele	8.500	Dr. Kőnyi
2 " elhozatala	8.500	Dr. Kőnyi
tok elhozatala	8.500	Dr. Kőnyi
"	8.500	Dr. Kőnyi
229 irat vétele	8.500	Dr. Kőnyi
ressen	178500	Korona

ezerer štnáz Korona melyet
ga pénztáraból a mai napon
est 1925 Július hó 31 én

Saláth ferenc k. altiszt

1909. tav: ~~IV~~ 2
Csendélet / of

1909 I. ungvári
Részlet Törökbálintról
~~Csendélet III.~~
Virágcsendélet
Naranes csendélet
) of

1910 III. temesvári: ~~Csendélet V.~~
I. szentesi Erdei részlet
) of

~~1910 II. ujvidéki~~
~~I. pancsovai~~
) ~~Csendélet VI.~~ of

1910 tav: Erdő mellett, of

~~1911~~ I. komáromi: ~~Velencei halászbárkák~~
~~Erdőrészlet~~
~~Csendélet VII.~~
~~Erdei hangulat~~
~~Esti~~ "
) temp
) of

1910 téli:
Erdei hangulat, of

1911 tav: kertek alján, of

1911 I. székesfvári: Parartudon
~~Erdei részlet II.~~
~~Csendélet VIII~~
) of

~~1911, ~~ [illegible] ~~ ofi: Velencei halászrészlet
Erdőrészlet II.
Csendélet VIX.
Erdei hangulat I.
Esti " II.
) temp
) of

Velencei halász-
bárkák
temp.

1911 téli: Törökbálint: font. of

1912 II. bajai: ~~Csendélet X. (IX)~~
~~Nyári hangulat~~
Parastudvárrészlet
A szivatagban
) of
) temp

14

ik

ottsága hivatala által történt
mos kész kiadásaimról!

	Kiadas	
-173. sz. iratok vétele	8.500	Dr. Stonyi
75 sz. " "	8.500	Dr. Stonyi
) 178) " "	8.500	Dr. Stonyi
187. " "	8.500	Dr Stonyi
1) 186. " "	8.500	Dr Stonyi
3. " "	8.500	Dr Stonyi
f ülvzaba	8.500	Dr. Stonyi
1 - 196 iratok vétele	8.500	Dr. Stonyi
[illegible]	[illegible]	[illegible]

3

1912 tav:
Törökbálinti részlet, temp

1912 ősz: Erdő szélén, of

1912 téli: Rési borpince
Falurészlet I. of

1913 tav: Borpincék
Csendélet III. of

1913 őszi 2 Csendélet ~~XI–XII~~ of
IV–V

1913 téli: Tájkép, of

1915 tav: Részlet a Halász-
bástyáról, of

1915 őszi: Falurészlet II.
Szerenád után of

1915 téli: Budai utcarészlet
A kis- és nagy Sóskhegy of

E/6

Jegyz

A Műemlékek Országos Biz

1925 hivatalos utaknál felmerült Villa

Július hónap		Hová	
"	1	Vallás és Közokt Minisiterium	158
"	2.	" " "	1;
"	4	" " "	182
"	6	" " "	1
"	7	" " "	18
"	8	" " "	20
"	"	Divald grafikai intézetbe Józs	
"	9	Vallás és Közokt Minisiterium	19
"	10	" " "	180

1916 tav — Falurészlet III. / Halászbástyarészlet | of

1916 téli: Gellértheg (I.) / Budai részlet | of

1917 tav: Park bejárata, of

1918 téli: Budai részlet (II.) of

1919 Egyszerű: Consummatum est (várlat) of

1920 (au) téli: Régi Buda, of

1920 tav: Nyári hangulat / Várkerti részlet (III.) | of

1920 ősz: Út a tábhegen / Tavasz / Dunai részlet | of

1921 tav: Nagycsarnoki vásár, of

1921 ősz: Gellértheg / Margitszi zárdarom | of

		100
"	11	" " " fenti ak
"	13	Számv iktaló Szalay u 205-207
"	14	Vallás. és Közokt Ministerium 20
"	15	" " " fenti i
"	21	" " " 191-19
"	22	" " " 200.
"	23	" " " fenti
"	25	" " " 220-22
"	27	" " 220-22
"	28	" " " sürgös ira
"	"	" " " " "
"	30	Vallás és Közokt Ministerium 215-

Öss

Azaz szóval Százhetvennyól
a Müemlékek Országos Bizottság
átvettem!

Budap

MDK

Bay Alajos

Mátyás templom belseje, olajf.

Magyar képzőművészek szegedi reprezentatív kiállitasa. 1930. Kat. 29.1.

Bay Alajos, festö MDK

Ábitatosság. Olf.

A"Visszautasitottak Szalonja" 1906 körül. Kat. 16.1.

MDK

Bay Alajos, festö

	A régi borpincék.	Olf.
110.	Kutya_vári ut.	"
106.	Esti hangulat.	"

A"Visszautasitottak Szalonja " 1906 körül. Kat. 18.1.

Bay Alajos MDK

Erdei vadonban, olf.

Műcsarnok 1900/1 téli kiáll.

MD K

Bay Alajos, festö

Virágárus bódé.
Budai zöldség és gyümölcs árusitó.

/ Epesti/ Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932. junius.

MNK

Bay Alajos

Nyári hangulat olajf.
Várkerti részlet "

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Majus. 4.l.

MOL

Bay Alajos

Falu részlet, of.

Halászbástya részlet, of.

M.Szal. tsv. kiáll. 1916. ápr. 6. l.

MDK

Bay Alajos

Borpincék, of.

Csendélet, "

N.Szal. tav. tárlat, 1913. ápr. 6. 1.

MDK

Bay Alajos

Régi Buda, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1930. dec.
5.1.

Bay Alajos

Alkotásával szerepelt a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.M.932.IV.24.

Вид Удостоверения

Bay Alajos

Ut a Svábhegyen, of.

Tavasz, of.

Dunai részlet, of.

[illegible]

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept.

6. l.

Bay Barnabás (jászberényi állami tanítónőképző)

Műcsarnok diákpályázatán di-
cséret elismerésben részesült.

PH.932.VI.10.

zám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

tal .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted]*fizetendő.*

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás

megírva

Bay Lajos

1.

Bay Lajos

Bay Lajos

Szerepelt a Műsarnok Tavasi tárlatán.

N. M. 1931. IV. 26.

MDK

Bay Lajos

Művész Élet 1933. 14-15 sz. 15.l.

MDK

Bay Marietta szobrász

251-256. Brodderier

Katalogen for den VII. Ungarske Representative Utstilling. 1923. April. Christiania Kunstforening.

MDK

Bay Sándor, Győr

1897-ben lett a m.iparmüv.társulat rendes tagja.

Cikk:Hiv.tudósitások

Magy.Iparmüvészet,1897/98 416 l.

D Bay Mária

szül. Budapest 1879 aug.
18. tanítónői képezde
1898/99 – I – II. 1 évi
rajztjel.

~~1899/900 I – II. 2 évi~~

Tarnóczy - gyüjtemény V. 198.

Bay Mária

1898/99

Ferkópaőmfőiskévt

66. l.

Ø Bay Sárika

festő Miskolc

vett vett az O.M.

Képzőmův. Tárulat

miskolci kiállitáson

1902. oktoberében.

Halm Lerich

265 l.

22 –

102. Beccafumi, Domenico (sienai festő, 1486 – 1551): Jézus születése. Fa, tempera

Őszi kiállítás 1930, Ipolyi: 131. szám

Ipolyi Arnold képgyűjteménye. Új Magyar Lexikon II – 1871, 371.

Ipolyi, Bihar vármegye 239. szám.

Ø Bay. Vilma

szük Gödöllőn 1878.
jun. 10. Rk. tanítőképer-
dét végzett azután 1 évig
Romában tanult rajzolni -
1898/99 I-II. I. évi rajztjel

Tompa Mihályné sz. Zsoldos Emíliának
Szentpétery Zsigmondhoz írott 11 levele
V. 298.

Bay Vilma

1898/99.

Ferkéjzsmfűskévk

66. l.

Bayer Ágost

megirva

Bayer

bécsi ~~acélmetsző~~

l. Kremsepliet

83. l.

Baró Eötvös J.
arcképe

1408

1408. Pa

A xv. sz

Aeneas és Dido találk

Az oszlopcsarnokos épül
és bal kezét kinyujtva hallgatj

hajló Aeneast, ki beszédét jobb
A tyrusi királyleány két tagu
áll, mig Aeneas kisérői a hős
háttér hegyes vidék.

Fa, méretei 79 : 68·2 cm. –
1891 november 23-iki 52625 sz.
400 K-án (188–91). — Elszán
(189–92). — Az elszámolást jóv
1226 sz. határozat (29–93).

Kifüggesztésére vonatkozó a
1904 : II. 1408. *Paduai festő*
találkozása.

III

Vég. 1891

MDK

Bayer épitész

Kiosztották az uj főv. bérházak pályadijait.
Épitő Ipar-Épitő Müv. 1927. szept.1. 132 l.

MDK

A hősi emlékek pályaterykiállításának dijnyertese:

Ep. Ip.-Ep. Mův. 1927. szept. 1. 192 1.

MKA

Bayer

dr.Mihályfi E: Modern plakát - művészet ujsághirdetés. Magy. Iparműv. 1929. 93-95 l.

M. D. K.

BAYER és Binder építészek

Felvételi rajzok a v. Zichy-kastélyról (1919.)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 350. l.

Bayer Ágost

Festményét bemutatja a lap. Falusi utcarészletet ábrázol.
Repr.

Élet, Bp. 1915. május 30. VII. évf.
22. sz. 522. lap.

MDK

Bayer Ágost, festö

Csernoch bibornos arcképe. Rézkarc.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. [illegible] Kat. 43.l.

MDK

Bayer Ágost, festö

Edith. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Kücs. Kat. 44.l.

MDK

Bayer Ágost, festö

Napsugarak.	Vizf.
Löcsei utca.	"
Ponte vecchio.	"
Az Arno partja Firenzében.	"

A Magy. Akv.- és Pasztellf. Egy. K.kiáll. 1923.nov.
Nemz. Szal. Kat.

MDK

Bayer Agost

[illegible]

Tavaszi szal.
[illegible]. Képzőművészet, 1932. 51.sz.

133 l.

MDK

Bayer Ágost

Tárlatok. Képzőművészet, 1933. 59.sz, 87.l.

MDK

Bayer Ágost : Budapest

12 db rézkarc

1) Szt Gellért szobor
2) Vajdahunyad
3) Mátyástemplom
4) Andrássy-szobor
5) Szt István szobra a Halászbástyán
6) A Duna a Margithídról

Bayer Ágost : Budapest (Budapest 1931)

Bajer Ágost: Budapest -2- MDK
12 db rezzanc

7) A Szivilágitott Halánbástya
8) Királyi vár
9) Szt István Bazilika
10) Országház
11) Halánbástya
12 Millenniumi emlékmű

Bajer Ágost: Budapest (Budapest 1931)

MDK

Bayer Ágost

Esztergom

Ernst Mus. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 5 1.

MDK

Bayer Ágost

Olasz városka

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 5 l.

MDK

V.Bayer Ágost

Sisi, rézk.
Vonatvárás, "
Ősz, "
A palermoi dóm,"
Idill, rézk.
Nyár, "
Tájkép, "

II.Rézkarcolóművészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931. márc. 6 l.

MDK

Bayer Bayor Ágost, vitéz

Szőlőhegy, of.

Római részlet,. rézk.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

18 l.

MDK

Bayer Ágost

Olasz városka

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 5 l.

Bayer Ágost

A Szent György - Céh grafikus kiállitásán nemcsak grafikusok szerepelnek Margitay Ernő megállapitása szerint, aki a tárlatot ismerteti, s értékeli: Marastoni József és Szemlér Mihály rézkarcai kulturtörténeti jelentőségüek. A modernek közül: Hegedüs László: "Fraknói művészház" c. karca, Erdőssy Béla meggyszinü kőrajzai, Bottka Miklós rézkarcai, Nagy Sándor "Gödöllői erdőrészlet"-e, Prihoda István: "Mulató társaság"-a, Tardos munkái, Sándor József: "kissé Brangwynes "Theatiner Kirche"-je, Bayer Ágost: hidegtü "Drezdai részlet"-e mérsékelt dicséretet érdemelnek. Közülük Bottka: "Körmöcbányai részlet"-ét és Erdőssy: "Havasi ut Szentlőrinc mellett" c. müveket hozza a lap a 227 és a 268. lapjain.

Élet, Bp. 1915. márc. 7. VII. évf. lo.sz.235.lap.

Bayer Ágost

Két müvész alkotását bemutatja a lap:

Bayer Ágost: „Esztergomi motivumok" c. munkája a "Szent György - Céh" grafikai kiállitásán szerepelt.

Vörösné Dely Alice: "Egyedül" c. festményén fiatal parasztleányka nézelődik egy hullámzó viz partján.

Repr.-ók.

Élet, Bp. 1915. ápr. 4. VII. évf.
14. sz. 315, 316. lap.

MDK

Bayer Agost

Esztergom

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 5 l.

MDK

Bayer Ágost

Nagypéntek, tollr.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. IV. 6 l.

MDK

Bayer Ágost

Tanulmány, rajz

Önarckép, "

Az eperjesi dóm, akv.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N.Szal. 1925. febr. 5 l.

MDK

Bayer Ágost

Esztergomi részlet, rézk.

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc.11 1.

MDK

Bayer Ágost

Az esztergomi bazilika belseje, rézk.

Árverési Közl. 1931. 2.rk.sz.
37 l.

Bayer Ágoston (1892-1958), 1).

Kékfestő mester fiaként Esztergomban szü-
letett. Művészeti tanulmányait a Képzőmű-
vészeti Főiskolán végezte. Az első világhábo-
rút mint tüzéstiszt harcolta végig, később vitéz-
zé avatták. 1918-ban visszatést szülővárosába. 1919-
ben megtervezte a máj. 1.-i munkásünnep díszka-
puját. Néhány évi rajztanári működés után
1923-tól Budapesten állandó műtermet bérelt.

Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom.

Dalgozák Lapja, 1972. okt. 27.

Bayer Ágoston (1892-1958) 2.) Folytatás.

a két világháború között bejárta Európát, több évet töltött Itáliában. Főképp szicíliai tájakat festett. „Capri" c. olajképét az olasz király vásárolta meg. (említve) a postré és rézkarc volt kedves műfaja. 1927-ben a Nemzeti Szalon rendezett kiállítást műveiből. 1930.-ban a barcelónai világkiállítás magyar képzőművészeti kollekciójában szerepeltek művei.

Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom.
Dolgozók Lapja, 1972. okt. 27.

Bayer Ágoston (1892-1958) 3) Folytatás.

1930-ban részt vett a philadelphiai nemzetköri rézkarckiállításon is. Korábban szerepelt a stockholmi, malmöi, varsói és genfi magyar tárlatokon. Itthon Babits, Kárpáti Aurél baráti köréhez tartozott. A második világháború kitörése előtt – látva a magyar politikai élet tendenciáit – lemondott vitézi címéről. A háborút mint hadifertő szenvedte végig.

Kaposi Endre: Az ezéréves Esztergom.

Dolgozók Lapja, 1972. okt. 27.

Bayer Ágoston (1892-1958) 4.) Folytatás.

A keleti front élményei grafikai lapjain láthatók. A fóváros ostromában műterme megsemmisült, 1947-ben visszaköltözött Esztergomba. Halála előtti évtizedben látási zavarokkal küszködve alkotta meg a mintegy száz akvarell színezésű tusrajzból álló „Az ismeretlen Esztergom" c. sorozatot. (említve).

Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom.
Dolgozók Lapja, 1972, okt. 27.

Bayer Ágoston (1892-1958) 5.) Feladatai.

„Az ismeretlen Esztergom" c. sorozatát 1955-ben vásárolt meg a városi tanács. E sorozatot 1954-ben a Balassa Múzeum mutatta be, (említve). Alkotásait a Nemzeti Galérián kívül a világ számos közgyűjteménye őrzi.

Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom.
Dolgozók Lapja, 1942. okt. 24.

MDK

Bayer Ágost festő

/Csernoch-dij pályázat/. Dicséretben részesült a bpesti egyházm.kiáll. keretében rendezett Szt. Ferenc-oltárkép tervpályázatán 1926.

Magy. Katolikus Almanach. I.évf. Bp.1927. 536 l.

MDK

Bayer AÁgost
Anni, tus
Magyar Róma, olaj

N. Szal. 374. kiáll. 1927. márc.
4 1.

MDK

Bayer Ágostn dicséret

Egyházmüv. kiáll. Csernoch-dij. N.Szal.1926.

Bayer Ágost

6. Reggel a Dunán, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon, 1933. január hó, 1 lap

MDK

Bayer Ágost

Sziciliai hegyek, olaj

" városka, rajz

Don Pancrazio, "

Monte Zirett, olaj

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 8 l.

Eger (Heves)

* Vöröshadsereg-utja 11 Régi börtön, udvarán, XVIII. századi barokkstil ajtajai és ablakai Fazola Lénárdtó

(Eger V és MV. Prp. 1951, 26 l — Gyár Imr vesch. MÉ, 1955, 38, 45 l, képe 37 l)

MDK

Bayer Ágost

Reggel a Dunán, olaj

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 3 l.

Debrecen (Hajdú)

Anna-utca 19 Iskola, egyemele

/Debrecen V és MV. Bp. 1951, m

MDK

Bayor Ágost f. Horthy Miklós-ut 1o

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 26 l.

MDK

vitéz Bayor Ágost

Téli világ Esztergomban, vizf.

KMTárs. Téli térl. 1938.

MDK

vitéz Bayor Ágost

Veszprémi részlet, temp.

KMTárs. Téli térl. 1938.

MDK

vitéz Bayor Ágost

Veszprém, vizf.

MNTárs. Téli tárl. 1938.

MDK

vitéz Bayor Ágost

Miniatürportrék

KMTárs. Téli tárl. 1938.

MDK

Bayer Ágost

Carola, toll

Klosterneuburgi apátság, ek.

M. Studio 1. graf. kiáll. 1921. márc. 5 l.

MDK

Bayer Ágost

Akt, rk.

Trienti templomtér, rk.

[illegible]. Studio l. graf. kiáll. 1921. márc. 5 l.

MDK

Bayer Ágost, festő
jeles munkáival szerepel az
1931-es tárlaton.

(Vö.) Magyar Akvarell- és Pastellfestők Egyesülete
Képző művészet. 1931. 43-44 sz. 186. l.

M 24

Georges Lepré Latte

Peter Normal Mercier en

1931 - en Tchécoslovaquie

(Georges Mercier Edmond - ép. Marcelle Louise Suzanne

Mercier Journaliste 1931. 43-44 rue Rue. 1

MDK

Bayer Ágost

Mea, rajz

A nápolyi kikötőből, vf.

Egy nápolyi tér, rajz

MAPE 12.kiáll. N.Szal. 1926.máj. 6 r.

MDK

Bayer Ágost

Bolognából, vf.

A nápolyi Porta Capuana, vf.

Egy római templom, vf.

MAPE 12.kiáll. N.Szal. 1926. máj. 8 l.

MDK

Bayer Ágost

Girgentiből, rajz

A milánói dóm, vf.

A sirakuzai kikötőből, vf.

MAFE 12.kiáll. N.Szal. 1926. máj. 8 l.

Ü.O. Bayer Ágost

Bayer Ágost
Magyar Róma, rézkarc

téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 21 l.

ST WASMUTH

LAG, ARCHITEKTURBUCHHANDLUNG
KUNSTANSTALTEN A.-G.

ZAHLSTELLEN FÜR:

Deutschland: Deutsche Bank (Conto-Centrale in Berlin)
Postscheckkonto: Berlin No. 573

Oesterreich: Wien: k. k. Postsparkasse. Clearing-Conto 804 582
Ungarn: Budapest: K. ung. Postsparkasse, Clearing-Conto 3437

ssion zur Erhaltung
äler, Budapest,
16. Mai 1913

DEBET.

Standbilder
ung 1/11 aufl. E. MK: 88. —

Bayer Ágost

Román xx falu széle, olaj

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 7 1.

criptio. Strigonii, 1827.

8. Czobor B.: id.m. 5-6.l. I., II. szines

9. Széless kézirat 51.l.

10. Széless kézirat, ternio 4.2§.

11. A töredékeket először Forster Gyula templom" főkapujának maradványai. M 131-135.l. Szent Péter felirata épe I/N/ ORXTX OR/ATI/O/N/IBVS QXX Q/VI TXX TA/N/Q/VAM/· LEO· RVGIE/N/S· C/IR/CV olvasása ezzel teljesen egyezik. Ma mert rajzát is adja /VIII. tábla K/ ták, a kezdő szót Charissimi olvas A második feliratos töredék Keresz két darabba törve maradt ránk. ECC PECCA/T/A·MVNDI-MISER/ERE/· N/OBIS/ teljesen egyezik.

A harmadik darab ujabban került el SVSSCI/PIO SER/ANDA· TVI/S SI IVRA PETIS/ Széless és Mathes olvasása

12. Csemegi J. az oroszlán gazdagon kil csolatba. /Magyar Müvészet 1936, 3 giát hoztak fel: Balogh I.: Arch.É

Bayer Ágost
Esztergom, rézkarc

Szent-György-Céh XLVI. művészeti aukciója. A Gyűjtő.
X. évf. 2.sz. 2 l.

négy
torn
kiss
szen
ninc
nem
párk
sark
zeta
nyod
száz
lyen
A ha
fara
órap
való
szín
egys
van
közé
ma m

283

Magyarn

úgy mia
két ugy
nek szi
folytat
12. 188
zete, a
tak. 19
Klasszi
laszter
egyenes
ben fél
párkánn
fülke,
Lábazat
párkány
háromré
kedik e

rövidebb

Bayer Ágoston

Tavaszi reggel /Balatonfüred/, olaj
Aszófői utca, olaj

Balatoni Tárlat II. kiáll. Nemz. Szal. 1924. nov.
8 l.

Bayer Ágoston

Téli táj, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.

192o. ápr. 4 l.

Bayer Ágoston

Szőlőhegy, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. renk.sz.

30 l.

megjöv

Bayer Ágost

lásd Bajor Á.

Bayer

MDK

Bayer Ágost festőm.

Magyar Müvészet, 1927. 113. l.

Bayer Ágost

Alkotásával szerepelt a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

P.H.932.IV.29.

Bayer Ágost
grafikus

Tavaszi Tárlat – Műcsarnokban – kénéval
szerepel.

Pesti napló

1929 III. 3

Bayer Ágost
Istömüvés

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – fametszetei-
vel szerepel.

Esti Kurír

1929 III. 3

MDK

Bayor Ágoston

Charkov, tollr.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Bayer Ágost
Istvánnévre

Tavaszi Tárlat – Műcsarnokban – képével szere-
pel.

Magyarország
1929 III. 3

Bayer Ágost
festőművész

Tavaszi kiállítás - Műcsarnokban - szatiléval szerepel.

Budapesti Hírlap

1929 III. 3

Bayer Ágoston festőművész

— **A Szinyei-Társaság Tavaszi Szalónja.** A Szinyei-Társaság minden esztendőben egyszer megnyitja a Nemzeti Szalón termeit és összegyűjti a fiatal magyar művészgárdát. A Tavaszi Szalón kiállításán mindenki megjelenhet, nem kérik számon művészi hitvallását, nem kérdezik hová tartozik, vagy hová húz a szive, csak egy igazolványt kell felmutatnia: a *tehetséget*. Lassan-lassan kinőtte magát ez az évről-évre megismétlődő kiállítás a magyar művészet első nagy szűrőjévé. Díjak, tanulmányi ösztöndíjak kisérik tovább azokat a friss erőket, akik itt tanubizonyságot tettek hivatottságukról.

Bp Est 1929 V. 5

Azt gondolná az ember, hogy ilyen körülmények között nagyon szétfutó a kiállítás, holott az ügyes rendezés teljesen egységessé forrasztotta. Eddig rendszerint grafikában mutattak nagy reménységet a fiatalok, most a festők követelnek teljes joggal elismerést. Bajos kiosztani az elismerés Signum Laudisát, mert ha nem említünk meg majdnem mindenkit, úgy sokakkal szemben igazságtalanságot követünk el, de a szűkre szabott hely nem engedi meg a teljes felsorolást.

Bayer Ágoston, *Bánáti Sverák*, *Bánovszky* Miklós, *Boldizsár* István, *Biai Vöglein* István, *Szuly* Angéla, *Istokovics* Kálmán és még néhányan ismertek a régebbi kiállításokról. *Pekári* István friss és mulatságos. *Hámor* Ilona nagyon színes, *Hollós Mattioni* Eszter erős, *Török* Éva finom és jellegzetes. *Kolbe* Mihály kifejező, *Csernovitz* Erzsébet és *Cserepes* István igen kifinomult. *Ducsay* Béla a fényproblémákat keresi. *Kupferstein* Imre erősen Fényes Adolf hatása alatt van. *Vörös* Géza szépen komponál. *Schossberger* Klára finom színeivel hat. *Szemere* Lenke utolsó kiállítása óta nagyon megszínesedett, *Domanovszky* Endre a mult hangulatait adja vissza. *Péter* Mária meglepően színes és élénk.

407.

utalvány.

nak, címe:

(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ira által

ért

Mihalitz Pál idén friss, *Vadász* Endre japános rajzaival és finom színeivel hat. *Gärtner* Nándor, *Borsos* István, *Hay* Károly László, *Tihanyi* János Lajos, *Vajda* Klára, *Antal* Lóránt, *Bánd* Viktória, *Jancsó* Béla, *Róna* Klára és Emmy, *Roth* Margit, *Záray* Lucy és még többeknek a képei állítanak meg. A grafikai felvonulás is nagyon jó. Egyik másik említetten kívül *Döbröczöni* Kálmán, *Farkas* László, *Kirchner* Jenő, *Kelemen* Emil és *Gallay* Tibor vonják különösen magukra a figyelmet. Egy csomó nagyon jó szobor egészíti meg ki a kétségtelenül érdekes kiállítást.

fizetendő.

...igta bevonandó.

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

	Bevétel	Kiadás
	Pengő	Pengő

Budapest.

Bayer Ágost festő

Alkotásával szerepelt a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

M.'932.IV.29.

Bayer Ágost.

Esztergomi tájképe szerepel a Nemzeti Szalonban lévő Szinyei-Merse Pál Társaságának kiállításán. (emlitve)

Pesti Napló, 1927. márc. 25

Bayor Ágoston

— **Vitézek kiállítása.** Holnap délelőtt nyitja meg Horthy Miklós kormányzó a vitézi rend *képző- és iparművész vitézeinek* kiállítását a józsefkörúti technológián.

Több olyan művész nevével találkozunk itt, akinek műveit nemrég láttuk valamelyik tárlaton. A kiállítás kellemes meglepetései közé sorolhatjuk *Bayor* Ágostont, a nagyon tehetséges *Péterfy* Lajost és *Szabados* Bélát, aki néhány jóleső, megnyugtatóan szép szobrocskát állít ki. *Darvassy* István mozgékony, vibráló képei komoly értékei a kiállításnak. A festők közül meg kell említenünk még *Pataky* Ferencet, *Szereda* Bélát és *Nemes* Lászlót.

Feltűnést kelt *Székely* Károly monumentális Hunyadi Mátyás-szobra. *Haich* Erzsébet, aki mint vitézfeleség vesz részt a kiállításon, néhány meglepően kedves kis szobrával hódít. Nagy aktszobra is finom lírai élmény.

Sikerre tarthat számot a kiállítás szép iparművészeti része is.

Est, 1935. V. 12.

Est, 1935. V. 12.

Bayer Ágost

Kiállít a komáromi Jókai-Egyesület téli tárlatán.

M. 1924. XII. 14. (Magyarság)

Bayer Ágost

Kiállít a Műcsarnok tavaki tár-
latán.

P. N. 1926. V. 16. (Pesti Napló)

A könyv lap-száma	Számlázás

Össz

Bi/ .....ügy

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

19 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

19 .....

Könyveltetett .....a könyvben:

19 .....

Bayer Ágost

Munkácsy-cel II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

No. 929. X. 20.

Bayer Ágost

Független Művészek Társaságának kiállításán tájképével szerepelt.

BH. 929. X. 13

Bayer Ágost

Független Művészek Társaságának
őszi kiállításán a Nemzeti Szalonban
olaz képei szerepeltek.

EK. 929. X. 13.

Bayer Ágost

Alkotásával szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

M.930.X.5.

Bayer Ágost

"Mandarin" c. művével .....

szerepelt a Független Művészek Társ,-nak kiáll.-án.

8.O.U.930.X.5.

Bayer Ágost festő

Szerepel a Nemzeti Szalon
téli tárlatán

Uj Magyarság 1938 I. 25

Bayor Ágost

Miniatur portrékkal nevezel a műcsarnok tél. tárlatán

Pesti Napló 1938 II. 6

Bayer Ágost

"Új Szalon" bemutatkozó kiállításán a Kossuth L. utcában szerepelt.

PN.934.IV.15.

Bayer Ágost

Művével szerepel az
Ernst-Múzeumban
rendezett Munkácsy-Léh
Kiállításán!

E. K. 934. V. 15. Ujság. 934. V. 13.
P. H. 934. V. 13. N. Ú. 934. V. 13.
m. 934. V. 13. N. Ú. 934. V. 12.

Bayer Ágost

— (Tabán-emlékkiállítás az Új Szalónban.) A Tabán meghalt, nyoma sincs már romantikus uccáinak, utolsó követ és deszkáját is elvitték már. Mikor rombolni kezdték, akkor — emlékszünk — megszálltták a festők a pusztuló városrészt és most mégegyszer feltámad a kedves régi Tabán egy képkiállításon. A Kossuth Lajos ucca 12. szám alatt lévő *Új Szalón* emlékkiállítást rendez tabáni képekből. Itt sorakozik a falakon minden zeg-zuga a sokatjárt uccáknak, lelkiismeretes, kegyeletes arcképsorozat ez az örökre elmult városrészről. Kedves emlék. *Bayer* Ágost, *E. Hevesi* Margit, *Farkasházi* Miklós, *Huszthy* Ibolya, *Kató* Kálmán, *Remsey* György festette a kiállítás fontosabb képeit. *(m—i)*

ujság. 934. v. 10.
m. 934. v. 6.

N. Ú. 934. V. 8.

	Bevétel		Kiadás	
	Pengő		Pengő	
sen				
	Le a bevételt... ...			
	Kifizetendő összeg			

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

osztály:

.....

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

193..... cheque száma .....

A főpénztár:

.....

Bayer Ágost festőm.

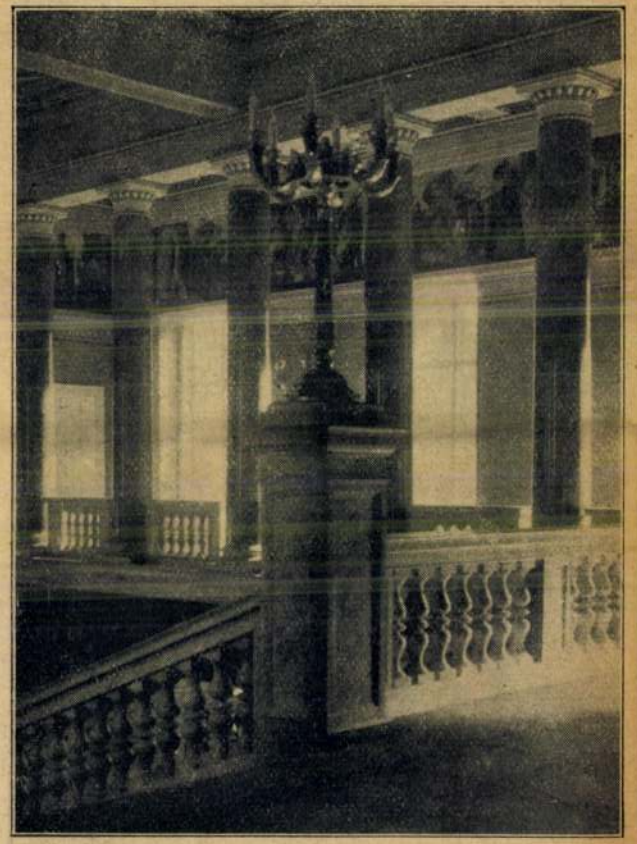

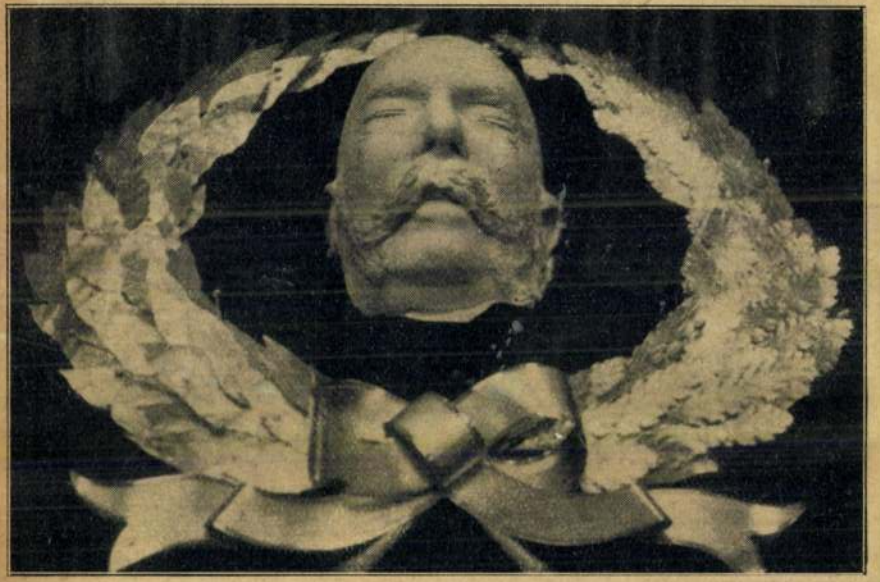

I. Ferenc József király

halotti maszkját halálának tizedik évfordulóján a Nemzeti Muzeumnak ajándékozta a Széchenyi nemzetség. Az ezüstkoszorú Frigyes főherceg ajándéka. Az átvétel nagy gyászünnepség keretében történt meg. Az ünnepség egyik szónoka, Csernoch János dr. bibornok-hercegprimás volt, akinek legutóbbi arcképét (Bayer Ágost festőművész alkotását) jobboldalt mutatjuk be, míg baloldali képünk a Nemzeti Muzeum átalakított oszlopcsarnokát ábrázolja.
(A Nemzeti Ujság felvételei.)

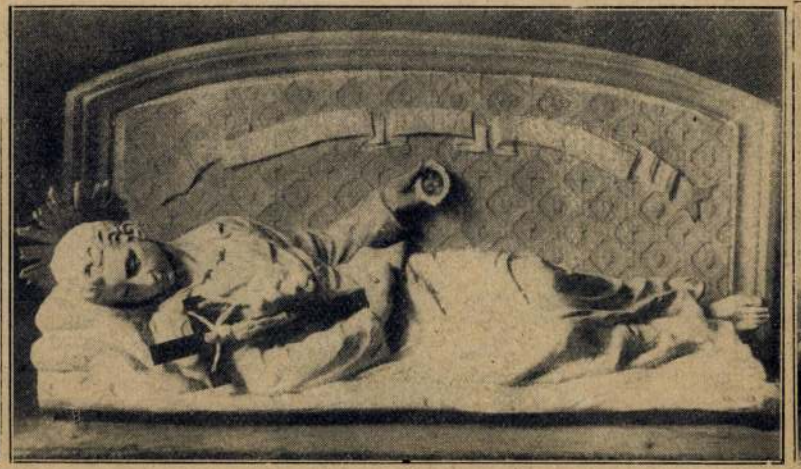

Képek a kőbányai lengyel templom felszenteléséről. A felszentelésen megjelent előkelőségek csoportja, középen Orsenigo Cesare pápai nunciussal, jobbján Mihalovics Zsigmond budapesti lengyel követ. — Közepső képünk: Kószka sz. Szaniszló, a lengyelek nemzeti szentjének életnagyságu szobra a lengyel templom főoltárán. (Krausz Lajos szobrászművész alkotása.) — A felszentelendő templom előtt a hivők százai várják a pápai nuncius érkezését (jobboldali képünk). (Stemmer és Gárdonyi felvételei.)

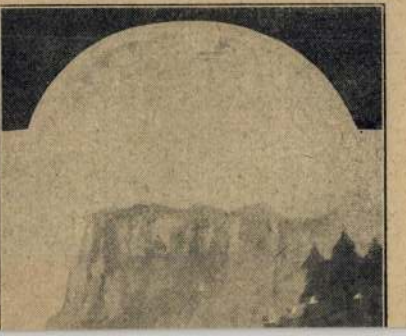

Bayer Ágoston

„Ferzty Masa" c. képmása, rajz.
(repro.)

Nemzeti Ujság, 1928. jún. 24.

2.

Bayer Ágost.

A Független Művészek Társaságának olasz-magyar barátsági kiállításán képei szerepeltek, Szegeden.

Magyarság, 1928. Nov. 14.

Bayer Ágost.

Képei szerepeltek a Független Művészek Társaságának III.-ik olasz-magyar baráti kiállításán, Szegeden.

Pesti Hírlap, 1928. Nov. 15.

MDK

Bayer Ágost

Siesta, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

B

MDK

Bayer Ágost

Siesta, of.

Akt kiáll. OMKT. Mics. 1925. dec. 24. 1.

MDK

Bayer Ágost, festö graf.

Felhők.	Rajz.
A mandarin.	Olf.
Csendes táj.	Rajz.
Romantika.	"

Nemz.Szalon.-A Független Müvészek Társasága III.kiáll. 1930.okt. Kat.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

Zsóka, tusr.

Edith, "

A bécsi Stefanskircheből, tusr.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

Edvi Illés Aladár, szén

Anyám, rk.

Tanulmányok, rk.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost

A hontalan, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1930. dec.

5.l.

Bayer Ágost MDK

Csendélet, of.

Akt, of.

Karla, of.

Tájkép, of.

N. Szal. Őszi tárl. 1920. szept. 5. l.

Bayer Ágost

Grafikával és 1 festménnyel szerepel (Csernoch János portréja) a Nemzeti Szalon 53. csoportriálitásán

Nemzeti Újság 1927 I. 14.

Bayer Ágost

* **Az ötvenharmadik csoportkiállitás meghosszabbitása.** A Nemzeti Szalonban rendezett ötvenharmadik csoportkiállitás, amelyben *Bayer Ágost*, *Berger* Hilda, *Bruzer* Melanie, *Hessky* Iván, *Horvai* Ilona, *Károly* Andor, *Keresztényi* Pál, *Kóbor* G. Elek, *Nagy* László és *Rozek* Cölesztin müvei mutattatnak be, az érdeklődésre való tekintettel nyitvamarad egészen keddig, január 25-ig és naponként reggel kilenctől délután 6 óráig tekinthető meg.

Magyarság
1927. I. 23.

Bayer Ágost

*** A Nemzeti Szalon ötvenharmadik csoportkiállítása.** Péntek délután nyilik meg a Nemzeti Szalon ötvenharmadik csoportkiállítása, amelyen hét festő, két szobrász és egy iparművész mutatja be alkotásait. *Bayer Ágost* akvarelljei és szinezett rajzai frissek és közvetlenek, arcképrézkarcain a természethü effektusokat keresi,, de a jelek szerint rövidesen eljut a szép tehnika szellemének mélyebb megértéséig és grafikai alkotásai kifejezőbbekké lesznek. *B. Koszits* Hilda Henri *Rousseau* naiv primitivizmusát utánozza egyes festményein, amelyek inkább dekorativ freskókompozicióknak illenek be, semmint táblaképfestményeknek. *Hessky* Iván kiforratlan akvarellista, hasonló szinvonalon mozognak *Horvay* Ilona olajfestményei is. *Károly* Andor az impresszionizmus laza foltokkal operáló tehnikáját egyesíti a galériatónus alkalmazásával, ami bizonyos értelemben egyéni izt ad alkotásainak, azonban ugyanugy lehet az is, hogy ez csak ürügy a fényproblémák elkerülésére. Érdekes jelensége a kiállításnak *Rozek* Cölesztin nevü öregur, aki csendes visszavonultságban olyan képeket festeget, amilyeneket a mult század első felében festettek Magyarországon. Teljesen autodidakta és festményekről tanulta meg festeni, mindazonáltal alkotásai nem nélkülözik a naiv bájt. *Keresztényi* Pál csontfaragó, azonban még fejlődnie kell, *Kóbor* G. Henrik sem találta meg még önmagát, a naturalizmustól jutott el a nagyvonalu dekorativ stilizálásig, azonban ez még nem egyéni stilus, hanem csak modor nála. Ügyesek s nagy tehetségre vallanak *Bruzer* Melanie kerámiai munkái, a müvésznőnek megérdemelt nagy sikere volt a bemutatón.

Magyarság 1927 I. 14.

Bayer Ágost festő

— **Pénteken nyilik meg a Nemzeti Szalon uj csoportkiállitása.** Pénteken délután 4 órakor uj csoportkiállitás nyilik a Nemzeti Szalonban, amelyen tiz magyar festő, szobrász és iparművész mutatja be legujabb kollekcióját. *Bayer* Ágost, *Koszits* Hilda, *Hessky* Iván, *Horvay* Ilonka, *Károly* Andor, *Nagy* László és *Rozek* Cölesztin festőművészek, *Keresztényi* Pál és *Kóber* G. Henrik szobrászművészek, valamint *Bruzer* Melanie iparművésznő munkáik legjavát gyüjtötték össze a csoportkiállitásra, amely iránt a müértő közönség részéről élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Nemzeti Ujság 1927 I. 13

Bayer Ágost

* **Uj csoportkiállitás a Nemzeti Szalonban.** Pénteken délután 4 órakor uj csoportkiállitás nyilik a Nemzeti Szalonban, amelyen tiz magyar festő, szobrász és iparmüvész mutatja be legujabb kollekcióját. *Bayer Ágost*, *Koszits* Hilda, *Hessky* Iván, *Horvay* Ilonka, *Károly* Andor, *Nagy* László és *Rozek* Cölesztin festőmüvészek, *Keresztényi* Pál és *Kóbor* G. Henrik szobrászmüvészek, valamint *Bruzer* Melanie iparmüvésznő munkáik legjavát gyüjtötték össze a csoportkiállitásra, amely iránt a müértő közönség részéről élénk érdeklődés nyilvánul meg. A sajtóbemutatót 13-án, csütörtökön, délelőtt tartják.

Magyarság 1927 I. 13

Bayer [ ], építész

A Lajos utcában (III. ker.) 1897. febr. 20-án megnyílt Kistaludy Színház egyik tervezője.
[A másik: Bernthaller.]

—: Óbuda színháza 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 17.

Bayer Ágost

Rézkarcokkal, tusvajrokkal, akvarelekkel és olajtestményekkel vezeperte a Nemzeti Szalon csoportkiállításán

Nyrág 1927 I. 14

Bayer Ágost
Életművek

** **Az évad első kiállitása.** Az őszi évadot, mint mindig, a *Nemzeti Szalón* kezdi meg „Őszi tárlat"-ával. Nem először irjuk meg, hogy az ilyen vásárszerü kiállitásokhoz a művészetnek vajmi kevés a köze. Megrendezésük egyáltalán nem közérdek, sőt még a rajta résztvevő müvészeknek és művészakarnokoknak sem érdeke. Feltünni az ilyen sokadalomban még jó munkával sem igen lehet, másrészt ilyenkor, az éveknek ennyire az elején vásárló közönségre sem számithatni. Nincs erről a kiállitásról mit mondanunk, legfölebb annyi, hogy a Nemzeti Szalon mai vezetőségének izlésromboló munkásságába egészen jól beleillik. Néhány kiragadott név a sok közül: Bayer Ágost, Borsos J. József, Csillag István, Czirjék József (52.), Faragó Endre, Farkasházi Miklós, H. Horváth István, Kóbor G. Elek, Maghy Zoltán, Müller Ágosta és Méla, Pap Domokos, Porter Paula, S. Kalivoda Kata, Schalk László, Vadon Benjámin, Zsólér Ákos, Bendéné K. Friderika, Brieger Klára. H. Schuschny Erna. (e. a.)

Magyarság
1929 IX 8

MDK

Bayer Ágost

Olasz városka, vf.

Főv.Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952

Bayer Ágoston

festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Ezzel is a finom hangulatok és tónusok művése

Nemzeti Ujság
1929.IX.8.

Bayer Ágost.

grafikus

a Nemzeti Szalonban, az új csoporthiállításon ceruza- és tusrajzai, rézkarcai, színes grafikái szerepelnek.

Esti Kurir, 1927. jan. 15

Bayer Ágost

mundái ujabb törekvéseket jelezné.
MAPE kiáll.-a.

-ció: A Műcs. őszi tárlata.
P. N. 931. X. 18.

Bayer Ágost festőművész

Saját műtermében rendezett kiállitást.

M.O.932.III.13.

Bayer Agent Festkonvulse

Sajet mitterwallen rendezvous hinfüttet.

M.O. 032.III.17.

Vitéz Bayor-Bayer Ágost festőművész

— **Müteremkiállitás.** Vitéz *Bayor-Bayer* Ágost festőművész, akinek kiváló grafikai munkáit a közönség a *Nemzeti Ujság* révén már ismeri, mütermében (I., Horthy Miklós-ut 10—12., V. emelet 2., lift) március 13-tól 23-ig müteremkiállitást rendez. Látogatás déli 11 órától délutáni 6 óráig. A kiváló fiatal művész kiállitása iránt művészi körökben általános az érdeklődés.

N.U. 932. III. 11.

N.U.932.III.11.
M.932.III.12.

Vitéz Bayor-Bayer Ágost festőművész

N.U.932.III.11.
M.932.III.12.

Bayer Ágost

festőművész

Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének kiállitása Nemzeti Szalonban - képével szerepel.-
Tradicionális utakon járó tájképei, melyek ennek a művészi virágzásnak elindulását jelentik.

8 órai Ujság
1931.III.22.

Bayer Ágost
grafikus

Magyar Iskarcoló Művészek Egyesületének kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkával szerepel.
Az anyagszerüség szint érzékeltető techinájában kivánhat egyéni elbirálást.-

Esti Kurir
1931.III.24.

Vitéz Bayer Ágost

E.K.932.IV.3.
N.U.932.IV.8.
M.932.IV.3.
Pesti Napló,932.IV.

MŰVÉSZET

A Munkácsy-céh reprezentatív kiállítása

Negyedizben jelenik meg a nyilvánosság előtt a Munkácsy-céh, mint az egyetemes magyar művészet reprezentánsa, hogy mintegy fémjelző testületként álljon a művásárló közönség mellé. Ez annyit jelent, hogy az itt vásárolt műtárgy birtokosa teljes biztonsággal mondhatja el, hogy a megvásárolt kép vagy szobor valóban érték, reprezentáló műve a kiállító művésznek. A céh ezalkalommal is sorsjátékkal kapcsolta össze a kiállítást s ennél a pontnál nyomban meg kell állapítanom, hogy igen kiváló anyagot, meglepően jó műtárgyakat szereztek meg az egypengős belépőjegy-sorsjegyek szerencsés nyerői számára.

A kiállítás rendezése is mintaszerű, teremről teremre haladva, mindenüvé jut egészen kiváló, meglepetésnek is beillő művészi anyag.

Az első terem jórészt grafika. Vitéz *Bayer Ágost*, *Varga* Nándor, *Gedő* Lipót, *Bardócz* Árpád, *Conrád* Gyula lapjai mellett festőknek is jut hely. Szentgyörgyvári *Gyenes* Lajos, *Rónai* Géza és *Déry* Béla kitűnő munkái jó sorozatban vannak.

A második terem s ezzel együtt a harmadik az egész kiállítás fénypontja. *Márk* Lajos, *Herman* Lipót, *Kernstok* Károly, *Glatz* Oszkár alkotásai teszik nevessé a második termet, s *Magyar-Mannheimer* Gusztáv kisszámu, de annál nivósabb gyüjteménye és *Kemény* Nándor alkotásai töltik meg a harmadikat. *Márknak* a Nyári napon cimü derüs, ezer szinben pompázó alkotása, *Hermannak* egy világos szinben tartott romantikus tájkölteménye, *Kernstok* Károlynak különösen az Országuton cimü vászna muzeális darabok. *Mannheimer*, mint minden alkalommal, ezuttal is meglepi a nézőt. Az a frisseség, az a lendület, amellyel *Magyar-Mannheimer* tájképeit vászonra varázsolja, nemes versenyre kél azzal az áhitatos tájszeretettel, természetimádattal, amely ezt az örökifju művészt ebben a nemben a legelsők közé emeli. *A holdvilágos falu* cimü képe remekmü. E terem büszkélkedik *Kemény* Nándor képeivel, amelyek valóban felértékelten első darabjai a kiállításnak. A teljességét a két teremnek a másodikban *Gál* Ferenc, vydai *Brenner* Nándor, *Edvi Illés* Aladár, *Zádor* István (pompás akt) és *Gách* István szobrászmüvész, a harmadikban *Fényes* Adolf és *Kosztolányi Kann* Gyula adják meg.

Nagy anyaga van a negyedik teremnek. Két ezüstösen csillogó *Déry* Béla-kép (a Délelőtt cimü imponálóan szép), Vitéz *Darvassy* István izmos erejü vászna, *Gimes* Lajos szindus csendélete, *Mannheimer* Nellynek atyjára emlékeztető poétikus tájképe, *Czene* Jánosnak egy finom aktja, ismét három pompás *Kemény*-kép és *Orbán* Dezsőnek két egészen ritka tónusu, archaikusan szép alkotása, *Honti Páriss* Elza, *Edvi Illés* Aladár, *Glatz* Oszkár vásznai és *Gárdos* Aladár mozgásban tökéletes márványa a jelesek.

Az ötödik teremben Kunffy Lajos: Cigányok cimü természethü tanulmánya uralkodik, a *hatodik teremben Gimes* Lajos, *Chiovini* Ferenc, *Bánótzky* Miklós, *Czene* János, *Gál* Ferenc, *Vesztróczy* Manó, *Solymossy Conrád* Viktor, *Biró* József festők, *Kisfaludy Strobl* Zsigmond, *Bory* Jenő és *Medgyesy* Ferenc szobrászokon kivül *Say* Géza, *Hajdu* Anna és *Porter* Paula müveit kell megemliteni.

A nagyteremben Fesztv Masa remekel egy tanulmányfejjel, *Frank* Frigyes ugrik szembe egy bravuros portréval. Megállitja az embert *Basilidesz* Sándor és *Perlrott Csaba* Vilmos és a kitünő uton haladó fiatal *Peterdi* Gábor, *Péter* Mária, *Kapussy* György alkotásain kivül *Lányi* Dezső és *Bory Jenő* szobrai diszitik a kiállitást.

A Munkácsy-céh negyedik kiállitása a teljes siker jegyében indul utjára.

a nemzetközi
engedélyezését

özelebbi ülésén szóvá teszi különös magatartását

A meglepetésszerű döntést mindenütt megütközéssel fogadták, mert hiszen nyilvánvaló, hogy — nem tekintve az óriási kulturjelentőséget és publicitást, amit az ilyen nagyarányu jubiláris ünnepség többezer külföldi résztvevővel Magyarország számára jelentene — *a nagy idegenforgalom az országra gazdaságilag csak előnyös lehet.*

Magyar Pál a belügyminiszter döntését az Idegenforgalmi Tanácsban és a parlamenti képviselők idegenforgalmi csoportjában is szóvátette, azonkivül ismételten

interveniált az érdekelt miniszternél s mind a külügyminiszter, mind a kereskedelemügyi miniszter megigérte támogatását.

Mindezek ellenére tegnap

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter közölte Magyar Pál országgyülési képviselővel, hogy a Budapestre tervezett nemzetközi dalosverseny engedélyezését véglegesen megtagadta.

Magyar Pál erre való tekintettel még tegnap engedélyt kért a képviselőház elnökétől, hogy napirend előtti felszólalás formájában szóvátehesse az ügyet a képviselőházban, mert

a belügyminiszteri döntés annyira sérti az ország különféle érdekeit,

hogy *a betiltást nem lehet szó nélkül hagyni.* Miután a képviselőház elnöke a napirend előtti felszólalásra engedélyt nem adott, *Magyar Pál legközelebb a napirend megállapításánál hozza szőnyegre a kérdést.*

— Lapunk legközelebbi száma a hétfői ünnep miatt kedden jelenik meg.

Bayer Ágost.

Nemzeti Szalonban a Magyar Akvarell- és Pasztell festők Egyesületének kiállításain neve szerepelt.

PN.930.XII.14.

Bayer Ágost

Akvarellisták és pasztellfestők kiállításain a Nemzeti Szalonban neve szerepelt.

NU.930. XII. 14.

Bayer Ágost

Akvarell és pasztellfestők kiállításain a Nemzeti Szalonban szerepelt. (18.)

Újság 930. XII. 14.

Bayer Ágost

Nemzeti Szalonban a magyar akvarell és pasztellfestők kiállításán neve szerepel.

EK. 930. XII. 14.

Összesen													

Le a bevételt ... ...

Kifizetendő összeg

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda

...igyosztály:

.....

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

192 ..... cheque száma .....

A főpénztár:

.....

Bajor Ágost

MDK

Hegyek Sziciliában

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Bayor Ágost

Tájrészlete, a Munkácsy-céh kiáll.-ára.

P.H.935.III.31.

Bayer Ágost

Akvarell és pasztellkiállításon a Nemzeti Szalonban a neve szerepelt.

M.930. XII. 14.

vitéz Bayer Ágost

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban tussrajzokkal szerepelt.

PH-930 XII-14.

Bayer Ákos

festőművész

A Szinyei Társaság Tavaszi Szalon kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

B. e. t.
1930.V.11.

Bayer Ágoston

Marina grande Capri, vf.

Szürke szimfonia, vf.

Templomromok Segestában, vf.

Nagy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll.N.Szal.1928.okt.

5. l.

Bayer Ágoston

Az Ung mellől, vf.

Esti hangulat, "

Cséplés, rajz

Nagy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll.N.Szal.1928.okt.

5. 1.

Bayer Ágoston

Kálváris, r ajz

Don Coccio, tusr.

Nagy.Akvarell és pasz.festők 14.kiáll.N.Szal.1928.okt.

5. 1.

MDK

Bayer Ágoston

Anyám, tusr.

Az Etna környékéről, vf.

Magy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll.N.Szal.1928.okt.

MTK.

Bayer Ágoston festő,

"Dunamenti táj" /vizfestm./

Árverési Közlöny 4.sz. 1931. december.

26.1.

M.D.K.

Bayor Ágoston. /1892-

867. Charkov. Tollrajz.

Elveszett. /Főv. Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. 61. l MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Bayer Ágost. /1892-

36. Olasz városka. Vizf. 46x45 papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 3. l.

MDK

Bayer Ágost

Esztergomi utca, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj. 29. 1.

MDK

Bayer Ágost. sz.Esztergom 1892.

Taormina, tusr.

Egy ravennai bar terrasza, tusr.

Anyám, tusr.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK.

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

Csernoch biboros arcképe, of.

Nápolyi halászbárkák, vf.

Ut Anacapriba, vf.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

Taorminából, vf.

Régi városkpau Taorminában, vf.

Az Etna Linguaglossánál, vf.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

Hercules templomának oszlopai Girgentiben, of.

A Piccola Marina Capriban, of.

A palermoi vámház, vf.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

San Martino, vf.

A nápolyi hadikikötőből, vf.

A Porta Capuana Nápolyban, vf.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

Nápolyból, vf.

A sirakusai kikötőből, vf.

A milanói dómból

M.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

A ravennai San Apollinare, vf.

A bolognai Parco Margueritából, vf.

Egy siciliai falu széle, vf.

M.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz. Esztergom 1892.

Lő sei utca, vf.

Napsugarak, vf.

Girgenti, sz.rajz

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz. Esztergom 1892.

Bolognából, vf.

A Santa Maria dei Angeli Roma, vf.

Linguaglossa Siciliában, vf.

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz. Esztergom 1892.

Piazza Mte Oliveto, Nápoly, sz.rajz

Chiesa Dolorata, Girgenti, sz.rajz

A dóm Girgentiben, sz.rajz

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz. Esztergom 1892.

Hegyek a palermói öbölből, sz.rajz

A mondellói strandról, sz.rajz

Nápolyi házak, sz.rajz

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost. sz.Esztergom 1892.

Halpiac Girgentiben, tusr.

Egy bolognai templom, tusr.

Hotel des Temples, Girgenti, tusr.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost. sz.Esztergom 1892.

A kikötőben, tusr.

A palermoi kikötőből, tusr.

Hajók, tusrajz

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost. sz.Esztergom 1892.

Hajók, sz.rajz

Randazzo, Siciliában, sz.rajz

Egy palermoi palota, tusr.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

Babits Mihály, rk.

Vera, rk.

Mümüke, rk.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

Péterke, rk.

Hede, "

Férfiarckép, "

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892.

Gyermekportré, rk.

Önarckép, rk.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz. Esztergom 1892.

Gyermekkori tanitóm
Dunkel Norbert, rk.

Bevégeztetett, "

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz. Esztergom 1892.

A pozsonyi Mihály kapu, rk.

A palermói kikötőből, rk.

A nápolyi Castel Nuovo, rk.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz. Esztergom 1892.

A ponte Rialto, rk.

Siracusából, rk.

Ponte Noumentana, Roma, rk.

Libapásztor, rk.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz. Esztergom, 1892.

Erdei idill, rk.

Napsütés, " "

Tavaszi szántás, rk.

N.Szal. 53.csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost, sz.Esztergom 1892

Keleti táncosnő, rk.

Egy dumamenti faluból, karc, 3 db

Siciliai körmenet, rk.

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Bayer Ágost

Képzőművészet, 1930. 29. sz. 100 l.

MDK

Bayer Ágost

Női fej

Péterke

A bécsi Karlskirche

Esztergomi bazilika

Ernst Muz. 24.csop.kiáll. M.Rézk.Egy. 1923.ápr.

5.1.

MDK

Bayer Agost

Késő napsugarak olajf.
Nyári délutan "

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920.Majus. 5.l.

Bayer Ágost MDK

Elhagyatva, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Bayer Ágost, graf. MDK

bravurós rajzaival szerepelt.

Tárlatok.-Aquarellisták és Pasztellfestők kiáll.
Képzőművészet.1928.14.sz. 228.1.

Bayer Ágost MDK

A klosterneuburgi apátság, rézkarc

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Bayer Ágost MDK

Képmás, olf.

Műcsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

Bayer Agost

Az eperjesi templom.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentatív Kiáll.Epest.1929.Okt.hó
Kat. 9.1.

MDK

Bayer Agost festőművész

Gyüjteményes kiallitasa a Magyar Nemzeti Szalonban. 1927. jan. 14.-én nyilt meg.

Magyar Művészet, 1927. 2.sz. 113.l.

MDK

Bayer Ágost

az 1927 évi Egyházmüvészeti kiállitáson dicsérő elismerést kapott

Aktuális képzőmüvészeti események. Pesti Hirlap 1927 évi Kincsesháza.

MDK

Vitéz Bayer Ágost, graf.-festőm.

Falusi utca. Repr.

Nemzeti Szalon.
Művész Kurir. 1938. 1-2. sz. 15.1.

Bayer Ágost .

A Nemzeti Szalon 1926-ban kiállitotta müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Bayer Ágost, graf. Lazán oldja meg mondanivalóit amit különösen épületeinek mérész megoldásánál tapasztalhatunk.

Szautner Lajos: Karc- és fametszet-művészetünk fejlődése. -Képzőművészet. 1934. 77. sz. 199.l.

Bayer Ágost

festőművész

Barcelonai világkiállitás - képzőművészeti kiállitása - kiállitási palotában - képével szerepel.

Grafika

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Bayer Ágost

A barcelonai Arte Moderná-ban rendezett nemzetközi mütárlaton a metszetek és grafikai müvek részére kitüzött bronzérmet nyerte.

Magyar Hirlap
1930.II.9.

Barcsay

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi mütárlaton a metszetek és grafikai müveknek szánt bronzérmet nyert.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Bayer Ágost

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai művek részére szánt bronzérmet nyert.

Pesti Napló
1930.II.9.

Bayer Ágost

Festőművész

Munkácsy-féle kiállításon Ernst Múzeumban - képével szerepel.

Magyarság
1933.III.19.

Mo. 929. X. 13.

Bayer Ágost

1929. október 13. vasárnap MO

— (Független művészek a Nemzeti Szalónban.) Külföldön minden nagyobb művészi központban érdekes esemény szokott lenni a független művészek zsürimentes kiállítása. Sok szertelenség, sok dilettantizmus vonul fel ezeken, de nagyon sokszor itt mutatkoznak be először a legérdekesebb egyéniségek is. A *Független Művészek Egyesületének* kiállítása, amely holnap nyílik meg a *Nemzeti Szalón* termeiben, nem hasonlít ezekhez a kiállításokhoz. Ez nem hoz meglepetést semmilyen téren, az itt csoportosult művészeknek *csak egytől sikerült függetleníteniük magukat: az utolsó negyedszázad művészi törekvéseitől.* Naturalista sablónok ismétlődnek a képeken, amelyeket ismert és kevésbé ismert nevek szignáltak. Annak a közönségnek szól a kiállítás, amely ugyanannyira el van maradva az új művészi problémáktól az új művészi irányok eredményeiről, mint az itt kiállító művészek. Az a közönség, amely fél az új modern művészet alkotásaitól, amely még értetlenül áll azok előtt, az itt tökéletes megnyugvást találhat. Tájékoztatásukra kiemelünk néhány nevet a tömegből. Meggyőződésük szerint becsületes, komoly munkákkal szerepel többek közt *Bayer* Ágost, *Borsos* István József, E. *Hevesi* Margit, Kiss *Farkas* Imre, *Náray* Aurél, *Papp* Domokos, *Radnay* József és a szobrászok közül Szamosi *Soós* Vilmos.

Bennünket nem elégít ki ma már ez a piktura és nem fogadhatjuk el a katalógus előszavának azt a beállítását, hogy ez az igazi magyar művészet.

Az ügyes rendezés a rendelkezésre álló anyaggal kellemessé tudta tenni a termek képét, de ez már a Nemzeti Szalón érdeme. *(m—i.)*

Molnár Ferenc nagysikerű új darabjának, az Egy, kettő, háromnak az előadásai alkalmából született ez a tréfa. Kálmán Jenő, az ismert humorista mesélte az egyik színházról:

Bayer Ágost

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban friss olasz tárgyú képei szerepeltek.

NU. 929. X. 13.

Bayer Ágost

Berzsenyi Társaság dunántuli őszi
turnéján Szombathelyen szerepelt.

PH.929.X.16.

Bayer Ágost

festőművész

Duna kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Reggeli Duna.

Magyarság
1935.I.29.

Brayer Ágost

festőművész

Duna Kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1933.I.31.

Bayer Ágost

festőművész

Duna Kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarország
1933.I.29.

Bayer Ágost

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1933.III.19.

Bayer Ágost MDK

Portrait, rézkarc

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Bayer Ágost, graf.

Esztergomi bazilika. Rézkarc. 40x30
J.l.j.

Árv. Csarn. IV.rk. aukció. 1930. Kat. 16.l.
Árv. Közlöny. 55.szám.

MDK

Bayer Agost

"Mea" c. tusrajza az akvarellkiállitáson.
Repr.

Uj Idők, 1926.I. 543.l.

Bayer Ágost MDK

Templom interieur Esztergomból, olf.
Összelőtt templom a Szereth mellett, olf.
Az esztergomi bazilika télen fézkarc,

Egyház és művészet.
Nemzeti Szalon 1919.

Bayer Ágost MDK

Magyar Róma, rézkarc

Mücsarnok 1919-2o. télitárlat

V.BAJOR ÁGOST

496 A palermói dóm.

K M Tára. 1929/30. téli kiáll.kat. 22.oldal.

BAYER ÁGOSTON

A Független Művészek Társasága január 22.-én tartott tisztujitó közgyülésén választmányi taggá választották.

Képzőművészet, 1929.17.sz.56.oldal

Bayer Ágost MDK

Román falu széle, olf.

Műcsarnok 1919-2o. Téli tárlat

Bayer August

Peterchen

Wien, Künstlerhaus 1924. Mai-Juni

Bayer Ágost MDK

Elhagyatva, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

M.B.K.

Bayer Ágost

A Mücsarnokban rendezett tavaszi nagy tárlaton a 443 kép és szobor között szerepel kiállitott müve.

A 19. oldalon 15-ös számmal a müvész fényképe.

Képek, szobrok - festők, szobrászok. c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26. - juli. 2.
X. évf. 26. sz. 23. l.

MDK

v. Bajor Ágost

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4.sz. 63.l.

Bajor Ágost MDK

Alkalmi rézkarcok

Mücsarnok 1939.
Derü a müvészetben kiáll.

MDK

Bajor Agost

Művével résztvett a Nemzeti Szalon "Magyar Nép" cimmel rend.III.kiáll.-án.

/-sly./ : " Magyarország a képzőművészetben"

Esti Kurir, 1940.febr.20.

M.D.K.

Bayer Ágost

Babits Mihályról készült portréjának repr.-ját hozza a lap. A képet január 16-án megnyilt kollektiv kiállitáson mutatta be a müvész a Nemzeti Szalonban.

Szinházi Élet Bp. 1927. január 16-23.
XVII. évf. 3. sz. 28. lap.

MDK

Bayor-Bayer Ágost vitéz

"Idyll" c. rézkarc repr.

/A Magyar Rézkarcoló Egyesület Kiállitásáról./

Képzőművészet, 1931. 98.l.

MDK

Bayor-Bayer Ágost vitéz

A palermói dóm és Sziszi cimü rézkarcai a legértékesebbek kiállitott müvei között.

Cikk: A Magyar Rézkarcolók Egyesülete Kiállitása.

Képzőművészet, 1931. 96.l.

Bayer Ágost MDK

Árkádia

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

NDK

Bayer Ágoston

Mostra Roma 1928. VI. 51.1.

MDK

Bayer Ágost

A Capri

Dettaglio della riva del fiume Ung.

Mostra Roma 1928. VI. 51. 1.

MDK

v. Bajor /Bayer/ Ágoston

a Céh művésztagja, festő

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

MDK

vitéz Bajor Ágost

Tabáni utca, vf.

Városka az Etna tövén, vf.

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

BAJOR ÁGOST

127. Vasárnap délelőtt
128. Utcai énekesek
129. Charkow
130. Foglyok
131. Charkow

Haditudósító Kiállitás a Pesti Vigadóban
1943.május 2-12-ig. Képek és szobrok jegyzéke

MDK

Bajor Ágost

Mübarát uj kiáll. Esti Magyarország, 1943.ápr.15.

MDK

Bajor /Bayer/ Ágost

középisk. rajztanári oklevelet nyert

Képzőm. Főisk. Évk. 1914-15. 65.l.

Bajor Ágost festőművész

Falusi templom
Esztergomi utca
Esztergomból
Hepehupás utca

Magyar Művészeti Műhely kulturszolgálata
I.Képzőművészeti Kiállitása 1948.

Bajor Ágost festőművész

Visegrádnál
Dunáról
Faluszéle
Eső előtt

Magyar Művészeti Műhely kulturszolgálata
I. Képzőművészeti Kiállitása 1948.

BAJOR ÁGOST

64-77. Katonai arcképek
1o2. Kurszki részlet.
1o3. Kirgiz és tatár.
1o4. Kiewi katonaotthon.

Haditudósító Kiállitás a Pesti Vigadóban 1943.május 2-12.-ig. Képek és szobrok jegyzéke.

BAJOR ÁGOST

48. Légvédelmi állás.
49. Starobjelski templom.
50. Légvédelmi ütegállás.
63. Kurszki hadihid.

Haditudósitó Kiállitás a Pesti Vigadóban 1943.május 2-12.-ig. Képek és szobrok jegyzéke.

BAJOR ÁGOST

44. Starobjelsk
45. Honvédfej.
46. Homvédfej.
47. Honvédfej.

Haditudósitó Kiállitás a Pesti Vigadóban
1943.május 2-12.-ig. Képek és szobrok jegyzéke.

Bajor Ágost festőművész

Dorogi osztályozó
Dorogi kp műhely
Visegrádról
Korai napsütés
Tavaszi napsütés

Magyar Művészeti Műhely kulturszolgálata
I.Képzőművészeti Kiállitása 1948.

Bajor Ágost festőművész

Bényi bucsu
Piac
Téli világ
Dorogi lepároló
Dorogi centrálé

Magyar Művészeti Műhely kulturszolgálata
I.Képzőművészeti Kiállitása 1948.

BAJOR ÁGOST

113. Templom /Rézkarc/
114. Andrej
120. Poltavai kolostor
126. Romok Kurszkban

Haditudósitó Kiállitás a Pesti Vigadóban 1943. május 2-12-ig. Képek és szobrok jegyzéke.

BAJOR ÁGOST

105. Kurszki bazár
106. Weichs báró tábornagy
111. Charkow
112. Arckép

Haditudósitó Kiállitás a Pesti Vigadóban 1943. május 2-12-ig. Képek és szobrok jegyzéke.

BAJOR ÁGOST

132. Kurszki templom
133. Foglyok

Haditudósitó Kiállitás a Pesti Vigadóban
1943.május 2-12-ig. Képek és szobrok jegyzéke

Bajor Ágost MDK

Tanulmányok, hidegtükarc
Egy Miatyánk, rézkarc

Mücsarnok 1939. téli tárlat

MDK

v. Bajor Ágost

F.J. : Téli tárlat a N. Szalonban. Pesti Hirlap 1938. jan. 23.

MBK

Bajor Agost, festöm.

Poltavai kolostor.
Romok Kurszkban.
Vasárnap délelött.
Utcai énekesek.
129. Charkow.
Foglyok.
131. Charkow.

Pesti Vigadó.- Haditudósitó kiáll. 1943.má
2-12. Kat.

Bajor Agost, festöm. mDK

Kurszki templom.
Foglyok.

Pesti Vigadó.- Haditudósító kiáll. 1943.máj.
2-12. Kat.

MDK

Bajor Ágost, festőm.

Kurszki részlet.
Kirgiz és tatár.
Kiewi katonaotthon.
Kurszki bazár.
Weiche báró tábornagy.

Pesti Vigadó.- Haditudósító kiáll. 1943.máj.2.-12.
Kat.

MDK

Bajor Agost, festöm.

64-77. Katonai arcképek.

Pesti Vigadó-. Hadituósitó kiáll. 1943.máj.2.-12.
Kat.

MDK

Bajor Agost, festöm.

111 Charkow.
Arckép.
Templom./Rezkarc./
Andrej.

Pesti Vigadó.- Haditudósitó kiáll. 1943.máj.
2-12. Kat.

vitéz Bajor Bayer Ágost festőművész

Ettore Romagnoli

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.1934.

Bajor Ágost MDK

Borongós hangulat, temp.

A Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

vitéz Bajor Bayer Ágost festőművész

Képmás

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

MDK

Bajor Agost, festöm.

Kuszki hadihid.

Pesti Vigadó-. Haditudositó kiáll. 1943.máj.2.-12.
Kat.

MDK

vitéz Bajor Bayer Ágoston, graf.

Az esztergomi strand. Rézkarc.
Zsóka. "

Árv. Közl. 1937. 4.mk.sz. 17.l.

MDK

Bajor Ágost, festöm.

45-46-47.

Starobjelsk.
Honvedfej.
Legvedelmi állás.
Starobjelski templom.
Legvédelmimütegállás.

Pesti Vigadó.- Haditudositó kiáll. 1943.máj.2-12. Kat.

MDK

vitéz Bayer Ágost, festöm.

Tabáni ucca. Vizf.
Városka az Etna tövén. "

Nemz. Szal.-Az Munkácsy Cé VIII. repr.kiáll.
1935.márc.30.-ápr.14.Kat.

MDK

Bayer Ágoston, festöm.

31.	Wesztergomi részlet.	Vizf.	11x16	J.l.j.
32.	Mölerbastei.	"	19x14	J.l.j.

Árv. Közl. 1932. I.rk.sz. 61.sz. 14.l.

MDK

Bayer Agost, graf.

Portrait. Rézkarc.

Műcs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. kat. 16.1.

BAYER ÁGOST

emlitve 16. Miskolczy Erzsébet

Sáfrini György: A műhely és alkotója

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.29.sz.16-17.o.

MDK

Bayer Ágoston, festőm.

Szőlőhegy. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1936. márc. 76.sz. 2.rk.sz. 3o.l.

Bayer Ágost MDK

Női arckép, olf.
Joujou, olf.

Tavaszi tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

Bajor Bayer Ágost MDK

Képmás, hideg tükarc
Ettore Romagnoli tükarc

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK.

Bayer Ágost festőművész

A Független Müvészek Társaságának Vándorkiállitásán /Mohács, Pécs, Kaposvár és Nagykanizsa:/ vett rész t.

Képzőművészet, 1929. 21. sz. 144. l.

MDK

Bayer Ágost,

a N.Sz.által rend. 63 kiáll. egyikének a résztvevője.
1927.

A Nemz. Szal.4oo-ik és a KÉVE XX-ik kiáll.-a.
1929.febr.

MDK

Bayer-Bayer Ágost, gróf.

mint aki megjárta olaszországot, grafikai művei olasz vonatkozásuak.

/gy./: A velencei nemzetközi kiállítás. Képzőművészet. 1930. 32. sz. 165.l.

Bayor-Bayer Á. MDK

~~Bayor~~Bayer Á

az anyagban grafikával szerepelt

Nemzetk. velencei kiáll. Képzőművészet, 1930.
31. sz. 145. l.

M.D.K.

Bayer Ágost

A Magyar Rézkarcolók Egyesületének kiállitói között szerepel neve az Ernszt-Muzeum kiállitásán.

Csoportkiállitás Ernsztnél. c.
Szinházi Élet. Bp. 1923. ápr. 8-14.
XII. évf. 15. sz. 49. lap.

Bayer Ágost

MDK

Képmás, olf.

Műcsarnok 1920-21. téli kiállitás

Bayer Ágost MDK

A klosterneuburgi apátság, rézkarc

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállítás

MDK

Bayer Ágost, graf.

656. Esztergom télen. Eredeti rézkarc.

657. -658. Bécsi látkép. Szin.rézkarc.

A Gyüjtö. 1914. 5-6.sz. XIX.aukció.Kat.183-184.l

Bayer Ágoston (1892-)

Charkov.
Tollrajz.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Bayer Ágost (1892-)

Olasz városka.
Vizf.46x45 papir.Ltsz:2543.Sign.932.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Bayer Ámost, graf.

BóÁ.-ról bebizonyosodik,h. architektuális problémákkal is meg tud birkozni. A kiáll. modern részében szerepel.

0. A Szent György-Cé kettős kiállitása. 1915 febr. Müvészet.1915. 143.old.

Bayer Ágoston, festőművész

Pirchala Imre és családja Pozsonyból kényszerűségből Esztergomba költözött, ahol a Kuklender-hegyen Bayer Ágoston festett és Pirchala - még mint gimnazista játszott - véletlenül átlötte a művész vásznát. Később összebarátkoztak és tőle tanulta meg az olajtechnikát.

Szakály Éva: Pirchala Imre nyolcvan éves.

Vas Népe, 1984. márc. 24.

MDK

Bayer Ágost rajztanár.
Budapest.

az utolsó vál. ülés óta rendes tagul jelentkezett.

Az O.M.Ip.müv.Társ. választmányi ülése 1916 jan.8.
MIP.1916 3-4.sz.

MDK

Bayer Agost,vitéz

Két vizfestményét allitotta ki a Munkacsy-Céh kiallitasan.

Cikk: A Munkacsy-Céh kiall.a Nemzeti Szal.

Képzőművészet, 1935. 83-84.sz. 92.l.

MDK

Bayer Agost festőművész

Résztvett a Független Művészek vidéki vándorkiállitásain.

Cikk: A Független Művészek Társasága vándorkiállitása.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Bayer Ágost

A Csernoch-dijra beérkezett pályamüvét dicsérettel illette a bizottság.

Cikk: Az Egyházmüvészeti Kiállitás Csernoch-dija.

Nemzeti Szalon, Egyházmüv.Kiáll. 1926.

Bayer Ágost

MDK

Siesta

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Bayer Ágost

MDK

Csernoch biboros arcképe, rézkarc

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDX

MDK

Bayer Ágost

Edith, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Bayer Ágost

MDK

Magyar Róma, fejzkarc

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Bayer Ágost MDK

Magyar táj, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Bayer Ágost MDK

Román falu széle, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

v. Bayor-Bayer Ágost

Az Uj Szalon kiáll. Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 144.l.

MDK

Bayer Agoston

Tavaszi reggel (Balatonfüred) olajf.
Aszófői utca, "

A Balatoni Társaság II. Kiáll.Kat.1924.
Nov.29.-Dec.8. 8.1.

EDK

Bayer Agoston

A független művészek társaságának pécsi kiállitásán szerepelt rézkarcokkal.

Cikk:Művészet

Dunántul,1929.máj.5. 9.l.

BAYER Ágost

Ortutay András

Iratok Bayer Ágost festőművész, volt tartalékos tüzérhadnagy vitézzé avatásához

Limes 1992.3.

A véletlen adta az alkalmat arra, hogy Bayer Ágost, Bajor Gusztáv születésének centenáriumára egy századunkra jellemző inkább szociológiai, mint politikai irategyüttest bemutathassunk. Tekintettel arra, hogy Bajor Gusztávról, festészetéről nagyobb tanulmány készül, az iratok közlése mellett csak néhány történelmi körülményre hívjuk fel az olvasók figyelmét.

Közismert tény, hogy a Magyarországi Tanácsköztársaság az ünnepségek szimbolikájában részben a bolseviki forradalom példáját követte, de sokban nyúlt vissza a korábbi évtizedek ünnepeinek barokkos formáihoz is. Esztergomban is felkészültek május 1-e megünneplésére. Az Esztergomi Népszava 1919. május 3-án így számolt be az eseményekről: "*Előtte való este már teljesen elkészültek a dísztéri munkálatok. Amerre a szem ellátott, vörös zászlókat lengetett a langyos esti szellő. A városparancsnokság, a vármegye és a városháza vörös drapériákkal, lombfüzérekkel és virágokkal gazdagon voltak feldíszítve. A legszebb volt mégis a Széchenyi tér elején felállított diadalkapu, melynek impozáns kimagasló alakja, csinos díszítése nagyban hozzájárult a fenséges május ünnepének méltó emeléséhez. A házak fellobogózva, az ablakok virágokkal, vörös szalagokkal feldíszítve.*" Egy másik résztvevő, O'sváth Andor 1938-as megyei monográfiájában viszont csak vörös rongyokról beszélt az esztergomi 1919-es május 1-e kapcsán, sokáig a monográfiát e miatt nem is volt tanácsos használni az elmúlt évtizedekben. Pesti történet volt, hogy Szent Gellért szobrát is vörös lepelbe burkolták május 1-re felkészülve, de a szélvihár leszakította a leplet, s a szent alakja kezében a kereszttel láthatóvá vált. Herczegh Ferenc emlékezett így rá.

A közölt irat Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék Vitézi Székének 214/m.sz. 1928. számú iratát teljes terjedelmében közli. Az iratokat korabeli helyesírással közöljük, az iratok számozása az áttekinthetőség miatt általunk adott, így a kezdő szám az iratborítót, az utolsó az iratborító belsejét tartalmazza.

Egyetlen a tárgyat érintő információt kell adnunk: A Bayer család valóban jómódúnak számított 1914 előtt, Bayer Ágost apja 1911-ben a városi virilisták listáján az 56-ik volt, ami tekintve, hogy a diplomások adója /pl. esztergomi kanonokok/ kétszeresen számított, azt jelentette, hogy a város 20-30 legjobbmódú /legtöbbet adózó/ polgára közé számított.

1.

214. msz
vk.1928.

Bayer Ágost
v.t. tüzérhadnagy
Esztergom

Nemzetes
v Turcsányi Ernő urnak
v Holló Kornél
H.

Véleményes jelentést kérek Hazafiasság, Kommun alatti magatartás. Méltónak tartja-e a Vitézi Rendbe való felvételre.

Nagys. Bayer Agost H.
XI.10.

2.

Vármegyei Vitézi Székkapitányságnak
Esztergom

214/msz. 1928. számú rendeletére jelentem, hogy Bayer Agoston megbizhatósága ügyében kérdezősködtem esztergomi ismerőseimnél, miután én közelebbről nem ismerem. Komoly megbizható forrásból értesültem, hogy a kommun alatt a kommunisták részére plakátokat festett, melyek közszemle tárgyát képezték. Informátorom azonban oda nyilatkozott, hogy Bayer kényszer hatása alatt festette a plakátokat és hogy megélhetését biztosítsa, mert van ugyan egy háza Esztergomban ez azonban kommunizált lévén, abból semmi jövedelmet nem huzott.
Esztergom, 1928. november hó 9.

vitéz Turcsányi Ernő
járási vitézi hadnagy

3.

vitéz Holló Kornél v.tart.fhgy.

Nemzetes
Vármegyei Vitézi Székkapitányságnak
Esztergom, 1928. november 9-én *Esztergom*

Mai napon kelt 214/msz. 1928 számú felhivására jelentem, hogy személyesen nincs semmiféle tapasztalatom Bayer Ágost komun alatti magatartásáról, nem voltam az időben Esztergomban. Komoly helyen nyert információim alapján a következőket jelenthetem:
Nevezett a városban május 1-én rendezett vörös tüntetéshez komunista szellemű plakátokat rajzolt és azokat a vörösök több helyüt kifüggesztették. Kommunistákhoz csatlakozása informátor szerint nem tekinthető kényszer alatt bekövetkezett állapotnak, hanem konjuktúrázásnak, mert kereseti lehetőségei egyenlően fennállottak azelőtt, a komun alatt és utána is.

vitéz Holló Kornél

/Megjegyzem, hogy mindkét levél - igazságügyi irásszakértői vélemény nélkül is megállapithatóan - azonos irógépen, a Vármegyei Vitézi Székkapitányság irógépén készült, formai és helyesirásbeli különbségei ellenére is.- O.A./

4.

Komárom-Esztergom k.e.e. vmk. Vitéz Széke
214 szám
msz.1928.

Nagyságos
Bayer Ágoston úrnak
Esztergom, 1928 november hó 10.- *Esztergom*

Kérvénye beadásából kifolyólag kötelesség és előirás szerüen megejtett puhatolózásokra, azon felvilágositást kaptam, hogy Nagyságod az u.n. komun alatt a városban május 1-én rendezett vörös tüntetéshez erösen komunista szellemü plakátokat rajzolt, melyek közszemle tárgyát képezték. "Kommunistákhoz csatlakozása informátor szerint, nem tekinthető kényszer alatt bekövetkezett álapotnak, hanem konjuktúrázásnak, mert kereseti lehetőségei egyenlően fenállottak azelőtt a komun alatt és után is." Fentiekből kifolyólag kérem Nagyságodat, hogy amennyiben kérvénye továbbitása mellett döntene, ugy ezen vádpontokat illetőleg irásban kimerítően nyilat-

kozzék. Megbízható tanúk megnevezése, kik az ellenkezőt igazolni tudnák, az ügy érdekében fontos lenne. Székkapitány.

5.

Tekintetes Bayer Ágost Urnak
festőművész
Budapest
VII. Akácfa utca 59.
Kedves Barátom!

Becses soraidat megkaptam. Örültem, hogy felkerestél leveleddel. Igazán fájlalom, hogy kellemetlenkednek Néked, de meg vagyok győződve arról, hogy alaptalanul bántalmaznak s Te fényesen igazolni fogod magadat. Említést tettél leveledben, hogy igazoljam 1919. év május havában történt beszélgetésünket azon lehetőségekről, melyek az akkori vörös uralmat megdöntenék. Nagyon jól emlékszem arra, hogy Te Ölveczky kollégáddal összefogó ellenforradalmi tervekről beszélgettél. Én magam figyelmeztettelek téged ennek veszélyes voltára s óvatosságra intettelek. Akkor tettél említést arról, hogy egyelőre csak a primaciai hektografáló gépről lenne szó, amelyet Neked és Ölveczkynek rendelkezésére tudnék megszerezni titkos röpcédulák sokszorositására. Hogy ezen kérelmedet nem teljesithettem, azt hiszem azon múlott, hogy az események egymásra halmozódtak: határszéli harcok, kezelésemre bizott hiteles levéltár összecsomagolása stb.

Egyébként készségesen állok rendelkezésedre bárhol, még a biróság előtt is, hogy fenti beszélgetésünket igazoljam.

Kérlek egyébként Kedves Barátom, adj hirt magadról bővebben. Esetleg ha egyszer ki jöhetnél hozzám, nagyon szivesen látnálak.

Ebed, 1928. nov. 20.

Ölel barátod:
Loczner Gusztáv
pleb.

/Loczner Gusztáv 1919-ben valóban az Esztergomi Székesfőkáptalani Hiteleshelyi Levéltár megbízott őre volt, a Magyarországi Tanácsköztársaság rendeletére az iratanyagot összecsomagolták és budapesti felszállításra készítették elő.- O.A./

6.

A Komárom-Esztergom k.e.e. vmk. Tek. Vitézi Székének
Esztergom

Folyó hó 10-én kelt 214/m. 1928. jelzésü nagybecsü megkeresésükre vonatkozólag bátorkodom a következőket előadni:

Tény az, hogy 1919. évi május 1-én lezajlott vörös tüntetés céljaira plakátokat készitettem. Ezek természetszerüleg kommunista szellemüek voltak. Parancsot erre az akkor a hatalmat birtokló és gyakorló proletárdiktatúra helybéli exponenseitől kaptam.

Hogy ezen tevékenységem nem tekinthető "konjukturázásnak", hanem igenis kényszer alatt bekövetkezett állapotnak, az alábbiakkal óhajtom bizonyitani:

Akkor még életben volt Atyám a háború előtt köztudomás szerint a város egyik legvagyonosabb embere volt, kit az tett anyagilag tönkre, hogy nemcsak számottevő készpénzvagyonát, hanem ingatlanait is pénzzé téve mindenén hadikölcsönt jegyzett. Mint a múltban egy, 10-12 embert foglalkoztató iparvállalat tulajdonosa a diktatúra alatt természetesen gyanus és megbízhatatlan kapitalistának tekintetett, amihez még az is nagyban hozzájárult, hogy egy kommün előtt cka 25 évvel nála alkalmazott munkása - ki egy hétfői napon a vasárnapi borozásból még ki nem józanodott fővel saját hibájából szerencsétlenül járva, egyik kezét összeroncsolta s ki éppen ezért túlzott kártérítési igényével végig az összes fórumokon elutasíttatott, a diktatúra el-

ső napjaiban már keresztülvitte, hogy Atyám ellen ezen ügyben eljárás induljon és annak befejezéséig is nagyobb összegü értékpapírt kellett az akkori járásbíróságon deponálnia, amelyeket még az ítélet előtt a vádló munkás kézhez kapott és elzálogosított.

Ezek a dolgok vonták maguk után, hogy szüleimnek semmi féle jegyet ki nem adtak, ami az akkori nincstelen világban nem kis nehézségeknek vált okozójává s ami számunkra annál súlyosabb baj volt, mivel Atyám már hosszú ideje súlyos gyomorbajban szenvedett, és ennek folytán állandó diétás kosztra volt utalva. - Itt kapcsolódik a dologba az én szerepem: Mint művésznek bizonyos mértékig megkülönböztetett bánásmódra volt igényem, tekintve, hogy a diktatúra az első kataszterbe sorolt bennünket. Igy mint "I. osztályú" proletárnak nékem igenis kijárt mindenfajta jegy, melyeket felhasználva bajban levő szüleim ellátásáról a lehetőség szerint gondoskodhattam. Ezen a cimen tudtam hosszú időn keresztül lakásunkat is mentesiteni attól, hogy nem túlságosan szimpatikus elvtársakat telepítsenek nyakunkra.

Ezek a lehetőségek megszüntek volna abban a pillanatban, amikor és a határozott parancsnak, melynek teljesítését a diktatúra tőlem, a származásilag meglehetősen kedvezőtlenül beállított, általuk I. osztályú proletárnak deklarált művésztől teljes logikával megkövetelt - ellenszegülök s ezzel nemcsak saját lehetőségeimet, de szüleim életfeltételeit is kockáztatom, akik pedig az adott helyzetben csak reám számíthattak.

A fent előadottak úgy hiszem teljes mértékben megdöntik az informátor konjuktúráskodásnak nevezett beállítását, melyekhez szabad legyen még hozzáfűznöm, hogy a kommunizmus bukása után a boldogult Hercegprímás Ő Eminenciája, Csernoch János állandó szivélyes érintkezést tartott fenn velem s nékem több alkalommal modelt is ült, pedig Ő közismert volt jólértesültségéről és óvatosságáról s igy valószinüleg nem nyujtott volna fentiekre módot és alkalmat nekem, ha nincs meggyőződve a kényszerhelyzet parancsoló szükségességéről.

Az elmondottak valódiságának bizonyitására legyen szabad egy alant felsorolt Urakat megneveznem, kik mint családom barátai, belső viszonyainkról tájékozva voltak:

Dr. Hulényi Győző ügyvéd, nyug.várm.főügyész, Sz.Lőrinc utca
Dr. Berényi Róbert ügyvéd, Kossuth Lajos utca
Kottra Kálmán ny. városi pénztáros, Deák Ferenc utca
Altspach Lajos ny. százados, Dobozy Mihály utca

Annak bizonyosságáról, hogy egy azóta már elhalt barátom, Ölveczky Mihály esztergomi lakos, szigorló mérnök és tart. tüzérfőhadnaggyal karöltve csekély erőmmel és jóakaratommal épp a diktatúra megbuktatásában szerettünk volna közreműködni, engedje meg a Tek. Vitézi Szék, hogy Loczner Gusztáv ebedi plébános levelét csatoljam, kihez akkor mint primási udvari paphoz fordultam, hogy az általunk sokszorositani szándékolt ellenforradalmi röpirat előállitására a Primácia hektográfoló gépét megszerezze.

Vagyok a Tek. Vitézi Széknek mindenben kész hive
Esztergomban, 928 XI. 25-én.

Bayer Ágost.

7.

214 szám
msz. 1928.

Nagyságos Dr. Hulényi Győző ügyv. ny.vm. főügyész
Altspach Alajos ny. százados úrnak
Esztergom, 1928. XI. 30.án. Esztergom

Bayer Ágoston, festőművész, v. tart. hadnagy vitézisétise kérvényét fenti Széknél benyujtotta. Nevezettnek az u.n. kommun alatti magatartása volna tisztázandó, miután bizalmas értesülésem szerint ő ezen kritikus időben kommunista plakátokat festett és állitólag ügyüket szolgált.

Bayer ur Nagyságodra hivatkozott, mint a ki ezen idő alatti tényked ésére felvilágositással tudna szolgálni. Hivatalos tisztelettel kérem tehát, sziveskedne az ügy érdekében engem valamely nap d. előttjén /10-13 óra/ hivatalos helyiségemben, vármegyei bérpalota, földszint, felkeresni.

8.

Jegyzőkönyv

felvétetett Esztergomban 1928. december hó 7-én dr. Hulényi Győző ny. vm. - főügyésszel, Bayer Ágoston esztergomi lakos festőművész ügyében.

1./ Bayer Ágoston vitézisétise iránti kérvényét a Székkapitányságnál beterjesztette. Előirt puhatolózásunkra azon felvilágosítást nyertünk bizalmas úton, hogy ő az u.n. komun alatt kommunista szellemü plakátokat rajzolt és a kommunisták ügyét szolgálta. Kérem szives nyilatkozatát erre vonatkozólag.

Bayerék családjával bizalmas baráti és ügyvédi összeköttetésben álltam. Családi viszonyaikat ebből a viszonyból kifolyólag eléggé ismertem. Emlékszem, hogy a komun idejében hozzám jött panaszkodni, hogy a kommunisták megparancsolták neki, hogy részükre plakátokat fessen. Megfenyegették, hogy tőle is, mint már a családtól megvonták, az élelmezési jegyet meg fogják vonni. Tanácsot kért tőlem, hogy mi tévő legyen, miután az apja olyan súlyos beteg, hogy részére táplálékot okvetlen szerezni kell. Én azt a tanácsot adtam neki, hogy azon esetben, ha a kommunisták biztositják őt, hogy élelmezési jegyét kiadják, készitse el nekik a plakátokat. Mondtam, hogy ne igen mutogassa magát, mire ő azt válaszolta, hiába mert a lakáson is felkeresnek. Utóbb vele találkozván, érdeklődésemre azt a választ adta, hogy pénzt nem kapott a munkájáért, anyagot ellenben rendelkezésére bocsátottak és határozott igéretet adtak hogy az élelmezési jegyet a maga személyére megkapja.

Van e még valami mondanivalója?

Ki akarom nyilatkoztatni, hogy teljes meggyőződésem és közvetlen tapasztalatom, hogy Bayer Ágoston nem volt és nem lehetett kommunista érzelmü. Családja az esztergomi vagyonos "burzsuj" családok közé tartozott, melynek felfogása a kommunistákéval homlokegyenest ellenkezett.

K.m.f.

Dr. Hulényi Győző
ny. vm. főügyész

Előttünk:
vitéz Pongrácz Sándor

/A szövegben előforduló géphibákat dr. Hulényi következetesen az aláíráshoz használt tollával kijavította.-O.A./

9.

Jegyzőkönyv

felvétetett 1928. december hó 12-én Altsbach Károly ny. áll. főtisztviselő úrral Bayer Ágost esztergomi lakos festőművész ügyében.

1./ Bayer Ágost vitézisétise iránti kérvényét a Székkapitányságnál beterjesztette. Előirt puhatolásunkra azon felvilágositást nyertünk, hogy az u.n. komun alatt kommunista plakátokat rajzolt és a kommunisták ügyét meggyőződésből szolgálta. Kérem szives nyilatkozatát erre vonatkozólag.

Bayer Ágosttal közeli rokonságban állok. Miután nagyon jól ismerem kizártnak tartom, hogy a komunt meggyőződésből szolgálta volna. Mert gazdag családból származott a kommunisták sokat kellemetlenkedtek azért is, mert apja goromba és nagyon fukar volt a munkásokkal. Éppen ezért plakátokat is csak azért festhetett, mert a kommunisták kényszeritették erre.

Van még valami mondanivalója? Nincs.

k.m.f.

Altsbach Károly kapitány

Előttünk: Remérk Dezső
vitéz Pongrácz Sándor

10.

Jegyzőkönyv

felvétetett Esztergom 1928. december hó 7-én Einczinger Ferenc úrral Bayer Ágost esztergomi lakos, festőművész ügyében

1./ Bayer Ágoston Vitézisétise iránti kérvényét a Székkapitányságnál beterjesztette. Előirt puhatolásunkra azon felvilágositást nyertünk, hogy az u.n. komun alatt kommunista plakátokat rajzolt és a kommunisták ügyét meggyőződésből szolgálta. Kérem sziveskedjék nyilatkozatát erre vonatkozólag.

Azt tudom, hogy plakátokat festett és május 1.-i diadalkapuhoz a felirásokat is festette. Azt, hogy a komunt meggyőződésből szolgálta volna semmi adatot nem tudok.

Van e még valami mondanivalója? Nincs

k.m.f.

Előttünk:

Einczinger Ferenc

/Az iratcsomóban található iratot azért soroltuk hátrébb, mert bár Einczinger Ferenc aláírását hitelesnek tekintjük, de a tervezett névsorban nem szerepel. Így az irat hitelességét nem vitatva, fontosságát a két korábbi jegyzőkönyvezettnél alacsonyabbra értékeltük.- O.A./

11.

214 szám
msz. 1928.

Véleményes jelentés Bayer Ágost volt tart. hadnagy kérvényéhez.

VITÉZI REND FŐSZÉKTARTÓSÁGÁNAK

Esztergom, 1928. december hó 20-án. Budapest

Bayer Ágost volt tart. tüzérhadnagy, esztergomi lakos vitézi telekre irányuló kérvényét érdemleges elbirálásra felterjesztem és róla az alábbiakat jelentem.

I. Háborús multja: Bayer Ágost, mint tüzérmester, zászlós és hadnagy összesen 13 hónapot töltött a harctéren a tűzvonalban. Ezen idő alatt nevezett szakaszparancsnok volt a 73. és 60. tábori közös ágyús ezrednél. Sebesült, beteg vagy hadifogoly nem volt.

Hadikitüntetései: Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet mint zászlós szakaszparancsnok 1918. augusztus 5-én az olasz fronton érdemelte ki. A II. oszt. ezüst vitézségi érmet mint zászlós szakaszparancsnok 1918 július utolsó napjaiban az olasz fronton érdemelte ki.

Kitüntetései és az I. oszt. ezüst vitézségi éremhez fűződő fegyverténye igazolva van.

II. Forradalmak alatt tanusitott magatartása: "Igazolt". Ezen idők alatt folyamodó mint festő részben Esztergomban, részben Wienben tartózkodott. Vörös katona nem volt.

III. Összegyénisége: Komoly jellemű, lovagiasan gondolkodó férfi, Polgári élete kifogástalan. Hazájáért és fajáért ma is mindenre kész. B.ü. vagy bűnvádi eljárás alatt nem állott és nem is áll.

Szakszervezeti tag nem volt.

Kitüntetései és összegyénisége alapján a Vitézi mértéket megüti.

IV. Személyi, családi és vagyoni viszonyai: Folyamodó született 1892. szeptember hó 17-én Esztergomban, esztergomi illetőségü és lakos, rom.kath. vallású, nőtlen, magyar állampolgár, középiskolai tanár és festőművész foglalkozású. Iskolai végzettsége: főreáliskolai érettségi és Képzőművészeti főiskolán szerzett középiskolai tanári oklevél. Beszél és ir magyarul, németül, franciául és olaszul.

Folyamodó vagyona egy lakó ház Esztergomban a hozzátartozó ingóságokkal, továbbá 200.000 Kor. névértékű eredeti jegyzésü hadikölcsön. Örökségre kilátása nincsen.

A kérvény teljesen felszerelt.

Fajfenntartást illetőleg aggályok nem látszanak fennforogni. Törzskönyvlapilag a fennti Széknél. Folyamodó csatolt kérelme szerint avatása esetén kért nevét "Bajor"-ra magyarosítani.

Székkapitány.

/Bajor névre magyarosított és vitéz lett - de a mese nem erről szól.-O.A./

BAYER Ágost

ORTUTAY András: Adatok Bayer Ágost festőművéor, volt tartalékos tüzérhadnagy vitéríé avatásához. = Limes, 1992. 3.
105 - 110. E6

artján (1959), Zsögö
Az *Özvegyasszony a*
6), a *Tyúkok a kony-*
derűs életképek a há-
galmasan tevékenyke-
zonyról. Az *Ölelkezők*
épen az előtérben a sze-
áttérben a szelíd tájban
skék az idill hangulatát
képek egyszerűek, ki-
ttak, *Cézanne* hatásá-
ak. Zsögödi Nagy mű-
n jellemző a nagyobb
par (1959) szerkesztés-
gsúlyosan a jobb felső
nlő fény és víz, az igen
nély előtér, a furcsa dia-
ponálás. Az izgalmas,
épen a szétszóródás ér-
sok apró zsánermotí-
ok (kecskék, ludak, lo-
anó parasztalakok.
k terem két egymással
elyezett, monumentális
a a *Vágy* (1950) és a *Hol*
n volt. A *Vágy*on mese-
tikus hegyi környezet-
csermely partján izmos
sztlány áll, békésen pi-
ék társaságában. A szín-
nészet az állatokkal és az
sta akt látványa idillikus
raszt, de a meseszerűség
s a tartalom közhelysze-
l a képnél is kétségeket
vanezek az elemek keve-

Féja Géza, Illyés Gyula és Sinka István arcképei — rajtuk az írók által írt rövid szövegekkel — markáns, erőteljes alkotások.

Nagy Imre művészetének ellentmondásosságát jól jellemzik Barcsay Jenő szavai: „Az úgynevezett modern művészetet nem szerette. (...) Velem is ilyen furcsa viszonyban volt, mert én világéletemben kísérletező festő voltam. Lehet, hogy néha sikerült is a kísérletem. Szegény Jenő, hiába erőlködsz — mondta ő. Én ilyenkor azt éreztem: — Szegény Imre, milyen kár, milyen nagy hiba, hogy nem tudsz tovább jutni." A tárgyilagosság kedvéért azt is idézni illik, amit Barcsay a tájképfestészetéről írt: „... csupa forma, szín, fény".

MERHÁN ORSOLYA

Szabó Gyula-emlékkiállítás Losoncon

Az 1992-es évben jelentős, kettős évfordulóhoz érkezik a szlovákiai magyar képzőművészeti élet. 1907. június 8-án született és 1972. május 25-én halt meg *Szabó Gyula*, nemzetközi hírű és jelentőségű festőművész.

Bayer Albert
Bayer Kristóf

Limes 1992/3

Ortutay András

Iratok Bayer Ágost festőművész, volt tartalékos tüzérhadnagy vitézzé avatásához

A véletlen adta az alkalmat arra, hogy Bayer Ágost, Bajor Gusztáv születésének centenáriumára egy századunkra jellemző inkább szociológiai, mint politikai irategyüttest bemutathassunk. Tekintettel arra, hogy Bajor Gusztávról, festészetéről nagyobb tanulmány készül, az iratok közlése mellett csak néhány történelmi körülményre hívjuk fel az olvasók figyelmét.

Közismert tény, hogy a Magyarországi Tanácsköztársaság az ünnepségek szimbolikájában részben a bolseviki forradalom példáját követte, de sokban nyúlt vissza a korábbi évtizedek ünnepeinek barokkos formáihoz is. Esztergomban is felkészültek május 1-e megünneplésére. Az Esztergomi Népszava 1919. május 3-án így számolt be az eseményekről: "*Előtte való este már teljesen elkészültek a dísztéri munkálatok. Amerre a szem ellátott, vörös zászlókat lengetett a langyos esti szellő. A városparancsnokság, a vármegye és a városháza vörös drapériákkal, lombfüzérekkel és virágokkal gazdagon voltak feldíszítve. A legszebb volt mégis a Széchenyi tér elején felállított diadalkapu, melynek impozáns kimagasló alakja, csinos díszítése nagyban hozzájárult a fenséges május ünnepének méltó emeléséhez. A házak fellobogózva, az ablakok virágokkal, vörös szalagokkal feldíszítve.*" Egy másik résztvevő, O'sváth Andor 1938-as megyei monográfiájában viszont csak vörös rongyokról beszélt az esztergomi 1919-es május 1-e kapcsán, sokáig a monográfiát e miatt nem is volt tanácsos használni az elmúlt évtizedekben. Pesti történet volt, hogy Szent Gellért szobrát is vörös lepelbe burkolták május 1-re felkészülve, de a szélvihár leszakította a leplet, s a szent alakja kezében a kereszttel láthatóvá vált. Herczegh Ferenc emlékezett így rá.

A közölt irat Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék Vitézi Székének 214/m.sz. 1928. számú iratát teljes terjedelmében közli. Az iratokat korabeli helyesírással közöljük, az iratok számozása az áttekinthetőség miatt általunk adott, így a kezdő szám az iratborítót, az utolsó az iratborító belsejét tartalmazza.

Egyetlen a tárgyat érintő információt kell adnunk: A Bayer család valóban jómódúnak számított 1914 előtt, Bayer Ágost apja 1911-ben a városi virilisták listáján az 56-ik volt, ami tekintve, hogy a diplomások adója /pl. esztergomi kanonokok/ kétszeresen számított, azt jelentette, hogy a város 20-30 legjobbmódú /legtöbbet adózó/ polgára közé számított.

1.

214. msz
vk.1928.

Bayer Ágost
v.t. tüzérhadnagy
Esztergom

Nemzetes
v Turcsányi Ernő urnak
v Holló Kornél
H.

Véleményes jelentést kérek Hazafiasság, Kommun alatti magatartás. Méltónak tartja-e a Vitézi Rendbe való felvételre.

Nagys. Bayer Agost H.
XI.10.

2.

Vármegyei Vitézi Székkapitányságnak
Esztergom

214/msz. 1928. számú rendeletére jelentem, hogy Bayer Agoston megbizhatósága ügyében kérdezősködtem esztergomi ismerőseimnél, miután én közelebbről nem ismerem. Komoly megbizható forrásból értesültem, hogy a kommun alatt a kommunisták részére plakátokat festett, melyek közszemle tárgyát képezték. Informátorom azonban oda nyilatkozott, hogy Bayer kényszer hatása alatt festette a plakátokat és hogy megélhetését biztosítsa, mert van ugyan egy háza Esztergomban ez azonban kommunizált lévén, abból semmi jövedelmet nem huzott.
Esztergom, 1928. november hó 9.

vitéz Turcsányi Ernő
járási vitézi hadnagy

3.

vitéz Holló Kornél v.tart.fhgy.

Nemzetes
Vármegyei Vitézi Székkapitányságnak
Esztergom, 1928. november 9-én *Esztergom*

Mai napon kelt 214/msz. 1928 számú felhivására jelentem, hogy személyesen nincs semmiféle tapasztalatom Bayer Ágost komun alatti magatartásáról, nem voltam az időben Esztergomban. Komoly helyen nyert információim alapján a következőket jelenthetem:
Nevezett a városban május 1-én rendezett vörös tüntetéshez komunista szellemű plakátokat rajzolt és azokat a vörösök több helyüt kifüggesztették. Kommunistákhoz csatlakozása informátor szerint nem tekinthető kényszer alatt bekövetkezett állapotnak, hanem konjuktúrázásnak, mert kereseti lehetőségei egyenlően fennállottak azelőtt, a komun alatt és utána is.

vitéz Holló Kornél

/Megjegyzem, hogy mindkét levél - igazságügyi irásszakértői vélemény nélkül is megállapithatóan - azonos irógépen, a Vármegyei Vitézi Székkapitányság irógépén készült, formai és helyesirásbeli különbségei ellenére is.- O.A./

4.

Komárom-Esztergom k.e.e. vmk. Vitéz Széke
214 szám
msz.1928.

Nagyságos
Bayer Ágoston úrnak
Esztergom, 1928 november hó 10.- *Esztergom*

Kérvénye beadásából kifolyólag kötelesség és előirás szerüen megejtett puhatolózásokra, azon felvilágositást kaptam, hogy Nagyságod az u.n. komun alatt a városban május 1-én rendezett vörös tüntetéshez erösen komunista szellemü plakátokat rajzolt, melyek közszemle tárgyát képezték. "Kommunistákhoz csatlakozása informátor szerint, nem tekinthető kényszer alatt bekövetkezett álapotnak, hanem konjuktúrázásnak, mert kereseti lehetőségei egyenlően fenállottak azelőtt a komun alatt és után is." Fentiekből kifolyólag kérem Nagyságodat, hogy amennyiben kérvénye továbbitása mellett döntene, ugy ezen vádpontokat illetőleg irásban kimerítően nyilat-

kozzék. Megbízható tanúk megnevezése, kik az ellenkezőt igazolni tudnák, az ügy érdekében fontos lenne. Székkapitány.

5.

Tekintetes Bayer Ágost Urnak
festőművész
Budapest
VII. Akácfa utca 59.
Kedves Barátom!

Becses soraidat megkaptam. Örültem, hogy felkerestél leveleddel. Igazán fájlalom, hogy kellemetlenkednek Néked, de meg vagyok győződve arról, hogy alaptalanul bántalmaznak s Te fényesen igazolni fogod magadat. Említést tettél leveledben, hogy igazoljam 1919. év május havában történt beszélgetésünket azon lehetőségekről, melyek az akkori vörös uralmat megdöntenék. Nagyon jól emlékszem arra, hogy Te Ölveczky kollégáddal összefogó ellenforradalmi tervekről beszélgettél. Én magam figyelmeztettelek téged ennek veszélyes voltára s óvatosságra intettelek. Akkor tettél említést arról, hogy egyelőre csak a primaciai hektografáló gépről lenne szó, amelyet Neked és Ölveczkynek rendelkezésére tudnék megszerezni titkos röpcédulák sokszorositására. Hogy ezen kérelmedet nem teljesithettem, azt hiszem azon múlott, hogy az események egymásra halmozódtak: határszéli harcok, kezelésemre bizott hiteles levéltár összecsomagolása stb.

Egyébként készségesen állok rendelkezésedre bárhol, még a biróság előtt is, hogy fenti beszélgetésünket igazoljam.

Kérlek egyébként Kedves Barátom, adj hirt magadról bővebben. Esetleg ha egyszer ki jöhetnél hozzám, nagyon szivesen látnálak.

Ebed, 1928. nov. 20.

Ölel barátod:
Loczner Gusztáv
pleb.

/Loczner Gusztáv 1919-ben valóban az Esztergomi Székesfőkáptalani Hiteleshelyi Levéltár megbízott őre volt, a Magyarországi Tanácsköztársaság rendeletére az iratanyagot összecsomagolták és budapesti felszállításra készítették elő.- O.A./

6.

A Komárom-Esztergom k.e.e. vmk. Tek. Vitézi Székének
Esztergom

Folyó hó 10-én kelt 214/m. 1928. jelzésü nagybecsü megkeresésükre vonatkozólag bátorkodom a következőket előadni:

Tény az, hogy 1919. évi május 1-én lezajlott vörös tüntetés céljaira plakátokat készitettem. Ezek természetszerüleg kommunista szellemüek voltak. Parancsot erre az akkor a hatalmat birtokló és gyakorló proletárdiktatúra helybéli exponenseitől kaptam.

Hogy ezen tevékenységem nem tekinthető "konjukturázásnak", hanem igenis kényszer alatt bekövetkezett állapotnak, az alábbiakkal óhajtom bizonyitani:

Akkor még életben volt Atyám a háború előtt köztudomás szerint a város egyik legvagyonosabb embere volt, kit az tett anyagilag tönkre, hogy nemcsak számottevő készpénzvagyonát, hanem ingatlanait is pénzzé téve mindenén hadikölcsönt jegyzett. Mint a múltban egy, 10-12 embert foglalkoztató iparvállalat tulajdonosa a diktatúra alatt természetesen gyanus és megbízhatatlan kapitalistának tekintetett, amihez még az is nagyban hozzájárult, hogy egy kommün előtt cka 25 évvel nála alkalmazott munkása - ki egy hétfői napon a vasárnapi borozásból még ki nem józanodott fővel saját hibájából szerencsétlenül járva, egyik kezét összeroncsolta s ki éppen ezért túlzott kártérítési igényével végig az összes fórumokon elutasittatott, a diktatúra el-

ső napjaiban már keresztülvitte, hogy Atyám ellen ezen ügyben eljárás induljon és annak befejezéséig is nagyobb összegü értékpapírt kellett az akkori járásbíróságon deponálnia, amelyeket még az ítélet előtt a vádló munkás kézhez kapott és elzálogosított.

Ezek a dolgok vonták maguk után, hogy szüleimnek semmi féle jegyet ki nem adtak, ami az akkori nincstelen világban nem kis nehézségeknek vált okozójává s ami számunkra annál súlyosabb baj volt, mivel Atyám már hosszú ideje súlyos gyomorbajban szenvedett, és ennek folytán állandó diétás kosztra volt utalva. - Itt kapcsolódik a dologba az én szerepem: Mint művésznek bizonyos mértékig megkülönböztetett bánásmódra volt igényem, tekintve, hogy a diktatúra az első kataszterbe sorolt bennünket. Igy mint "I. osztályú" proletárnak nékem igenis kijárt mindenfajta jegy, melyeket felhasználva bajban levő szüleim ellátásáról a lehetőség szerint gondoskodhattam. Ezen a cimen tudtam hosszú időn keresztül lakásunkat is mentesiteni attól, hogy nem túlságosan szimpatikus elvtársakat telepítsenek nyakunkra.

Ezek a lehetőségek megszüntek volna abban a pillanatban, amikor és a határozott parancsnak, melynek teljesítését a diktatúra tőlem, a származásilag meglehetősen kedvezőtlenül beállított, általuk I. osztályú proletárnak deklarált művésztől teljes logikával megkövetelt - ellenszegülök s ezzel nemcsak saját lehetőségeimet, de szüleim életfeltételeit is kockáztatom, akik pedig az adott helyzetben csak reám számíthattak.

A fent előadottak úgy hiszem teljes mértékben megdöntik az informátor konjuktúráskodásnak nevezett beállítását, melyekhez szabad legyen még hozzáfűznöm, hogy a kommunizmus bukása után a boldogult Hercegprímás Ő Eminenciája, Csernoch János állandó szivélyes érintkezést tartott fenn velem s nékem több alkalommal modelt is ült, pedig Ő közismert volt jólértesültségéről és óvatosságáról s igy valószinüleg nem nyujtott volna fentiekre módot és alkalmat nekem, ha nincs meggyőződve a kényszerhelyzet parancsoló szükségességéről.

Az elmondottak valódiságának bizonyitására legyen szabad egy alant felsorolt Urakat megneveznem, kik mint családom barátai, belső viszonyainkról tájékozva voltak:

Dr. Hulényi Győző ügyvéd, nyug.várm.főügyész, Sz.Lőrinc utca

Dr. Berényi Róbert ügyvéd, Kossuth Lajos utca

Kottra Kálmán ny. városi pénztáros, Deák Ferenc utca

Altspach Lajos ny. százados, Dobozy Mihály utca

Annak bizonyosságáról, hogy egy azóta már elhalt barátom, Ölveczky Mihály esztergomi lakos, szigorló mérnök és tart. tüzérfőhadnaggyal karöltve csekély erőmmel és jóakaratommal épp a diktatúra megbuktatásában szerettünk volna közreműködni, engedje meg a Tek. Vitézi Szék, hogy Loczner Gusztáv ebedi plébános levelét csatoljam, kihez akkor mint primási udvari paphoz fordultam, hogy az általunk sokszorositani szándékolt ellenforradalmi röpirat előállitására a Primácia hektográfoló gépét megszerezze.

Vagyok a Tek. Vitézi Széknek mindenben kész hive

Esztergomban, 928 XI. 25-én.

Bayer Ágost.

7.

214 szám

msz. 1928.

Nagyságos Dr. Hulényi Győző ügyv. ny.vm. főügyész

Altspach Alajos ny. százados úrnak

Esztergom, 1928. XI. 30.án. Esztergom

Bayer Ágoston, festőművész, v. tart. hadnagy vitézisétise kérvényét fenti Széknél benyujtotta. Nevezettnek az u.n. kommun alatti magatartása volna tisztázandó, miután bizalmas értesülésem szerint ő ezen kritikus időben kommunista plakátokat festett és állitólag ügyüket szolgált.

Bayer ur Nagyságodra hivatkozott, mint a ki ezen idő alatti ténykedésére felvilágositással tudna szolgálni. Hivatalos tisztelettel kérem tehát, sziveskedne az ügy érdekében engem valamely nap d. előttjén /10-13 óra/ hivatalos helyiségemben, vármegyei bérpalota, földszint, felkeresni.

8.

Jegyzőkönyv

felvétetett Esztergomban 1928. december hó 7-én dr. Hulényi Győző ny. vm. - főügyésszel, Bayer Ágoston esztergomi lakos festőművész ügyében.

1./ Bayer Ágoston vitézisétise iránti kérvényét a Székkapitányságnál beterjesztette. Előirt puhatolózásunkra azon felvilágosítást nyertünk bizalmas úton, hogy ő az u.n. komun alatt kommunista szellemü plakátokat rajzolt és a kommunisták ügyét szolgálta. Kérem szives nyilatkozatát erre vonatkozólag.

Bayerék családjával bizalmas baráti és ügyvédi összeköttetésben álltam. Családi viszonyaikat ebből a viszonyból kifolyólag eléggé ismertem. Emlékszem, hogy a komun idejében hozzám jött panaszkodni, hogy a kommunisták megparancsolták neki, hogy részükre plakátokat fessen. Megfenyegették, hogy tőle is, mint már a családtól megvonták, az élelmezési jegyet meg fogják vonni. Tanácsot kért tőlem, hogy mi tévő legyen, miután az apja olyan súlyos beteg, hogy részére táplálékot okvetlen szerezni kell. Én azt a tanácsot adtam neki, hogy azon esetben, ha a kommunisták biztositják őt, hogy élelmezési jegyét kiadják, készitse el nekik a plakátokat. Mondtam, hogy ne igen mutogassa magát, mire ő azt válaszolta, hiába mert a lakáson is felkeresnek. Utóbb vele találkozván, érdeklődésemre azt a választ adta, hogy pénzt nem kapott a munkájáért, anyagot ellenben rendelkezésére bocsátottak és határozott igéretet adtak hogy az élelmezési jegyet a maga személyére megkapja.

Van e még valami mondanivalója?

Ki akarom nyilatkoztatni, hogy teljes meggyőződésem és közvetlen tapasztalatom, hogy Bayer Ágoston nem volt és nem lehetett kommunista érzelmü. Családja az esztergomi vagyonos "burzsuj" családok közé tartozott, melynek felfogása a kommunistákéval homlokegyenest ellenkezett.

K.m.f.
Dr. Hulényi Győző
ny. vm. főügyész

Előttünk:
vitéz Pongrácz Sándor

/A szövegben előforduló géphibákat dr. Hulényi következetesen az aláíráshoz használt tollával kijavította.-O.A./

9.

Jegyzőkönyv

felvétetett 1928. december hó 12-én Altsbach Károly ny. áll. főtisztviselő úrral Bayer Ágost esztergomi lakos festőművész ügyében.

1./ Bayer Ágost vitézisétise iránti kérvényét a Székkapitányságnál beterjesztette. Előirt puhatolásunkra azon felvilágositást nyertünk, hogy az u.n. komun alatt kommunista plakátokat rajzolt és a kommunisták ügyét meggyőződésből szolgálta. Kérem szives nyilatkozatát erre vonatkozólag.

Bayer Ágosttal közeli rokonságban állok. Miután nagyon jól ismerem kizártnak tartom, hogy a komunt meggyőződésből szolgálta volna. Mert gazdag családból származott a kommunisták sokat kellemetlenkedtek azért is, mert apja goromba és nagyon fukar volt a munkásokkal. Éppen ezért plakátokat is csak azért festhetett, mert a kommunisták kényszeritették erre.

Van még valami mondanivalója? Nincs.

k.m.f.
Altsbach Károly kapitány

Előttünk: Remérk Dezső
vitéz Pongrácz Sándor

10.

Jegyzőkönyv

felvétetett Esztergom 1928. december hó 7-én Einczinger Ferenc úrral Bayer Ágost esztergomi lakos, festőművész ügyében

1./ Bayer Ágoston Vitézisétise iránti kérvényét a Székkapitányságnál beterjesztette. Előirt puhatolásunkra azon felvilágositást nyertünk, hogy az u.n. komun alatt kommunista plakátokat rajzolt és a kommunisták ügyét meggyőződésből szolgálta. Kérem sziveskedjék nyilatkozatát erre vonatkozólag.

Azt tudom, hogy plakátokat festett és május 1.-i diadalkapuhoz a felirásokat is festette. Azt, hogy a komunt meggyőződésből szolgálta volna semmi adatot nem tudok.

Van e még valami mondanivalója? Nincs

k.m.f.

Előttünk:

Einczinger Ferenc

/Az iratcsomóban található iratot azért soroltuk hátrébb, mert bár Einczinger Ferenc aláírását hitelesnek tekintjük, de a tervezett névsorban nem szerepel. Így az irat hitelességét nem vitatva, fontosságát a két korábbi jegyzőkönyvezettnél alacsonyabbra értékeltük.- O.A./

11.

214 szám
msz. 1928.

Véleményes jelentés Bayer Ágost volt tart. hadnagy kérvényéhez.

VITÉZI REND FŐSZÉKTARTÓSÁGÁNAK

Esztergom, 1928. december hó 20-án. Budapest

Bayer Ágost volt tart. tüzérhadnagy, esztergomi lakos vitézi telekre irányuló kérvényét érdemleges elbirálásra felterjesztem és róla az alábbiakat jelentem.

I. Háborús multja: Bayer Ágost, mint tüzérmester, zászlós és hadnagy összesen 13 hónapot töltött a harctéren a tűzvonalban. Ezen idő alatt nevezett szakaszparancsnok volt a 73. és 60. tábori közös ágyús ezrednél. Sebesült, beteg vagy hadifogoly nem volt.

Hadikitüntetései: Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet mint zászlós szakaszparancsnok 1918. augusztus 5-én az olasz fronton érdemelte ki. A II. oszt. ezüst vitézségi érmet mint zászlós szakaszparancsnok 1918 július utolsó napjaiban az olasz fronton érdemelte ki.

Kitüntetései és az I. oszt. ezüst vitézségi éremhez fűződő fegyverténye igazolva van.

II. Forradalmak alatt tanusitott magatartása: "Igazolt". Ezen idők alatt folyamodó mint festő részben Esztergomban, részben Wienben tartózkodott. Vörös katona nem volt.

III. Összegyénisége: Komoly jellemű, lovagiasan gondolkodó férfi, Polgári élete kifogástalan. Hazájáért és fajáért ma is mindenre kész. B.ü. vagy bűnvádi eljárás alatt nem állott és nem is áll.

Szakszervezeti tag nem volt.

Kitüntetései és összegyénisége alapján a Vitézi mértéket megüti.

IV. Személyi, családi és vagyoni viszonyai: Folyamodó született 1892. szeptember hó 17-én Esztergomban, esztergomi illetőségü és lakos, rom.kath. vallású, nőtlen, magyar állampolgár, középiskolai tanár és festőművész foglalkozású. Iskolai végzettsége: főreáliskolai érettségi és Képzőművészeti főiskolán szerzett középiskolai tanári oklevél. Beszél és ir magyarul, németül, franciául és olaszul.

Folyamodó vagyona egy lakó ház Esztergomban a hozzátartozó ingóságokkal, továbbá 200.000 Kor. névértékű eredeti jegyzésü hadikölcsön. Örökségre kilátása nincsen.

A kérvény teljesen felszerelt.

Fajfenntartást illetőleg aggályok nem látszanak fennforogni. Törzskönyvlapilag a fennti Széknél. Folyamodó csatolt kérelme szerint avatása esetén kért nevét "Bajor"-ra magyarosítani.

Székkapitány.

/Bajor névre magyarosított és vitéz lett - de a mese nem erről szól.-O.A./

Bajor Ágost

TISZTELETTEL MEGHÍVOM OROSZ-ORSZÁGI RAJZAIM EGY RÉSZÉNEK KIÁLLÍTÁSÁRA A „MŰBARÁT" HELYI-SÉGEIBEN (V., MÁRIA VALÉRIA-U. 12). MEGNYITÁS 1943 ÁPRILIS 11-ÉN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR. NYITVA NAPONTA 10—3 ÓRÁIG ÁPRILIS HÓ 23-IG BEZÁRÓLAG.

– Hajnóczy

„ÉLET" IRODALMI ÉS NYOMDA RT.

Bayer Ágost kiállítása
a Nemzeti Szalonban
megnyílik 1927 jan. 14-én

M.D.K.

BAYER Albert murariorum magister

Ruma (Szerém m.)

3 bodal

1952)

Művért. Kapossy János: Éptők, szobrászok, festők, és grafikusok Magyarországon 1828- ban. 135.1.

megiron

Bayer Antal

archepfertö

Zöldfa utcaba

lakott

1822. Pest.

Vojd 112. l.

British Museum VII. 219

4703. Hunnia nyomda rt.

Bayer

festő XIX. n. c.

Családi kép Gon-
leth Ernő tulajd,
Bp.

Ismt

MDK

Bayer Artur

xx

Tópartja, olaj

Szent György Céh 14. aug. 1913.

3 1.

Ø Bayer Artur
festő

Szent György Céh
1913. XIV. aukciójan
Tópartján, of.
1874.
400 korona

MDA

Bayer Béla mérnök / szül.1856./

1877-ben az országház épitéséhez rendelték.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz.315.l.

MDK

Bayer Béla főmérnök

Az országgyülés palotáját ismertető diszmünek szerkesztésében vett részt.

Előfizetési fölhivas.Bpest.1903.apr.hó.

MDK

Bayer Béla

Alapitók. ÉIÉM 1925.

MDK

Bayer Béla

Építő Ipar Építő Művészet 1925. 143.1.

MDK

Bayer Béla

Közreműködött "A magyar orszaghaz, Steindl Imre alkotása" című mű szerkesztésében.

Cs.K.: A magyar országház.

Magyar Iparművészet, 1906. 67-70.l.

Bayer Béla

építész ?

egyik munkatársa

Pilisi Ney Béla-

nak a magyar

országházról szóló

díszmunkája meg-

írásában.

Lásd e művet!

megírva

Bayer Carl

rezin

Bikkesy Hein-
bucher képei-
nek rézmetszője

lásd

Beyer K.

Baumhorn Olga

Kiállítása.

Nemzeti Salon

1925. május.

Fővárosi Képtár

Város — szellemtárgyakban...

Huszonhét helybéli alkotó közel ötven munkája várja most egy nagy közös kiállításon az érdeklődőket Zalaegerszegen. Art '97 Zalaegerszeg címmel nyílt meg a megyeszékhely első írásos említésének 750 éves jubileumának ünnepén, a múlt hét elején a zalaegerszegi képzőművészek kollektív tárlata — s látható még május 28-áig — a helyi Hevesi Sándor Színházban.

A színház emeleti előcsarnokában, a napról e hűs tágasságba betérő tárlatjárót a körülvevő sokféleség, s ugyanakkor némiképp az „ismerősség" érzete keríti hatalmába; jól érzékelhető, különféle megszokottabb, vagy számára korábban kevésbé felfeltűnő aurák övezik a kiállított műveket, telítik az előtéri légköbmétereket, ahol mindez furcsa, sajátos eleggyé áll össze. De aligha lehetne ez másként: a kiállító huszonhetek csak a tágabban vett helyben, életterükben, azaz a városban egyeznek, s természetszerűen nem annak korántsem létező, „közös" szellemiségében; önálló alkotók, jól megképzett vagy legalábbis már korábbról is sejthető világgal, látásmóddal.

Hogy e sokféleségben, ebben a most közösen létrehozott egerszegi szellemtárgy-világban miféle „összhangzatot" is vehet magához a tárlatjáró? A kép színes, a néző magában kicsit azon is elcsodálkozik: hát ennyien...? (S gyűri le magában a kétkedőt aki ezzel párhuzamosan azt is megkérdi: hogy most sok is ez vagy kevés?) És *tényleg* tudunk-e mindannyiukról, találkozhat(t)unk-e már műveikkel, méltó mód...

Mégis, egy kicsit elmélyültebb „körbejárás" során a néző leszögezi magában: *igazi* meglepetéssel nem, vagy csak elvétve találkozni — de voltaképp ebben sincs semmi meglepő, mindez talán azt is jelenti, hogy a helyi művészeknek azért akad bemutatkozási lehetőségük, műveik néha — más kollektív vagy önálló tárlatokon — „szembejönnek" itt-ott, szerencsére nagyon más karakterrel, nagyon eltérő indíttatású formálással. Ami, most így, egymás mellett meglehet, valószínűleg Zalaegerszeg jelen képzőművészeti életének keresztmetszete...

S e „metszet" szivárványszerűségéről lévén szó: a summázás eleve reménytelen. Hiszen maga a tárlat, az azt életrehívó gondolat, mi mellé az alkotók műveikkel odaálltak, teremti meg a pillanat most még együtt látható egységét.

Hagyománytisztelet és friss, üde látásmód, mindez itt együtt vagyon.

Csontvékony korpusz omlik az előtér padlójára *(Szabolcs Pétertől)* és borzolt, színezett fémtriptichon *(Bayer Csabától)* teremt már-már misztikus felületet; nemesen egyszerű háromszög-varázslatok amott *(Horváth László)* s hagyományőrző, századokra visszatekintő formáltság *(Farkas Ferencől)* a kiállításnyi tér egy másik pólusán... Szinte lélegző, föld-metszetnyi, harmonikus színezettségű gobelin *(Pótári Annáé)* szökik a térbe, s rajzolódik ki gyapjú-kagylóból egy textil-korpusz *(H. Póka Emőkétől)*; miként sajátos, tán már túlcizellált biblikus világ *(Németh Miklósé)* s szimbolikus, aprólékos kidolgozottságú, elmélyült mezzotintók *(Frimmel Gyulától)* néznek képletesen farkasszemet egymással... Karakteres szín- és formai játék két tablón *(Cseh Róbert)*, másutt másként elgondolkodó, másként összetett kép-jelenségek (mint *Budaházi Tibor*, *Bedő Sándor* vagy *Nagy Kálmán* alkotásain)... Együtt itt egy kékes, térbe-térő üvegablak *(Andor Istvántól)* s egy akárhonnét nézem, mindenütt gömbölyű lovas nő *(Németh Jánostól)*. S persze e lista, korántsem teljes — annyian és annyiféleképpen még...

Dehát végül is erről szólna egy, a hely bűvöletében, annak ünnepére született kollektív tárlat; némiképp összegzésként, másoknak meglehet, első ismerkedésként, sokakban tán a viszontlátás igényét ébresztve. Art '97. Zalaegerszeg, szellemtárgyakban. Még május 28-áig, a színházban.

— hujber —

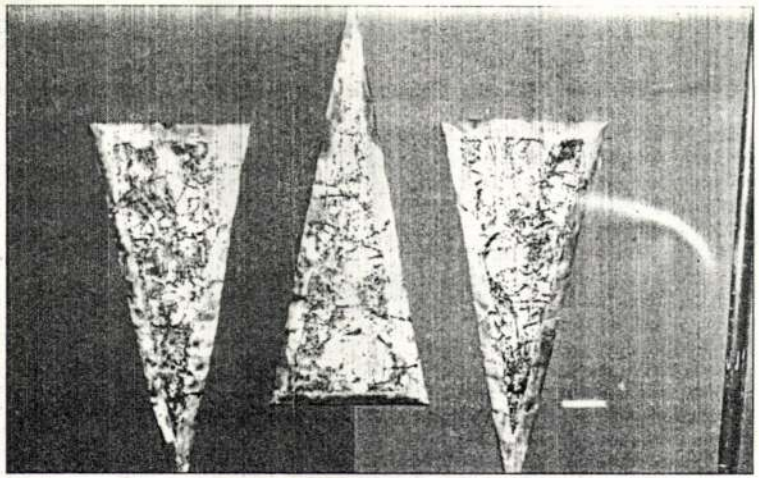

Bayer Csaba Triásza.

(Pezzetta Umberto felvételei)

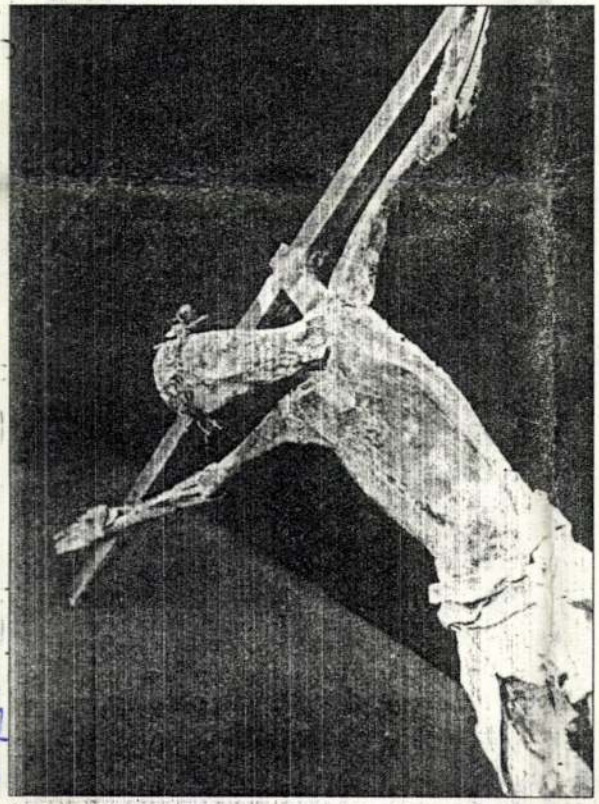

Szabolcs Péter szobra.

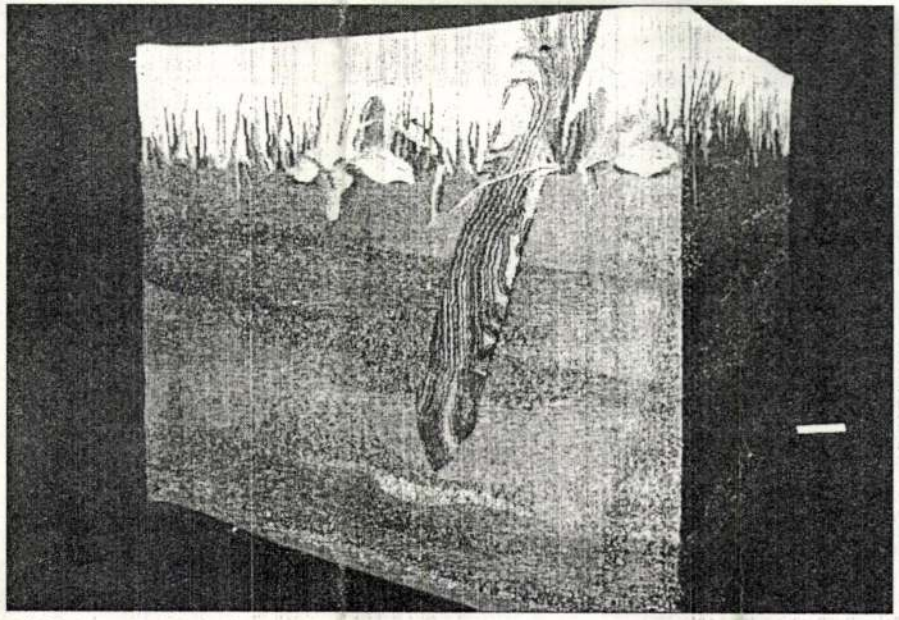

Pótári Anna Relief című gobelinje a színházbéli kollektív tárlaton.

BAYER Csaba festő

91 10. 62

Új Muvészet

Új Művészet

Dr Bayer Dezső

bútortervező

Magyar Iparművé-
szet
1915. 40. l.

adat kevés

Bayer Ede

mjelv. rajztanf

6 hónap. jó eredm.

Tanár Böhm János

Iparrajziskola 1905

Bayer Ede

3 polg. 3 ipar-

nyilv. rajztanf.

5 hónap, jeles-

Tanár Csizik Gyula

Iparrajziskola 1904

TIHANY

Apátsági templom

Zombory Gusztár: Tihany és a tihanyi visszhang. VV 1863, 24–25 l.
(képe 25 l)

M. D. K.

BAYER Elemér festő

1906-ban Nagybányán a Szabad-
iskola növendéke

Rév. Bp. 1954. 324-l.

MDK

Bayer Elemér,

1906-ban az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 81.l.

megirva

Bayer Elemér

A Mübarát 1922.

Nagybánjai Erdő-
Ent. 1912
81 l.

nem Ent. földi?

~~Brouzgjürü, római VII:191~~

Ø Bayer Endre

1903/4 II.

Ferkéjzmföiskérk

66. l.

1021

SOMOGYI TÁJAK, EMBEREK

A csillagnéző

Lánykorában gyakran kelt fel éjszaka — mondták is Senglaslban „Holdkóros leszel, te lány!" —, látni akarta az Orion csillagképet, a Kentaur alfáját; a Capella csillagot, a Siriust. Egyedül volt a csillagokkal; ez varázslatos érzés... Akkor még odafönt keresték azokat. Most — több emeletnyi magasban — lefelé néz: nem is a panorámát mutató város épületei vonzzák, hanem a bennük lakó emberek.

— Érdeklődésem az emberi személyiség iránt, állandósult érdeklődés. Én nem holt lelkeket gyűjtök, hanem eleveneket.

S itt, a tetőn, a főiskola kollégiumának két üvegfalú tetőszobájában — isten tudja, eredetileg milyen funkciót szánt nekik a tervező — a látogató az első pillanatban meg is bizonyosodik a hitvallás-mondatok hitelességéről. Emberi arcok tekintenek rá a falakról; a sokféle emberkarakter abban egyezik: a lelkük kiül a szemükbe, arcukra... A személyiség belső jegyei vetülnek ki, tudjuk kik, honnan jönnek, merre tartanak. Azt hiszem, portréfestményekre ez a legtöbb, legdícsérőbb, amit elmondani lehet: *jellemet* állítanak elénk.

Szirmayné Bayer Erzsébet vendégei vagyunk a Bajcsy-Zsilinszky utcai kollégium sokemeletes épületének tetején. *John Braine* híres regényének címével: „Hely a tetőn". Ki mindenki volt már modellje! Főiskolai hallgató, anya gyermekeivel, költő, a világhírű zeneszerző özvegye, parasztasszony, tanárnő... Nyugtató zene árad a magnetofonrádióból; mindig szól *Vivaldi, Bach, Händel* muzsikája vagy a nyelvismeretet kondicionáló német, francia, olasz előbeszéd. Elidőzünk a szentlászló-senglasli viseletbe öltözött *anya- és lánya* festmény előtt. (Szavak bukkannak fel a múltból, gyerekkora életvidékéről: *kitl* — szoknya, *sérc* — kötény, *hémt* — ing, *leves* — blúz... *Kádi pászl* — Kati néni — is ezeket viselhette! Most itt az ő arcképe is a falon.)

— Innen indult, ebből a somogyiból baranyaira változott faluból Szirmayné Bayer Erzsébet.

— Nem voltunk gazdagok: apám két bottal járó első világháborús rokkantként boltot nyitott ugyan, de rossz kereskedő volt, szegény. Inkább érdekelte újság, könyv, telepes rádió, mint az üzlet. Hét gyerek közül négyen maradtunk életben, négy lány, köztük a legkisebb, én. Szegények voltunk, de érzelmileg, szellemileg sohasem voltam hátrányos helyzetű gyerek! Apám kivételes egyéniség, jellem volt, aki belém oltotta: minden ember egyenlő. Kezdetben Eszéktől délre éltek, így aztán egyaránt tudott bunyevácul, magyarul, németül, horvátul. Játszotta, énekelte valamennyiük dalait... Ma is bennem zsong néhány horvát dal dallamostól-szövegestől, noha nem tudom, miről szólnak. Életem első nagy élménye az a néhány német nyelvű mesekönyv volt, melyeket édesapám adott a kezembe. Kitárult a világ!

Kitárult, de mégis csak gátlásosan lépte át Varga tanító úr senglasli eminens tanítványa a szigetvári polgári iskola kapuját. (Évvesztesen, mert meg kellett várnia, míg nővérei közül végez az első, és telik a hárompengős tandíjra neki is.) Ugyanilyen szívszorongva állt nővéreitől „örökölt" ruhájában a kaposvári egyesületi leánygimnázium kapujában, ahová különbözeti vizsgával került. Belecsöppent egy ragyogó képességű, öt év óta kovácsolódó közösségbe. És megtörtént a csoda: a lányok befogadták a „német ruhában" napi majdnem száz kilométert vonatozó, őszi lucskokban, téli hidegben faluvégről állomásig gyalogló társukat, akinek harisnyáját páncéllá keményítette a hó... Félévkor kiderült: apja rokkant volta nem jogosítja fel tandíjmentességre — el kell hagynia a gimnáziumot, ha nem fizet. Az osztálytársak adták össze a pénzt. És összegyűjtötték neki a második félévre is, de akkor már a tanulmányi eredménye feljogosította a kedvezményre; társai a pénzen megvették neki — máig őrzi! — *Barát—Éber—Takács* A művészet története című könyvét. Ők már akkor „határoztak" róla: *festő* is lesz. Pedig Bayer Erzsébet, aki ugyan otthon már kislánykorában a Pesti Hírlap műmellékleteiben gyönyörködhetett, talán még nem is döntött; akart lenni hivatásos csillagnéző — csillagász —, vegyész (a Műegyetemről levélben biztosították: ő lesz az első női hallgatójuk, ha férfi nem jelentkezik elég), s hallgatott volna tanáraira: Biczó, *Zelenik Sarolta*, Lendvay igazgatóhelyettes biztatta, tanulja az ő tárgyát, hogy taníthasson...

— Pedig a drága *Biczó Ferenc* osztályfőnök úr az első latinórán nagyon rám ijesztett. Híres volt németellenes érzelmeiről. Így bírálta kiejtésemet: „Bauer, Bauer, maga svábosan beszél latinul!" De nemsokára már Bayer lettem neki is, és kedvesen Aszpirinnek szólított. A mai napig „forró drót" köt ahhoz az osztályhoz, akár csak a nagy családhoz, amelybe születtem. Éltető, meleg közösségekben éltem, ezért vagyok kiegyensúlyozott. Az emberi kapcsolatok szépségénél semmi sincs fontosabb.

Érettségi után „törés nélkül" került 1942-ben a budapesti Képzőművészeti Főiskolára, ahol *Kontuly Béla* osztályába járt egészen addig, amíg *Bernáth Aurél* meg nem nézte néhány rajzát. Másnap, amikor az aulában találkoztak, Bernáth mester közölte vele: „Bayer kisasszony, fölvettem a tanítványaim közé!" *Szönyi Istvánért, Elekfy Jenőért* is lelkesedett, *Varga Nándor Lajos* felajánlotta, tanuljon nála grafikát. A nagybányaiakat szerette; rokonszenves volt itthoni talajba ültetett költői realizmusuk, s ez hatott a festészetére is.

— A *közérthetőség* számomra parancs: nem az *én* igazamat kell megfogalmaznom, hanem a *mi* igazunkat, s ez fontosabb, mint a szubjektum. A közösség igaza magasabbrendű igazság.

A főiskolai évek otthoni háttere nem volt szivárványos. Apját kihallgatta, megfenyegette a Gestapo, mert a szentlászlói fiataloknak azt javasolta: a magyar hadseregbe álljanak, ne az SS-be. Később viszont, amikor a kitelepítések folytak, elvették tőlük a fél házat. Édesanyját akkor „ütötte meg a szél"; soha többé nem hallották szavát, úgy halt meg 1957-ben, követve a családfőt, az apát, aki 55-ben hunyt el; még utoljára az újságját kérte.

— Férjemmel a felvidékiek kollégiumában ismerkedtem meg 1946-ban, ez volt az első koedukált kollégium. Egyetemi kollégiumi nevelőtanár volt, mindenki „Bandi bácsija" fiatalon, még maga is tanult a munkája mellett. Fényes, gyönyörű évek voltak. Szeretetcsomagból öltöztünk, meg egymás ruháiból, úgy jártunk randevúra. Mivel a „menyasszonyszoba" lakói is a legkülönfélébb főiskolákról, egyetemekről kerültek össze, egymástól legalább annyit tanultunk, mint a főiskolán. Pedig *Cs. Szabó Lászlótól, Domanovszkytól, Révaytól* volt mit elsajátítani...! Jártak az Operaházba a szeneművészeti főiskolások bérleteivel, beszöktek a próbára, amikor Kodály koncentre készült.

— Ripsz-ropsz esküvő volt a miénk, s mégsem elhamarkodott. A férjemben én ugyanazt az erkölcsiséget észleltem, ugyanazt a tartást érzékeltem, mint apámban. Sírtam örömömben, amikor Szentlászlóra megtáviratozta: „*Summa cum laude*, Bandi." Így tudtam meg, hogy ledoktorált, mégpedig kitüntetéssel. Három nap alatt megesküdtünk, mivel Dombóváron két állás kínálkozott. Férjem az ipari leányközépiskola igazgatója lett; ott tanítottunk, majd (amikor az megszűnt) a tanítóképző igazgatóhelyettesévé nevezték ki. Albérlet, négyszáz forint fizetés, az ötvenes évek minden nehézsége... Bandi bácsi édesanyja velünk lakott, sok terhet levett a vállamról. Mindent vállalt értünk! És jöttek, jöttek Szentlászlóról a csomagok... Tiszta tekintetű, tiszta szándékú falusi lányokból neveltünk jó pedagógusokat, szaktekintélyeket. Megismertem a gyönyörű anyai hivatást; ez csodálatos élmény volt. Endre ma már kutató vegyész, Zoltán építészmérnök, elfogadott találmányokkal, tervekkel... Mindkettő nős. Unokáink vannak!

Ahogy Szirmayné Bayer Erzsébet festői világára hatott a tanár-költő Szirmay Endre költői, emberi világa, úgy gyakorolt hatást ő a festészetével Szirmay Endre költészetére. Íme, az *Egy kép előtt* című vers, amely bizonyosság a mondottakra:

Vidáman virít a kék a képen
s a háttérből ezüstbe fagyott szürke
úgy dereng, mint a hunyó parazsak üszke
vagy mint a zöld hátú légy a mézen.

majd szárnyra kél a kék a szürkeségből
a színek puhán összemosódnak
árnyak és szárnyak összefogódznak
és zümmögő csend ragyog a messzeségből.

A *Maroknyi sors* című kötetben több vers is tanúskodik azsihletőharmóniáról. De ez a kötet már életük kaposvári fejezetéhez kapcsolódik. Az 1959/60-as tanévre — lakásígérettel — a somogyi megyeszékhely tanítóképző intézményének tanárai lettek; az iskola, mely a legszebb hivatásra nevel, középfokúból felsőfokúvá, majd főiskolává lépett elő. Mennyi öröm érhette a pályáján a képzőben, a pécsi tanárképzősök konzultációs központjának vezetőjeként tíz évig, az országos főiskolai diákrendezvényeken — ahonnan díj, helyezés nélkül sohasem tértek haza tanítványai —, a dombóvári művelődési házban, ahová húsz évig visszajárt szakkört vezetni — és a Szocialista Kultúráért miniszteri kitüntetésben részesült —, az INSEA-világkongresszusokon, melyek alkalmával Prágában németül tarthatott előadást (Budapesten szintén), a SÁÉV rajzszakkörében — ezt egy év óta vezeti —, és festőművészként. 1970 óta tagja a Képzőművészeti Alapnak, kiállítást rendeztek neki szülőfalujában, de Szigetváron, Szekszárdon, Bonyhádon, Dombóváron, Kaposváron, Pécsen, Budapesten, Nagyatádon, Nagykanizsán is. Vásárolt tőle a Magyar Nemzeti Galéria, s kiállításain a „Megvették" felirat gyakran kerül ki festményei alá. Neves műkritikusok, művészettörténészek méltatták munkáit. *M. Kiss Pál, Ecsery Elemér, dr. Maksay László... Szíj Rezső* ezt írta: „*Új teremtés ez. Eszközei közt legnagyobb ereje a színben van.*" *Pogány Ö. Gábor* így méltatta: „*Ebben a művészetben megvan a finom, árnyalt kolorit rendkívül biztos, jó hallású, abszolút hallású intonálása, és ugyanakkor megvan a színvilágnak a frissessége, gazdasága, sőt elevensége.*"

Szirmayné Bayer Erzsébet rendszeres résztvevője nyaranként a művésztelepeknek, a Fészek-klub havi összejöveteleinek — ezeket a vizuális szakosztály rendezi —, a Magyar Pedagógiai Társaság peripatetikus-napjairól sem szokott hányozni. Hamburgtól Helsinkiig, Párizstól Kaliforniáig feszülnek a kaposvári Bajcsy-Zsilinszky utcai lakástól a barátság szálai, melyek a nyitottság szellemében szövődtek.

Egyszer — még az ötvenes évek derekán — üdülői beutalót kaptak. Akkor ejtette rabul őket a Balaton; 1958-ban telket vásároltak a fonyódligeti parton. Minden téglának, minden töltésbe épített kockakőnek története van. Ez a hatalmas ablakú, nyílt vízre „látó", puritánságában gyönyörű fehér ház — így is nevezik: Fehér Ház — annak a háromszögnek az egyik csúcsa, melynek másik két hegyét a kaposvári lakás és a műterem képezik... Életük színterei.

— A világunkat magunknak kell megteremteni — mondja Erzsi néni a fonyódligeti villa pázsitudvarán. És ennek a mondatnak háttere, de távlata is van, jelentése az életműre is érthető.

— Látod azt a nyárfát? — kérdezi Bandi bácsi. — Amikor összefogtunk, hogy feltöltsük a partot, az egyik védő vaslapnak nekitámasztottam egy dorongot. Abból a dorongból lett ez a gyönyörű fa...

Friss gyümölccsel kínálnak. És a festőpedagógus életének szellemi gyümölcsével:

— *Az én tevékenységemnek, munkámnak célja ugyanaz, ami harminc éven át tanári tevékenységemnek is célja volt: munkálkodni azon, hogy szebb és jobb legyen életünk; hogy az emberi kapcsolatok tisztességesebbek, őszintébbek legyenek, mert szerintem ez a leglényegesebb minden ember életében. Jó közérzetemet az adja, hogy sohasem érzem magam kívülállónak, hanem egy nagy közösségben, amelynek hasonló szándékai felerősítik energiámat, erőt adnak. Örömet szerezni az embereknek, mindazoknak, akikkel szót válthatok, akikre hatni tudok, s akik hatnak rám! A művészet, az igazi művészet egy emelkedettebb létbe segít eljutni az embereket, ezt sokszor magam is éreztem s ezek az élmények kitörölhetetlenül élnek, munkálnak bennem. De: mérhető-e a művészi teljesítmény? Nyilvánvaló, hogy arról kell megbizonyosodnom: munkáim képesek-e úgy hatni a közönségre, amilyen szándékkal, inspirációval festem „őket"... Sok emberhez szeretnék szólni, ezért vagyok realista festő. Alapvető igazság számomra, hogy ne csak a magam, de sok ember életérzését fogalmazzam meg eszközeimmel. Ezért tölt el őszinte örömmel, ha egy-egy kiállításon a visszajelzés pozitív, baráti hangnemű, igenlő. A művésznek minden bemutatkozás vizsgát jelent. Ilyen „exámen" lesz számomra az a szeptember 18-i siófoki kiállítás is, amelyre fokozott energiával, ambícióval készültem, hiszen itthon, Somogyban mutatkozhatok be ismét.*

Milyen tisztán ragyognak a csillagok!

Leskó László

1981 AUG 30
SOMOGYI NÉPLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726
MTI SAJTÓFIGYELŐ

Weöres Sándor

MONOLÓG

Zsebeimet meg kéne nézni egyszer,
melyikben mi lakik, vagy mi hiányzik.
Zsebkendőm, ha náthás vagyok, nincs,
de szárazságban négy vagy öt akad;
irattárcám megvan, vagy elveszett,
vagy tán sosem volt, benne mindazok
arcképe, akiket nem ismerek,
mert nincsenek. Pedig de édesek!
Ha fejest ugranék zsebembe, ottan
elindulhatnék, mint egy alagútban
s kibukkannék valami fényes, édes
nem tudom hol — feltéve ha
zsebem lyukas; meg kéne nézni egyszer.

Ladányi Mihály

MESE

Legelőbb a manók bújtak el
az est füvében, a manók legelőbb.
Aztán tündér-húgaim hagytak el
éjfél után, de még hajnal előtt.
A boszorkány felsöprögette a
sárkány barlangját, s ő is elveszett.
Az álmok zavaros, vad vizein már
nappalaim lidércfénye remeg.

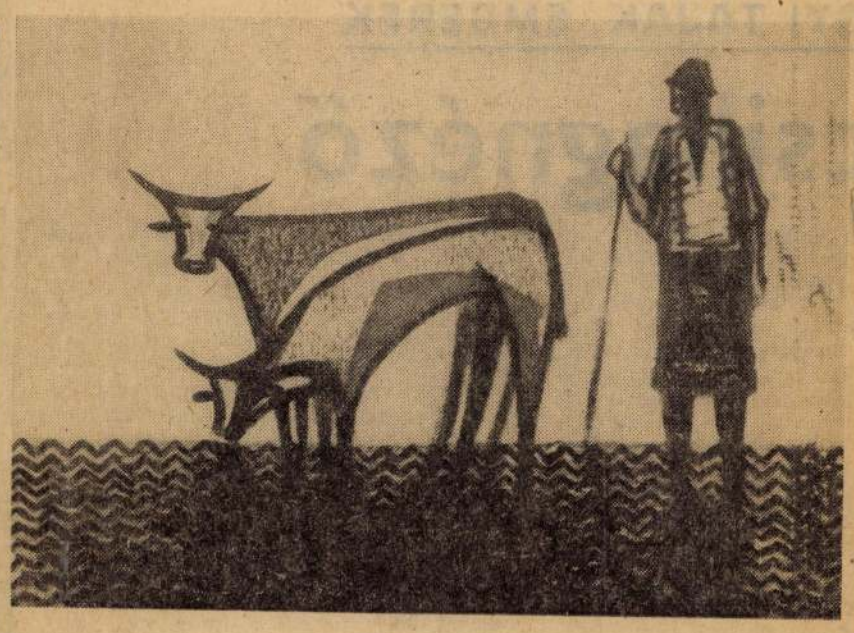

Esti itatás. Bokros László grafikája.

Múzeumo

Az ember múzemu
gató élőlény. Gyűjti a s
pokat: láttam a Mona L
a Guernicát, a British
zeumot, az Ermitázst..
régi görögök se gondolták volna, hogy a múzsáknak szentelt helyeket — a muzeionokat — egyszer majd ezer és ezer láb tapodja, mindenféle „szedett-vedett nép". Hát még azt, hogy utódaik egyik legfontosabb pénzbevételi forrása éppen az lesz, amit ők emeltek az isteneknek — például az Akropolisz. Hát kissé megváltozott a világ.

A múzsák helye, persze, ma is szent, csak egy kissé más értelemben. A nemzetek történetének szent helyei. Amikor 1802-ben Széchényi Ferenc megalapította a Magyar Nemzeti Múzeumot, és vele együtt a nemzeti könyvtárat, a legmagasztosabb célt tűzte ki: őrizzük meg múltunk emlékeit, mutassuk meg magunknak, a világnak, menynyit érünk. Politikai tett volt, szembeszállás a Habsburgokkal.

1802-ben — ezelőtt 179 évvel. Nem kell szégyenkeznünk a nagyvilág előtt, hiszen lássuk csak, mikor alakultak a világ múzeumai!

Az elsőket a középkor végén, a reneszánsz szelleme hívta életre Itáliában. Az Esték, a Mediciek, a pápák képeket, gemmákat, érméket gyűjtöttek, hogy ezzel is emeljék palotáik pompáját, gazdagságát. A Mediciek gyűjteményük számára 1580-ban külön palotát emeltettek Firenzében, az Uffizit. Ez a világ legrégibb galériája, értékei szinte fölbecsülhetetlenek. Itália már csak azért is szerencsés helyzetben volt, mert a régi római birodalmat örökölte, a földet szinte csak meg kellett egy kicsit bolygatni, s márványcsodák bukkantak föl belőle: gyönyörű felkarú nők, istenek stb. Itáliai földön pedig zseniális művészek teremtek: Botticelli, Michelangelo, Leonardo de Vinci meg a többiek. Másutt talán elvesztek volna. De Itáliában? Itália akkor boldog ország volt.

Ahogy terjedt a reneszánsz szelleme, úgy terjedt a gyűjtési szenvedély. Még Magyarországra is elhatolt, pedig Janus Pannoniusunk még didergő kis mandulafának érezte magát a fagyos Pannóniában. Mátyás király leghíresebb gyűjteménye a Corviniana Bibliotheca volt. Századának elejéről még egy neves magyar művészetszeretetéről kell megemlékeznünk: II. Lajos özvegyéről. Képeit II. Fülöp spanyol király örökölte, s a Pradóba kerültek. Mátyás király hagyatéka prédául esett. Amerre nem jártak törökök, ott szüntelenül gyarapodott a későbbi nagy állami múzeumok elődje, általában a királyi családok képtára. Franciaországban, Németországban, Svédországban, Oroszországban, a Németalföldön, szerte Európában.

nulmányozás, a rendszerezés ideje. Együtt, egy helyen tárják föl a kincseket, s fölmerül egy másik, mégpedig egy nagyon is modern igény: láthassa őket a közönség is.

Az első nyilvános múzeumot Angliában alapították: 1753-ban a parlament törvényt hozott, hogy az állam vásárolja meg házastul Sir Sloane gyűjteményét. Hat esztendő múlva, 1759-ben, Londonban megnyitották a későbbi British Múzeum ősét. Franciaországban a jakobinus diktatúra intézkedett: rátette a kezét a király Louvre nevű palotájára, s 1793-ban múzeumot (képtárat) nyitott meg benne. Aztán jött Napoleon. Gyorsan elnevezte Napóleon-múzeumnak, ügynökeit elküldte katonáival Egyiptomba, Európába, s telisde-teli tömte fantasztikusnál-fantasztikusabb kincsekkel. A Szent Szövetségnek éppen elég dolgot adott, hogy ossza széjjel a zsákmányt, vagy hogyan juttassa vissza régi gazdáihoz. A Louvre-ot bezárták. Egy újabb forradalom nyitotta meg ismét, a párizsi kommün. Ma már világjárók százezrei nézik meg minden évben a föld talán leghíresebb asszonyát, a Mona Lisát...

Közben Oroszországban is történt valami. Ismét a XVIII. században vagyunk; II. Katalin cárnő uralkodik. Megépítteti a Téli Palotát, s építtet mellé egy palotácskát is, amelyet Rousseau-imádatában Ermitázsnak (remetelaknak) keresztel. Ugye, ismerős név? Ott helyezi el a cári család képgyűjteményét. A tárat csaknem egy évszázad múlva, 1852-ben nyitották meg — de csak az „előkelő közönség" számára.

A XIX. század a múzeumalapítás másik klasszikus korszaka. Magyarország, a többi szegényebb, elmaradottabb állam mind-mind ekkor lép az alapkőlerakók sorába. Végezetül még egyetlen országra vessünk pillantást, az európai civilizáció bölcsőjére, Görögországra. Tragikus, hogy előbb volt múzeuma Londonban, Párizsban, Berlinben, mint saját földjén, otthon. Például a XVIII. század végén a konstantinápolyi angol követ, Lord Elgin, szabályosan kifosztotta az Akropoliszt, a legszebb szobrokat behajózta Angliába, s ráadásul pénzért adta el a British Múzeumnak. Az athéni nemzeti múzeumot több kisebbnek az összevonásával 1889-ben alapították. Oda került a német Schliemann trójai és mükénéi ásatásainak anyaga. Egyelőre ennyi muzeológiát. Ha az ásatások tovább folytatódnak, talán újabb leletekre bukkanunk.

Győri László

Új könyvekről

A pragmatizmus

A *pragma* cselekvést je-ent. De mi is a *pragmatiz-usnak* nevezett filozófiai ányzat, amely a múlt szá-ad hetvenes éveiben kelet-ezett az Egyesült Államok-an? A felszínes megítélők okszor egyszerűen bizniszlozófiaként, a harácsolás lméleteként ítélték meg... pragmatizmus szubjektiista, irracionalista filozófiai irányzat, amely sok teintetben rokon *Nietzsche*, *usserl* és *Bergson* nézeivel. A modern revizionizus a pragmatizmus bizonyos átértelmezése után zerkesztette meg a praxislozófiát, és a marxista filozófiával is „rokonították". rokonítás alapja az volt, ogy a marxista filozófia öntő szerepet tulajdonít a gyakorlat"-nak, a pragmazmus pedig a „cselekvés"-ek. Óriási különbség azonan — sok egyéb mellett —, ogy a marxizmus materiasta alapon értelmezi mind gyakorlatot, mind a cseekvést, a pragmatizmus vizont a szubjektív idealizus talajáról vizsgálja. mikor a pragmatisták az szmék igazságát a cselekeetek eredményességétől, a jó" következményektől tetk függővé, és minden obktív ismeretet megtagadak tőle, s utat nyitottak a eizmusnak, a vallási miszkának is.

A pragmatizmus legfontobb képviselőinek írásai agyarul ez idáig nem vol-k hozzáférhetők. A Gondoit kiadó *Gondolkodók* soroának új kötete most beutatja a pragmatista filozóa nagy hatású képviselőit: z amerikai *Peirce*-t (akitől z elnevezés is származik), *amest* és *Deweyt*, valamint z angol *Schillert*. A kötetez *Sós Vilmos* írt színvólas előszót, megvilágítva pragmatista filozófia lévegét és a marxizmus róla kotott felfogását.

Hajnóczy Péter*

A csuka

Nem fogja őket háborgatni senki: a toll, a bunda valamint a kitinpáncél-viselet jogát szabadon és zavartalanul gyakorolhatják a víz alatt.

A madarak nem sokat törődtek a csuka ultimátumával. A bagoly aludt, a sas halászot, a többi reggeltől estig falta a bogarakat.

Ami az emlősöket illeti: a szarvas és a vaddisznó szorgalmasan gyakorolta magát az úszásban. A vadmacska álló nap a legmagasabb tölgyfa tetején kuporgott, mancsait egy vaskos, A reinkarnáció és a lélekvándorlás című köteten nyugtatva.

A róka és a farkas megpróbált szót érteni a csukával.

— Ma nekem...: — hajított a vízbe egy egeret a róka —, holnap neked...

A csuka egyetlen falással elnyelte az egeret, és várakozóan nézett a farkasra...

— Két kezet mos — mondta a farkas, és ő is a vízbe hajított egy egeret. Aztán kivillantva fogait, rámosolygott a csukára.

Az új főparancsnok bekapta az egeret, és hangosan csuklott egyet.

— Ha megállítod a vizet — köszörülte meg a torkát a róka —, életed végéig ellátunk egérrel.

— Hogy is állunk ezzel a halászati tervvel? — recsegte a farkas. — Elmondanád?

Teltek a napok, és az ár egyre nőtt. Egy reggel a csuka kidugta fejét a vízből, és kijelentette, hogy az erdőt ezennel a folyóhoz csatolja, és mint az Egyesített Terület Katonai Főparancsnoka utasítja az egykori szárazföldieket, hogy nyugalmukat megőrizve, haladék nélkül foglalják el kijelölt lakhelyüket a nádas iszapjában.

— Nem ígérhetek semmit — válaszolta a csuka, és kitátotta a száját.

— Bőséges készleteink vannak — bólogatott a farkas. — De fönntartásuk és szaporításuk kizárólag a szárazon oldható meg.

A csuka meg se mukkant, csak a száját tátotta.

— Ha egy kicsit közelebb jönnél a parthoz — mondta a róka —, magad is láthatnád...

— Miféle part? — kérdezte a csuka. — Talán a Szigetre gondoltál?

— Ha a szavakon nyargalunk — rázta meg a fejét a farkas —, akkor soha nem jutunk előbbre.

— Az előrejelzés szerint — mondta kissé bizonytalanul a róka — ez a mostani nyár igen száraz lesz: a folyóban még az iszap is megrepedezik...

— Miért növekedne a Sziget — mondta a csuka —, amikor parancsomra éppen egyre kisebb és kisebb lesz?

— Egyezzünk meg! — ajánlotta a farkas.

— A kecske is jóllakik, a káposzta is megmarad...

A csuka válaszként földobta magát a levegőbe, és egy kurta csobbanással eltűnt a vízben.

Azonban a róka jóslata valóra vált: perzselő szárazság következett, és a folyó alig volt szélesebb és mélyebb, mint egy közönséges patak. A vaddisznó az iszapban turkálva mindennap csámcsogva ette tele magát hallal; aztán kényelmesen elhelyezkedett a meleg pocsolyában, és hortyogva elaludt.

Ami a csukát illeti: egy szép napon beleragadt az iszapba, úgyhogy moccanni sem bírt. A vadmacska óvatosan belekapaszkodott a kopoltyújába, és kirántotta a partra.

— Teljesítetted a parancsomat! — kiáltotta a csuka. — Leköltöztél az iszapba! Megjutalmazlak!

A vadmacska a szájába kapta a csukát, és puha, nesztelen léptekkel besurrant vele a páfrány közé.

*Hajnóczy Péter Füst Milán-díjas író ez év augusztusában tragikusan fiatalon elhunyt. Reá emlékezve közöljük meseelbeszélését — „A fűtő" című kötetéből.

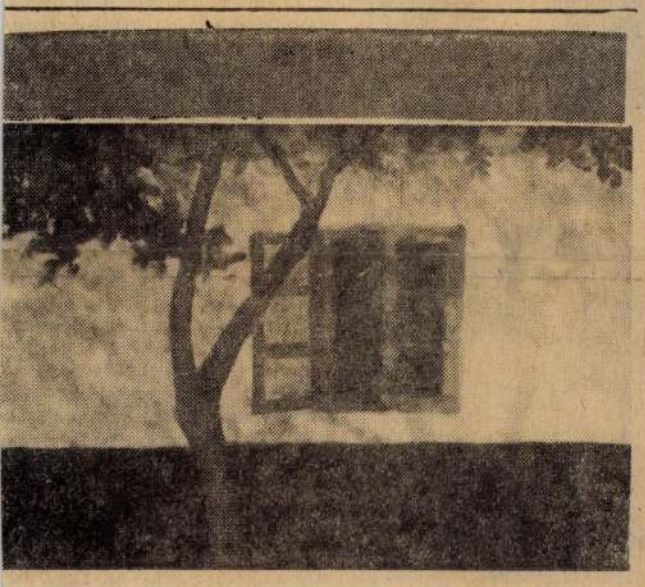

Gyurkó Géza

Bizottság

— Kedves kartársak, kartársnők, elvtársak... Akkor megkezdenénk értekezésünk munkáját, amelynek a célja... Kovács kartárs... Hol van a Kovács kartárs? Nem látom.

— Egy bizottság munkájában vesz részt, Povázsai elvtárs, és annak a bizottságnak most van az ülése...

— Pont most van? Jó. Nagyon jó. Hát majd ebből is megértik az itt jelen lévő elvtársak, mind a tizenkilencen... Egy... kettő... három... hét... tizennyolc... Csak tizennyolcan vagyunk... Elvtársak, kartársak! Ha jól látom, akkor a Nagy elvtársat nem látom; ő sincs a soraink között, pedig... Ki tudja önök közül, hogy hol van ez a Nagy elvtárs?...

— Egy bizottság munkájában kell részt vennie, és annak pont most van az ülése. Azon van a Nagy elvtárs!

— Köszönöm, Pacolai kartárs... De azért mégiscsak hosszantó, hogy egy ilyen fontos értekezletről ketten hiányzunk. Ez a két hiányzás, e két éppen-éppen most ülésező bizottság léte is igazolja kedves elvtársak, hogy mi itt tizennyolcan olyan feladat előtt állunk, amely korszakos... De hát csak tizenheten vagyunk... Hol a tizennyolcadik? Az előbb még itt volt! Csak úgy, egyszerűen kiosont egy ilyen fontos és korszakos megbeszélésről?!... Ki volt az, aki elhagyta a termet?!

— Szuszlák kartárs ment ki csendben a szobából, Povázsai elvtárs; ugyanis idesúgta nekem, hogy elfelejtette, de neki is éppen most van egy bizottsági ülése... Ha én nem szólok az imént, hogy hová lett Kovács kartárs, meg a Nagy ült volna, míg ugyebár, ott keresték volna... De sajnos nekem is mennem kell rögtön, Povázsai elvtárs.

— Magának is? Hová, miért?! Talán pont most van egy bizottsági ülés?

— Nem most. Tíz perc múlva. Egy kicsit elhúzódott a kezdés... Viszontlátásra, jó munkát!...

— Viszontlátásra, Pacolai kartárs! És megnyugtathatom, hogy itt fogjuk viszontlátni, s nem ott, ahová most is igyekszik... Mert mostani tanácskozásunk, mint mondottam, igen nagy horderejű szakszervezetünk, intézményünk életében. Korszakos, hogy úgy mondjam, elvtársak... Mint hallották, személyesen is tapasztalhattak... Köszönöm, hogy ilyen szépen kivárták, hogy a Nagy elvtárs is megérkezzen. Ő is, mint mindig, most is a legjobb példával járt elöl, hiszen ő is éppen most ért ide a bizottsági ülésről, amelyen a Kovács kartárs is részt vett. Ugye, Kovács kartárs?

*— Igen, Kovács kartárs vagyok, és valóban részt vettem egy bizottsági ülésen, amelyen a Nagy elvtárs is részt vett, és ő is éppen most ért ide a bizottsági ülésről, amelyen

Bayer Erzsébet, [ ]

L.: Martyn Ferenc

Sallai J.: Miért kiváló ... 10-14.

XXII
1.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972 - jan.

Bayer Erzsébet festő

A BUDAPESTI MŰVÉSZETBARÁTOK EGYESÜLETE mai klubestjén fél 6-tól a Tszker Mária utca 20. szám alatti kultúrtermében a Kaposvárott élő Szirmayné Bayer Erzsébet festményeivel és Szirmay Endre verseivel ismerkedhetnek meg az érdeklődők. A művész házaspár Kettős portré címmel megjelent — a helyszínen megvásárolható — kötetét kívánságra dedikálja.

TŰZ PUSZTÍTOTT

Népmozgalom, 1988. febr. 17.

Bayer Erzsébet

a Kaposvári Megyei Könyvtárban rendezett képzőművészeti kiállításon szerepeltek művei.

Könyvtáros, Budapest, 1972. jan. 14. old.

Bayer Erzsébet
festő

a Képzőművészeti
főiskola hallgatója
1943 nyarán a Ver-
preimi művésztelepen
dolgozott.

Veszprémi Hírlap
1943. aug. 29

Sr Bayer Erzsébet

Kiállít Szigetváron

Kiállítási Katalógus
Szocialista művészetért 1970 nov.

Bayer Erzsi

Játékszerekkel szerepelt a Jaschik-növendékek gyermekművészeti kiáll.-én.

P.H.930.V.16.

1021

Porträt einer Malerin

DAS HUMANE — QUELL DER KUNST

Elisabeth Bayer malt hauptsächlich Porträts. Farbenauswahl und Komposition dienen ebenfalls ihrer humanen Weltbetrachtung. Haltung, Hände, Augen und Blick der Figuren auf ihren Porträts sind bewegt, wobei sie eine optimistische Wirkung ausstrahlen, die in der Harmonie der Farben und Formen ihrer Gemälde zum Ausdruck kommt. Auch Themen — geschöpft aus dem Dorfleben —, durch die ihre Kindheitserlebnisse auf ihren Gemälden lebendig werden, kehren immer wieder zurück. Mit derselben Expressivität dolmetscht sie aber auch die Schönheit der Natur.

„Wenn ich über mich sprechen soll, so muß ich zuerst über meine Eltern erzählen, denn das Millieu unserer Familie und des Dorfes war für mein ganzes Leben determinierend. In *Senglass/Szentlászló* bin ich als siebtes Kind geboren, Mutter zog uns — trotz der Armut — mit viel Liebe und Hingabe auf. Zu allem, was man lesen und lernen konnte, bekam ich zuerst vom Vater und von meinem ersten Schullehrer Ansporn. Das Lernen übrigens machte mir immer Spaß, obwohl ich ja auch im Winter früh am Morgen um fünf zur Bahnstation marschierte, oft waren meine Strümpfe und Mütze ganz steifgefroren. Trotzdem war ich immer die erste in der Klasse. Zu Hause bekam ich eine gute Grundlage unter anderem auch für die Kunst, da mein Vater die Sonntagsnummer von ‚Pesti Hírlap', auf deren letzten Seite immer ein Gemälde mit Erläuterung zu finden war, mit nach Hause brachte. Diese sammelte ich fleißig und blätterte oft darin. Außerdem erhielt ich ein Buch über Kunstgeschichte.

Nach der sechsten Klasse besuchte ich die Bürgerschule in *Gránz/Szigetvár*, später das Mädchengymnasium in *Kaposvár*. Nach dem Abitur stand ich vor der Alternative: Ich fühlte mich sowohl zu den Naturwissenschaften aber auch zur Kunst hingezogen. Da zu dieser Zeit Frauen selten Chemiker geworden sind, bewarb ich mich an der Hochschule für bildende Künste. Ich wurde aufgenommen. Mein Studium beendete ich im Jahre 1948 mit einem Lehrerdiplom für Kunsterziehung.

Damals verliebte ich mich in András *Szirmay*, der mein Kommilitone war und Ungarisch-Italienisch studierte. Seine Liebe zur Literatur und Kunst und sein fester, gerader Charakter banden und binden uns auch heute noch aneinander. Unser gemeinsames Leben begannen wir in *Dombóvár*, wo wir beide an der Hochschule für Lehrerbildung unterrichtet haben. Das Familienleben, die zwei Söhne und die Unterrichtstätigkeit lenkten mich etwas vom künstlerischen Schaffen ab. Später aber nahm das Malen immer größeren Raum ein: Ausstellungen folgten einander, jedoch die pädagogische Laufbahn bereute ich nie. Die unmittelbaren menschlichen Beziehungen, die zwischen dem Pädagogen und Studenten, aber auch zwischen Ehepartnern, Geschwistern und Freunden sind das Wertvollste für mich im Leben. Freundschaften und ehrliche Nächstenliebe zu erleben, war immer mein größtes Erlebnis."

Schwäbische Braut aus Senglass

Margarete Locher

Blick ins Atelier

Fotos: Éva Bozóki

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1980 JUL 5
Neue Zeitung
Sz. Bayer Elisabeth

FÜR UNSE

Am Rande d festivals

Susanne und die Puppenspieler

Wir treffen Susanne *Trapper* aus Bogdan/Dunabogdány in Békéscsaba im KJV-Lager. Inmitten ihrer Freundinnen und Klassenkameraden klatscht sie den auftretenden Gastensembles am Solidaritätsabend Beifall. Susanne ist von der Tanzgruppe begeistert, Eva *Adami* hingegen gefällt der Chor besser. „Wie ist das nun mit Eurem Puppenspiel?" Aufgeregt reden alle durcheinander. Ihr großer Auftritt steht bevor und das Lampenfieber ist da ganz selbstverständlich.

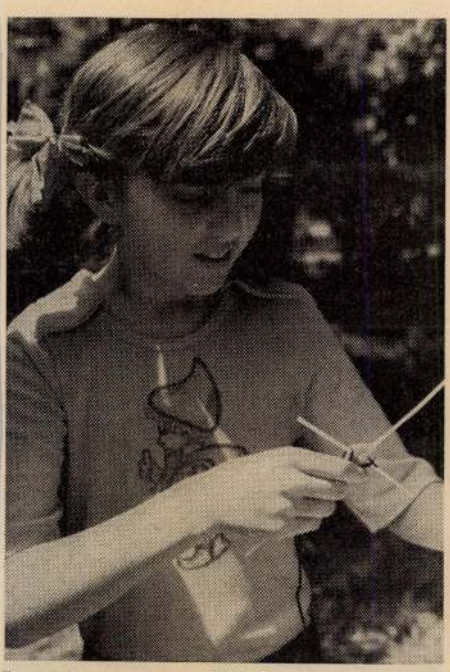

Susanne: „Aus Stäbchen und Wolle kann man allerlei basteln."

„Unsere Gruppe arbeitet seit anderthalb Jahren zusammen. Unsere Leiterin, Kindergärtnerin Anna *Csorgó*, kennen wir schon von klein an. Zum Festival haben wir zwei Märchen mitgebracht: Rotkäppchen und Die drei Ferkelchen", erklärt uns der „Wolf" Gábor *Fehérvári*. Das Puppenspiel ist den Schülern der 6. Klasse nichts Neues, die ersten Versuche wurden ja schon im Kindergarten unternommen. Auch Anna Csorgó ist mit dem Eifer der Gruppe zufrieden: „Was wir vor vielen Jahren begonnen haben, setzen wir nun organisierter im Kulturhaus fort, und ich meine, daß alle gern mitmachen."

Das Programm läuft zwischendurch weiter, in den kleinen Pausen höre ich Susanne zu. „Ich lese und singe sehr gern, deshalb macht mir die Arbeit mit den Marionetten auch riesigen Spaß. Meine Lieblingsrollen sind die Großmutter und das 2. Ferkel, die ich auch hier vortrage." Dann kamen wir auf den Deutschunterricht zu sprechen und erfahren, daß Susanne in diesem Schuljahr bei einem Schulwettbewerb den zweiten Platz erreichte. Sie freut sich noch heute darüber. „Auch zu Hause spreche ich mit meinen Großeltern, Eltern und Geschwistern schwäbisch. Als ich in den Kindergarten kam, konnte ich überhaupt kein Ungarisch. Doch daran kann ich mich nicht mehr erinnern, das weiß ich bloß vom Erzählen der anderen." Sie nimmt auch gern ein deutsches Buch zur

Auch im Freien, noch dazu bei herrlichem Sonnenschein, ist das Programm genießbar, drücken die Gesichter von Therese und Attila aus

Fotos: Éva Bozóki

Hand, „am liebsten sind mir kurze Geschichten und Witze". Wenn möglich, möchte Susanne ihre Muttersprache so erlernen, daß sie sich später damit ihr Geld verdienen kann. „Warum sollte das nicht möglich sein?" Das Programm hat sich mittlerweile zum Tanzhaus aufgelöst. „Möchtest du nicht mit-

INGE FEUSTEL

Wie die Bullerschnauze einen Frühlingsausflug

Alle Vögel singen. Anna Krümel hüpft die Treppe hinunter. „Wir machen einen Frühlingsausflug!" ruft sie. Die Bullerschnauze läuft gleich los und bleibt erst an der Bachbrücke stehen. Anna Krümel schneidet Ausflugsbrote. Die Bullerschnauze wartet. Anna Krümel packt die Brote in das Körbchen. Die Bullerschnauze läuft ungeduldig davon und stolpert über einen Maulwurfshügel.

Die Bullerschnauze läßt die Wut an den Gänsen aus. Kopflos flattern die Gänse sonstwohin.

Zwischen dem Löwenzahn grast die Kuh. Die Bullerschnauze zwickt die Kuh in den Schwanz.

Am Gartenzaun träumt der Ziegenbock vor sich hin. Die Bullerschnauze scharrt ihm eine Wolke Sand ins Gesicht und lacht schadenfroh. Im Hof schlappt der Kater seine Milch. Die Bullerschnauze reißt die Milchschlüssel um und rennt zum Wohnwagen zurück. „Bummelanna, bist du endlich fertig?" Anna Krümel ist längst fertig.

Da steckt der Ziegenbock den Kopf druch das Fenster. Die Kuh stößt mit den Hörnern gegen die Tür. „Ich habe mit dem Hund noch ein Hühnchen zu rupfen!" faucht der Kater. Auf dem Wohnwagen sitzen die Gänse und zischen böse. Die Bullerschnauze versteckt sich schnell unter dem Sofa.

„Entschuldige dich lieber", sagt Anna Krümel, aber die Bullerschnauze schüttelt den Kopf und schielt aufgeregt durch das Schlüsselloch. Die Kuh, die Gänse, der Ziegenbock und der Kater werden immer zorniger.

„Ich würde das schnell in Ordnung bringen!" Anna Krümel plättet die Wäsche. Der Tag vergeht. „Ich muß mal an meinen Baum!" Die Bullerschnauze guckt durch den Türschlitz, draußen stehen noch immer die Kuh, der Ziegenbock und die Gänse. Da ruft die Bullerschnauze laut: „Entschuldigt, ich hatte nur Angst, der Ausflug fällt aus!"

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 MÁJ 17
SOMOGYI NÉPLAP

Sz. Bayer Erzsébet, festőművész

1021

Sz. Bayer Erzsébet kiállítása

A megtalált harmónia

Micsoda csöndeket fest! Dajkáló sárga csöndeket, vihar előtt vibráló kékeslila csöndeket. Témavilága emberi léptékű, körvonalazható világ. Tíz esztendő válogatott termése bizonyítja: megtalálta a vágyott harmóniát...

A szülőfalu, Somogy-közeli kétnyelvű kisközség, Szentlászló—Senglass. Az a népviseletbe öltözött drága kis menyasszony onnan való, mintegy jelképezi az otthoni embereket, azt a tiszta világot, mely háttér a művész emberségéhez is. A gyönyörű arcocskán egyszerre ott az őzike riadtság az elkövetkezendőktől, de a várakozás édes feszültsége is. A tereferélő asszonyok az ártézi kútnál: ellesett pillanat, a szociológusok csak mostanában kezdtek róla írni, mint az asszonyi együttlét, a fórumalkalom egy formájáról. Az a kép él bennem is, amelyet Sz. Bayer Erzsébet festett a faluról: a templom-felkiáltójel, az őszi égek alatt vihart jósolnak a házakat »festő« fények. Gondolati ereje van a Szentlászlói utca című vásznának is. Temető-előtértől ívelten a magasba, lángoló egekbe. Hol késik az a szekér, hogy a ma Illését elragadja? Az Egyedül is ebből a szülőtalajból, a szentlászlói világból építkezik: néni ül a tiszta udvaron, újságot böngész; a derűs és létigenlő öregség képe ez.

A Balaton is ihletője a művésznek. A képek így együtt szinte dramaturgiai sort alkotnak. Fürdőzők az egyiken. Az ezerszínű vízből tán fázva lépegetnek kifelé: anya, fia és az óriás labdával játszó kicsi. A másikon a napozók már-már hazafelé készülnek, mögöttük fa, zöld robbanás... A fonyódi móló felöltözött, nyarat visszavágyó alakjaihoz a túlparti hegyek adnak nyugtalanító hátteret. A *mélység* érzékelhető a képen. És a tél: a horgászsziget kihalt világa, kemény hullámok szabdalnák a fémes időt. Ég felé nyújtózó fák, egy-egy kiáltás. Csak a sárgásvörösre színeződött tavalyi nádrengeteg élteti a nyarat. A bélatelepi strand viszont télen sem sivár. A móló kígyója szinte él; verőfényes égbolt, tükrösen fagyott víz, korcsolyázók, meleget ígérő üdülő. *Vivaldi* Tél-tételét asszociáltatja a vászon. És a Torlódó jégtáblák! Dráma, ember nélkül. Kékeszöld, jeges világ görcsbe merevedett fával. Jajszó, vox humana nélkül is.

Portré.

Témavilágában megjelent az akt. Valószínűleg ugyanaz a modell, s mégis mennyire más egyéniséget állít elénk a meztelen test. Vagy inkább az egyetlen emberben levő lehetőségeket a mássággra. A Balatoni Vénusz diadalmasan egészséges asszonyisága mennyire más, mint az Akt plen air-ben zöld növényi hátterű, fának támaszkodó női alakja, melyen nem *ígér* a test, az arc nem »árulja ki« a gondolatokat. És az Akt, sárga háttérrel; a sárga drapériazuhatag rafináltan *beszél* az alakról, a *jellemről*, s ezt csak felerősíti a gyöngysor a nő nyakában, illetve a csuklón hagyott óra... A szemek pedig szinte »rikoltanak«. Sz. Bayer Erzsébet csendéletei ugyancsak azt a felfedezésértékű igazságot tudatosítják a szemlélőben, hogy ezek *jellemeznek*, tudjuk, kik azok, akiknek környezetében találhatók. Egy köcsög, bugyogós korsó környezetében álló mélykék szifon mondhat annyit, mint egy szociográfia...

Ha jellemezni akarnám ezt a művészi világot, talán a Gólemek című vásznat választhatnám. Magasfeszültségű fémszörnyek sora tövében sárgán ujjonganak a fák, bokrok, hirdetve az örökérvényűt, a minden időkben szépet.

Sz. Bayer Erzsébet kaposvári festőművész kiállítását a nagykanizsai Egry József-teremben csütörtökön 17 órakor Ecsery Elemér művészettörténész nyitotta meg, tanulmányértékű elemzésével.

Leskó László

om

az akció megyei tapasztalatairól.

Péntek István: A kezdeményezést nagyon jónak tartottam, s a kivitelezésnél is igyekeztünk minden tőlünk telhetőt megtenni a sikerért. Ennek ellenére azt hiszem, néhány dolgot nem szabad elhallgatnunk. Például azt, hogy csak azoknak ért valamit az egész, akik amúgy is mozognak. Akiknek semmiféle kapcsolatuk nincs a sportolással, azokat nemigen lehetett ebbe sem bevonni. Szépséghibának tartom még azt is, hogy főleg a megyeszékhelyre koncentrálódott az akció. Vidéki nevezők csak egy-két helyről érkeztek. Érdekesség is akadt, hiszen például nyugdíjas korú bácsiról is tudunk, aki végighajtotta a távot kerékpárjával.

Szántó László: Magyarországon a tömegsportban teljesen úttörő jellegű volt ez az akció, s mint minden új dolognak, ennek is rengeteg

HÍREK

MÁJUS

A nap 5.05 órakor kél, 20.17 órakor nyugszik; a hold 7.47 órakor kél, 23.20 órakor nyugszik.

17

SZOMBAT

Paszkál

A várható időjárás:

Északnyugaton változóan felhős, máshol általában borult idő többfelé ismétlődő esővel, zápor ral. Élénk, időnként erős, a Dunántúlon átmenetileg viharos északi, észa:keleti szél.

A legmagasabb nappali hőmérséklet ma, szombaton, 10 és 15 fok között lesz.

A lottó nyerőszámai

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a Meggyesegyházán megtartott 20. heti lottósorsoláson a következő számokat húzták ki:

18, 31, 47, 64, 76

— Somogyi képviselőjelölt-tet mutat be a Kossuth rádió holnap reggel 7 óra 23 perckor kezdődő riportja. Buzás Andor és Kovács Jenő Faluról — mindenkinek című műsorában dr. Guba Sándort, a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola főigazgatóját, s választókerületének több párt-, tanácsi vezetőjét szólaltatják meg.

— Vízhiány lesz holnap reggel hat órától délig Kaposvár belvárosában. A Dédász karbantartási munkákat végez a sántosi vízműtelepen, emiatt nagy nyomáscsökkenés várható sok helyütt. Délutánra helyreáll a vízszolgáltatás.

— 107 nagyüzemi fejőbe-

115 évvel ezelőtt,

1865. május 17-én írták alá a Nemzetközi Távközlési Egyesület létrehozásáról az alapító okmányt; világszerte május 17-én emlékeztek meg a távközlési világnapról.

A távközlési híranyagnak (beszédnek, hangnak, jeleknek, írásjeleknek, képeknek) vezetéken át vagy vezeték nélkül távolba való átvitele; tehát magában foglalja a híradástechnikát és az átviteltechnikát is. A híradástechnika a műszaki tudományok, szorosabban véve a elektrotechnika egyik ága, s felöleli mindazokat az elméleti és gyakorlati ismereteket, amelyek a hírek továbbításával kapcsolatosak. A korszerű híradástechnika mindenekelőtt a leadórendszerek jobb kihasználására törekszik. A vivő frekvenciás berendezéseket (amelyek a különböző információkat különböző frekvenciákon át viszik és több száz hírközlés egyidejű átvitelére is alkalmasak) mind a vezetékes, mind a vezeték nélküli híradástechnika alkalmazza.

Nagy részvéttel temették el

a dorogi bányaszerencsétlenség

Kisebségi Hírek

„Egymásra találunk..."

Június 13-ától 23-áig voltak láthatóak Szirmayné Bayer Erzsébet festőművész alkotásai a Parlament Café galériájában. A tárlatot Belváros-Lipótváros Német Önkormányzata szervezte. A megnyitó beszédet dr. Lohinger Imre, a kisebbségi önkormányzat alelnöke mondta.

– A kiállítás címe: Szülőföldem Magyarország. Ön, mint eme rendezvény létrehozója, szervezője, miért tartja fontosnak hogy – függetlenül a festmények értékétől –, egy művész, ha politika-mentesen is, ennyire karakterisztikusan meghatározza a hovatartozását?

Mert együtt élünk németek, szerbek, magyarok, és minden kisebbségnek szüksége van rá, hogy megnyilatkozzék. A képzőművészetben pedig főleg igaz ez, hiszen egy verset lehet rosszul fordítani, ám, ha a tárlatlátogató nem vak, nincs mit félreértelmeznie. Bayer Erzsébetről annyit illik tudnia az olvasónak, hogy 1942-től 1948-ig Bernáth Aurél tanítványa volt, 40 éven át tanított rajzot, művészettörténetet a Kaposvári Tanítóképző Főiskolán. Több kiállítása volt Németországban, Olaszországban, s idén a kaposvári Vasary képtárban 75. születésnapja alkalmából nyílt

életműkiállítása. Fontosnak tartom, hogy ismét bemutatkozhat a közönségnek. 1996-ban már volt egy hasonló megmérettetése az V.-kerületi önkormányzat dísztermében. Miért fontosak az ő életképei? Mert megfesti a magyarországi németek örömeit, bánatait, tragédiáit, gondolom tud a kitelepítésekről...

– Lohinger úr, amint hallom, szívén viseli a kultúrát, annak ember- és emberségformáló szerepét is érzi, pont egy olyan korban, amely közönyös, üzleties, felületes...

– Talán éppen ezért közelebb kell hozni egymáshoz a lelkeket. A megnyitóra eljött 40 ember. Ezt én sikernek tartom. Siker, hogy ennyien kíváncsiak a baranyai falu sváb népviseletbe öltözött menyasszonyára, vagy a hajósiak ünnepi felvonulására. Ennek nem csak néprajzi értéke van. Ahhoz, hogy megismerjük egymás kultúráját, fontos, hogy kíváncsiak legyünk, s rácsodálkozzunk egymásra. Rendeztünk kiállítást a Képcsarnok Mednyánszky termében is, a modern német képzőművészeknek, 1996 szeptemberében Határok Nélkül címmel. Ezenkívül nyáron a Vigadó téren péntekente térzenét adnak sváb fúvószenekarok. Népzenét, tehát sramlizenét, aminek mindig nagy közönségsikere van.

– Irodalom?

Az már nehezebb ügy, hiszen ki jár manapság költői estekre a szerző rokonain és ismerősein kívül? De azért nem adom fel, dacára annak, amit már ön is említett: ez a világ tökéletes érdektelenséget mutat a kultúra iránt. Ez pedig ijesztő, hiszen az elszemélytelenedett, identitását vesztett ember mindenre képes lehet. Ígérem, szervezünk irodalmi műsorokat is. Egymásra kell találnunk ebben a mai „szellemi sötétségben is"...

N. B. D.

Parlagfű allergia!

Az allergiás megbetegedés ma már népbetegség. Leggyakoribb formája a szénanátha, amelynek igen kellemetlen tünetei az orr, a szem, a garat és a fül viszketése, tüsszentés, orrfolyás, könnyezés.

Súlyosabb megjelenési formája az asztma (asthma bronchiale), amely rohamokban jelentkező nehézlégzéses tünetei miatt azonnali gyógykezelést igényel.

Ezeknek a megbetegedéseknek a legfőbb kiváltója a parlagfű (Ambrosia eliator L.).

Ez a gyomnövény júliustól szeptember végéig milliárd számra termeli virágporszemeit, amelyeket a légáramlás az egész város területén szétterít.

A **legfontosabb** mindannyiunk, így az Ön számára is a **betegség megelőzése**, mert jelenleg olyan gyógyszer nincs, amely ezt a betegséget meggyógyítaná vagy véglegesen megszüntetné.

A betegség megelőzhető az allergiát kiváltó tényező megszüntetésével: a parlagfű következetes irtásával.

Leghatásosabb – a virágok megjelenése, kifejlődése előtt – rendszeresen végzett **kaszálás, kapálás, gyomlálás.** A gyommentesítés a növényvédelemről szóló 1988. évi II. számú tvr. végrehajtására kiadott 5/1988. (IV. 26.) MÉM rendelet 4. § 2. szakasza értelmében ***kötelező.***

Hogyan ismerhető fel a parlagfű?

Felálló, rendszerint felső részében elágazó szára rányomottan szőrös vagy érdes, tompán négyélű, enyhén barnáslila. 20–150 cm magasra nő. Levelei egy-kétszeresen szárnyasan szabdaltak, a levél fonáka és szára pelyhes. Porzós virágai a hajtások csúcsán füzérben állnak, a lecsüngő apró sárga virágok apró csészékre hasonlítanak.

Mikor virágzik?

Július végétől a fagyok beálltáig, szeptember végéig.

Hol található leggyakrabban?

A parlagfű jellegzetessége, hogy leginkább az időlegesen megművelt, majd elhanyagolt, vagy frissen feltört még rendezetlen építési területeken fordul elő. Gyakori pl. kertek elhanyagolt sarkaiban, parkok, utak szélén, árokparton, raktárterületeken, vasúti sínek mentén, vasúti töltéseken. Ritkán a városi virágágyakban és a járdaszélek kövei között is felbukkan.

Ezúton kérjük, hogy az allergiás megbetegedésben szenvedő sok-sok gyermek és felnőtt egészsége érdekében – lehetőleg még virágzás előtt – Ön is irtsa a parlagfüvet.

BUDAPEST FŐVÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÖRNYEZETVÉDELMI ÜGYOSZTÁLYA

1997/14

Az üvegbetét-díjakról

Üveges professzorképzés

Itt a nyár, hektó szám fogy az üdítő, hordónyi sörök csúsznak le a torkokon. Ám, mi most kisebb mértékegységekben kell, hogy gondolkodjunk. Mi több, nem is mértékegységekben, hanem kiszerelésekben, üvegekben, palackokban. Hiszen mekkora probléma egy-egy baráti körben eltöltött este után az üvegek visszaváltása. Öt vendég öt különféle helyről hozta a hűsítő nedűt, s az azt rejtő butéliát. Nekünk viszont a megszokott üzletbe kell elvinnünk a betétdíjas palackokat, ahol ellenben csak az ott vásároltakért térítik vissza a betét árát. Ráadásul, teszem azt, csak nyolc forintot adnak darabjáért, mikor a tegnapi vendég azzal dicsekedett, hogy az egyik boltban megveszi nyolc forintos üvegáron a sört, a másik helyen meg beveszik tizenkettőért naivan, még ha egy tucatot is visz. Egy bácsi a minap azon panaszkodott az egyik ABC előtt, hogy tizenkettőért megvetették vele a sörösüveget is, pedig ő csak a virágok leveleinek fényesítésére használja az árpalevet, de ahol vette, ott nem váltották vissza egyáltalán, így a rossz lábain kénytelen volt jó fél kilométert ballagni a következő közértig, ahol nagy kegyesen elélöktek nyolc kemény magyar forintot.

Hogy is van ez most? Mennyit kóstál az üvegbetét? Kötelesek a boltok visszaváltani? Erről kérdeztük Radó Károlyt, a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség Információs és Panaszirodájának főtanácsosát.

– Az ilyen és hasonló történetek hallatán az a gyanúnk, hogy az üveghetét szabadáras...

– Valóban. A forgalmat lebonyolítók alakítják ki az árat. Különböző értéke lehet egyazon fajta üvegnek kereskedőtől függően. Sok helyen nyolc forint egy sörösüveg-betét, másol tíz, tizenkettő, de volt már olyan is, ahol teljesen szabályosan tizenötöt kértek érte. Elvileg ötven forintba is kerülhet, mert nincs megszabva a felső határ; természetesen a piac követelményei, szabályai beállítják az árat egy optimális érték közelébe.

Egy azonban nem történhet meg: ha abban a boltban, ahol tizenöt forintot számoltak fel az üvegért, váltom vissza a palackot, akkor ott kötelességük ugyanezen áron bevenni. Ellenben, ha egy másféle árszabással dolgozó üzletbe viszem el az üres üvegeket, akkor számolnom kell vele, hogy kevesebbet adnak érte.

– Eddig világos. De mi történik akkor, ha az egy bizonyos „egységben" (hogy szaknyelven szóljunk) vásárolt üveget ugyanott nem hajlandók beváltani?

– Kilencventől ez a rendelkezés volt érvényben: A betétdíjas árut illetve üveges konzerveket forgalomba hozó kiskereskedelmi üzletek kötelesek a nyitvatartási idő alatt az általuk forgalmazott betétdíjas göngyöleget visszaváltani, függetlenül attól, hogy azt a fogyasztó hol vásárolta. E paragrafus tehát kereken kimondta, hogyha üveget vitt vissza a fogyasztó a boltba, ahol ugyanilyet árusítottak, akkor ezt be kellett venni az ellentérték fejében. Legalább is ezt követelte meg a jog. A gyakorlat azonban mást mutatott. Egy kis üzletben, ahol maximum hat láda fért el a raktárban, nem vehettek vissza ötven rekesznyi üveget, még ha a jogszabály így is rendelkezett. A valóságban tehát észérvekre alapozottan megtagadhatták a beváltási kötelezettséget. Szintén a régi szisztéma korában (egyedi esetekben) előfordult az is, mikor a jog adta lehetőségekre hivatkozva teherautószám hordták vissza a rekeszeket üvegestül a nagyobb boltokba. Így szükségszerűvé vált a szabályozás módosítása. '97. február 22-től az alábbi rendelkezés van érvényben: A kereskedő az általa forgalmazott betétdíjas csomagolóeszköz (göngyöleg) visszaváltását köteles biztosítani. Az egyes termékek betétdíjairól a vásárlókat jól láthatóan tájékoztatni kell.

E rendelkezésben, mellyel még a kereskedők sem feltétlen vannak tisztában, az *általa forgalmazott* szókapcsolaton van a hangsúly...

– E kitétel rögtön egy újabb problémát vet föl. Hogyan győződik meg a kereskedő arról, hogy a visszavett palack tőle származik...

– A legegyszerűbb mód, mivel nyugtaadási kötelezettsége van az eladónak, hogy visszavételnél kéri a nyugtát is, amelyen érdeke, hogy tételesen föltüntesse az eladott árut. A másik lehetőség, hogy a saját maga által forgalmazott legnagyobb tételig vált vissza. Magyarán, ha a gyakorlat alapján két rekeszben állapítja meg az egy személytől átvehető üvegmennyiséget, akkor ennél többet nem vásárol vissza. Esetleg meg is jelölheti az üvegeit.

Egyébként most kértünk a kereskedelmi minisztériumtól elfogadható és ajánlható azonosítási módokat.

– Mi a teendő akkor, ha efféle kiírással találkozunk a közértekben: Üveget csak cserével váltunk vissza, avagy levásárlás fejében hajlandók csak a betétdíjat megtéríteni?

– Egyik sem jogszerű eljárás. A vásárlót nem korlátozhatják abban, hol és mire költi visszajuttatott pénzét. A levásárlási szisztéma sajnos a nagyáruházaknál is bevett szokás.

– Mit lehet tenni a jogszabály ellen vétőkkel?

– Mivel a hasonló esetekre nem vonatkozik semmiféle szabálysértési alakzat, így bírságolni sem lehet. Egyedül államigazgatási eljárás kezdeményezhető, ha nem tartják be a rendelkezéseket. Ezt követően végrehajtási bírság kifizetésére (tízezer forintig) kiszoríthatók a vétkesek. Ezen ö mindaddig kiszabható, amíg k korosszzettségüknek eleget nem teszn érzi jól legalább egyszer ellenőrizzük beszéljük első kirovását kővetően. E lé véleményét. gyobb áruházaknál is megt szívesen elvé-

onösebb megter-

jük benne a mellő-

Helyreigazítás

Az előző számunk zók, elsősorban a házi- nagy a preventív (meg- Lakástakarékpénz Ugyanakkor azt is látni cikkünkben téves ában nagy **feladat** hárul a nyitási díj össz égekre (család, munkahely,

A nyomda re egyaránt. Ahhoz, hogy megváltozó OTP **„egészséges időskor"**, fontos, esetében se már fiatal korától kezdve bizopénzfelvét os szenvedélyektől mentes életet an óvja egészségét. Panaszmentes- célszerű az időszakos szűrővizsgá- jelenni, illetve az ajánlott védőoltá- s (influenza, kullancs encephalitis, b.) Panasz jelentkezése esetén forsához.

Az V. K

S

DR. NAGY KÁROLY, V. KERÜLETI HÁZIORVOS

BAYER ERZSÉBET festő

1992 Minden szerdán 17,30-kor a TESZ Székházában, Budapest, XII. Szoboszlai u. 2.

December 2-án –irodalmi műsor Szirmay Endre írásaiból. Szirmayné Bayer Erzsébet festményeinek minitárlata.

NYÍREGYHÁZÁN a TESZ megyei székházában - Luther utca 4.

1993 **Február 20-án,** szombaton: *Bayer Erzsébet* festményeinek kiállítása, *Szirmay Endre* irodalmi munkássága.

kadémikus festő, történeti képeket,
özépületben kapott megbizást falké-

- festő, Rahl tanitványa, majd se-
ot, középületet diszitett falképek-

/1648-1718/ - református lelkész,
olikus hitre, teológiai és nyelvé-
girus királyfi és Tündér Ilona tör-
cae /1693/ cimü könyve 2.kötetében
őt számon
lakozó ujabb szakirodalom már nem tartja
s, képszék, friz

i497/ - olasz humanista, 1461 és 1486
t Mátyás király udvarában, legismer-

Sz. Bayer Erzsébet, festőművész

A megyéből elszármazott művészek szekszárdi kiállítása után a Dombóvár környéki napok alkalmával az onnan elkerült művészek kiállítását rendezték meg, s mindkettőt jellemzi, hogy többen meg sem hallották a hazahívó szót. — Sz. Bayer Erzsébet most is meglepőhető hűséggel ábrázolja világát. „Szienai utcarészlet" /említve/ „Csendélet a kamrában." /repr./ — Kaponya Judit művének címe: „Veronka" /repr./

Csányi László: Kiállítás Dombóváron.
Népújság /Tolna/, 1980. máj. 25.

Bayer - Szirmay Erzsébet

Elisabeth Bayer-Szirmay: Eisschollen (Öl, 1976)

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NEUE ZEITUNG

B

1981 XII 19

WOCHENBLATT DES D

1021

51-52/1981

FRANZ B A Y E R , textilfestőmester

HAUPT LADENBUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 263.- Herr FRANZ B A Y E R
Felvétel Ideje: 1821. 23. Aug.
Hová vették fel: Oberwarth, / Felsőőr/. 161.old

DOMOKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve. 16. Győr, 1974

MDK

ifj. Bayer Frigyes, ip.müv. ötvös

14. Karkötö.
Ezüst ékszergarnitura.

OMIP. Társ.Bp.-Müvészet az iparban. 1943. Üveg- és Fémkiálitás. Kat. 26.l.

Bayer Frigyes

Pestről, 1848-ban 14 éves

Bayer Frigyes, Pestről, 14 éves korában, 1848-ban iratkozott be.

Fleischer Bécs 30. l.

Vácz.

A középtért a bástyákkal
égő vár foglalja el; az előté
utat lovas katonák élénkitik;
jobbra Novigrad látszik. Feli
mely fölött mértani ábra van:

fölül balra: 69.

Rm., mér. a rl. 17.4: 1

92-92-4

megírva

Bayer Frigyes ily otvös

lásd. Bajári (Bayer)

Frigyes.

Bojári

Bayer Frigyes ifj.

ötvös

Bp. VII. Dohány u. 30

Nemfeok. 1941

196. l.

Sz. 1914 febr. 24

Somoni B. út 5

Madách út 10 fsz. 3

426-239

3938. Jan

Sz. Leydenben 1596 január 13-

Tájkép kastélylyal.

Az előtér a Haarlem
nyékebeli Brederode-kastély
pökön nyugvó karfás hídjá
nek köröndjén épen úgy, mi

Közelében balról, egy kőfa
és egy átjárással biró torony
földszintes épület tűnik szem
nek mentén több kiszáradt
ennyi hölgy halad páronk
levevő fiú üdvözöl és a kil
hajtó, ki jobb vállán vada
kezén sólymot visz, közelec
innenső partján hátrafordu
hattyú és egy csolnak élén
pocsolyában gólya gázol.
legény két lapáttal evez. A
és a kastély oromzatán több
lombos fákkal, az égbolt fe
madár röpköd.

Vászon, méretei 110 : 17
gróf Festetics Andortól 2000
tott 1910 július 8-án (1264–9
az 1911 márczius 11-iki 2631

Vét. 1910

III

GEORG BAYER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 86.- Herr Georg Bayer
Feovétel ideje: 1785. 12. Sept.
Hová vet ék fel: Comorn,/Komárom/. 156. old.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. a Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

Bayer Gusztáv

Független Művészek Társasága kiállitása - Kaposvá-
ron - művével szerepel.

Pesti Hirlap
1929.V.25.

Bayer Gusztáv

életének és munkásságának időrendi adattára mesterfel
vételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a
XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek.

Építés- Építészettudomány, III.köt.4.sz.379-418.l.

390-[illegible]l.

Bayer Gusztáv

építőmester

1871. Pesten

Fke. 217. l.

Falragaszok, délmagyarországi vonatkozások II. 211.

BAYER György egri képfaragó. Egerben 1846-ban a várbeli épitményeken dolgozik és Dobó István sirboltját igazitja.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

ifj. Bayer Gyula

építén, a Tanácskörtársaság alatt sínt ven a fővárosi műemlékek felvételében.

Dr. Barcza Géza: Műemlékvédelem a magyar Tanácskörtársaság idején. Bp. 1964.
453.o

magiszva

Bayer Gyula

építész

részt vett az alabbi

kiállításon

Becz Jenő: Tegnap,

ma és holnap építő-

mesterei. Műveszet

1943. 50 sz. 40. l.

Bayer Gyula

épitész

Ejtőernyős ugrótorony terve.

Miskolc város

(Krematorium-nak terve

u. a. alapraja.

Repr.

Művészet 1943. 50 n.

43. l.

MDK

Bayer Gy. IV.é.hallg.

Temetőbejárat terv, repr.

Építészhallgtervk. 1925 vagy 1929

Herbert Bayer,
Mexikói: a Bauhaus ma. Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában.

Herbert Bayer: Kivilágított fényreklám gömb terve, tus, gouache, ceruza, kollázs, papír, 52,3 × 49,9 cm, 1924

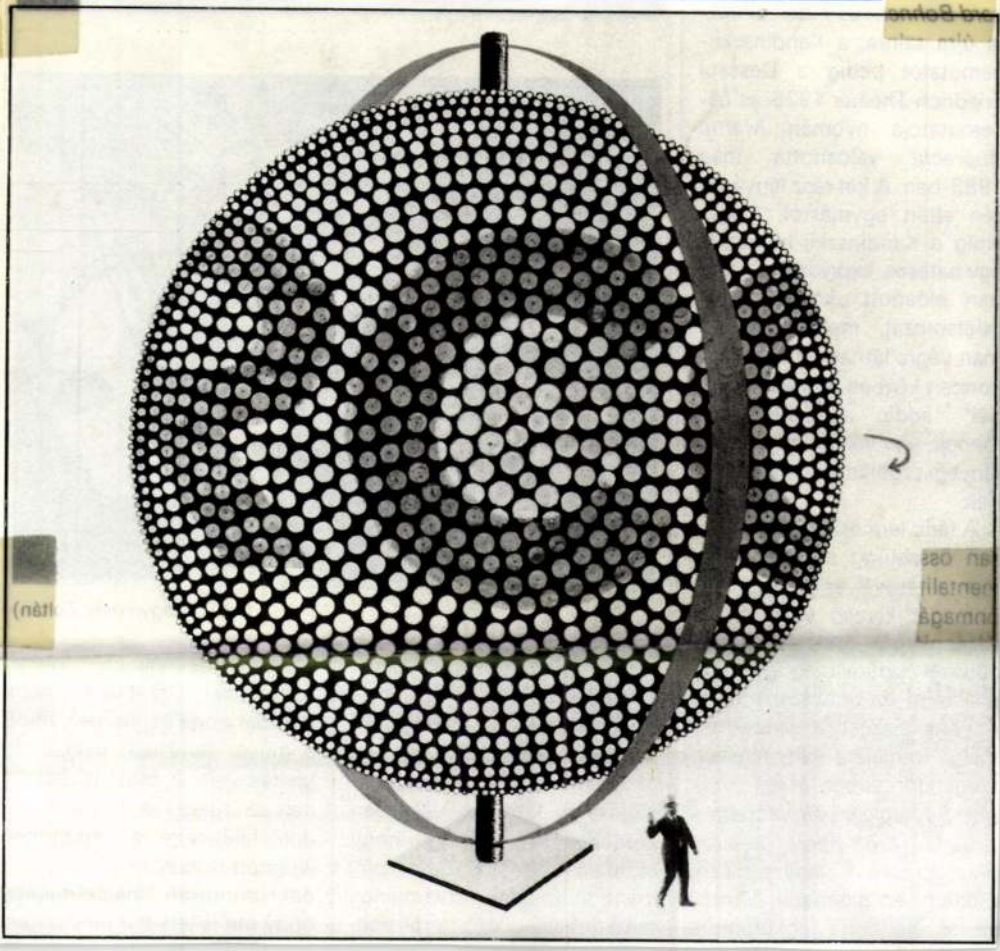

Művészet, 1988. aug. 39. old.

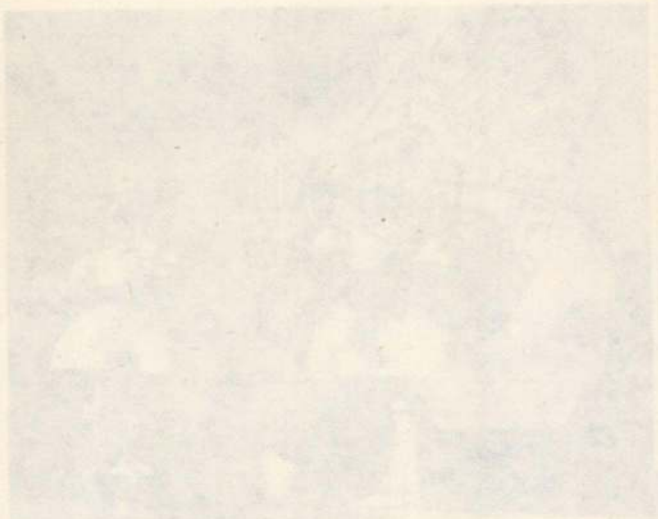

démonjának „ördögi
ződését éppúgy megfigyelhetjük, mint az önfelszabadítást, az önkifejezést a szabadság méltó formájára való rálelést. Elegendő csupán *Márai Sándor: Egy polgár vallomásai*ra – a berlini *Kroll*-opera orgiasztikus éjszakáira vagy a másik oldalon, az alternatív, természetes életforma legkülönbö-

dikális átrendezésével. Azonban az emberi test Schlemmer számára a világi kötöttségektől való megszabadulás romantikus eredetű vágyának kifejeződése is volt. Mélységesen komolyan kell vennünk, hogy számára *Kleist* és *E. T. A. Hoffmann* automata, illetve marionettszínháza döntő forrás volt,

Illúzió és valóság Oscar Schlemmer számára nem pusztán irodalmi, hanem, mint e műsor tanúsítja, gyakorlati kérdés volt. A bottánc esetében az ízületekre, a test mozduló felületeire, a végtagokra illesztett hosszú és vékony rudak pontosan megmutatják, hogy mit is jelent a tánc orga-

megirva

Bayer Ignác

pesti vésnök

az 1840-es években

írod.

Huszár Lajos dr: A

budapesti kir. magyar

Pázmány Péter tudo-

mányegyetem három-

száz évének éremem-

lékei. Numizma-

tikai Közl. 1929-30.

63. l.

Bayer Ignácz, vésnök. Az 1820-as években Pesten a Józsefvárosban lakott. Működéséről nincsenek adataink. Az alábbi forrás a pesti művészek között említi.

Wegweiser durch Pest. 1827. 366. l. (M. N. Múzeum. Hung. h. 1809 a. sz. a.)

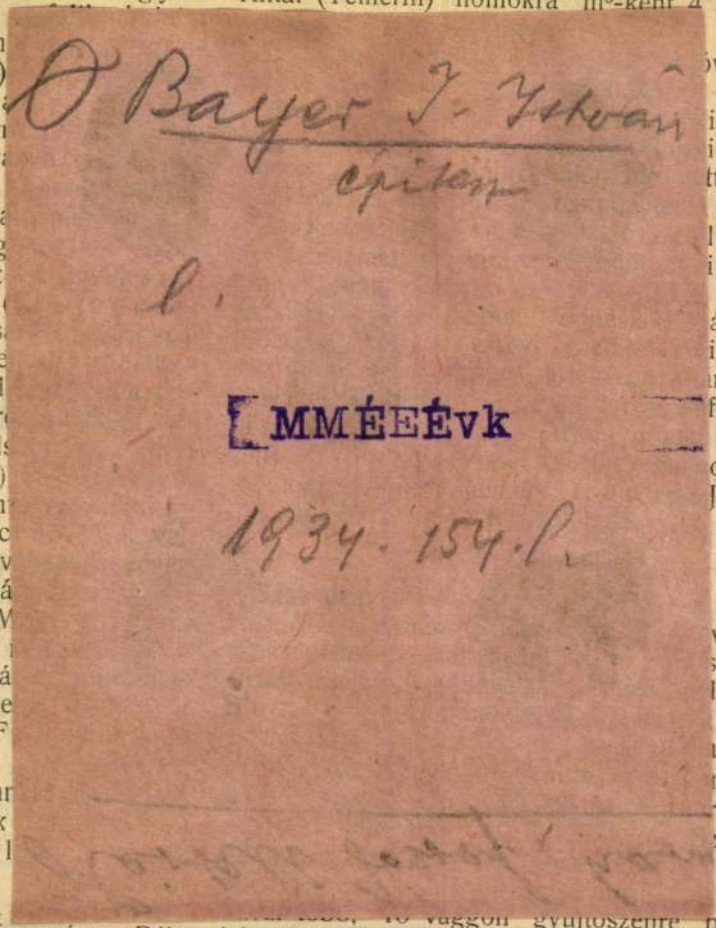

Antal (Temerin) homokra m³-ként 4 kor

bányából 279 koronával, porosz bányából 333 és 343 koronáért ajánlja, 10 vaggon po kályhaszénre 356 koronától 373 koronáig e kedő összeggel, Salamon Jakab és

Kemény Béla l., Incze Lajos r. 85 fill., Rosen- 177 kor. 18 fill.,

NÖK
építési vállalat
Vasbeton és Rabitzszerkezetek, csömöszölt beton-munkák, vízépítkezések, víztartányok és zsiliptelepek csatornázások, alapozások, ipartelepek és gazdasági

izságügyministerium összes hivatali helyi-
en a belső és külső tisztogatási munká-
ak 3 éven át leendő biztosítására a m.
gazságügyministerium segéd hivatalában
s 18-án árlejtést tartottak. Ajánlatot tet-
Hornus Péter 5600 kor., Buda-
ti szoba és ablak tisztitó
kások szöv. 6600 kor., Haász
n 2995 kor., alternativ 3800 kor., Ker-
Henrik 4400 kor.-val évenkint.
ajánlatok döntés alatt állanak.

és Schreger
14·03 kor., Trosz
és Kapp Vilmos (R
15·15 kor., Rózsa
gyár r. t 14 ko
Adolf (Wien) 13·5
Rózsahegyice
t. 14·25 kor., illetv
fiai (Wien) 10·45
Glesinger J. P
15·50 kor.-val m3-k

HANKA FÉLE
OLAJ MOTOROK
OKOMOBILOK.
MKÖLTSÉGEK·
AG NT 1½-2 fillér
ÉNT és LÓERŐNKÉNT.- NINCS ROBBANÓ-
VESZÉLY!-MINDEN PÉNZÜGYŐRI
NŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKÜL.
HANKA és TÁRSA BUDAPEST,
V. VÁCZI-KÖRUT 76.

HONI GYÁRTMÁNY!

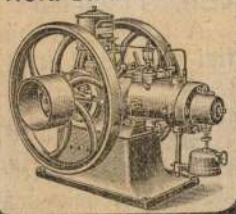

Hall
Ki beszél
2
Azzal ner
2000 drb. kemény
Keressék
szabadalmazott te
melyek igénybevé
elkorhadt végü
használhatóv
a szabadalmazott
szerezhető, vagy M
Tótmegye

Beton keverő
Modern szerkezetek!
Komplet épitészeti gépczikkek
Prima referenczíák

MDK

Bayer J.

hirlapilletékbélyegek 1868.

P: Unrein Jánostól Drahos Istvánig.
A Bélyeggyüjtő, 1937. 125-127 l.

megiva

Bayer J.

bécsi grafikus

l.

Bair 345 l.
346 l.

IRODALOM

-M.o.Müeml.II.285.l.
-Czobor:Egyh.eml.102.l.
-Ezr.é.kiáll.katal.2145.l.
- Lepold: Az esztergf. főrékeseg. kinszt. katal. 275. sz.

JEGYZET

megirva

Bayr János
nobran

l.

Payer J.

BUDAPEST
1937 OKT. 27. 22.

Baya Lajo
Baya Vieno

SZABAD NÉP KÉPES MELLÉKLETE
1950. február 5. Vasárnap

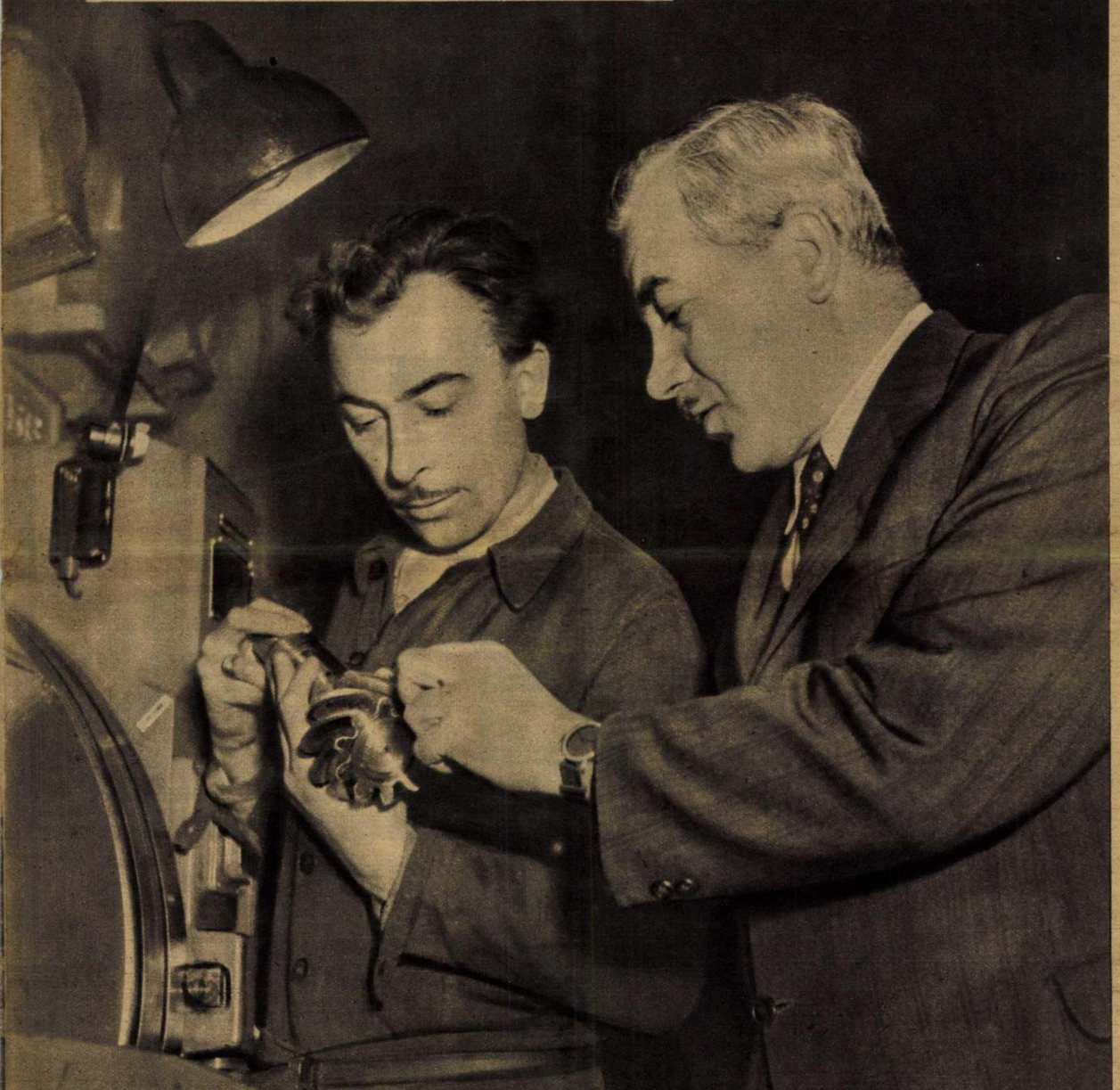

Műegyetemi tanár és sztahánovista tanácskozása a MÁVAG-ban

Dr. Vörös Imre professzor, a Műegyetem gépelemek tanszékének tanára, a MÁVAG fogaskerékműhelyében Tihanyi János sztahánovista brigádvezetővel megbeszéli a fogaskerékmarásnál előforduló technikai problémákat

A nép állama gondoskodik ...iról

Hollós István gimnáziumi f... XIII. kerületi pedagógusoknak ...rázza, hogyan könnyíti meg életüket a miniszertanács határozata. Gyerekeink tanítói boldog örömmel hallgatják, hogyan méltányolja a nép állama munkájukat.

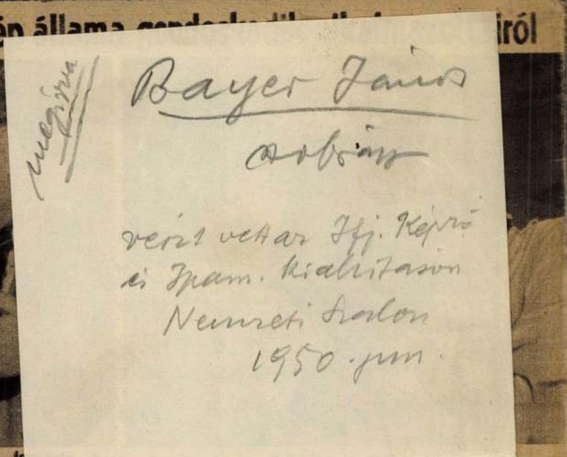

...ház orvosai a Pártnak köszönik az új rendeletet, mely eddigi fizetésüket megkétszerezi. Ezután minden eddiginél fokozottabban kapcsolódnak be a »Gyógyíts jobban« mozgalomba.

Bayer János
arbeiter

Vérző vetkar Ifj. Képző és Ipam. kiállításán
Nemzeti Szalon
1950. jun.

Traktorvezetőink Sztálinyecre ülnek az örkényi átképző tanfolyamon

Jaskó Teréz és Szekeres Ernő a hernyótalpas Sztálinyec kormányszerkezetével ismerkednek.

A Városháza 7. számú besorolási bizottsága már azon dolgozik, hogy március 1-re minden dolgozó megkapja az új rendelet szerinti fizetését.

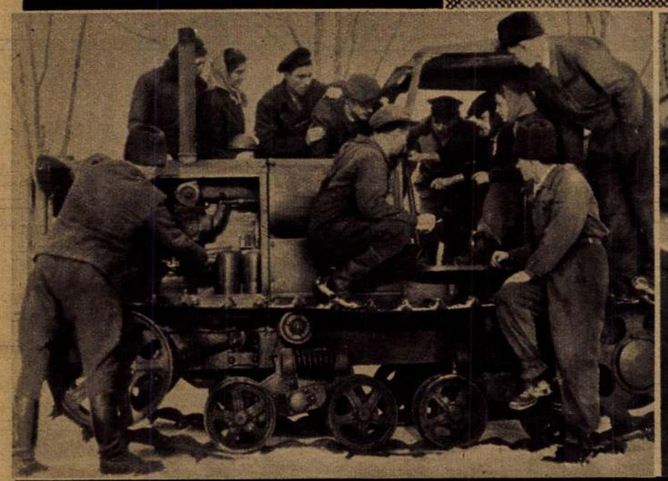

A hathetes Sztálinyec-átképzőtanfolyam vezetője, Szeller Károly oktató, a hatalmas szovjet traktoron oktatja hallgatóit; gépállomásaink dolgozóit.

Elméleti órákon a gépvezetésen kívül megismerkednek a Sztálinyec alkatrészeivel is a traktoristák.

Végrehajtjuk a Párt határozatát

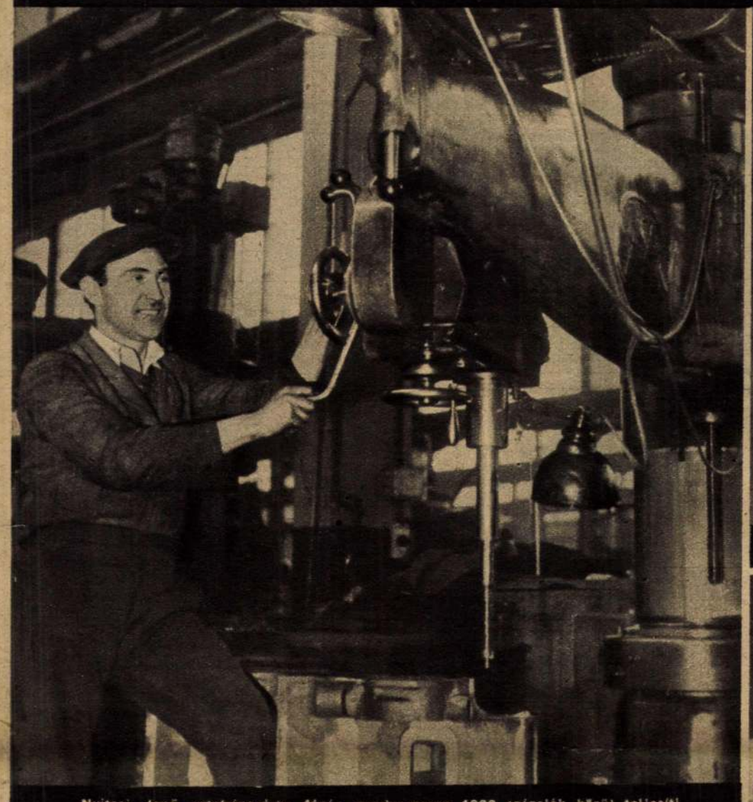

Nyitrai Jenő sztahanovista fúrós rendszeresen 1000 százalék körüli teljesíti normáját. Így hajtja végre a Központi Vezetőség határozatát, így készül a sztahanovisták tanácskozására.

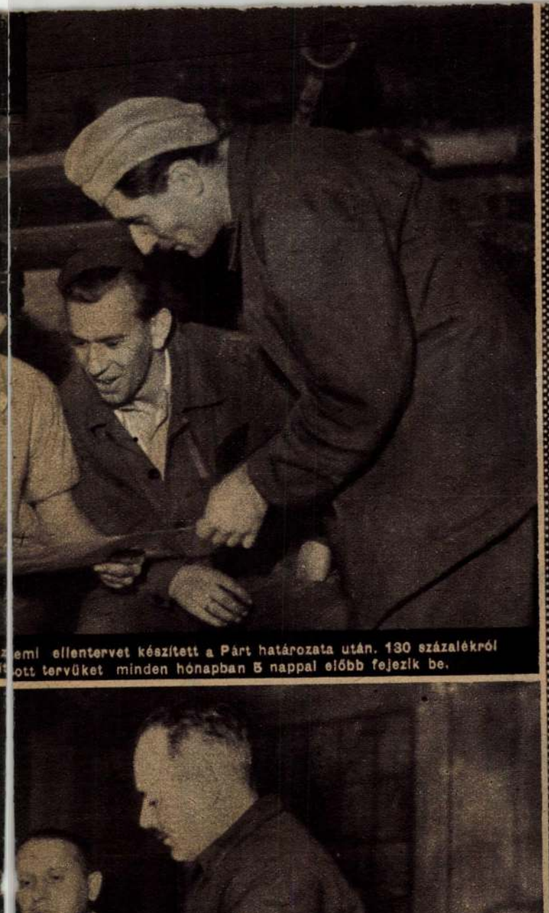

A Magyar Ruggyantában Bödör Lajos »összeállító«-brigádja üzemi ellentervet készített a Párt határozata után. 130 százalékról 160 százalékra emelik fel teljesítményüket és módosított tervüket minden hónapban 5 nappal előbb fejezik be.

Gulyás József is a Győri Vagongyárban dolgozik. A motormühely nepnevelőfelelőse, — tervét naponta 200 szazalékon felül teljesíti. A Központi Vezetőség határozata nyomán megfogadta, hogy a jövőben teljesen selejt nelkül dolgozik.

A Párt felkarolja az új kezdeményezéseket: Molnár Győzőné párttitkár segítségére siet Réti Lajos komplex-brigádjának a Ruggyantagyár autógumigyártásának átszervezésénél.

A »Tervért« komplex-brigád (Győri Vagongyár) minden tagja egyéni versenyző. Vállalták, hogy az ellenőrzést úgy szervezik meg: hibás áru ne csússzon« át kezükön.

MUNKA UTÁN...

Beethoven IX. szimfoniáját próbálja a zenekar. Üzemi munkások, öntők, lakatosok és esztergályosok készülnek legközelebbi hangversenyükre a csepeli WM-gyárban.

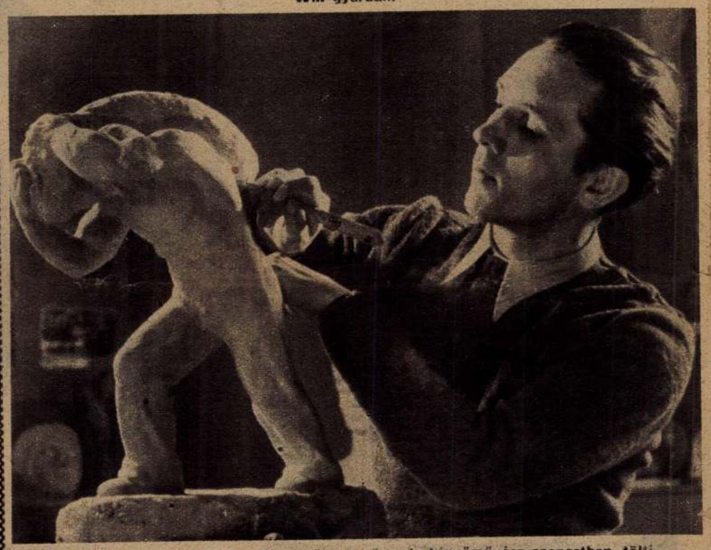

Bayer János, a MAVAG fémöntője az üzemi képzőművész-csoportban tölti délutánjait. A munkát mintázza meg igazi művészettel.

Pápai Gyula, az Ulrich NV élmunkás raktári dolgozója feleségével és sokszáz bérlettulajdonos dolgozótársával együtt Pavlenko színművét nézi a Nemzeti Színházban.

MDK

Bayer János 28 é. fémöntő

MÁVAG

Fémöntő, gipsz

Ifjuságí Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950. jun. 11.1.

Bayer János György, kőműves.

Sopronban háza volt. Magyaróvári származású. 1417. 7-old

Mollay Károly: Sopron XIV. századi városképének vizsgálata a Fabricius-ház története/kb. 50-1530-ig/. 1. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XVIII. 1964. Sopron

Bayer János

megírva

Bayer János

aradi puskaműves
szül. 1822-ben Felső-
micsinyén (Zólyom vm.)
+ 1848 dec. 14-én Aradon
agyugolyó által
a város ostroma alkal-
mával

Lakatos Ottó = Arad
története. I. k. Arad,
1881. 236. l.

JOSEPH B A Y E R , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.-369.- Herr Joseph B A Y E R
Felvétel ideje: 1821.23.Aug.
Hová vették fel: Erlau, /Eger/. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

JOSEPH B A Y E R , Textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Käis: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:- 255.- Herr Joseph B A Y E R
Felvétel ideje: 1808. 24. Apl.
Hová vet ék fel: Erlau, /Eger/. 159.old

DOMONKOS OTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARHABONA. A Xantus János Múz. évkönyve. 16. Győr, 1974

M.D.K.

Josephus Bayer, keramikus

Opific kőgyár-1853-/jajvicsi, Bohémia szárm./-opific murarius-1855. 220.o.

A Bélapátfalvi Kerámiacserépgyárban dolgozott.

Molnár László: Az apátvalvi Kerámiacserépgyár Földváry Sándor haszonbérlete idejében./Kb.1850-1866 között.

Az Egri Múz. Évkönyve. Eger. 1966

M.D.K.

Bayer József, egri kályrás

Egerben a „kisfürdő" szobájá ban és az „Oroszlán" vendéglőben 1758-ban kályrárat állít fel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyaország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 311 old.

Festészet, táblakép
Régi magyarok harcba indulnak, Bemmel

Művészet, II., 1903.350-51.

Bayer József: Régi magyar képek nyomai.

BAYER József egri kályhás. Egerben a „kisfürdő" szobájába és az „Oroszlán" vendéglőbe 1758-ban kályhákat állit fel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

— Pardon, pardonner, perdonare. A *Darmesteter-Hatzfeld*-féle szótárban ezeket olvashatni:

Pardon: étym. subst. verbal de pardonner. XII. siècle. «Mesfait l'en ai, pardon l'en prie. Énéas 9968.»

Pardonner: étym. composé de par et donner. XI. siècle. «Ainz priet Dieu qued il le lor pardoinst. St. Aléxis. 269.»

Én azt hiszem, hogy a pardonner szónak a donner-hoz semmi köze, hanem, hogy a *pardon* szó (ol. népet. *perdono*) a románban görög jövevényszó, *pardonner* pedig a *pardon* továbbképzése, miként pl. *mentionner* a *mention* (lat. *mentio*)-nak. A vulgaris *pardonare* talán syncretisált formája a byzánczi katonai műnyelvben használatos πάροδον διδόναι valószínű fordításának, a πάροδον *dare*-nak, mi annyit jelent, mint *szabad elmenetelt biztosítani*. Az ú. n. «Præcepta Nicephori» VIII. Konstantinus (1025—1028)-korabeli kiadatlan fogalmazványában (Cod. Monacensis gr. 452, fol. 153v) u. i. ezt olvassuk: «Ἀγησίλαος παρήγγελε τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων διδόναι πάροδον. Hogy itt nem állhat a Josephus Flavius-féle «Zutritt» értelmében, mutatja az idéztem hely előtt álló Λυκοῦργος προσέταξε μὴ φονεύειν φεύγοντας τοὺς πολεμίους, ἵνα νομίζωσιν ὠφελιμώτερον τὸ φεύγειν παρὰ τὸ ἵστασθαι s még inkább Frontinus Strat. III, 11, 2: Agesilaus, dux Lacedæmoniorum, cum Phocenses obsideret et intellexisset eos, qui tunc præsidio illis erant, iam grauari belli incommoda, paulum regressus tamquam ad alios actus *liberam recedendi occasionem* his *dedit* stb.

(Budapest.) VÁRI REZSŐ.

— Tompa «A jós festő»-jének forrása. 1852-ben Miskolczon adta ki Tompa «Regék, beszélyek» czímű kötetét. A kötet 226. és következő lapjain «A jós festő» czímű mondában Vitéz János esztergomi érsek álomlátását írja meg, a ki megálmodja Magyarország sorsát, a mint az II. Ulászlótól kezdve a török hódításig folyik. A költemény bennünket most érdeklő három versszaka ez:

«Az elsőn látszott egy halvány király,
A ki székében mélyen szundikál;
A másikon emésztő tűz lobog,
Hamvokba dőlve falvak, városok.

Utána az országczímer fölött
Két meztelen férfiú küzködött;
A legutolsón a szent korona
Sötét fátyollal fedve gyászola.

A jóslat betölt: Ulászló aludt;
Török s kereszthad szült tüzet, hamut.
Lőn két király s a hon kifosztatott;
A félhold végre hosszú gyászt hozott.»

Tompa forrása Pethő Gergely «Rövid magyar krónika»-ja volt, a melynek a XVIII. században több bővített kiadása jelent meg. Itt találjuk az 1471-ik évre feljegyezve Vitéz jövendölését: «Az esztergami várban egy nagy szép drága palotát csináltatott vala nagy költséggel, kiben a magyarországi királyoknak képeit drága szép festékkel kiiratta vala mind Mátyás királyig. Azután négy királyi képnek való helyet hagya. Az első helyen, ki mindjárást Mátyás király után vala, iratá egy király képét, ki a székben ülvén ott szunnyadoz vala. Evvel László királyt jövendölte. A másik helyen is egy királynak képét iratá. Ennek a lábai előtt tüzet, mely körül embereket sütnek vala. Evvel Lajos királyt jelentette, hogy

társunk szelleme már megtisztult az isteni feledés Lethe-hullámaiban s egyben megszabadult attól a honfigondtól, honfibútól, mely mint minden igaz magyar szívét, az övét is, gyötrelmes kínokkal szaggatta ebben a szörnyű évben. Vajha úgy volna! Vajha Bayer József nemes lelke most, hogy a közelmúlt s a jelen sivár borzalmaiból egy jobb világba röppent, ott megtalálná az örök pihenés boldogságát!

(Budapest.) CSÁSZÁR ELEMÉR.

— **Vahlen János köszönő levele.** P. Thewrewk Emil hagyatékából Dr. Pruzsinszky János főigazgató úr útján társaságunk birtokába jutott annak a levélnek, melylyel nagynevű írója megköszöni a Budapesti Philologiai Társaság tiszteleti tagjává történt választását. A levelet 1901 márczius 9.-én adták fel Berlinben s másnap 10.-én érkezett meg a budapesti főpostára. Egész terjedelmében így hangzik:

Societati philologorum Budapestinensi
Johannes Vahlenus
S. P. D.

Necopinanti mihi sed pergratum accidit, Viri doctissimi, quod philologorum societatis Vestræ me sodalem honorarium esse voluistis. Cuius honoris in me collati testimonium cum diploma insigni arte decorum tum litteras humanitatis plenas his diebus me accepisse lætus profiteor. Voluistis autem decretum Vestrum, quo plus etiam valeret, cum eo tempore coniunctum esse quo mihi septuagesimum ætatis annum assecuto una cum discipulis quibusdam meis aut Berolinensibus aut Vindobonensibus benignitatis Vestræ gratulationem afferre liceret.

Quarum rerum facere non possum quin cumulate gratias agam, primum ei quem haud cunctanter sententiæ Vestræ auctorem agnosco, Præsidi societatis Vestræ dignissimo, Viro omni ingenii ac doctrinæ laude ornatissimo, qui me singulari quadam benevolentia ab eo usque tempore quo mea qualicumque disciplina usus est prosequi non desiit, tum iis si qui etiamnunc, ut scribitis, post tot annorum intervallum inter vestros sodales sunt qui me Vindobonæ iuveniliter litteras antiquas profitentem audiverunt comiterque mei memoriam retinuerunt, denique omnibus quotquot Vestræ societatis sodales consilii mihi honorificentissimi participes fuerunt.

Societati autem Vestræ, immo nostræ, iam ita cupio ut omnia bona fausta precatus spem lætissimam concipiam fore ut ea floreat perpetuo latiusque semper bonarum artium et humanitatis cultum intra fines patriæ et extra promoveat et propaget.

Dabam Berolini m. Martio a. MDCCCCI.

A boritékon:

Einschreiben.

An die philologische Gesellschaft
Budapest
zu Handen ihres Præsidenten
des Herrn Dr. Emil Thewrewk v. Ponor
Professors a. d. Universität

fr.
Abs. J. Vahlen. Budapest
(Ungarn)

Szigeti közül négyet és Schwarz Illést, a Közlöny szedőjét, a választmány direktóriumul kiszemelheti. Székely Istvánnak azt a felszólalását, hogy a hetet kijelölő népbiztosság a legmegfelelőbb négyet is ki tudná szemelni, Czebe és Révay visszautasították és a következő négy tagban állapodtak meg: Czebe, Révay, Trostler, Schmidt J. Ez a Phil. Társ. direktóriumának története.

2. Förster szerkesztő jelenti, hogy még ő adta nyomdába a már kész számot (a mely czenzurázva meg is jelent).

3. Titkár jelenti, hogy Czebe az iratokat visszaküldte, és bejelenti Czebe és Czebéné Toperczer Valéria tagok kilépését. A választmány a jegyzőkönyvek ideiglenes vezetésére Alszeghy Zsoltot kéri fel.

4. A választmány purifikáló bizottságot küld ki (elnök: Székely I., tagok: Vári R., Császár E., Szegedy R., Finály G. és Pintér J.).

5. Titkár jelenti Zindl Béla és Zsámboki Gyula tagtársak halálát.

6. A szerk. kérdésére a választmány kijelenti, hogy a régi összegre szállítja le az írói honoráriumot (ív: 48 K).

7. Pénztáros jelentése szerint bevétel 13,360·36 K, kiadás eddig 8,551·52 K.

* * *

— A Budapesti Philologiai Társaság 1919. okt. 25-én *felolvasó ülést* tartott. Tárgya *Tolnai Vilmos* felolvasása volt Arany János Vojtina-leveleiről. — Utána a választmány ült össze. Jelen voltak Heinrich G. elnök, Papp F. titkár, Némethy, Gyomlay, Székely, Vári, Thienemann, Császár Elemér, Császár Ernő, Négyesy, Förster, Incze, Tolnai, Zlinszky, Hornyánszky, Alszeghy, mint jegyző. — A jegyzőkönyv felolvasása után Császár Elemér tesz jelentést a purifikáló bizottság működéséről. A választmány a teljes jelentésről a közgyűlést előkészítő választmányi ülésen fog dönteni.

* * *

— A Budapesti Philologiai Társaság 1919. decz. 13-án *felolvasó ülést* tartott. Tárgya *Hornyánszky Gyula* felolvasása volt: A polis fogalma. — Utána a választmány ült össze. Jelen voltak: Heinrich elnök, Papp titkár, Ferenczi, Gyomlay, Incze, Finály, Thienemann, Hornyánszky, Tolnai, Huszti, Förster, Zolnai, Vári, Székely, Némethy, Alszeghy.

1. A pénztáros jelentése szerint készpénzben van 356·64 K, nyomdai tartozás 1500 K, az alapítványoknak való tartozás 1290·50 K.

2. Förster jelenti, hogy államsegélyül 15,000 K-át folyósítottak a Társaságnak.

3. Papp titkár előterjeszti a V. K. M. leiratát, a mely feleletet kér a tudományos folyóiratok biztosítására irányuló tervének kérdésére. A pénztáros feleleteit a választmány elfogadja.

4. Pénztárvizsgáló bizottság tagjaiul kiküldi a választmány: Székely elnöklete alatt Gyulai és Huszti vál. tagokat; a jelölő bizottságba Vári, Császár E., Finály, Némethy tagokat, a szerkesztőt és az első titkárt.

5. A közgyűlést januárra tűzi ki a választmány; előkészítésére az elnökséget kéri fel.

6. A titkár jelenti Bayer József halálát.

BAYER JÓZSEF.

1851—1919.

Az 1919 ik szörnyű év egy téli délutánján sírba tettük a magyar philologiának egyik legjelesebb munkását, Társaságunk alapító tagját, Bayer Józsefet. Bayer József a mienk volt életében, a magyar tudományé, az volt halálában is; a gyász, a veszteség mienk, szinte osztatlanul. Hű nő és szerető gyermekek nem zokogtak koporsója mellett, mert társtalanul, rideg magányban élte le hatvannyolcz évét; szülővárosa, melyhez ifjúkora óta haláláig mindig vissza-visszaszállt gondolata, idegen martalóczoktól megszállva, talán nem is tudta, hogy elvesztette hű fiát: nincs más, a ki megsirassa, mint mi, társai, páratlanul kitartó, feledhetetlenül önzetlen tudományos munkásságának tanúi.

Ha volt magyar tudós, a ki egész életét a tudománynak szentelte, Bayer József volt az. A mi a többi ember szívét megdobogtatva, az ábrándok csábító képét varázsolja szemük elé: dicsőség, hatalom, anyagi javak, azt ő mint hiú, üres értékeket megvetette, és valamint idejét és erejét, akként érzéseit és gondolatait is egészen a magyar tudományosság, a magyar irodalomtörténet emelésére fordította. Szívének csak egy szerelme volt: a magyar dráma, s még tudósnál is ritka czéltudatossággal, elméjének minden rezdülését erre a tárgyra irányította. És czélt ért. Több mint egy emberöltő megfeszített munkájával, a szórakozásra, pihenésre, üdülésre szánt órákat is meglopva a tanulmány számára, három hatalmas műben, hat nagy kötetben megírta a magyar színészetnek és a magyar drámának fejlődését és Shakespeare drámáinak magyarországi történetét. Három piramis ez is, nem «egekbe nyúló», mint Széchenyié, de szilárd és megingathatlan; követi ő maga fejtette és faragta s maga emelt belőlük hatalmas építményt. Művei a magyar drámaírás történetében útjelzők; mint nagyszabású összefoglalások és mint minden további kutatás kiindulópontjai daczolni fognak az idővel. A mit dolgozott, az tiszta philologia, a szónak legnemesebb értelmében: a letünt nemzedékek művészi alkotásainak reconstructiója, abban a szeretetben foganva, melyet az igazi tudós érez, ha a múlt szellemi kincseivel foglalkozik. Nem impresszionista kritikus volt, a kinek a műalkotás csak ürügy, hogy a maga eszméit és érzéseit kifejtse, hanem philologus, a ki nem magának, hanem az írónak akart emléket állítani. Jelszava az igazság volt és nem a szépség, eszközei, melyekkel dolgozott, a tények, adatok, bizonyítékok, nem pedig a csengő szólamok. Mégis — vagy épen ezért — tudományunk sok csillogó szelleme már régen puszta névvé fog halványodni, mikor Bayer József munkái még mindig eleven tényezői maradnak a tudományos életnek, s az a becsület és tisztelet, mely életében *az embert* övezte, erőben meg nem csökkenve övezi majd, holta után évtizedekkel is, *műveit*. A vérszerinti utódok helyett, mert a gyermekáldástól megfosztotta Bayer Józsefet a sors, szellemének szülöttei, könyvei, fogják kegyelettel fönntartani nevét. S a könyvek között nincsenek hálátlan Reganok és Gonerilek, azok mind szerető Cordeliák!

Olyan siker ez, mely csak a választottaknak jut osztályrészül. De vajjon a folytonos munka, az alkotásnak állandó izgalma nem rebbentette-e el attól a könyvekkel megrakott két szobától, melyben Bayer József élt és dolgozott, a derűnek, a boldogságnak aranymadarát? A ki felelni tudna rá, az már némán, hidegen nyugszik a budai hegyek poetikus lejtőjén, s az a világ, a melybe a test bilincseit szétfeszített lelke tért, nem ismeri a földi lét problémáit. Nem ismeri? Vajha úgy volna! Akkor a mi nemes

Egyetemes Philologiai Közlöny
1919. jun.-dec.

Bayer József

Bayer *József*, irodalomtörténetíró, *1851, †1919. Kivált a magyar dráma történetével foglalkozott. Szerkesztette a Magyar Shakespeare-Tárt, kiadta újból Déryné naplóját. Legfontosabb művei: A *nemzeti játékszín története* (2 köt., 1887); *A magyar drámairodalom története a legrégibb nyomokon 1867-ig* (2 köt., 1897); *Shakespeare drámái hazánkban* (2 köt., 1909).

Uj Zsák Lex.

III. K 771. l.

megírva

Bayer Josef

postó

Temesvár

1802

LykaMagyműl800-50

331 l.

Kláver Péter		Izraelita: Elul 22.
Csütörtök **10** Toldi Miklós		Protestáns: Erik Görög: Menodóra Izraelita: Elul 23.
Péntek **11** Protáz		Protestáns: Teodóra Görög: Teodóra Izraelita: Elul 24.
Szombat **12** Mária neve	Nap kelte 5 ó. 33 p. — Nyugta 18 ó. 19 p. 37. hét 1936 **SZEPTEMBER** 30 nap	Protestáns: Guidó Görög: Antonóm Izraelita: Nezavim

Bayer Joseph
*1750

Ltáb III. 75
IV. 148

T. 2672.

lt [redacted] kovács a beteg lovat
, mig a háttérben lovat patkolnak.

H

24.1 : 20.2 cm.

Ø Bayer József

festő XIX. sz.

l.

B. Bakay Margit

Györgyi (Giergl) Alajos

Bp. 1938. 15. l.

Alajos

Györgyi (anyjának

testvére. Működése-

ről semmi adat.

Atonosa temesvári

Bayer Józseffel?

MÁRIACSALÁD

Zádatemplom

Kéne VV 1860, 432 l.

M. D. K.

BAYER József festő, Temesvár

1794-től Temesvárt dolgozott,
1802-ben temesvári polgár

Garas XVIII. k. 209. l.

M. D. K.

BAYER József festő"
1750 - 1814

Sanas XVIII. N. 209. e.

— Ahogy a magamfajta munkásemberhez illik.

— Én pedig azt hittem, hogy lumpolsz, mint afféle szalmaözvegy és valami vídám kompánia miatt nem nézel felénk se. De hát ha így van, annál jobb. Könnyebben szentelhetsz nekünk egy kis időt, amivel Sárinak is örömet okoznál, Katicának is, nekem pedig nagyon megkönnyítenéd a helyzetemet.

— Micsoda helyzetedet?

— Hát tudod, ezt a három asszonyt folyton kísérgetni, mindig velük lenni, színházban ülni a kedvükért, fene unalmas dolog magamfajta embernek. Te egy kicsit felválthatnál néha...

Péternek borzadozni kezdett a haja erre az ötletre. Még csak az kellene — gondolta — hogy én a három Boldizsár-nővér lovagjává szegődjem! Na hiszen! Ezt próbálnám csak aztán megmagyarázni Lujzinak. Ezt azonban nem mondhatta meg Fricinek így, nyersen, meg aztán, ha szívességképpen kérték tőle, bajos is volt visszautasítani. Szerencsére támadt egy mentő gondolata:

— És te azt hiszed, — kérdezte komolyan, — hogy én segédkezet fogok nyújtani ahhoz, hogy lerázd a nyakadról a családodat és elszökhess a kaszinóba kártyázni?

— Na, na! — mondta Frici mosolyogva. — Arról szó sincs! Hiszen nem úgy értem, hogy én megszökjem, ha te ott vagy. Csak... unom már a folytonos színházat. Ma estére is páholyt akartak venni a Nemzetibe, ahol valami unalmas operát játszanak. De ha te jössz, akkor lemondanak róla. Gyere hát velünk vacsorázni az Arany Sasba...

Ennek már nem lehetett kitérni. De nem is akart. Különben is megnyugtatta, hogy Katica is itt van, meg Juci. Hát ő lehetőleg azokkal fog foglalkozni, — gondolta.

Hanem persze, Sári nélkül csinálta a számítást s mire odament az Arany Sasba, már nagy társaságot talált együtt, egypár megyebeli ismerőst, két fiatal konzervatív képviselőt és — Sári mellett egy üres helyet. Frici azonban nem volt ott.

Nagy hozsannával fogadták és Sári azonnal odaültette maga mellé.

— Lásd, vártalak és gondoskodtam számodra helyről is... Pedig már nagyon haragudtam rád, hogy felénk se nézel, hanem aztán Frici megmagyarázta, hogy nem kaptad meg az értesítését.

Péter körülnézett:

— Hol van Frici?

Sári vállat vont:

— Bizonyosan nagyon jól jár neki a kártya. Vagy nagyon rosszul. Azért nem tudja otthagyni. Mert neki mind a kettő ok arra, hogy tovább játszszék.

— Hát megint játszik?

— Nem megint. Állandóan.

— Borzasztó ez! — szólt Péter. — És nem lehetne rávenni, hogy abbahagyja?

Sári sóhajtott:

— Megpróbáltam már vele mindent. Szépszót, könyörgést, veszekedést, fenyegetést, elájulást: mindent. Nem használt egyik sem. Már belefásultam.

— De hát mégis! Mi lesz vele? Hiszen így el fogja veszteni nemcsak a saját vagyonát, hanem a tiedet is!...

Sárinak ideges remegés futott végig a testén és a fejét lehajtotta a tányérja fölé. Mikor újra felemelte, a szeme könnyes volt.

— Mit csináljak! — sóhajtotta, majd hozzátette szinte súgva: — Nagyon szerencsétlen vagyok!

Péter érezte, hogy támad fel szívében a szánalom ez iránt a szép fiatalasszony iránt, akit eddig léhának és gondtalannak tartott, s akiről ime kisül, hogy martír. De tudta, hogy a szép asszonyok iránt érzett szánalom a lejtő széle. Nem szabad rálépni, mert könnyen lecsúszik az ember. Okosabbnak vélte, ha hallgat, csak a fejét ingatta szomorúan:

— Ejnye, ejnye!

— Magamért nem bánnám, — mondta az asszony, — de a kis fiam... Nem is szeretek rágondolni...

Péter legyintett:

— Azt nem kell félteni. A mostani Szervácz majoresconak nincs gyereke. Utána Frici következik, azután pedig a Frici fia...

Sári tágranyitotta a szemét:

— Azt hiszed?

— Nem: hiszem! Tudom!

— Ezt nekem Frici sohasem mondta.

— Pedig így van. — Elmagyarázta a Szervácz majorátus örökösödési rendjét és hozzáfűzte: — Frici talán azért nem akart erről beszélni, mert a bátyja még elég fiatal ember, aki könnyen túlélhet mindnyájunkat.

Folytatjuk

Boldog gyerek — szegény gyerek

Boldog gyerek boldog haptákba áll,
Boldog háznépnek büszkén szalutál,
Két szeme láng, két képe rózsaszál.
Hátán iszák, kezébe kalamáris,
Siet, a gyár tutúl, hét óra már is,
S először mén ma iskolába,
A keze tiszta s füle, nyaka, lába, —
És föltehette az új kalapot!
Kezet csókol, sebtin mond jónapot,
S toppant, hogy őt ne kísérgesse senki,
Maga is el tud iskolába menni.

Hátra se nézne a kerek világért,
Se meg nem állna senki szép szaváért.
Boldog fiam, menyem szemmel kisérik
Boldog fiuk, szemmel amíg elérik.
— Szegény gyerek! — sohajtok idelenn
Utánad, az első emeleten,
A muskátlik napsugaras közén:
Véremnek vére, lenhajú szöszém,
Talán utósó unokám, —
Ki térgyeim szárnyas lován
Tanultál szállni, szállni, szállni,
— Szegény gyerek! ma köll neked
A szárnyaidtól mindörökre válni...
— Szegény gyerek! ma köll neked
Rabságba, szolgálatba állnod
S mátul fogvást az életet
Csengetyűszó szerint csinálnod.

— Szegény gyerek! — csendítenek,
Az iskolátul ide hallom,
Mingyárt olvassák a neved,
Te szárnyavesztett kis galambom.
S vén szolga én, ősz fejemet
A muskátlik fölébe hajtom.
— Szegény gyerek! — könnyem pereg
Piros muskátlik levelére, —
Múló sugár, futó szelek
Fölisszák, fölviszik az Égbe...

Móra István

Szántás. Bayer József rézkarca

Ez pedig az öreg úrtól elismerésszámba ment, amivel nem sokan dicsekedhettek.

Lujzi mindennap válaszolt. Irt a háziesményekről, a kis fiúról, de főképpen és legtöbbet a politikáról, kritikai megjegyzésekkel kísérve minden hírt és minden felszólalást. Sáriékról sokáig említést se tett a leveleiben, egyszer azonban, úgy december tizedike táján azt írta:

— „Frici meg a felesége tegnap Pestre utaztak. Együtt mentek Katicával, meg Jucival. A gyerekeket mind itt hagyták az anyjuknál. Ez is rájuk vall. Azóta már bizonyosan beszéltél is velük . . .“

Amire Péter még aznap válaszolt:

— „Friciéket még nem láttam, de nem búsulok miatta. Minél később találkozom velük, annál kevesebbet kell velük lennem.“

Másnap azonban délelőtt, — Péter otthon volt, mert aznap nem volt ülés a házban, — kopogtattak az ajtaján és belépett hozzá Frici.

— Na, te ugyan szíves egy rokon vagy! — támadt rá tréfásan. — Harmadnapja, hogy megizentük, hogy itt vagyunk az Arany Sasban, keress fel a vacsoránál, és te még a füledbotját se mozgatod. Ma azonban nem szabadulsz meg tőlünk. Velünk kell vacsoráznod!

Péter mentegetődzött, hogy nem kapta meg a híradást.

— Pedig én magam mondtam meg a kapusnak. Hétfőn éjjel . . .

— Bizonyosan az éjjeli portásnak szóltál. Az velem sohasem találkozik.

— Mi az ördög? Olyan szolíd vagy?

MDK

Bayer József

Magyar rézmetszetek a XIX.sz. elején. Művészet 1906. 7o.l.

BAYER KÁROLY, kékfestőmester

Bajor Agost, festő és grafikus művész édesatyja volt. Esztergomban dolgozott. Fia is ott született 1892-ben. 185.old.

ZOLNAY LÁSZLÓ: Bajor Ágost festőművész emlékezete 185.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960 Bp. 1960

BAYER Károly epitá

Kassa, Jogakadémia, 1894

Szönyi 1996 115. ds ll

egy két évvel korábbi, nagyméretű festménytriptihonjának sokszorosított variációja, és annak a művészeti törekvésnek talán egyik legjelentősebb darabja, amely a maga harsányságával egy specifikus tokiói stílus megteremtésén fáradozott.

A konceptuális művészként jelentős *Takamatsu Jiró Perspektivikus padok* című alkotásával szerepel. A korábban fehér vásznakra csak árnyékok festésével híressé váló művész a 60-as évek második felétől a térrel foglalkozó művek sorozatát készítette, amelynek jellemző darabja a kiállított munka. *U-Fan Lee* a Mono-ha iskola egyik legjelentősebb tagjaként a 60-as évektől installációival az anyagok egymáshoz való viszonyát, festményeivel pedig a festészet mibenlétét firtatta. A Budapesten látható késői litográfiái elsősorban érzékenységükkel tűnnek fel a látogatónak. Sajnos ebből a körből kimaradt *Arakawa Shusaku*, aki festményeken és szitanyomat-sorozaton kutatja a nyelv és a műalkotás viszonyát.

Mindezek mellett meg kell említemert az alkotások mögött nem vesszük észre minden esetben a hovatartozást, csak a technika mívességéről ismerünk rá az alkotó érdeklődésére.

■ *PETRÁNYI ZSOLT*

Az ELEKES-csillagkép

ELEKES KÁROLY KIÁLLÍTÁSA

Ezen a kiállításon talán csak a választott cím Made in Hungary — a sikerületlen. Lecsupaszító és jellegtelen egy korántsem tartalmatlan és különlegesen jellegzetes tárlaton. *Elekes Károly* egy belső millecentenárium vízióját mutatja be, egy olyan látványegyüttest, amelyben egyszerre jelenítődik meg nemzeti érzés és annak ironikusan eltorzult változata, világmítosz és utcai zsibvásárvilág.

A néző sötét kiállítóterembe érkezik, amelyben 7, sajátos rendben elhelyezett kukaszerű tartályt érzékel a félhomályban. A kukák sorrendje — mint később felismerhető — a

megírva

Bayer Károly
építész
szül Győr 1861
Végzett a ~~münchenni~~ Bécsi
műegyetemen.
Az oklevél honosításának
éve 1886

Névjegyzműegyetem 208 l.

Nagy-Várad.

A középtért elfoglaló vár
malom köti le figyelmünket, az
rülvett erőd van. Felirata:

WAR

Rm., mér. a vk. 5.8: 11.4

140-95

Bayer Kristóf

ötvös

Pozsonyban született, XVIII. 27

Bayer Kristóf, ötvös, Pozsonyban született, 1735 febr. 27-én iratkozott be.

Fleischer Bécs 30. l.

Vácz.

A középtért a bástyákkal
égő vár foglalja el; az előté
utat lovas katonák élénkitik;
jobbra Novigrád látszik. Feli
mely fölött mértani ábra van:

WEITZE

fölül bal jobbra: 108.
alól középütt: fff.
a lap hátán a Funffzehende A

Rm., mér. a rl. 17.4:

131-9

M.D.K.

Bayer Lajos, bpesti építész

1000 pengős első díjat nyert a győri szegényház terapályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

jan. 25. sz. 8. old.

Bayer Lajos MDK

I. dij

A győri szegényház tervpályázata.
A Magyar Mérnök és Épitész Egylet Közlönye
1928. II. 19.54.o.

Bayer Lajos, Nagykanizsa MDK

Josef Reichel-dij 1864, 1872

Bécsi képzőm. szadémia magy. ösztönd. névsora
Fleischer. Bécs. 1o4. l.

HOK

Bayer Lajos épitész

Egyleti közlemények. MMÉKözl 1929. IV;14. 1o3 l.

MDA

Horváth Tibor és Bayer Lajos, ép.-k

tervét megvették a fővárosnak a Németvölgyi
ton, Róna uccában és Kisfaludi uccában épitendö
bérházainak tervpályázatáh.

Becz Jenö müépitészé A fövárosi kislakás-terv-
pályázatok.
Képzömüvészet. 1927. 3.sz. 17-19.l.

MDK

Bayer Lajos

pályadiját megvették

A pécsi ipartestület székházának tervpályázata. Technika és Közgazdaság. 1929. febr. 17.

MDK·

Bayer Lajos és Horváth Tibor építész

II. dij

A veszprémi Korona szálloda és szinház átalakitására ... Vállalk. Lapja, 1934. febr. 7. 5. l.

Bayer Lipót
festő és rézm.
Kismartonból, 1844-
ben 16 éves -

Bayer Lipót, festő és rézmetsző, Kismartonból, 16 éves korában, 1844-ben iratkozott be és 1845 júl. 21-én kilépett.

30

Fleischer Bécs 30. l.

1844
1.6
1828

Vácz.

A középtért a köröndökkel
város és vár foglalja el; a Du
Andrae-n kivágott fa és jobbra
a melyeknek egyike röpül, a há
épületei bontakoznak ki. Felir

WEI

alól jobbra: 17.

Rm., mér. a rl. 10.4: 1

LEOPOLD BAYER, vésnök

A Privilegierte Oxmx Oesterreichische National Bank 1854-ben júl.1-i keltezéssel kibocsátott 10 Guldenes bankjegyét Carl Josef Geiger rajzai alapján Leopold Bayer és Leopold Schmidt vésték, a szövegrészeket M.Friedt vésnök készítette. ₺ 62.old.

DR.KUPA MIHÁLY: Magyar és Osztrák bankjegyterve-zők 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXIV-LXV.évf. 1965.1966
Akad.Kiadó, Bpest. 1966

LEOPOLD BAYER, vésnök

A Privilegierte Oesterreichische National Bank 1858. márc.1-éről keltezett és, kibocsátott 100 és 1000 Guldenes bankjegyét Carl Josef Geiger rajzolta, de a 100 Guldenest Bayer és Leopold Schmidt, illetve szövegrészében M.Friedt, az 1000 Guldenest pedig figurális részében X.Steifensand vésték. 62.old.

Dr.KUPA MIHÁLY: Magyar és Osztrák bankjegytervezők 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXIV-LXV.é vf. 1965-1966
Akad.Kiadó, Bpest. 1966

megirva

Bayer (Pair)

Mátyás

pincelyjártó

XVI. a.

lásd okv.

o Kemo 274. l

Kemény Lajos

Kassai fegyver-
gyártok ról

AE. 1905. 274. l.

110. MATISSE, HENRI : Gitáros férfi.

BAYER LIPÓT, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.-Terézvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 1243.-Összeirási szám: 3513.- 47.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmüv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970.
Bp. 1971.

Melchior Bayer ötvös

Az Esterházy-Ünnepek ötvösanyagában szerepel strucc alakú, strucctojásból készült asztaldísze. Augsburgban készült a XVII. sz. első felében

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp. 1975.

498. old.

Bayer, Melchior

ötvös

l.

Csat-Frey Öst Kunstt.

XXIV. K.

156 l.

Österreichische

Kunsttopogr.

24. kötet

Alsókismarton hely
zsidó negedének 1795 után
ugyáépített zsidótemplomában,
a kincstárban van egy aranyo-
zott ezüstkehely (Becher) 24 cm.,
állati és növényi ornamentiká-
val, fenekén címerpajzs cherub-
fejjel (MB) mesterjeggyel. M. Bayer ? 1600
körüli időből

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
49

Mortillet, Chantre. Rapport sur la légende internationale des cartes préhistoriques. Toulouse,

Gűz

1 db.

BAYER, Michael, pozsonyi asztalossegéd

M.B., Tischlergesell

megh. 31 éves korában, Pozsony,
1844 júl. 15 [1844, 563 l.]

Pr.Z.

BAYER, Michael, pozsonyi asztalosmester

M. B., Tischlermeister, + 31 éves korában, Pozsony, 1844 július 15. (1844, 563.l)

Preßburger Zeitung
(Gerthner)

BAYER NÁNDOR, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozóknak névsora 1851-1950 közt
BAYER NÁNDOR, gyári munkás 1886-1895
Függelék, 297 old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Bayer Pál

Plakátja szerepel a kiállításon
A katalógust ld. Ék Sándornál

Politikai plakátok

Bayer Pál

Három évtized politikai plakátjaiból.

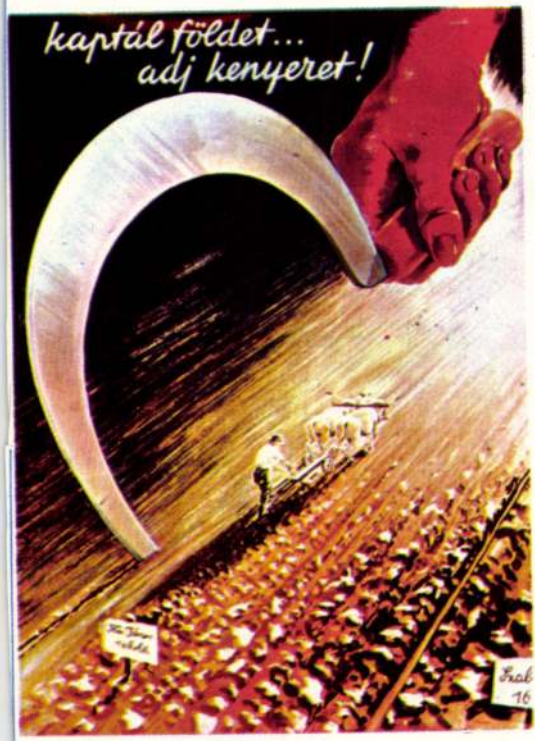

4 (1945)

Parasdalmi Szemle, 1945. ápr.

NÁCI-NÉMETORS
MEGSE

MDK

Bayer Pál

"Kaptál földet - adj kenyeret" c.plakát

Máté György:A magyar forradalmi plakátművészet utja Csillag,1956.X.évf. augusztus 362.l.

Bayer Pál

„Kaptál földet... adj Zanyeret!"

Magyar Kommunista Párt Szikra Rt 1945

58/84 cm.

– 5. reprodukció –

Politikai plakátok 1945-48

Bp. Kossuth Kiadó 1970

Bayer Pál opr

1945-ös plakátja
47 →

→ Sugár András

MŰVÉSZET 1985/7/4

Bayer

és Bernthaller Adolf Gusztáv építészek tervei szerint épült fel 1897-ben az óbudai Kisfaludy színház.

Hont Ferenc-Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969

2331.

magyar

Bayer Péter

címöntő

1721-22.

Nagydisznód

Schuller Zwei

326, 327. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

O Bayer Rezső

butortervező

1910 – 1915

Éimisk 1930. 81. l.

SZÉ

E

HE

Bayer Rezső

V. éves szakoklevelet kapott.

Éimisk 1915/16. 43. l.

id haja előre van fésülve, oldal szaká-
leberetvált. Nyakravalója felett szala-
viseli, egy elejű kabátja paszmánt
balcsipője felé szalag vonul. Mellét a
s álló gallérú köpenyének hajtókaja szé-
két sorban:

nd T.
sterreich etc. etc"
aphirt v....."
. G. Haase Söhne in Prag".

nagysága 22 c/m.

r° 1255.

Bayer Rezső

Belső épi tészeti nak
Diceret.

Éjmisk. 1913-14.

Bayer Róbertné

iparmüvész

Iparmüvészeti Társulat kiállitása - Iparmüvészeti Muzeumban - pazar mesőtövesdi terveseteivel szerepel.

Pesti Hirlap
1929.VII.14.

megírva

Bayer Róbertné

Mezőkövesdi terítő és falidísz, repr.

Magyar Iparművészet

1930. 7-8. sz.

á n y i G y u l a urna

zágos Bizottsága titkára

B u d a p e s t .

~~IV., Pál[illegible] u.10.~~

XI. Budafoki út 10/c.

Tétel-szám	Biztosított összeg koronákban	Kötvényszám:

itási feltételek.

kivéve — a tulajdonosi
rendelkezhetési jogosult-
zálogolás vagy zárolás,
k következtében változás
üködése megszüntettetik;
tárgyak bérbe adatnak,
rlő személyében változás
kötvényben megjelölteken
el, vagy ha a biztosított
társaság kártérítési köte-

hatályba lép, ha annak
zás tudomásulvétele után
biztosított fél a tőle netán

bá érvényben a biztosítást,
itási időre nézve arány-
zerint — de semmi esetre
ele — visszaadatik.

sított fél:
tésére és a kár csökken-
foganatba venni. A biz-
közben tett célirányos
sított tárgyak értéke ere-
a társaságnál biztosítva
gtéríttetnek;
et — még ha kártérítési
t írásbelileg bejelenteni;
előtt az illetékes hatóság
benyujtani, a kár kipu-
ról és terjedelméről, vala-
bizonyítékok hiányában
in a biztosított ártatlan-

an.

n huzhat kár esetében
düli célja az 1. §. értel-
mely a biztosított tár-
gos (közönséges) értéké-
t nyereség számbavétele
ében korosság, használ-
netelés, vagy más egyéb
tekintetbe vételével —

sított tárgyakat, illetőleg
tást kereső fél részéről
sított tárgyakra nézve a
értékét, hanem csupán
sára szolgálnak, de ama
s sem nem bizonyítják,

e csekélyebb az azokra
csekélyebb érték arányá-

e az azokra biztosított
n (pro rata) t. i. a biz-
itási összeghez miért
bbá valamely külön biz-
az értéknek bizonyos
biztositva, úgy a kárból

égett, valamint megsérülten vagy sértetlen megmentett összes biztosított tárgyakról részletes és lelkiismeretes kimutatást szerkeszteni és a kár történtétől számítva tizennégy nap alatt a társaságnak beszolgáltatni. Később támasztott igényeket a társaság nem tartozik tekintetbe venni.

A kimutatásnak, a 9. §. értelmében, a részletes értékadatokat tartalmaznia és a biztosított fél aláírásával ellátva kell lennie s benne sem valamely meg nem volt vagy elveszett tárgy elégett gyanánt fel nem sorolható, sem pedig valamely megmentett tárgy megléte el nem hallgatható.

A biztosított fél köteles adatai valóságát minden rendelkezésére álló bizonyítékkal bizonyítani s nevezetesen, ha készletekről van szó, azok mennyiségét és minőségét rendszeresen vezetett üzleti, raktári vagy gazdasági könyvekkel és leltárakkal kimutatni; a társaságnak pedig joga van mindezen adatok esküvel való megerősítését is követelhetni.

Azon esetben, ha a társaság a 10. §. alapján közös becslést foganatositott, mind a szakértők és elnök választására, mind pedig a becslés jogi következményeire nézve a 11. §. határozmányai irányadók.

Kártérítés.

14. §. A kárfelvétel megtörténte után szabadságában áll a társaságnak a megállapított kártérítési összeget a 16. §. értelmében a biztosított félnek készpénzben kifizetni, vagy a biztosítási tárgyakat ujra helyreállitani, illetőleg ezeket természetben megtéríteni. Nemkülönben szabadságában áll továbbá, megsérült ingó tárgyakat akár részben, akár egészben, a biztosított fél ajánlatában kitett vagy a szakértők által megállapított értékben átvenni, vagy csupán a bennök esett kárt a fennálló biztosításhoz mért arányban megtéríteni.

A biztosított fél nem követelheti, hogy a társaság a megsérült vagy megmentett tárgyakat a biztosított összeg kifizetésével magához váltsa.

Joghátrányok.

15. §. A kár története után egy év leforgása alatt a társaságtól el nem ismert vagy kereseti uton az illető bíróság (19. §.) elé nem terjesztett kártérítési igények, ama határidő egyszerü leteltével elenyésznek.

Ha az ajánlatbá valótlan vagy hamis adatok iktattattak, ha oly körülmények megemlítése, melyek a biztosítás megitélésére nézve befolyást gyakorolhattak volna, elmulasztatott, ha a biztosított a 8. §-ban eléje szabott kötelességek valamelyikét nem teljesíti tökéletesen vagy ha a társaság, vagy ennek meghatalmazottja által a 10. §. értelmében kivánt okmányok vagy egyéb bizonylatok szolgáltatását elmulasztja, ha ugyanő a társaságot vagy ennek meghatalmazottját a kárt és annak okát, illetőleg hamis adatokkal félrevezetni iparkodott, vagy ha a 13. §. kivánatma ellen valamely meg nem engedett adatszolgáltatással vagy elhallgatással vét, avagy végre, ha a biztositási okmányban különös feltételképen kikötött elővigyázati rendszabályok valamelyikét nem foganatositotta, vagy valamely különös feltételt nem teljesitett, a biztositott minden kártérítési igénye elenyészik és pedig az illető káreset által érdekelve levő összes biztosításokra nézve.

Fizetés.

16. §. A kártérítési összeg, miután teljes mennyisége s a társaságnak annak kifizetésére való kötelezettsége mindkét fél beleegyezésével megállapittatott, tizenöt nap mulva, rendszeres nyugtatványra s az immár hatálytalanná vált kötvény (17. §.) visszaszolgáltatása mellett vagy Budapesten, vagy ama társa-

Bayer Róbertné

l.

Czak György

124. l.

tü Bizottság!

sz. rendeletnek van szerencsém
felügyeletével megbizott Bucek
ri főnöknek a teendőire vonatko-
zóval is kimeritően tájékoztat-

atban van a vár leltárát csak a
omban nevezettnek átadni.

.

Mély tisztelettel

Bayer Róbertné

iparmüvész

Iparmüvészeti Társulat kiállitása - Iparmüvészeti Muzeumban - mező kövesdi szőjteményával szerepel.

Magyarság
1929. VII 14.

M.D.K.

Bayer Róbertné /Mezőkövesd/

Vászonfüggöny himzett széle. Repr.

Az Orsz. Iparm. Társ.., a Baross Szövets. iparm. és háziipari kiáll. emlékalbuma. Bp. 1929. Szerk.: Györgyi Kálmán. 23. l.

MDK

Bayer Róbertné, Mezőkövesd

textil

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet, 1929, 133 l.

MDK

Bayer Róbertné

Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállitása.
Nemzeti Ujság 1933. dec. 6. 11.1.

BAYER, Sebastian, pozsonyi székkészítő

S.B., Sesselmacher

megh. 66 éves korában, Pozsony,
1846 május 12 [1846, 404 l.]

Pr.Z.

BAYER, Sebastian, pozsonyi székkévrítő

S.B., Sesselmacher, † 66 éves korában, Pozsony, 1846 május 12. (1846, 404 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Friedrich Wilhelm v. Bayer

nobrán

MDK

18. n. vegén sok nehot leírtett

Schönbrunnba.

Berman, Moritz, Österreich - Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien, 1884

88.

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

Franklin-Társulat nyomdája

BAYERLE Gusztáv művészettörténész

MEIL I. Bp.,1990

Bayerle Gusztáv (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1931. -): művészettörténész, nyelvész. * *Tan.*: 1960: Rochester Univ., művészettörténet diploma; 1963: Columbia Univ., bölcsészdr. * *Lh.*: USA. * *Publ.*: Archivum Ottomanicum.

M: 1. *The Detailed Register of the District of Novigrad of 1570.* (New York, 1969). – 2. *Ottoman Records in the Hungarian Archives.* (The Hague, 1972). – 3. *Ottoman Diplomacy in Hungary. Letters from the Pashas of Buda 1590-1593.* (Bloomington, 1972).

I: Bölöny.

Bebek János (Pestszentlőrinc, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1948. márc. 21. -): gépészmérnök, költő. * *Tan.*: Műszaki Egyetem, mérnöki oklevél. * *Lh.*: 1974-: Kanada. * *Karr.*: A szakmájában dolgozik Mississaugában. * *Publ.*: Szivárvány, Nyugati Magyarság, Arkánum, Magyar Műhely és Határok nélkül. Ant. (Toronto, 1979); Nyugati Magyar Költők Antológiája. (Bern, 1980).

M: 1. *32ASA.* V. (Toronto, 1980). – 2. *32ASA PLUSZ 8.* (Chicago, 1988).

I: KMIK. – Nyugati. – NyMa 1982/8. (Miska J.).

Bebrits Lajos (Teregova, Krassó-Szörény vm., 1891. dec. 14. – Bp., 1963. aug. 9.): újságíró. * *Tan.*: Bp., vasúti tisztképző. * *Lh.*: 1923-: USA, 1932-: SZU, 1945: visszatért Mo.-ra. * *Karr.*: 1928: az Új Előre szerk.-je, 1929: főszerk.-je, 1943-: az Igaz Szó szerk.-je. * *Publ.*: Sarló és Kalapács, Új Hang és Magyarok Amerikában. Ant. (New York, 1951).

M: *Tisztelt elvtárs!... U.S.A. v. U.S.S.R.?* (Moszkva-Leningrád, 1934).

I: MÉL. – Vasváry. – Kékesdi Gyula: Négy ország viharaiban. (Bp. 1967).

Beck Károly Izidor (Baja, Bács-Bodrog vm., 1817. máj. 1. – Bécs, 1879. ápr. 9.): újságíró, költő. * *Tan.*: 1833-: Univ. Wien; 1835-: Lipcse, bölcsészet. * *Lh.*: Ausztria, majd Németo. * *Karr.*: Élete nagy részét Berlinben és Lipcsében töltötte, de több ízben megfordult Pesten is. Írásait több magyar lap is közölte. * *Publ.*: Nord und Süd, Neue Freie Presse, Wiener Zeitung, Unsere Zeit.

M: 1. *Nächte. Gepanzerte Lieder.* V. (Leipzig, 1838). – 2. *Die fahrende Poet.* V. (uo. 1838). – 3. *Stille Lieder.* V. (uo. 1840). – 4. *Jankó der ungarische Rosshirt.* R. (uo. 1841, 1853. Berlin, 1870). – 5. *Saul.* Dr. (Leipzig, 1841; m. Nemzeti Szinház, 1840). – 6. *Gedichte.* V. (Berlin, 1844). – 7. *Lieder vom armen Mann.* V. (Leipzig, 1846). – 8. *Monatsrosen.* V. (Berlin, 1848). – 9. *An Franz Joseph.* V. (Wien, 1849). – 10. *Aus der Heimat.* V. (Dresden, 1852). – 11. *Mater Dolorosa.* Elb. (Berlin, 1853; m. Pest, 1864, 1900?). – 12. *Die Episte an der Zaren.* V. (H.n. 1854). – 13. *Juniuslieder.* V. (H.n. 1854). – 14. *Jadwiga.* V. (Berlin, 1863). – 15. *Österreich in Zwölfter Stunde.* V. (uo. 1868). – 16. *Täubchen im Nest.* Elégia. (Wien, 1868). – 17. *Still und bewegt.* V. (Berlin, 1870). – 18. *Petőfi Sándor Beck Károly tollában.* Beszélgetések. (uo. 1879).

I: Szinnyei. – Gulyás. – BLÖ. – DLL. – Várdy Huszár Á.: Karl Beck élete és költői pályája. (Bp. 1984).

Becker Henrik (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1902. szept. 7. -): nyelvész, egyetemi tanár. * *Tan.*: 1920-24: Lipcse. * *Lh.*: Németo. * *Karr.*: A lipcsei egyetem pedagógiai fakultásának tanára.

I: HN.

Becker Jakab (Cservenka, Bács-Bodrog vm., 1887. jan. 4. – Detroit, 1953. aug. 3.): ev. lelkész, újságíró. * *Felsz.*: 1911. * *Lh.*: USA. * *Karr.*: 1911-: Detroit lelkésze, a város képviselője Michigan állam törvényhozásában, 1914-: a Detroiti Magyar Újság szerk.-je.

I: Gulyás. – HN. – Vasváry.

Becze József (Gyergyóditró, Csík vm., 1929. okt. 5. -): költő. * *Lh.*: 195?-: Ausztrália. * *Publ.*: Katolikus Szemle, Nemzetőr.

M: 1. *Haragvó Isten előtt.* V. (Melbourne, 1974). – 2. *Tilók alatt.* V. (uo. 1978).

I: Vasváry. – Nemz 1974/293. (Galló G.).

Beczner Tamás; *Huszty Tamás* (1926. -): író. * *Lh.*: 1965-: NSZK. * *Publ.*: Új Látóhatár.

Bécsi Kurir: politikai, társadalmi hetilap. * *Megj.*: Bécs, 1924. jan. 27. 12 száma jelent meg. *Kiadó és laptulajdonos főszerk.*: Mayor József. *Fel. szerk.*: Zilahy László. *Szerk.*: Kasztor Ernő (Prága), Gellért Jenő (Pozsony), Bölöni György (Párizs), Neményi Vilmos (Jugoszlávia). * *Főbb szerzői*: Balázs Béla, Balázs Sándor, Farkas Antal, Frank László, Gömöri Jenő, Halmi József, Hatvany Lajos, Kaczér Illés, Kéméri Sándor (Bölöni Györgyné), Kőhalmi Béla, Krúdy Gyula,

Bayern
Bayreuth

M.D.K.

Bayern

Dallos Sándor: "Röntgenlelet" c. novelláját illusztrálta.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o. juli 12-18. III. évf. 28. sz. 2o. lap

M.D.K.

Bayern

"Tanulmányfej" cimmel repr. Körmendi Frim Jenő ajánlásával, amelyet a lap "Tehetségavatás" c. felhivására küldött be a müvész.

Szinházi Élet. Bp. 1932. szept. 11-17. XXII. évf. 38. sz. 97. lap.

M.D.K.

Bayern Béla

Rajzai és karikaturái a "Válogatott Vidámság" c. rovatban.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o. ápr. 19-25.
III. évf. 16. sz. 25. lap.

M.D.K.

Bayern Béla

Karikaturája "Tavasz" cimmel a "Válogatott Vidámság" c. rovatban.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1940. ápr. 26.-május 2. III. évf. 17. sz. 19. lap

MDK

Bayersdorf Erna szobrász

Istókovits Kálmán , gipsz

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek...tárlata...
Dunántul, 193o. nov. 23. 8 l.

MDK

dr.Engelné Bayersdorf Erna, szobrász

Nikelszky Géza: Tavaszi képtárlat a Vigadóban.
Dunántul, 1929. márc. 24. 7 l.

MDK

E. Bayersdorf Erna

Fiatal nő virággal, olaj
Akt, olajkréta
Gyermek portré, gispz
Gyermek ƥortré, gipsz
Vágy, gipsz
Dr. Perls Ármin képmása, gipsz

Pécsi Képzőművészek és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs, 1927. nov. 7 l.

anegyva

E. Bayersdorf Erna,

festő és nobrán, l.

Engel Róbertné

Baiersdorf Erna.

sára /500/, azaz ötszáz Pengő
re /2.000/, azaz kettőezer Pen
/1.500/, azaz Egyezerötszáz P
net"-re /1.000/, azaz Egyezer
gyarapitására /1.500/, azaz E
léki kiadásokra /1.649/, azaz
fillért, összesen tehát /13.1
venkilenc Pengő 66 fillért en
hogy ezt az összeget B o r b
tanácsosnak, mint a Műemléke
nak kezéhez /Budapest, V.ker.
lezettsége mellett utalja ki
terhére. Budapest, 1934. évi
ifj.báró Wlassics Gyula s.k.
A hivatalos

mi

megirvi

Bayhr Joseph

égető 1755

irod.

Schirek Holitsch

16, 129. l.

Baylos Zelma

Baylos *Zelma*, magyar származású szobrász és festőnő, *1867. Ifjan került Amerikába, ahol képmásokat fest és mintáz. Képviselve van a Newyorki Arts Club Museumban.

Uj Idők Lex

III. 771. l.

Kémet?

MARTIN BAYND, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből,--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
146.- Martin Baynd, Rosenau. 152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MDK

vitéz Bayor Ágost, festö

Téli világ Esztergomban.	Vizf.
Veszprémi részlet.	Tempera.
Miniatürportrék.	
Veszprém	Vizf.

MKTárs.Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll. Ep.Hücsarnok. Kat. 24.l.

Bayor Ágost

MDK

Veszprém, vizf.

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Bayor Ágost

MDK

Téli világ Esztergomban, vizf.

Veszprémi részlet, tempera

Miniatürportrék

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Bayer-Bayer Ágost

Mütérembiállítása

Pón. 1932. III. 13.

Bayer - Bayer Ágost

Mikszáth Kálmán

Et 1932. III. 13.

Bajor Bayer Ágost MDK

Az Árpádok esztergomi kápolnája, vizf. I-II.

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

MTK

vitéz Bayor Bayer Ágost, festő MDK

Kömüves lépcsö.	Vizf.
A rác templom.	Rézk.

Uj Szalon.-Tabán Kiállitása. 1934.máj. -1934. ápr.
Kat.

MDK

Bayor-Bayer Gusztáv

A Palermoi Dom, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 40.l.

MDK

Bayer-Bayer Gusztáv

A palermói dom, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 40.l.

ifj. Bayer Gyula

építész. A Tanácsköztársaság idején vett részt a fővárosi műemlékek felmérésében.

Barcsa Géza: Műemlékvédelem a Magyar Tanácsköztársaság alatt. Bp. 19[illegible]. 443-465. l. /Kny. Építés és Építészettudományi Közl./

453. l.

Bayer Róbertné

Munkájával szerepel az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállitásán.

N.U.933.XII.6.

MDK

E. Bayersdorf Erna

Fiatal nő, virággal, of.

Akt, o.kr.

Gyermek portré, gipsz

" " "

Vágy, gipsz

de.Perls Ármin képm. gipsz

Pécsi Képzm. és Mübar. társ. kiáll. 1927. nov.

MDK

Bayersdorf Erna /erdősi/

Portré, sz. rajz

Tanulmányfej, sz.rajz

N.Szal. tav. tárlat, 1913. ápr. 6. l.

BAYRAGHI János ácsmester

Eger, Szt. Mihály-templom 1702

Záptalmi stallum

M. Ért, 1993/3-4. 190.

19

A Magyarországi Evangélikus Egyház
Országos Elnöksége
tisztelettel meghívja Önt
az
Evangélikus Országos Múzeum
ünnepélyes felavatására
és
első állandó kiállításának megnyitására,
1979. július 27-én, pénteken 14 órakor
Budapest, V. Deák Ferenc tér 4.

Bayki István

A Mücsarnok 1927-es
tavasi tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. ?

MDK

Bayros Ferenc, festő

credeti rajzai és exlibrisei.

Illusztr. a 72. lapon

Szent György Cék XXIX. műv. graf. aukc. - 1919

szept. 29 - okt. 2. - A Gyűjtő. V. évf. - 5 m. - Kül. m. - 65. l.

MDK

Bayros Ferenc marquis

eredeti akvarellek és ~~xxxxxxxx~~ exlibrisek

A Gyüjtő, 5.sz. 1918. 188 l.

Bayros F.

MDK

Allegoria

Egyház és művészet.
Nemzeti Szalon 1919.

MDK

Bayros Ferenc márki

A Gyüjtő leközelebbi számainak részére cimlapot tervez

Krónika és naptár. A Gyüjtő, 1913. II. 1-2.sz. 45.l.

MDK

Bayros,Marquis Francois de.

A gyüjtő Bayros albuma Bp.É.n. A Szent-György Céh kiadása. lo.heliogravure

6 külön mellékelettel. 17.sz.pld. Bayros s.k. aláirásával. Ér.félpergament-mappában.

Dr. Szemlér Lőrinc:gyüjteményének aukciója. Bp.1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk. sz.melléklete,62.l.

Bayros, Franz von

(1866-1924)

„Akt pávával" Vízfestmény és tempera papíron 32x31 cm J. l. f. Bayros

Védett

Kikiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 52. Képaukció katalógus Bp. 1980. szeptember

Barola
Barovsky

BAZÁNTH IVOLA
2002. 03. 04. MAGYAR HÍRLAP

Válogatott riportfotók tárlata

Március nyolcadikáig látható a 168 Óra című hetilap fotórovatának kiállítása a MÚOSZ székházában az Andrássy út 101-ben. A négy szerző Bazánth Ivola, Nehéz-Pozsony Kata, Simon Márk és Vancsó Zoltán munkásságuk legjavából válogatták riportképeiket. Képünkön Bazánth Ivola A Munkáspárt nagygyűlése című alkotása látható

gondolja? Bizonyára sehogyan. Csak jól (túlságosan is jól) megtanulta a Magyarhonban lassan általánossá váló alapelvet: a politikában nem mondani kell, hanem ellentmondani.

Ha törik, ha szakad.

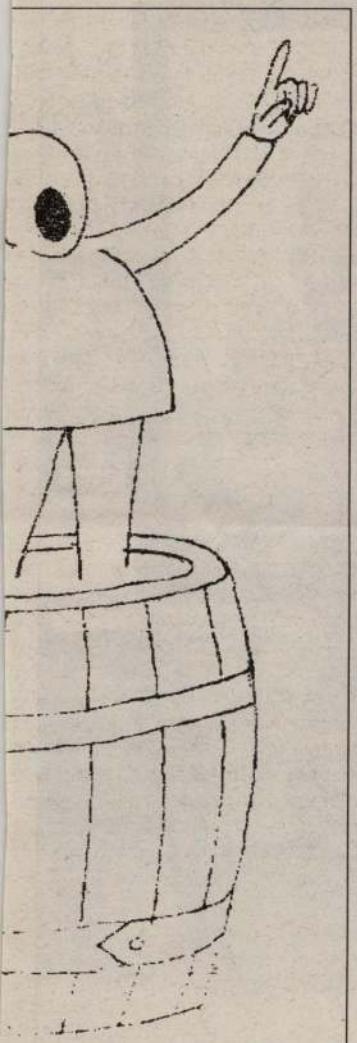

KAJÁN TIBOR RAJZA

nyok és helyi közigazgatási egységek működési föltételeit, hogy arányt alakítsanak ki az önállóságból valamit föláldozni kész föderáció hívei és a szuverenitást féltékenyen őrzők között.

Magasztos elvek, miközben az alkotmányozó konvent munkájával egy időben tart tovább a dulakodás a vezető szerepért. Az EU-ban évtizedeken át senki nem vonta kétségbe a francia–német dominanciát. Már csak azért sem, mert De Gaulle és Adenauer alakította ki, és tagadhatatlanul érvényesült a tekintélyelv is. A briteket viszont csatlakozásuk óta ez mindig bosszantotta, jóllehet soha nem érezték magukat meggyőződéses európaiaknak. Most azonban Londonban minden korábbinál jobban föltámadt az egyik vezető szerep megszerzésének vágya, amit meggyőződése szerint csak úgy érhet el, ha a franciákat és a németeket, – de legalább kettőjük közül az egyiket – megfosztják rangjától. Tony Blair fantáziáját ez olyannyira mocorgatja, hogy munkáspárti létére összeáll a konzervatív Silvio Berlusconival, aki maga is méltánytalannak tartja Itália „másodhegedűsi" szerepét. Mire így alakult a hatalmi vetélkedés, a német szociáldemokrata Gerhard Schröder is nagyobb érdeklődést mutat harmadikként csatlakozni a britek és az olaszok mellé; hangadó honi sajtója a jobboldali Die Welttől a liberális Süddeutsche Zeitungig máris örvendene a franciák hátrébb szorításával kialakuló új háromszögnek.

Ezzel máris német belpolitikai terepre terelődött az unió vezetésének esetleges megváltozása. Hogyne történne így, amikor Schröder potenciális ellenfele, a bajor keresztényszocialista Edmund Stoiber nem csak kancellár akar lenni az ősszel esedékes választások nyomán, hanem egyszersmind a nagy Németország tekintélyes nemzetközi képviselője is, akinek bizonyítania kell diplomáciai rátermettségét. Ha valakinek Európában, akkor neki igazán érdeke szüntelenül napirenden tartani a Benes-dekrétumok érvénytelenítését, hiszen talán Bajorföldön él a legtöbb valóban jogtalanul elűzött hajdani szudétanémet. Városszerte beszélik, magukat teljesen érthetően megnevezni nem kívánó szem- és fültanúkra hivatkozva, hogy a budapesti Fidesz-kongresszuson vendégeskedett Stoiber kérte föl Orbán Viktort, hogy Brüsszelben tegye szóvá a Benes-dekrétumok ügyét, még a részletekben is megállapodtak. Német kereszténydemokrata Európa-parlamenti képviselő teszi majd föl a kérdést a magyar kormányfőnek, neki csak válaszolnia kell. Így ha volt is magyar érdek abban a módban, ahogyan Orbán felelt, legalább annyira német is, még ha az egyezség két kölcsönös érdekű úriember baráti alkujaként jött is létre.

Csak úgy mellékesen, egészen természetes, hogy az Egyesült Államokat sem hagyja közömbösen a brüsszeli konvent, Európa világhatalmi felnőtté növelésének kísérlete. A tengerentúlt két érzelem jellemzi. Az első a bosszankodásé, hogy miközben az USA a nemzetközi terrorizmussal viaskodik, az unió szuperhatalmi álmokat dédelget. A másik a gúnyolódásé, hogy Európai Egyesült Államokat szeretnének teremteni, de mint a Newsweek kérdezte csakis európai kiadásában, sikerül-e ez valaha is?

A szerző lapunk publicistája. E-mail cím: vartib@mhirlap.hu

Bazala Béláné

Karácsonyi kiállitást rendezett az Iparmüvészeti Társulat, az Iparmüvészeti muzeumban. A Müvészet c. rovatban, -sign. nélkül- közölt kritika kiemeli az itt felsorolt iparmüvészeket:
Erdős Péter, Novák Arany, Zilzer Hajnalka, Kiss Ferenc, Bazala Béláné és Nagy Rezső.

Bazala Béláné viaszbatik munkái figyelmet érdemelnek.

A HÉT, Bp. 1920. dec. 15.
XXXI. évf. 37. sz. 574. lap.

özv.Bazala Béláné MDK

Batik

Millenarnok 1925 Iparművészeti Társ.Jubiláris kiáll.

özv. Barala Béláné.

Kassácsonyi kiállítást rendez 1928. dec. 11 – 1929. jan. 8. – ig I. Hatthy Miklós út 86. III. 2. alatt.

Nemzeti Ujság. 1928. dec. 11.

M.D.K.

Bazala Béláné

Batik teritő. Repr.

Az Orsz. Iparm. Társ., a Baross Szövetség kiáll. emlékalbuma. Bp. 1929.
Szerk.: Györgyi Kálmán. 41. l.

M.D.K.

Bazala Báné tervezése

Négy szivalaku himzett tüpárna. Repr.

Az Orsz. M. Iparm. Társ.., a Baross Szövets. iparm.
és háziipari kiáll. emlékalbuma. Bp. 1929.
Szerk.: Györgyi Kálmán. 24. l.

MDK

Bazala Béláné iparművész

Batikmunkáival szerepelt az Iparműv.Társ.
kiáll.-án.

Ybl Ervin: Az Iparműv.Társ.jub.kiáll.

Magyar Iparművészet, 1925. 173.lap

MDK

Bazala Béláné, ip.müv.

Himzett tüpárnák. Kép: négy szivalaku párna.
14c.1.

Tervezte és készitette.

Magyar Iparmüvészet. 1929. 14c.1.

Bozola Béláné

Országos Magyar Iparművészeti Társulat idegen-forgalmi emléktárgyak pályázatára bemutatott pályaművét elfogadták.

Budapesti Hirlap
1929 11.8

Bazda Béláné

iparművész

Iparművészeti Főiskolai kiállítása - Iparművészeti Múzeumban - batikmunkái vannak szerepel.

Magyarság
1929. VII 14.

Özv. Bazalo Béláné

iparmüvésa

Iparmüvészeti Társulat kiállitása - Iparmüvészeti Muzeumban - porpás mérsebalács szós hiszi-tetivel szerpel. -

Pesti Hirlap
1929.VII.14.

MDK

Bazala Béláné

Négy szivalaku himzett tüpárna tervezése és készitése.Kép a 140.old.-on.

Magyar Iparmüvészet 1929.

MDK

özv.Bazala Béláné,ip.müv.
Rákoshegy.

az utolsó vál. ülés óta rendes tagul jelentkezett.

Az O.M.Ip.müv.Társ. választmányi ülése 1916 jan.8.
MIP.1916 3-4.sz.

Bazala Béláné

Országos Magyar Iparművészeti Társulat
idegenforgalmi emléktárgyak rábgázatára
bennyitott rábgaműveit elforgadták. –

Magyarság
1929 11.8.

Basala Béláné

Országos Magyar Iparmuvészeti Társulat
idegenforgalmi emlékt tárgyak pályázatára
benyujtott pályamunkák elfogadták. –

Nemzeti ujság
1929 II. 8

MDK

özv. Bazala Béláné

textil

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet, 1929, 133 l.

ö.Bazala Béláné MDK

Batikozott selyemkendő, repr.

Magyar Iparművészet 1916. 49-50.o.

ögv. Bazala Bélané

a kiskunhalasi Csipkeház halasi csipkéinek tervezője.

Jonó Ákos – Vorák József: Halasi csipke, Kikunhalas, 1969 65 l

21 l.

Bazala Béláné

MDK

segély a miskolci ker.és iparkamarától 12o kor.

Limisk 1914-15. 84 l.

MDK

Bazala Béláné

vallás és közok. minisztérium, államsegély
200 K

Éimisk 1914-15. 8384 l.

megvan

Bazala Béláné, Ötv.

Batikolt bársony-
terítő
fenti műve
Repr.

Mihalik Gyula:
A batik. Bp. 1917.
III. tábla

HELYREIGAZ

A 164. lap utáni XXXIII. táblán a két pásztorbot leírása el

A 232. lapon 132 lapszám helyett 232.

A 271. lapon 309. ábra, Mária Terézia levele gr. Esterházy

helyett: *a Ratio Educationis publicae tárgyában* olvasandó.

A 284. és 286. lapok között a 323-dik ábra szám 325-re ug

A 312. lapon 3. sor felülről: Pyber Pál esztergomi kanonok

püspök († 1719) olvasandó.

ORNYÁNSZKY VIKTOR
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
DAPESTEN

Bazala Béláne Gábris Ilona

textil

1911 – 14.

Éinüsk 1930. 81 l.

Iparmüvészeti Iskola

Mikor és hol nüle-
tett. Kik vehak
tanárai?

St. 1887 nov. 30 Miskolc

tanára: Mihalik Gyula
Muhits Sandor
~~Szönyi S~~
Groh Istvan

18 23

SZÉ

E

HE

Barala Béla

l.

Czakó György

134, 135 l.

igazgató.

Barala Bělané

Éimisk 1914–15. 83. l.

Kultuszminiszte-
rium 200 k állam-
segély

Bazala Béláné

a miskolci keresk. és
iparkamarától 120 k

Éimisk 1914–15.
84. l.

ve Münchenben élt anyjával és
testvéreivel, igen szűkös viszonyok
között. Kevés sikerrel kísérelte
meg a színészi pályát, s főképen
színdarabok írásával foglalkozott.
Egyik munkája megjelenésének hálo-
gatása egy nyomdába vezette őt,
ahol megtanulta a könyvnyomo-
tatás technikáját, s itt jött arra

Bazala Béláné

a Miskolci Kereskedő és Iparkamarától 120 K. segély.

Évmisk 1913–14.

Escuela Urbana

Bazala Bělané

kultuszminisztériumtól

200 K. államsegély

Éjmisk 1913-14.

Bazaláné Gábris Ilona

A Hunidei pályázaton
150 K-át nyert

Éimisk 1912/13 26 l.

200 K államsegély
u. o. 27 l.

Barala Bélané ögv

a miskolci kerek.
és iparkamarától
120 k

Kimisk 1912/13
28. l

551. Ismeretlen festő.
A XVIII századból.

~~551.~~ I. Lipót.

Derékon alól (iglátható és jobbra fordu
ékköves gyürüt visel, parancsnoki pá
masztotta. Középütt elválasztott sző
omlanak, szemöldöke és szeme barna.
kötött piros nyakkendője és kézelője
Jobbra, a piros takaróval leteritett
országalma van. ↑ Felirata a ~~[illegible]~~ kép há
és ez alatt: M. C. M.

Vászon, méretei 103.5: 82
Lanfranconi Enea gyüjtemén
Átvétetett az 1895: V. 30-
No. 686).

↑ A háttér sötét fal oszl

551 (4

904: V. 3.

Barala Béláné ojo

a miskolci úpakamarátot 12 ok.

Kortimisk, 1911/12

24. l.

Római agyagtál VI. 283.

Bazala Béláné Ötv

Textilművészeti szakon II. díj.

Értimisk

1911/12.

23. l.

2890

3. N. V. Diaz.

(Sz. Bordeauxban 1807. augusztus 20-án. † Mentoneban 1876. november 18-án.)

Tájkép.

A kissé dombos vidéket sürü erdő boritja s csak a középtérben van egy kis tisztás. ~~Elől~~ Balról két fiatal s jobbról négy vén tölgyfa képez csoportozatot. A háttér felé út vezet, a melytől oldalt olyan alak látszik, mintha egy nő hajolt volna le. Az égbolt felhőzött, sőt itt-ott be is borult. Jelzése alól balra piros betükkel: »*N. Diaz.*«

Fa, méretei 32 : 44·5 cm.

1883: V. 256. — 1884: V. 161. — 1885: V. 161. — 1886: V. 161. — 1887: V. 161. — 1888: V. 161. — 1889: V. 184. — 1890: V. 184. — 1891: IV. 176. — 1892: IV. 176. — 1893: IV. 216. — 1894: IV. 3. — 1895: IV. 3. — 1896: IV. 3. — 1897: IV. 3. — 1898: IV. 3.

~~Vétetett 1880-ban. Magy. Képt. 381. Ltsza 264.~~

255

1900: IV. 3. — 1901: IV. 3. — 1903: IV. 3. — 1904: IV. 3. —

Bazala Béláné özv.

---

női osztály
5 hónap, jeles
tanár Moldován Béla

Iparrajziskola 1911.

T. 1199. II.

ıképe alatt A Templomnak Fundamen-
Fekvése szemlélhető. Felirata:

MATUM UJ TEMPLOM Déli Oldalának Rajzolatja.

45.2: 36.3 cm.

Bazala Pál

1728-ban Nagytapolcsányban telepedett le

H.Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX. sz.-ban. Muzeumi és Könyvtári Értesitő, 1918. 2.sz.

134 1.

126o-ban már állt. A XIV. század elején
szteletére szentelik. 1422-ben uj temp-
z-féle Információ térképén látható.
atio szerint Bágyon nagyrészt evangé-
isitati szerint a templom nagyrész
elyreállitják. 1834-ben kőharangllá-
ák és két uj téglapillérrel megerősi-
al együtt uj zsindelytetőt kap.
t a Müemlékek Országos Bizottsága
Az uj, gotizáló, vasbeton szerkezetes
tő alá. Felszerelése jelentéktelen,
áférhetetlenek, a toronyban nincs lép-

- A váci egyházmegye történeti név-
191 1.

varán szabad fa harangláb on harang,
in Ofen" felirattal.

Barala Pál

ötvös

1732 Nagytapolcsány.

Nyitraszerdahelyi származású,
Beszterczebányán tanult.

Kap magyarországi ötvösök 14 l.

Csutak Vilmos IX. 102

Barnalgette, a londoni közmunkatanács főmérnöke.
Endrei Walter: Pesti levegő.

Pest városi tanácsa a nagyobb gyakorlattal bíró londoni közmunkatanácshoz fordult segítségért. Ennek főmérnöke, Barzalgette nevéhez fűződik a végül is 100 évre megkerdett, 1906-ban befejezett mai csatornarendszer megtervezése.

Budapest folyóirat, 1988., 10., 10-old.

?

MDK

Bazalgette (építész ?)

Említve: a Morton-Bazalgette-féle (Budapestre vonatkozó) csatornázási terv.

Dr. Schmelhegger Árpád: Városépítés.
Városi Szemle, Bp. 1913. 10–12. sz.
1248. l.

Bayer-Szirmay Elisabeth

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-720
1982 MÁJ 15

fotó anyag

NEUE ZÜRCHER ZEITUNG

1021

Elisabeth Bayer-Szirmay: „Blanka", Öl, 1981

Was gibt es Neues in unseren Dörf

„Die Trinkwasserversorgung steht bei uns jetzt an erster Stelle", heißt es in einem Ort. „Mit der Fertigstellung des neuen ABC-Warenhauses, das in einigen Monaten übergeben werden soll, wird sich die Vorsorgung der Bevölkerung wesentlich verbessern", hören wir in einem anderen Ort, oder: „In diesem Jahr wollen wir noch 30 Grundstücke zum Bau von Wohnhäusern übergeben." Diese und ähnliche Auskünfte erhalten wir immer wieder, wenn wir uns nach den Plänen zur kommunalen Entwicklung des Ortes erkundigen. Das dies keine leeren Worte oder Versprechungen sind, davon überzeugen einmal die Tatsachen und zum anderen die Erzählungen der älteren Leute, die noch einen Vergleich zu früher anstellen können. „Wie gut, daß wir vor kurzem eine nagelneue Arztordination bekommen haben", sagte mir einmal eine schon betagte Oma, „da brauche ich nicht mehr in die Stadt zum Zahnarzt." Viele erinnern sich noch recht lebhaft an die langen „Fußmärsche", sei es zur Arbeit, sei es zum Markt oder zum Einkauf in die nächste Stadt. Ein Busverkehr wie heute war unbekannt.

Die Pläne zur Entwicklung der ländlichen Gebiete, inbegriffen Städte und vor allem Dörfer, die nach der Befreiung aufgestellt und an deren Verwirklichung fortlaufend gearbeitet wird, veränderten und verändern nicht nur das äußere Antlitz der Gemeinden, sondern sind mit wesentlichen Verbesserungen der Lebensumstände der dort Lebenden verbunden. Die Ansiedlung von Industriebetrieben im ganzen Lande, die Umgestaltung der Landwirtschaft, die Verbesserung des öffentlichen Verkehrs sind darauf gerichtet, den Unterschied zwischen Stadt und Land abzubauen und solche Lebensbedingungen für die Landbevölkerung zu schaffen, die ein Abwandern aus den Dörfern verringern.

Moderne Wohnhäuser, Genossenschaften und Dienstleistungen, neue Schulen, Kindergärten, Sportplätze — eventuell schon Schwimmhallen —, Altersheime usw. tauchen in immer mehr Dörfern auf. Wenn wir nun mal ganz konkret die in den Dörfern lebenden Nationalitäten betrachten, die ja an all dem Anteil haben, so ermöglicht manchmal erst ein neuer Kindergarten oder eine neue Schule die Einführung des Muttersprachunterrichts. Kulturhäuser bieten die äußeren Voraussetzungen zur Gründung von Chören, literarischen Bühnen, traditionspflegenden oder Tanzgruppen, ganz zu schweigen von den Auftrittsmöglichkeiten.

Über einen langen Zeitraum und von oben gesehen sind dies unum

negrova

Bazilides, ~~Barna~~

l. Basilides, ~~B~~.

HELYSÉG Szárgo

DÉNESFALVA.

VÁRMEGYE

Szepes.

ŐRZÉSI HELYISÉG

R. k. templom.

TULAJDONOS gr. Csáky Gustáv

SZAKCSOPORT

Szár

KOR

MÉRET

sz: 3

TÁRGY

Magdolna-oltár.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

A főoltár szekrényében közé
kisebb fülkékben pértanú szüzek
képeken a szent életének főbb mozz
lékoltárként szereplő Mária ol

Magdolna szobra 117
ezüst béléssel, fején levő arca
szintén arca átfestve. A ki
retől. /Schürer-Wiese./ XV. sz.

FÉNYKÉP, RAJZ

Basilides Sándor

/: Esztergom :/

Magy. Nemzet 83. VII. 16. r

Basilides Barna
festő

Magy. Nemzet 83. VI. 28.

Basilides Barna

/: Esztergom :/

Magy. Nemzet 13. VII. 1682

Bazilides/Bazilides/Barna, grafikus

--- ---

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Is
kola beiratkozott növendékei voltak 1922 és 1944 közt

Bazilides/Bazilidesz/Barna, grafika szakon 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Ipasmüv.Iskola/1880-1944/
oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Bazilidesz Barna, [ ] MDK

Művészetének forrása a Népművészet.

Nagy Tibor: Virágénekek a Jestett fatáblákon 514-518. old.

Élet és Tudomány, Bp. 1970. III. 13. XXV/11. sz.

Bázilides Sándor

Magy. Nemzet 83. VI. 28. sz.

Bazilidesz Sándor
Golgota, olaj
Pásztor lány, olaj

Keresztény iparosok orsz. Szöv. kiáll. 1942. márc.
3 l.

BAZILIDESZ Sándor

Goblen (repr.)

N.N. A 175 éves kéziró és iparm. gimn...

Művelt Nép. 1955. II. köt. 14. n. április 3. 4. old.

BAZIN

Kastély

HORVÁTH Hilda: Vázlat egy műgyüjtemény sorsáról.= Ars Decorativa, 13, 1993 221 - 226. ill.

Pálffy gyüjtemény

lyos ismétlődéseket tételezzünk fel. Repetitív motívumok sokasága alkotja a díszítést. Következésképpen a tárgy teljes alaprajzát — ornamentális rendszerével együtt — úgy állíthatjuk vissza, ha a töredéken meglévő részleteket az oldalsík mentén tükrözzük, s a 60 fokos körszegmens egészét addig forgatjuk, amíg visszaérkezünk a kiindulóponthoz. (19. kép) A spekuláció gyanúja alól a feltárás után készült fénykép tisztázza a rekonstrukciós eljárást. A felvételen a meglévőn kívül még három töredék látszik, s ráadásul az egyik pontosan úgy illeszkedik az ismert darabhoz, a levéldísz úgy folytatódik, s a szomszédos pillérsarok is azon a ponton jelenik meg rajta, mintha a fentebb leírt tükrözés eredményét látnánk.[32] (11. kép)

Mit jelent a töredéknek ez az „olvasata"? Először is azt, hogy minden bizonnyal egy szokatlan arányú pillérfő töredékéről van szó: 125 cm-es átmérője mellett a magassága még a 15 cm-t sem éri el. Annak, hogy nem egy kőből, hanem két, középen illesztett lapból készítette a kőfaragó, az arányokból is következő törési kockázat lehet ésszerű magyarázata.[33] Másodszor azt, hogy a szerkezet, amelyhez feltevésünk szerint tartozott, egy 13. század elején divatba jött monumentális támaszforma alapötletével mutat hasonlóságot.

Az építészettörténeti irodalomban általánosan elfogadott álláspont szerint a chartres-i székesegyház 1194-től épített hosszhajóját tervező építész egyik legjelentősebb leleménye a hengeres és nyolcszögletes formákat váltogató kötegelt pillér, az úgynevezett *pilier cantonné* kifejlesztése volt.[34] Az óriási pillérmagot Chartres-ban úgy veszik körül a hevederíveket és a főhajóban féloszlopkötegeket hordozó, karcsú függelékek, hogy szinte könnyed játékká varázsolják azt az „erőfeszítést", amelyet ezek a támaszok kifejtenek, egyszersmind domináns belső tagolást, szédítő vertikális sodrást adnak az épületnek. A tagolás monotóniáját a kiegészítő „oszlopocskák" lüktető formaváltásával

KBazovsky

BOGNÁR ATTILA

1085 BUDAPEST, HORÁNSZKY U. 13. II. EMELET
TEL./FAX: (36) - 1 - 267 44 91, (36) - 30 9221 796
WWW.BAZOVSKY.HU BAZOVSKY@BAZOVSKY.HU

Milos Alexander Bazovsky, szlovák festőművész
Stefan Mlynárik: Az elhelyezési Művészeti Galéria.

Milos Alexander Bazovsky: A nap áldása, olaj, 35 × 69 cm, 1950 k.

Művészet, 1988. febr., 43-old.

Az érzékelő szem

Türk Péter munkái

Bazovsky Milán Sándor, festő, 1899

lan festi népi motivumait az
eddigi egészséges mesztikus témákkal
szemben mind inkább a hegyek-
ben lakó ember pogányságot suro-
ló valóságos életének megnyilvánulá-
sai kezdenek előtérbe lépni képein
Szinei melegek magasan felrakott
festési modjá ornamens felületként

Marian Váross: Slovenské výtvarné
umenie 1918-1945. 96. 97. 98. 99. 100. old.
1960.

– 143 – M. D. K.

Bazovsky Milán Sándor, festő, 1899

mond mind amennyit a térna meg-
kívan. Mainte a sonalakra fektetni
a fő súlyt. A 30-években már fő-
leg a színekkel igyekszik kifejezni
gondolatait. Chagall határa mind
jobban előtérbe szorul képein. Ebben
az ny meglátasi abstrakt fortná-

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie
1918 – 1945.

1960. 96. 97. 98. 99. 100 old.

M. A. BAZOVSKÝ

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 80.

— 142. — M. D. K.

Bazovsky Milos Sandor, festő, 1899

ütlesse saját költői meglátásába
a 20-ének vége felé kezdődik Bazov-
sky második fejlődési fázisa, az
ő érdeklődése is ugy mit Benkác
és Alexyé a hegyekben lakó szlovák
nép élete és szokásai felé fordul.
Bazovsky elbeszélő, sokszor többet

Marian Váross: Slovenské výtvarné umen-
ie 1918-1945.
96. 97. 98. 99. 100. old.

- 141 - m. P. K.

Bazovsky Milán Sándor, festő, 1899

tanulmányait. Korai korszakában az impresszionizmos fél hajlott. Sol ismerte a magyar tájkép festőket, Pál László Szinyei-mérsét, de legjobban vonzotta Mednyánszky László művészete, aki korai műveire hatással volt. Rapsodikus temperamentumával a realitásokat keresete, hogy azokat át -

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960. 96. 97. 98. 99. 100. old.

 M. D. K.

Bazovsky Milán Sándor, festő, 1899.

Tanulmányait a budapesti képző-
művészeti akadémiáin kezte. Az 1918-as
szemenyek behívethezése után a prágai
képző művészeti főiskolára iratkozott
le ahol Bukovec, Pirner és Obrovsky pro-
fészerek tanítványa volt, rövid idén
belül átmert Kalvoda professor ma-
gán festő iskolájába és ett folytatta

Marian Vaross: Slovenské vytvarné umenie
1918–1945.

1960. 96. 97. 98. 99. 100. old.

T-146-, M. D. K.

Bazovsky milan Sándor festő, 1899.

1941, olaj, 98. old. „Élet" olaj, 1941. „Éjjel" olaj, 1945-46. a 424 és 425. oldal közötti szines tábla. „Tanácskozás" olaj 1929. 425. old. „a pelétyka" olaj, 1929-30. „Dětvai melodia" olaj, 1931. „Üllő asszony" olaj, 1932 körül. „a veszély" olaj, 1941. a 428 és 429. es oldal közötti szines tabla.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 96. 97. 98. 99. 100. old.

1960

- 145 - M. D. K.

Bazovsky milan Sandor festő, 1899.

hat. Bazovsky vezető egyénizég a je-
lenkori szlovák művészetben. Kö-
zép utat jelent Benka és Tull mű-
vészete között. — „Tragédia" olaj
1942. a 96. és 97. lap közöti szines tab-
ba. „Vázár" olaj 1931. körül. 97. old.
„Gazda", olaj, 1931-33. „Vörö hid, olaj

Marian Váross: Slovenské výtvarné
umenie 1918-1945.
1940. 96. 97. 98. 99. 100. old

megirva

Bazovský Miloš

Az Alacsony Krivány alatti Turányban született. Középiskolái elvégzése után Budapestre került s Réthynál látogatta első rajzóráit. A háborn után Prágában Bukovac dalmát festő tanítványa. Sokat járt külföldön, különösen Párisban. Képeit a külföldi és belföldi reprezentációs kiállításokon umtatta be.

Brogyáni Kálmán: Festőművészet Szlovenszkón. Kassa 1931. (102-103. l.
48.)

A Liptói vidék festőr tolmácsolója. Erőteljesen vakja fel vásznára szinhangulatait

TURÓCZI SÁNDOR KÖNYVTÁRA

HELYSZÁM:

SZAK:

SZERZŐ NEVE:

FORDITÓ NEVE:

KÖNYV CIME:

KÖTÉS NeME: ALAK:

KIADÓ: ÉV:

Bazovsky Milos

szlovák festő

Forum 1931 - 161.

és kv. 11.

~~nem Ellt~~.

Bazovsky Milos

BAZOVSKY MILOS KIÁLLITÁSA NAGYMIHÁLYON. Kassai tudosítónk jelenti: a Matica és a Zivena rendezésében junius 11-én nyilt meg Bazovsky Milos, a szlovák fiatal festőgárda egyik kiváló tagjának kiállítása Nagymihályon.

Művészet

1938. 18-19 sz.

Corítek

rohanjon bozontos ellenségére. De még mielőtt a harczra elhatározta magát, az egyik vadász golyójától találva, hang nélkül lezuhant.

Lábait összekötötték, karót huztak rajtuk keresztül s a vadászok diadalmenetben tartottak Keresztély udvara felé. Ott a fáradt, de igen örvendező vadászok falusias villásreggelit kaptak, s vadászszerencséjöket rum, pálinka és erős cognac fogyasztásával ünnepelték. A szoba melegében az izgató italok fejükbe szálltak és az alkonyat beköszöntével Keresztély és vendégei már meglehetősen felöntöttek a garatra.

«Hallod» szólt Keresztély felesége, a ki a zajongó társaság miatt nyugtalankodott «én nem türök házamban töltött fegyvert. Menj ki és sűsd el megtöltött fegyveredet.»

Keresztély óvatosan fölemelkedett simogatta Jalo hátát, érezte rajt Jegor ostorának nyomait. A félig részeg ember fejébe fölszállott a vér. «Nyomorult állatkinzó!» átkozódott vadul, s öklével megfenyegette Jegor házát. «Szegény barátom, meg akarlak örökre szabaditani az ő ostorcsapásaitól, kegyetlenségétől és zsarnokságától.»

És mielőtt a dolgot meggondolta volna, leragadta válláról a fegyvert, egy lövés és a nemes állat nyögve

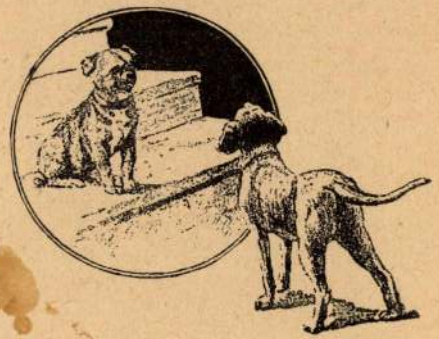

Bazovsky Milos

BAZOVSKY MILOS KIÁLLITÁSA NAGYMIHÁLYON. Kassai tudosítónk jelenti: a Matica és a Zivena rendezésében junius 11-én nyilt meg Bazovsky Milos, a szlovák fiatal festőgárda egyik kiváló tagjának kiállítása Nagymihályon.

Művészet
1938. 18-19. sz.

Bazovsky Milos

(*) **Bazovsky Milos képkiállitása Nyitrán.** Nyitrai munkatársunk irja: Tegnap nyilt meg a járási ház tükörtermében Bazovsky Milosnak, a szlovák festőgárda egyik legtehetségesebb tagjának gyüjteményes kiállitása, amelyen mintegy 30 olaj, pasztell és akvarelképet állitott ki. Bazovsky, mint ismeretes, legutóbb Pozsonyban rendezett kiállitást, melyről a kritika nagyon elismerőleg emlékezett meg. Nyitrán kiállitott képei — a művész legujabb alkotásai — kiforrott művészetről tanuskodnak és azt mutatják, hogy Bazovsky alkotóképességének teljében van. Témáit a szlovák nép életéből és a szlovák vidékből veszi és ez a témakör annyira megfogta a lelkét, hogy minden mesterkéltség nélkül tudja visszaadni kompozicióiban mindazt, amit a téma nyujtani tud, minden képén meglátszik, hogy szeretettel vetette magát bele a szlovák motivumok festészetébe. Biztos ecsetkezelése, éles meglátása, szinskálájának egyszerü, keresetlen költészete biztositják a kivánt hatást, melyet fejlett technikájával könnyen ér el, Mig tájainak eggyéolvadó bársonyos szinei, hangulatos tónusok mutatják művészi formanyelvének kialakulását, figuráiban a lélekismeret és a markáns jellemzés érvényesül. Néhány nagyvonalu művét dinamikus erő uralja. Feltünő, hogy sok pasztelljében a szinárnyalatokban változó barna az egyetlen szin és mégis olyan megkapó, hogy perceken keresztül lenyügöző erővel köti le a szemlélőt. Bazovsky ez alkalommal rendezte meg N[illegible]in

r-

ERZSI

űvészek

ES KIÁL

ől április 3

dij nincs

Bazovský, M.

koll. kiäll. a Essai
muzeumban.

Prager Presse
1931. dec. 5. (Junge
slovakische Kunst.)

Bazovský Alex. Miloš

szlovák festő

szül. 1899. jan. 11

Turanoch n/Váhom

Tanult Prágában, Budapesten, Párisban.

A turócszentmartoni szlovák umzeumban öt olajfestmenyet

Sprievodca

17, 18. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

P. Bazovský Miloš

1

Wagner Profil

53. l. 33. 34. t

untersetzte Figur des Verstorbenen
statt der gewohnten Engel die Auf
tafel den Krieger haltend, das übe
Wappen im Timpanon und unten auf d
nenseite des Sarkphags der schwung
Stil und die rhytmische Linienführ
sitzenden allegorischen Gestalten
Kardinaltugenden: Barmherzigkeit,
Wahrheit und Hoffnung. Das Wappen
grund folgt einer Tradition der un
Grabmalplastik Siebenbürgens, die
der Gotik, der Renaissance und sog
des Barockstils sich häufig darau
te - vonstilisierten Ornamenten /
Blattornamentik, Blumen und Fruch
umrahmte Wappen, und reiche Aufsc
geben. Ein eigenartiger Grabmalst
sich in XVII. Jahrhundert bei den
ausgebildet, oft mit vielen Einze
laden, oft die Polychromie zu Hil
Der beste zeitgenössische Bildhau
Sachsen, Elias Nicolai hat oft fü
sche Besteller gearbeitet. An der
Kolozsvarer reformierten Kirche i

BAZOVSKY, Miks A. (1899-1968)

Lussicza Lajos: Szlovák és magyar európai
- Új Mo. II. évf. 26.sz. 1992. jan. 31.
8.p. ill

Bp. Cseh-Szlovák Kulturális Galériája, 1992.

mben vett klasszikus szobrászatot és a pop artot, s indezt gipszdrapériák alakjában, az egyedülálló: yszerre lírai, szemtelen és fennsőbbségesen kiegyen- lyozott.

Egy másik adóssága a kiadványnak, hogy nem él zzal a lehetőséggel, hogy immár az utókor, az elmúlt úsz év műveit is ismerő mai ítész szemével beszéljen zokról a művészekről, akik akkor mindannyian ígére- k voltak. Ez azért is fontos lett volna, mert e korai unkák sok olyan művész esetében is háttérbe szorul- k, akik azóta is egyenletesen dolgoznak. Minden enerációnak nagyon fontos az első megszólalása, az ső mondanivalója: minőségileg más helye van az etműben és a kortörténetben, mint az esetleg értéke- ebbnek, mindenképpen kiérleltebbnek bizonyuló ké- őbbi műveknek. (Gondolom, ezért rendezik meg vente az elsőfilmesek nemzetközi filmfesztiválját is.)

Németh Lajos fogalmazza meg a korszak egyik na- yon fontos, Beke tanulmányában szintén nem érintett játosságát, hogy „...a 60-as években perdöntő az »itt s most« vállalása volt", mivel ez „egyszerre foglalt nagában egzisztenciális, etikai és művészi kérdést". zért lényeges ezt kiemelni, mert ha jól belegondo- unk, a magyar művészetben a *Nyolcak* óta először örtént meg, hogy egy generáció, bármennyire különfé- e művészi alkatú személyiségekből tevődött is össze, négiscsak egységes *élményanyaggal*, és maga előtt vala- niféle jövőt látva, bejelentett egy új művészeti korsza- ot. „Egyébként ez éltette a lengyel és magyar filmmű-

dottak művész tó: van-e ma, á által fémjelzet mellett olyan leírt, mai értele ként azonosíth

A kiállításre mivel a művek hoz képest túl gát. Erdély al

BAZOVSKÝ, Miloš

SZABÓ Lilla: Milos Bazovsky képei. V. 41 - 43.

kiáll. Cseh és Szlovák Föderativ Köztársaság Kulturális és Tájékoztató Központja, 1992 jnuár 23 -

Lissák György 56, 1672, 2800
Lisztes István 2101
id. Litván György 110, 1905
Litzmann, Hilda 7
Loche, Renée 1077
Lochner, Stephan 847
Lóránt János 2102
Lóránt Zsuzsa 2103
Lorenz, Hellmut 1085
Lorenzetti, Pietro 848
Lorenzo, Alejando 2104
Lóska Lajos 36, 322, 389, 955, 1065, 1405, 1436, 1592, 1625, 1698, 1702, 1703, 1739, 1966, 2017, 2082, 2189, 2223, 2225, 2232, 2323, 2369
Losonci Miklós 351, 708, 1119, 1318, 1468, 1469, 1479, 1488, 1493, 1510, 1698, 1749, 1788, 1793, 1796, 1860, 1870, 1893, 1898, 1926, 1979, 2010, 2028, 2099, 2102, 2114, 2167, 2198, 2205, 2219, 2284, 2300, 2311, 2345, 2348, 2372, 2392
Lossky, Boris 1369
Lossonczy Tamás 2105
Lotz Károly 1346, 1361
Lovas Éva 1789
Lovas Ilona 1950, 2106
Lovász Pál 2125
Lovag Zsuzsa 561, 802
Lovay Zsuzsa 2176
Löblin Judit 2107
Lócsei Gabriella 102, 236, 803, 1301
Lócsei oltár mestere 753
Lócsei Pál 849
Löffler Béla 1202

BAZOVSKY, Milos

Új M. 1992.5.

Miloš Bazovský képei

Szabó Lilla

„Nos mi marad nekünk? Csak harcolni és kivárni az időt, amikor életművünk valóban szlovák-európerek előtt rehabilitálódik." Miloš Bazovský szlovák festő 1943-ban írta e sorokat Karel Vaculíknak. A többes szám a háború ellen fellépő haladó szellemű, modern szlovák művészek — *Fulla, Mudroch, Kostka, Matejka, Hložník* — véleményét is jelenti. *Martin Benka* konzervatív felfogású, a szlovák népet, annak életét és a tátrai tájat teátrálisan megjelenítő festészetével szemben az 1930-as években kibontakozó szlovák modernek egyik legnagyobb és talán legdrámaibb sorsú képviselője Bazovský.

Miloš Bazovský: Menyasszony, 1947, gouache, 33,5 × 23 cm

Miloš Bazovskýnak, a Cseh és Szlovák Föderatív Köztársaság Kulturális Központjában kiállított 44 műve, a barnás, aranysárga, zöld és vörös reflexszínekben derengő képei a művészek számára legnehezebb időszakban — a negyvenes évek második felében és az ötvenes években — készültek. A szlovák képzőművészetben semmihez sem hasonlítható, egyéni stílusának kiteljesedését jelentik e festmények. Ő maga „félszürrealistának" nevezte ezt a látomásos, de mind tárgyi, mind festészeti előzményeit tekintve mindvégig a valós világot megjelenítő stílusát. Monográfusa, Vaculík által nyílegyenesnek tartott pályája valamennyi korszakának egymásra építkező eredménye a táj, a benne mozgó lények, a már-már természeti teremtményként álló házak balladisztikus, lírai monológja. Képeinek hangulati tisztasága, a képi téma, a látvány és a mögötte megbújó mély tartalom pontos ismeretéből és ennek esszenciális megragadásához a legadekvátabb kifejezési formák és stíluseszközök együttes hatásából ered. A színek felhasználása 1954 körül annyira felerősödik, hogy maga is kételkedik azok további fokozhatóságában: „Delirium colorans kínoz, állandóan csak arra gondolok, hogy a színek területén már nem jutok tovább; de hát ezt nem szabad mondanom, ki tudja, milyen lehetőségek várnak még." A színek feketévé egyesülő tónusa volt „delirium colorans"-ának szimbolikus kiteljesedése. (Mint a fehér, a hasonló felfogású Tóth Menyhértnél.)

1935-ben, a szlovák modernek elmarasztaló kritikával illetett prágai bemutatkozásakor egyedül őt emelték ki: „A szlovák Miloš Bazovský intenzívebben éli meg a maga világát. Mint valamilyen könnyű álmot, úgy figyeli, melyben az emberek, a tájak és a tárgyak mint a népdalokban, oly melodikusan váltakoznak. Az öröm és a bánat puha fokozatok félhangjaiként hangzanak fel... A világnak in-

Miloš Bazovský: Az ördög, gouache, 50 × 38 cm

kább érzelmi, mint értelmi másolatai ezek a színek által megjelenített képek." Ugyanezt a lírai hangvételt emeli ki tíz évvel később a francia Dépêche de Paris kritikusa, a *Csehszlovák szobrászat és festészet 30 éve* című párizsi kiállítás (1946) alkalmával. „A nemzetközi művészetbe annyi költészetet és egyben annyi drámai érdességet visz, mint amennyi egyetlen más művészetben sem található a világon... Természetes költői érzékkel szemléli a dolgokat — akárcsak *Filla, Sima, Tichy.*"

Ezt a költészetre emlékeztető stílust tudatosan választotta és formálta egyénivé Bazovský. A szubjektívan lírai improvizációban az 1929-ben, párizsi útján látott *Chagall*-képek erősítik meg és egyben oldják fel a korábbi alkotásaira jellemző monumentalizáló megjelenítést, amely egyértelműen a *Van Gogh-, Gauguin*-féle, s nem pedig a szlovák festészet irányvonalának megfelelő benkai képépítkezést jelentette. A monumentális szemlélet átértékelődött festészetében, ami pátosz helyett drámaiságot, a valós képzőművészeti problémák egymásnak feszülését és megoldását jelentette. „Csak szembesüljön rendesen a szlovák képzőművészet az európai művészettel — írja 1946-ban —, mert csak így érhető el a kitűzött cél, az egyetemesség." Az Európához való tartozás állandó igénye hatja át egész művészetét és gondolkodását. Szűk pátriájából szemléli a világot, az Árva és Vág folyók határolta terület — Túróc, Liptó és Árva — jelenti

Miloš Bazovský: Anya, gouache, 27 × 42 cm (Fotók Tahin Gyula)

számára azt a prizmát, melyen át az egész univerzumot megismeri. Egész életének, művészetének meghatározója a hegyektől ölelt települések és az ott élők nehéz sorsa. Művészeti szemléletében végig nyomon követhető ifjúkori példaképének, *Mednyánszky*nak a példája. E művészeti alapállást és szemléletet absztrahálta formavilágig az, amit először 1957-ben, a Műcsarnokban, az akkori igazgató, Luzsica Lajos meghívására mutatott be.

*

Miloš Bazovský 1899-ben Vágturányban született. A gimnáziumot 1909-től Budapesten végezte, édesapja az itt megjelenő Slovenské Noviny szerkesztője. 1918-ban *Réti* tanítványa lett a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. 1919-től a prágai Képzőművészeti Akadémia növendéke. *Alexy*vel, *Galandá*val, *Fulla*val a modern szlovák képzőművészet alapító nemzedékéhez tartozik. 1929-ben Zolo *Palugyay*val Párizsban járt tanulmányúton. 1936-ban a Velencei Biennálén több akvarelljét is kiállították. 1942-ben gyűjteményes kiállítása volt Pozsonyban; részt vett a Velencei Biennálén.

1950-ben Prágában volt gyűjteményes kiállítása. 1957-ben Brünnben, majd Budapesten mutatják be legújabb műveit. 1958-ban 11 festményét a Velencei Biennálén állították ki. 1960-61-ben a Szlovák Nemzeti Galéria mutatta be életművét. 1961-ben érdemes művész, 1964-ben nemzeti művész címet kapott. 1968-ban halt meg.

(*Elhangzott a kiállítás megnyitóján, 1992. január 23-án a budapesti Cseh és Szlovák Föderatív Köztársaság Kulturális és Tájékoztató Központjában*).

KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK
KORTÁRS MŰTÁRGY-EXPORT
LEBONYOLÍTÁSÁT VÁLLALJUK

Évtizedes gyakorlattal, megbízhatóan, pontosan.

ARTBUREAU BUDAPEST

ARTBUREAU
1054 Budapest, Báthori u. 10 II. em. 220
Tel.: 1317-330/197, 285

A Guggenheim Múzeum Kandinszkij-akvarelljei a bécsi Történeti Múzeumban

Mirjam Morad

Vaszilij Kandinszkij munka közben, 1936.

Vaszilij Kandinszkij, a modern művészet történetének egyik kulcsfigurája, igen jelentős szerepet játszott a Guggenheim Múzeum létrejöttében; a múzeum gyűjteményének összetéveszthetetlen arculatát az ő művei alapozták meg.

Kandinszkij alkotói periódusa csaknem öt évtizedet ölel fel. Munkái néhány gyűjteményben koncentrálódnak: a Szovjetunió Állami Múzeumában, a Gabriele Münter-féle gyűjteményben a müncheni Lenbachhaus városi galériájában, a párizsi Musée d'Art Moderne-ben, ahová Nina Kandinszkij hagyatéka került megőrzésre, és a Guggenheim Múzeumban. Ezek az intézmények Kandinszkij művészi örökségének legfőbb őrzői.

Vaszilij Kandinszkij 1866-ban született Moszkvában. 1886-tól 1892-ig jogot és közgazdaságot tanult a moszkvai egyetemen, ahol diplomázott, majd utána docensként működött. 30 éves korára búcsút mondott a jogászi karriernek és Münchenbe utazott, ahol először Anton Azbénál, majd az Akadémián Franz von Stucknál tanult művészetet. 1901-től 1903-ig a müncheni Művészegyesület („Phalanx") festőiskolájában tanított, amelynek egyik alapítója is volt. Egyik tanítványa, Gabriele Münter 1914-ig az élettársa is volt. Első fametszeteit 1902-ben készítette és ekkor első ízben vett részt a „Berlini szecesszió" kiállításán. 1904-től kezdve gyakran állított ki a párizsi „Salon d'Automne"-ben.

1910-ben jelentős tanulmányt írt *A szellemi a művészetben* címmel, a művészet szellemi alapjáról és arról, hogy a festészetben az ember belső életét olyan formákkal kell kifejezni, amelyek a külvilágból származnak. Rámutatott, hogy a zenében, a leganyagtalanabb művészetben ez természetes és könnyen elérhető. Ez a mű hozzájárult eszméi elterjedéséhez, beleértve a zene és a festészet rokonságáról vallott gondolatait is.

Vaszilij Kandinszkij: Capriccio, 1927, akvarell, kínai tus, papír, 34,5 × 24,6 cm

1911-ben Kandinszkij és Marc hozzákezdtek „A kék lovas" című almanach tervezéséhez, és megszervezték a művész első kiállítását. Kandinszkij legjelentősebb művei a modern festészet és esztétika témájában Münchenben keletkeztek, ahol lassankint a tárgyi festészettől elmozdulva az absztrakció felé közeledett. Jellemző volt erre a közeledésre, hogy 1911-től kezdve képeinek nem irodalmi, hanem zenei címeket adott: Impressziók, Improvizációk, Kompozíciók. Ugyanebben az évben jött létre Kandinszkij első találkozása Arnold Schönberggel.

Uj Szó Bratislava

1957 MÁR 31.

BAZOVSKÝ MŰVEINEK BRNÓI KIÁLLÍTÁSA

A brnói Művészházban megnyílt Miloš A. Bazovský híres martini szlovák festőművész festményeinek és rajzainak kiállítása. A kiállítás megnyitásán Štefan Šebesta, a Megbízottak Testületének alelnöke és a szlovák képzőművészek küldöttsége is részt vett. Bazovský munkájának jelentőségéről és életművéről dr. Karol Vaculík, a bratislavai Szlovák Nemzeti Képtár igazgatója tájékoztatta a nagyszámú brnói érdeklődőt.

Miloš A. Bazovský Martin Benka nemzeti művésszel és Ľudovít Fulla festőművésszel együtt a szlovák festőművészek idősebb nemzedékéhez tartozik és a modern szlovák festészeti kultúra legjelesebb képviselője. Alkotásainak színezetét és tárgyát a népből, szlovák környezetből meríti. A budapesti, prágai és a bécsi képzőművészeti főiskolákon tanult. Már a második világháború előtt figyelemre méltó sikereket könyvelt el az országos kiállításokon és a külföldön. Festményeinek sorozatát az idén is kiállítják a dél-amerikai Sao Paolo-i képzőművészeti világfesztiválon.

A brnói kiállítás a legutóbbi öt év alatt alkotott műveit: olajfestményeit, olaj-, temperafestményeit, rajzait és linoleummetszeteit mutatja be. Művei sajátos művészi tökéllyel örökítik meg a szlovák vidékeket, falvakat és a falusi környezetből vett alakokat. Egyes képei művészi tökélyükkel felérnek a nagy világmesterek műveinek esztétikai és művészi értékével. Bazovský egyéni pszichológiai módszere a szlovák falu tipikus alakjainak megformálásában, művészi jellemzőképessége, költőiessége, s műveinek zenei

színezete igazolja intím kapcsolatát a szlovák néppel és vidékkel. Bazovský egyike azoknak a művészeknek, akiket alkotásuk kezdetétől fogva mély szálak fűznek népünkhöz, népünk környezetében élnek, és a nép körében alkotják műveik többségét. Világos színeinek meleg vonásai, a túlsúlyban levő vörös, sárga és kék árnyalatok, s harmonikus keverékük, mélységesen drámai ecsetvonásai és sokatmondó kifejezésmódja a legfőbb tulajdonságai nagy művészetének.

Julo Horvát.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Pravda, Moszkva

Jókai-ny. 4760

KÜLFÖLDRŐL

● **Moszkva.** A nemzetközi műkorcsolyázó-versenyek, melyek a sportcsarnokban kerültek lebonyolításra, a páros küzdelemmel értek véget. Az első helyen a Nagy-testvérpár végzett 33,3 ponttal, 2. a Suchánková—Doležal-pár (Csehszlovákia) 33 ponttal.

● **Párizs.** A francia fővárosban ma tartják meg a l'Humanité c. lap hagyományos mezei futóversenyét.

propaganda!

híveinek tervébe s így ha más ürügy nincs éppen kéznél, jól jönnek a magyarországi események is.

Mindezt igen jól tudják a világ sportemberei s közöttük természetesen az amerikaiak is, akik kivétel nélkül mind szívesen mennének el Moszkvába, hogy a VT felejthetetlen élményeivel gazdagabban, a barátság hitében megerősödve, otthon, hazájukban is hirdethessék a sport nemzeteket összefogó nagy erkölcsi erejét.

Ezért fordultak Zibináék és Kucék sporttársaikhoz a világ minden tájára s ezért fognak a béke ellenségei ismét kígyót-békát hányni a felhívás szerzőire.

De bármennyire is igyekeznek majd a lélekmérgezők, hogy elszabotálják a Moszkvai Világifjúsági Találkozó kiváló alkalmát, Moszkvában mégis ott lesz a sportolók, az ifjúság színejava s újból meghirdeti majd a nemzetek közötti barátság és szeretet nemes eszméjét, amely mindinkább utat talál az emberek szívébe.

S ebben az értelemben a szovjet sportolók, általában a szovjet emberek mind, valóban propagandisták.

A béke, a megértés propagálói.

P. M.

gyalogosáldozat, mely meggyengíti a sötét királyszárnyat.) 12... **fe6:** 13. **Fc4!** (kikényszeríti d6—d5-öt, a sötét vezérfutó bezárásával.)13... **Hc7** 14. **Hg5 d5** 15. **Fd3 Ve8** 16. **Vg4 Hf6** 17. **Vh3 c4** 18. **Fe2 Fc8** 19. **Vh4 Hb5** 20. **Fg4!** (világos ügyesen átcsoportosította tisztjeit az e6-pont elleni támadásra.) 20... **Hc3:** 21. **bc3: Vc6** 22. **Vh3 Fd7** 23. **0—0—0 b5** 24. **Bde1! Bfb8** 25. **Fd2 Hg4:** (rögtön veszít, de az „e6" gyalogos leadása sem kecsegtetett sok jóval.) 26. **Vh7+Kf8** 27. **Vg6:** és sötét feladta.

Világos: **Dr. Filip** — Sötét: **Prameshuber** 1. **c4 Hf6** 2. **g3 e6** 3. **Fg2 d5** 4. **Hf3 Fe7** 5. **0—0 0—0** 6. **d4 c6** 7. **b3 Hbd7** 8. **Fb2 b6** 9. **e3 Fa6** 10. **Hbd2 Bc8** 11. **Bc1 c5** 12. **Be1 cd4:** (korai csere a centrumban, mely átadja világosnak az „e" vonal fölötti uralmat. Jobb volt tartani a feszültséget.) 13. **ed4: Fb4** 14. **a3 Fd6** 15. **He5 Fb8** (a sötét futár túl sokat „futkároz") 16. **f4 Fb7** 17. **b4 He5:** 18. **de5:! He8** 19. **Hb3 Hc7** 20. **Hd4** (világos fokról fokra növeli térelőnyét.) 20... **Vd7** 21. **b5 Bfd8** 22. **Vg4 g6** 23. **Vg5 Be8** 24. **a4 Ve7** 25. **Ve7: Be7:** 26. **Fa3 Bd7** 27. **c5 bc5:** 28. **Bc5: Ha8** 29. **a5 Bc5:** 30. **Fc5: Hc7** 31. **Fd6 Bd8** 32. **Bc1 He8** 33. **Fb4 Hc7** 34. **Ff1 g5** (most már a teljes „befűzés" következik. Lásd az ábrát!)

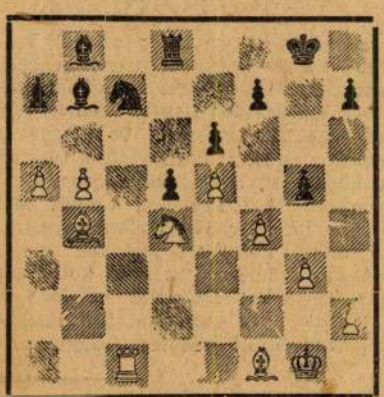

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

NÉPSZABADSÁG

1957 JUL 6

Megnyitották Milos Bazovsky csehszlovák festőművész kiállítását

A magyar és a csehszlovák képzőművészeti kiállítási intézmények közvetlen kapcsolatának újabb jeleként, pénteken délben a Műcsarnok kamaratermében ünnepélyesen megnyitották *Milos Bazovsky* csehszlovák festőművész kiállítását. A tárlat megnyitásán megjelent *Mihályfi Ernő* művelődésügyi miniszterhelyettes, *Aradi Nóra*, a minisztérium képzőművészeti osztályának vezetője, valamint a magyar művészeti élet több kimagasló képviselője. Ott volt az ünnepségen *Ladislav Vince*, a Csehszlovák Köztársaság budapesti nagykövetségének másodtitkára és *Andrei Zador*, a Csehszlovák Kultúra vezetője. A kiállítást — amelyet a Kulturális Kapcsolatok Intézete és a Műcsarnok közösen rendezett — *Pogány Ö. Gábor*, a Szépművészeti Múzeum helyettes főigazgatója nyitotta meg.

A tovább erősödő kulturális kapcsolatok eredményeként *Vincent Hloznik* kétszeres államidíjas csehszlovák grafikusművész, Budapesten nagy sikerrel bemutatott műveit vasárnaptól kezdve Székesfehérvárott is kiállítják, augusztusban pedig két magyar művész, *Hincz Gyula* és a Debrecenben dolgozó *Holló László* műveiből nyílik kiállítás Bratislavában. (MTI)

berek összefogását. Mer
szövetkezetünk bizony
időben gyökeredzik. A
nultuk meg, hogy a ma
tának mindig együtt a
lönben nem boldogulun
kori tanulság nagyon ig
zonyult. Amikor megé
egyetlen fitying sem cs
zsebünkben, de miután
tottuk az első termést, minajart
vehettünk két borjút, meg há-
rom malacot. Én időközben meg-
nősültem, idevalósi lány az asz-
szonyom. Csoportba ment az
egész közeli rokonság, az én fa-
miliámból is, meg az asszonyé-
ból is. Az Alkotmányban va-
gyunk. Hogy jó órában mondjam,
nincs nekünk semmi bajunk.
Most, hogy hirtelen összeszámo-
lom, úgy jön ki a summa, hogy
évente átlagosan 40 000 forintot
keresünk az asszonnyal. Szép

nek", akiknek semmi közük a szövetkezethez. Ettől kezdve már nem lehetett megállítani a bomlást, mert minden tagnak az jutott az eszébe, hogy én is tettem valamit a közösért, én se károsodhatok, menteni kell a magamét. Még az újonnan épített, 70 000 forint értékű istállót is széthordták, pedig a kölcsönt még vissza sem fizették az államnak.

Lavina volt ez, nem helyi jelenség. Az első napokban eszébe se jutott senkinek, hogy kilépjen a

Bazsa
Bazsali
Bazsalics

Bazsa Gyöngyvér, belsőépítész

Kun Éva keramikus-iparművész évek óta együtt dolgozik Bazsa Gyöngyvér belsőépítész- és Csete Ildikó textiltervező-művésszel. Többször rendeztek közös kiállítást és többször vállaltak közös rendelést. - Bazsa Gyöngyvér az, aki a fő szerveződje a közös munkálkodásaiknak, - ő látja meg azt hogy „na, ebbe a térbe" illene a Csete Ildikó textíliája, vagy Kun Éva keramiája.

Családi tükör

1984. V. 12. Kossuth S. 30 (Beinné).

MDK.

Bazsai Ferenc

Kiállitási kritika

Békésmegyei Népujság 1967 szept.23.

MDK.

Bazsi Ferenc

Kiállítási kritika

Békéscsabai Népújság 1967 szept.23.

Bozsdi Ferenc.

Szegeden megnyílt a XIII. dél-alföldi tárlat. dr. Kovács János megnyitó beszédében szól azokról a művészekről, akik sokat tettek e tárlatokért – mint a művész is – de már nem lehetnek közöttünk.

dr. Kovács János: Megnyitó beszéde a XIII. dél-alföldi tárlaton.
Csongrád Megyei Hírlap, 1948. máj. 28.

Bazsik István

Munkája Repr.

Északmagyarország 1969 IV. 4. 6.

Bazsali Ferenc, festő

MDK

Az orosházi festőművésznek kiállítása nyílt meg Békéscsabán.

— : Hír

12

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 4

Barsali Ferenc, festő

MDK

45 éves korában elhúnyt.
Temetése máj. 9-én, Brosházán
lesz.

← : Halálozás

11.

Nénszabadság, Bp. 1968. máj. 9.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1973 SZEP 22

Bazsali Ferenc

1021

CSAK LEVETT KALAPPAL...

A tanya olyan kívülről nézve, mint más rendes tanya. Az úttól beljebb, hogy a por ne lepje. Fák veszik körül, termő gyümölcsfák, melyek egészséget is védenek, piacra valót is adnak. Gondozott, tiszta a környéke, és az udvarba vezető út is viszi beljebb a látogatót. A két kutya? Az is olyan, mint máshol: ha ismerős jön, ugatnak barátságosan — vagy csak a formaság kedvéért; ha idegen jön, a háziak visszaparancsoló szavára van szükség. De akár ismerős, akár idegen jön, a háziak mindig csöndes, bánatos barátsággal fogadják.

Ez a bánatos barátság különbözteti meg a többi tanyától Gyopároson Bazsali Feri bácsi és felesége tanyáját, ahonnan nemrég költözött el nagyon szeretett fiuk, sokaknak jó barátja, a tehetséges festőművész: Bazsali Feri. Hosszú, makacs betegség után, de váratlanul, gyorsan, megrendítő hirtelenséggel. És ha addig nem volt néptelen a tanya, mert életet vitt bele a sokat és szívesen otthon tartózkodó gyermek szeretete, amit szülei és a hozzájuk hasonló emberek iránt érzett, azóta — más módon bár, de még nagyobb a pezsgés: az elhunyt művész barátai is tisztelői egymásnak adják a szülői ház ajtajának kilincsét.

És a tragédia szenvedői múlhatatlan fájdalommal idézik a csendes, jó lelkű, szeretnivaló gyermek utolsó perceinek emlékét: „itt álltunk, mikor rosszul lett... ide hanyatlott a földre... fogtam a kezit... mi bajod van fiam...? de már vége is volt..." Aztán a verandáról a házba invitálják a vendéget, ahol fiuk művészetének sok maradandó darabját rezignált, büszke áhítattal mutatják meg, szerényen várva a megjegyzéseket: „igen, ilyen volt, mint a képei... egyszerű, halk, de meggyőzően komoly, érett, határozott..."

— Ugye ilyen volt? — kérdezi az apa, és nem is várva választ, beszélni kezd a fiáról. Csendes büszkeséggel, simogatással: „Itt élt ez a gyerek... itt festett a legszívesebben... Mindenki úgy szerette. És ő is ilyen jó volt mindenkihez...".

Nagyon szerette mindenki. Igaz. Művészetéért, bölcsességéért, szerénységéért. Soha nem volt hivalkodó. Múltjáról soha nem beszélt. Csak a jelen küzdelmei és a jövő reményei töltötték el. Pedig lett volna mit mesélnie. Közvetlen ismerősei közül is sokan csak a sírbeszédből tudták meg, hogy Bazsali Ferenc fiatal korában aktívan részt vett a Kommunista Párt küzdelmeiben Budapesten. Hogy sírba döntő betegségét a fasiszták börtönében szerezte, akik végigkísérték azon az úton is, melyen nyugat felé haladva annyian értek tragikus véget... Aztán mesélhetett volna arról a küzdelemről, amellyel tudását megszerezte, művészetét tökéletesítette...

Szavak helyett művészetével vallott!

Képei országos tárlatokra is bekerültek, de már hiányoztak volna a megyei, a vásárhelyi, a szegedi tárlatokról, ahol halk tónusukkal is mindig erős színfoltot jelentettek: annak az életprogramnak a megvalósulását, amiről életrajzában így ír: „a parasztember életét akarom festeni, annak alakulását, változásait..."

Ez a szellem, ez a nagyszerűség ragadja magával az embert, ha belép a kis tanyába. Érzi, hogy ide csak levett kalappal szabad belépni. Az orosházi ember különösen kell, hogy érezze ezt. Hiszen Bazsali Ferenc az első olyan művész, aki sikerei mellett is leghűségesebb fia maradt a városnak: itt született — itt élt — itt is halt meg. Művészete mellett a művészeti életet szervező és irányító munkájával is szülőföldjét szolgálta.

Most a városon lenne a sor. Egy — tervezett emlékkiállításon túlmutatóan, melyet az illetékes szervek megrendezznek majd, fölvetném itt egy állandó jellegű „Bazsali emlékszoba" berendezését, amit az épülő-szépülő Gyopáros fejlesztésének koncepciójába illesztenék be azzal a szándékkal, hogy szolgálja a kultúrát, bizonyítsa földünk ihlető és megtartó erejét, reprezentálja a város és környéke dolgozó népének az igaz ember, az igaz művész iránti szeretetét és megbecsülését.

Beck Zoltán

LETEK

RŐIGÉNYE

k Békés megyei Fiókja 1 fő
fő ipari mérlegképes, illetve
tt dolgozót felvesz.

Vas- és Műszaki Nagykeres-
saba, Szerdahelyi út, felvé-
ói képzettséggel és gyakor-
ntézőket, valamint férfi se-

si Vállalat felvételre keres
szakmunkást, valamint se-
mellé. (Fizetés megegyezés
ÖV, Békéscsaba, Szarvasi
nál). Továbbá: üzemanyag-
ámú Autóközlekedési Válla-
7. (209. szoba).

gyára, Budapest, XIII., Fáy
elüli nőket szövő betanuló-
három műszakos munkára.
forintért egyszeri étkezte-
etet biztosítunk. Betanulási
terjedő kereszti lehetőség.

iscosa Gyár felvételre keres
ásokat különböző munkakö-
s villanyszerelőket. A mun-
Munkásszállást biztosítunk.
és és megállapodás szerint.
étkeztetést biztosítunk. Je-
gyi főosztályán, munkaerő-
őtől péntekig, 9 órától 12

férfi segédmunkást azonnal

i Vállalat felvesz kőműves,
ádogos, vízszerelő, üveges,
, kubikos, valamint betaní-
órás ötnapos munkahét,
kereseti lehetőség, vidékiek-
lönélési, valamint idénypót-
betanítunk. Jelentkezés: Bu-
sz., munkaügyi osztály.

ki változó munkahelyre la-
édmunkásokat. Külszolgálati
azautazást, hetenkénti haza-
szállást térítünk. Bérezés tel-
ás nélkül. Jelentkezés: Fém-
zem, Budapest, XIII., Lomb

Középfokú képesítésű női ad-
élelmiszerkereskedő segédet
-fiók, Csorvási út.

állalat, (Budapest, X., Pong-
kástanulónak VIII. általánost
, központifűtés-szerelő és
tanulóknak otthoni elhelye-

szövőnek felvesz a Pamut-
gyára. A betanítási idő 12
er forint fizetést és napi 1
Lakást — minimális térítés
lhelyezésben adunk. Kiképzési lehetőséget nyújtunk. Jelent-

A békéscsabai BARNEVÁL

az őszi idényre előszerződést köt.

Jelentkezni lehet személyesen a gyáregység munkaügyi osztályán. Vidékiek írásban is jelentkezhetnek.

Munkába állás október 1-től.

18341

GAZ 51-es

tehergépkocsi jó állapotban

áron alul

eladó

OROSHÁZI ÜVEGGYÁR GARÁZS

AZ OROSHÁZI BÉKE MG TSZ

felajánl eladásra 2 db

gumis Hoffer traktort

üzemképes állapotban.

Ár megegyezés szerint.

181527

Azonnali belépéssel felveszünk

kubikosokat, kubikos-brigádokat, betonozókat, útépítőket, csatornaépítőket, betanított munkásokat, férfi segédmunkásokat

Bérezés teljesítmény bérben, kiemelt munkahelyi pótlék biztosítva, napi háromszori étkezés, szállás modern munkásszállóban.

Szabad szombat.

Jelentkezés személyesen,

Dunaújváros, Kenyérgyár út 1. sz. alatt

26. sz. Állami Építőipari Vállalat

695

Budapesti útja előtt

Barsali Ferenc

neve emlitve

Művészettörténeti Értesitő 1972

304. old.

Barsali Ferenc

A Studió 58-68 c. jubileumi kiállításon szerepeltek művei.

Magyar Ifjúság, 1969. febr. 14.

Barsali Ferenc

halálának első évfordulójára
(Alexin Andor cikke) Békés Megyei
Népújság, 1969. jún. 15.

Az 1969.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Írt. 1972. 4.sz. 295-328.l.

304.l

Barsali Ferenc, festőművész

Az orosházi képzőművészeti kiállítások sorozata: Zsáky István festőművész, Barsali Ferenc festőművész.

Born Miklósné: Jubileumi tárlat Orosházán.
Békés Megyei Népújság, 1983. szept

Bazsali Ferenc
az Alföld neves festőművésze művei-
ből Orosházán a Petőfi Művelődési
Házban rendezték kiállítását.

Új képzőművészeti kiállítások.

Magyar Hírlap 1971/150 Pald.

Barsali Ferenc

Résztvesz a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I-X.
1965 - 1974.

Bazsali Ferenc

festőművén

életműziállítása Bélésben

Bélés Megyei Népújság

1983 aug. 22.

1021

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

Színekbe írt emberség

Bazsali Ferenc-emlékkiállítás Orosházán

1923. augusztus 11-én az Orosházához tartozó Gyopárosfürdő egyik tanyáján született Bazsali Ferenc festőművész. Szülei kemény paraszti munkával keresték meg a mindennapi kenyeret. Művészünk iskolai tanulmányait Orosházán kezdte, majd 1940-től Budapesten tanult az Iparművészeti Főiskolán. A díszítőfestészeti szakon Molnár László és Diósy Antal voltak a tanárai. Főiskolai tanulmányainak befejezése után munkát vállalt, hogy szüleinek segíthessen. Ez idő alatt Kaposi Zsigmond családjánál lakott, ahol házigazdája révén bekapcsolódott az illegális kommunista mozgalomba. Rajztehetségét kamatoztatva hamis iratokat készített az illegális munkát végző kommunisták részére. 1944. december 5-én a Gestapo több társával együtt letartóztatta. Megjárta a Margit körúti fegyházat és Sopronkőhidát, de bizonyítékok hiányában végül is szabadon bocsátották. A felszabadulás hazafelé, Pápán érte, ahol iratok hiányában a szovjet csapatok ejtették hadifogságba. Romániába került, ahonnan ismét a rajztudása révén szabadult. Díszítő munkát végzett a tábor részére, s ezért jutalomból szabadon engedték. Két esztendőt töltött a szülői portán, apjának segítve a nehéz munkákban, de közben állandóan festett, rajzolt.

1947-ben beiratkozott a Képzőművészeti Főiskolára. Tanárai közül meghatározó hatással voltak rá Barcsay Jenő, Berény Róbert, Boldizsár István, Bortnyik Sándor és Pátzay Pál. A növendékek közül Kokas Ignáccal — ma a főiskola vezető mestere — és Orosz Lászlóval haláláig tartó barátságot kötött.

Életének, munkásságának színtere Orosháza volt, itt töltött el a legtöbb időt, pedig Pesten — már a főiskola elvégzése után, nagyobb lehetőség kínálkozott számára. A szülőföld, az ott élő emberek adták művészetének gyökerét, témáit. „Szeretem életüket, ismerem problémáikat, és éppen ezért szándékozom ezt a képzőművészet nyelvén ábrázolni" — mondotta. Egyszerű, szolid és halk emberség jellemezte, már-már túlzott szerénységgel párosulva. Sikereinek is csak titokban — amikor senki nem látta — tudott vagy mert örülni. A közösségi emberek magányosságában élt, melyet a gyermekkorától magával hordott súlyos asztmatikus betegsége még csak jobban elmélyített. Fegyelmezetten, szótlanul tűrte a betegséget, és közben mindenkinek, aki környezetében élt, örömet tudott szerezni emberségével, segítő baráti jelenlétével. Életművének minden egyes darabja erről győz meg bennünket, róla mesél a művészi értékeken túlmenően.

A kiállítás, amely a hely korlátozott volta miatt csak keresztmetszetet ad Bazsali életművéről, az utókor emlékezetének ébrentartására vállalkozott. Tizenöt festményt, és ugyanannyi akvarellt válogatott a rendező a hagyatéknak a család tulajdonában levő részéből. A látogató azonban még ilyen kevés számú mű megtekintésével is pontos képet kap a művész munkásságáról, áttekintésükkel egy gazdag, sokoldalú művészi egyéniség bontakozik ki előtte...

Bazsali témaválasztását a szülőföldhöz, annak tárgyaihoz, embereihez való kötődés határozza meg. Megkülönböztetett szeretettel festette meg paraszti környezetének tárgyait; bútorokat, edényeket, növényeket, állatokat, és a nehéz munkát végző embereket, családjának tagjait. Indulásától az utolsó időkig foglalkoztatták ezek a témák. Festői egyénisége leggazdagabban a csendéletekben bontakozik ki. A kiállításon is ebből a témakörből látható a legtöbb kép. Gyümölcsös csendéletekkel indult, majd témája egyre gazdagodott, a gyümölcsök mellé tárgyak kerültek *(Mandolinos csendélet, Csendélet gitárral, Csendélet zöld üveggel)*, de a kifejezésmód, a szemlélet is változott. Első csendéletei még naturalisztikus fény-árnyék hatásúak, melyet később fokozatosan feloldott, és dekoratívvá tett. (Van Goghra emlékeztető *Napraforgós csendélet*-e, dekoratív *Rózsás csendélet*-e, vagy a *Pipacsos csendélet* jó példák erre.)

Ebben a témakörben a következő periódus már a szilárd szerkesztési mód, az összetettebb kompozíció, a nagyobb rend és fegyelem korszaka. Ezt a periódust képviselik a kiállításon a *Halak és hagymák*, *Halas csendélet*, *Konyhai csendélet* és *Gitáros csendélet* című képek. A nyugalom és az erő egyensúlya valósul meg a szigorúan, kiváló rajzos készséggel komponált *Kompozíció* című képén, amely a kiállítás egyik kiemelkedő darabja, és amely éppen a felsorolt erények miatt az életműben is jelentős helyet foglal el. A képen különös hangsúlyt kap az árnyék, eltérően Bazsali korábbi festői gyakorlatától. Gazdagodott a színvilága is, a korábbi zöldek, vörösek mellé a napsütötte sárgák, lilák és feketék társultak erős kontraszthatásokkal... Korábban kevés színnel dolgozott, a tört színekből álló összhangot kedvelte.

A csendéletek mellett jelentős helyet foglalnak el tájképei. Életének utolsó periódusában készültek a pihenőhelyek emlékét — betegsége miatt gyakran volt szüksége környezet- és levegőváltozásra, ezért sokat utazott — idéző tájképei; az ezüstös színekkel élettelivé varázsolt *Tarpataki vizesés*, és a komorabb szürkével festett *Hegyek* című képek. De festette a városiasodó falvakat, Orosházát is. Ilyen szociografikus hitelességű képe a *Tájkép házakkal*. Alacsony földszintes házak, körülöttük falusias kertek, kerítéssel és ezek fölé az egymás mellé sorakozó oromzatok háromszögeit, emeletes házak tetőinek nagy foltjait festette. A falu és a város kontrasztját hangsúlyozza a kép jobb sarkába festett kecske és pásztor alakjával.

Életművének és a kiállításnak is harmadik témakörét az életképek adják, de nem élettörténést jelenít meg velük, hanem karaktereken keresztül mesél életmódokról, életvitelről. Életképei is a kisvároshoz, orosházi életterével kapcsolódnak. Ez a gazdag forrás adott számára lehetőséget arra, hogy a legjellegzetesebb témákat válassza ki, és hogy a legfontosabb jellemvonásokat ragadhassa meg. Egyszerűen, a tipikus kiválasztásával ábrázolja azt, ami a környezetében élő emberek életére jellemző. Nem a bonyolult, összetett kompozíciók vonzzák, hanem a lényeg. A részt emeli ki az egészből, hogy ismét egészet formázzon belőle *(Árpi)*. Az élet minden eseménye érdekelte, a paraszti munkától az úttörőmozgalomig. Életképeit is a szerkezeti rend, a színek redukáltabb, foltszerűbb elrendezése, a mértéktartás jellemzi, akárcsak tájképeit vagy csendéleteit.

Szólni kell még portréfestészetéről, amely különösen az induláskor foglalkoztatta, bár később is visszatért ehhez. Főleg családjának tagjait festette, később barátait és ismerőseit is. Korai portréi közül a nagyapját ábrázoló látható a tárlaton. Kezdetben tanulmány jellegűek a portréi, később azonban előtérbe kerül a karakter, de realizmusa mindvégig megmarad. Mindig érdekelte és szívesen foglalkozott a női test szépségének festésével. Biztos anatómiai tudással festi aktjait, hol plasztikusan, hol oldottabb, lírai formában, vagy kontúrosabb, dekoratív módszerrel. Utolsó aktját kubisztikus formában festette meg *(Vetkőző)*.

Bazsali Ferenc élete teljében, munkásságának kibontakozása idején, 45 éves korában halt meg. Példaadóan élt, eltávozása nemcsak a szülőföld számára jelent nagy veszteséget, hanem veszteség a magyar festészet számára is, hiszen munkássága része a magyar képzőművészet egészének.

A műveiből rendezett emlékkiállítás 1983. október 30-ig látható az orosházi Szántó Kovács Múzeumban.

Born Miklósné

Szúdy Géza:

Philemon és Baucis

Most még ez a furcsa erő mely
Szikrákkal veri át
Kettőnk közt a teret
Most még ez a vad gravitáció
Fogja be tagjainkat amíg
Egymás körül pörgünk
Szűkülő pályán
A szédület gyönyörű spirálisán a
Végső zuhanásig
Most még e forró
Viharok söprötte évad
E kontrasztos
Sikoly- és csendvidék ez ez
Dajkál rengéseivel
Emel és süllyeszt mint
Örökös árapály

De ha a fonal mind lefutott
Ha a felhúzott rugók
Kicsavarodtak
Ha üresen kongnak az
Üzemanyagtankok?

Két repülőroncs
Fénylik a parti homokban

Két roncs
Széthullott
Darabjaival is
Összevegyülve

Békési könyvek

Kanizsa József: Tűztarajú hajnal

A félszáz verset tartalmazó kötetben Kanizsa József nem szokatlan és feszes kölcsönhatásokkal, hanem egyszerű közvetlenségével lepi meg olvasóit. A szavak igazságából építkezik. Verseinek alaphangulata a hang- és érzelemváltozásoknál is egyenletesen nyugodt.

Egy kis kötet nagyon is véges ahhoz, hogy az olvasó teljes képet kapjon Kanizsa József költői „repertoárjáról". Mint ahogy Bátkai József kötetet bevezető sorai is érzékeltetik, legfeljebb keresztmetszetét kaphatjuk művészetének. A Zalában született költő életútját és művészetét nem a múló hangulatok határozzák meg. Versei a példák erre. A kötet címadó versét tulajdonképpen a költő ars poeticájának is felfoghatjuk, a vers utolsó három sorából világosan tükröződik a költői feladat felismerése, vállalása: *Napom mi meg van írva / estére beteljesedik / Tennem kell Tennem).*

Jómagam, aki egy rövid recenzió keretein belül kívülállóként vizsgálhatom Kanizsa József verseinek belső rezzenéseit, úgy érzem, vallomásokat olvasok. Vallomásokat, melyek hétköznapjaink teremtő világából áradnak felénk. A kötetben párhuzamos szituációkkal, a nyílt, őszinte érzések lírai újraélésének szép példáival is találkozunk. *(„Anya"-versek.)*

Kanizsa József művészi törekvéseit a zalai tájhoz való hűsége gazdagítja. Lélekben ezernyi elténhetetlen szál fűzi szűkebb pátriájához, Zajkhoz. *(Olaj-máj-folt-arcú emberek / Parasztok, kubikosok együtt törvényeknek, / kitartva jóban és rosszban / százhárnyi falujukban.)*

Hogy a költő számára Békés az új „hazai" táj, azt *Otthonra találva* — Koszta Rozália festményei alá ajánlott — verséből tudhatjuk meg. *(... mezítlábasan országot lépek / Zalától—Somogyon át Gyuláig / vállamon kapa, ásó és kasza.)* Talán ezért nem tarthatjuk véletlennek, hogy a kötet borítóján és a kötetben, Koszta Rozália lírai ihletésű rajzaival találkozunk.

A költő hite, tiszta emberszeretete, tájékozódási készsége a valóság lényegének ismerete felé egyben azt is jelenti, hogy egyre mélyülő igényességgel örökíti át mondanivalóját költészetébe. Ebben van legfőbb ereje.

(Gyula, 1983.)

Verasztó Antal

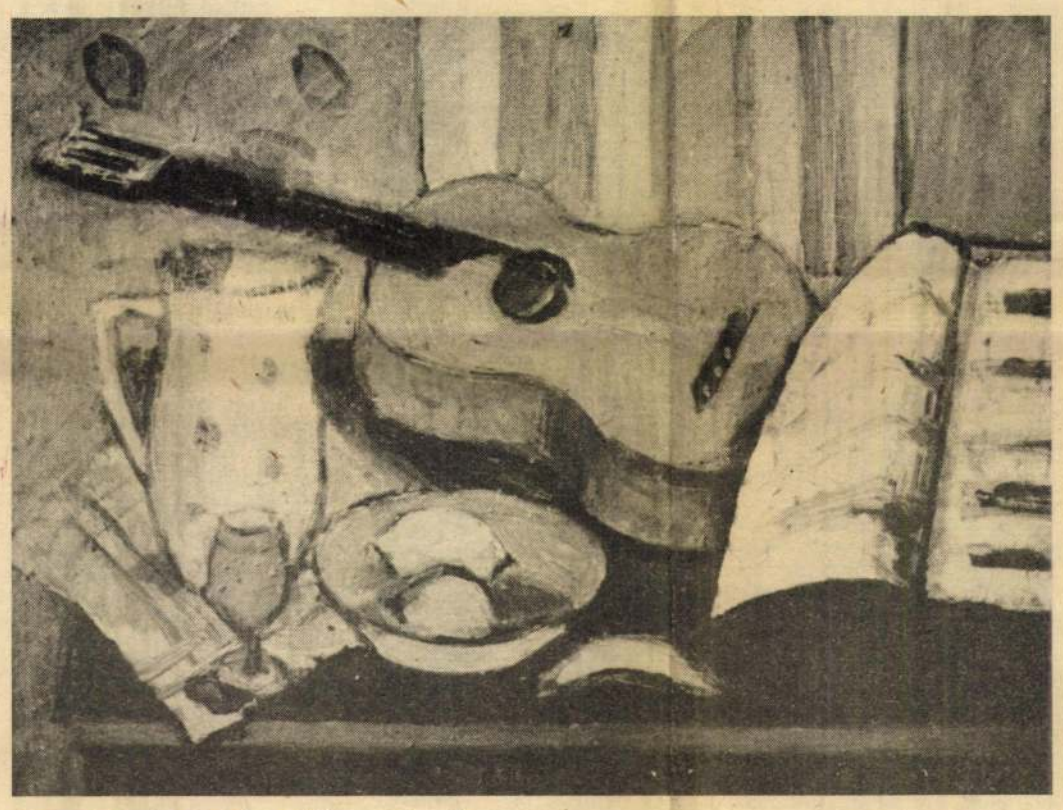

Bazsali Ferenc: Csendélet gitárral

Halak és hagymák

Kovács Attila: Elugró bika

Találkozás a természettel

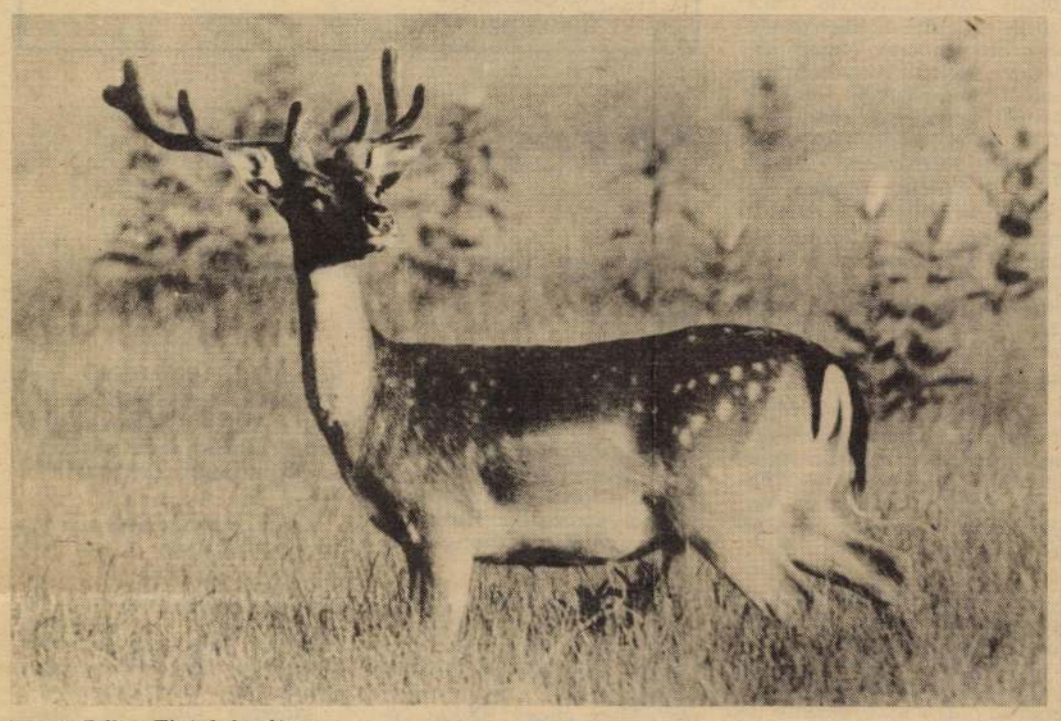

Barta Béla: Fiatal lapátos

Johanson-Bräck: Téli táj

Bruce James: Szajkó

A színházgazdálkod

Ismét az érdeklődés középpontjába került kulturális tünk. A figyelmet az irányítás és a gazdálkodás korsz tése, idei reformja indokolja, amely a képzőművészet kulturális külkereskedelmet, a filmgyártást, a múzeur könyvtári munkát és a színházgazdálkodást egyaránt

Színházi életünk megújulása 1982 őszén kezdődött, amikor kísérleti gazdálkodási rendszert vezettek be a Vidám Színpadon. Lényegét Bodrogi Gyula úgy fogalmazta meg: aki sokat és jól dolgozik, többet keres. Ez — kissé leegyszerűsítve — többek között azt jelenti: a színház nagyobb gazdasági önállóságot és cselekvési szabadságot kapott, több bevétel esetén több lehetett a kiadásuk, tehát a bérjellegű kiadásuk is. A társulat tagjai alapfizetésükön túl fellépésenként szerepkategóriájuknak megfelelő plusz összeget kapnak. Államosították a haknit: a vidéki fellépésekért nemcsak a harmincegy forint napidíjat, hanem a szokásos gázsit is fizetik a színészeknek. A haszon nem a magánszervezők, hanem a színház kasszájába vándorol.

Pándi Andrással, a Művelődési Minisztérium művészeti főosztályának vezetőjével a Bodrogi-féle vállalkozásról, és a színházgazdálkodás jövőjéről beszélgettünk.

— Hogyan értékeli a Vidám Színpad kísérletét?

— A kísérlet bevezetését gazdasági szükségszerűség indokolta. Bármennyire logikus és kézenfekvő is azonban valami új elindítása, sajnos, nem mondható általánosnak az a bátor gondolkodásmód és vállalkozókedv, ami Bodrogi Gyulát, és a színház gazdasági igazgatóját jellemzi. Örülünk, hogy vállalták a járt út helyett a járatlant, s hogy igazolták: a művészi és a gazdasági szempontok nincsenek ellentétben egymással, s hogy a jó színházi vezetés valóban hatalmas emberi és gazdasági erőket szabadít fel. Nagy segítségünkre voltak a hogy működés közben nulmányozhassuk az új dálkodási rendszert.

— Egyes vélemények szerint a Vidám Színpad sikereinek az a titka, hogy ma nagy igény van a könnyű fajsúlyú szórakozásra. A Vidám Színpad igazgatója ugyanakkor abban bízik, hogy példájukat mások is követik. Így történik-e?

— Igen. Semmi akadályát nem látjuk annak, hogy a többi színház hasonló gazdálkodási rend mellett döntsön. Ezt a modellt azonban nem tesszük kötelezővé, hiszen minden színházat más sajátosságok jellemeznek. A nagyobb intézmények bizonyára kötöttebb formát választanak.

— Mikor térnek, mikor térhetnek át a színházak a korszerűbb gazdálkodási formára?

— A József Attila Színház és a Radnóti Miklós Színpad már korábban jelezte szándékát, és kidolgozta tervét: e két társulat az új évadot már új szellemben kezdi. Az általános irányelvek, az új jogszabályok kidolgozása, és a minisztériumok, a szakmai, érdekképviseleti szervek közötti egyeztetés azonban alapos körültekintést igénylő, bonyolult feladat, hosszabb időre van hozzá szükség. A színházgazdálkodás reformja minden bizonnyal 1984. január 1-től válhat általánossá.

— A korszerűbben működő színházaktól milyen mértékben várható el, hogy gazdaságosak legyenek?

— Nem célunk, hogy a színházak önfenntartóak legyenek, az állami támogatás továbbra is megmarad. Törekvésünk lényege az, hogy

sítését jelenti.

— Hogyan, mennyire érinti ez a fajta rugalmasabb gazdálkodás a megyeszékhelyek társulat nélküli teátrumait?

— A hatás egyértelműen pozitívnak ígérkezik. Minthogy e tájolás nem púp lesz a színész hátán, hanem szívesen vállalt feladat, könnyebb lesz megszerezni igényes produkciókat. A távlatokban azonban ez nem megoldás a társulat nélküli színházak számára. Igaz, a pillanatnyi gazdasági helyzet korlátokat szab, mégsem szabad lemondanunk arról, hogy valamennyi megyeszékhelyünk önálló társulattal rendelkezzék. A meglevők példája igazolja: az állandó társulat egy-egy megye közművelődésére igen jótékony hatással van.

— Az új színházgazdálkodási forma az anyagi érdekeltség erősítésén alapul. Nem vezet majd a kommersz uralmához?

— Az olcsó siker lehetősége valóban csábító. A felügyeleti szervek azonban már a tervezéskor nagy figyelmet fordítanak rá, s a szakma és a közvélemény kritikája is szigorú. A Művelődési Minisztérium úgy használja majd fel a rendelkezésre álló anyagi erőket, hogy a kortárs magyar és a klasszikus szerzők műveit, továbbá a szocialista országok drámatermését továbbra is a megfelelő arányban lássuk a színpadokon. A rugalmasabb gazdálkodás nem járhat tartalmi szegényedéssel. Alapelveink, művelődéspolitikai céljaink változatlanok.

Csathó Barna

Negyvennyolcas honvédeink csákója

Vásári ajándékként, a farsangi jelmezek kiegészítő darabjaiként még ma is felfeltűnik a csákó, ez a jellegzetesen csúcsos, elöl szemellenzővel ellátott fejfedő, amely egykor előírásos hadiviselete volt több ország katonáinak.

Mi, magyarok különös szeretettel emlékezhetünk a csákóra, hiszen éppen akkor vált jelképesen szép viseletté, amikor nemzeti történelmünk egyik legemlékezetesebb korszaka érkezett el: nevezetesen az 1848—49-es forradalom és szabadságharc idején.

A csákó a hegyes magyar parasztsüvegből alakult ki. Eredetileg nemezből vagy fekete posztóból készült, mégpedig két főbb formában. Egyrészt megtartotta összefüggő hengeres alakját, másrészt nyújtott háromszögletű anyagból sodorva varrták össze. Ez utóbbinak a csücske vagy lecsüngött, vagy „csákósan" — ferdén — elállt. Nos, eme „ferdeség" miatt lett a csákó — csákó.

Ismereteink szerint már az 1700-as években csákót hordtak többek között a Győrött állomásozó katonák, s azok a magyar példára megalakult huszárezredek is, amelyeket francia, svéd, hannoveri, orosz stb. zászlók alatt állítottak fel. A franciák shako néven is emlegették ezt a magyar származású hadi ruhadarabot.

Azt, hogy a csákóból a mai értelemben vett csákó lett, szintén a franciáknak köszönhetjük. Mégpedig azért, mert a korábban ellenző nélkül használt hengerféleségre ők szerkesztettek először egy kis szemellenzőt. Pontosan azért, amiért az efféle kiegészítéseket máig alkalmazza a kalaposmesterség meg a sapkaipar: védjenek az esőtől, takarják el a szemkápráztató napot.

Az 1800-as évek elején még tovább egyszerűsödött a csákó. Leffentyűjét posztóból való testéhez szorították, a felső peremén pedig erős drótot futtattak körbe, hogy felfogja a kardcsapásokat. Homloki részére pedig különféle díszek kerültek — aszerint, hogy mely hadnem katonái számára készült.

A Monarchia hadseregében 1805-től rendelték el a csákó viselését, természetesen úgy, hogy a hadnemek mindegyikében megkülönböztető jelzést kapott. A huszárok például fekete-sárga rózsát raktak csákójuk csú-

48-as huszárok. Benczur Gyula festményrészlete

csára, a fejfedő jobb oldalán pedig díszes zsinór lógott le. Mindemellett még egy úgynevezett forgó is felmagasodott a huszárcsákó legelején, amely ékes szép tollakból készült.

Amikor 1848. március 15-én kitört a forradalom, a Habsburg-birodalomhoz tartozó népek katonáinak túlnyomó többsége már csákót hordott. A felkelő magyar seregbe tömörülő katonák is ezt hordták a fejükön. Igaz, nem egészen úgy, mint korábban, mert előbb magyar címer lett a csákók ékessége, később pedig egy babérkoszorún átszúrt kard. (Akkortól, hogy a császári családot megfosztották a magyar trónjától.)

A szabadságharc csákói aztán megannyi különféle díszt, megkülönböztető jelzést kaptak. A nemzetőrök szemellenzője fölé például egy fölíratos bádogszalag került; a tüzérek szintén bádogszalaggal tudatták hovatartozásukat. A huszárok — ezredeik szerint — más és más, különösen élénk színű csákókat hordtak.

A csákó — ez a magyar származású, és a magyar történelem különösen szép napjaiban oly fontos szerepet játszó katonai viselet — akkor kezdett eltünedezni, amikor a toborzást felváltotta a sorozás. Az ékes fejrevaló ugyanis ekkor a hadi élet önkéntes vállalását jelképezte. Aztán pedig jöttek a mind nagyobb és mind gyilkosabb fegyverek, amelyeknek a kezelőihez immár semmiképp sem illett a könnyed, legényes csákó. Az 1900-as évek elejétől Monarchia-szerte kényszerű katonai ruházattá lett a sokat emlegetett csukaszürke. A tarka, mutatós csákók múzeumi tárgyakká nemesedtek...

A. L.

MAHIR
MAHSAJTÓFIGYELŐ
1051 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 310-726
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

M.D.4

Barsali Ferenc

festő

Részt vett a tárlaton.

Pogány G. Gábor: Dolgozó emberek között.

Művészet, 1968. május – 33 kop.

MDK

Barsali Ferenc festő

Temetése máj. 9-én lesz
Budapesten.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1968. május 8.

Bazsali Ferenc, festő

MDK

Elhunyt 45 éves korában.

Temetése 1968. május 9-én

Budapesten.

— : Hír

8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. május 8.

MDK

Bazsali Ferenc

Kiállitási kritika

Kritika 1968 márcó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Barsalitzer

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

1966 MÁR 8.

1021

Péntek

Békés megyei festőművészek az Ernst Múzeum kiállításán

Az elmúlt hetekben ötödik alkalommal rendezték meg Budapesten az Ernst Múzeumban *Dolgozó emberek között* címmel a munkaábrázolások kiállítását. Ez a kiállítássorozat minden alkalommal nagy érdeklődést keltett. Az itt bemutatott képek a munkahely, az otthon atmoszféráját, jellegzetességeit hordozzák.

A rangos kiállításon ez alkalommal három Békés megyei festőművész szerepelt, és a budapesti közönség Bazsali Ferenc „Fiakeres", Koszta Rozália „Öregasszony" és Lipták Pál „Futárosok" című képeit láthatta.

Öltöznek a férf

ÚJ D

A férfiing-divatról számot adó külföldi lapok szerint megszűnt a fehér szín egyeduralma! Alkalomra ugyan most is legelegánsabb a fehér, de ismét divatos szín a pasztellkék, a halványzöld, a világos-hússzín. Az új divat szerint öltözködő férfiak alkalmi öltözékhez szolíd csíkozású ingeket viselnek, sportos öltözékhez markáns csíkozásúakat.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1983 MÁR 24.

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

1021 Bazsali Ferenc

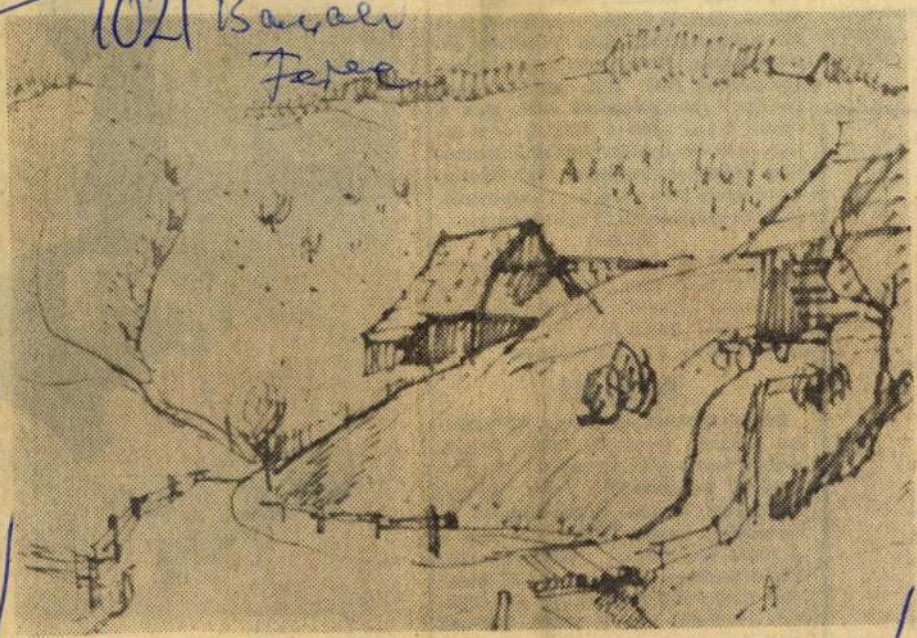

Bazsali Ferenc Magas-Tátra

sa. 19.35 A
rsenyzenekar
Tánczene.
e: Szergej

ar-
n

nyi
er-
kai
esti
és
tók
sor,
volt
At-
; a
pü-
29-
A
fe-

lat

9.30 Népi muzsika. 10.00 Földr
lőknek. 10.45 Se fekete — se fehér.
Fiú a dzsungelből. 12.00 Vasárnap
konferencia. 13.00 Tudományos
retterjesztő film. 13.30 Aludjék
godtan — humorisztikus adás. 14
sporté a szó. 15.10 A fiatalok és
vat. 16.00 Síugrások. 17.40 Filmsz
kon. 18.10 Népi muzsika. 18.55 Hc
forró nyár. 19.45 Vasárnapi intermezzó.
20.30 Tv-Magazin. 21.50 Sportszemle.

HÉTFŐ

17.05 Kis világ. 17.30 Tudományos ismeretterjesztő film. 18.20 A kultúra és mi. 18.50 Húszmillió. 20.35 Kovács: „Én öltem meg Baltazárt". — Tv-dráma. 21.20 Ismeri-e a modern zenét?

Mozi

Békési Bástya: Kártyavár. **Békéscsabai Brigád:** Telemark hősei. **Békéscsabai Szabadság:** Hosszú az út Gibraltárig. **Békéscsabai Terv:** Hűtlen asszonyok. **Gyulai Erkel:** Rómeó a csatatéren. **Gyulai Petőfi:** Két jegy a délutáni előadásra. **Mezőkovácsházi Vörös Október:** Folytassa Jack! **Orosházi Béke:** Egy férfi és egy nő. **Orosházi Partizán:** Fiúk a térről. **Szarvasi Táncsics:** Tanulmány a nőkről. **Szeghalmi Ady:** Kalandorok.

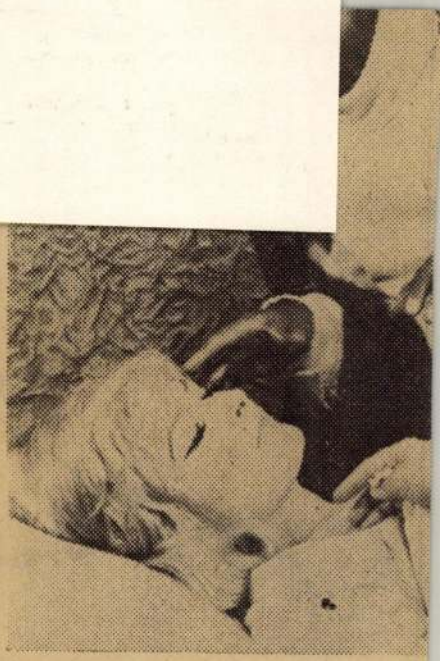

Othello és Desdemona a végzetes pi
Vali, Polgár Géza Jászai-díjas.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bazsali Ferenc

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

1963 JAN 28

1021

Bazsali Ferenc

Késmárk

központi telephelyre

esztergályos, marós, villanyhegesztő, hőszigetelő szakmunkásokat pneumatikus automatikával, szabályozás-technikával foglalkozó technikusokat, és férfi segédmunkásokat.

Műszer- és technológiai szerelési munkahelyekre,

KÜLSZOLGÁLATOS MUNKAKÖRBE

csőszerelő, hegesztő, központifűtés-szerelő szakmunkásokat és férfi segédmunkásokat. Felveszünk továbbá 14—18 év közötti fiatalkorúakat 6 órás munkaidővel.

Vidéki munkahelyen 5 napos munkahét van, munkásszállás, étkezés biztosítva.

Jelentkezés a vállalat munkaügyi osztályán.

Budapesti Kőolajipari Gépgyár

Budapest XVIII., Gyömrői u. 79/83. 30

délu... Oro... 50/b.

Elad... nag... rény... 14.

Elad... társ... Szal... (lebontásra is). 114018

Új gyári **olajkályha** eladó. Orosháza. Luther utca 3 szám. 114020

140 kilós **hízó** eladó. Orosháza, Zöldfa utca 17. 114043

Gergely fé'e 100 darabos, petróleumlámpás keltetőgép eladó. Orosháza, Bajcsy-Zsilinszky utca 58 szám 113999

Két darab 150—180 kg-os hízó eladó. Békéscsaba IV., Garai utca 12. 186580

Fehér mély gyermekkocsi eladó. Békéscsaba, Lorántffy utca 32. 186579

1000-es Wartburg eladó. Békéscsaba III., Csengeri utca 1. 186581

Étkezési gülbaba burgonya eladó nagyban és kicsinyben. Békéscsaba, Lajta utca végén, második tanya. 186594

...rg de ...otban ...i utca

...abant ...ri v...

...s kel... ...sháza.

40 darab kertészeti ü... lak jutányos áron elad... kés V.. Malomkert 21.

1 darab **30** mázsa te... rású, gumiskocsi, új... potban eladó. Szeg... Petőfi u. 48. Hajdú I...

Eladó egy fejős tehé... zelellős vemhes üsző. ... hónapos bikaborjú. ... csaba, Fényes, Tanya

107-es Moszkvics eladó ... la, Iv utca 15.

Közelellős hasas teh... adó, Szalainál, Árpád...

150 kéve **nád** eladó. ... háza, Szent István ú...

408-as Moszkvics ... Gyula, Rákóczi Ferenc ... szombat délután és ... nap egésznap.

MDK

Bazsali Ferenc

Kiállitási hir

Művészet 1968 máj.p.48.

MDK

Barsalé Ferenc
festő

Részt vett a tárlaton.

Horváth Gyula: A VI. Alföldi Tárlat. Békéscsaba
Művészet, 1968. július ~ 35 kép.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1968 MÁJ. 8

Bazsali Ferenc

Bazsali Ferenc festőművész 45 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön 3 órakor lesz Oroshazán. (x)

Dr. Grill Lóránt május 4-én 73 éves korában elhunyt. Hamvasztás előtti búcsúztatása május 10-én, pénteken fél 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben. (x)

bb 40. elhunyt bazsali ferenc festőművész,

jóju zs bs 1021 1968. május 7.

temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz az oros-
házi temetőben. /mti/

Bazsali Ferenc

-,-

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1983 MÁJ 7

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

Barsali Ferenc

1021

Miniatűr tárlat nyílt Békéscsabán

Újabb miniatűr tárlat nyílt Békéscsabán a Képcsarnok Vállalat kiállítótermében. Pénteken délután 5 órakor Püski Gábor, a megyei művelődési ház igazgatója adta át a közönségnek Bazsali Ferenc festőművész alkotásait.

Az ünnepélyes megnyitón a város társadalmi életének ismert képviselői is ott voltak, és gratuláltak a kiállítónak.

(Fotó: Baranyai)

1968. május 7.

Javított a Gyulai ME
Elvesztette veretlenségét

Feltámadt az S. Kinizsi — Nem javítottak az

Gyulai MEDOSZ— Kiskunfélegyháza 1:0 (1:0)

Gyula, 1700 néző. v: Bacsa. **MEDOSZ:** Barna — Stefanik, Szilágyi, Lovász, Vasvári, Géczi, Somos, Nagy F., Himer, Boruzs, Nagy J. Edző: Vasvári Péter. **Félegyháza:** Bólya — Bense, Cserkó, Sahin I., Makai, Hajagos, Kelemen, Pünkösti, (Fekete), Villányi, Ezsi, Edző: Fejes József. Boruzs kapufája vezette be a találkozót, majd Somos fejelt fölé. A 15. percben Boruzs vezette fel a labdát, mindenki leadást várt, de a balösszekötő 20 méterről a bal sarokba talált. 1:0. Főleg a MEDOSZ bal oldali támadásai voltak veszélyesek. A 41. percben Nagy

Tóth, Szilágyi, Zemmel. Varga, Miksztai, Csermák, Szabó. Edző: Takács István. **VTSK:** Krátki — Szarvas, Félix, Frankó, Havasi (Rajki), Román, Kasznár, Varga I, Bodó, Kiszely, Neller. Edző: Dombóvári György. Az 5. percben Csermák tisztán állva a hálóba lőtt. A 27. percben Kasznár egyenlített. Szünet előtt nagy védelmi hibából Szabó szerzett vezetést. Az 58. percben Csermák, a 75. percben Kiszely rövid hazaadása után Makai növelte a hazaiak előnyét. A VTSK az első félidőben egyenrangú ellenfél volt, de helyzeteit kihagyta. Szünet után a hazaiak irányítottak. **Jók:** Takács,

Bazsali Ferenc

festőművész kiállitása, Békéscsaba, Képcsarnok V. - Ism: Békés Megyei Hirlap,1968.máj.1. - D.I. Művészet, 1968.8.sz.4o-41.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

167.l.

Barsali Ferenc

1) Csendélet (üveggel estémmel) o. 39×53
2) Almás csendélet zöld üveggel, olaj,
40×50

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp., Csaskóra

Bazsali Ferenc

9, Orgonacsendélet o. 50x60
10, Dinnyés csendélet o. 43x49

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Mír. Kozp. Oroshaza

Bazsali Ferenc

7, Almás csendélet (csíkos háttér) o. 45x60
8, Csendélet zöld növénnyel, o. 45x59

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

5) Csendélet (rézel asztallal) o. 46×60
6) Csendélet (fehér tenítűvel) o. 45×60

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

Bemutatott műve:

„Csendélet," lino, 19 x 14.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968

91

Bazsali Ferenc

Orosházán a Szántó Kovács Múzeumban a Juhász Balázs gyűjtőklub kiállításán képe szerepel.

S.F.: Az orosházi Juhász Balázs gyűjtőklub kiállításáról.

Békés Megyei Népújság, 1942. márc. 24.

Barsali Ferenc

1. Falusi konyha olaj 110×76

2. A cipész —"— 60×80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múr. Körp. Orosháza

MDK

Bazsali Ferenc, festö

Ifjumunkás szabadságon. Olajf.

/Mücsarnok.?/
III. Képzőmüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc. Kat. 5.1.

Bazsali Ferenc

MDK

Szerepelt a szegedi Móra Ferenc Muzeumban Megnyilt kiállitáson.

A szélesebb simább modor jellemzi.

Szelesi Zoltán: Séta a Tiszántuli Festőművészek Vándorkiállitásán.

DÉLMAGYARORSZÁG, Szeged. 1957. máj. 8.

Bazsali Ferenc

MDK

Szerepelt a Nov. 7.-e tiszteletére
Békéscsabán megnyilt kiállitáson.
"Táj"

Kovanecz Ilona: A Békés megyei képzőművészek
IX. kiállitása.
Békésmegyei Népujság. 1962. nov. 25.

Bazsali Ferenc

Szerepelt az ápr. 7-én megnyílt kiállításon.

"Halas csendélet"

Kovacsa Ilona: A VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállítás Békéscsabán.
Békésmegyei Népujság. 1963. ápr. 21.

BAZSALI Ferenc festő

BAZSALI FERENC emlékkiállítása látható Orosházán, a Szántó Kovács János Múzeumban. A 45 évesen elhunyt művész olajfestményeit, csendéleteit, életképeit, aktjait mutatják be a tárlaton.

Népszabadság 1983. VII. 12.

Bazsali Imre

festo

1922 - 1927

Érinisk 1930. 81. l.

TÁSOK

né

RGIT

Barsali Sándor

Grafikája van Beck Zoltán (Oroshára) magángyűjteményében

Sass Esvin: Szenvedély, amiről nem lehet leszokni

Békésmegyei Népujság 1968 X. 22.

Barsalicze.

A Diósgyőri Vasas Képzőművészeti Iskola évvégi kiállításán munkájával szerepelt.

Északmagyarország, Miskolc, 1951. Dec. 31.

M.D.V.

Barsali Ferenc

festő.

„Csemdelet" (repro)

Alexin Andor: Barsali Ferenc . . .

Műrészet, 1969. aug. – 20 lap

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Barsali Ferenc

festő.

1944-ben Sopronkőhidán hiallt politikai lite mellett is a nehéz órákban is a szeretet gyakorolta.

Alexin Andor: Barsali Ferenc
Műveszet, 1969. aug. - 20 kep.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Barsali Ferenc
festő

Egy évig volt Bercsényi Róbert tanársegéde. Nagy jövő várt rá, de őt vonzotta a szülőföld. Pedig annak é ghajlata nem hedvezett egészségének.

Alexin Andor: Barsali Ferenc
Művészet, 1969. aug - 20 lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Barsali Ferenc

festő

1966-ban volt közös kiállítása

Alexin Andorral. Első önálló

kiállítása Békéscsabán volt.

Alexin Andor: Barsali Ferenc.

Művészet, 1969. aug - 20 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.

Barsali Ferenc
festő

1947-ben a budapesti Dési
Huber István Kollegiumban
volt, utána hara mint a
„tanyára". Majd 1961-ben a
budapesti Kollektív Műteremben
dolgozott.

Alexin Andor: Barsali Ferenc
Műveriet, 1969. aug. – 20 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Barsali Ferenc

festő

M.D.V.

1961-ben Alexin Andorral Oros-
házára mentek, ahol a tanács
segítségével megteremtették a műrészi
elethez szükséges feltételeket.

Alexin Andor: Barsali Ferenc,
Műrészet, 1969. aug - 20 kep.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Barsali Ferenc
festő

M.D.4

Tulajdonképpen a népnek festett. Műveszetével nem dicsekedett, szerény ember volt. Művészi munkája mellett sokat segített keretiszkedő szülőnek.

Alexin Andor: Barsali Ferenc.
Művészet, 1969. aug - 10 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.V.

Barsali Ferenc
festő

Műveit a tiszta szerkezet jellemezte.
Szerette a szürke szinek gazdag
változatát. Képeiben sokasem lépte
át a közérthetőség határát.

Alexin Andor: Barsali Ferenc
Művészet, 1969. aug - 10 lap

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Barsali Ferenc
festő

M.D.K.

Az első időszakban festett képei az „Anyám", „A pám", „A nagybőgös" stb.

Alexis Andor: Barsali Ferenc
Műveszet, 1969. aug. - 10 lap

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.L.

Barsali Ferenc

festő

Kohán művészete is. hatással volt rá. Terináját a szűkebb családi környezete, valamint Oroshára egyszerű népe adta.

Alexin Andor: Barsali Ferenc
Művészet, 1969. aug – 20 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.V.

Barsali Ferenc
festő

Művészete az alapos művészeti főiskolai tanulmányain és a magyar alföldi festők hagyományán épült.

Alexin Andor: Barsali Ferenc
Művészet, 1969. aug – 20 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Bazsali Ferenc

Fiákeres, o.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

MDK

Bene Géza festő

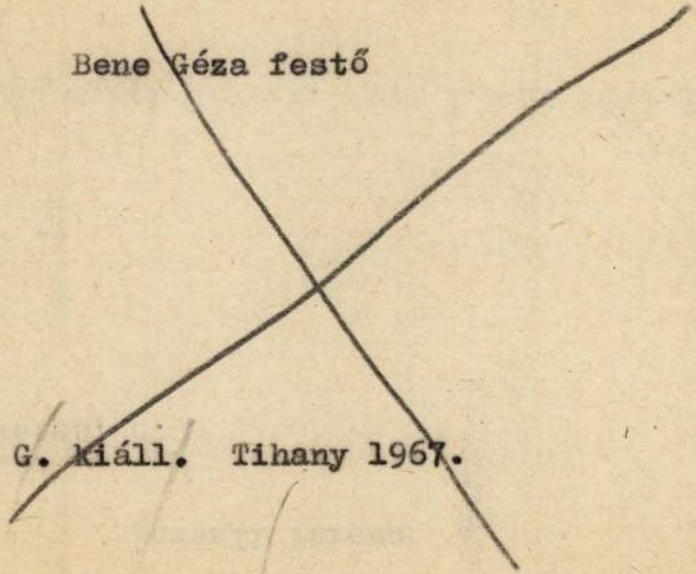

Bene G. kiáll. Tihany 1967.

Barsai Ferenc

Szerepel a II. Délalföldi Tárlaton.

Dömötör János: II. Délalföldi Tárlat

Tiszatáj, 1965. VII. 52. 553. l.

Barsali Ferenc

Szerepel a IX. Alföldi Tárlaton Gyulán

Gádorosi Vass István: IX. Alföldi Tárlat

Tiszatáj 1966 VI n. 458 old.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

Bazsali Ferenc

1968 MÁJ 11

1024

Meghalt Bazsali Ferenc festőművész

Bazsali Ferenc orosházi festőművész tegnap hirtelen elhunyt. A művész utolsó önálló kiállítását az elmúlt héten, pénteken nyitották meg Békéscsabán, a Képcsarnok Vállalat kiállítótermében. Itt bemutatott képei is bizonyították az alföldi emberekhez és a tájhoz való mélységes ragaszkodását, kiérlelt művészetét.

Halálával nagy veszteség érte a megye képzőművészeti életét.

gyárban

adatokat kell megoldania, hanem olyanokat, amelyekkel az adott körülmények között eredményesebbé teheti a munkát.

Azelőtt évenként 14 millió tégla készült a mezőberényi II-es számú téglagyárban, az idén pedig már — kevesebb létszámmal — 20 és fél millió a terv. Ez nem csekély mértékben az újítások, ésszerűsítések kézzel fogható eredménye.

Berg Ottó mindössze két legjelentősebb újítási javaslatát nyújtotta be a vállalathoz, elbírálásra, de a többinek is hasznát látta, mégpedig a gyár többi dolgozójával együtt. A terv túlteljesítéséért mindenki megkapta a jutalmat. És ezért nem is kellett megerőltetőbben dolgozni.

Pásztor Béla

MDK

Bazsali Ferenc

olajf:

Fiákeres

Dolgozó emberek között képsőn. kiáll.
Ernst Muz. 1968. jan.

M.D.K.

Barsali Ferenc
festő

Kiállításán bemutatták a
„Polcos csendélet" - et és
„Gyümölcsös csendélet" - et
a „Napraforgó"-t és az „Őszi
napraforgók" c. műveit.

D.J.: Barsali Ferenc kiállítása
Művészet, 1968. augusztus - 40 l. sp.

M.D.V.

Bazsali Ferenc
festő

Kiállitásán bemutatták a
„Csendélet bársalmával", a
„Csendélet Munkácsy képpel"
„Fácanos csendélet" c. képeit.

D.J.: Bazsali Ferenc kiállitása
Művészet, 1968. augusztus - 40 l ap.

D.J.: Barsali Ferenc kiállítása
Műcsarnok, 1968. augusztus – 40 l. ap.

Barsali Ferenc

Szerepel a Békésmegyei grafikai kiállításon Gyulán

Bede Anna: A Békésmegyei grafi kiáll. megnyitója

Tiszatáj 1967 XII. n. 12 11 old.

Barsali Ferenc

Pasztelekkel
nerejel a békésmegyei grafikai
Liáhításan Gyulán

Kilágyi Miklós: Békés megyei grafikai
Liáhítás

Tiszatáj 1967 I. n. 61 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307.

1903 MAJ 8.

MAGYAR NEMZET

Bazsali Ferenc

Bazsali Ferenc festőművész elhunyt. Csütörtök délután temetik az országos házi temetőben.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1968 MÁJ 4

Bazsali Ferenc

A Békés megyei Művelődési Házban Békéscsabán tegnap nyílt meg Bazsali Ferenc orosházi festőművész kiállítása, akinek képein az alföldi emberek élete, munkája és a természettel vívott küzdelme elevenedik meg erőteljes szín- és formai kompozíciókban.

ket a
mennyis
fogástala
ni. Ame
megszeg
az érzék
gyáznak.
Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló
Intézet húsosztálya ellenőrzi ké-

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

1968 MÁJ - 3

Bazsali Ferenc

1968. május 3.

Kiállítás Békéscsabán

1021

Ma délután 5 órakor nyitja meg Püski Gábor, a megyei művelődési ház igazgatója *Bazsali Ferenc* orosházi festőművész tárlatát Békéscsabán, a Képcsarnok Vállalat kiállítótermében.

A kiállító művész legutóbb Orosházán és Békésen mutatta be önálló tárlaton alkotásait.

Péntek

nyitották
i Napokat

rendszeresen be kell mutatnunk, rendszeresen meg kell rendeznünk a Sárréti Napokat. Vérrel, könnyel teli a Sárrét régmúltjának történelme, ma pedig, amikor a szebb és jobb életért dolgozunk, hasznos cselekedet, ha feltárjuk e

BAZSALI FERENC

Táj akvarell

Fiatal képzőművészek és iparművészek kiáll 1955

Schubert Ernő

Táj

Tanulmányok I–III

A Szentendrei Művésztelep
jubiláris kiállítása
1926–1956
katalógus: Lyka Károly

BAZSALI FERENC

Úttörő vasutaszenekar furulyása olaj
Táj tempera
Sárospataki táj olaj

Fiatal Képzőművészek és iparművészek
kiáll 1955

Giovanni di Paolo

Astronomia

XV. 52.

MDK

Bazsali Ferenc

repr.:

Konflis

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely, Szeged, Gyula, Szentes

MDK

Bazsali Ferenc

Csendélet, linó

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

Bazsali Ferenc

1968 MÁJ 7

Szerda

Bazsali Ferenc festőművész kiállítása Békéscsabán

102

Május 3-án délután öt órakor nyitja meg Püski Gábor a megyei művelődési ház igazgatója Bazsali Ferenc festőművész kiállítását a Képcsarnok Vállalat békéscsabai termében. A művész Orosházán született és a Képzőművészeti Főiskolán Berényi Róbert tanítványaként diplomázott. A Békés megyei és az Alföldi Tárlatok állandó kiállítója, jelenleg az orosházi kollektív műterem vezetője. Képeivel nem a látványosságra törekszik, művei egyszerű, világos, a természet által ihletett alkotások.

A Képcsarnok Vállalat ezzel folytatja azt a miniatűr tárlatsorozatot, melyet az elmúlt években kezdett.

1968. május 1.

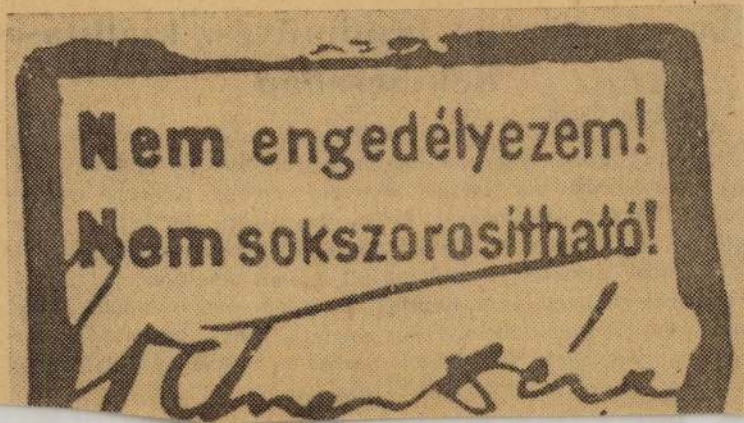

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Bazsali Ferenc

1903 MAJ -4.

1021

— *ELHUNYT BAZSALI FERENC festőművész; temetése csütörtök délután 3 órakor lesz az orosházi temetőben.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1963 MAJ 8

NÉPSZAVA

Bazsali Ferenc

HORIZONT

— Elhunyt Bazsali Ferenc festőművész, temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz az orosházi temetőben.

1021

tézet — arról beszélt

MDK

Bazsali Ferenc

sz.linó

Árnyak

Falusi részlet

Halas csendélet

9. szegedi nyári tárlat. Móra F. Muz.

1968. aug.

MDK

Bazsali Ferenc

lino:

Konflis

Konyhai csendélet

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely, Szeged, Gyula, Szentes

MDK

Bazsali Ferenc

~~xxőxxéxxxxxx.~~

Növények, o.

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely,
Szeged, Gyula, Szentes

M.D.Y.

Barsali Ferenc
festő

Kiállításán bemutatták az „Ávriz Oroshávan", a „Komlói putrik", a „Fiakeres" című művét.

D.Y.: Barsali Ferenc kiállítása
Művészet, 1968. augusztus - 40 lap.

M.D.V.

Barsali Ferenc
festő

Szülővárosának utcán, hiarai,
ahol naponta járt - helt jelen-
nek meg műveiben. Egyszerű
épületek, egyszerű emberek, pl.
„Teli utca Oroshidán".

D.J.: Barsali Ferenc kiállítása.
Művészet, 1968. augusztus - 40 lap.

D.J.: Barsali Ferenc ki állítása
Miskolc, 1968. augusztus - 40 lap.

M.D.4

Barsali Ferenc
festő

Május 3-án nyílt meg
a Képcsarnok kiskiállító
termében Barsali Ferenc
utolsó kiállítása.

D. Gy.: Barsali Ferenc kiállítása
Művészet, 1968. augusztus - 40 cap.

Barsali Ferenc
festő

M.D.Y.

Barsali Ferenc festőművész
1964 éves korában elhunyt.

— : Barsali Ferenc emlékezte
Művészet, 1968. augusztus - 41 lap.

M.D.Ч

Barsali Ferenc

festő

„Gendelet" (repro)

D.J.: Barsali Ferenc kiállítása

Művészet, 1968. augusztus - 41 lap.

MDK

Bazsali Ferenc

Kiállitási kritika

Magyar ~~Nemzet~~ Hirlap 1968 máj.31.

MDK

Bazsali Ferenc

Kiállitási hir

Szocialista müvészetért 1968 jun.

Bazsali Ferenc (Oroshaza)

Kompozíció, olajtemp. 50x60
Téli rénlet " " "

Alföldi Tárlat Gyula 1966
Kat. ber. Csoór Stran 1966

MDK

Barsali Ferenc
festő

Részt vett a gyulai tárlaton.

Szükséges közlés: A IX. Alföldi Tárlat Gyulán
Művészet, 1966 augusztus - 46 lap

MDK.

Bazsali Ferenc

Kiállitási kritika

Müvészet 1966.8.lap 45.

MDK.

Bazsali Ferenc

Kiállítási kritika

Művészet 1956. 8. fsz 45.

M.D.Y

Barsali Ferenc
festő

Részt vett a tárlaton.

d.j.: A II. Délalföldi Tárlat.
Művészet, 1966. szeptember - 34 lap

MDK

Bazsali Ferenc

Demboldal, temp.

Miskolci kiáll. I. 1955. Herman O.Muz.
15. 1.

M.D.V.
1

Barsali Ferenc
festő

– „Talajvíz Orosháián" (repro)

Akácz László: Barsali Ferenc és Alexin Amát...
Művészet, 1967. junius · 42 kp

MDK.

Bazsali Ferenc

Talajviz Orosházán c.képe

Müvészet 1967 juni.p.41.

MDK.

Bazsali Ferenc

Talajvíz Orosházán c.képe

Művészet 1967 juni.p.41.

MDK.

Bazsali Ferenc

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 juni p.42.

MDK.

Bazsali Ferenc

Kiállitási kritika

Művészet 1967 juni p.42.

MDK.

Bazsali Ferenc

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 juni.2o.

MDK.

Bazsali Ferenc

Kiállitasi kritika

Délmagyarország 1967 juni.2o.

M.D.K.

Barsali Ferenc
grafikus

Műveit bemutatta a társaság.

B. Szpka Magdolna: Békés megyei grafikai kiállítás
Művészet, 1967. augusztus – 44 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG
Bazsali Ferenc
1965 MÁJ 21.
1021

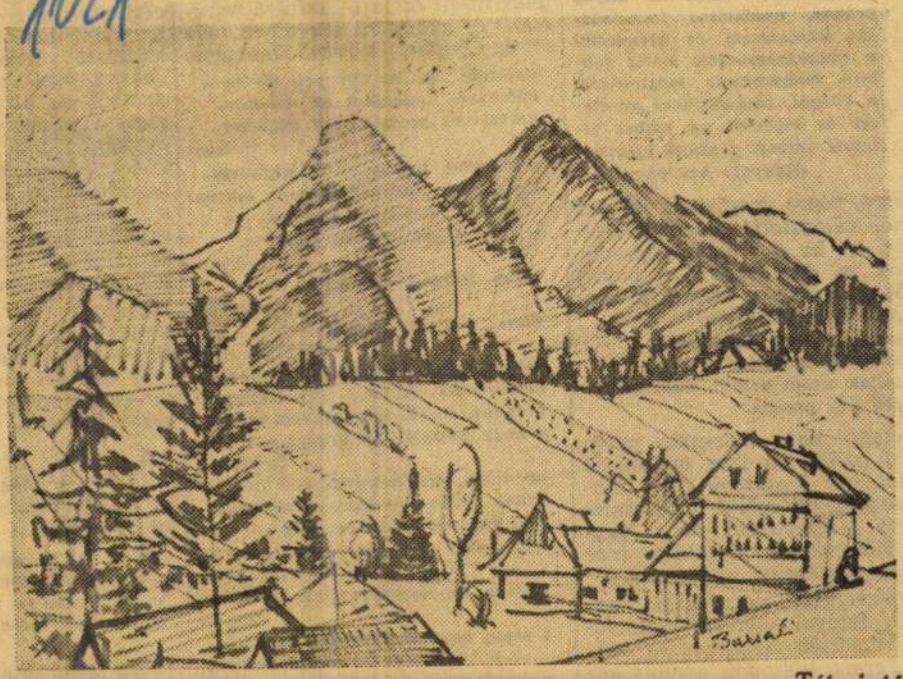

Bazsali Ferenc — Tátrai táj

Rácz József — Békési vásár

„Magamban érzem az anyag örökös, csodálatos kavarodását, küldetésem és hivatásom a munkásemberek életét jobbító embereknek megmutatni a világot, megszépíteni az életet és hirdetni az ember istenné válását a szálló időben."
(Bányai: Ars poetica)

Végre, végre, megjelent Bányai Kornél válogatott verseinek szép kötete, s ha a huszonnegyedik órában is, de megóvja a halott költőt önmardosó, keserű kívánságának beteljesülésétől.

„Temess el szép barackvirág
tavaszi fák havazása
s múljak nyom nélkül, mint a hó
a föld ízes porába."

Porladó teste már-már nyom nélkül múlik, az igaz muzsikájú forradalmár lantosnak még mindig nem jutott méltó földi emlékeztető a temetőben, de a Magvető Könyvkiadó jóvoltából már szólhat „vasénekű testvéreihez."

Nehézveretű, aranycsatos hagyaték Bányai könyve, csaknem kétszáz verset tartalmaz — Mátyás Ferenc költőtárs avatott kezű, nagy szeretetű válogatása — szép, okos egymásutánban.

Nagyon kevés, alig húsz év adatott Bányai Kornélnak az alkotásra, mindössze 37 évet élt, de szinte mindent elmondott arról a világról, amely senyvesztette, de még többet a másikról, amelyről már nem a halk szavú filozófus lírájával dalolt, hanem az akarás erős, de sajnos egyre gyengülő, s hamar elhalt férfi-baritonján.

Költői pályája az első világháború idején indult, az első verseskötetét Omszkban, hadifogságban írta. Az Ural vad erdeinek lázadó fái zúgnak rímjeiben, az orosz síkság és a magyar Alföld közös bánata hömpölyög himnuszaiban, s várja, lesi a „reszkető mohát és a dacos tavaszt", majd felgyújtják
zsak" és gy
ott ég Októ

Faőrház vo
Félénken k
kértem az
[nékem
egy zugot, hol fejem lehajthatom.
Beengedett. Haldokló lámpa korma
a szobát félig betöltötte már —
s az asztalon langyos gőzökbe
[forrva,
vígan dongott egy nagy réz
[szamovár.
Panaszkodtam: nagyon beteg
[vagyok már,
rabság gyötör, lassacskán meghalok.
Megszántak. A tatár fiúk kenyérrel
kínáltak sorba, hogy egyem velük —
s hogy összebújtak borzas nagy
[fejükkel,
oly méla, bús beszédes volt szemük.
Erdős Uralnak viharvert tövében
alig értették beszédem felé —
mégis úgy voltunk együtt már mi
[négyen,
mintha testrészek lettünk volna
[rég —
s most, hogy összehajtott végzetünk,
[a sorsunk,
amint egymásba folyt lassan
[szavunk —
éreztük: négyen egy bilincset
[hordunk:
hazátlanok, szegény rabok vagyunk.

Ez a verse már nem a percnyi felismerés és hangulat szülötte. Naplójából tudjuk, hogy türelmetlen mohósággal olvasgatta Marx és Lenin műveit, előadásokat tartott a környező falvakban a kommunizmus eszméjéről, agitálta a parasztokat a forradalom melletti harcra, „köszönti a jövendőt a szépség mezőin", s „virágos virradatról" dalolt. Ez időben írta a Búzák születése és halála című himnikus versét, amely az orosz föld szimfóniája, majd szépirodalmi-művészeti folyóiratot szerkesztett Krasznojrszkban, magyar nyelven.

A lelkes alkotó éveket szomorú, letargikus időszak követte: 1921-ben hazajött, s megkezdődött a tizenhárom évig tartó, a szolnoki kórházban véget ért vesszőfutása.

Költészetére a hivatalos irodalom nem figyelt fel, noha Osvát Ernő és Németh László is zseninek tartották, támogatták. Né-

nyákat. Előbb Ho
kodott, majd kön
kereskedőnél. Ekk
a „venyigéket rag
ruhába öltöztető h
és a messzi tanyá
világát. Szívtépő
tott:

Merülő világ ez: hol
tanyák sötét gondú
mely önmagát emész
sorvad a Kárpátok
kőgátjába zárva.

A Tanyák, Alvó
Délibáb — mind,
dalmas, semmibe
tos rémület!

Fehér falvak alusz
sűrű fekete éjben,
csontszerűen és mo
s döbbenve látod c

halott világait,
sávos mezőkbe, do

kietlen, vigasztalan
[
A temetők megnőne
s egy birodalom ho
a mélyben szunnya
[sírhaln
földhöz húzódva,
alvó embert őriznek
maró falakba vert,
porba merülő sorsok
miken régen betelet
Hiába kérdezed!
Csontszerűen és mo
[aluszn

Kiéhez hasonlítha
szetét? Minden erő
vetés hiábavaló lenn
követő, félelmeteser
felfedezetlen költőnk
nél. Ha élete utols
szakát vizsgáljuk —
raszti fájdalmat tal
ben —, de akár a
döbbenetét! Képeiv
notizál: tolla nyom
pelen látjuk a magy
kori népét, halljuk
tanyák vízbefullóina
tását, s érezzük
emésztő merülő v
rezdülését!

A kétsopronyi RÁKÓCZI MTSZ szakképzett
autóvillamossági
és
hálózati villanyszerelőt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Bazsali Ferenc

1967 JUN 18

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

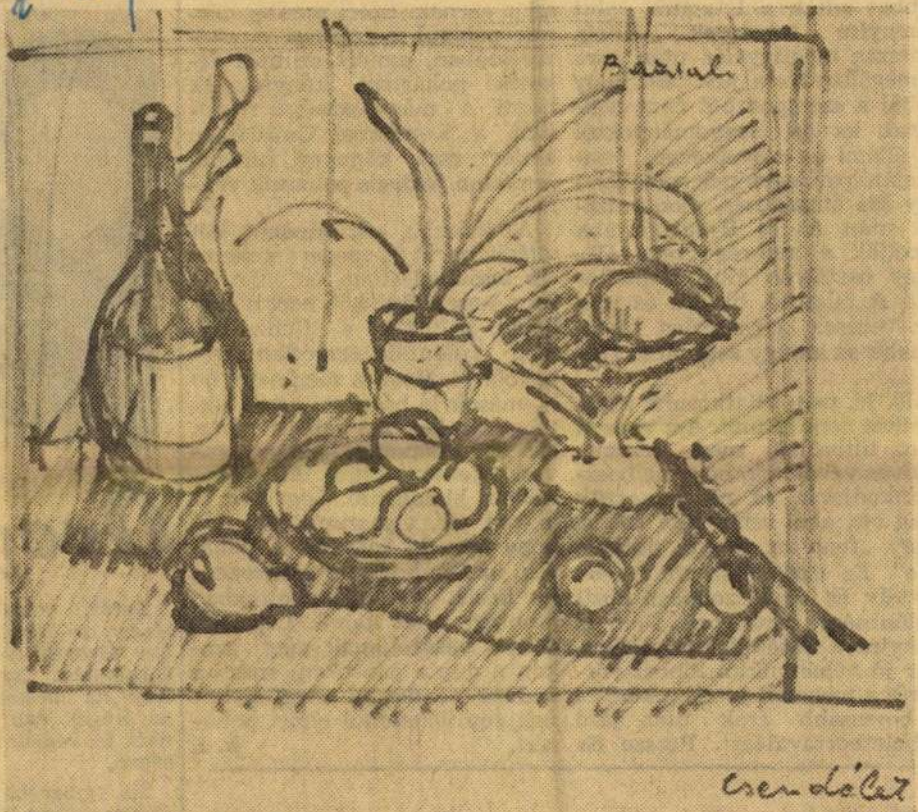

Bazsali Ferenc — Csendélet

Betelt a pohár

„Fenn az ernyő, nincsen kas” — mondogatták déd- és ükapáink azokra az emberekre, akik többet adtak a látszatra, mint amenyire tehetősek voltak. Hosszas megfigyelés után arra a megállapításra jutottam, hogy ebből a szempontból nem tágítanak az ősi hagyományoktól az állami és szövetkezeti vendéglátóipari egységek sem. Egy-egy kis átrendezés, modernizálás után A- és B-kategóriába sorolják a nemrég még IV., vagy osztályon aluli italboltokat. A falatozó, bisztró és más elnevezések egyszerűen megemelik az amúgy sem olcsó árakat...

Jó, jó, nem vitatkozunk azon, amihez nem értünk. Azt viszont nem tilthatják meg nekünk, kedves vevőknek, hogy ne boszszankodjunk, és ne jegyezzük meg ott, ahol senki sem hallja, hogy „fenn az ernyő, nincsen kas”. Ez elsősorban az A—B-osztály és a kiszolgálás közti különbségre vonatkozik. Nem is annyira a derék felszolgálókra, bár jó néhányuktól többet várnánk a nagyobb jutalékokért és a borsosabb árak után járó többletborravalóért. Persze ők azt fogadják el, amit kapnak, s legfeljebb csendes szemrehányással nyugtázzák, ha elmarad, amit várnak. Ezért mentegetőznek például a szarvasi Árpád-presszóban, amiért szimpla feketés pohárban kénytelenek hozni a másodosztályú röviditalt, a Kondorosi Csárdában, amiért csak könnyen billenő, ormótlan féldecis poharaik vannak.

Az idősebb, sok mindent, két világháborút is megért generáció tagjaival ittam én már vizet a kerékvágásból, bort a szilkéből, pálinkát a findzsából, meg különféle ormótlan üvegekből is. Most is megiszom én is, mások is, ha nem A—B-osztályú árakat számolnak érte. Ha így számolják, akkor szíveskedjenek ahhoz illő poharakban kiszolgálni. Legalább ez legyen a vigaszunk. Tudjuk, hogy törnek, fogynak a poharak, azt is, hogy az utánrendelés késik. Az edényboltokban azonban lehet kapni. Legalább annyit vásároljanak meg azokon a dupla pénzeken, amit a kedves vendéggel megfizettetnek egy véletlenül eltört pohárért.

k. i.

Találkoztam egy űrkrapekkel

Öreg

Baráti megh
eleget az elmúlt
kor Gyenes An
Búzakalász Tsz
hogy ha máskor
az öregek napjá
őket és vegyünk
ségen.

Az ember haj
általánosítson. É
így jártunk. Azz
egy pár idős em
ben elfáradt, ma
len is csendesen

MDK.

Bazsali Ferenc

Kiállitásának hiradása

Szocialista Müvészetért 1967 jan.

Bazsali Ferenc, festő MDK

Békéscsabán kiállítása
nyílik meg.

—: Hír 12

NÉPSZABADSÁG, Du. 1967. márc. 5.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1971 MÁR 5

Bazsali Ferenc

Bazsali Ferenc festőművész kiállítása Békésen

1971

A megyei és más kiállításokon is rendszeresen szereplő Bazsali Ferenc orosházi festőművész legújabb képeit ezúttal ma, vasárnap délelőtt 11 órakor Békésen mutatja be. A békési múzeumban rendezett kiállításon a művész elsősorban azokat a képeit tárja a közönség elé, amelyeket az orosházi táj, az orosházi emberek ihlettek.

A kiállítást a békéscsabai Munkácsy múzeum munkatársai állították össze.

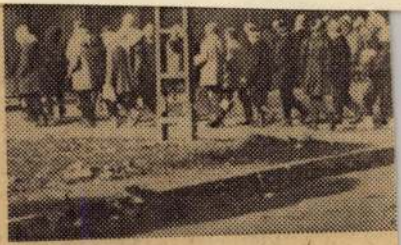

A Kazinczy utcai iskolánál.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Barsoli Ferenc

NÉPSZABADSÁG

1967 MÁR 5.

1021

— BÉKÉSEN ma nyilik meg Barsali Ferenc festőművész kiállítása. Vásznain főként a Békés megyei táj és a paraszti élet elevenedik meg.

Barsali Ferenc
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Dékalföldi tájlat
Művészet, 1965. aug. - 45 kép.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bazsali Ferenc

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

DEC 6

Fiatal képzőművészek kiállítása nyílt meg Orosházán

1021

Vasárnap délelőtt Orosházán, a Szántó Kovács János Múzeumban két fiatal művész kiállítását nyitották meg. Bazsali Ferenc orosházi születésű festőművész huszonkét képe szerepelt a tárlaton. A művész Orosháza és környéke legszebb tájait és az ott élő nép életének egy-egy motívumát örökítette meg olaj- és temperafestményein. Alexin Andor grafikusművésznek — aki már évek óta él Orosházán — negyvenöt alkotását láthatják az érdeklődők. A bemutatott képeken az orosházi udvarokat, utcarészleteket, a népi élet jellegzetességeit rajzolta meg a művész. A tárlaton szerepelnek azok a festmények, grafikák is, melyeket a két fiatal művész a helybeli üzemekben és termelőszövetkezetekben tett látogatása során vázolt fel. Mindkettőjük alkotásaira egyaránt jellemző, hogy a valóságot ábrázolják, korszerűek, de nem absztraktok.

A kiállítás megnyitásán Garai Lajos gimnáziumi tanár mondott ünnepi beszédet, majd az orosházi Liszt Ferenc Zeneiskola növendékei adtak rövid, tartalmas műsort.

6. Medgyesegyháza	30	15	6	9	55:34	36
7. Bcs. MÁV	30	16	3	11	82:50	35
8. Gyomai TK	30	13	8	9	58:42	34
9. Battonya	30	12	9	9	38:41	33
10. Békési Sp.	30	11	6	13	50:50	28
11. Tótkomlós	30	9	7	14	43:71	25
12. Oh. Zrínyi	30	11	2	17	55:68	24
13. Sark. SZMSE	30	9	6	15	39:53	24
14. B.-szentandrás	30	6	3	21	40:98	15
15. Kondoros	30	4	7	19	30:80	15
16. Végegyháza	30	5	1	24	35:121	11

AZ IFJÚSÁGI BAJNOKSÁG VÉGEREDMÉNYE

1. Bcs. MÁV	30	25	3	2	85:28	53
2. Mb. Spartacus	30	17	7	6	90:38	41
3. Medgyesegyh.	30	18	3	9	107:42	39
4. Szeghalom	30	17	3	10	81:98	37
5. Tótkomlós	30	16	4	10	62:48	36
6. Battonya	30	13	9	8	55:36	35
7. Mh. MEDOSZ	30	11	11	8	71:62	33
8. Kondoros	30	14	4	12	47:42	32
9. Sark. Kinizsi	30	14	4	12	53:50	32
10. Békési Sp.	30	11	7	12	71:51	29
11. Gyoma	30	13	3	14	70:54	29
12. Oh. Honvéd	30	9	4	16	47:96	23
13. B.-szentandrás	30	9	1	20	32:65	19
14. Szarvasi Sp.	30	6	5	19	35:82	17
15. Végegyháza	30	4	5	21	23:77	13
16. Sark. SZMSE	30	4	4	22	18:128	12

RÖVIDEN

— **A totó 49. heti eredményei:** 1 1 1 1 1 2 2 1 1 2 x x 2 x. Tizenhárom + 1-es és 13-as szelvény nem akadt. A 12-esekre 45 ezer 363, a 11-esekre 952, a 10-esekre 143 forint nyeremény jut.

— **A labdarúgó MNK-ért:** Szombathelyi Haladás—Bp. Honvéd 3:3 (3:2). A Szombathely jutott tovább és a Győri ETO-val játszik a döntőbe jutásért.

Bazsali Ferenc MDK

Ifjumunkás szabadságon, olf.

Mücsarnok 1952-53 III.Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.M.

Barsalí Ferenc
festő-

Részt vett a tárlaton.

Szükségi Miklós: VIII. Alföldi tárlat Gyulán
Művészet, 1965. aug. - 44 lap

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Szabad Nép

Bazsali Ferenc

1956 OKT 11

— **Három orosházi művész,** Bazsali Ferenc, Kerti Károly és Rajki József alkotásaiból kiállítás nyílt a helyi múzeumban.

Szabad Nép

MDK.

Bazsali Ferenc

Kiállitási hirdetés

Békésmegyei Népujság 1965 juli.6.lap -

MDK.

Bazsali Ferenc

Kiállitásának hiradása

Békésmegyei Népujság 1965 szept.19.

BAZSALI FERENC

Ifjumunkás szabadságon. Olajf.

III.Magyar képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

MDK

Bazsali Ferenc, festő
Képzöm. Föisk.

131. Kubikosok. Üvegterv.

Nagy. Ifj. Képzöm. Kiáll. /VIT/
Föv.Képtár. 1949 aug.16.-szept.lo. Kat.

BAZSALI Ferenc

Dutka N: Fiatal Művészek az Ernst Nurenbaum

Modalni Vijsag 1955 VI ét. 25. n. jun. 18.

3 l.

M. D. K

BAZSALI F. festő

Belépés a termelőszövetkezetbe

Kathy Imre: Megjegyzések a fiatalok kiállításához

Magyar Építőművészet 1960. 2. sz. 55.

MDK

Barsali Ferenc, festő.
Jól szerepelt.

Szdsg. 1954. VII. 29. - 3. l. - Arlmer T.: A nyári tárlat.

Bazsali ferenc, festő MDk

„Belépés a tsz-be" c. kompozíciójában a néhány év előtti diplomamunkák merev modellfestésének nelleme kísért."

Pélter Imre: A fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság Bp. 1960. febr. 5. 8.l

MDK

Bazsali Ferenc

Domboldal, temp.

Miskolci O. Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

15 l.

MDK

Bazsali Ferenc

Artner T: Fiatal képzőmüv. és iparművészek kiáll. 1955. jun. 29. 4 l. Szabad Nép.

Bazsali Ferenc
Táj, akvarell
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955, junius, 21 l.

gyüjteménye. Uj Magyar Sion, II., 1871. 370—371. l. — Lepold—Homor 77. l. — Gerevich PA, 224. l. (Képe 223. l.) (Giovann di Paolo.) — Benesch Belved. 70. l. (Sienai festő.) —Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 10. szám (Képe a táblák közt.) — Gerevich: IPGY, 95. l. (Képe 89. l.) — Exhibition of Italian Art. Royal Academy of Arts. London, 1930., 74. szám. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Berti Toesca 944—946. l. (Képe 943. l.) (Giovanni di Paolo.) — Berenson 245. l. (Giovanni di Paolo.) — Delogu 184. l. (Képe 173. l.) (Giovanni di Paolo.) — Lepold—Lippay 55. l.

Jézus születése (81. kék)

A kereten az Atyaisten.

Csúcsos felső záródással, fa, tempera, 153·5 × 72 cm.

Rényi 16—17. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 674—675. l. — Maszlaghy II., 91. szám. (Cimabue.) — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. lap. — Lepold—Homor 97. l. — Van Marle, IX., 1927., 448. l. (Giovanni di Paolo.) — Gerevich PA, 225. l. — Benesch Belved. 70. l. (Sienai festő.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Berti Toesca 946. l. (Giovanni di Paolo, segédekkel.) — Lepold—Lippay 55. l.

Bazsall Ferenc
Kenyeret szegő nő, olaj

Nyíri Tárlat. Ernst Múz. 1954. jul. 1 l.

Bazsali Ferenc
Uttörő vasutaszenekar furulyása, olaj
Táj, tempera
Sárospataki táj, olaj
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Múzeum, 1955. 17 l.

18. kép. *Aranyosmaróti mester 1460 körül: Háromkirályok.*

Gerevich PA, 212—213. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 5. l. — Genthon: RMF, 48. l. (1. és 3. kép = 31. és 32. kép.) — Csánky Miklós: A szepesi és sárosi táblaképfestészet 1460-ig. Bp. 1938., 37. l. — Lepold—Lippay 54. l.

CSEGÖLDI MESTER 1455

1. *Ostorozás* (16. kép)

2. *Töviskoronázás* (17. kép)

Fa, tempera, egyenként 101 × 45, ill. 100 × 50 cm. A szatmármegyei Csegöld gör. kat. templomából. Benesch és Baldass szerint az osztrák Meister von Schloss Lichtenstein művei. A táblák mérete pontosan egyezik az említett osztrák mester Augsburgban, Münchenben és Bázelben őrzött passioképeivel.

Lepold—Homor 96. l. — Gerevich PA, 212. l. — Benesch Belved. 69. l. — Péter: A magyar művészet története, I. kötet, Bp. 1930., 118—120. l. — Benesch, Otto: Der

Fénykép

Magyar Foto: CJ 4218/5 Hegedűsné

Aszódy Weil Erzsébet munkáját nézi:
Bassali Ferenc, Bér Rudolf és Tamás Ervin
a Képzőmův. Alap 2-es sz. kollektív műtermében

1954. V. 18.

Neg. van

Fénykép

Mislegné

Képzőművészeti Főiskola: 172 ltsz.

Bazsali Ferenc: Ifjú munkás vidéki agitáción.

Diplomamunka 1951/52

Festmény.

Negatív nincs.

Kézirat

Bazsali Ferenc festőművész

Művelt Nép, 1954. jún. 25. 4. old.

M.D.K

Barsai Ferenc
festő

A csabai kiállításon vérzett.

B. Supka Magdolna: A békéscsabai „VI Alföldi képzőművészeti Kiállítás"

Művészet, 1963 szeptember - 47 lap

M.D.K.

Barsalé Ferenc
festő

Csendélet (repro)

Művészet, 1964. április – 38 kép

M.D.K.

Barsali Ferenc
festő

A gyulai tárlaton részt vett.

Szelesi Loltán: A Békés megyei tárlat Gyulán
Művészet, 1964. április - 36 kap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bazsak Ferenc

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1963 JUN 30.

1021

MŰTEREMSAROKBÓL

Bazsak Ferenc: Csendélet

yulán rendezték meg országos középiskolai iromtusa-bajnokságot

ezdeményezés alapján és a történt kipróbálás után új- háromtusa középiskolai baj- endezett a Magyar Testne- port Tanács oktatási osztá- gbízásából a megyei TST ttsága. Az úszás és futás okásos pisztolylövés helyett ték fel a versenyszámok yen rendszerű háromtusa- obb alapképzést nyújtanak sok magyar sikert hozó názium tanulója, *Bengery Károly*. Harmadik *Fodor István* (Debreceni gyak. gimn.), 4. *Bugyi István* (Szentesi G.), 5. *Nagy György* (Gyulai Gimn.) tanulója lett.

Csapatversenyben a Győri Epip. Tech. tanulói több mint ezer pont különbséggel előzték meg a *Gyulai Gimnázium csapatát*. Az előbbinek 9473, az utóbbinak 8196 pontot szereztek. Harmadik *a Szentesi Általános Gimnázium* lett 8083 ponttal.

A Megyei Könyvtár tisztelettel meghívja Önt

BAZSALI FERENC

festőművész

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÓJÁRA

A kiállítást 1993. augusztus 31-én 15.00 órakor

BECK ZOLTÁN

NYITJA MEG

A BÉKÉSCSABAI MEGYEI KÖNYVTÁR KIÁLLÍTÁSAI 77.

M.DK.

Barsali Ferenc
festő

Az „Ipari tanuló szabadságon" című
diplomamunkája ma a Művelődésügyi
Minisztérium tulajdona.

Alexin Andor: Barsali Ferenc ...
Művészet, 1969. aug. - 20 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Barsalé Ferenc
festő

Egy éve mult, hogy meghalt Barsali Ferenc festőművész, a Művészeti Alap és képzőművészek Szövetségének tagja.

Ulexin Andor: Barsali Ferenc ...
Művészet, 1969. aug - 20 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

1024
1969 JUN 15

Bazsali Ferenc

Bazsali Ferenc halálának első évfordulóján

Egy éve annak, hogy örökre eltávozott az élők sorából Bazsali Ferenc festőművész. Sírjánál a gyászoló család, barátai és ismerősei arcán egy gondolat fejlődött ki; eltemettünk egy tiszta szívű embert, aki élete delén művészetében és szemléletében fejlődött, gazdagodott, aki utánozhatatlan szerénységgel és tapintattal élt e földön, hogy létével és problémáival ne zavarja embertársait, de aki ugyanakkor mindenkin segített, emennyire csak tehette.

1947-ben a Budapesti Dénesi Huber kollégiumában ismertem meg. Mindketten képzőművészeti főiskolások voltunk. Halk szavú, szerény, de állandóan tevő — cselekvő fiatalember volt. Tehetsége, okossága, józan esze mellett igen melegszívű is volt. Általa hozott, vagy a szeretett szülei által küldött jó hazaiból, úgyszólván minden társának jutott egy-egy jó falat.

Édesapja mesélte, hogy kisgyerek korában a karácsonyi cukrokat, a húsvéti báránykákat, valamint a szorgalmáért járó aprópénzt testvéreinek adta. Ezt a szeretetet gyakorolta 1944-ben is, Sopronkőhidán, ahol nemcsak kiállt politikai hite mellett, s nem árulta el társait, verések és fenyegetések közepette, hanem szűk élelmét is megosztotta velük. Háborús viharokban, hosszú gyötrő menetelésben az ő zsebében mindig volt egy-egy darab kenyér, vagy egy alma, amelyet testvériesen megosztott.

Mi akkor őt a paraszti világ tiszta szívű küldöttjének tekintettük, lelki tisztasága szuggeszíven hatott ránk.

Jól haladt a művészeti ismeretek elsajátításában is. Tudását sohasem titkolta, oktatta és segítette gyengébb iskolatársait, szerzett tapasztalatait önzetlenül átadta.

„Az ipari tanuló szabadságon" című diploma munkája kitűnően sikerült. A kép ma a Művelődésügyi Minisztérium tulajdona. Ekkor kapta a harmadik diplomáját, amelyeket soha senkinek nem mutatott meg. Nem kérkedett vele.

Utána egy évig Barcsai tanársegéde lett. Nagy jövő várt rá, de őt vonzotta a szülőföld. Szerette szüleit, a kertészetük közepén álló „tanyát", a természetet, az állatokat, szerette Orosházát, Gyopárost és az itt lakó egyszerű népet. Pedig ez az éghajlat nem kedvezett egészségének. Gyerekkorától asztmája volt, óriási önmegtartóztatással kezelte és titkolta betegségét. Soha nem panaszkodott, a legsúlyosabb szakaszát is hallgatagon tűrte.

Újból 1961-ben a budapesti kollektív műteremben találkoztam vele. Akkor azt javasolta, hogy menjünk le Orosházára és ott alakítsunk ki komoly képzőművészeti életet. Valóban: ketten együtt erősebbek voltunk. Nemcsak megteremtettük, az orosházi városi tanács segítségével a művészeti élethez szükséges feltételeket, hanem azóta számos kiállításon vettünk részt.

Orosházán 1966-ban rendeztük meg első közös kiállításunkat. A kiállítások sorozatát az ő első önálló kiállításával méltón zárta le Békéscsabán, de annak erkölcsi — anyagi sikerét már nem érte meg. A kegyetlen halál megfosztotta őt a további sikerektől, megfosztotta Orosháza népét is, mert fia halálával egy érlelődő művészt vesztett el örökre.

Művészete az alapos művészeti főiskolai tanulmányain és a magyar alföldi festők hagyományán alapul. Közvetlenül az akkor élő Kohán György művészete is hatott rá. Témáit szűkebb családi környezete, valamint Orosháza egyszerű népe, tája, városrészei adták. Különösen az első időszakban festett alakos képeket nagy lelkesedéssel, például Anyám, Apám, a Nagybőgős, stb., de a megélhetés kényszerűsége, valamint a függetlenségre való törekvése, (hiszen szülei meg akarták kímélni az erőfeszítésekől), a csendélet és tájfestés műfajára szorította.

Műveit a tiszta szerkezet, életszagú kompozíció, tartózkodó színhatás, sallangmentes fogalmazás jellemezte. Szerette a szürke színek gazdag változatát, amelyekből itt-ott kandikált ki egy-egy elevenebb szín. Képeiben sohasem lépte át a közérthetőség határát, a modernizmusok idegenek maradtak számára, nem mintha nem értette volna meg őket vagy nem tudott volna hasonlóan alkotni, hanem egyszerűen úgy érezte, hogy szükség van a szépen megfestett klasszikus, közérthető képekre. Ezt különben számtalanszor megbeszéltük és nézeteink azonosak voltak. A művészeti fejlődést úgy ismerte el, hogy az újat a már meglevő régihez kapcsolta. Tulajdonképpen magának a népnek festett. Utolsó szakaszában színesebb, dekoratívabb, felszabadultan modernebb lett. Témái egyre választék-kosabbak, még átgondoltabbak, kompozíciója, szerkezete pedig stabil volt. Némely munkája szinte a patinás művészet hatását keltette. A művészeti ökonomizmusnak mintaképe volt számunkra.

Sohasem dicsekedett, nem is nevezte magát művésznek, csak festőnek. Sokat segített kertészkedő szüleinek. A kertészkedéshez is kitűnő érzéke volt, tavasszal valósággal pompázott a tanya körül a kert munkájuk nyomán. Társaságban mindig háttérben maradt. Ami néhány szót szólt, az is aranyat ért. Egy paraszt ember azt mondta, hogy a Feri olyan volt, mint egy dúsan érett búzakalász, aki terhétől alázatosan lehajtja fejét. Ha néha idegesen vitatkoztam vele, mozdíthatatlan volt, mint egy kőszikla, de lehetett is rá építeni. Szavát a legnehezebb körülmények közepette is betartotta. Csendesen szemlélődött, észrevétlenül működött, élt és meghalt Orosházán, a szülőföldjén.

Alexin Andor

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

SAJTÓHIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-048, 337-748, 340-176

— Bizony egykomám, vagy húsz esztendeje nem láttuk egymást.

— Igen, messzi földre vetődtem innét, sokáig Pesten dolgoztam, míg most aztán hazajöttem.

— Lásd, a gyerekkori cimborák közül te vitted legtöbbre.

— Nono.

— Úgy ám, most a fél szülővárosod a te gyáradban dolgozik.

— Nekem egy körömalja gyáram sincs, öregem. Én az állam gyárában vagyok igazgató.

— Úgy értem én is, hisz, az egyre megy. Emlékszel-e, Miska, milyen jó komák voltunk mi ketten? Összetartottunk jóban-rosszban.

— Leginkább a rosszban, te, kópé! Sok ősz hajszál sarjadt ki miattunk a tanárok halántékán!

— Te igen jó fiú voltál, Miska. Mindig hallgattál rám.

— Igaz, te voltál a kolompos, én is utánad mentem.

— De vajon most is hallgatsz-e rám?

— Attól függ, mit ajánlsz nekem.

— Én a Sándorkát.

— Miféle Sándorkát?

— Az egyetlen fiamat.

— Vagy úgy. És mekkora a fiú?

— Húsz esztendős. Szép szál gyerek. Vedd ide a gyárba. Jól járszvele. Sándorka igen belevaló gyerek.

— Hol dolgozik most?

— Otthon a ház körül. Amikor befejeződött neki az iskola, otthon maradt.

— Mit jelent az, hogy „befejeződött neki az iskola?" Leérettségizett?

— Á, érettségi... Nem az érettségi a fontos, hanem az érettség. Azt pedig az élet adja. Meg aztán, ha még nem említettem volna, Sándorka már a másodikból kimaradt. Mindannyian így láttuk jól, Sándorka, a tanárok és jómagam is.

— Miért nem adtad mesterségre a Sándorkát?

— Nem való az neki, Miska. Tudod, olyan esetleg a fogása. Nincs kézügyessége.

— A szorgalom sok mindent pótolhat.

— Hamar ellustul, ha olyasmit csináltatnak vele, amihez nincs kedve. De egy rendes állásban sokra vihetné!

— Milyen lenne ez?

— Hát... valami hivatal a gyárban. Valami íróasztal.

— Ezt a Sándorka találta ki?

— Ördögöt, még ezt is nekem kellett, mivel nincs annak még magához való esze. De a kezed alatt majd kivirul.

— Eszerint protekciót kérsz a Sándorkának?

— Magunk közt szólva, azt.

— De mondd, öregem, hogyan gondolod? Ha egyszer ez a Sándorka nem tanult, nem okos, nem ügyes, nem szorgos...

— Na de édes egykomám, ha az a gyerek okos, ügyes, szorgos, is volna, mi a fenének kéne neki protekció...?

H. J.

érna

gyis
tározottan rossz napja
mai, és ezt rögtön meg
szobájába belépő Kerel

— Hivattam, igen,
fontos ügyben hiva
mondta Becskereki. —
van, május 31-e, és e
dátum kettőnk kapc
ugyanis a mai napon já
hónapos próbaideje. Egy
próbálkoztunk magá
munkanapon kíséreltül
lehetetlent, ügyintézőt
magából. Sajnos, ez n
rült, mert maga ren
későn járt be a munk
ahonnan korán, és n
többször is eltávozott, f
ügyintézett, és azt is a
lem teljes hiányával c
Ennek következtében a
pal munkaviszonyát
tetjük. Munkakönyvét
havi fizetését a szomsz
ban Várkonyinétól kapj
viszontlására!

Alig lépett ki Kerek
bából, amikor csengen
a telefon.

— Te vagy az, Pinty
cus beszél — búgta a v
só végén bizonyos Cicu

— Igen, én vagyok —
Becskereki —, de nem
hanem mint Becskereki
akinek Ön a mai napt
nem Cicus, hanem csup
Elvira hajadon. Nem ké
bolondozom, csak közl
hathónapos próbaideje
nappal lejárt. Fél évig
koztam magával, az el
naponként, az utóbbi id
csak hetenként, de saj
váltotta be reményeime
napokban, sőt az első h

Két életerős gólunk után, a félidőben a telesport stúdió ügyeletesének arcán dicsőült mosoly izzott: megfogtuk az isten lábát, fordítottunk a naprendszer keringési irányán, a második félidőben a földbe tapossuk a nyukásztlis profivirtsaftot, hogy még a nachtkaszli is belerecseg, hahaha!...

Ugyanez a stúdióbeli férfiú a második félidő harmadik gólja után, amit ugyancsak nem mi rúgtunk, egy ókori drámahős letargikus hangján rebegte: — Minden reményünk oda... És mivel a képernyők előtt ülő magyar polgártársmilliók is hallhatták a sirámot, azt egybelötytyintve önnön súlyos letörtségükkel, azt sikoltozták, hogy csukjuk be Magyarországot, temessük el magunkat...!

EI

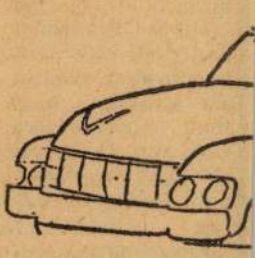

— Én gyalogos vag

Bazsali Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1969 ÁPR 1
EGÉSZSÉGÜGYI
DOLGOZÓ

1021

Bazsali Ferenc: Talajvíz Orosházán

múlt évben gyártott
jeit mutatta be: hárc
gyobb ismeretterjesz
met, két kisebb rajz
mekfilmet és hat
filmplakátot.

A „Mert fél tőle" című dokumentumfilm a gyermekekkel szembeni erőszakot elemzi, és meggyőző erővel mutat rá arra, hogy a gyermekek magatartásában a megfélemlítés milyen káros deformálódásokat idézhet elő. A film, amelyet dr. Polcz Alaine szakmai tanácsai szerint Vass Judit rendezett a MAFILM népszerű és tudományos stúdiójában, bábok és eszközök segítségével provokált gyermekszituációkat a „cinema verité" módszerével ábrázol, és ezek kapcsán szülőkkel is interjú-

rendezett dr. Bálint István orvosszakértő közreműködésével: interjúsorozat egybefűzése, spontán jelenetek lefényképezésével.

A MÁSIK FILM: „Fáj a szívem", Préda Tibor rendezésében, dr. Uray László és dr. Matos Lajos orvosok közreműködésével részben mentálhigiénés, részben keringésszervi problémákkal foglalkozik egy klinikai tanóra keretében. Témakidolgozása kevésbé sikerült, túlságosan elkanyarodik a laikus közönségre nem tartozó differenciál-

Bazsali Ferenc

festőművész kiállitása. Orosháza, Békési Múzeum -
Ism: Akácz László, Művészet, 1967.8.évf. 6.sz. 41.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

89. l.

Barsali Ferenc, képzőművész

– szerepelt a Studió 58–68 c. kiállításon a Műcsarnokban.

Öné a szó
Magyar Ifjúság, 1969. II. 14. 11. l.

Barsoli Ferenc

Képüsdve van Beck Zoltán gyüjteményében.

Szobó Mihály: Házimúzeum Orosházán; Hügyüjtő, 1970. 3. sz. 16. l.

Bazsali Ferenc

Csendélete dr. Szabó Mihály (Szeged) tulajdonában.

B. Varga S: Műgyűjtők a napfény városából; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 22. l.

Barsali Ferenc festőművész

elhúnyt - emlitve

-Horizont-

Nápsrava 1968 május 8.

MDK

Bazsali Ferenc

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 7.p.35.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERMÉ
BUDAPEST, V.,
TELEFO

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

Borsodi Ferenc

fiákeres, olaj, 50×75

Dolgozó emberek között képzőművészeti kiállítás
Ernst múzeum 1968 január

Barsali Ferenc

Fiákeres olaj 50×75

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Barsali Ferenc

szerepelt a hódmezővásárhelyi Tornyai János
múzeumban rendezett IV. dél-alföldi tárlaton.
Rendezte: a Magyar Képzőművészek Szövetségének
Dél-magyarországi szervezete. A fiatal művész a
tárlat megnyitása után néhány nappal tragikus
hirtelenséggel elhúnyt.

A IV. dél-alföldi tárlat (Dömötör János cikke)
Magyar Hírlap, 1968 május 31 9. l.

Barsali Terem

festőművész meghalt. Temetése
Oroszlányban, máj. 9-én

Magyar Nemzet 1968. máj. 8. 7. o.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 DEC 31

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

1021

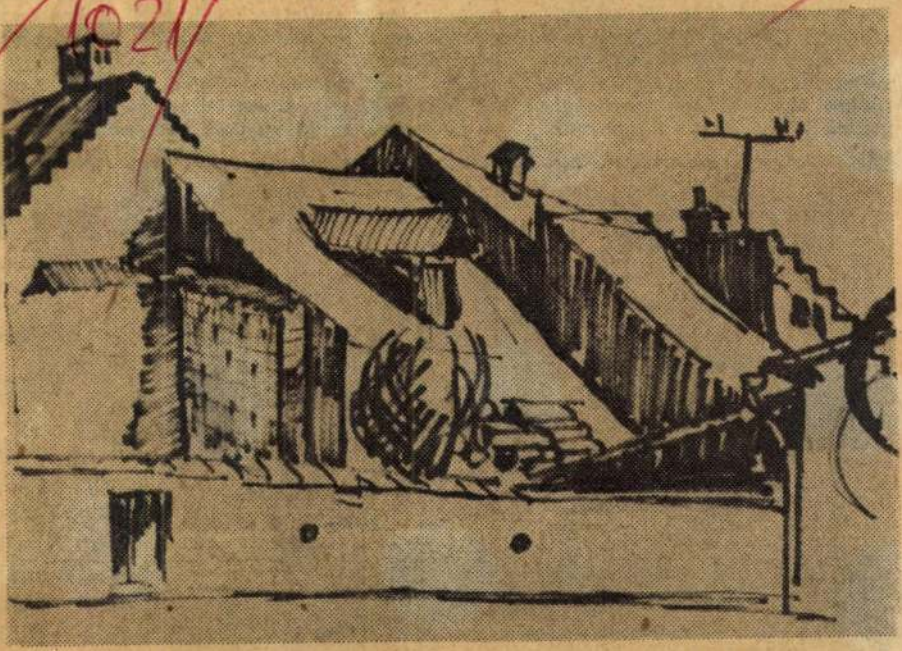

Bazsali Ferenc

Falurészlet

1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG
Bazsali Ferenc
1961 MÁJ 14.

1021

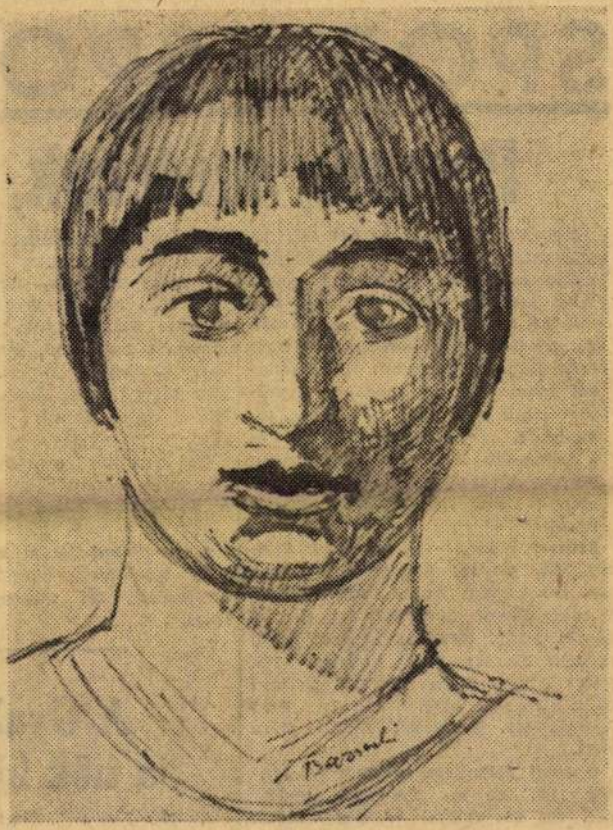

Bazsali Ferenc Portré

SPORT • SPO

Percek, méterek,

Jól előkészített, gyors pályán, ideális atlétaidőben több figyelemre méltó eredmény született a gyulai járás atlétikai pályaversenyén. Külön ki kell emelni Lánczy Antal, Annus Géza, Gécs Erzsébet és Bencsik Irén eredményeit. A versenyről hiányoztak az országos ügyességi csb-n részt vevő női dobók, továbbá a sérült Puczkó József és a válogatón részt vevő Bringmann Mária. A bajnokságon jobb eredményt elérő versenyzők a következők:

Felnőtt férfiak. 100 m: Fest András 11,9. **400 m:** Lánczy Antal 51,6. **1500 m:** Lánczy Antal 4:09,2. **200 m:** Bordás József 24,9. **800 m:** Csorba László 2:20,0. **5000 m:** Lánczy Antal 16:12,0. **Magas:** Fest András 165. **Súly:** Annus Géza 14.32. **Gerely:** Guth József 50,60. **Távol:** Fest András 619. **Diszkosz:** Annus Géza 37,22.

Ifjúsági fiúk: 100 m: Portörő Sándor 11,9. **200 m:** Portörő Sándor 25,0. **800 m:** Salka József 2:22,0. **1500 m:** Salka József 4:38,3. **110 gát:** Szabó András 18,0. **Magas:** Boros Péter 155. **Távol:** Szabó András 604. **Hármas:** Szabó András 11,92. **Rúd:** Szabó András 320. **Súly:** Nagy József 12,53. **Diszkosz:** Nagy József 37,02. **Gerely:** Nagy József 45,20.

kosz: Rotics Erzsébet 2
Árkus Ilona 22,62.

Serdülő leányok. 100 Irén 13,5. **300 m:** Győri 80 gát: Bencsik Irén 1: Szatmári Mária (S. gim: vol: Bencsik Irén 482. lősi Margit 843. Diszko: Klára 22,50. Gerely: B 22,80.

(A sportkör megneve felsorolt versenyzők v a Gyulai MEDOSZ tagj:

*

A szeghalmi járási me seny Körösladányban ke rendezésre, 205 verseny: lével.

A Gyul: a nők ki

Az NB I-es női tekefo Bcs. Spartacus Győrben pelt és a Lenszövőtől 6:: reséget szenvedett. Győri Bcs. Spartacus 6:2 (2438:2. A női NB II-ben a Bcs. M 7:1-re kaptak ki Nagykaniz arány 2275:2097 volt.

Bazsoli Ferenc

6. Pipacsok, pantel
7. Libazopantól, olaj
8. Kapalja, pantel

Tinántúli festőművének vándorziállítása. Bev. Kákai Ferenc, Bérésciaba. 1957.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG
Bazsali Ferenc
1961 APR 26

102

Kiállítás nyílt Sarkadon
Bazsali Ferenc orosházi festőművész alkotásaiból

Egyre gyakrabban kapunk hírt arról, hogy a megyénk művelődési otthonaiban működő ifjúsági klubok felkérésére jeles képzőművészeink tárlatokat rendeznek. Az ilyen hasznos, ízlésformáló kiállítások szervezése terén a gyulai Jókai Mór Művelődési Otthon ifjúsági klubja a legaktívabb. Az ő példájuk egyre több követőre talál. Legutóbb április 21-én a sarkadi községi művelődési otthon ifjúsági klubjában Bazsali Ferenc orosházi festőművész tárlatát nyitották meg nagy érdeklődés közepette. A kiállítás tárlatvezetője Zakar Tibor rajztanár volt, aki a művelődési otthon képzőművész szakkörének is vezetője. A kiállítás megtekintése, a vezető szakszerű kalauzolása élményt nyújtott a megjelent felnőtt és fiatal közönségnek, s várható, hogy a két hétig nyitvatartó tárlatot szépszámú érdeklődő tekinti meg.

Az utóbbi időben igen jó formá-
ban levő kígyósiak, ha nehezen is,
de megőrizték veretlenségüket a
Bcs. MÁV II. ellen is, és ezzel
a tabella élére ugrottak.

Némi gyógyírként hat a békési
számára férficsapatuk nem várt,
teljesen megérdemelt győzelme Cs
bán, a Pamutszövő ellen. Úgy látszik,
a textilesek továbbra is hullámvölgy-
ben vannak. Ugyanez vonatkozik a
gyomaiakra is, akik a negyedik for-
dulóban sem tudtak pontot szerezni,

12. Bcs. Ruhagyár	4	—	1	3	21:41	1
13. Bcs. Konzervgyár	4	—	1	3	22:46	1
14. Gyula	4	—	—	4	17:34	—

x = az ifjúsági csapat ki nem állá-
sáért 1 büntetőpont levonva.

Meddig lóg mé
Békéscsaba egyetlen r

**A Bcs. Vörös Meteor női röp-
labda-együttese, amely tavaly csak
hajszállal maradt le az NB I-be
jutásért vívott versenyfutásban,
vasárnap egy olyan csapattól szen-
vedett vereséget Békéscsabán,
amely klasszissal gyengébb nála.**

Találkozóink

Bay Alajos MDK

Horvátkert májuskor, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Bay Alajos .

Festményeit elismeréssel emliti meg a kritika, mely a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitásról szól és a lap a "Hónapról-hónapra" c. rovatában közli.

Otthon, Bp. 19o2. április hó
61. lap

MDK

Bay Alajos

Consumatum est.

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

Bay Alajos

festőművész.

Bay Alajos kiállító festőművész és vívómester 71 éves korában március 16-án Budapesten elhunyt.

Pesti napló

1935 III. 24

Bay Alajos

Műcsarnok téli tárlatain táj-
képe szerepelt.

M·929.XII.22.

Bay Alajos

festőművész

Budai Szépmüvészeti Társulat karácsonyi képkiállitása - Budai Klub Margit köruti helyiségében - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1931.XII.17.

Bay Alajos MDK

Templom belseje, olf.

Műcsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

Bay Alajos MDK

Budai részlet, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Bay Alajos MDK

Horváth-kert, olf.

Micsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Bay Alajos MDK

Budai részlet, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

MDK

Bay Alajos, festöm.

az uj nevek közül - egy jó képpel szerepel.

A XII. teren nem kelvez rossz világitásával a kiállitott müveknek.

Chroniqueur:

Mücsarnok. - Télu tárlat.
Képzömüvészet.. IV.évf. 26.sz. 28.l.

MDK

Bay Alajos

Révfülöpi partrészlet, olajf.

A Balatoni Társaság II. Kiáll.Kat.1924.
Nov.29.-Dec.8. 8.1.

Bay Alajos MDK

Budai részlet, olf.

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Bay Alajos MDK

Nagycsarnoki vásár, olf.

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius.

Bay Alajos MDK

Őszi hangulat, olf.
Nyári hangulat, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiállitás

MDK

Bay Alajos

Tavasz, of.

N.Szal. tav.tárlat, 1922. máj.

MDK

Bay Alajos

Régi Buda, of.

N. Szol. tav. tárlat, 1922. máj.

Bay Alajos MDK

Erdei vadonban, olf.

Mücsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Bay Alajos MDK

Consummatum est, olf.

Egyház és müvészet.
Nemzeti Szalon 1919.

Bay Alajos

Régi Buda, olf.
Tavasz, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május. Tavaszi tárlat

Bay Alajos MDK

Budai hegyek, olf.

Mücsarnok 1926. Őszi kiállitás

Bay Alajos MDK

Budai hangulat, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Bay Alajos MDK

Budai hegyek, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

Bay Alajos

Templom belseje. /Milano S. Maria Maggiore/. Of.

KMT. 19ol. tav. nemzetk. kiáll. kat. 46.l.

Bay Alajos MDK

Budai részlet, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Bay Aiajos

MDK

Budai Nészleti, Old.

Micsatnok 1929/30 téli kiállitás

MDK

Bay Alajos

Budai hangulat

Mücsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat. 29.1.

MDK

Bay Alajos

MDK

Budai részlet, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

M.D.K.

Bay Alajos

A Nemzeti Szalon idei kiállitását gazdagitják a müvész festményei, -irja a lap "Hónapról-hónapra" c. rovatában.

Magyar Salon, Bp. 1902. ápr. hó, XXXVII. kötet 60. lap

Barsali Ferenc

1. Vízivó	olaj	100×75
2. Parás ember	—"—	59×84

Barsalai Ferenc emlékkiállítása a
Petőfi Műv. Közp. Orosházán

Barsali Ferenc

1. Kaszakalapáló olaj 50x65

2. Vízhordó olaj 100x74

Barsalai Ferenc emlékkiállítása a Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Fiákeres	olaj	48x74
2. Sajtárus	—"—	80x60

Barsalai Ferenc emlékkiállítása a Petőfi Műv-Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Akt mosdótállal II. olaj 79×59

2. Krisztina -"- 80×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Akt mosdótállal olaj 59x79

2. Lábártató -"- 77x54

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

1. Női akt tüzölközőrel olaj 70×50

2. Álló akt -"- 80×60

Bazsali Ferenc emlékkiállítása

Petőfi Műv. Közp. Oroszháza

Bassali Ferenc

1. Női akt vörös székkel olaj 80×60

2. Lány lila köpenyben — " — 80×59

Bassali Ferenc emlékkiállítása

Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bassali Ferenc

1. Lebomló női akt olaj 100×60

2. Fekvő akt (vörös) —"— 86×67

Bassali Ferenc emlékkiállítása

Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Női akt párnák között olaj 80×60

2. Fésülködő lány -u- 69×54

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

"Vethörü" olaj 59×80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Anya gyermekével olaj 61×85

2. Fiatal lány portréja —"— 108×82

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Bőgős (Négó Árpád) olaj 140x80

2. Úttörők és vezetőik —"— 59x79

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műr. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Apám olaj 77 x 78

2. Anyám —"— 100 x 70

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Könyöklő nő olaj 70x60
2. Lányportré —"— 33x28

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroskára

Barsali Ferenc

1. Olvasó nő olaj 107×82

2. Akt mosdótállal — " — 110×86

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Szalagkötés olaj 65×50

2. Nő fáskával -"- 70×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Vietnámi diák olaj 60×50
2. Fehérruhás lány -"- 50×40

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Oroshaza

Barsali Ferenc

1. Önarckép olaj 30×45

2. Sárgabluzos nő ~~olaj~~ olaj 64×49

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Anyám repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Kiův. Közp. Oroskára

Barsali Ferenc

Napyapám repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Kiův. Korp. Oroskára

Barsali Ferenc

Bögös repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Sajtóanyag repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Ifjúmunkás szabadságon repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Vésmárki részlet repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Oroszlán

Barsali Ferenc

Tarpataki vízesés repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Árvíz Oroskázán repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroskáza

Barsali Ferenc

Téli táj repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Téli utca Orosházán repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Talicskák repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Ősi napraforgók repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroskára

Barsali Ferenc

Halas asszonyok repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Halak, hagymák repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Álmos asztalát zöld üveggel
vette.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Pesti Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Polcos csendélet zöld üveggel
repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroskáza

Barsali Ferenc

Csendélet piros kancsóval

repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Férfiportré	olaj	44x32
2. Napyapám	—u—	46x39

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Pécsi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Téli táj olaj 68×80
2. Patakos téli táj —u— 70×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Árrís Orosházán olaj 70×70
2. Téli utca —"— —"— 60×80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Tarpataki vízesés olaj 60x70
2. Táj csónakkal —"— 42x74

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroszháza

Barsali Ferenc

1. Késmárki részlet olaj 70×60
2. Városszéli kápolna -"- 60×75

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroszlán

Barsali Ferenc

1. Falu toronnyal olaj 50x59
2. Oroskári udvar —"— 60x80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroskára

Barsali Ibrahim

1. Építkezés olaj 48×62
2. Gyárépület —"— 60×78

Barsali Ibrahim emlékkiállítása
Petőfi Műv. Kozp. Oroshaza

Barsali Ferenc

1. A Lengyel Korona hegy olaj 60×70
2. Hegyek —"— 50×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Falu a völgyben I 49×58
2. —"— —"— II 58×78

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Udvar olaj 46x52
2. Parasztudvar -"- 46x60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Terez

1. Budai kárak olaj 45×60
2. Tanya -"- 50×60

Barsali Terez emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Terez

1. Domboldal olaj 50 × 60
2. Hegyoldal " 50 × 60

Barsali Terez emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Falusi este olaj 48×37
2. Házak -"- 40×50

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Kompozíció II. (székek órnyékkal)
olaj 50×60
2. Kocsik —"— 45×50

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Taliskák olaj 56×70
2. Kompozíció I. —"— 50×60

Barsalai Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bársalai Ferenc

1. Polcos csendélet vegyes 60×80
2. Halak, kagylók olaj 45×60

Bársalai Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Csendélet fehér kancsóval olaj 60×80

2. Halas csendélet gombákkal olaj
vegyes 60×80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Piros virágos csendélet olaj 60×80
2. Csendélet piros kancsóval — " 60×80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Kultúr. Közp. Orosháza

Barsali Terez

1. Napraforgó olaj 58 x 76
2. — " — olaj 50 x 60

Barsali Terez emlékkiállítása
Petőfi Műv. Kép. Osztálya

Barsali Ferenc

1. Őszi napraforgók olaj 60x70
2. Napraforgó olaj 70x60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Halas csendélet kék tálban olaj 60×80

2. Napraforgók olaj 50×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Mandolinos csendélet olaj 60x80
2. Halas csendélet (hidegszínek) olaj 60x80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Korp. Oroshára

Barsali Ferenc

1. Csendélet dinnyével (kontúros)
olaj 51×59

2. Csendélet virág. körtékkel olaj
50×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Napraforgó olaj 50×60
2. Virágcsendélet (sárga tulipán) olaj 59×79

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Csendélet tarka virággal olaj 52x59

2. Műtermsarok olaj 100x75

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Korp. Oroskára

Barsali Ferenc

1. Csendélet kenyérrel olaj 60×70
2. — " — tarka vir. margarettákkal
olaj 60×80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Csendélet vízkos kritővel olaj 45x60
2. Fácános csendélet polccal —"— 50x60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Drosháza

Barsali Ferenc

1. Csendélet olaj 39×52

2 Rózsa almákkal olaj 50×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Őszi levelek olaj 50x60
2. Halas csendélet piros paprikával olaj 50x60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Csendélet lirsalemával olaj 50×60
2. — " — női alttal — " — 49×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Orgonacsendélet olaj 50x60
2. Dinnyés — " — — " — 43x49

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Mű. Közp. Oroszlára

Barsali Ferenc

1. Álmás csendélet olaj 65×60
2. Csendélet zöld növénnyel
olaj 45×59

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Gondolat kerek asztallal olaj
46×60

2. Gondolat olaj 45×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Kulv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Kalásos csendélet olaj 53x68
2. Fácános —u— —u— 57x77

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

1. Csendélet (üvegek edénnyel)
olaj 39×53
2. Almás csendélet zöld üveggel olaj
40×50

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Vethőző repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Mův. Körp. Omskára

Barsali Ferenc

Női akt párnák között
repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Mův. Közp. Orvskára

Barsali Ferenc

Lány lila köpenyben repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroszkára

Barsali Ferenc

Fésülködő lány repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítására
Petőfi Műv. Közp. Oroszlára

Barsali Ferenc

Akt mos-dótállal repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Kiáv. Könyv. Országa

Barsali Ferenc

Lábadozó nő.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Pesti Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Vízívó repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Fiakeres repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

Apám repr.

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

3, Kalácsos csendélet o. 53×68
4, Táncános csendélet. o. 57×77

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

17, Csemtélet (csikos terítővel) o. 45x60
18, Fácános csemtélet polocal o. 50x60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Korp. Oroszháza

Barsali Ferenc

15, Csendélet (zöld kőcsöggel) o. 39 x 52
16, Rózsa almákkal o. 50 x 60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Korp. Oroszháza

Barsali Ferenc

13. Őszi levelek, o. 50×60
14. Halascsendélet pinospapírral o. 50×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Körp. Oroshá'z

Barsali Ferenc

11, Csendélet birsalmával o. 50 x 60
12, Csendélet vidi akttal o. 49 x 60

Barsali Ferenc emlékdiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroszháza

Bazsali Ferenc

25, Csendélet dinnyekkel o. 51x59
26, Csendélet virág, kontékkel 50x60

Bazsali Ferenc emlékkiállítás
Petőfi Mür. Kor. p. Orosháza

Bazsali Ferenc

23, Napnaforgó o. 50 x 60
24, Virágcsendélet (sárga tulipán) o. 59 x 79

Bazsali Ferenc emlékkiállítás
Pesöli Mür. Kop. Orosháza

Bazsali Ferenc

21, Csendélet tanka vinéggel o. 52 x 59
22, Mütterensarok o. 100 x 75

Bazsali Ferenc emlékkiállítás
Petőfi Mür. Kőp. Orosháza

Bazsali Ferenc

19, Csendélet kenyérrel o. 60 x 70
20, Csendélet (tanka vir. tark.) o. 60 x 80

Bazsali Ferenc emlékkiállítás
Petőli Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

33., Napraforgó, o. 50x60
34., Piros virágos csendélet, o. 60x80

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Mür. Kp. Oroszháza

Bazsali Ferenc

31, Őszi napraforgó, o. 60×70
32, Napraforgó, o. 58×76

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

29, Halas csendélet (kék tónban) o. 60×80
30, Napraforgó o. 50×60

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

27, Randalinos csendélet o. 60×80

28, Halos csendélet o. 60×80

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

41) Komposició I. 0.50x60

42) Komposició II. (sněhek...) 0.50x60

Bazsali Ferenc emlékkiállítása

Petőfi Műv. Kö.p. Oroszháza

Bazsali Ferenc

39, Halat, hogymát, o. 45x60
40, Talicskát, o. 56x70

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroszháza

Bazsali Ferenc

37, Halas csendélet gombákkal, vegy., 50×70
38, Polcos csendélet, vegy. 60×80

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Oroszlán

Bazsali Ferenc

35, Csendélet (piros kancsóval) o. 60x80
36, Csendélet fehér kancsóval, vegy. 60x80

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroszháza

Bassali Ferenc

49, Tanya, o. 50x60
50, Udvar, o. 46x60

Bassali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Mür. Közp Orosháza

Bassali Ferenc

47, Hegyvidék, o. 50×60
48, Budai házak, o. 45×60

Bassali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Oroszlán

Bassali Ferenc

45., Határ, o. 40×50

46., Dombokkal, o. 50×60

Bassali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bassali Ferenc

43. Kocsi, o. 45×50
44. Falusi este, o. 48×37

Bassali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múz. Könyv. Orosháza

Bassalo Terem

57, Gyárépület, o. 60x78
58, Falu (toronnyal), o. 50x59

Bassalo Terem emlékkiállítása
Petőfi Mův. Korp. Oroszháza

Barsali Ferenc

55, Hegyek, o. 50×60
56, Építkezés, o. 48×62

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Pesti Műv. Közp. Orosháza

Bassali Ferenc

53, Falu o völgyben II., o. 58×78
54, A Lengyel-Koronahegy, o. 60×70

Bassali Ferenc emlékkiállítása
Pesti Műv. Közp. Galériája

Bassali Ferenc

51, Parasztudvar, o. 46×52
52, Falu a völgyben I. o. 49×58

Bassali Ferenc emlékkiállítása
Pesti Műv. Közp. Orosháza

Barsalı Ferenc

65, Téliutca Oroshárán

66, Télitáj, o. 60×80

Barsalı Ferenc emlékkiállítása

Petőfi Mür. Közp. Oroshára

Barsali Ferenc

63, Táj csónakkal, o. 42x74
64, Árvíz Orosházán, o. 50x70

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Mür. Közp. Oroshága

Barsali Ferenc

61, Vánosszéli házak, o. 60x75
62, Tarpatoki vízesés, o. 60x70

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Mür. Közp. Oroszháza

Barsali Ferenc

59, Orosházi udvar, o. 60×80

60, Késmárki részlet, o. 50×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

73, Tehernhás lány, o. 50x40
74, Szalagkötés, o. 65x50

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Korp. Oroszháza

Bazsali Ferenc

71, Sárgablúzos nő, o. 64×49
72, Vietnámi diák, o. 60×50

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

69, Nagyapám, o., 46×39
70, Önarckép, o. 30×45

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

67, Patakos félitáj o. 70×60

68, Térfiportré o. 44×32

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Bazsali Ferenc

81.) Úttörők és vezetőik, o. 59x79
82.) Anya gyermekével, o. 61x85

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Kür. Köp. Oroskára

Barsali Ferenc

79, Anyám, o. 100 × 70
80, Bögös (Nádló Árpád) o. 140×80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

77, Lánymportré, o. 33×28

78, Apám, o. 97×78

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

75., Nő tárkával, o. 70 x 60
76., Könyvtlő nő, o. 70 x 60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Kűr. Közp. Oroskára

Bazsali Terenc

89, Vízhordó, o. 100x74

90, Fiákeres, o. 48x74

Bazsali Terenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroszháza

Bazsali Ferenc

87, Kaszás ember, o. 59x84
88, Kaszakalapáló, o. 50x65

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroszháza

Bazsali Ferenc

85, A cipész, o. 60×80
86, Vízivó, o. 100×75

Bazsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Oroskáza

Barabás Ferenc

83, Fiatal lány portréja o. 108×82
84, Falusi konyha, o. 110×76

Barabás Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

97, Lábáztató, o. 77×54
98, Női akt tónöltözővel, o. 70×50

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Pesthi Műv. Közp. Osztálya

Barsali Ferenc

95, „Krisztina" o. 80×60
96, Art nouveau táblával, o. 59×79

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Pesti Műv. Közp. Galéria

Barsali Ferenc

93, Art mosstótállal I., o. 110 x 86
94, —— " —— II., o. 79 x 59

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Mův. Közp. Oroskára

Barsali Ferenc

91, Sajtárus, o. 80×60
92, Olvasó nő, o. 107×82

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Pesti Műv. Közp. Galéria

Barsali Ferenc

105, Fésülködő lány, o. 69×54
106, Vetkőző , o. 59×80

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Kp. Orosháza

Barsali Ferenc

103, Férfi akt (vörös), o. 86 × 67

104, Női akt párnával, o. 80 × 60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

101. Lány lila köpenyben, o. 80×59

102. Lebomló női akt, o. 100×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Múv. Közp. Orosháza

Barsali Ferenc

99, Álló akt, o. 80×60
100, Női akt vörös ruhával, o. 80×60

Barsali Ferenc emlékkiállítása
Petőfi Műv. Közp. Orosháza

Bársali Ferenc festőművész

emlékkiállítását

rendezi meg Orosháza, a Petőfi

Művelődési Házban

Néptava 1971 június 1

2. old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
SAJTÓS HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HIRLAP

Bazsali Ferenc

1971 MÁJ 31

A NAP HIREI

1021

Új képzőművészeti kiállítások

Több képzőművészeti kiállítást nyitottak meg vasárnap. *Bazsali Ferencnek*, az Alföld neves festőművészének műveiből Orosházán a Petőfi Művelődési Házban rendeztek tárlatot. *Borsos József* emlékkiállítása a veszprémi Bakony Múzeumban várja a látogatókat, *Dabróczi József* és *Rumi Attila* plasztikáit a szekszárdi TIT-klubban állították ki. A *Tolna megyei fiatal képzőművészek stúdiójának* gyűjteményes kiállítása a helyi Babits Mihály Művelődési Központban látható. Kecskeméten a városi mozi előcsarnokában *Szabó Zsuzsa* pedagógusiparművész csomózott és viaszolt technikával készült batikolt textíliáit, valamint *Pálfi Gusztáv* szobrászművész legújabb kisplasztikáit helyezték el. Kiskunhalason, a Thorma János Múzeumban *Grantner Jenő* Munkácsy-díjas szobrászművész és *Metykó Gyula* festőművész alkotásait mutatják be. Békéscsabán a Munkácsy Mihály Múzeumban *24 aradi festő- és szobrászművész* legszebb alkotásaiból készítettek tárlatot.

ai

onba — másfél óra

területet kezelnek a levegőből, s 1975-re már 100 millió hektár légi művelését irányozták elő.

Az utóbbi években konstruálták és gyártják az *Il—62-es*, a *Tu—134-es* és a *Jak—40-es* repülőgépeket. Az idén *új utasszállítógép* jelenik meg a légi vonalakon: a *Tu—154-es*. Ez a gép képezi a jövőben az Aeroflot gépparkjának alap-

Vasárnap elutazott Budapestről *Kazimierz Olszewski* lengyel külkereskedelmi miniszter, aki megtekintette a BNV-t és megbeszéléseket folytatott *dr. Bíró Jó-*

Zárás előtt egy

(Folytatás az 1. oldalról)

Munkában volt a *Budapesti Kereskedelmi Felügyelőség*

1021

Bazsali Ferencre emlékeznek Orosházán

Különös egyéniség volt Bazsali Ferenc. Puritán egyszerűségéről, zárkózottságáról, elszántságáról sokat lehetne írni. Nemes egyszerűségét a szülői házból hozta, zárkózottságát súlyos betegsége magyarázta, elszántságát és elvhűségét hovatartozásának biztos tudata adta. Emberi tulajdonságai tükröződtek művészetében is. Ugyanaz a tiszta egyszerűség, világos kifejezésmód jellemzi képeit, mint egyéniségét. Zárkózottsága nem tette befeléfordulóvá, csak mindenféle hivalkodástól mentessé. Szülőföldje népének festője volt, érzékenyen reagált a társadalmi problémákra, de nem volt idegen számára az új keresése sem. Munkásságának leggazdagabb részét a csendéletek adják, tájképein a mi világunk tükröződik akárcsak az életképeken. Portré- és aktfestészete tökéletes megfigyelésre, realitásra utal.

Élete a nehézsorsú emberek élete volt. Kezdetben az anyagi gond, ezzel együtt a betegség tette próbára. Bazsali Ferenc azonban mindannyiszor kiállta a próbatételt. Hite az emberekben, a művészetben, munkabírása, a rövid életű emberek gyors életritmusa erőt adott számára. A próbatételek között az egyik legnagyobb a háború utolsó éveiben, a fasizmus idején volt. Budapesten ismerkedett meg az ellenállási mozgalommal, amelybe először ösztönösen, majd egyre inkább tudatosan kapcsolódott be. Megjárta a Margit körúti fogházat, a Fő utcát, Sopronkőhidát, de ekkor sem tört meg. Súlyosbodó betegségével együtt tűrte a kínzásokat, hű maradt elveihez, osztályos társaihoz. Vitányi Iván, Széltenger című könyvében állít emléket e nehéz, de nagyszerű korszakának. E megpróbáltatás után még hosszú ideig kellett várnia, hogy alkotó tevékenysége kibontakozhasson, s csak 1952-ben fejezte be tanulmányait a képzőművészeti főiskolán. Diplomamunkája, az „Ifjú munkás szabadságon" — az MSZMP Központi Bizottsága székházát díszíti — az emberségében és művészetében felszabadult ember első nagy alkotása. Tehetsége s ez az egyetlen képe is biztosította volna számára az érvényesülést Budapesten, de nem tudott elszakadni szülőföldjétől. Visszatért újra a gyopárosi tanyába, s itthon magára vállalta a képzőművészeti kör irányítását. Orosházi festő volt a szó olyan értelmében is, hogy az itthon szerzett élményanyagot itthon dolgozta fel, s mindig újakkal bővítette.

Ezekben a hetekben szülővárosa, Orosháza emlékkiállítással tiszteleg a nagyszerű ember és a művész előtt. A Petőfi Művelődési Központban mintegy százharminc képét állították ki, munkásságának csaknem teljes anyagát. Legutóbb 1967 májusában volt — életében az utolsó — kiállítása Békésesabán. Három nappal a megnyitó után meghalt.

Negyvenöt éves volt.

Seleszt Ferenc

Bazsali Ferenc Portré-vázlat

HALÁSZ LAJOSNÉ
ált. isk. igazgató,
2-es választókerület,
Fáy u. 3. (1971.)

VÁSS
tsz
8-as vál
Szélső

VÁRI

DR. BARTHA GUSZTÁV
ügyész,
3-as választókerület,
Kossuth u. 10. (1971.)

SUTTYÓ SÁNDOR
nyugdíjas,
4-es választókerület,
Hajnal u. 2/1. (1958.)

KOVÁCS MIHÁLY
tsz-tag,
10-es választókerület,
Asztalos u. 5. (1971.)

VÉGH LÁSZLÓ
tanár, nyugdíjas
16-os választókerület,
Bolyai u. 17. (1958.)

IFJ. FEKE
tsz
22-es vála
Rákóczi u

BÍRÓ IMRE
cukrász,
5-ös választókerület,
Teleki u. 20. (1971.)

SZABÓ MÁTYÁSNÉ
tsz-tag,
11-es választókerület,
Mátra u. 23. (1971.)

CS. SZABÓ GÁBOR
tsz-tag,
17-es választókerület,
Keserű sor 37. (1971.)

HÜRKEC
ts
23-as vá
Ótemető

DR. VARGA IMRE
ÁFÉSZ-elnök,
6-os választókerület,
Petőfi u. 52. (1963.)

BÉCSI GÁBOR
asztalos,
12-es választókerület,
Drága u. 60. (1971.)

CSIBOR SÁNDORNÉ
óvónő,
18-as választókerület,
Keserű sor 16. (1963.)

GÁBOR
sz
24-es vá
Kikötő

1971 MÁJ 3 0

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 21
Telefon: 136-048, 337-748, 340-726

Barsali Ferenc

Hártatók (versek)

Valóság, 1971. 8. sz. 61. l.

1021 Bazsali Ferenc

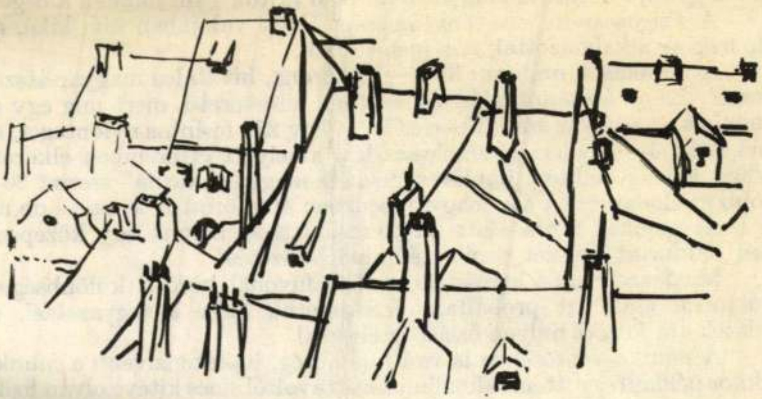

Bazsali Ferenc:
Háztetők

az óriás magasságból levesz egy 10—1[illegible]
oda. A rakodómunkások hóka képű,
cigarettát és magyar pálinkát vennének

Akik a targoncával bejárnak a hű
gyapjúruhába, bárányból bekecsbe, na
nyakat védő bundássapkájukból csak
mindenkinek fapapucs, úgy kopognak
puha gyapjú kötött zoknit húznak. Am

A Frigoscandia részvénytársaság.
de még az alkalmazottak sem igen tudjá

A munkások órabére: 6—8—10 ko
forint. Ez az átszámítgatás sok esetben
munkás — magyar számítás szerint — e
het csak 3—4 pohár gyümölcsszódát,
Vagy a már említett bableves például
jobb szállodai szoba ára magyar pénzbe
a svéd munkás 2 óra alatt megkeresi.
ára 150 forint egy-két napi segédmunká

Mindezzel nem a kereset és az életsz
súlyozni, csak azt próbáltam érzékelt
cikkek ára között milyen óriási az eltéré

A munka végzésében is van különb
akkor például egy itteni rakodómunkás tá

[illegible] megerőltetés-

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724
VÁLOSÁG
Budapest

Bozsaki Ferenc
festő

M.D.V.

Békéscsabán a Képcsarnok Vállalat
helyiségében volt tárlata.

— : Kiállításról
Művészet, 1968. május – 48 lap.

Barsali Ferenc

Fiákeres c. festménye szerepel a „Dolgozó emberek között" c. kiállításon az Ernst Museumban

Szabó György: Dolgozó emberek között

Kritika 1968 III. 51 old.

M.D.V.
1

Barsali Ferenc

festő

Oroshar án rendezett tárlatot, csendéleket mutatta be az Alexin Andorral közösen rendezett kiállítason.

Akrács kiszíló: Barsali Ferenc és Alexin Andor
Művészet, 1967. junius - 42 lap.

MDK

Bazsali Ferenc

Kiállitási kritika

Tisztatáj 1967 dec.p.1211

1922 téli: Debreceni-téri vásár
Reggeli hangulat) of

1922 tav: Régi Bude
Tavasz | of

1923 nov (Mape) Erdei részlet, temp

1924 nov. (Balat. Társ)
Révfülöpi partrészlet, of

1926. Kecskeméti és Nagykőrösi kiáll
Udvarrészlet
Parkrészlet
Mátrás emplom | of

1926 ogyói és pápai
Budai házak, of

1927 III. Bajai
Egy az Arany kakas-utcákra
Nagyvásár csarnok) of

1928 tav: Margy-i zárdarom II.
Dunarészlet) of

vrék,

ta könyv lehőtése

25.000 azaz Huszonöt

t felvettem Tisztelettel

ifj Guzsik Kálmán

4.5

25

125 K bélyeg

6

218

1930 Garm.

Contubernatum est, ~~[illegible]~~

1932 Tav

Verágárus bódé

Budai földtég és ezüstöles-árusító

44. szamu " "	8.500	[illegible]
252 " " "	8.500	[illegible]
Posta . .	8.500	[illegible]
z iratal	8.500	[illegible]
iratal	8.500	[illegible]
k és póstára	8.500	[illegible]
Összessen	119.000	

Koronát a Müemlékek Orsz.

mai napon felvettem

est 1925 Szept. hó 1 én

Saláth ferencz

K. altiszt

Gmkt Bay Alajos

1919-20 Téli:

Budai részlet III., of

1924 ősi:

Horváth-kert, of

1926, ősi:

Budai hegek, of

1929-30 Téli:

Budai részlet IV., of

1930-31 jub. kiáll:

Budai hangulat, of

1931 tav:

Horváthkert májusban, of

~~7/2~~ 1932 tav:

Horváthkert II.
Budai részlet V. of

17

Jegy

1 dzb Pośi

Korona

czer koroná

25

10

1

Ki

M. Studio

I. graf. miáll

1921 máre:

Esti Gauzulat

Rétilet a chioggiai hivatalról

témp

Jeg

A Müemlékek Országos Bizo

talos utaknál jarandó villamos

1925		
Aug.	nap.	Hová
"	1 in	Vallás és Közokt. Miniszterium
"	3	" " "
"	4	" " 171-20
"	5	" " 236,-237,
"	6	" " " elhozá
"	7	Szalay u Számvezőséghöz
"	10	Vallás és Közokt. Miniszterium
"	12	" " "

Munkácsy - Cék

1930 (tresed)

Mátrás - templom belseje

bf

18

yzék

tsága hivatala altal történt hiva-
Kölcsegekről

		Igazolom
212-230 sz iratok vétele	8.500	[illegible]
iratok elhozatala	8.500	[illegible]
1, 210, 230, iratok vétele	8.500	[illegible]
számú iratok vétele	8.500	[illegible]
tala is iratok vétele	8.500	[illegible]
konzignatio vétele	8.500	[illegible]
231 – iratok vétele	8.500	[illegible]
230 sz. " "	8.500	[illegible]
	[illegible]	[illegible]

Bayer Ignácz, vésnök. Az 1820-as években Pesten a Józsefvárosban lakott. Működéséről nincsenek adataink. Az alábbi forrás a pesti művészek között említi.

Wegweiser durch Pest. 1827. 366. l. (M. N. Múzeum. Hung. h. 1809 a. sz. a.)

Bayer József, festő; szül. Bécsben 1750-ben, halálozási éve ismeretlen. 1794-ben Temesvárra ment, ahol 1802 jún. 23-án lett polgárrá. A városi polgárok törzskönyvében ez alkalomból a következő feljegyzés olvasható: »Joseph Bayer, Wien gebürtig, r. kath. 52 Jahr alt, verheiratet, Mahler, Bürger geworden 1802. 23. Juny.« Működéséről mindezideig nincsenek adatok.

Berkeszi István dr.: Temesvári művészek. Temesvár, 1910. 24. l.

Bayer Lina, festőnő, l. *Benkert Antalné.*

Baylos Zelma, szobrász és festőnő; szül. 1867-ben Butkán (Zemplén megye). Még gyermekkorában New-Yorkba került, s iskoláit is itt végezte. Ezután Párisba ment, ahol 1897—1901-ig művészeti tanulmányokat végzett. Visszatérve Amerikába, egyik newyorki múzeumnál kapott alkalmazást. Ügyes arczképfestő.

Thieme—Becker: Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1909. III. 104. l.

Bayros Ferencz marquis, festő és grafikus; szül. 1866-ban Zágrábban. A reáliskola elvégzése után Bécsbe ment s a képzőművészeti akadémia növendéke lett, innen azonban csakhamar távozott és Münchenben folytatta tanulmányait. Két év mulva ismét visszakerült Bécsbe, hol főleg illusztrációkat és arczképeket készített. Nyolcz évi bécsi működés után sikerült újból Münchenbe jutnia és Knirr Henrik, valamint Hölzel Adolf vezetése alatt magát végleg kiképeznie. Münchenben szerkesztette a »Die Auster« cz. művészeti folyóiratot, amely azonban egy év mulva megszünt. Első kollektiv kiállítását 1904-ben rendezte. Ez alkalomból lett reá figyelmes Maassen Károly György, az ismert német író, s az ő buzdítására készítette első ex libriseit. Ezek sikere szabta meg B. munkásságának későbbi irányát. Az ex librisek révén lett Aubrey Beardsley hatása alatt könyvdíszítővé és grafikussá. Ismételten hosszabb utazásokat tett Olaszországban, s nemcsak képzőművészeti, de irodalmi és zenei tanulmányokkal is foglalkozott. 1911-ben és 1913-ban a berlini Hohenzollern-Kunstgewerbehaus rendezett műveiből kiállítást. 1912-ben Münchenben erotikus rajzai miatt perbe fogták, de ítéletre nem került a sor. 1913-ban Budapesten a Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyűjtők Egyesülete rendezett műveiből tárlatot. A kiállítás megnyitása után nehány nappal a budapesti rendőrség lefoglalta B. egy elkülönített teremben elhelyezett erotikus rajzait, s úgy a művész, mint a czéh ügyvezető-igazgatója, Siklóssy László dr. ellen szeméremellen vétség czímén indult meg az eljárás. A budapesti büntetőjárásbíróság azonban 1913 október 10-én mind a kettőjüket felmentette a vád alól.

A B. által illusztrált művek — a művész összeállítása szerint — a következők (a zárjelben lévő számok az illusztrációk számát jelzik):

1. Prévost: Manon Lescaut. Inselverlag. Leipzig, 1904. (4.)
2. Diderot: Die geschwätzigen Kleinode (Bijoux indiscrets). Georg Müller. München, 1905. (7.)
3. Murger: Die Boheme (Scènes de la vie de Bohème). Inselverlag. Leipzig, 1906. (5.)
4. Sacher Masoch: Die Liebe des Plato. Leipziger Verlag. 1907. (5.)
5. Dr. Rudolf Ludwig: Die 16 Ehefreuden. Wien, 1908. (3.)
6. De la Sale: Die hundert neuen Novellen (Les cent nouvelles nouvelles). Georg Müller. München, 1907. (10.)
7. Morlini: Novellen (Nouvelles). Georg Müller. München, 1908. (5.)
8. Diderot: Der japanische Prinz (L'oiseau blanc). Georg Müller. München, 1908. (5.)
9. Novak: Sans-soucis. Klinkhardt und Biermann. Leipzig, 1908. (5.)
10. Longus: Daphnis et Chloë. Georg. Müller. München, 1909. (5.)
11. Viskocil: Der weisse Pfau. Prager Verlag. 1909. (5.)
12. Giambattista Basilio: Das Pentameron. (Nouvelles). Georg Müller, 1909. (10.)
13. Des Periers: Novellen und Cimbalum mundi. (Nouvelles). Georg Müller. 1910. (10.)
14. O. J. Bierbaum: Das schöne Mädchen von Pao. Prager Verlag. 1910. (6.)
15. Boccaccio: Das Dekameron. Borngraeber. Berlin, 1910. (5.)
16. Mémoires de Casanova. Borngraeber. Berlin, 1911. (5.)
17. Hans Hart: Cupidos Bote. L. Stackmann. Leipzig, 1912. (4.)
18. Felix Schloemp: Der perverse Maikäfer. Georg Müller. München, 1910. (5.)
19. Mémoires du chevalier de Faublas. Borngraeber. Berlin, 1912. (5.)
20. Mémoires du Comte de Grammont. Borngraeber. Berlin, 1912. (5.)
21. Dr. Hans Rosegger: Von Königen und Jakobinern. Seiffert-Köstritz. 1912. (4.)
22. Le Héptameron de la Reine de Navarre. Borngraeber. Berlin, 1913. (5.)
23. 1001 Nacht. Borngraeber. Berlin, 1913. (5.)
24. Bayros: Dulces Umbras. Arthur Wolf. Wien, 1913. (12.)

Erotica:

25. Fleurettens Purpurschnecke. Stern. Wien, 1904. (19.)
26. Mémoires de Fanny Hill. Stern. Wien, 1905. (5.)

27. Aretino: Raggionamenti. Dr. H. Conrad. Siena, 1905. (16.)

28. Die Bonbonnière. Stern. Wien, 1906. (16 eaux-fortes.)

29. Crébillon der jüngere: Sittenbilder unsere Zeit. Leipzig, 1911. (10.)

30. La Grenouillère. Dr. H. Conrad. Siena, 1907. (15.)

31. Erzählungen am Toilettetische. Dr. A. Semerau. 1908. (15.)

32. Delicado: Die hübsche Andalusierin. Dr. A. Semerau. 1908. (7.)

33. Venus' Rosenkränzlein. Dr. A. Semerau. 1908. (6.)

34. Cythere. Dr. A. Semerau. 1909. (2.)

35. Ex libris, die sie nicht tauschten. Verlag London. 1909. (20.)

36. Les moeurs de notre temps. Dr. Rudolf Ludwig. Wien, 1910. (10.)

37. Bilder aus dem Badezimmer der Mme CC. Fritz Freund. 1911. (30.)

Ex libris sorozatok:

I. 12 Ex libris. A. Wolf. Wien, 1910.
II. 12 Ex libris. Senger. München, 1911.
III. 12 Ex libris. A. Wolf. Wien, 1912.
IV. 12 Ex libris. Senger. München, 1912.
V. 12 Ex libris. Senger. München, 1912.

Ex librisek:

1902. Max Schreiber, Esslingen.

1903. Paula Busse, Neu-Strelitz.

1904. Karl Georg v. Maassen, München (I és II).

1905. Karl Emich Graf zu Leiningen-Westerburg. — Philipp Strasser (I), Salzburg. — E. A. Greeven, Bonn. — Prof. Dr. Gustav Klein, München.

1906. Aug. F. Amman (I), Hamburg-Bern. — Karl G. F. Langenscheidt, Berlin. — Carolis Georgis Felicis (Langenscheidt), Berlin.

1907. Dr. Rudolf Ludwig, Wien. — Dr. Johann Karamitzas, Athen. — A. S. (Dr. Alfred Semerau), München. — Dr. O. W. Goetz, München. — Adolf Ascher, Wien. — Dr. Karl Becher, Karlsbad. — Dr. J. Klüber, Erlangen. — Erny Carmen. — Aug. F. Amman (II), Hamburg—Bern.

1909. Hans Sobotka, Wien. — Paula Riotte, Berlin. — C. Geeringer, Basel. — I. C. Buser, Basel. — Ida Buser, Basel. — Mary S. Taylor, Boston. — Ernst Schipke, München. — Adolf Herbst, Berlin. — Kurt Müller, Breslau. — Friedrich Heger, Linz. — Philipp Strasser (II), Salzburg.

1910. Artur Wolf (I), Wien. — K. J. Obratil, Ung.-Hradisch. — I. K. H. Prinzessin Alexandra Viktoria von Preussen, Villa Liegnitz. — E. L. (Eroy Ludwig), Wien. — Kekleymenon (de Bayros), Wien. — Marie Rassenfosse, Liége. — Jos. L. Dirick (I és II), Brüssel.

1911. Comte L. A. Rati Opizzoni, Torino. — G. K. (Gabrielle Klein), Wien. — Mici (Farnady), Budapest. — Florence Taylor Rupprecht, München. — Odo Röttig, Sopron. — Comte Michel de Károlyi, Budapest. — Vera Rosa Hen. Kath. v. Rosenberg, Kiew. — Walter Schiller, Wien. — Albert Ross, Wien. — Helene Lemberger, Wien. — Par avi cigno (C. R. Paravicini), London. — Artur Wolf (II), Wien. — A. W. (Artur Wolf III), Wien. — S. K. H. Prinz August Wilhelm von Preussen, Villa Liegnitz. — Johanna Hans, Berlin. — William R. A. Hays, Columbus. — Leonie Ginsberg, Berlin. — Dr. Valentin Rosenfeld, Wien. — Erich Liebermann Rosswiese, München. — Jerta Liebermann Rosswiese, München. — Karl Theodor Senger, München. — Gerhard Wunderlich, Dresden. — Hermy (Tlapa), Wien. — Adyton (a művész könyvjegye II). — Dr. Ernst Julius Thaler, München. — Desiré d'Orceckowich, Semlin. — Karl Wehle, Wien. — Paul Diamant, Wien.

1912. Heinrich Schwarz, Wien. — Gabriele Klein (II), Wien. — Paul Harnasch, Magdeburg. — Jorge Monsalvatje, Figueras. — Josef Monsalvatje, Figueras. — Walther u. Amelia Farenhorst, Hörde. — George Artur Buhl, Chikago. — Helene und Emil Lemberger, Wien. — Walter Deneke, Magdeburg. — Stephan Kellner, Budapest. — Dr. Alexander Dillmann. — Carry Brachvogel. — André Barrier (I). — Eugen Koch. — E. F. B. — Oswald Motog. — Hedwig Wolf-Adolphi. — Dr. Toni Stichl. — Baron Trenck. — Geheimrat Lichtenberg. — Richard Strauss. — Fürst W. — Heinrich und Lise Fuhrmann, Brünn. — Gerhard Wunderlich (II), Dresden. — André Barrier (II), Paris. — Julius Brüll, Wien. — Jolan Steiner, Budapest. — Paul Ostermann, Darmstadt. — Hugo Löwy, Leitmeritz. — Franz C. Trier, Frankfurt a/M. — Toni Deneke, Magdeburg. — Ingenieur Rönger, Tetschen. — Marta Zimmermann, Doboz. — Dr. von Engelmann, Colmar. — »Rosemarie«. — Irma Kühnemann, Budapest.

1913. Dr. Eugène Ringer, Budapest. — Dr. Reich Milton Oszkár, Budapest. — Dr. Siklóssy László, Budapest. — Ifj. dr. Chorin Ferencz, Budapest. — Zsolnay Miklós, Pécs. — Dr. Fenyő Cornél, Budapest. — Rakovszky Iván, Budapest.

A Szent-György-Czéh által 1913 májusában Budapesten rendezett kiállításon következő műveit állította ki:

Reklámrajzok a Moët et Chandon pezsgőbor-czég részére. — Harmonia omnium artium mater, tollrajz, Rati Opizzoni gróf tulajdona. — Önarczkép, tollrajz. — A Gyűjtő czímlapja, tollrajz. — Az elfáradt Ámor, czeruzarajz. — Esti hangulat, tollrajz. — Kis leány, czeruzarajz. — A divatárúsnőnél (I), és (II), tollrajz. — A kútnál, tollrajz. — »O! Fusse ce encore kronion«, czeruzarajz. — A divatárúsnőnél (III), tollrajz. — Nő majommal és papagállyal, tollrajz. — A jó barátnők, tollrajz. — A korbács, tollrajz.

— A kis anatomus, tollrajz. — II. Viktor Emánuel arczképe, színes gouache, Rati, Opizzoni gróf tulajdona. — Kis leány könyvjegye, tusrajz, dr. Rosenfeld V. tulajdona. — A meglánczolt Ámor, tusrajz, könyvdísz. — Az agár, színes gouache. — Ihlet, tusrajz. — Tanulmány, színes gouache, dr. Siklóssy László tulajdona. — A kis Mozart, színes gouache. — Az ellentétek, színes gouache. — Nő kalapban, vízfestmény. — Női akt majommal, vízfestmény. — Arczkép, vízfestmény. — Le médaillon du bien aimée, színes gouache. — La derniére neige, színes gouache. — Salome, színes gouache. — Il a la langue encore chaude, tusrajz. — A séta, színes gouache. — Pierot és Pierette, tusrajz. — Concerto, vízfestmény. — Bartsch osztrák író arczképe, színes gouache. — A kis Thonoktasti, tusrajz. — A rendez-vous, színes gouache. — Wedgewood, színes gouache. — Le dévin du village, vízfestmény. Carneval, tusrajz. — Spanyol tánczosnő, tusrajz. — Pihenés, színes gouache. — Nő bulldoggal, színes gouache. — Nő shawllal, tusrajz — A hattyúk, tusrajz. — Munk Eleonora énekesnő arczképe. — Imádás, tusrajz. — Csók, tusrajz. — Nő gitárral, színes gouache. — Pierot fázik, színes gouache. — Két akt, tusrajz. — Nő félhomályban, aquarell. — Sphynx, színes rajz. — Női akt, aquarell. — Női képmás, színes gouache. — Esti álmodozás, színes gouache. — Forróság, színes gouache. — Színvázlat, színes gouache. — Az ágy, tusrajz. — Napnyugta, színes gouache. — Arczkép, színes gouache. — Estély az abbénál, színes rajz. — Je vais lui fermer les jeux, tusrajz. — Akt kalapban és vértben, színes gouache. — Tanulmányfej, színes gouache. — Öltöző nő, színes gouache. — Zöldruhás nő agárral, színes gouache. — Szürkület, színes gouache. — Nő macskával, színes gouache. — A gyermekgyilkos, színes gouache. — Mazeppa, színes gouache. — Pihenés, tusrajz. — En acordant les instruments, színes tusrajz. — Birkózás, tusrajz. — Álmodozás, tusrajz. — Skyzés, tusrajz. — Ölelés, czeruzarajz. — A sphynx, czeruzarajz. — Két akt, czeruzarajz. — Vázlat egy kompoziczióhoz, czeruzarajz. — A tudósok, tusrajz. — Este a szent vizeknél, vízfestmény. — Papagály, pastell. — Női akt, czeruzarajz. — Illusztrácziók Aristophaneshoz, tusrajzok. — A kinai hóhér leánya, színes gouache. — Este, tusrajz. — A kis festő, tusrajz. — Mlle Bellevue, gouache. — Ebéd után, színes rajz. — Önarczkép, tusrajz. — Romlott gyümölcsök, tusrajz. — Paroxysme érotique, tusrajz. — Rokoko, tusrajz, Schmidt Miksa tulajdona, Budapest. — Chinoiserie, tusrajz. — A forró fürdő, tusrajz. — A földrajzórán, tusrajz. — A muff, aquarell. — Úrnő kutyával, tusrajz. Schmidt Miksa tulajdona, Budapest. — A modell, gouache. — A fetista, tusrajz. — Salome: »Mais je te jure Jussuf ce n'est pas celsui de maman«, gouache. — Les tesmophoriacuses, tusrajz. — A néni bábúja, tollrajz. — O wath a pretty likplace!, tusrajz. — Szórakozás, czeruzarajz. — Salome meghallgatta szerelmesét, gouache. — Az orosz tanítónő, aquarell. — Európa, gouache. — A zeneleczke, czeruzarajz. — »Nézzük meg a lexikonban!«, színes gouache. — Salome neveltetése, gouache. — Az engedetlen, czeruzarajz. — A párkák, czeruzarajz. — Diaboló, tusrajz. — Két jóbarátnő, czeruzarajz. — Ezenkívül a fentebb már felsorolt ex-librisek és illusztrácziók számos eredeti tus- és tollrajza.

Hegyvidéki vasútállomás cz. tervével. 1913-ban a Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. székházának tervpályázatán Reguly Kálmánnal (l. o.) közösen készített tervét III-ik díjjal jutalmazták.

Magyar Építőművészet. 1910. 7. sz. (képekkel). — 1913. 7. sz. (képekkel). — *Művészet.* 1910. 351. l.

Bácskai Imre, festő. 1904-ben a budapesti Műcsarnok kiállításán egy tanulmányfővel vett részt. Ugyanez időtájt a Nemzeti Szalonban is több képét állította ki.

Kiáll. tárgymutatók.

Bácsmegyei Ádám, érczöntő. A XVIII. század elején Kassán élt, hol II. Rákóczi 1465-ben kelt, s melyben vagyonát nejére, gyermekeire és jótékony czélokra hagyja. Ugylátszik, hogy a kassai pénzverőházban működött s egyszersmind ötvös is volt.

Kemény Lajos: Műtört. adatok Kassa multjából. *Arch. Ért.* 1909. 433. l. — *Mihalik József:* Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 118. l. — *U. az:* A kassai szent Erzsébet templom. Első rész. Budapest, 1912. 41. l.

Bálint, ágyúöntő *(Valentinus pixidarius).* 1467—1468-ig Nagyszeben rendesen fizetett ágyúöntő-mestere volt.

Iványi Béla dr.: Eperjes középkori ágyúöntőháza. *Hadtört. Közl.* 1913. 115. l. — *Quellen z. Gesch. Sieb.* Rechnungen a. d. Archiv d. St. Hermannstadt. I. k. Nagyszeben, 1880. 9, 19. l.

Bálint, ötvös *(Goldschmid Velten off dem Salczrech).* A XV. század második felében Nagyszebenben élt. Neve a »Hermannstädter Steuerregister«-ben 1478—1490-ig gyakran előfordul.

Quellen z. Gesch. Sieb. Rechnungen a. d. Archiv d. St. Hermannstadt. I. k. Nagyszeben, 1880. 32, 49, 56, 74, 79, 83, 94, 112, 122, 129. l.

Bálint, festő *(Magister Valentinus pictor, Velten Moler).* 1478—1497-ig Nagyszebenben működött. A város számadáskönyvei nehány kisebb munkájáról megemlékeznek. 1497 elején a város pallosjogát jelképező fegyveres kart festette az új tanácsházra, s nehány héttel később a tanácsház zászlójának megfestéséért kapott egy forintot. A polgármester számadásának idevonatkozó tételei a következők: »Item Valentino pictori pro quibusdam laboris, ut puto arma civitatis super domum novum depicta dedit dominus magister civium flor. 1.« és »Item magistro Valentino pictori pro labore vexillorum in novo aedificio seu domo. flor. 1.«

Gyárfás Tihamér: Adatok az erdélyi képírás történetéhez. *Művészet.* 1911. 391. l. — *Quellen z. Gesch. Sieb.* Rechnungen a. d. Archiv d. St. Hermannstadt. I. k. Nagyszeben, 1880. 43, 46, 72, 75, 96, 130, 159, 176, 237, 252. l.

Bálint, építő *(Velten Maurer, der dick).* Neve Nagyszeben város régi, úgynevezett »Thorhutrechnung«-jában, 1485—86-ban fordul elő.

Quellen z. Gesch. Sieb. Rechnungen a. d. Archiv d. St. Hermannstadt. I. k. Nagyszeben, 1880. 114. l.

Bálint, építő *(Velten Maurer, der clein).* Nagyszeben város régi számadáskönyvei 1485—86-ban említik.

U. o.

Bálint, építő. 1486-ban Bártfa város bástyáinak építésénél dolgozott.

Iványi Béla dr.: Bártfa szabad királyi város levéltára 1319—1526. Budapest, 1910. I. — *Arch. Ért.* 1912. 444. l.

Bálint, ötvös. A XV. század végén Pécsett működött. Úgylátszik a város legkiválóbb ötvöse volt, mert mikor II. Ulászló király

27. Aretino: Raggionamenti. Dr. H. Conrad. Siena, 1905. (16.)
28. Die Bonbonnière. Stern. Wien, 1906. (16 eaux-fortes.)
29. Crébillon der jüngere: Sittenbilder unsere Zeit. Leipzig, 1911. (10.)
30. La Grenouillère. Dr. H. Conrad. Siena, 1907. (15.)
31. Erzählungen am Toilettetische. Dr. A. Semerau. 1908. (15.)
32. Delicado: Die hübsche Andalusierin. Dr. A. Semerau. 1908. (7.)
33. Venus' Rosenkränzlein. Dr. A. Semerau. 1908. (6.)
34. Cythere. Dr. A. Semerau. 1909. (2.)
35. Ex libris, die sie nicht tauschten. Verlag London. 1909. (20.)
36. Les moeurs de notre temps. Dr. Rudolf Ludwig. Wien, 1910. (10.)
37. Bilder aus dem Badezimmer der Mme CC. Fritz Freund. 1911. (30.)

Ex libris sorozatok:

I. 12 Ex libris. A. Wolf. Wien, 1910.
II. 12 Ex libris. Senger. München, 1911.
III. 12 Ex libris. A. Wolf. Wien, 1912.
IV. 12 Ex libris. Senger. München, 1912.
V. 12 Ex libris. Senger. München, 1912.

Ex librisek:

1902. Max Schreiber, Esslingen.
1903. Paula Busse, Neu-Strelitz.
1904. Karl Georg v. Maassen, München (I és II).
1905. Karl Emich Graf zu Leiningen-Westerburg. — Philipp Strasser (I), Salzburg. — E. A. Greeven, Bonn. — Prof. Dr. Gustav Klein, München.
1906. Aug. F. Amman (I), Hamburg-Bern. — Karl G. F. Langenscheidt, Berlin. — Carolis Georgis Felicis (Langenscheidt), Berlin.
1907. Dr. Rudolf Ludwig, Wien. — Dr. Johann Karamitzas, Athen. — A. S. (Dr. Alfred Semerau), München. — Dr. O. W. Goetz, München. — Adolf Ascher, Wien. — Dr. Karl Becher, Karlsbad. — Dr. J. Klüber, Erlangen. — Erny Carmen. — Aug. F. Amman (II), Hamburg—Bern.
1909. Hans Sobotka, Wien. — Paula Riotte, Berlin. — C. Geeringer, Basel. — I. C. Buser, Basel. — Ida Buser, Basel. — Mary S. Taylor, Boston. — Ernst Schipke, München. — Adolf Herbst, Berlin. — Kurt Müller, Breslau. — Friedrich Heger, Linz. — Philipp Strasser (II), Salzburg.
1910. Artur Wolf (I), Wien. — K. J. Obratil, Ung.-Hradisch. — I. K. H. Prinzessin Alexandra Viktoria von Preussen, Villa Liegnitz. — E. L. (Eroy Ludwig), Wien. — Kekleymenon (de Bayros), Wien. — Marie Rassenfosse, Liége. — Jos. L. Dirick (I és II), Brüssel.
1911. Comte L. A. Rati Opizzoni, Torino. — G. K. (Gabrielle Klein), Wien. — Mici (Farnady), Budapest. — Florence Taylor Rupprecht, München. — Odo Röttig, Sop-

E. F. B. — Oswald Motog. — Hedwig Woll-Adolphi. — Dr. Toni Stichl. — Baron Trenck. — Geheimrat Lichtenberg. — Richard Strauss. — Fürst W. — Heinrich und Lise Fuhrmann, Brünn. — Gerhard Wunderlich (II), Dresden. — André Barrier (II), Paris. — Julius Brüll, Wien. — Jolan Steiner, Budapest. — Paul Ostermann, Darmstadt. — Hugo Löwy, Leitmeritz. — Franz C. Trier, Frankfurt a/M. — Toni Deneke, Magdeburg. — Ingenieur Rönger, Tetschen. — Marta Zimmermann, Doboz. — Dr. von Engelmann, Colmar. — »Rosemarie«. — Irma Kühnemann, Budapest.

1913. Dr. Eugène Ringer, Budapest. — Dr. Reich Milton Oszkár, Budapest. — Dr. Siklóssy László, Budapest. — Ifj. dr. Chorin Ferencz, Budapest. — Zsolnay Miklós, Pécs. — Dr. Fenyő Cornél, Budapest. — Rakovszky Iván, Budapest.

A Szent-György-Czéh által 1913 májusában Budapesten rendezett kiállításon következő műveit állította ki:

Reklámrajzok a Moët et Chandon pezsgőbor-czég részére. — Harmonia omnium artium mater, tollrajz, Rati Opizzoni gróf tulajdona. — Önarczkép, tollrajz. — A Gyűjtő czímlapja, tollrajz. — Az elfáradt Ámor, czeruzarajz. — Esti hangulat, tollrajz. — Kis leány, czeruzarajz. — A divatárúsnőnél (I), és (II), tollrajz. — A kútnál, tollrajz. — »O! Fusse ce encore kronion«, czeruzarajz. — A divatárúsnőnél (III), tollrajz. — Nő majommal és papagállyal, tollrajz. — A jó barátnők, tollrajz. — A korbács, tollrajz.

Bayros Ferencz marquis, festő és grafikus; szül. 1866-ban Zágrábban. A reáliskola elvégzése után Bécsbe ment s a képzőművészeti akadémia növendéke lett, innen azonban csakhamar távozott és Münchenben folytatta tanulmányait. Két év mulva ismét visszakerült Bécsbe, hol főleg illusztrációkat és arczképeket készített. Nyolcz évi bécsi működés után sikerült újból Münchenbe jutnia és Knirr Henrik, valamint Hölzel Adolf vezetése alatt magát végleg kiképeznie. Münchenben szerkesztette a »Die Auster« cz. művészeti folyóiratot, amely azonban egy év mulva megszünt. Első kollektiv kiállítását 1904-ben rendezte. Ez alkalomból lett reá figyelmes Maassen Károly György, az ismert német író, s az ő buzdítására készítette első ex libriseit. Ezek sikere szabta meg B. munkásságának későbbi irányát. Az ex librisek révén lett Aubrey Beardsley hatása alatt könyvdíszítővé és grafikussá. Ismételten hosszabb utazásokat tett Olaszországban, s nemcsak képzőművészeti, de irodalmi és zenei tanulmányokkal is foglalkozott. 1911-ben és 1913-ban a berlini Hohenzollern-Kunstgewerbehaus rendezett műveiből kiállítást. 1912-ben Münchenben erotikus rajzai miatt perbe fogták, de ítéletre nem került a sor. 1913-ban Budapesten a Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyűjtők Egyesülete rendezett műveiből tárlatot. A kiállítás megnyitása után nehány nappal a budapesti rendőrség lefoglalta B. egy elkülönített teremben elhelyezett erotikus rajzait, s úgy a művész, mint a czéh ügyvezető-igazgatója, Siklóssy László dr. ellen szeméremelleni vétség czímén indult meg az eljárás. A budapesti büntetőjárásbíróság azonban 1913 október 10-én mind a kettőjüket felmentette a vád alól.

A B. által illusztrált művek — a művész összeállítása szerint — a következők (a zárjelben lévő számok az illusztrácziók számát jelzik):

1. Prévost: Manon Lescaut. Inselverlag. Leipzig, 1904. (4.)
2. Diderot: Die geschwätzigen Kleinode (Bijoux indiscrets). Georg Müller. München, 1905. (7.)
3. Murger: Die Boheme (Scènes de la vie de Bohème). Inselverlag. Leipzig, 1906. (5.)
4. Sacher Masoch: Die Liebe des Plato. Leipziger Verlag. 1907. (5.)
5. Dr. Rudolf Ludwig: Die 16 Ehefreuden. Wien, 1908. (3.)
6. De la Sale: Die hundert neuen Novellen (Les cent nouvelles nouvelles). Georg Müller. München, 1907. (10.)
7. Morlini: Novellen (Nouvelles). Georg Müller. München, 1908. (5.)
8. Diderot: Der japanische Prinz (L'oiseau blanc). Georg Müller. München, 1908. (5.)
9. Novak: Sans-soucis. Klinkhardt und Biermann. Leipzig, 1908. (5.)
10. Longus: Daphnis et Chloë. Georg. Müller. München, 1909. (5.)
11. Viskocil: Der weisse Pfau. Prager Verlag. 1909. (5.)
12. Giambattista Basilio: Das Pentameron. (Nouvelles). Georg Müller, 1909. (10.)
13. Des Periers: Novellen und Cimbalum mundi. (Nouvelles). Georg Müller. 1910. (10.)
14. O. J. Bierbaum: Das schöne Mädchen von Pao. Prager Verlag. 1910. (6.)
15. Boccaccio: Das Dekameron. Borngraeber. Berlin, 1910. (5.)
16. Mémoires de Casanova. Borngraeber. Berlin, 1911. (5.)
17. Hans Hart: Cupidos Bote. L. Stackmann. Leipzig, 1912. (4.)
18. Felix Schloemp: Der perverse Maikäfer. Georg Müller. München, 1910. (5.)
19. Mémoires du chevalier de Faublas. Borngraeber. Berlin, 1912. (5.)
20. Mémoires du Comte de Grammont. Borngraeber. Berlin, 1912. (5.)
21. Dr. Hans Rosegger: Von Königen und Jakobinern. Seiffert-Köstritz. 1912. (4.)
22. Le Héptameron de la Reine de Navarre. Borngraeber. Berlin, 1913. (5.)
23. 1001 Nacht. Borngraeber. Berlin, 1913. (5.)
24. Bayros: Dulces Umbras. Arthur Wolf. Wien, 1913. (12.)

Erotica:

25. Fleurettens Purpurschnecke. Stern. Wien, 1904. (19.)
26. Mémoires de Fanny Hill. Stern. Wien, 1905. (5.)

Beczkó:

A meredek sziklahegy tet
várat hajdan Stibor épitteté s
Aljában házikók állnak, mely
bekeritett kert van. Teliratai

„Beczkó"

s a felső jobb sarkon „38".

Tamesnet, méretei a von

Ltpa 4020

Bayros, Franz

horvát származású
német grafikus
† Bécsben
1924 ápr 3.

Bayros Fery marquis

elismerő okl.

Az Eredeves Orsz
Miall Közl.

Közlezrkiall

1268. l

1896. rent vett a mill
Kiall Keprosm. csoportban

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Bayros

magyar gyűjtők
vezetése Eisenlt cxl16-
rísei:

Farnady Mici (Bpest) 1911
Röttig Odo (Sopron) 1911
Kárályi Mihály (Bp) 1911
Kellner István (Bp) 1912
Steiner Jolán (Bp 1912)
Zimmermann Márta
(Doboz 1912)
Kühnemann Irma
Bp 1912

Ringer Jenő (Bp. 1913
Reich Milton Orszár
Bp. 1913
Siklóssy Laszlo Bpest
1913
Chorin Ferenc. 1913 Bp
Zsolnay Miklós Pécs 1913

Fenyő Kornél (Bp. 1913
Rakovszky D. Bp. 1913

KÜLFÖLDI REGÉNYEK, ELBESZÉLÉSEK, SZINMŰVEK

Aisopos meséi

ABC kiadás

A nagy görög mesemondó teljes magyar kiadása Czimer József művészi fordításában. Az örökérvényű igazságok örök időszerűségét bizonyító mű bibliofil igényeket is kielégítő formában jelent meg, görög gemmák ábrázolásaival díszítve.

Ára kötve kb. **12.—**

Aristophanes összes vígjátékai

Arany János műfordítása

FRANKLIN-TÁRSULAT kiadása

A görög irodalom s talán az egész világirodalom legnagyobb vígjátékírójának összes remekművei Arany János klasszikus értékű fordításában.

Könyvkedvelők számára bibliofil papírra nyomva. 750 oldal. Ára kötve **24.—**

Aladdin vagy a csodalámpa. — A Jázminarcú Perizada

BÉKÉS KÖNYVTERJESZTŐ főbizománya

Az Ezeregyéjszaka két legszebb meséjének felnőttek számára készült teljes szövegű kiadása Horvát Henrik művészi fordításában, Markos Erzsébet gyönyörű színes illusztrációival.

Ára kötve **13.80**

Arland: Féltestvérek

ATHENAEUM kiadás

Arland nagyszabású regénye a francia realista lélektani regény egyik legnagyobb eredménye és a Thibault-testvérek mellett legreprezentánsabb remeke.

Ára kötve **16.80**

Hervey Allen: Az utolsó csata

LENDVAY K. (ANONYMUS) kiadása

Az amerikai történelmi regényírás óriásának újabb regénye az újvilág polgárháborújának egyik epizódját dolgozza föl mesterien. Méltó utóda a nagysikerű Anthony Adverse-nek.

Ára fűzve kb. **20.—**
kötve kb. **24.—**

Balzac: Szeplányok tündöklése és nyomorúsága

ATHENAEUM kiadás

A szerelem és a becsvágy küzdelmének hatalmas regénye, a száz év előtti Párizs keretében, amely tele van félelmes csapdákkal, leselkedő veszedelmekkel.

Ára kötve **20.—**

Arcübasev: Nincs tovább !

GRÓF ESTERHÁZY (GRIFF) kiadás.

Klasszikus nagy regény.

Két kötetben, tokban.

Ára kartonálva **18.—**
kötve **27.—**

Bellonci: Lucrezia Borgia

GRILL KÁROLY könyvkiadóvállalat kiadása

Az olasz renaissance világának nagyszerű, pompásan színes, hatalmas regénye, amely a történelem e hirhedt asszonyát a maga való emberségében mutatja be. Harmadik (6—9000) kiadás. Ára fűzve **14.—**, kötve **18.80**

Marc Bernard: Viharos gyermekkor

— Az 1942. évi Goncourt-díjas regény —

PANTHEON kiadás

Bernard, a nép fia, a gyengéd, a meghatott és szemérmes őszinteség hangján beszéli el Nimes-i gyermekéveit, a kettős drámát: a szerelem és nyomorúság drámáját. Az olvasó sohasem felejti el a regény központi alakjának, Bernard édesanyjának, e nevető, józaneszű, hősi életkedvvel teli asszonynak arcát és a külváros munkásainak páratlan művészettel megrajzolt élő alakjait.

252 oldal. Ára fűzve **10.—**, kötve **14.—**

Pearl Buck: Omlik a Nagy Fal

PALLADIS kiadás

A Kínába betörő modern szellem ütközik meg az ősi hagyományokon élő világgal a Nobel-díjas írónő elbeszéléseiben, érdekes helyzetekbe sodorva embereket, akiknek küzdelmét tökéletes lélekismerettel és pompás írásművészettel állítja elénk.

Ára kötve **16.—**

Boccaccio Dekameron

NOVA kiadás

Hét bájos firenzei hölgy és három ifjú száz tarka mesét kötött a szerelem hervadhatatlan örökifjan virágzó csokrába. Bayros rajzaival. Forró Pál és Szini Gyula művészi fordítása.

Ára kötve **22.80**

Cervantes: Kuckó és Kacor A nevezetes mosogatólány

PAP L. (BIBLIOTHECA) kiadása

A XVI. sz. Spanyolországának csodálatos, meseszerű világa elevendik meg előttünk az egyik legnagyobb prózaíró, **Cervantes** e két kis remekművében, melyet **Pál Endre** fordított magyarra. Ára fűzve **7.80**

Bruno Brehm: Színház a kastélyban

SZÖLLŐSY kiadás

Egy különös cseh gróf színházat rendez be ősi kastélyában. Hogy mi lesz a színházának a sorsa és mi történik a kastélyban, erről szól a kiváló író finom humorban és csillogó ironiával megírt érdekes regénye.

Ára fűzve kb. **13.—**, kötve kb. **17.40**

Richard Church: Fellegvár

KUBÁNYI K. (STILUS) kiadása

Egy férfi vergődik a szenvedély, rosszul értelmezett erkölcsi kötelesség és hivatástudat érzései között. A szereplők erkölcsi fegyelme és fegyelmezetlensége élénk fényt vet az angol társadalom belső életére.

Ára kötve **15.20**

Bromfield Louis: Az élet fája

DANTE kiadás

A friss erejű Amerika örök nosztalgiája a nagymultu Európa ősi emberi értékei iránt.

Ára kötve **21.—**

Colette: Duo

KÁLDOR GYÖRGY (Renaissance) kiadás.

Colette regényeiben a francia hagyományok szellemében, de a legmodernebb pszichológia eszközeivel világítja meg a nő és férfi viszonyának lelki problémáit. Ebből a regényéből Paul Geraldy, a költő, drámát írt.

Ára kötve kb. **14.80**

Karácsonyi könyvjegyek 1943.

Bayros, Franz von

Bayros *Franz von*, marquis, grafikus, szül. 1866-ban Zágrábban, megh. 1923-ban. Bécsben és Münchenben tanult. Beardsley Aubrey hatása alatt illusztrációkat kezdett rajzolni és csakhamar igen nagy tevékenységet fejtett ki a divatossá vált exlibrisek készítése terén. Hírnevét rézkarcai technikai virtuozitásának és káprázatos, túlhajtott eleganciájának, nemkülönben a finom pikantériától nem egyszer a pornográfia határát érintő erotikus jellegének

köszönhette. Emiatt a bíróságokkal is meggyűlt a baja, így 1913-ban Budapesten rendezett kiállítás alkalmából is. Exlibrisei közül sokat magyar könyvbarátok részére készített. Budapesten 1913-ban négy különböző kiadású Bayros-album jelent meg. ÉBER L.

Gutenberg, Lex. V. k.
407 l.

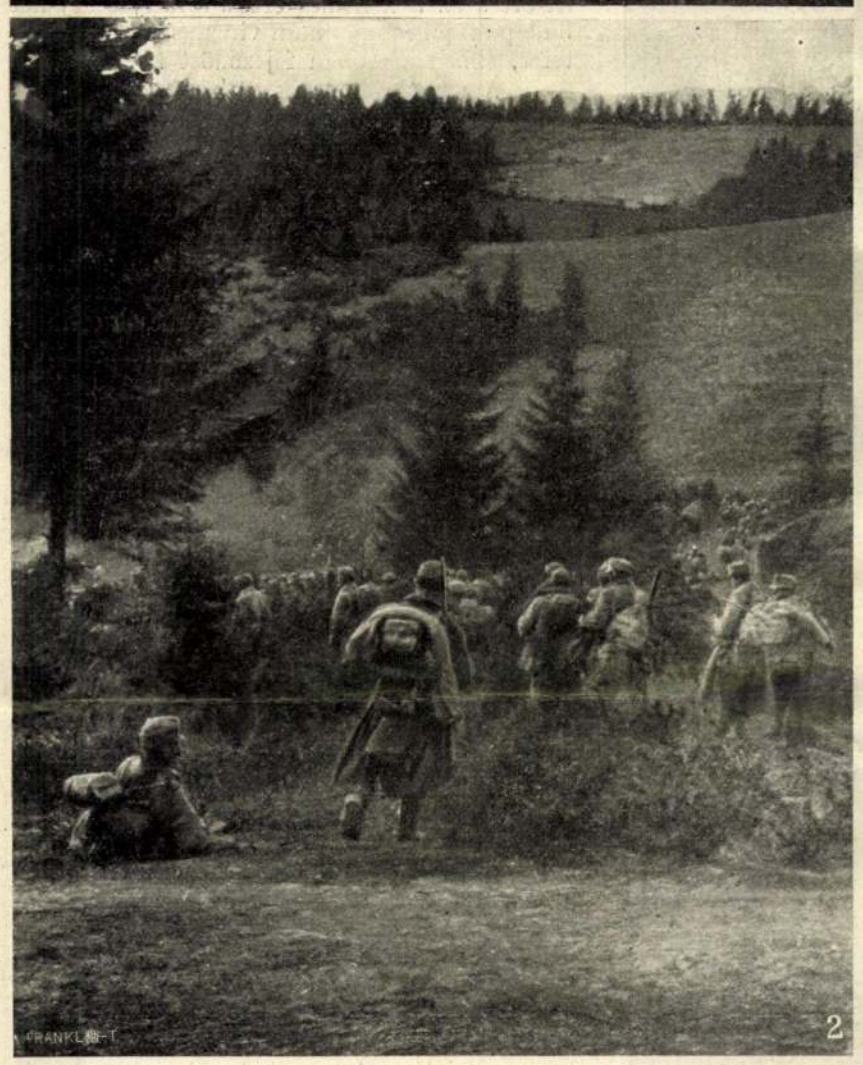

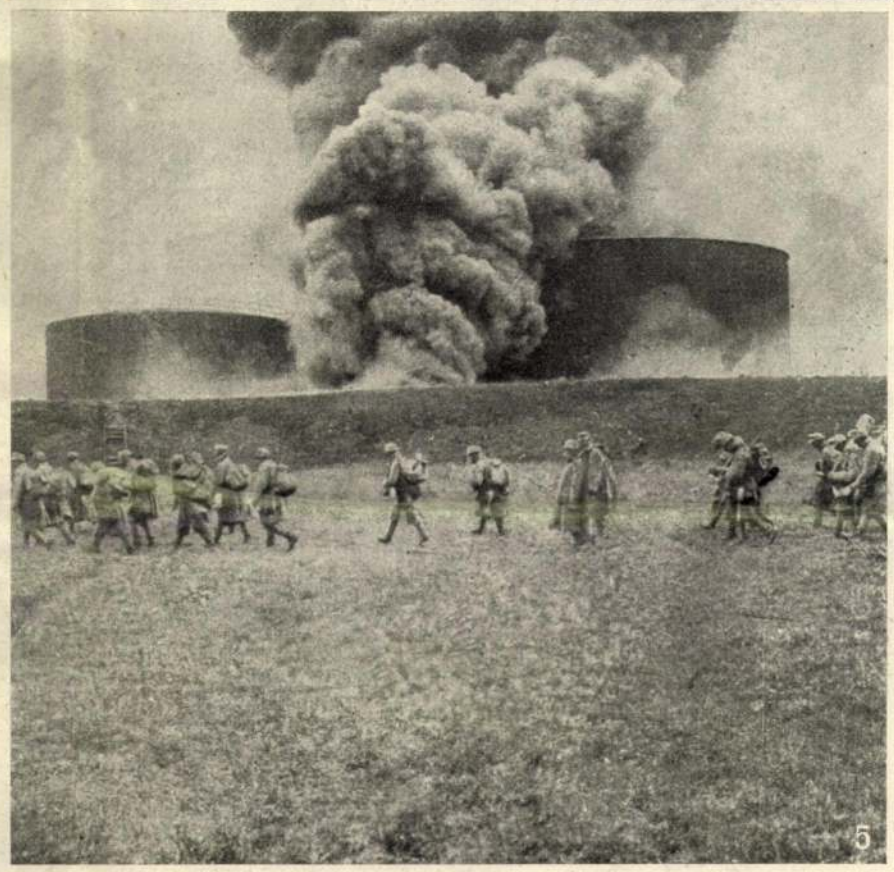

1. Csapataink átvonulása egy folyón, melynek hidjait az oroszok menekülés közben felgyujtották. — 2. Gyalogság az ellenséges gránátok elől fedezékeibe igyekszik. — 3. Pihenő egy faluban. — 4. Táborozás esőben. — 5. A boryslavi égő naftaforrások.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Velez Rezső felvételei.

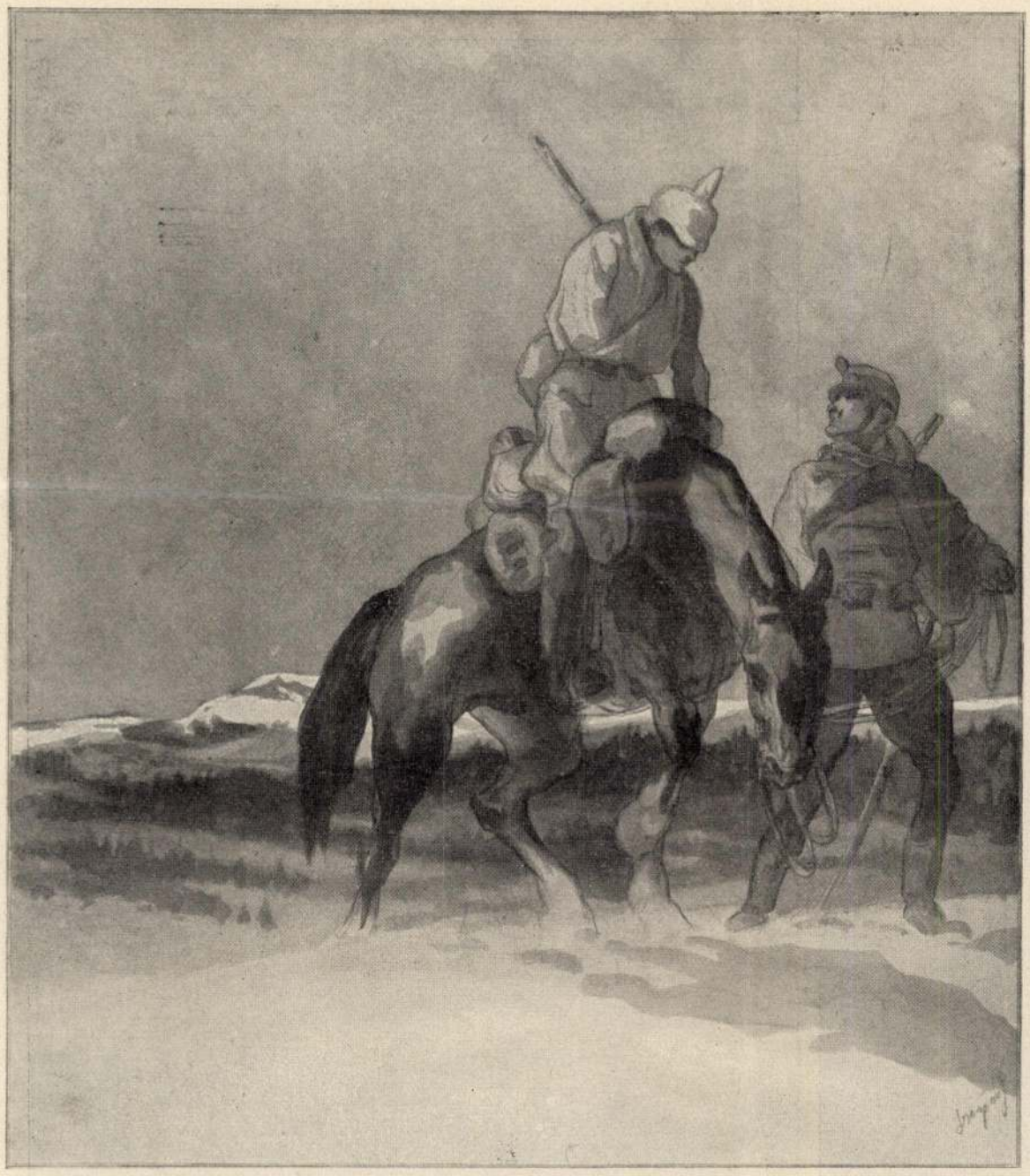

BAYROS FERENCZ RAJZAI A «VASÁRNAPI UJSÁG» SZÁMÁRA.

A művész magyarázó szövege saját rajzaihoz.

Bayros Ferencz nevét a magyar közönség is jól ismeri. Egyike a mai legkiválóbb és legnépszerübb német illusztrátoroknak, a kinek könyvillusztrációi ép oly nagy hatást keltettek, mint kiállításokon bemutatott önálló rajzai. A művész spanyol eredetü családból származik, de Zágrábban született, korán Németországba került, ott nyerte művészi kiképzését. Sokáig Münchenben lakott, újabban Bécsben s mióta néhány év előtt a Szent György-czéh által rendezett kiállításon nálunk is nagy sikert aratott és ismertté tette a nevét mindenütt, a hol művészet iránt érdeklődnek, élénk összeköttetést tart fenn a fővárosi művészi és műpártoló körökkel is. Ezt az összeköttetését akarta szorosabbra fűzni, azzal a lapunk számára készített illusztráczió-sorozattal, a melynek közlését itt kezdjük meg s jövő heti számunkban folytatjuk.

Háborús illusztrációk Bayros rajzai, de egészen új és eredeti formában: a harczoló hadseregek embertömegéből egy bajor katonát választ ki a művész, annak történetét mondja el, még pedig nem elképzelés utján, hanem a valóság szerint, a hogy egy vitéz bajor legény elmondta neki kalandjait. Az alábbi szöveg, melyet a művész magyarázatul közöl képeihez, ezek szerint nem valami önkényesen kitalált és fűzött elbeszélés-féle, hanem a valóság hű ismétlése, — egy érdekes epizód-sorozat a háborúból, a hogy egy egyszerü katona sorsának fonalán egy kitünő rajzoló művész megeleveníti.

*

Burghauser Hans már a háború folyamán került egy bajor ezredbe katonának s a téli kárpáti harczokban került először csatatűzbe. Ott, a német déli hadseregben harczolt. Magyarországon vitt keresztül utja, életében most először ismerkedett meg a magyarok földjével és népével, a melyről eddig vajmi keveset tudott, alig valamivel többet, mint a mennyit az elemi iskolában tanult. A Dunát, mint kis folyót ismerte hazájából, megcsodálta hatalmas hömpölygését Budapest alatt, megkóstolta a magyar bort, a melynek csak a hirét hallotta itt-ott s az a kellemes érzés, a melyet egy-két budapesti pihenőnap után vitt magával a harcztérre, ebben a szóban fejeződött ki:

— A magyarok derék emberek.

A Beszkidek alján aztán ez a nézete megerősödött. Sokszor harczolt az ő ezrede magyar csapatokkal együtt, mindig versenyeztek egymással vitézségben, kitartásban és jókedvben is. A bajor arról nevezetes, hogy legjobban szeret puskatussal nekimenni az ellenségnek, — Hans csodálkozva látta, hogy ezt a mesterséget a magyarok is ugyancsak értik — sőt azt lehetne mondani, jobban értik, mert a magyar huszár meg tudja tenni a könnyü lovassági karabélylyal, a mihez a bajornak a nehéz gyalogsági fegyver is épen csak hogy elég nehéz. Ezek a huszárok sokat dolgoztak a bajor ezred mellett, Hansnak nagyon tetszettek ők maguk is, a munkájuk is.

Egyszer aztán megtörtént, a minek meg kellett történni: Hans megsebesült. Őrjáratra volt kiküldve négy más társával, a többi négyet lelőtték az oroszok — egy sokszorosan nagyobb kozák csapat — ő maga pedig átlőtt tüdővel és karral feküdt a fagyon. Igy kellett végig néznie, a mint két kozák leszáll a lováról, végigkutatja elesett társait. A becsületes bajor azt hitte, azt nézik, nem lehetne-e segíteni rajtuk, — de aztán tehetetlen dühvel és rémülettel kellett végignéznie, mint kutatják át a kozákok az elesett német vitézeket s elszednek tőlük minden elszedhetőt: órát, gyűrűt, pénzt, mindent. Tudta, hogy rá is rá fog kerülni a sor, tudta azt is, hogy a kozákok, ha észreveszik, hogy még él, előbb agyonverik és csak aztán rabolják ki. Elmondta utolsó imádságát s halálraszántan, mozdulatlanul várt. Lesz, a mi lesz. Az egyik kozák már meg is találta őt, kiáltott társának és közelebb lépett hozzá, revolverrel a kezében. Föléje hajolt — de ebben a pillanatban, Hans nem tudta honnan, karabély-lövés dördült el és a kozák odabukott melléje, egyet-kettőt vonaglott és

elcsöndesedett. A másik kozák erre futni kezdett s futtában, hátulról érte el a golyó. Hans nagyon ki volt merülve, nem tudta, lázában álmodja-e mindezt, vagy pedig csakugyan így történik. Még mindig nem tért teljesen magához, mikor simogató kezet érzett az arczán, egy korty ital frissítette fel a száját. Föltekintett: egy magyar huszár hajolt fölébe, vizsgálta a sebét, bekötötte a mellét és karját és így szólt hozzá:

— Fel tudsz kelni, pajtás?

Hans nem értette a magyar szót, de sejtette, mit kérdez tőle a huszár. Tagadólag intett a fejével. A huszár erre szépen, gyöngéden alányult, fölemelte, talpra állította. Hans a huszár segítségével felkapaszkodott a lóra és úgy mentek a közel levő tábori kórházba. Ott a huszár átadta a maga németjét, még egyszer megfogta az ép kezét és elbucsuzott tőle:

— Szerbusz kamerád!

Most a német mondott valamit, a mit a huszár nem értett. A szanitécz önkéntes ur kiáltott utána:

— Hé, ez a német a nevedet akarja tudni, hogy kinek tartozik hálával.

— Balogh Miska a nevem, Fehértó Szabolcsban a hazám — szólt a huszár és elvágtatott.

Balogh Miska, Fehértó, ezt a nevet Hans feliratta magának, hogy el ne felejtse.

Mikor már jobban lett a kórházban, addig tudakozódott a Miska huszár után, a mig megtudta, hogy ő is megsebesült, most lábadozóban otthon van a hazájában. Nagy nehezen kapott néhány napi szabadságot és — meglátogatta Miskát Fehértón. No, csodálkozott nemcsak a huszár, hanem az egész falu a Balogh Miska németjén, a ki csak úgy törte a magyar nyelvet, a mit a kórházban meg tudott tanulni, de jó szívvel törte. Legjobban a Miska huga, Lidi csodálkozott — talán szivesen csodálkozott volna élete fogytáig is, mert hát Hans nem volt éppen utolsó legény, beillett volna magyarnak is.

*

Hans aztán a nyugati harcztérre került, a Flandriában küzdő bajor csapatokhoz. Sürgős szükség lehetett rá, hogy a Kárpátokból odavitték, mert a vonatról leszállva, úgyszólván azonnal a tűzvonalba kellett sietnie. Egy angol-franczia rohamot vitézül megállott. Itt látott először félvad indusokat, a kik mint a majmok felmásztak a fára s onnan lőtték a németeket. Baja nem esett, hát másnap elküldték őrjáratra, egy fontos állást kikémlelni, melyet fanczia és angol csapatok vegyesen tartottak megszállva. Hans a tiszt parancsára előrekúszott, egy erdő szélén, egy kis tisztáshoz ért, a honnan dühös hangok hangzottak feléje. Csúnya egy jelenetet látott itt: egy hatalmas termetü angol és egy sokkal vékonyabb franczia dulakodtak egymással. Nyilvánvalóan az a pálinkás butykos volt a verekedésük oka, a mely ott hevert előttük. Az angol már leteperte a földre a francziát és már-már beledöfte a bajonettjét. Hans nem tudta ezt nézni: fölemelte a puskáját és a következő pillanatban az angolnak a karja bénán hullott alá s a fegyver kiesett a kezéből. Hans egy ugrással ott termatt, nekiugrott az angolnak és leteperte a földre. A franczia ezalatt feltápászkodott s mikor látta, hogy az angol ártalmatlanná van téve, szó nélkül megadta magát a németnek. Hans két fogolylyal tért vissza a csapatához.

A francziával tudott egy keveset beszélni, mert fiatal korában Elzászban, franczia nyelvü vidéken élt egy pár évig.

— No pajtás, — mondta neki — a te életedért sem adtam volna egy pfenniget, ha én oda nem jövök. Szép kis szövetségesed van.

A franczia, névszerint Jean Gagnegueule még sápadt volt a félelemtől.

— Ezt se hittem volna, hogy egy német fogja megmenteni az életemet — mondta. — Nem így gondoltam én a háborút, mikor augusztusban elindultam . . . De legalább élek és viszontláthatom Marie Choucrouteot, a feleségemet és a kis fiamat. Mikor a kutya angol letepert, akkor mindig az az óra járt az eszembe, a mikor odahaza elbúcsuztam tőlük. A kis fiam kaczagott, mikor utoljára felemeltem és megcsókoltam, a feleségem azt megmondta, hogy csak pusztítsam a németet. No, másképp beszél, ha félóra előtt itt lett volna. . . .

(A képsorozat folytatása jövő heti számunkban.)

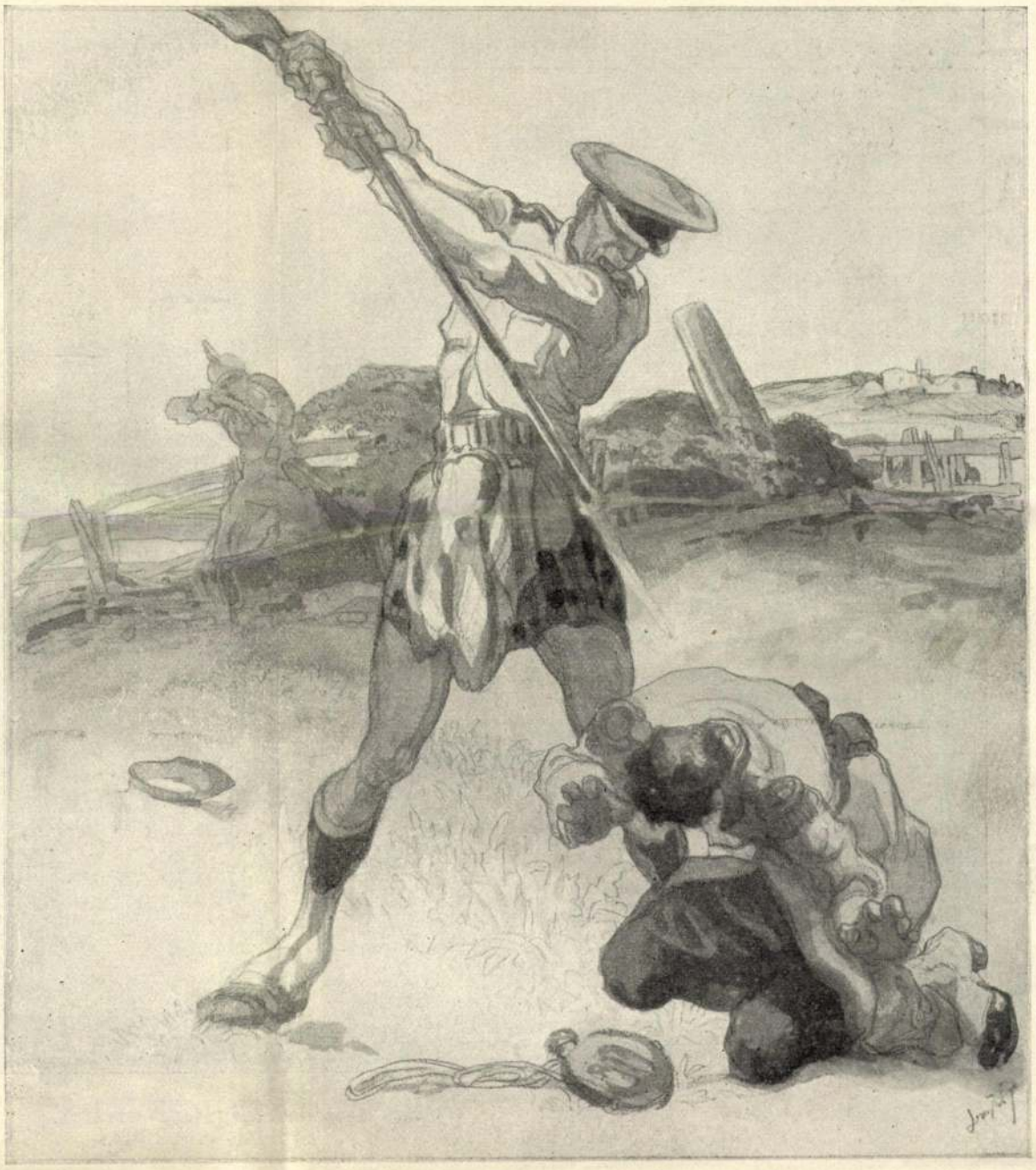

EGY OROSZORSZÁGI FALU FŐUTCZÁJA.

FIATAL MAGYAR GYEREKEK A HADSEREG SZOLGÁLATÁBAN.

OROSZ-LENGYELORSZÁGI HARCZAINKBÓL. — Jelfy Gyula, a harcztérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

Bayros, Franz von

Nagyhatásu bécsi grafikus /1866--1924/. Krudy Gyula a legszebb női lábak festőjének nevezte. Dr. Siklóssy László, a Gyüjtő szerkesztője 1913-ban kiállitást rendezett munkáiból Budapesten. A rendőrség betiltotta.

Székely András - Erotika és pornográfia; Mügyüjtő, 1972.1. sz. 13. l.

Bayros, Franz von

Táncosnők

Műgyüjtő, 1972. 1. sz.

Bayros, Franz

Bayros *Franz*, rajzoló, *1866, †1924. Beardsley és a francia rokokórajzolók hatása alatt nagyszámú, díszítő, erotikus és ex-libris-rajzot készített, sok művet illusztrált tollrajzokkal. 1913-ban kiállítása volt Budapesten.

Uj adók Lex.
III. k. 771. l.

F

Andres Erkeder, ~~Thomas~~ Michael Frölich és Thomas Seewald vücsok nevével.

Bayros Ferenc

grafikus

Lajd

Muvészeti Lexikon 57.l.

Havass Rezso II. 172, 176.

Bayros

Bartsch, Rudolf Hans:
Bayros Mappe. Wien.
Ed. Strache. Folio

 LEGKÖZELEBB MEGJELENIK

Pótfüzet

a magánalkalmazottak nyugdijának átértékeléséről szóló 1926 : XVI. t.-c magyarázatához.

TARTALMAZZA:

I. a törvény 3. §. 3. bekezdéséhez az átszámitási rendeletet,
II. a „ 8. §. 6. „ a külön bíróság eljárási rendeletét,
III. a „ 23. §-ához az illetékrendeletet,
IV. a „ 24. §-ához az életbeléptető rendeletet.

MEGRENDELHETŐ:

a **TÉBE KIADÓVÁLLALATA M. SZ.**-nél

BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 9.

TELEFON: 7—62.

Bayros F

Jesus

Nemzeti Szalon

B a y r o s F.

1919. Egyházmüvészeti kiáll.

Allegória, olaj

Bayros Ferenc

Bayros Ferenc rajzai a Vasárnapi Ujság számára. (A művész magyarázó szövege saját rajzaihoz.) Vasárnapi Ujság, szeptember 12.

1915

(Művészet 1915 472. l.)

Auguszta főherczegnő és Károly István főherczeg érkezése.

Gróf Tisza István miniszterelnök és báró Hazay Samu honvédelmi miniszter.

1. A szobor. — 2. Kirchner altábornagy, Károly István főherczeg és Auguszta főherczegnő. — 3. A leleplezés. — 4. Zsófia főherczegnő, Csernoch János herczegprimás és Bárczy István polgármester.

A NEMZETI ÁLDOZATKÉSZSÉG SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE. — Áldor Dezső, Szőnyi Lajos és Várkonyi Titusz felvételei.

BAYROS FERENCZ RAJZAI A «VASÁRNAPI UJSÁG» SZÁMÁRA.

A művész magyarázó szövege saját rajzaihoz.

(Folytatás.)

Néhány nap mulva Hans másik, nagyon fontos, de ép oly veszedelmes őrjáratra indult. Öten voltak bajtársak, mind elszánt, vakmerő fiuk, a kik önként jelentkeztek a kalandra a melyből aligha jutnak haza elevenen. Arról volt szó, hogy be kell lopózniok a franczia lövészárkok mögötti területre, el kell menniök egy bizonyos pontig, meg kell figyelniök a franczia ütegek állásait, az ott levő aknákat és egyéb katonai műveket. A németek nagyobb támadásra készültek, azért volt életbevágó fontosságu, hogy mindezt megtudják.

Éjjel indultak, hosszas próbálkozás után találtak egy elég széles rést a franczia állások között: egy csapatok számára járhatatlan vizmosást, a melyet a francziák megszállatlanul hagytak, mert azt gondolták, ezen úgyis lehetetlen katonáknak átmenni. Csakhogy Hans és társai nem hiába voltak a bajor hegyvidék fiai, tudtak ők járni olyan helyen, a hol csak a zerge jár és olyan csöndben, vigyázva, akár a zerge. Hans a holdvilágnál jól kitapasztalta a területet, csodálta is, hogy legalább őrséget nem állítanak oda.

— Német tisztek ezt nem tették volna — mondták egymás közt.

Reggelre már jócskán mögéjük jutottak a franczia elülső állásoknak. Bokortól-bokorig kúszva lopóztak előbbre az erdős, bokros területen, minden pillanatban észrevehette volna őket valami franczia őrjárat. Így telt el a nap, de pompás eredménnyel; Hans megtudott mindent, a mire utasítása volt s már délután visszafordulhattak. Nappal megjárni az utat még egyszer halálos veszedelem lett volna. Hans keresett egy alkalmas buvóhelyet az erdő egy sűrű helyén, ott elhelyezte társait, hadd aludják ki magukat estig. Ő maga nem érzett fáradtságot, izgatta is a rendkivüli helyzet, előbbre ment egy kicsit nézelődni, hátha meglát valami érdekeset. Hát egyszerre fegyvercsörgést, lábdobogást hall s a következő pillanatban buvóhelye közelében egy különös menet megy el: mintegy tiz franczia katona, egy hadnagy, egy altiszt és mögöttük egy tábori pap.

— Hát ezek micsodák? — gondolta Hans. — Nem értem, minek köztük a pap.

Ekkor látta meg, hogy a feltüzött szuronyu katonák között egy fegyvertelen halad, — őszbecsavarodó-szakállu alak, a franczia territoriális katonák egyenruhájában. Lehorgasztott fejjel, komor arczczal ment, de elég nyugodtan és elszántan. A mint egyszer hátranézett a tisztre, mintha mély megvetés lett volna a szemében.

Hans utánuk lopózott, vigyázva, a mennyire csak lehet. Nem messzire mentek, csak valami kertfalig, ott megállottak. Két katona ásót vett elő és gödröt ásott. Hans most már értette az egész dolgot. Erős szánalom fogta el az öreg katona iránt.

— Olyan becsületes képe van — gondolta. — Nem követhetett ez el valami nagy gazságot.

A pap halkan beszélt valamit az öregnek, láthatólag azért, hogy elvonja a figyelmét a gödör-ásástól, ő azonban csak mosolygott szomorúan és olyan mozdulatot tett, a mely azt jelentette: most már úgyis mindegy minden.

Aztán előlépett a hadnagy, odaállt az öreg elé és valami irásból felolvasott neki. Aztán még mondott neki néhány szót kemény, katonás hangon.

— Hogy tehet ilyet egy franczia katona! És még hozzá olyan, a ki önként jelentkezett a háborúra! — ennyit értett meg Hans a tiszt szavaiból.

Hans kezdettől fogva tisztában volt a helyzettel és már meg is volt a terve, hogy mit csinál. A mig a tiszt még beszélt valamit a hazaszeretetről, a köteles engedelmességről és kitartásról, Hans odakúszott társaihoz, felkeltette őket álmukból és elmondta nekik, a mit látott. Néhány halk szót váltottak, aztán mentek Hans után, a ki megfelelő helyekre állította fel őket, maga előbbre ment, az előbbi helyére.

Ekkor már az öreg franczia a gödör elé volt állítva s a tizenkét katona készen tartott fegyverrel állt előtte. A hadnagy megint

elővette az irást és egyhanguan kezdte felolvasni. Hans megértette, az itélet körülbelül ez volt benne:

«A köztársaság nevében! Jean Baptiste Alois Choucroute altiszt a 26. territoriális ezredből haditörvényszéki uton golyó és puska általi halálra itéltetik. A hazaárulás és lázitás bűnében találtatik bűnösnek, mert a köztársaság elnökének látogatásakor a lövészárokban hangosan azt kiáltotta «békét mindenáron!» ez által a katonai fegyelmet megsértette, és a többi katonákat is hazafiatlan magaviseletre csábította».

Az öreg katona nyugodt tekintettel hallgatta végig halálos itéletét, aztán szólt néhány szót:

— Bajtársak, tudjátok, hogy az elsők között voltam, a kik hadiszolgálatra jelentkeztek, pedig öreg ember vagyok, jóval túl a hadköteles koron. Akkor még hittem ennek a háborúnak az igazságos voltában . . .

A tiszt egy mozdulattal elhallgattatta az öreget és már-már készült megadni a jelet a katonáknak a lövésre — de ekkor, mintha a földből nőttek volna ki, öt bajor katona lépett oda, a fegyverük czélzásra emelve.

— Fel a kezekkel! — kiáltotta vezetőjük, Hans, dörgő hangon.

A francziákat mintha megbénította volna a meglepetés. Nyilván azt hitték, az öt bajor mögött nagyobb csapat van készenlétben, hát okosabbnak tartották beletörődni sorsukba. A hadnagy kapkodott még egy pillanatig, tüzet vezényelt, elsütötte Hansra a revolverét, de nem találta el. Látva, hogy senkisem hallgat szavára, ő is megadta magát. A franczia katonák nagyon meg voltak ijedve. Egyszerre kapták fel a kezüket, mintha tornázó mozdulatokat végeznének, a fegyverük csörömpölve esett a földre.

Valamennyiük közt a halálra itélt volt a legnyugodtabb, szinte haragudni látszott, hogy megzavarták a kivégzését.

Hans a hadnagyhoz fordult és figyelmeztette, hogy valamennyien óvakodjanak mindennemü menekülési kisérlettől, a mi úgyis hiábavaló volna. Most ő veszi át a franczia katonák felett a parancsnokságot. Átvette a tiszttől a kardját s sorakoztatta a francziákat.

A menet megindult. Elől Hans, mögötte a francziák, két oldalt és hátul követte őket Hans négy bajtársa. A francziák csak most látták, mennyire túljárt a német az eszükön: az erdőben nincs egy fia német katona se több, öt embernek adták meg magukat tizenöten. Káromkodtak magukban, fojtott hangon egy nagyot, különösen a hadnagy, de már késő volt, jó fegyvereiket ott hagyták — eleget sajnálta Hans, hogy nem vihetik magukkal, de lehetetlen lett volna ötüknek tizenkét puskát is vinni s a foglyokra is vigyázni — hát bizony szegény francziák most már nem tehettek semmit sorsuk ellen.

Hans az erdőben pihenőt adott nekik, de szigorúan rájuk parancsolt, hogy maradjanak csöndben. Szavainak nyomatékot adott négy bajtársa, a kik készen tartott fegyverrel állták körül a francziák csoportját.

Estére kelve elindultak abban az irányban, a merről jöttek. Nem volt könnyü dolog hazahozni a tizenöt francziát a nehéz uton, folyton azzal a veszélylyel állva szemben, hogy valami czirkáló franczia őrjáratra bukkannak, de végre mégis sikerült. Hajnalra otthon voltak kényelmes lövészárkukban. Nagy hühóval fogadták őket, nemcsak a legénység, hanem a tisztek is. Már elveszettnek hitték valamennyiüket és tizenöt franczia fogolylyal jönnek vissza! Még az exczellenczias úr, a hadosztályparancsnok is maga elé czitálta a vitéz őrjárat parancsnokát Hanst. Azonnal őrmesterré léptették elő s hamarosan a vaskereszt első osztálya diszítette a vitéz katona mellét. Le is fényképeztette magát ezzel a dísszel, a mely álma és ábrándja minden német katonának. A fényképet pedig elküldte messze Magyarországba, Fehértó községbe, ott is Miska barátja hugának és ezt irta hozzá levélben:

— Most is mindig csak arra gondolok, mikor alkonyatkor az akáczfa virágzott és mi hármasban ott üldögéltünk a gémes kútnál. Nem tudtunk beszélni egymással, mégis megértettük egymást. Szivesen fog-e látni, ha majd a háború után odajön ennek a képnek a gazdája és kérdez valamit magától, Erzsike?

Bayros

1

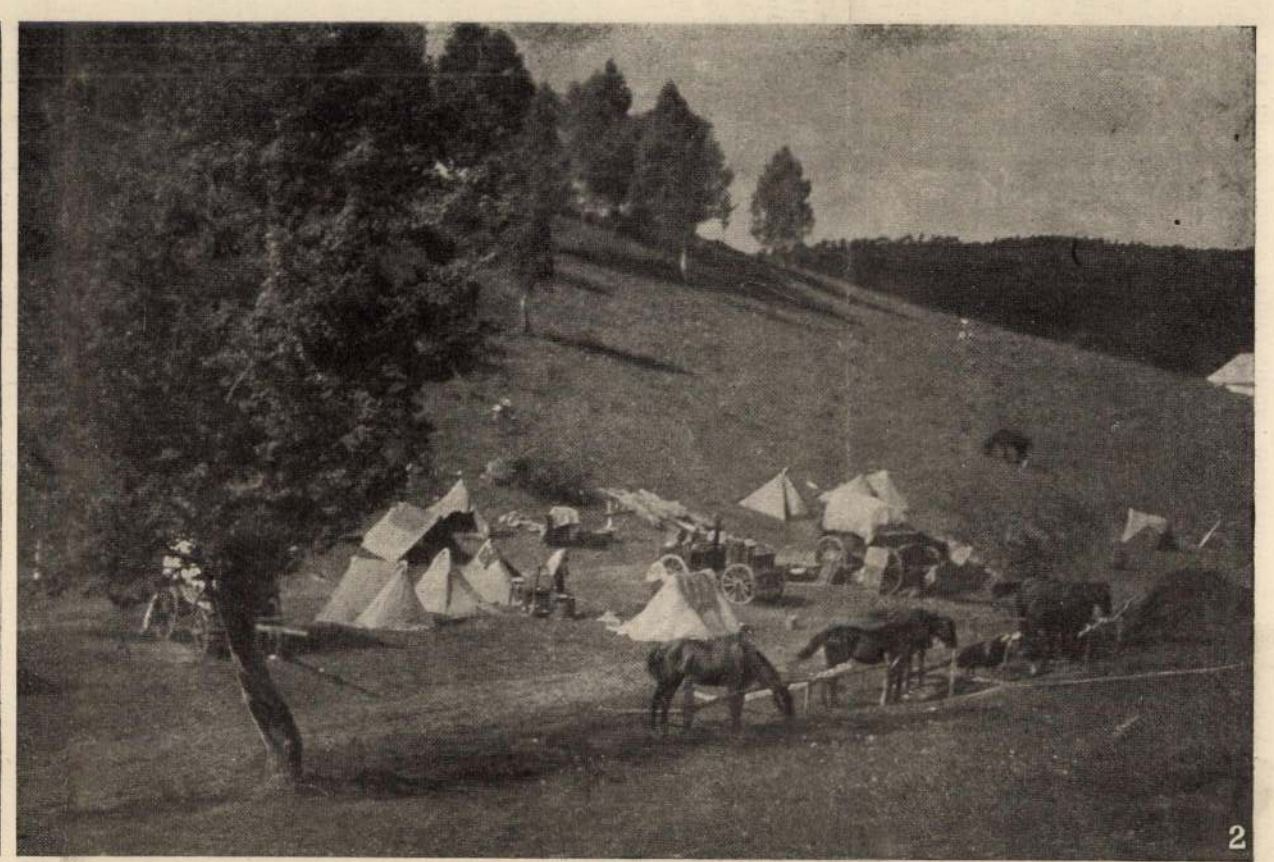

2

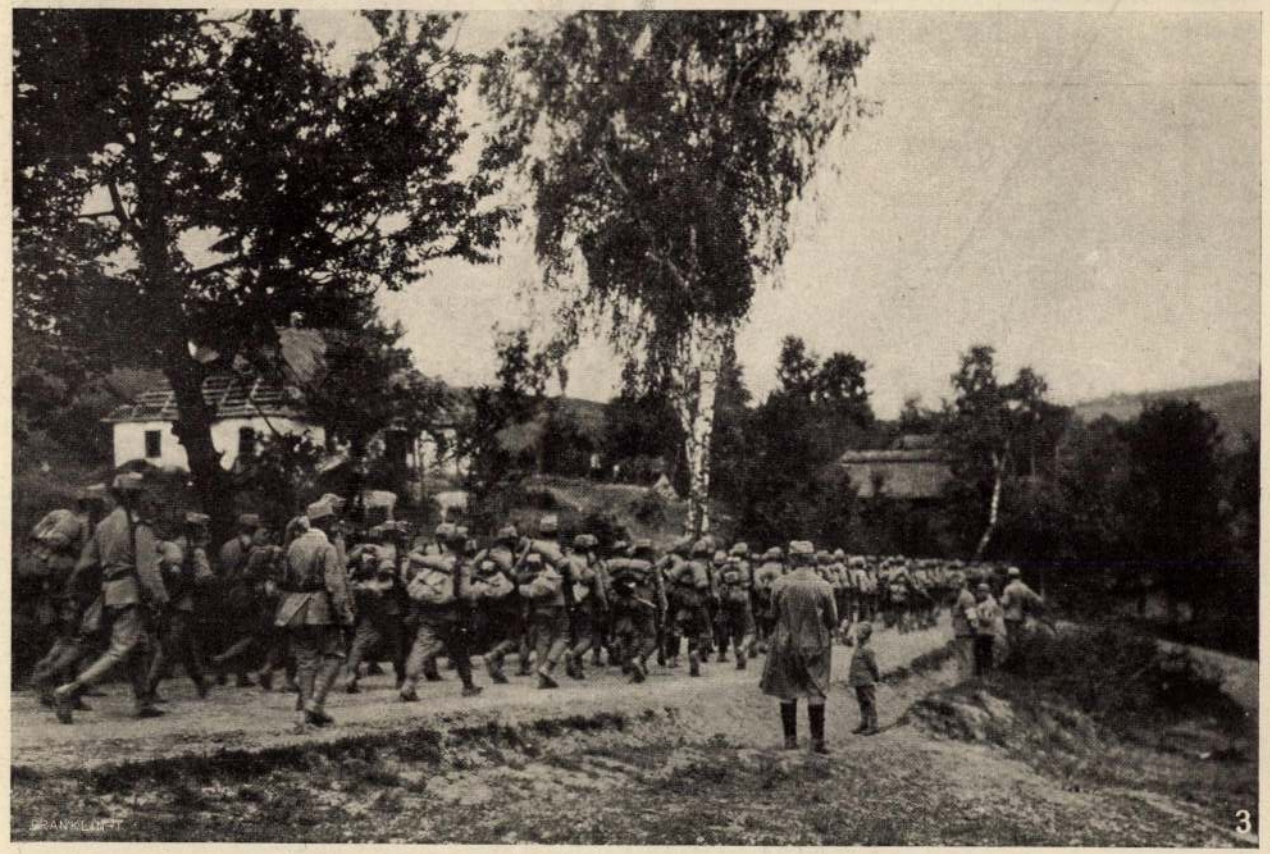

3

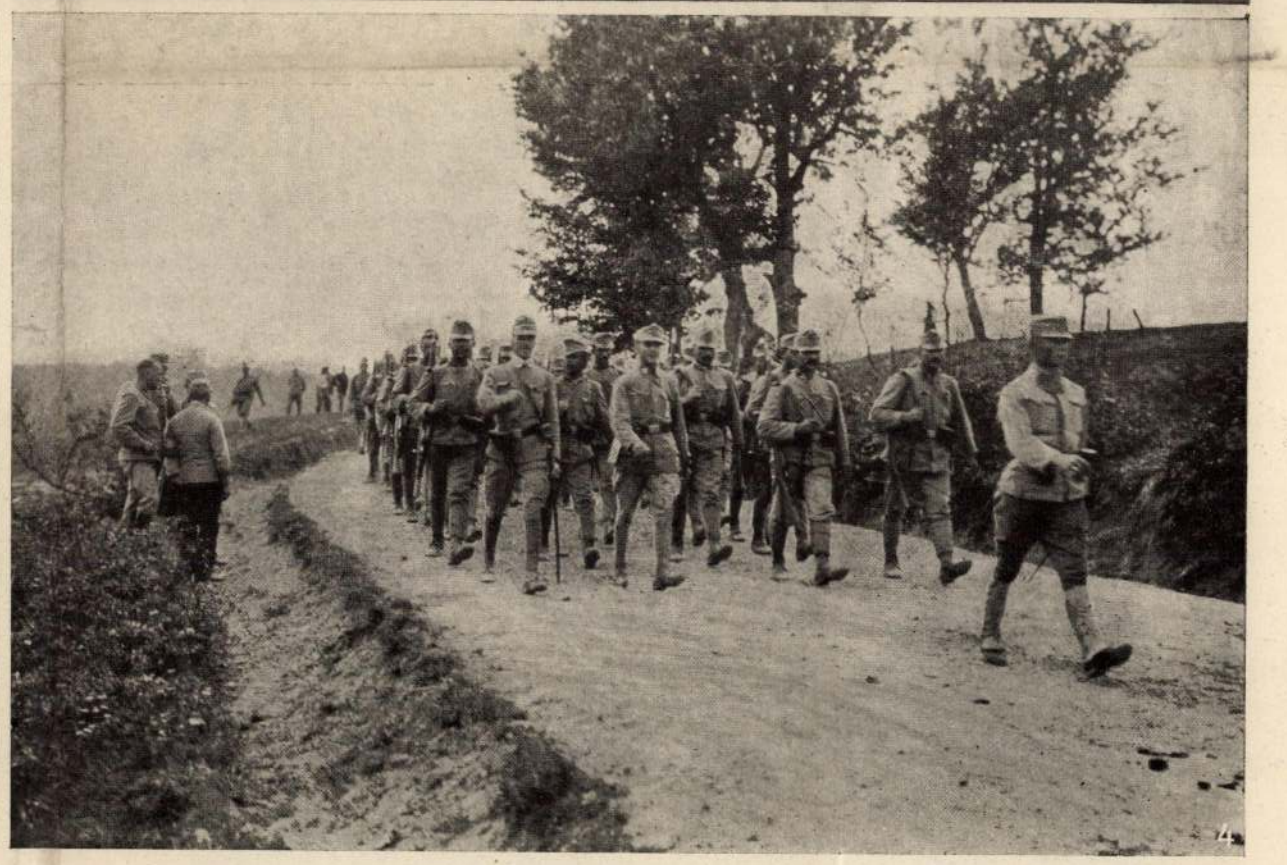

4

1. Hoffmann altábornagy hadtestparancsnok szemleutjáról hazatér. — 2. Train. — 3. és 4. A 19. honvédgyalogezred (pécsi fiuk).

A ZLOTA-LIPA KÖRÜLI HARCZOKBÓL. — Balogh Rudolf, a harctérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

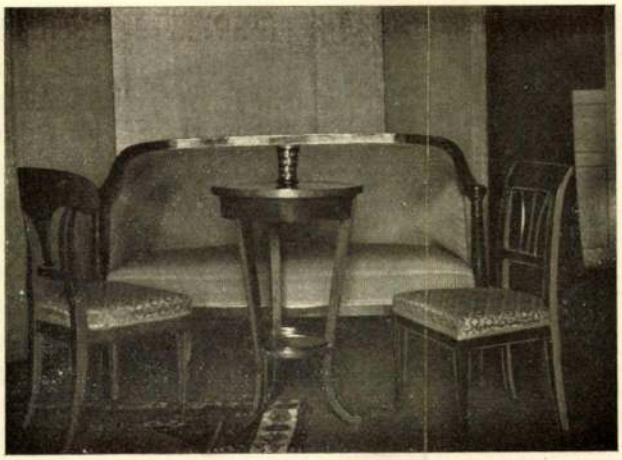

BIEDERMEIER-BÚTOROK. A Szent György-Czéh XIV. aukciójáról. (906—909. sz.)

MEUBLES STYLE-BIEDERMEIER. Vente XIV. de la Guilde-Saint-Georges. (N. 905—909.)

sorából már jelentkeztek, sőt nagyrészt műveiket is beküldték: Angliából: Frank Brangwin, Pickford Waller, Harold Nelson, E. H. New; Ausztriából: Franz von Bayros, A. Steininger, Prof. Rudolf Jettmar, Prof. Wilhelm Unger, Richard Teschner, Alfred Gossmann, Ferdinand Schmutzer; Belgiumból: Armand Rassenfosse; Dániából: Thompson; Hollandiából: Benjamin Linnig; Franciaországból: Auguste Lepère, Boutet, Willette; Németországból: Max Klinger, Heinrich Vogeler, Otto Ubbelohde, Emil Orlik, Hubert Wilm, Hans Volkert, Hermann Hirzel, Alois Kolb, Hans Bastanier, Hans am Ende, Felix Hollenberg, Matilde Ade, Dr. Erich F. Hübner, Georg Otto, Emil Ewe, Erich Gruner, Hela Peters, Max Brüning, Alfred Streller, Ludwig Scheffer; Olaszországból: Alberto Grosso és Otto Greiner, Alfredo Baruffi, M. Vitalini; Spanyolországból: Alexandre de Riquer, Joaquim Renart, José Triado; Svédországból: Carl Larsson, Artur Sjögren; Svájcból: Alfred Peter, Alfred Soder, Fritz Mock, Albert Welti, Rudolf Münger és még számosan mások. Ezek közül F. von Bayros, A. Soder és A. Kolb nagyobb kollekcióval vesznek részt a tárlaton. Nem kisebb súly nyugszik a kiállítás magyar részén. Az egész mozgalom tulajdonképeni célja is az, hogy egyfelől a magyar művészeknek, másfelől a megrendelő közönségnek figyelmét a grafikának ezen ága felé fordítsa. Külföldön jelentős pénzösszeg jut a művészet céljaira e réven, sőt jelentős az a pénzösszeg is, amely e réven hazánkból kimegy. Művészeinknek és közönségünknek tehát találkozniok kell e területen. Grafikusaink foglalkozzanak többet ezzel a művészeti ággal, közönségünk pedig ne forduljon a külföldhöz. Agitációnk máris sikerrel kecsegtet, mert grafikusaink hatalmas kollekcióval készülnek résztvenni a kiállításon.

A kiállítást *monografiajellegű katalógus fogja ismertetni*, melybe kiváló szakíróink írnak cikkeket; a katalógus illusztratív anyaga rendkívül gazdag lesz. Itt említjük meg, hogy e katalógusból *amatőrjellegű külön példányok* készülnek, melyek mindegyikéhez 20—30 eredeti, a művész által szignált, exlibris-melléklet lesz. Ez amatőrpéldányok csupán 50 példányban jelennek meg. Egy-egy példány ára 30 K, kötve 50 K. Minthogy már csak nehány jegyzés hiányzik ahhoz, hogy mind az 50 példánynak meg legyen a gazdája, kérjük azokat, akik ily kiadványt óhajtanak, jegyezzék azt sürgősen elő a Szent-György-Czéh igazgatóságánál (VIII., Üllői-út 14. Telefon 152—32.). Ugyanide kell fordulni az esetben, ha valaki saját exlibriséből (autotípiát kivéve) óhajt 50 példányt e különkiadás részére felajánlani.

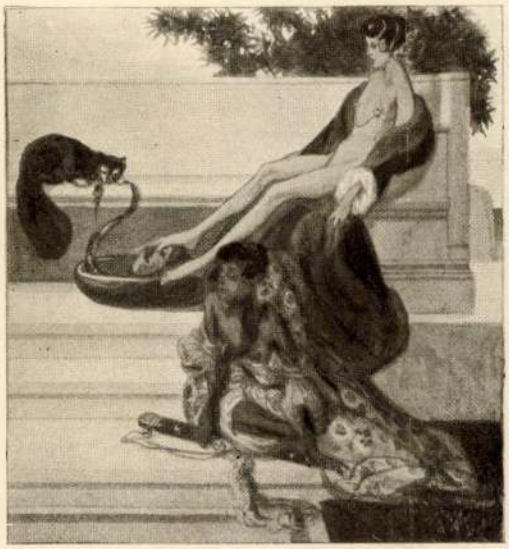

Mutató A GYŰJTŐ legközelebbi Bayros-számából.

BAYROS FERENC MÁRKI KOLLEKTIV KIÁLLÍTÁSA. A Szent-György-Czéh grafikai szakosztálya a nemzetközi exlibris-kiállítás előmunkálataival egyidejűleg még egy, művészi szempontból igen jelentős kiállítást készít elő: Bayros Ferenc márki kollektiv kiállítását. E kiállítás elé, melynek előkészítésében maga a világhíres rajzoló és festőművész is tevékeny részt vesz, a legnagyobb érdeklődéssel néz a főváros művészet iránt érdeklődő társadalma. A Gyűjtő ez alkalomra külön számot fog kiadni, melyben kb. ötven *eddig még sehol nem reprodukált* Bayros-rajz lesz látható. Publikációnknál azonban jobban fognak tetszeni az eredetiek, úgy hogy nem kell nagy jóstehetség annak megjövendöléséhez, hogy e kiállításunk tartama alatt e varázslatos kezű rokokó-művész művei Bayros-lázba fogják ejteni fővárosunkat. Egy kérdésben állunk még csak tétován: a kiállítás időpontjának kérdésében. Szerettük volna u. i. még exlibris-kiállításunk előtt megnyitni; ezt, ha váratlan akadály közbe nem jön, meg is tesszük. Azonban amely percben e sorokat írjuk, pl. még a tömegsztrájk idejéről és méreteiről sincs hozzávetőleges fogalmunk. Könnyen lehetséges tehát, hogy e sajnálatos esemény miatt kénytelenek leszünk a Bayros-kiállítást exlibris-kiállításunk utáni időre, azaz április hó végére halasztani. A Bayros-számból 1—50. számozott, külön mellékletekkel ellátott amatőr-kiadás is készül; egy ilyen példány ára fűzve 15 K, kötve 25 K. Előjegyzéseket igazgatóságunk (VIII., Üllői-út 14) fogad el.

VIDÉK

A MISKOLCI AMATŐRÖK ÉS GYŰJTŐK, akik a mult év április havában rendezett országos háziipari kiállítással vonták magukra a figyelmet, egyesületté tömörülnek össze. Igy Pécs után Miskolc lesz a második vidéki magyar város, amely ilyen kultúregyesülettel dicsekedhetik. Az új egyesület a gyűjtés különböző ágai mellett a művészies amatőrfotografálást is kultiválja és önálló szervezete mellett, mint a Szent-György-Czéh első vidéki fiókja kezdi meg a közel jövőben működését.

A GYŰJTŐ, művészeti folyóirat, megjelenik évente tíz számban Előfizetési ára egész évre 20 K, félévre 10 K; kiadja a Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyűjtők Egyesülete.

Felelős szerkesztő: dr. Siklóssy László.

Irodavezető: Kádas József.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, VIII., Üllői-út 14. sz. :: Telefon 152—32. Nyomatott Hornyánszky Viktor császári és királyi udvari könyvnyomdájában.

A Gyüjtő. 1913. 1-2 sz.

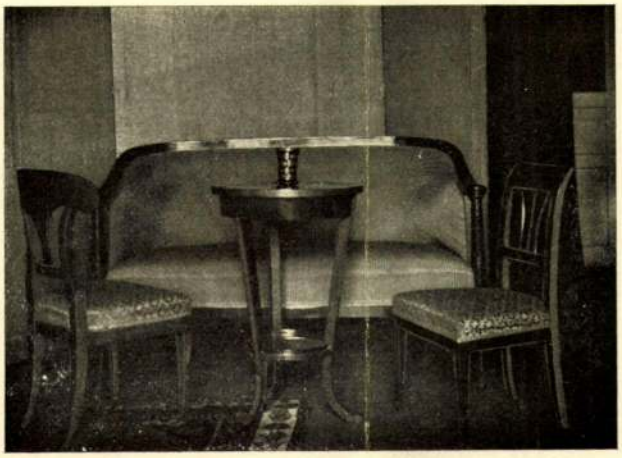

BIEDERMEIER-BÚTOROK. A Szent György-Czéh XIV. aukciójáról. (906—909. sz.)

MEUBLES STYLE-BIEDERMEIER. Vente XIV. de la Guilde-Saint-Georges. (N. 905—909.)

sorából már jelentkeztek, sőt nagyrészt műveiket is beküldték: Angliából: Frank Brangwin, Pickford Waller, Harold Nelson, E. H. New; Ausztriából: Franz von Bayros, A. Steininger, Prof. Rudolf Jettmar, Prof. Wilhelm Unger, Richard Teschner, Alfred Gossmann, Ferdinand Schmutzer; Belgiumból: Armand Rassenfosse; Dániából: Thompson; Hollandiából: Benjamin Linnig; Franciaországból: Auguste Lepère, Boutet, Willette; Németországból: Max Klinger, Heinrich Vogeler, Otto Ubbelohde, Emil Orlik, Hubert Wilm, Hans Volkert, Hermann Hirzel, Alois Kolb, Hans Bastanier, Hans am Ende, Felix Hollenberg, Matilde Ade, Dr. Erich F. Hübner, Georg Otto, Emil Ewe, Erich Gruner, Hela Peters, Max Brüning, Alfred Streller, Ludwig Scheffer; Olaszországból: Alberto Grosso és Otto Greiner, Alfredo Baruffi, M. Vitalini; Spanyolországból: Alexandre de Riquer, Joaquim Renart, José Triado; Svédországból: Carl Larsson, Artur Sjögren; Svájcból: Alfred Peter, Alfred Soder, Fritz Mock, Albert Welti, Rudolf Münger és még számosan mások. Ezek közül F. von Bayros, A. Soder és A. Kolb nagyobb kollekcióval vesznek részt a tárlaton. Nem kisebb súly nyugszik a kiállítás magyar részén. Az egész mozgalom tulajdonképeni célja is az, hogy egyfelől a magyar művészeknek, másfelől a megrendelő közönségnek figyelmét a grafikának ezen ága felé fordítsa. Külföldön jelentős pénzösszeg jut a művészet céljaira e réven, sőt jelentős az a pénzösszeg is, amely e réven hazánkból kimegy. Művészeinknek és közönségünknek tehát találkozniok kell e területen. Grafikusaink foglalkozzanak többet ezzel a művészeti ággal, közönségünk pedig ne forduljon a külföldhöz. Agitációnk máris sikerrel kecsegtet, mert grafikusaink hatalmas kollekcióval készülnek résztvenni a kiállításon.

A kiállítást *monografiajellegű katalógus fogja ismertetni,* melybe kiváló szakíróink írnak cikkeket; a katalógus illusztratív anyaga rendkívül gazdag lesz. Itt említjük meg, hogy e katalógusból *amatőrjellegű külön példányok* készülnek, melyek mindegyikéhez 20—30 eredeti, a művész által szignált, exlibris-melléklet lesz. Ez amatőrpéldányok csupán 50 példányban jelennek meg. Egy-egy példány ára 30 K, kötve 50 K. Minthogy már csak nehány jegyzés hiányzik ahhoz, hogy mind az 50 példánynak meg legyen a gazdája, kérjük azokat, akik ily kiadványt óhajtanak, jegyezzék azt sürgősen elő a Szent-György-Czéh igazgatóságánál (VIII., Üllői-út 14. Telefon 152—32.). Ugyanide kell fordulni az esetben, ha valaki saját exlibriséből (autotipiát kivéve) óhajt 50 példányt e különkiadás részére felajánlani.

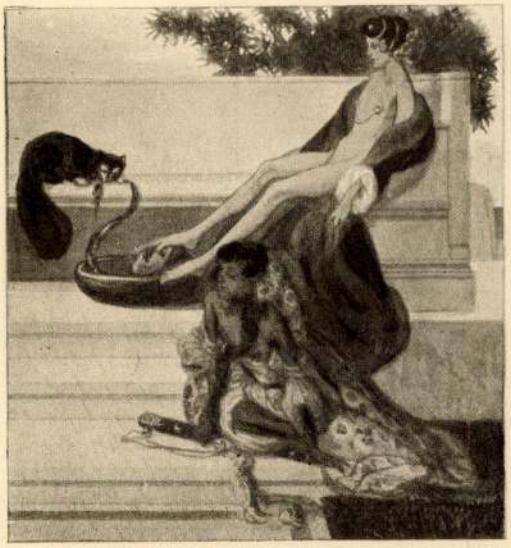

Mutató A GYŰJTŐ legközelebbi Bayros-számából.

BAYROS FERENC MÁRKI KOLLEKTIV KIÁLLÍTÁSA. A Szent-György-Czéh grafikai szakosztálya a nemzetközi exlibris-kiállitás előmunkálataival egyidejüleg még egy, művészi szempontból igen jelentős kiállitást készit elő: Bayros Ferenc márki kollektiv kiállitását. E kiállitás elé, melynek előkészitésében maga a világhires rajzoló és festőművész is tevékeny részt vesz, a legnagyobb érdeklődéssel néz a főváros művészet iránt érdeklődő társadalma. A Gyüjtő ez alkalomra külön számot fog kiadni, melyben kb. ötven *eddig még sehol nem reprodukált* Bayros-rajz lesz látható. Publikációnknál azonban jobban fognak tetszeni az eredetiek, úgy hogy nem kell nagy jóstehetség annak megjövendöléséhez, hogy e kiállitásunk tartama alatt e varázslatos kezü rokokó-művész művei Bayros-lázba fogják ejteni fővárosunkat. Egy kérdésben állunk még csak tétován: a kiállitás időpontjának kérdésében. Szerettük volna u. i. még exlibris-kiállitásunk előtt megnyitni; ezt, ha váratlan akadály közbe nem jön, meg is tesszük. Azonban amely percben e sorokat irjuk, pl. még a tömegsztrájk idejéről és méreteiről sincs hozzávetőleges fogalmunk. Könnyen lehetséges tehát, hogy e sajnálatos esemény miatt kénytelenek leszünk a Bayros-kiállitást exlibris-kiállitásunk utáni időre, azaz április hó végére halasztani. A Bayros-számból 1—50. számozott, külön mellékletekkel ellátott amatőr-kiadás is készül; egy ilyen példány ára fűzve 15 K, kötve 25 K. Előjegyzéseket igazgatóságunk (VIII., Üllői-út 14) fogad el.

VIDÉK

A MISKOLCI AMATŐRÖK ÉS GYŰJTŐK, akik a mult év április havában rendezett országos háziipari kiállitással vonták magukra a figyelmet, egyesületté tömörülnek össze. Igy Pécs után Miskolc lesz a második vidéki magyar város, amely ilyen kultúregyesülettel dicsekedhetik. Az új egyesület a gyüjtés különböző ágai mellett a művészies amatőrfotografálást is kultiválja és önálló szervezete mellett, mint a Szent-György-Czéh első vidéki fiókja kezdi meg a közel jövőben működését.

A GYŰJTŐ, művészeti folyóirat, megjelenik évente tiz számban Előfizetési ára egész évre 20 K, félévre 10 K; kiadja a Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete.

Felelős szerkesztő: dr. Siklóssy László.

Irodavezető: Kádas József.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, VIII., Üllői-út 14. sz. :: Telefon 152—32. Nyomatott Hornyánszky Viktor császári és királyi udvari könyvnyomdájában.

A Gyüjtő 1913. II. 1—2

Bayros festménye.

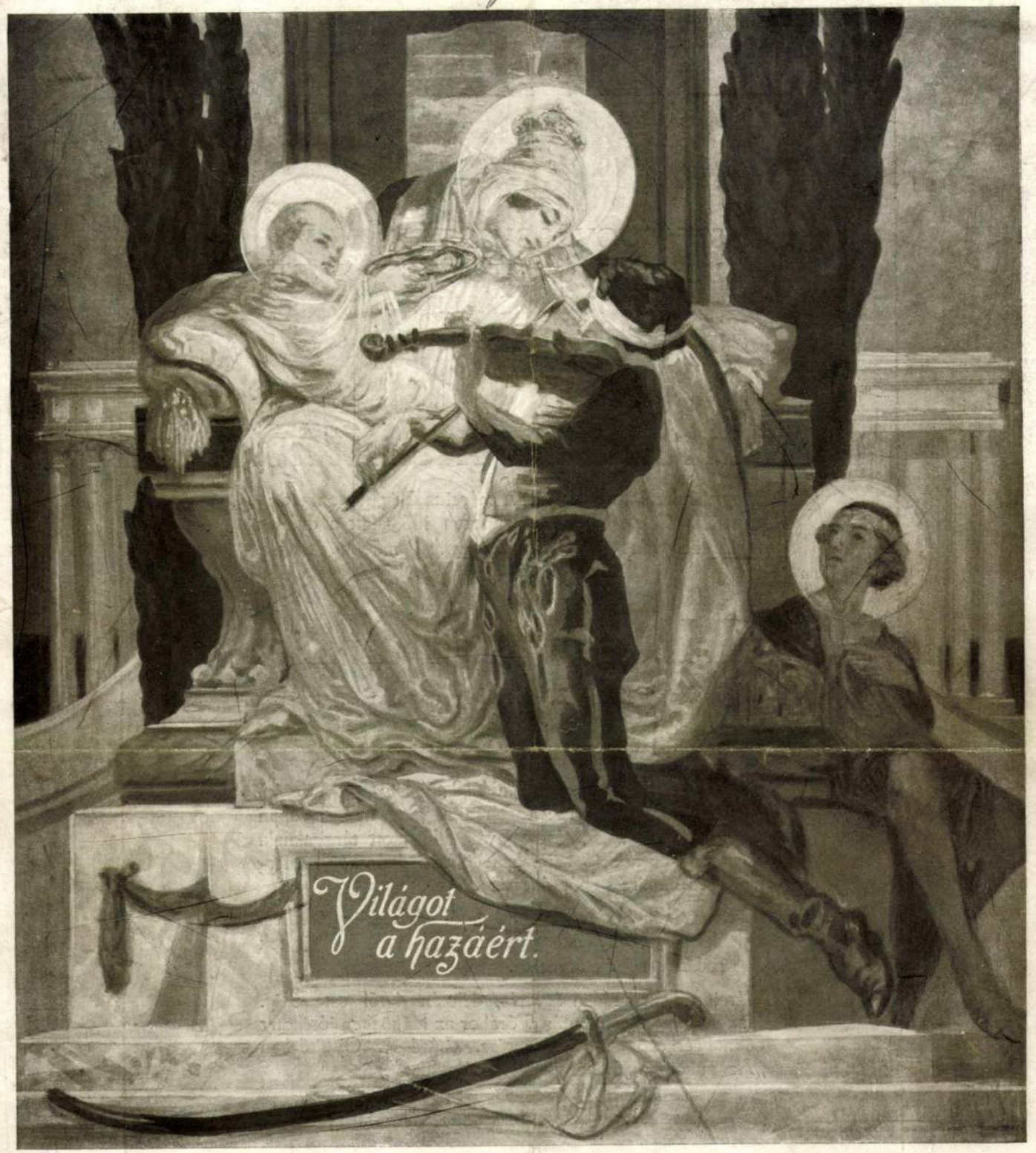

A GYÜJTŐ .. DER KUNSTSAMMLER

IV. ÉVFOLYAM. SZERKESZTI: DR. SIKLÓSSY LÁSZLÓ. IV. JAHRGANG.

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT. A SZENT-GYÖRGY CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYÜJTŐK EGYESÜLETE KIADÁSA ÉS TAGILLETMÉNYE.

ILLUSTRIERTE ZEITSCHRIFT. / HERAUSGEGEBEN DURCH DIE SANCT-GEORGS-INNUNG VEREINIGUNG UNGARISCHER KUNSTLIEBHABER.

DIREKTOR: LADISLAUS v. SIKLÓSSY, BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 14.

1—3. szám. 1915. JANUÁR—MÁRCIUS. No. 1 — 3.

Bayros

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYÜJTŐK EGYESÜLETE KETTŐS KIÁLLITÁSA

I.

Grafikai kiállitás.

Megtekinthető február 20-tól március 2-ig naponta dél-előtt 10-től este 8-ig. Ugyanezen idő alatt a dijtalan tagilletményként járó eredeti grafikai művek átadása.

II.

XXI. művészeti aukció.

Programm: Február 20-tól 26-ig naponta megtekintés délelőtt 10-től este 8-ig.

Február 27-én szombaton délután 3-tól este 9-ig árverés.

Február 28-án vasárnap délelőtt 10-től este 9-ig árverés; déli 12 órakor árverése tagtársaink által a háboruban megvakult katonák intézete javára felajánlott tárgyaknak. Az általános aukció keretében délután 5 órakor biedermeier és empire pohár árverése.

Március 1-én hétfőn délután 4-től este 9-ig árverés. Ennek keretében délután 5-kor a Reviczky kéziratok és Brodszky rajzok árverése.

Március 2-án kedden árverés, délután 4-től este 9-ig. Ennek keretében délután 5 órakor az időközben jótékony célra beérkező tárgyak árverése. ⟨Lásd A Gyüjtő-ben „Az aukció a jótékonyság szolgálatában".⟩

Bayros

Bayros-kiállítás. Írta N. L. U. o.

Ország-Világ 1913 máj. 18

I Maestri della stampa erotica: Franz von Bayros Írta L. A. Rati Opizzoni. Vita d'Arte. (Siena) április.

Biedermeier és Bayros. Írta (vd.) Népszava, máj. 15.

1913

(Művészet 1913. 239. l.)

Roinai vasszeg VI. 276.

Bayros

Lásd

Művészeti Szalon

(~~Kolozsvár~~ Cluj) 1927. I.

évf. 11. sz.

11, 12. l.

~~Síklány ottke~~

(Bayros. Emlékezés egy emberre s egy problémára.)

C.G. Hellquist.
München. 1882.

Bayros

Lengyel Géza:

Erotika (Zichy és B.)

A Lakás. III. évf.

1-2. 7.

ro' X. 148.

Bayros

Balázs Béla: Erotikus művészet és művészeti erotika

Nyugat. 1914. márc. 16.

Árpádkori függő VIII. 61.

Bayros

Euryone c. rajzának repr.

Művészet 1915 218 l.

Bayros

mód

Magyar Iparmüvészet
1924. 88. l.
(Bayros márki
meghalt.)

Bayros, Franz

a hivatalos művészet szokványszerűsége uralkodott. Meggyőző hévvel követelnek teret a művészi találékonyságnak és tudásnak, hogy ezek érvényesülhessenek az utca és a terek művészi kiképzésében, a forgalmi eszközök készítésében, a pénzek és a levélbélyegek megtervezésében, szóval művészetet akarnak belevinni a forgalmi utak és eszközök sivár szürkeségébe. A Werkbund 1913—14. évi működéséről és az osztrák és a svájci Werkbundmozgalmakról szóló jelentések egészítik ki a választékos ízléssel megszerkesztett kötetnek tartalmát. Ára 3 márka.

FALKE, OTTO V. KUNSTGESCHICHTE DER SEIDENWEBEREI. I—II. Bd. Berlin, E. Wasmuth, 1913. Ára 115 márka. Falke, ki eddigi munkásságával különösen a keramikai irodalmat gazdagította jeles művekkel, jelen munkájával egy terjedelmes és belső értékénél fogva alapvető, hézagpótló művel gyarapította a textil-irodalmat. A mű kiadása elé a szakkörök nagy várakozással és reménynyel tekintettek s nem csalódtak. A mű voltaképpen Julius Lessingnek 1900—1909-ig az állam támogatásával készült „Die Gewerbesammlung des Königlichen Kunstgewerbemuseums“ című tizenegy kötetből álló táblás műnek magyarázó szövegét foglalja magában. Lessing művének célja volt a középkor művészi szempontból jelentékenyebb szöveteit lehető teljességgel elénk tárni s így az eredeti terven, mely csak a berlini iparművészeti múzeum gyüjteményére [illegible]

reneszánszig terjedő évezredben a selyemszövetek összekötő kapocsként szolgáltak a keleti és a nyugati népek művészi formáinak kicserélésében. A selyemszövetekkel együtt a késői antik ornamentika Perzsiába került, a perzsa minták Bizáncba és Kínába, a kínaiaktól ismét visszakerült az izlam vidékére és Itáliába, mindenütt az átvevők fantáziája által megtermékenyítve. A középkor egyetlen műterméke sem vetekedhetik a síkdíszítmény forrásai tekintetében a selyemszövetek jelentőségével. A talányszerű kérdésekre Ázsia és Európa művészi kölcsönhatására nézve alig tudunk megfelelni a selyemszövetek behatóbb ismerete nélkül. Azért érezte a szakirodalom régóta oly műnek a hiányát, mely a középkori selyemszöveteket alaposan tárgyalja és vizsgálja. Élvezet követni a szerző fejtegetéseit, ki tisztán művészettörténeti vizsgálódásai mellett a szövés technikai eljárásaiban és a mechanikai reprodukció feladataiban is teljes jártassággal bír s így a tárgyalt anyag fölött uralkodik. A pompásan reprodukált szöveteket világos, meggyőző magyarázatai kísérik. A textil-irodalom gyüjteményes és speciális munkáinak sok tarthatatlan hipotézise, hamis következtetése évekre terjedő tudományos kutatása révén új megvilágításba került. Egészen új, valószínűbb kapcsokat tár elénk s tanulságos képekben mutatja be a művelődéstörténetileg és politikailag taglalt selyemszövetek művészettörténetét. A két kötet pótlólag hozza mindazon művészi tekintetben fontos selyemszöveteket, melyek Lessing művéből kimaradtak. Azonkívül sok táblát vesz át Lessingtől, úgy hogy ez a mű egymagában is teljesen önálló. Összehasonlításokat tesz az ötvösség, a keramika, a miniatűr és a festészettel, hiteles bizonyítékokat nyujt egyes díszítmények, állatok, lovas ábrázolások eredete és formaváltozatai tekintetében. A síkdíszítmény történetét is nyertük ezen művel. A Kelet és Nyugat, a buddhizmus, az antik, az izlam és a keresztény világ kölcsönhatásait kimerítően tárgyalja a 300 oldalt kitevő szövegben, melyet 612 ábra és számos színes tábla kísér. Az iparművész, a rajzoló új és becses, a fantáziát megtermékenyítő motívumokra s a sablonos mintákat messzi felülmúló anyagot talál e jeles munkában. Falke jelen művét a szakemberek elismeréssel és hálával fogják fogadni. SZ. L.

WILLIAM LOSSOW †. Lossow titkos tanácsosban Drezda nem csupán iparművészeti iskolájának érdemes igazgatóját veszti, hanem legtermékenyebb építészeinek egyikét is, kinek munkássága nagy hatással volt az új Drezda építészeti kialakulására. Sokáig elnöke volt a drezdai iparművészeti egyesületnek és mely vezetése alatt tekintélyes és nagy befolyású tényezőjévé vált a német iparművészetnek. Az iparművészeti iskolán 12 évig működött s nagy része van az intézet felvirágozásában. Utódává vejét, a bajor származású Karl Gross professzort nevezték ki, ki mint gyakorló iparművész és szakíró egyaránt igen érdemes munkásságot fejt ki.

SZAK-IRODALOM

BOROS RUDOLF: NŐIPARI DÍSZÍTŐRAJZ különös tekintettel a női fehérnemű és ruhanemű díszítésére. Rajzoktatási vezérfonal és példatár leányiskolák használatára. 96, részben többszínű mintalap, hozzátartozó szöveggel. Ára 25 korona. Kapható szerzőnél, Budapest, Rákóczi-tér 4-5. A vaskos mappát megtöltő, most megjelent díszítőmintáknak szerzője már régebben érdemes munkásságot fejt ki a rajzpedagógiai irodalom terén s új művével is becsületes és komoly törekvéséről tesz tanuságot. A most közzébocsátott lapok túlnyomó részén díszítményi elemeket találunk, amelyekből ügyes, jóízlésű s a tervezésben jártas rajzos vagy kézimunkatanítónő tetszetős mintákat alakíthat.

Előnye Boros művének abban van, hogy az elemeket jobbára egyes ismertebb technikák szerint válogatta össze, illetőleg csoportosította bizonyos munkanemekre (à jourozás, zsinórozás, applikálás, Madeira-hímzés stb.) való tekintettel. A kész tervezetek, amelyekkel az elemek alkalmazásának mikéntjét akarja érzékeltetni a szerző, nem mindig sikerültek, ezért célszerűbb lett volna, ha kevesebb, de gondosabban megválogatott ilyen példákat csatol értékes elemgyüjteményéhez.

Ennek ellenére a mű kétségtelenül nyereséget jelent kézimunkatanításunk szegényes irodalma részére, ezért figyelmébe ajánljuk az érdekelt iskoláknak.

A STUDIO ezidei évkönyve a könyvművészettel foglalkozik. Az angol grafikusokon kívül német, francia, osztrák, magyar, svéd és amerikai művészektől mutat be a Year Book kisebb-nagyobb sorozatot, melyek mindegyikét külön cikk méltat. Bennünket különösen a magyar rész érdekelt s kínosan lepett meg, amidőn láttuk, hogy a közölt 12 kép közül hat, az erotikus rajzai révén bizonyos hírre vergődött Franz von Bayrostól ered. A magyar csoportot ismertető névtelen cikk szerzője — amennyiben ő végezte az anyaggyüjtést — nem tett jó szolgálatot a magyar művészetnek, amidőn nekünk teljesen idegen, a magyar művészettel sem érzelmi, sem tárgyi vonatkozásban nem levő műveket magyar cégér alatt mutat be. Azt sem tudjuk, honnan veszi a névtelen cikkíró, hogy a horvátországi születésű von Bayros márki úr magyar eredetű. Annyi bizonyos, hogy ez az első eset, hogy magyar művészek sorában látjuk a márki urat. De bizonyos az is, hogy sokkal szívesebben láttuk volna, ha édeskés rajzai helyett több elismert, jeles hazai művészünk grafikai munkáit közölte volna a Studio, amely kitünő Nagy Sándorunk és Kós Károlyunk csak egy-egy illusztrációját és az iparművészeti iskolánk növendékeinek csupán négy betüvetési gyakorlatát méltatta még közlésre.

DER VERKEHR a címe a Deutsche Werkbund ezidei évkönyvének, mely a forgalom és a művészet kölcsönös vonatkozásairól szóló cikkeket és idevágó sok érdekes, művészi képet foglal magában. Az évkönyvet a legjelesebb német szakírók írták és iparművészek, köztük P. Jessen, P. Behrens, A. Endell, K. E. Osthaus, Neumann, B. Paul, R. Bosselt stb. A cikkek jobbára oly terrénumok felé akarják terelni a komoly művészi

Magyar Iparművészet
1914. 419. l.

Bayros

írod

Magyar Iparművészet

1913. 259. l.

(Bayros.)

etése. (Egyleti aranyérem, Hollán-pályadíj, a Kossuth
poleon-pályázat.)

- és könyvtárvizsgáló-bizottság jelentése.
gypályázat, Kossuth közgazdasági pályadíj, Lipthay-

küldése.
léséről.
detése s a megválasztottak üdvözlése.

Sándy Gyula s. k.
alelnök.

lölő értekezlet elnökké *Buday* Béla tiszteleti tagot, alelnökké
alapszabályok 30. §-a *h*) pontjának 5-ik bekezdése értelmében
ülés a jelöltet minden szavazás mellőzésével megválasztottnak

agnak újból meg nem választhatók: *Báthory* István, *Benedek*
inczy Gábor, *Kolossváry* Endre, *Kopeczek* György, *Kölber* Ernő,
Jenő dr.
gész ország a vidéki osztályok figyelembevételével körzetekre
z illetékes osztály által történjék. Ha valamely egyleti tag lak-
másik osztály körzetébe, úgy automatikusan az illetékes új

etemi Nyomda Budapest.

Bayros

Wrd

Magyar Grafika

1921. 61. l.

Arad X. 110.

Rajzai a mohó élet-
örömi, az obszcén fan-
tázia dicshimnuszai,
alapjában művészi-
tlenek, mert nem egy
sóvárgó lélek felkobba-
násai, hanem affek-
tált pózok, a szá-
mító ész hideg
komédiásai, a vo-
nal, az erzés, a
kifejezés minden
ereje nélkül.

Rokokó hangulatok

H i v a t a

a bélyeg utján közvetlenül f

felett.

1. A bélyegköteles irat tárg

2. A kiállitó neve, lakása:

3. Hatóság, melynél benyujta

4. Mino intézkedés történt a

Bayros Ferenc †

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 242, 243 l.

Bayros, François de

lásd

Jaschik Álmos:
A könyvillusztrálás
művészete.
Könyvbarátok Lapja
1927-28. 134. l.

71742

Bayros

Farkas Zoltán

B. F. művészete.

1913

AGY. I. 89–96. l.

(7 képpel.)

kötélgyártómester

Budapesten.

VIII.Baross utcza 80.szám

A budavári koronázó templom restaurá-
l visszamaradt, jelenleg a budai Halász-
pincéjében elraktározott tároló felvonó
megvásárlása iránt folyó évi március
én kelt levelében tett ajánlatát a val-
közoktatásügyi miniszteriumnak előter-
ttük s az eladáshoz az engedélyt kikér-
Nagyméltóságu Miniszterium folyó hó 6-
54/1922. sz.a. kelt s Bizottságunkhoz in
értesitése szerint hozzájárult, hogy a
ek Országos Bizottsága tulajdonában le-
ek eladassanak és hogy azok Tekintetes
dnak, tett ajánlata értelmében, kilogra
25 koronás árban átengedtessenek.

Felkérjük ennélfogva Tekintetes Ura-

Bayros, Franz

d.

Épitészet és Iparművészet.

1913. 9-10 sz.

2. l.

MISERUHA,

alapszövete fehér, ezüstszálakkal átszőve. Hárommezős hátán domború hímzésű levélkoszorúban ötszirmú búzavirág, az oldalsávokban búzavirágos, kalászos és szőlőfürtös inda. Copfstílű.

Mag. 104 cm.

Bécsi munka, 1792-ből.

Batthyány prímás készíttette I. Ferenc koronázására.

Tört. Főcsoport 2127. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 107. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp. 1906., 287. l. — Gerevich PA, 200. l. — Lepold: Adatok 17. l. — Csernyánszky 92. l. — Lepold Katalógus 166. sz.

KÁROLY AMBRUS PRÍMÁS ORNÁTUSA,

két miseruha, három pluviale, négy dalmatika. Arannyal átszőtt sárga selyem alapon arany és ezüst hímzéssel, ezüst pikkelydísszel és lemezapplikációval. A hímzés arany szőlő, piros virágok,

BAYROS, *Franz*, német grafikus (1866–1924), a XVIII. századbeli francia rézmetszetek hatása alatt kifejlesztett, kétségtelen egyéni stílusával, nagy virtouzitással tömérdek rézkarcot (exlibrisek, könyvillusztrációk, stb.) készített. Műveinek elterjedése, kedveltsége azonban kevésbbé azok művészeti értékének, mint inkább többnyire erősen kiélezett erotikájuknak tulajdonítható. Kivételt legfeljebb Dantehoz készült illusztrációi képeznek.

R. G. I. 83 l.

Pfeiffer József:

Mellig, ~~hetnyolczad~~ lássé j
Nyakkendője fehér, kett
ta fölül:
„Pfeiffer
89,
salól: „Olmütz Mart.
A lap hátán életrajza
Czeruzarajz szénnel
Ltsza 88

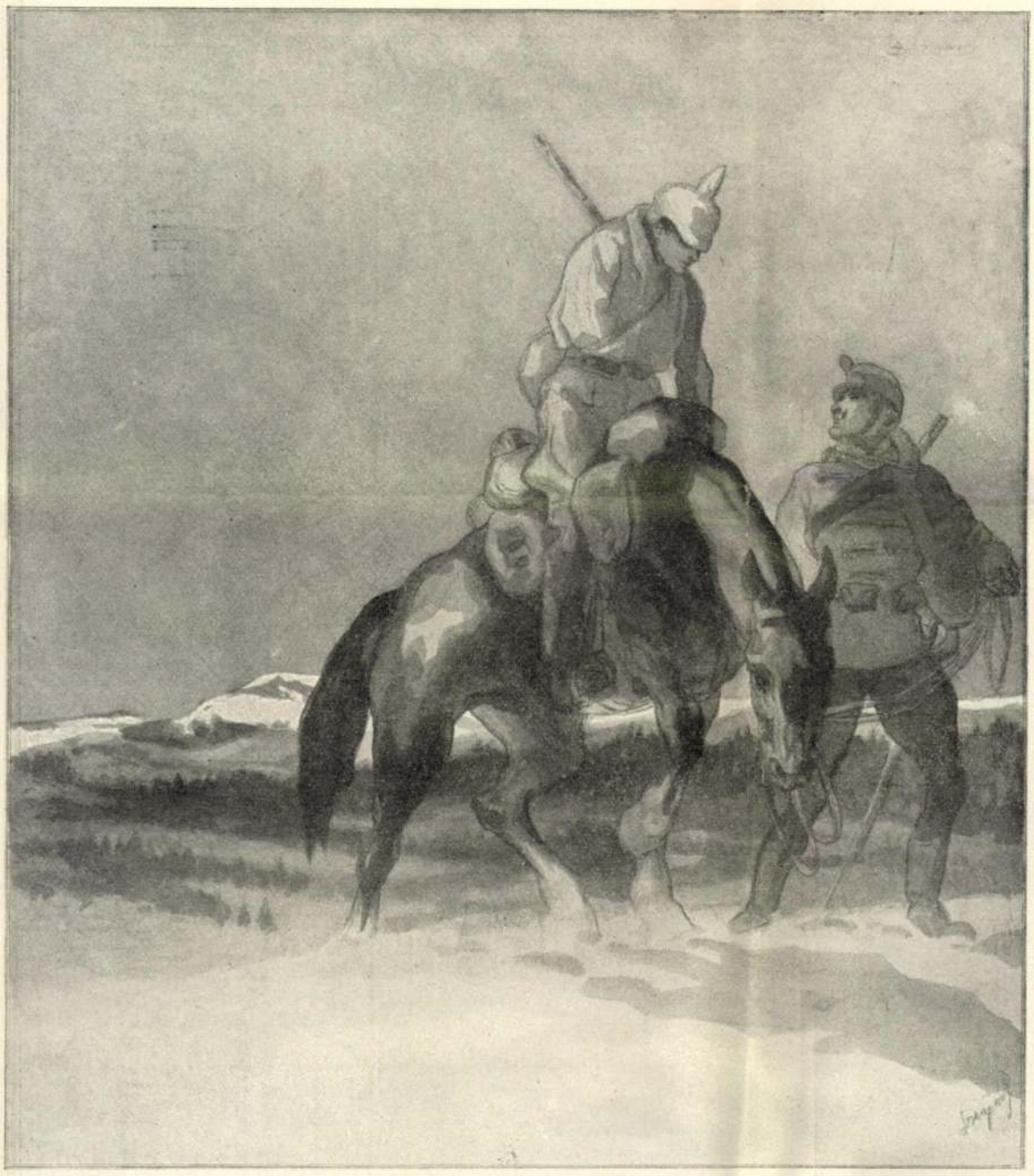

BAYROS FERENCZ RAJZAI A «VASÁRNAPI UJSÁG» SZÁMÁRA.

A művész magyarázó szövege saját rajzaihoz.

Bayros Ferencz nevét a magyar közönség is jól ismeri. Egyike a mai legkiválóbb és legnépszerübb német illusztrátoroknak, a kinek könyvillusztrációi ép oly nagy hatást keltettek, mint kiállításokon bemutatott önálló rajzai. A művész spanyol eredetü családból származik, de Zágrábban született, korán Németországba került, ott nyerte művészi kiképzését. Sokáig Münchenben lakott, újabban Bécsben s mióta néhány év előtt a Szent György-czéh által rendezett kiállításon nálunk is nagy sikert aratott és ismertté tette a nevét mindenütt, a hol művészet iránt érdeklődnek, élénk összeköttetést tart fenn a fővárosi művészi és műpártoló körökkel is. Ezt az összeköttetését akarta szorosabbra fűzni, azzal a lapunk számára készített illusztráczió-sorozattal, a melynek közlését itt kezdjük meg s jövő heti számunkban folytatjuk.

Háborús illusztrációk Bayros rajzai, de egészen új és eredeti formában: a harczoló hadseregek embertömegéből egy bajor katonát választ ki a művész, annak történetét mondja el, még pedig nem elképzelés utján, hanem a valóság szerint, a hogy egy vitéz bajor legény elmondta neki kalandjait. Az alábbi szöveg, melyet a művész magyarázatul közöl képeihez, ezek szerint nem valami önkényesen kitalált és fűzött elbeszélés-féle, hanem a valóság hű ismétlése, — egy érdekes epizód-sorozat a háborúból, a hogy egy egyszerü katona sorsának fonalán egy kitünő rajzoló művész megeleveníti.

*

Burghauser Hans már a háború folyamán került egy bajor ezredbe katonának s a téli kárpáti harczokban került először csatatűzbe. Ott, a német déli hadseregben harczolt. Magyarországon vitt keresztül utja, életében most először ismerkedett meg a magyarok földjével és népével, a melyről eddig vajmi keveset tudott, alig valamivel többet, mint a mennyit az elemi iskolában tanult. A Dunát, mint kis folyót ismerte hazájából, megcsodálta hatalmas hömpölygését Budapest alatt, megkóstolta a magyar bort, a melynek csak a hirét hallotta itt-ott s az a kellemes érzés, a melyet egy-két budapesti pihenőnap után vitt magával a harcztérre, ebben a szóban fejeződött ki:

— A magyarok derék emberek.

A Beszkidek alján aztán ez a nézete megerősödött. Sokszor harczolt az ő ezrede magyar csapatokkal együtt, mindig versenyeztek egymással vitézségben, kitartásban és jókedvben is. A bajor arról nevezetes, hogy legjobban szeret puskatussal nekimenni az ellenségnek, — Hans csodálkozva látta, hogy ezt a mesterséget a magyarok is ugyancsak értik — sőt azt lehetne mondani, jobban értik, mert a magyar huszár meg tudja tenni a könnyü lovassági karabélylyal, a mihez a bajornak a nehéz gyalogsági fegyver is épen csak hogy elég nehéz. Ezek a huszárok sokat dolgoztak a bajor ezred mellett, Hansnak nagyon tetszettek ők maguk is, a munkájuk is.

Egyszer aztán megtörtént, a minek meg kellett történni: Hans megsebesült. Őrjáratra volt kiküldve négy más társával, a többi négyet lelőtték az oroszok — egy sokszorosan nagyobb kozák csapat — ő maga pedig átlőtt tüdővel és karral feküdt a fagyon. Igy kellett végig néznie, a mint két kozák leszáll a lováról, végigkutatja elesett társait. A becsületes bajor azt hitte, azt nézik, nem lehetne-e segíteni rajtuk, — de aztán tehetetlen dühvel és rémülettel kellett végignéznie, mint kutatják át a kozákok az elesett német vitézeket s elszednek tőlük minden elszedhetőt: órát, gyűrűt, pénzt, mindent. Tudta, hogy rá is rá fog kerülni a sor, tudta azt is, hogy a kozákok, ha észreveszik, hogy még él, előbb agyonverik és csak aztán rabolják ki. Elmondta utolsó imádságát s halálraszántan, mozdulatlanul várt. Lesz, a mi lesz. Az egyik kozák már meg is találta őt, kiáltott társának és közelebb lépett hozzá, revolverrel a kezében. Föléje hajolt — de ebben a pillanatban, Hans nem tudta honnan, karabély-lövés dördült el és a kozák odabukott melléje, egyet-kettőt vonaglott és

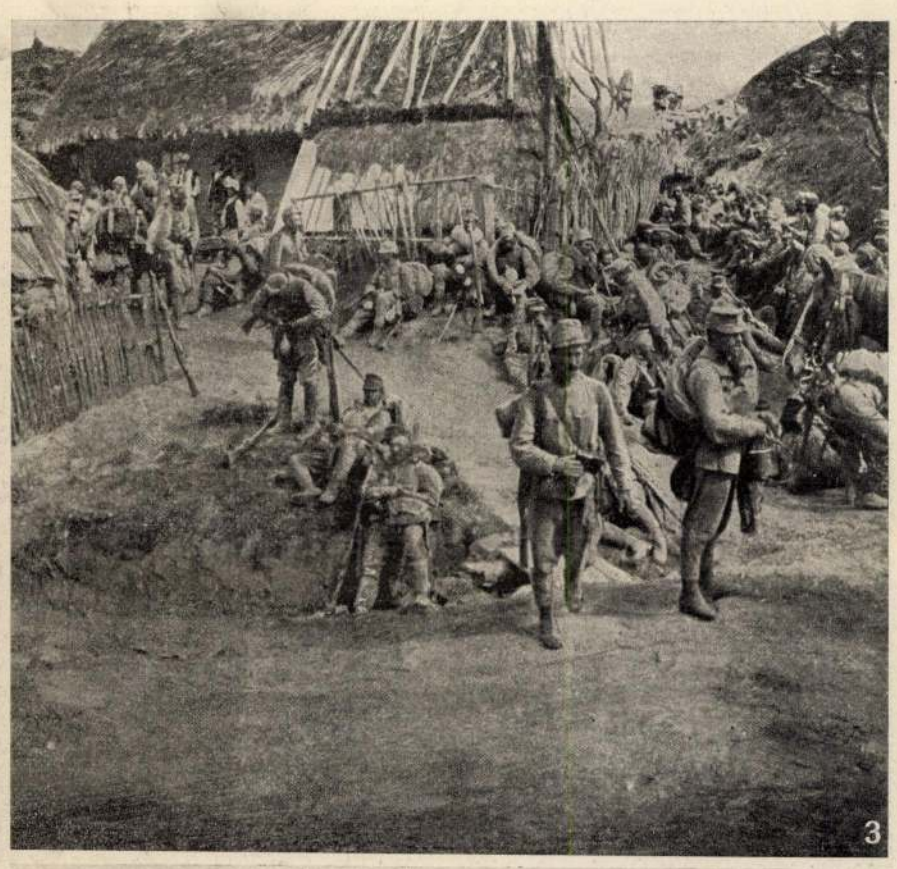

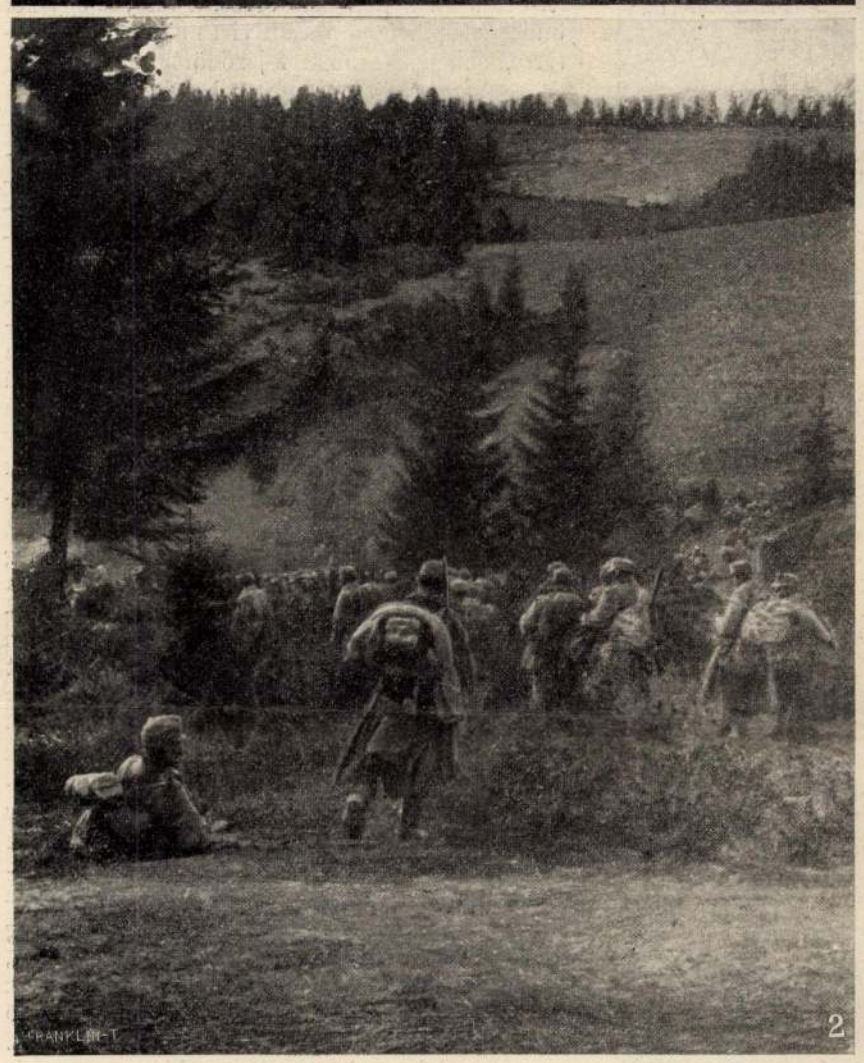

1. Csapataink átvonulása egy folyón, melynek hidjait az oroszok menekülés közben felgyujtották. — 2. Gyalogság az ellenséges gránátok elől fedezékeibe igyekszik. — 3. Pihenő egy faluban. — 4. Táborozás esőben. — 5. A boryslavi égő naftaforrások.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Velez Rezső fölvételei.

elcsöndesedett. A másik kozák erre futni kezdett s futtában, hátulról érte el a golyó. Hans nagyon ki volt merülve, nem tudta, lázában álmodja-e mindezt, vagy pedig csakugyan így történik. Még mindig nem tért teljesen magához, mikor simogató kezet érzett az arczán, egy korty ital frissítette fel a száját. Föltekintett: egy magyar huszár hajolt fölébe, vizsgálta a sebét, bekötötte a mellét és karját és így szólt hozzá:

— Fel tudsz kelni, pajtás?

Hans nem értette a magyar szót, de sejtette, mit kérdez tőle a huszár. Tagadólag intett a fejével. A huszár erre szépen, gyöngéden alányult, fölemelte, talpra állította. Hans a huszár segítségével felkapaszkodott a lóra és úgy mentek a közel levő tábori kórházba. Ott a huszár átadta a maga németjét, még egyszer megfogta az ép kezét és elbucsuzott tőle:

— Szerbusz kamerád!

Most a német mondott valamit, a mit a huszár nem értett. A szanitécz önkéntes ur kiáltott utána:

— Hé, ez a német a nevedet akarja tudni, hogy kinek tartozik hálával.

— Balogh Miska a nevem, Fehértó Szabolcsban a hazám — szólt a huszár és elvágtatott.

Balogh Miska. Fehértó, ezt a nevet Hans feliratta magának, hogy el ne felejtse.

Mikor már jobban lett a kórházban, addig tudakozódott a Miska huszár után, a mig megtudta, hogy ő is megsebesült, most lábadozóban otthon van a hazájában. Nagy nehezen kapott néhány napi szabadságot és — meglátogatta Miskát Fehértón. No, csodálkozott nemcsak a huszár, hanem az egész falu a Balogh Miska németjén, a ki csak úgy törte a magyar nyelvet, a mit a kórházban meg tudott tanulni, de jó szívvel törte. Legjobban a Miska huga, Lidi csodálkozott — talán szivesen csodálkozott volna élete fogytáig is, mert hát Hans nem volt éppen utolsó legény, beillett volna magyarnak is.

*

Hans aztán a nyugati harcztérre került, a Flandriában küzdő bajor csapatokhoz. Sürgős szükség lehetett rá, hogy a Kárpátokból odavitték, mert a vonatról leszállva, úgyszólván azonnal a tűzvonalba kellett sietnie. Egy angol-franczia rohamot vitézül megállott. Itt látott először félvad indusokat, a kik mint a majmok felmásztak a fára s onnan lőtték a németeket. Baja nem esett, hát másnap elküldték őrjáratra, egy fontos állást kikémlelni, melyet fanczia és angol csapatok vegyesen tartottak megszállva. Hans a tiszt parancsára előrekúszott, egy erdő szélén, egy kis tisztáshoz ért, a honnan dühös hangok hangzottak feléje. Csúnya egy jelenetet látott itt: egy hatalmas termetü angol és egy sokkal vékonyabb franczia dulakodtak egymással. Nyilvánvalóan az a pálinkás butykos volt a verekedésük oka, a mely ott hevert előttük. Az angol már leteperte a földre a francziát és már-már beledöfte a bajonettjét. Hans nem tudta ezt nézni: fölemelte a puskáját és a következő pillanatban az angolnak a karja bénán hullott alá s a fegyver kiesett a kezéből. Hans egy ugrással ott termatt, nekiugrott az angolnak és leteperte a földre. A franczia ezalatt feltápászkodott s mikor látta, hogy az angol ártalmatlanná van téve, szó nélkül megadta magát a németnek. Hans két fogolylyal tért vissza a csapatához.

A francziával tudott egy keveset beszélni, mert fiatal korában Elzászban, franczia nyelvü vidéken élt egy pár évig.

— No pajtás, — mondta neki — a te életedért sem adtam volna egy pfenniget, ha én oda nem jövök. Szép kis szövetségesed van.

A franczia, névszerint Jean Gagnegueule még sápadt volt a félelemtől.

— Ezt se hittem volna, hogy egy német fogja megmenteni az életemet — mondta. — Nem így gondoltam én a háborút, mikor augusztusban elindultam . . . De legalább élek és viszontláthatom Marie Choucrouteot, a feleségemet és a kis fiamat. Mikor a kutya angol letepert, akkor mindig az az óra járt az eszembe, a mikor odahaza elbúcsuztam tőlük. A kis fiam kaczagott, mikor utoljára felemeltem és megcsókoltam, a feleségem azt megmondta, hogy csak pusztítsam a németet. No, másképp beszél, ha félóra előtt itt lett volna. . . .

(A képsorozat folytatása jövő heti számunkban.)

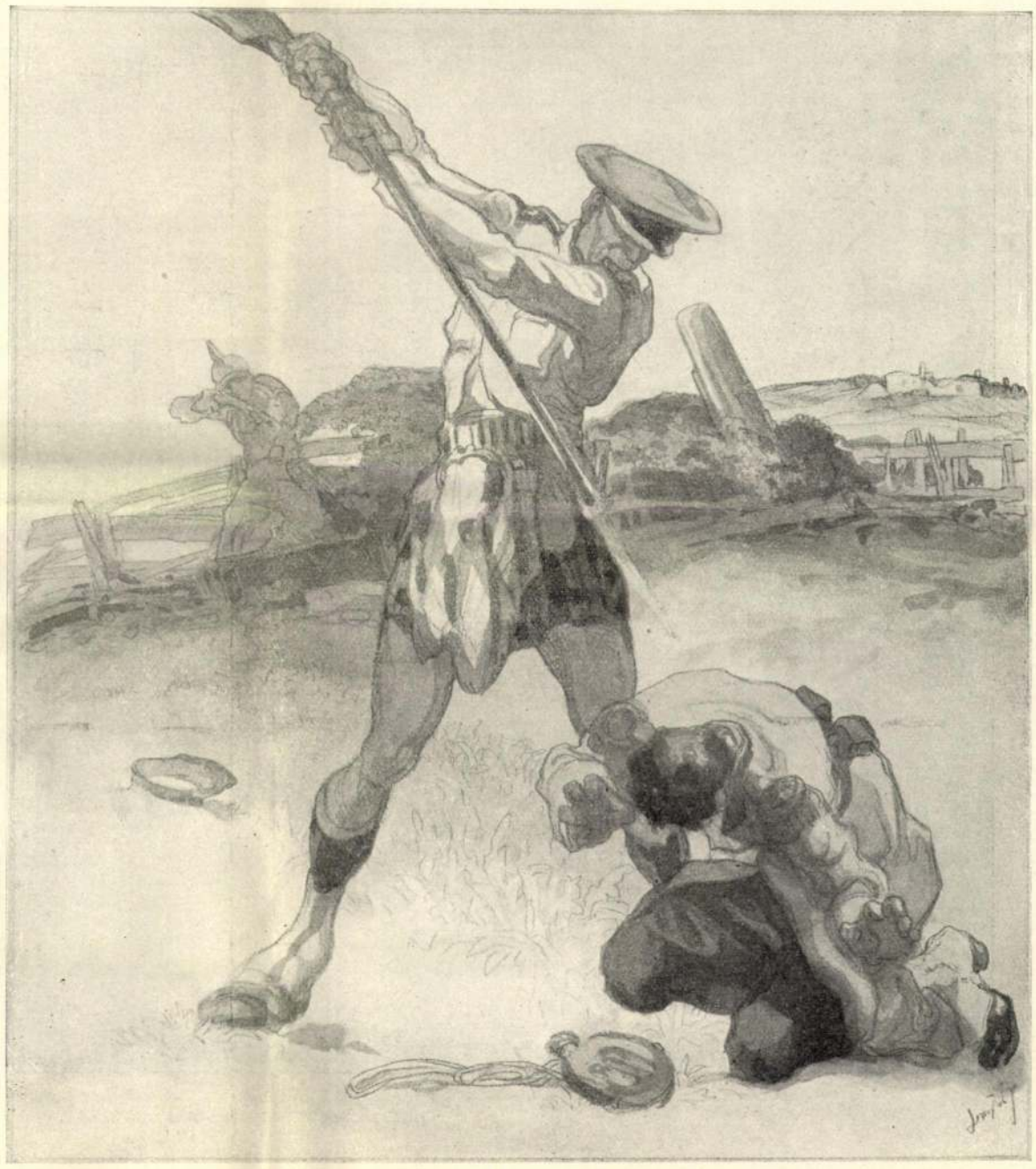

EGY OROSZORSZÁGI FALU FŐUTCZÁJA.

FIATAL MAGYAR GYEREKEK A HADSEREG SZOLGÁLATÁBAN.

OROSZ-LENGYELORSZÁGI HARCZAINKBÓL. — Jelfy Gyula, a harctérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

Bayros

Bayros F.:

Sur ma morale.
AGY. I 71-74 l. —

M. le F. de B.: Harmonie. M.o. I 75-80. l. (Képekkel.)

U. a.: Két mese.
U.o. I. 81-88. l. (Képekkel.) —

dr. Szentiványi Gyulának

Budapest

XI. Lágymányosi u. 16.
félemelet 2.

Bayros

Az Ujság
1913. okt. 14.

** **Bayros márki ünneplése.** A Steindl-czéh hazai müvészetet pártoló egyesület tegnap lakomát rendezett Bayros Ferencz márki rajzolómüvész tiszteletére. A lakomán a magyar müvészvilág tagjai, épitészek, festők, szobrászok és irók nagy számban jelentek meg. Az első felköszöntőt Alpár Ignácz, a czéh elnöke mondotta. Utána Vajda Zsigmond festőmüvész, a czéh alelnöke, a magyar kollégák nevében üdvözölte Bayrost, a ki meghatottan mondott köszönetet. Végül Pollák Illés dr. udvari tanácsos, Bayros védője mondott beszédet, a melyben a müvészeti problémákat fejtegette és éltette Alpár elnököt.

und da seh ich auf einmal, so gegen Morgen, auf einer großen Station, daß ich den Alten nirgends finde. Jesus Maria, der ist ausgestiegen. Nun, da spring auch ich wie ein Narr auf und vom Zug hinunter.

Die Husaren schlugen sich die Schenkel mit der flachen Hand, und lachten laut über die erschrockene, herrlich schöne ungarische Erzählung der jungen Frau.

— Ich wäre verloren gegangen, ich wäre rein verloren gegangen, doch der Alte bemerkte, daß ich weg war. Da lief mir der Alte nach, ich möge zurückkommen, er schleppte mich mit sich, ich wußte gar nicht, wie er mich gefunden hatte. Er sagte, er wäre nur ausgestiegen, um ein Glas Bier zu trinken. Doch der Zug ging schon fast ab, als wir hinaufsprangen, und der Arme hätte doch noch gerne ein zweites Glas getrunken, weil er meinethalben so durstig geworden war ... So kam ich her ; mit solchen Leiden mußte ich herkommen.

Sie trocknete sich das schweißgebadete Gesicht und die Augen. Der Wachtmeister winkte ihr, er rief sie in die Schreibstube, damit sie sich setzen konnte.

— Nun, macht nichts, wein nicht, still ! ... — sagte er zu ihr. — Meine Frau nichts ... — und so stammelte und erklärte er ihr gutherzig, daß er und seine Frau sie zu sich nehmen würden, dort könnte sie bei ihnen sogar drei Jahre bleiben, so lange ihr Mann diente, dort würde sie in der Küche helfen.

— **Budapest, mint unikum.** *Wolff* Károly a szanálási javaslatok bizottsági tárgyalása során élénken tiltakozott az ellen, hogy Budapest is pénzügyi ellenőrzést kapjon. Szerinte ez teljesen felesleges, hiszen a főváros vezetése a szó legnemesebb értelmében — mintavezetés. Budapest mostani urai, példának okáért, fillérnyi kölcsönt nem vettek fel, sőt a régi tartozást is serényen törlesztik. A költségvetést egyensúlyba hozták, úgyhogy Európa összes metropolisai között unikum volt Budapest, amelynek nem volt deficites költségvetése.

Ami a pénzügyi ellenőr ellen való tiltakozást illeti, ehez mi is szívesen hozzájárulunk, de csak abban az esetben, ha Budapest *más* vezetőséget kapna. Mindaddig, míg Wolffék ott az urak, nem egy, de nyolc pénzügyi ellenőrt sem sokallanánk, mert mind a nyolcnak jutna munka a mostani gazdálkodás ráncbaszedésében. Egy ellenőrnek többek között éjjel-nappal egyebet sem kellene csinálnia, mint hogy az urak állításait ellenőrizze. Így, hogy mást ne mondjunk, *Wolff* Károly tegnapi felszólalásában is elejétől végig ellenőrizni való holmik vannak.

Az az állítása, például, hogy ők nem csináltak adósságot, csak azért igaz, mert nem akadt olyan ember, aki a mostani Budapestnek hitelezne. De ha nem csináltak adósságot, — könnyű volt azt akkor megtenni, amikor annál mélyebben nyultak bele a polgárok zsebébe. Mikor szedett a város annyi adót, mint most, mikor kapott annyi valorizálatlan hitelt, mint most? A régi adósság törlesztése is csak akkor volna érdem, ha ügyes gazdálkodásuk *feleslegéből* törlesztettek volna. De nem *abból*, hanem ismét a polgárok tárcájából hősködtek, s egyszerűen a görnyedező emberek nyakába uobták a törlesztést azzal, hogy mától fogva ennyit és ennyit kell fizetnetek a régi adósság lefaragása címén. *Így* törleszteni, igazán nem virtus.

Éppen így nem virtus *így* a költségvetést rendbehozni. A főváros költségvetése ugyan nincs rendben, nincs egyensúlyban, az egész nem egyéb, mint ügyes gimnasztikai művelet. De tegyük fel, Wolff igazat mondott; csakugyan deficitmentes! De milyen joggal büszkélkednek ezzel, amikor a főváros lakosságától csak kérik, csak veszik a milliárdokat, de a milliárdok fejében nem adnak semmit?! Ha ennyi és ennyi iskolát, kórházat, közintézményt emeltek volna, ha az uccákat és a várost rendbehozták volna, ha a közegészségügy terén ezt, meg ezt tették volna, s — mégis deficitmentes a költségvetésük, akkor méltán üthetnének a mellükre. Minderről azonban szó sincs, évek óta jóformán egy fácskát nem ültettek el a járda szélére — ilyen körülmények között igazán nem lett volna nagy művészet deficitmentes költségvetést összekalapálni. De még ha sikerült volna is ez nekik, Budapest polgársága még akkor is jogosan kérdezhetné, hova tettétek azokat a rengeteg összegeket, amelyeket tőlem különböző címen (gáz, villanydrágító?) elkértetek?

Csak egyben van igaza Wolff Károlynak. Abban, hogy Budapest valóban unikum a világ metropolisai között. De nem azért, mert deficitmentes költségvetése van, hanem azért, mert négy *év* óta Wolffék állanak az élén. A világ minden más metropolisa négy *napig* sem türte volna el őket maga felett.

ÚJ REGÉNYCIKLUS KEZDŐDIK ÁPRILIS HÓ 6-ÁN, VASÁRNAP A
PESTI NAPLÓ-BAN
A NÉGY ÚJ MAGYAR REGÉNY VASÁRNAPONKÉNT JELENIK MEG HOSSZÚ FOLYTATÁSOKBAN, A LAPRÓL KÖNYVEN KIEMELHETŐ ÉS ÖSSZEGYŰJTHETŐ NYOLCOLDALAS MELLÉKLETEN
AZ ARANY HOLLÓ
Regény a művészvilágból
Írta: Hatsányi Zsolt
BÖRTÖN
A mai falu regénye
Írta: Kodolányi János
A TETVE
Társadalmi regény
Írta: Lakatos László
KÖZÉPEURÓPA LEGERŐSEBB ASSZONYA
Artista regény
Írta: Lovászy Károly

— **Megvesztegették-e a cári kormányok a párizsi Matint?** *Párizs*ból jelenti tudósítónk: Tegnap kezdődött a büntetőtörvényszék előtt a *Matin* kiadóvállalatának rágalmazási pöre a *Humanité* ellen s ma folytatják a tárgyalást. Arról van szó, hogy a *Humanité* a bolseviki népbiztosok által közzétett, állítólag a cári időkből származó hivatalos írások alapján *több párizsi ujságot megvesztegetéssel vádolt* s minden egyes lapról kiírta, hogy mennyit kapott.

Tegnap csak pörfelvétel volt, *a mai tárgyalás azonban nagyon érdekesnek ígérkezik*, mert ma hallgatják ki *Bunan Varilla*-t, a *Matin* igazgatóját és *Briand* volt miniszterelnököt.

— **A magyar királyi állami osztálysorsjátékra** az eredeti sorsjegyek Török A. és Tsa bankház rt.-nál, (Budapest, IV. Szervita tér 3.) már megrendelhetők. Sorsjegyárak: egész 40.000 korona, fél 20.000 korona, negyed 10.000 korona. Legnagyobb nyeremény, *egymilliárd korona.*

— **A Magyarországi Grafikai és Rokonipari Vállalatok Főnökegyesülete** közli összes tagjaival, hogy a nyomdaiparban *az 1924. évi április hó 7—13-ig terjedő hétre hat (6) százalék* az index-szám.

— **Pályázat angolnyelvű magyar iskolakönyvre.** Az amerikai Kentucky állambeli Hindlerville-ben megjelenő *Magyar Bányászlap* 200 dolláros pályázatot hirdet egy legfeljebb 128 oldalas angolnyelvű iskolakönyv megírására, mely röviden ismertesse Magyarország földrajzát, történelmét, a magyar faj kultúráját, a trianoni békét és annak következményeit. A könyv célja az, hogy az Amerikában élő magyar iskolák növendékei, azaz a kivándorolt magyar szülők Amerikában született gyermekei megtanulják belőle mindazt, amit magyar nyelven már sokan nem tudnak megtanulni, s mindazt, ami erkölcsi alapot nyujthat nekik arra, hogy mint amerikaiak büszkék lehessenek magyar származásukra, továbbá megismerjék belőle szüleik szülőföldjét és megszeressék még jobban azt a nemzetet, amelynek leszármazottjai.

— **A német elnök korlátozza a németek külföldi utazásait.** *Berlin*ből jelentik: Az utóbbi időben igen sok német utazik külföldre, ami bent az országban *bosszankodást támaszt*, idegenben pedig arra vezet, hogy a németek szolgáltatóképességét *helytelenül ítélik* meg. A birodalmi elnök elhatározta, hogy *a külföldi utazásokat korlátozza.* Elrendelte, hogy az utasforgalomban csupán *200 aranymárkát* és idegen valutákban legfeljebb még *300 aranymárkát szabad mindenkinek magával vinni.* A valutákat a felnálló devizaelőírások útján kell beszerezni.

— **Uccai támadás.** *Palásthy* Barna jogszigorlót a Rózsa utca 9. számú ház előtt három-négy férfi megtámadta. Palásthy önvédelemből *a levegőbe lőtt*, mire a támadók *elmenekültek.*

— **Tizenötödikén érkezik Budapestre a török követ.** *Huszrov* bej, akit a török kormány nemrégiben nevezett ki budapesti követté, mint Konstantinápolyból jelentik, e hónap *15-ike táján érkezik Budapestre és foglalja el hivatalát.* A követtel együtt érkezik *Talat Raof bej* követségi főtitkár, valamint *Kadri* bej követségi másodtitkár is. A budapesti török követséget *teljesen ujjászervezik.*

— ***A »Pesti Napló« mai számának hírei.*** *A takarékkorona tegnapi kurzusa 112.*

A pénzügyminiszter (a népjóléti miniszter akciójának eredményeképpen) beleegyezett, hogy az állami építési hitelkontingenst 50 milliárdról 90 milliárdra emeljék fel. Az eddigi megállapodás szerint a rendelkezésre bocsátott hitelből 20—22 milliárdot az állami építkezések céljaira foglalnak le és csak a megmaradó 18—20 milliárd kerül szétosztásra a vállalati és magánépítkezők között.

Mohácson a pécsi királyi törvényszék ma délelőttre tűzte ki a Funták Gyula bácsalmási járásbíró által kérelmezett földtagosítást. Az eljárás közben véres összeütközés támadt a tagosítás ellen elkeseredett tömeg és a csendőrség között. A csendőrök belelőttek a felizgatott tömegbe s a lövések következtében egy ember meghalt, többen pedig súlyosan megsebesültek.

Bayros márki, a világhírű rajzoló és festőművész 55 éves korában Bécsben meghalt.

— **Leütött ember.** A Váci út és Bulcsu uccza sarkán a járda mellett egy *Jore* Pál nevű embert találtak eszméletlen állapotban, akinek fején *ütéstől eredő seb van.* Az eszméletlen embert beszállították a Rókus-kórházba, ahol eddig kihallgatni nem lehetett.

— **Megszökött sikkasztó.** *Bécsből* táviratilag értesítették a budapesti főkapitányságot, hogy *Handrast* Emánuel 45 éves kereskedő *400 millió korona értékű szőnyeg* elsikkasztása után megszökött. A nyomozás megindult. Handrastot keresték Budapesten a Vámház körút 5. szám alatt lévő lakásán, de ott sem találták. Lakásadónője kijelentette, hogy *neki is tartozik négymillió koronával.*

— **A mohamedánok Ramazán böjtnapja** április 6-án, vasárnap kezdődik, amely alkalomból a Budapesten tartózkodó összes mohamedánok részvételével a rákoskeresztúri temetőben nyugvó mohamedán halottak lelkiüdvéért Abdul Latif efendi, a magyarországi mohamedánok főpapja közös imádságot tart. Gyülekezés délután két órakor a 23-as villamos állomásánál és a temető főbejáratánál.

— **Eltünt rendőr.** *Mezei* Ferenc 29 éves rendőr, aki a pestvidéki főkapitányság állományába tartozik, április 1-én eltávozott a Zrinyi uccza 16. szám alatt lévő lakásáról s azóta nem tért haza, szolgálattételre nem jelentkezett és életjelt nem adott magáról. Az eltünt rendőr középtermetü, zömök, barnahajú, nyirott bajuszt visel. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Öngyilkosság.** A Vay Ádám uccza 4. számú házban levő lakásán özvegy *Benholdt* Edéné szül. *Rosenberg* Lina 46 éves takarítónő lúgkőoldattal *megmérgezte magát.* Állapota súlyos. A Rókus-kórházba szállították.

ABBAZIA
Fiume mellett (Olaszország)
Felséges tavaszi tartózkodás a tengerparton.
Penzió szobával 25—45 lirától
Palace Hotel
Elsőrendű. Farkas C. igazgató.
Kursaal és Hotel Quarnero
a tengerparton
Hotel (Stefanie) Regina
Elsőrangú
Pension Quitta
A déli strandon. Különösen előnyös penziórendszer
Hotel-Pension Ereiner
a tengerparton. Penzió 30 lirától kezdve
Hotel Bristol
Elsőrendű szálló

Dr. Remnler
DENTOPUR
fogkőoldó fogpasztája
Mindenütt kapható.
Pharmacia R.-T., Budapest

Közlekedési tisztviselők!
Magánhivatalnok tisztviselők!
és az összes budapesti háziasszonyok
igen sok pénzt takaríthatnak meg, ha
liszt, fűszer
és háztartási szükségletüket
állandóan
Mandel Samu
cégnél, VI., Hunyadi tér 3., telefon: 95—78
szerzik be.
Jó áru és olcsó árak!
Pontos és figyelmes kiszolgálás! Minden rendelést házhoz szállítok, a telefonköltséget visszatérítem

Rutinirozott urak
igen magas jövedelemmel (fix és jutalék)
utazói állásokra keresnek
VII. ker., Miksa ucca 11. szám, földszint 2

ELADÓ!
Egy német gyártmányú, alig használt
porszívó berendezés
fél lóerős, 110 Voltos egyenáramú A. E. G. motorral, kerekes kocsi talppal és komplett szerelvénnyel.
Egy 15 220 Volts-Werke-Berlin 220/380 Volt
3 fázis forgóáram, teljesen új.
MIKLÓS
Sip ucca 6. sz. Telefon: József 116—07

Prima olvasztott
libazsír 70.000
pecsenyezsír 40.000
Brief Bernát, VI., Andrássy út 58

Műtárgyak árverése!
Kastélyból származó: **faragott nagy ebédlő, antik úriszoba, antik szalon, modern hálószoba, Mária Terézia-bútorok, vitrinek,** könyvszekrények, **perzsaszőnyegek, bőrgarnitúrák,** elsőrangú mesterek **olajfestményei, porcellánok,** bronzok, **eredeti Fadrusz-szobor** és egyéb műtárgyak, a K. T. 306. §-a alapján **szombaton, e hó 5-én délután** ½4 órától 8-ig és folytatólagosan **vasárnap, e hó 6-án délelőtt** 10 órától a VI., Teréz körút 1/b I. emelet alatti **Saphir-táncteremben** közbenjöttömmel nyilvánosan elárverezteinek.
Dr. Janits Imre
kir. közjegyző

Holnap megkezdik a szanálási javaslatok tárgyalását

A miniszterelnök felszólalását várják elsőnek Zsitvay alelnök a sürgősségről és a tízórás ülésekről

— Az Est tudósítójától —

Ma délelőtt beterjesztették a nemzetgyűlés elé a szanálási javaslatokról szóló együttes bizottsági jelentést. A nemzetgyűlés tehát már *holnap megkezdi a javaslatok tárgyalását*, amit az egységespárt *teljes erővel siettetni fog. Zsitvay* Tibor, a Ház alelnöke, a tárgyalásról *Az Est* munkatársának a következőket mondotta:

— Nem tudom, van-e házszabályszerű akadálya annak, hogy ugyanazon a napon kérjék *a sürgősséget és a tízórás ülések megtartását is.* Annyi bizonyos, hogy ez az eljárás az eddigi gyakorlattal ellenkezne, miután az volt a szokás, hogy az egyik napon kérték a sürgősségét, a következő ülésen pedig az ülések meghosszabbításának kimondását.

A sürgősség kimondásáról a *nemzetgyűlés hétfőn határoz.* Hétfőn a tízórás ülések megtartásáról is dönt a nemzetgyűlés, úgyhogy *valószínűleg szerdán lesz az első tízórás ülés.* Nem hallottam olyan kívánságot, hogy a Ház *vasárnap is tartson ülést.* Ennek ugyan házszabályszerű akadálya nincsen, de azt hiszem, hogy erre nem kerül sor. Az elnökség különben is úgy látja, hogy *bár a vita keménynek és alaposnak igérkezik, nem fog túlterjedni azon a mértéken, amely az ország érdekével még összeegyeztethető.* Így tehát ilyen szokatlan intézkedésnek oka nem is igen volna.

A javaslat vitája *Kállay* Tibor előadói beszédével fog megkezdődni, utána a másik két előadó: *Örffy* Imre és *Temesváry* Imre következik.

ezután szólal fel a miniszterelnök, akinek beszédére valószínűleg még a holnapi ülésen sor kerül

és akinek felszólalását természetesen mindenfelől nagy érdeklődéssel várják. Az első ellenzéki szónok *Nagy* Emil lesz, aki nagy ambícióval készül felszólalására és *igen éles kritikát akar gyakorolni a javaslatok felett.*

Amásy László, az egységespárt ügyvezető alelnöke közölte *Az Est* munkatársával, hogy *a vitában az egységespárt is részt vesz*, de nem sok, *legfeljebb három-négy szónokot fognak állítani.*

A cseh kormány cáfolja Hodzsa lemondási hírét

Prága, április 4

(Az Est külön tudósítójának távirata)

Prágából jelenti tudósítónk: Hivatalos részről cáfolatot adtak ki, hogy nem igaz az a külföldön elterjedt hír, mintha *Hodzsa* Milán földmivelési miniszter az állami farendelések körül elkövetett és most kipattant visszaélések miatt *lemondott volna állásáról.*

A krisztinatéri iskola igazgatóját felfüggesztették

— Az Est tudósítójától —

A Krisztinaváros közönségét élénk izgalomban tartja, hogy a *krisztinatéri leány- és fiúiskola igazgatóját, Iván Edét, váratlanul felfüggesztették.* A felfüggesztés indokáról a legkülönfélébb híresztelések vannak forgalomban. Azt is beszélik, hogy *a növendékek érdekében* kellett az igazgatót abból az állásából eltávolítani, ahol tizenkét évig működött. Kintjártunk az iskolában, ahol az igazgató helyét *Zimmer* Elek, az *atillavuccai* iskola eddigi igazgatója foglalta el. *Az Est* munkatársa beszélt az új igazgatóval, aki a következőket mondotta:

— Tegnapelőtt váratlanul kaptam azt a hírt, hogy ehez az iskolához helyeztek át. Azonnal berendeltek a tanügyi ügyosztályba és a tegnapi nap folyamán átvettem az iskola vezetését. Elődömet közelebbről nem ismerem, csak abban a vonatkozásban, hogy mint közeli iskolák vezetői, egy és ugyanazon iskolaszékben működtünk. Magában az iskolában a felfüggesztés okáról semmit sem beszélnek, azon egyszerű oknál fogva, mert az egész akció nem innen, hanem *a központból indult ki.* Elődöm *ötvenéves ember* és már több mint tizenkét éve működött ebben az iskolában, azelőtt pedig másutt tanított.

Kérdést intéztünk *Schöberl* Ferenchez, a tanügyi ügyosztály vezetőjéhez, aki a következőket mondotta:

— Azok az elterjedt hírek, amelyekről mindenfelé beszélnek, nem felelnek meg a valóságnak. Az igazgató ellen *apróbb szolgálati mulasztások miatt indult meg a fegyelmi eljárás.* A fegyelmi eljárás már igazolta azt, hogy *súlyos betegsége miatt követte el ezeket és ideggyógykezelésre szorul.* Ezért helyeztük el. Magának a fegyelmi eljárásnak a lefolyásáról nem nyilatkozhatom, mert ezeket a kérdéseket sohasem szoktuk a nyilvánosság előtt tárgyalni. Még egyszer ismétlem, *az elterjedt hírek nagyon túlzottak* és tisztára csak apróbb *szolgálati mulasztások* miatt intézkedtünk így.

Rózsavölgyi Gyula volt alpolgármester meghalt

— Az Est tudósítójától —

A Központi Városházán ma újabb gyász van. *Rózsavölgyi* Gyula, Budapest nyugalmazott alpolgármestere, *ma reggel meghalt a Rókus-kórházban.* A 73 éves öreg urat két hónappal ezelőtt vitték hozzátartozói a kórházba, mert már hosszú idő óta betegeskedett és állandó ápolásra volt szüksége. Ma reggel végelgyengülésben meghalt.

Az elhunyt egykor rettegett alakja volt a budapesti tanítóságnak, mert, mint a tanügyek vezetője, kérlelhetetlenül szigorú ember volt és híres a gorombaságáról. De a szigorúan összevont szemöldök barátságtalanul merev főnöki arc alatt jóságos lélek és meleg szív dobogott. Ő volt az első, aki a tanszemélyzet fizetésrendezési munkájában tevékenyen vett részt.

Rózsavölgyi Gyula Nagykanizsán született 1851-ben. 1869-ben a honvédelmi minisztériumban dolgozott, majd jogi tanulmányainak elvégzése után 1874-ben a főváros szolgálatába lépett. 1891-ben választották meg tanügyi tanácsnoknak. Kiváló érdemeket szerzett a főváros tanügyének előmozdítása körül. A községi felső kereskedelmi iskolákat önállósította. *Hat év alatt huszonöt iskolát építtetett a fővárosban.* 1897-ben alpolgármesterré választották. 1915 végén nyugalomba vonult s ez alkalommal udvari tanácsossá nevezték ki.

Az elhúnyt alpolgármester díszes temetéséről a főváros gondoskodik.

Csempe- és padlóburkolást szállít, vállal, javít Balog Ferenc és Társa, Deák tér 3

HÍREK

— **Capablanca legyőzte Marócyt a newyorki verseny tizenharmadik fordulóján.** *Newyorkból* jelenti *Az Est* tudósítója: Tegnap játszották a nemzetközi sakkverseny tizenharmadik fordulóját. *Lasker* Emánuel *Bogoljubovval* került szembe. Ezt a játszmát 61 húzás után rendkívül érdekes állásban felfüggesztették. *Marshall* megverte *Janovszkit*, *Lasker* Ede győzött *Tartakower* fölött és *Capablanca sikert vívott ki Marócyval szemben. Réti* is megnyerte partiját *Aljechin* ellen. A legközelebbi forduló szombaton lesz.

— **Husvétkor osztják ki Ausztriában a köztársasági rendjeleket.** *Bécsi* tudósítónk jelenti: A törvényhozás helybenhagyta a köztársaság egyetlen kitüntetésének, *az új rendjelnek alapítását és tíz fokozatát* és husvétkor a szövetségi kancellár *első ízben fogja adományozni a kitüntetéseket* olyanoknak, akik a köztársaság megalapítása körül s Ausztria nehéz napjaiban nagy érdemeket szereztek.

Az elsők lesznek a kitüntetettek között azok *a külföldi diplomaták*, akik elősegítették a gazdasági nyomor idején az ausztriai segítőakciót. A rend főnöke a statutumok alapján a szövetségi kancellár s ő *viseli először a legnagyobb kitüntetést, a Nagy Csillag rendjelét.*

— **Elzárt ucca.** A II. kerületi elöljáróság mérnöki hivatala a *Trombitás uccát* tíz napra a kocsiforgalom elől elzárta, míg a megrongált úttestet helyrehozzák.

— **Ötven híres angol ügyvéd szerepel a Northcliffe-örökség pőrében.** *Londonból* jelenti *Az Est* tudósítója: Szerdán kezdte tárgyalni a polgári bíróság *Northcliffe* örököseinek pörét, amely különösen bonyolult, mert a *Daily Mail* roppant vagyonú elhúnyt tulajdonosa *sok végrendeletet hagyott hátra* és mindegyik más és más örökös javára szól. A tárgyalás nagyon hosszadalmasnak igérkezik és a perlekedő felek *ötven híres ügyvédet szerződtettek érdekeik védelmére.*

Az első tárgyaláson tegnap a jogi képviselők megállapodtak egymással, hogy milyen sorrendben fognak beszélni és az egyik ügyvéd átnyujtotta a bíróság elnökének ezt a névsort. Az elnök végigfutott a listán és gúnyosan fordult az ügyvédek emelvénye felé, mondván: *Hiszen önök egy előadássorozat programját dolgozták ki.* A pör tárgya lord Northcliffe majorátusa és *a kötött vagyon*, amelyet együttesen körülbelül *4 millió font sterlingre ichet becsülni* s ez a köteles rész, amelyet a legközelebbi leszármazottak, a testvérek gyermekei örökölnek, míg *a szabad vagyon*, amelynek öröklésével nem jár a nemesi cím, *legalább kétszer ennyi.*

— **Eltünt két leány.** A főkapitányságon *Pálffy* Anna munkásnő bejelentette, hogy lakótársai, *Csiszár* Ilona és *Balázs* Mária varrodai tanulóleányok eltünték. Levelet irtak Pálffy Annának, hogy *a Dunába ölik magukat.* A rendőrség a nyomozást megindította.

— **A londoni National Galery százéves jubileuma.** *Az Est* külön tudósítója jelenti *Londonból:* Fényes ünnepséggel ülték meg a *National Galery* megalapításának százéves fordulóját. A kormány képviseletében megjelent Ramsay *MacDonald* miniszterelnök és *Haldane* lordkancellár, ott voltak a parlamenti pártok vezérei, a diplomáciai testület, a sok mecénás, akik a nemzeti múzeum és képtár gyüjteményeit adományaikkal fejlesztették. A külföldi képtárak és múzeumok is képviseltették magukat. Ramsay *MacDonald* miniszterelnök nagyszabású beszédet tartott, amelyben *a művészet fejlesztését a munkáskormány egyik legfontosabb feladatának vallotta*, mert semmisem olyan nevelőhatású a nagy néptömegekre, mint az ízlés csiszolása s ez főleg a művészetekkel érhető el.

Balatonszárszón eladó két szoba, veranda, mellékhelyiségekből álló palatetős villa berendezéssel 90 millió K-ért. Érdeklődni **dr. Varga** ügyvédnél vagy a balatonszárszói állomáselőljáróná!

Ne vegyen raglánt, felöltőt férfiruhát míg nem látta **Schnur Henrik** kirakatát **VIII., Rákóczi út 15**

Elveszett hosszú barnaszőrű »Rex« nevű **vizslakutya.** Megtaláló 200.000 korona jutalomban részesül VI. ker., Hungária körút 49. sz. a.

Hibás paplanok féláron **A beszüntetett** hibás paplanok olcsó elárusítását **újból megkezdte 170.000 koronától kezdve, Sándor ágynemügyár.** Főüzlet: IV., Kammermayer ucca 1, Központi Városház. Gyár: IX., Üllői út 31.

Husvéti szenzáció!

Férfikalap kiváló minőség divatszínekben ..... **75** ezer

Női, tiszta gyapju **zsemper** divatszínekben ..... **48** ezer

Hímzett női **sifőning** **39.500**

Magyar Divatház, Budapest, VIII. Baross ucca 88

Sarokbejárat. Vidékre utánvéttel

4 szoba, hall és modern mellékhelyiségekből álló szép uccai lakás minden komforttal felszerelve, berendezéssel vagy anélkül, **átadó.** Bővebbet Rákóczi út 14., III. 1

GUSY GUSY GUSY Cocktail Gin Vermouth

Elcserélném Belváros legforgalmasabb uccájában fekvő II. emeleti **öszobás lakásomat** budai kertes vagy legalább nyitott verandával bíró, megfelelő nagyságu lakásra. Ajánlatokat »Buda 11506« jeligére Blockner J. hirdetőjébe, Semmelweis ucca 4.

Keresünk fatelep céljaira vasúthoz közel eső, **lehetőleg iparvágánnyal bíró** **telepet** **bérletképen vagy örökáron.** — Szíves ajánlatokat »Részvénytársaság 11478« jelígére Blockner J. hirdetőirodájába, IV. ker., Semmelweis ucca 4. kérünk.

Mindenembernek az egészségesnek még inkább, mint a betegnek olvasnia kell *dr. Marberger Sándor* könyvét **A tüdőbaj (a tuberkolosis) megelőzése és otthoni gyógyitása**

3-ik kiadás. Ára 33.000 korona

Ez a könyv arra tanítja az egészségeseket, hogy a betegséget, elsősorban a tuberkolosist miként kerülhetik el, a betegeket, hogy bajuktól miként szabadulhatnak meg

Kapható és megrendelhető AZ EST könyvkereskedésében, VII., Erzsébet körút 18-20. IV., Váci ucca 12. V., Vilmos császár út 14. VII., Rákóczi út 54

Bayros

l.

Aurora

1911. 12-13-27

324. l.

)

475.

bbra. Gündör haja s szemöldöke szőke,
rózsa és ékköves boglár, melyről hat igaz
ukás fehér gyöngy. Réteges kerekgal-
agas ruhája felett ékköves láncz or hord.

ACA
S Hungarie
). 1524. p.

première toile cette
es même caractères."

solat, méretei 62:48 cm.
ka 1874.
67 67 sz. leírat alapján
etetett 1893. September 2-án, mit 1893: IX.
e
nüchter 26767/93 sz. read. 107/93 N°T.)

itásra engedtetett át (39/96), hon.
na (416/96.)

Jósnő.

Játék. A Szent György Céh Bayros kiállításának XV. aukciójából.

A Lakás III évf. 6. sz.

Exlibrisek, a Szent György Céh Bayros kiállításának XV. aukciójából.

hogy jók vagy rosszak-e ezek a képek, nem, hanem csak annak a hüségnek a kedvéért emlitem meg, mert éppen a fentebbiek folytán tudom, hogy az anyag három-négy év előttről való és hogy éppen ennek következtében távolról sem adhat megközelitő képet arról, amit Párisban ma az impresszionizmus után következett festői stilusok fejlődéséről tudnak. Olyan nevek vannak jelen, akik éppen a jelentős festői mozgalmakban erősen másodrangu jelentőséggel birnak, mig másfelől akár Mattisse, akár Picasso például éppen hogy itt vannak. Egy-két névjegygyel vannak itt. Egy jó sor a többiek közül pedig Delaunay, Metzinger, Gleiz (nem Gleizer) és még egy sor, a „Salon des Independants" és a „Salon d'Automne" tipikus képviselője: *„pour effrayer les bourgeois"*. Egy pár név marad mindössze, akik őszintén szenvedik künn Párisban az uj stilusra törekvések mártiriumát: Le Fauconnier, aki bár szintén a régebbi dolgait küldötte el, előnyösen van képviselve egy sor tájképével;

rendezésével foglalkoznak, előbb-utóbb meg kell hogy tanulják ennek a sürgető sablonnak a technikai megoldását: különválasztani stilusbeli különbözőség szerint az anyagot, majd tárgyi és legvégül méretbeli és pendante-foltszerü elhelyezéssel, ami pedig nálunk hihetetlen laikus gondolattal, csökönyösen megforditva van: pendantszerü foltelhelyezéssel rendezik az anyagot, sőt, ami a Műcsarnok kedves szórakozása, rámák szerinti egybehangolással, amit a köruti műkereskedők évtizedes tradiciója őriz még. De erről is, mint ehhez hasonló kérdéshez, csak a tapasztalat és a rátalálás tud megoldást találni. De hogy mit lehet elérni a rendezés terén, mutatják vagy mutatták a Bécsben rendezett kiállitások, ahol igaz, tulzottan előtérbe helyeződött a rendezés, de ezzel elérték azt, hogy stilust és irányt jelöltek a kiállitások megjelenésben. Most pedig, hogy a Szalon a „Kéve" kiállitásából visszamaradt falakra akasztotta a képeit, bebizonyitotta, hogy még a kész interieurben sem tud kiállitást rendezni. Hogy miért, éppen ez az, amiről nem lehet oktatólag beszélni, mert intuició dolga, hogy minden esetben hogy oldódik meg. Ezt pedig, mint sok minden mást, nem lehet eltanulni. Ami a kiállitott képeket illeti, konstatálnunk kell, hogy a Nemzeti Szalon összes termeit betöltik, a földtől a mennyezetig és hogy e képek olyan képek, amilyenek a Nemzeti Szalon hasonló tavaszi kiállitásain lógni szoktak.

(1913 április 16.) B. R.

A SZÉPMŰVÉSZETI MUZEUM UJ SZOBORTERMEI. Éveken át folytatott szorgos rendezési munka után végre megnyiltak a Szépművészeti Muzeum szobortermei. A megnyitott termek ugyan még nem ölelik fel az egész anyagot, de a végzett munka természetéről a megtekinthető rész pontos képet ad, mivel a még megnyitandó termek csak menynyiségileg fognak a jelenlegi helyzeten változtatni. E tekintetben csak a magyar szobrászok munkái fognak kivételt jelenteni, amelyek mint eredeti munkák, nem tartoznak a gipszmásolatok kategóriájába. Ha a szobortermekben zsufoltan elhelyezett gipszmásolatok jelentőségével foglalkozni akarunk, két megállapitást kell tennünk. Először: teljesen elhibázott és művészi szempontból eléggé nem kárhoztatható dolog, hogy ezeket a részben szabad természetet, részben megfelelő architekturát követelő szobrokat meg nem felelő keretbe állitva mutatják be a muzeum látogatóinak. Másodszor: a gipszmásolatok felállitásának művészeti szempontból jogosultsága nem lévén, legfeljebb népnevelési szempontok igazolják azt a nagy munkát, amelyet a muzeum vezetősége ebben az irányban kifejtett. Azonban, ha ilyen értelemben vesszük elemzés alá a dolgot, akkor ki kell jelenteni azt is, hogy ezt a célt sokkal artisztikusabban és összehasonlithatatlanul gazdaságosabban lehetett volna

megoldani kvalitásos, nagy fotografiákkal. Néhány kiállitott és régi görög templomokat ábrázoló fotográfia ezt a tételt gyakorlatilag is igazolja, mert szemléltetően mutatja, hogy mennyivel nagyobb örömöket adnak a szemnek, mint azok a csokoládéhatásu, bronzszobrokat mimelő gipszmásolatok, amelyeket eredendő hibájukon kivül még a muzeum rossz belső architekturájának minden átka sujt. Az igazság kedvéért kell még megjegyeznünk, hogy több kisebbméretü eredeti szobor is szerepel a muzeum gyüjteményében, de ezek inkább régészeti, mintsem művészeti szempontból birnak jelentőséggel.

(1913 április 26.) SZ. J.

BAYROS. Régi ismerős. Pályáját elegáns német könyvek lapjain andalgó rokokó hölgyek, urak sora nyitotta meg. Törékeny, borotvaélességü vonalai permetező sztakkattói fájdalmas dekadenciát, a jelenvaló élet prózaiságát magától elháritó tulfinomult művész bágyatag gesztusát vetitenék ki — de az elvonatkozás hangsulyozásánál Bayros tovább nem jutott.

Potenciái az egyetemes kifejezés magasságáig nem segitik őt; legfeljebb egy ügyeskezü finomkodó rajziparos lokális jelentőségü amatőrködése mindaz, amit a grafikában produkál. Pikturája annyira jelentéktelen, hogy annak gyarlóságát semmiféle szempont nem igazolja.

Bayros működése kiáltó példa arra, hogy a művészet mennyire osztathatatlan valami és hogy valamelyik ágának speciális művelése mennyire nem szolgálhat az illető belső gyengeségének, komoly feladatok kiküzdésére való rátermettség fogyatékosságának eltakarására.

A stilus! mondhatnák sokan. Bayros egy letünt világba álmodja magát vissza, annak szellemét akarja visszaidézni, mint Crivelli annakidején a a primitivekét.

Erre én is gondoltam és Watteau meg Lancret rajzai mellé, szóval abból a korból származó rajzok mellé tettem Bayros rajzait, amelybe ő minduntalan visszakéredzkedik. Az eredmény lesujtó volt. Watteau tárgyi tudása, fölényes biztossága pőrére vetkőztette őt, rokokó, erotika, dekadencia stb. stb., mindaz amivel körülaggatja magát, lehámlott és nem maradt egyéb, mint egy szánalmasan gyenge és tegyük hozzá érdemtelenül előtérbe tolt könyvillusztrátor, pezsgősplakátrajzoló. Ami Watteauban a közvetlen átélés igazsága, évtizedeket átivelő, késő utódokat érintő eleven tartalom, az nála stilusjáték, ami már most is csak külső jegyek szerint igazodó embereket téveszt meg, hát még néhány esztendő mulva.

Erotika. Nem tévesztendő össze a pornográfiával. Tintoretto, Greco, Delacroix vagy Signorelli, Mantegna, Michelangelo, Rembrandt erotikuma befelé ható sugárzás, amely munkáikból a művész személyiségéhez vezet és izgató csomópontokat old fel az avatott kutató szem előtt, de mit jelentenek Bayros édelgő hajporos hölgyei, az ezerfodros szoknyák dudorai közül kikandikáló rosszul megrajzolt női lábszárak, rózsalugasok, amorettek, a jelmezes ábrázolás sematikus külsőségei.

Az ő meztelensége nem az az üditő fluidum, ami például Giorgione Vénuszából vagy Rembrandt Danaéjából kiáramlik, de még a kisebb kaliberü művészek jóhiszemüségét is kétséget kizáró módon mutatja hasonló tárgyu képeikben, hanem kiélezett, beteges féligeltakartság.

Végül azok a képek, amelyekre a rendőrség tette rá a kezét. Művészietlen, fantázia nélkül készült, alantas szellemességü disznókodások, pornografikus pénzkereseti alkalmak, nem pedig egy tulfeszitett temperamentum kilendülései. Pornográfia ez, a szó egészen közönséges értelmében. Erkölcstelen, nem a nemi vonatkozás miatt, hanem azért, mert álművészet, mert misztifikáció.

(1913 május 3.) B. A.

Szabolya János: A Kéve könyve.
Budapest, 1913. IV. Kötet.

2677. VASKOVITS E.: Bokrétás népfelkelő. Olajfestmény. — Der Blumen-geschmückte Landsturmmann. Oelgemälde. — XXIII. Kunstauktion der Sanct-Georgs-Innung.

egyesületünket. Részben a harctéren haltak hősi halált, részben természetes halállal multak ki tagtársaink közül: Barta Artur, Dekker Oszkár, ifj. Kovács Sándor, Markovits Izidor, Novágh Károly, Pesti Ferenc és Tarnóczy Gusztávné tagtársaink, valamint különböző tevékenységükben szorgalmas munkatársaink: Sámuel Kornél szobrászművész és Nagy Géza, a Magyar Nemzeti Muzeum igazgató-őre, ki utolsó tartalmas tanulmányát éppen A Gyüjtő folyó évi I.—II. száma számára irta meg.

E beszámolónk lassanként elvezet bennünket a folyó esztendőhöz, melyben csakugy folytattuk munkásságunkat, mint eddig.

Egyesületünk minden tagja szükségét érezte annak, hogy a hadi jótékonyságból is kivegye a maga részét. A hadi jótékonyság azonban külön egyesülésekbe tömörült; tagjaink tehát részint egyénenként, részint ezen egyesülések körében teljesitették honpolgári kötelességüket. Egy terület azonban mégis kinálkozott oly célból, hogy mint egyesület tegyünk szolgálatot a hadi jótékonyságnak. Aukciónkat igyekeztünk e cél szolgálatába beállitani és ugy saját folyóiratunkban, mint a napisajtóban felhivást intéztünk tagtársainkhoz, hogy bármilyen müvészeti, kulturális vagy történelmi vonatkozásu dolgot, a melyeket valamely okból nélkülözhetnek, juttassanak el hozzánk oly célból, hogy azokat elárverezzük s a befolyt vételárat jótékony hadi célra juttassuk.

Azok, a kik ily célból tárgyakat juttattak hozzánk, a következők:

Árkay Kálmán dr., Bayer Ágost, Bayros Ferenc márki, Berkes Antal, Binder Jenő, Demeczky Mihály dr., Elek Pálné, Gárdos Alfréd, Gruber Béla József, Helbing Ferenc, Horváth Gizella, Hoselitz Gyula dr., Juszkó Béla, Kárász Géza, Kende Alfrédné, Koszkol Jenő, Mendelsohn dr., kaposi Molnár Viktorné, Murai Róbertné, Mutschenbacher Béláné, Pogány Margit, Szászy-Schwarz Gusztávné, Telcs Árminné, Tichy Kálmán, Vizcsöp-társaság, Wertheim Pál, Wolfner Gyula, Zornberg Vilmos báró, Zsolnay Miklós.

SZENT-GYÖRGY-CZÉH MÜKÖDÉSE 1914-BEN.

Tätigkeit der Sanct-Georgs-Innung im Jahre 1914.

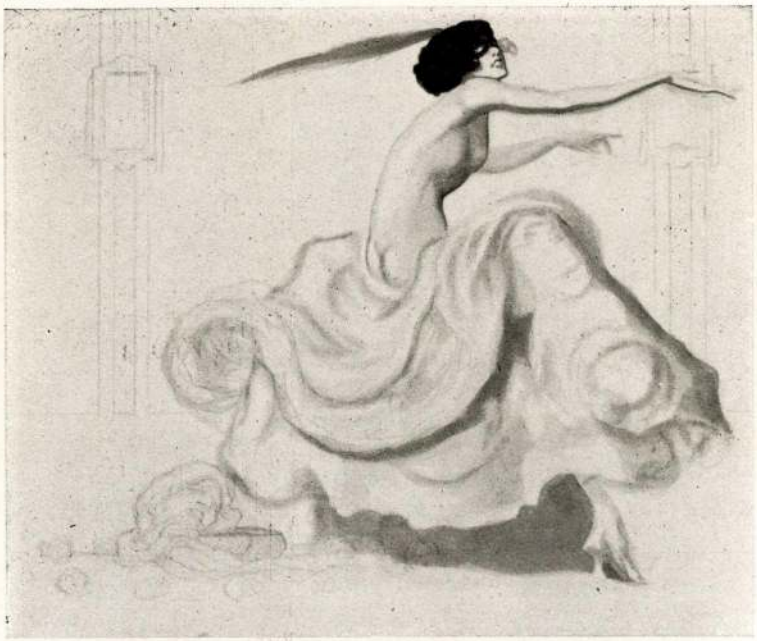

2663. BAYROS, FRANZ VON: Tänzerin. Farbige Tuschzeichnung. — Táncosnő, színes tusrajz. — A Szent-György-Czéh XXIII. művészeti aukciójáról.

Fogadják ezuttal is hálás köszönetünket. Az igy befolyt jelentős összegeket részben a háboruban megvakult katonák alapjának, részben az inségbe jutott művészeknek és iparművészeknek juttattuk. Meg kell jegyeznünk, hogy ezt az akciónkat állandóan folytatjuk és ez uton is kérünk mindenkit, hogy azt támogatni méltóztassék.

Örömmel regisztráljuk azt is, hogy példánk nem maradt követő nélkül. Székesfehérvárott például buzgó tagtársunknak, Wertheim Pálnak kezdeményezésére ugyanily célból rendeztek jótékony akciót folyó év junius havában. Mikor erről értesültünk, azonnal siettünk magunk is különböző tárgyakkal a székesfehérvári társaság nemes irányu tevékenységét támogatni.

Fentebb már megemlékeztünk a folyó évben rendezett nagysikerü grafikai kiállitásunkról. Meg kell még emlitenünk, hogy e kiállitásunk egész anyagát ajándékképpen felajánlottuk a Fővárosi Muzeumnak. Ezt egyesületünk társelnöke Bárczy István polgármester ur a főváros nevében elfogadta s a Fővárosi Muzeum vezetősége azóta már ajándékunkat át is vette. Kiállitásunk anyaga annál is inkább belevág a Fővárosi Muzeum gyüjteményeibe, mert bőségesen tartalmazza három Biedermeyer korbeli magyar grafikus munkásságát: Marastoni-ét, Szemlér-ét és Tyroler-ét. Mellesleg emlitjük meg, hogy e kiállitásunk nyujtott alkalmat arra, hogy a Marastoni művészcsaládra vonatkozó adatokat, a melyekre alkalmilag A Gyüjtőben visszatérünk, a magyar művészet történelme számára tisztázzuk. E kiállitásunk anyagát rendelkezésére bocsátottuk a Szépművészeti Muzeumnak is, a mely ebből nem egy szép lapot választott ki grafikai gyüjteménye részére. Gyarapitottuk az Iparművészeti Muzeum könyvtárát is egy értékes amatörkiadványunkkal.

Meg kell még emlitenünk, hogy az elmult év végén Vágujhelyen rendeztek ottani tagtársaink jótékonycélu kiállitást, melyhez szintén több ajándéktárgygyal járultunk. Most legutóbb pedig a sárosmegyei károsultak támogatásához járultunk hozzá hasonló módon.

A muzeális ügyet szolgáltuk azáltal is, hogy aukciónkon anyagának feltárásával jutányos beszerzési alkalmat szolgáltattunk. Igy a többi között becses tárgyakat vásá-

A Gyüjtő. 1915. 152. l.

XXIII. aukció

Kikiáltási ár koronákban

1403. Csésze aljjal 40
1404. Szelence, fedeles 45
1405. Váza 40
1406. ARLEQUINO, szobrocska . 40
1407. GARIBALDI, szobrocska . . 80
1408. LOVAGI SZOLGÁLAT. Biedermeier, porcellán-csoport. Prága 25
1409. SZIVARTARTÓ, vadászt ábrázoló szobrocskával . . . 10
1410. CSÉSZE, Bécs, 1843, sérült . 3
1411. —, szines és aranyos virágdisszel, Bécs 1840 15
1412. —, buzavirág-mintával, Bécs, empire 8
1413. —, aljjal, kék, kinai jellel . . 6
1414. —, kobaltkék alapon dus aranyozással 20
1415. —, karélyozott és domboruan ékitett széllel, aranyozott diszitéssel, Elbogen 1846 15
1416. —, virágminta 8
1417. —, lila, virágdiszszel, Bécs 1826 40
1418. —, zöld, domboru fehér disszel és aranyozással. Prága . 18
1419. —, akantusz virágalaku, Bécs, kékjegyes 50
1420. —, kék, aranyozással . . . 20
1421. —, szines tájképpel 15
1422. —, »Zum Namenstage . . . 12
1423. —, zöld, aranynyal 20
1424. —, szines és aranyos virágdisszel, Bécs 1840 30
1425. —, kék, fekete és arany disszel, Schlaggenwald 20
1426. —, szines és arany disszel, biedermeier 20
1427. —, Grossbreitenbach 8
1428—1431. —, mázalatti kék virágokkal, meisseni jellel, négy drb, darabja 6
1432—1436. —, tájképi disszel, Schlaggenwald, öt darab, darabja . . 6
1437. —, kék, kinai jellel 2
1438. CUKORTARTÓ FEDŐVEL, tájképi disszel, Schlaggenwald 15
1439. —, kék, kinai jellel 8
1440. DISZKORSÓ, hozzávaló alappal. Imitáció Bécs után . . . 150

Kikiáltási ár koronákban

1441—1442. DISZTÁL, két darab, japán, darabja 25
1443. DISZTÁNYÉR, japán . . . 20
1444. —, máz alatti kék és máz felett arany disszel, Elbogen . . . 10
1445—1446. —, többszinü virágdisszel, két darab, Pirkenhammer, darabja 10
1447. —, rózsaszinü és arany diszitéssel, Schlaggenwald . . . 4
FISCHER, PEST:
1448. Tésztástál 4
1449. Levesestányér 3
1450. Tányér 3
1451. Cukortartó 5
1452. Sótartó 3
1453. GYERTYATARTÓ, Bécs . 15
1454. GYÜMÖLCSTARTÓ, szines virágfestéssel és barokk modoru fogantyukkal, Bécs, XVIII. század, jel nélkül 80
1455. KANNA, reálisztikus virágdisszel, cseh 7
1456. —, fedéllel, apró virágdisszel, Bécs, kékjegyes 14
1457. —, Schlaggenwald 8
1458—1459. —, fedővel, kék, kinai jellel, kettő, darabja 6
1460—1461. —, fedővel, két darab, tájképi disszel, Schlaggenwald, darabja 12
1462—1465. KÉSZLET, kávéskanna, tejes kanna és két csésze aljjal, Bécs 100
1466. ÓRATOK, szines virágdisszel 40
1467. RÁKTÁL 10
1468. TÁLACSKA, rózsadisszel, Wien 1806 25
1469. —, tájképi disszel, Schlaggenwald 2
1470—1473. —, mázalatti kék virágdisszel, Elbogen, négy darab, darabja 2
1474. TÁNYÉRKA, »Unvergängliche Freundschaft und Liebe«, Meissen 20
1475. TÁNYÉR, kinai motivumokkal, Herend 1872 25

502/f. MARQUIS F. v. BAYROS: Euryone. — A Szent-György-Czéh XXII. művészeti aukciójáról.

	Kikiáltási ár koronákban
1335. KALAPOS NŐ, porcellán miniatür	4
1336. NŐI FEJ, porcellánfestmény .	8
1337. A ZENE, miniatür porcellánon	20
1338. EMLÉKTÁRGY, Szent István templommal, XIX. század közepe	5
1339. GYÖNGYHÁZBA vésett Krisztus	2
1340. BUDHA, zsírkőfaragvány . .	5
1341. ESERNYŐNYÉL, cizellált bronz	10
1342—46. FLACON, fayence, öt darab, apró, darabja	2
1347. FÜLBEVALÓ, mozaik virágok, XIX. század eleje	15
1348. KARKÖTŐ, biedermeier . .	5
1349. MEDAILLON, mozaik rózsák, XIX. század eleje	20
1350. —, női fejet ábrázoló porcellán miniatürrel	10
1351. MENTECSAT, domboritott és cizellált réz, XVIII. század	10
1352—1353. MOZAIKCSILLAG, két darab, darabja	4
1354. OLVASÓ cseh gránátokkal .	10
1355. OSTYATARTÓ, XVIII. század	15
1356. VARRÓKÉSZLET, ezüstözött, 10 darabból álló, biedermeier, dobozban, melyen Konstantinápoly színes kőrajzu képe	40
1357. KÜLÖNBÖZŐ ZOMÁNCTÁRGY ÉS ÉKSZERNEMŰ, együtt	30

X. PORCELLÁNTÁRGYAK.

TÁRGYAK BORSZÉKY FRIGYES FESTŐMŰVÉSZ KÉZI DEKORÁCIÓIVAL. Egyetlen példányok:

1401. Bonbonnière	45	
1402. »	80	131

A Gyüjtő 1915
131. k.

lásd A Grijtő 1913.
II. 142. l.

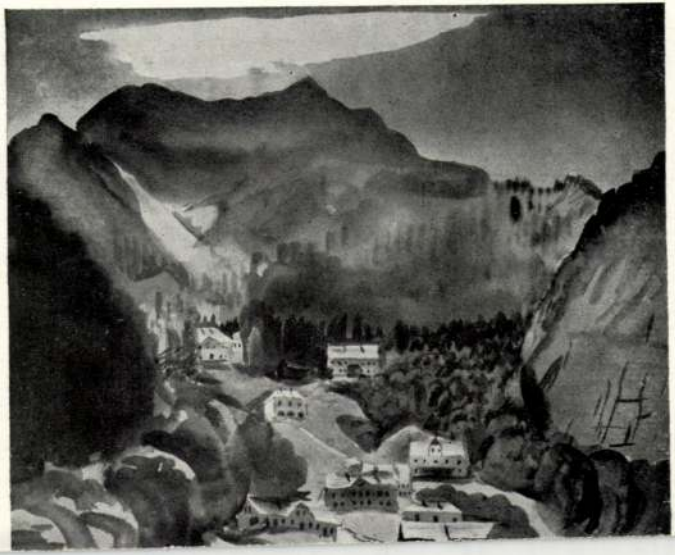

Bayrov Ferenc

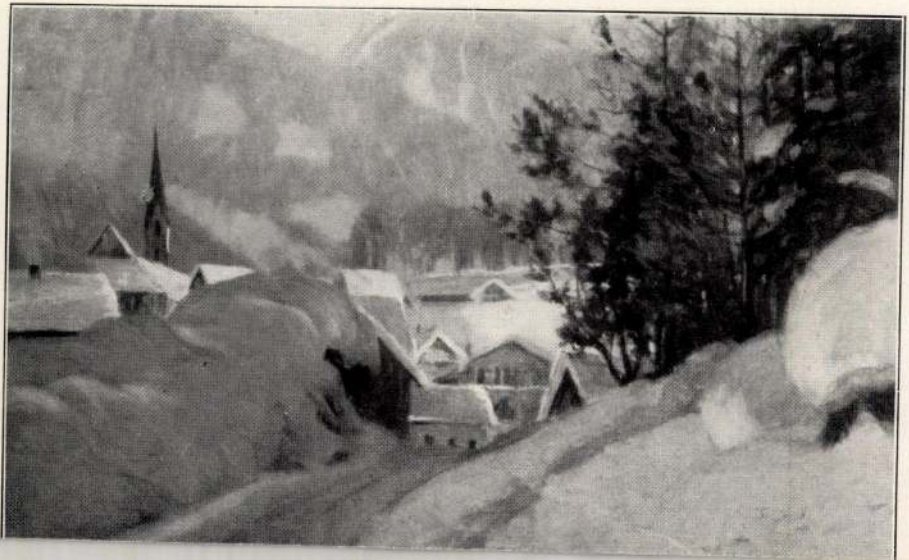

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

OLVASÓINKHOZ. A Gyüjtő mostani kettős számával befejeződik a második évfolyam. Nem hiszem, hogy azok után a pazar kiállitásu különszámok után, amelyeket az utóbbi időben adtunk, valakinek is eszébe jutna kifogásolni, hogy e számunk terjedelme nem oly nagy, mint az előzőké. Ugy itéljük: egyedül ex-libris-számunkkal, mely önmagában véve a legszebb magyar művészeti könyv, olyasmit nyujtottunk, ami bőségesen elegendő lett volna egész esztendőre szóló tagsági jutaléknak. A második évfolyam tartalomjegyzékét a harmadik évfolyam első száma fogja hozni mellékletképen. — E számunk is hoz azonban meglepetést: egy pompás heliogravür-mellékletet. Reméljük, szivesen fogadják tőlünk ezt a kis ajándékot, amilyent magyar művészeti lap alig szokott megengedni magának.

A BAYROS-PER folyamán és annak befejeztével oly számos oldalról halmoztak el bennünket üdvözlésekkel és jó kivánságokkal, hogy kénytelenek vagyunk e jóakaróinknak csak igy sommásan mondani köszönetet. Annak a felmerült kivánságnak, hogy az egész ügyet és a pert A Gyüjtőben ismertessük, már azért sem tehetünk eleget, mert A Gyüjtő szigoruan művészeti folyóirat, mely napi eseményekkel még akkor sem foglalkozik, ha azok magával a lappal és az Egyesülettel egészen szoros összefüggésben vannak. Az egész ügyet a napilapok bőven és objektiven ismertették, mi pedig a magunk részéről közöltük azt az igazgatósági ülési jegyzőkönyvünket (l. 134. oldal), amely evvel az ügygyel foglalkozott. Ott olvasható az az első és utolsó nyilatkozatunk, amelyet a rendőrségi megrohanás első félórájában kellett adnunk, a közönség tájékoztatására. Hála a rendőrség iniciativájának, nekik maguknak, vádnak, védelemnek, különböző foku bíróságoknak, tanuknak, szakértőknek, sajtónak, megannyi munkásembernek megszámlálhatatlan sok munkaórájába került, mig végre jogerős itélet alakjában nyert megállapitást, hogy amit mi ebben a nyilatkozatunkban mondtunk, az utolsó betüig igaz, ellenben valótlan az, ami a hatósági eljárás megindulásának alapja volt. Ebben a perben nem a vádlottaknak kellett volna tisztázniok magukat, hanem a rendőrségnek. Ez azonban nem sikerült. Hatalmaskodó, durva, tapintatlan és improduktiv fellépésüknek csak egy mentsége van: a tudatlanság.

A MOST FOLYÓ AUKCIÓ ANYAGA csupa uj anyag. A jövőre nézve kérnünk kell ügyfeleinket, hogy fokozott mérvben respektálják azt a szabályunkat, hogy az el nem adott tárgyakat azonnal szállittassák el aukcióhelyiségünkből, hol azok rendelkezésükre állnak. Egy későbbi aukcióra aztán ujból bejelenthetik és beküldhetik. Mi azonban sem a közönséget nem untathatjuk már ismert tárgyakkal, sem pedig a megőrzéssel járó felelősséget — amit kifejezetten elháritunk magunktól — nem vállalhatjuk. Akinek tehát régebbi aukcióról tárgya van itt, sziveskedjék azt vagy személyesen raktárunkból elvinni vagy ugyancsak személyesen összeirni és aukcióra ujból bejelenteni. December 24-ike és január 5-ike között aukcióügyben tárgyakat nem szolgáltatunk ki.

Aki aukció közben a Szent-György-Czéh tagjául jelentkezik, nem fizeti a 10% vásárlási aukciójutalékot.

Szerkesztésért felel: Dr. SIKLÓSSY LÁSZLÓ. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 14. sz. :: Telefon 152—32. :: Nyomatott Pápai Ernő műintézetében, VI., Szerecsen-utca 65.

A Gyüjtő 1913. 9-10 sz.

Vince Aladár dr.
Virava János dr.
Visnya Ernő dr.
Vitéz Miklós
860 Vojnits István b.
Vojnits Sándorné b.-né
Voynich M. W.
Völkel József
Vuits János
865 Wahl Oszkár
Waltherr Gedeon
Wegler Árpád
Wehner Károly
Weichherz J. István dr.
870 Weinberger Antal
Weiss Bertholdné
Weiss Fülöpné
Wellisch Alfréd
Weres Zoltán dr.
875 Wertheim Pál
Wertheimer Adolf
Wiesner Félix
Wildner Ödön dr.
Wittchen Lajos dr.
880 Wittmann Ernő dr.
Winter József dr.
Wodianer Artur
Wodianer Hugóné
Wohl Aladár dr.
885 Wohl Lajos dr
Wolfner Gyula
Ybl Ervin
Zádor Félix
Zay Lajos dr.
890 Zalay Andor
Zebegényi Gyula dr.
Zichy István gr. ifj.
Zichy Rafael gr.
Zinsenheim Zsigmond
895 Zsarkó Pál dr.
Zsembery István dr.
Zsilinszky Mihályné
Zwack Károly
Zwack Lajos
900 Faragó Géza
Hosbach I. T. A.
Prescott Winward

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MŰVÉSZETI LÁTOGATÁSAI

Eddig: Andrássy Gyula gr., Andrássy Géza gr., Batthyány Gézáné grófné, Károlyi Imre gr., Károlyi Mihály gr., Kohner Adolf br., Szápáry László gróf, Wartha Vincze gyüjteményei.

JÖVŐBEN: SZÁMOS MAGYAR KASTÉLY és MAGÁNGYÜJTEMÉNY.

A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete tagjai tagsági jegyük felmutatása ellenében a Könyves Kálmán R.-T. kiállításait díjtalanul, a Nemzeti-szalon kiállításait 1 kor. helyett 50 fillérért, a Művészház kiállításait 1 korona helyett 60 fillérért és az Ernst-Múzeum kiállításait 1 korona helyett 70 fillérért tekinthetik meg.

XXXIV. ÉVFOLYAM. BUDAPEST, 1913. MÁJUS 18. 21. SZÁM.

ORSZÁG-VILÁG

KÉPES HETILAP

AZ ORSZÁG-VILÁG SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓ-HIVATALA: BUDAPEST, V. KERÜLET, HOLD-UTCA 7. SZÁM ALATT VAN. — KIADJA AZ ORSZÁGOS ---- IRODALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ----

SZERKESZTIK: Dr. VÁRADI ANTAL / Dr. FALK ZSIGMOND

ELŐFIZETÉSI ÁR: EGÉSZ ÉVRE 16 KOR., FÉL ÉVRE 8 K, NEGYEDÉVRE 4 K, EGYES SZÁM 40 FILLÉR, VASUTI ÁLLOMÁSOKON 50 FILLÉR. DISZPÉLDÁNY EGÉSZ ÉVRE 50 KORONA, EGYES SZÁMA 1 KOR.

BUDAPESTI FURCSASÁGOK.

— Rajzok a város multjából. —

Amint az utcára lépek, elgondolom, hogy amit mi mai nap így vagy amúgy nevezünk, csak pár esztendő előtt is mennyire másképpen hangzott. Ime mikor Pestre jöttem, a mai Kossuth-utca sarkán, a barátok templomának falán, az esőtől lemosott festékréteg alól még kikandikált a »Március-tizenötödike-utca«. Aztán megint Hatvani-utcának nevezték, míg Kossuth temetésére megkapta mai históriai nevét.

A József-városnak három furcsa nevű utcája van. Az egyik az »Örömvölgy-utca«. Nem messze áll furcsaság dolgában a »Pontykő-«, no de ennek sem enged sokat a »Tavaszmező-utca«. Honnét a pokolból vették ezeket a kifordított neveket?

Nem kell messze menni. Amint Varula Jakabnak szobrot emeltek a Vigadó homlokzatán ‹utókor, épülj! Varula polgármester volt!›, azonképpen Karpfenstein és Freudenthal urak, no meg a Frühlingsfeld polgárnagyok valának. Mind a háromnak a halhatatlanságáról kivánt gondoskodni a város, mikor egy-egy utcát elneveztek róluk. Beköszöntött, hála istenek, a magyar világ. A nyakatekert és kifordított német neveket sorban forgatták vissza magyarra. Így fordították le a pontykövet, a tavaszmezőt meg az örömvölgyet, s szegény Frühlingsfeld és Freudenthal urak most már a feledékenység mély örvényében pihennek, mert ezen a három utcanéven kívül egyéb nem őrzi dicső emléküket.

Schopper, a gazdag kereskedő és előkelő polgár egy telekrész mellett utcát akart nyittatni. De persze a város telket kért tőle. Odaadta az utcanyitás céljára ingyen. Már most a hálás város őróla nevezte el az utcát Schoppergasse-nak. Rajta is maradt a név, amíg ki nem fordították Tömő-utcának. Ma is az a neve.

Vagy nem érzesz-e szivfájdalmakat, édes magyarom, mikor a Svábhegy tetején járva, egyszerre csak a Kalóz-út akad eléd? Avagy nem indulsz-e meg a rejtelmes célzáson, mikor a budai Tabánban egy félemberre való szűk kutyaszorítónak azt a nevet adják, hogy Piski-utca? Hisz ez valóságos provokáció!

Íróinknak, költőinknek is jutottak utcák, sőt van már a Lipótvárosban Wahrmann-utca is. A lojalitás hirtelen föllobbanásai tereket, nagy sétautakat kereszteltek el nagyhirtelen, később aztán feledésbe ment az alkalom és új nevet kivánt a környék, nem tudván, hogy miért keresztelték el annak idején így vagy amúgy.

Ki nem emlékszik, hogy lett a Kerepesi-útból hirtelen Rákóczi-út, ugyanakkor, mikor a Károly-körútból nem lehetett Thököly-út. Már azt elfelejtették, hogy a Károly név lojális eredetű.

A mai Népszinház-utca lakói sokat viaskodtak utcájuk neve miatt. Disznóhajcsár-utca volt biz az, de sok kérésre a finomabb Sertéskereskedő-utca lett belőle. Mivel a disznóhajcsár és sertéskereskedő lényegileg mégis csak egyek, az elégedetlen lakosság megint kérelmezett, s végre-valahára megkapta a Népszinház-utca díszes nevét.

Valamikor ezen a vidéken pusztaság tátongott és zordon avar. Még a *Katona József* idejében, a tizenkilencedik század elején a mai Ősz-utcában ‹pardon! már Szentkirályi-utca› a *Karacsék* háza állott. A hosszú földszintes kúriának volt egy kis udvari szobája, melyben rendesen valami szegény diák, esetleg fiatal iró-ember kapott ingyen lakást. Ennek a szobának ingyenlakója volt egy ideig a kecskeméti istenfélő takács zseniális fia, Katona József. Itt történt, hogy az öreg Katona idejövén Kecskemétről a fiát meglátogatni, azzal a szomorú hiradással fogadtatott egynémely ismerőse részéről, hogy fia a diátristák, avagy is komédiások léha társaságában láttattatott, sőt — horrendum dictu — ezzel a néppel közösséget folytat, s velük szinházast játszik. E fölött mód

A SKUTARII VÁR FALAIN. A montenegrói hercegek: Daniló trónörökös ‹1› és öccse Péter herceg ‹2› Skutariból való kivonulásuk előtt lefotografáltatták magukat — törzskarukkal együtt — a citadella falain, hogy maradjon valamelyes emlékük a dicsőség korszakából.

NIKITA KIRÁLY TEMPLOMBA MEGY A CSALÁDJÁVAL. A fekete hegyek királya a napokban gyászmisét mondatott a Skutari körül elesett sok montenegrói katonáért. Képünkön rajta kívül ‹1› ot láthatjuk Daniló trónörököst ‹2› és a királynét is ‹3›, karján egy sebesült tiszttel.

TRÓNÖRÖKÖSÜNK S CSALÁDJA A BÉCSI VIRÁGKIÁLLITÁSON. A bécsi tavaszi virágtárlaton nagy számmal jelentek meg az uralkodóház tagjai is. Képünk Ferenc Ferdinánd trónörököst és családját mutatja be szemlélődése közben.

ARCKÉP. A Szent-György-Céh Bayros-kiállításából.

nélkül elszomorodván, keserves ábrázattal és keserű szóval állított be Karacs tekintetes úrhoz, kérdezvén, hogy hol van az ő eltévelyedett csavargó fia?

— Itt lakik egy bizonyos Katona József nevű jurátus, — úgymond Karacs — de az szorgalmas, jó igyekezetű és éppenséggel nem eltévelyedett, vagy pláne csavargó. Mert hogy a diátristák társaságában szokott forogni, sőt vélük játszani, az csak becsületére válik, amiről kegyelmed még mai estén meggyőződhetik, ha vélem tart.

Az öreg Katona állott szavának és elment Karacs urammal a Rondellába ⟨a régi Donau-rundell, a mai Petőfi-tér északi részén állott a császári hajóhidi hivatal átellenében⟩.

Ott megnézte Katona uram az előadást, s öröme telt a fiában is, akiről elmondotta, hogy szépen is beszélt, jól is játszott, de mégis csak jobb szeretné, ha valamely tisztességesebb társaságban forgolódnék!

Erre aztán elvezette Karacs uram őtet az Aranykéz-be ⟨ma is megvan⟩, ahol előadás után a színészek szoktak összegyűlni. Ott megismertette az apát Benke atyussal, Murányival, Dérivel, derék, diákos, művelt emberekkel, akik aztán megváltoztatták a színészekről táplált rossz véleményét. Hanem azért — úgymond az öreg Katona — csak légyen az én fiamból fiskális, nem pedig komédiás. Az is lett, még pedig egy nagy csalódás révén, mely szerelmében érte.

Az utcát, amelyben Karacsék laktak, hosszú kert-sövény határolta s a kert végén egy terjedelmes tó-féle víz illatozott. Ezt aztán lassanként betömték szeméttel s utcát vezettek rajta által. Az utcát Karacs tisztelői róla szerették volna elnevezni, de a német környéklakók az akkor divatba jött európai szövetség, vagy mi a csuda után Allianzgassenak szerették volna elkeresztelni. Mivel pedig a polgármester egyik pártot sem akarta megharagítani, az ott legelésző kecskékről — pesti zoológiával — Zerge-utcának nevezte el, míg-nem a legutóbbi esztendőkben az ott házat biró Horánszky Nándor kiváló államférfiunkról s miniszterünkről Horánszky-Nándor-utcának keresztelték.

A Duna-rondelláról szólván, elmondom, hány bástyája volt a régi Pestnek. A mai Gizella-tér környékén állott az úgynevezett felső Duna-rondella, mely később valami Pilhardt főhadbiztos birtokába ment át. Azelőtt kádár-fát tartottak benne, s gazdáját Grabwinkler Károlynak hitták; ez aztán a várostól a császári sóhivatal táján kapott 64 öl térséget, ahová dongáit hordhassa, azontúl a főhadbiztosé volt, amíg le nem rontották. A mai Sütő-utca szegletén állott a második bástya. A nevét nem tudjuk.

A mai központi városháza udvarában van a helye a harmadik bástyának, melyet Krautschneider-Rundell-nek hivtak. A név eredetét hiába kerestem, Rómer Flóris is azt irja, hogy a név eredetét nem tudjuk.

A Megyeház-utcával szemben feküdt a Hohe Rundell.

Az ötödik bástyatorony a Magyar-utca sarkán, a Cukor-utca végén állott és Schneider-Rundell volt a neve. Bizonyosan a szabócéh tartozott védelmezni, mint Budán a Halász-bástyát a halászok.

A hatodik bástyatorony a mai Kecskeméti-utca végén állott. A nevét nem tudjuk.

Hetedik bástyatorony volt az e mellett lévő, Zieler- vagy Züller-Rundell-nek nevezett, ami magyarul Célos Bástya elnevezésnek felel meg.

A régi Lipót- ⟨ma Váci-utca⟩ végén állott az Untere Donau-Rundell, melynek közelében Rómer a belgrádi kapu maradványait keresi. Ez, ha erre volt, a Molnár-utca végén állhatott.

Az egész Duna-parton nem állott torony, csak a mai Régiposta-utca sarkán, melyet egyszerűen Donau-Rundellnek neveztek, s ettől kapta a Régiposta-utca a Rundellgasse elnevezést, Posta-utcává csak akkor lett, mikor tényleg oda tették a leveles hivatalt, ahonnét aztán máshová kerülvén, ebből Régiposta-utca lett.

Ebben a bástyatoronyban játszottak Pesten az első színészek, akik 1790 október havában a budai karmelita-templomból átalakított német színházban kezdették meg működésüket Kelemen László vezetése alatt.

Ettől a Rondellától keletre húzódott a város fala, melyen a Váci-utca és Gizella-tér találkozásánál volt a »vácikapu«. Ennek a városba nyiló keleti oldalán volt a városi vámház, nyugati felén a városi erődítési őrház, a Duna-partra nézett a császári hajóhídhivatal épülete ⟨a hajóhíd a rondella-bástyatoronytól északra indult⟩, a hosszú fal mentén volt a hídfelügyelők lakása, s a mai Petőfi-tér hosszában a császári hajóhíd-hivatal végében egy rengeteg istálló. Az istálló végén állt a rondella-szinház, a 456—625. és 188. helyrajzi számú telkek közt.

Ezek az adatok a budai vezérkari iroda rajzai nyomán vétettek föl.

⟨A bástyatornyok meghatározása Rupp munkája nyomán történt.⟩

A belváros utca-nevei is érdekes változásokon mentek keresztül. A mai Koronaherceg-utcát régente Nagy-utcának hitták. Később ⟨1700-ban⟩ lett Uri-utca. A »Fehér hajó«-tól ⟨a mai Bécsi-utca helyén állott⟩ a »kecskeméti kapu«-ig terjedt, folytatását Barátok-utcájának, odébb Barátok-piacának s Egyetemi-utcának, a végét Kecskeméti-utcának hivták. Ma is nagyrészt úgy van.

A Kecskeméti-utca hajdani neve Ceglédi-utca volt. A Duna-utcát hajdan Vizikapu-utcának nevezték. A Gróf-Teleki-háztól a Kossuth-Lajos-utcáig terjedő részen egy időben Irgalmasok-utcájának is hivták a Koronaherceg-utcát. A régi Sebestyén-utcát ⟨az eltünt Sebestyén-térre vezetett⟩ Felső-bajorutcának nevezték. A Papnövelde-utcának Pálos-utca volt a neve. A Himző-utca neve Kőrösi-kereszt-utca, majd csak Kőrösi-utca volt. A Lövész-utcát Pálosbástya-utcának, majd Hajdu-utcának hitták.

Terek dolgában nagyon szegény volt a régi belváros, azaz Pestnek tulajdonképpeni szive, amelyen kívül csak külső város volt minden. 1700 előtt csak a Buza-piacot említik. A szerviták előtti terecskét »am Platzl« név alatt említik. Ez a kis tér egy háznak a helyén keletkezett, mely majdnem a Teleki-ház kapujáig terjedt. Ha nem tévedek, ez volt az a ház, melyben városi adományból egy lakatos ütötte föl a tanyáját, s a szerviták kérésére nagynehezen távolították el onnan, mert zavarta az isteni tiszteletet. Úgy látszik, kisajátíthatták vagy megvehették a házat s lerontása után tér lett belőle. A Rómer Flóris »Régi Pest« című könyvében, a 98-ik lapon közölt képen, mely a tizennyolcadik század közepe tájáról való s a mai Koronaherceg-utcát és a szerviták templomát és épületét ábrázolja, már ott van a kis tér közepén egy Mária-oszlop.

A képet valami Sebastian Rosenstingl »architekt« rajzolta s Joh. Daniel Herz metszette. A szervita-kolostor emeletes épületét még sokan láttuk s déli végén a hosszú kert-fal helyére épült a posta-palota.

A belvárosi barátok templomát és klastromát valószinűleg IV. Béla királyunk alapította. Rómer ezt onnét következteti, mert ugyancsak IV. Béla vitte be őket 1240-ben a budai várba is. Volt ezenkívül egy kolostoruk a Nyulak-szigetén ⟨a mai Margitsziget⟩.

A pesti ferencrendi konvent már 1288-ban állott. 1526-ban II. Lajos királyunk megszorulván ‹mindig megszorult szegény›, elvette szent edényeiket, pénzüket, de még a Szent Gellért ezüstkoporsóját is, mely Podhraczky történeti munkája szerint ‹Historia Dipl. Budapest. MS. II, 693.› kétszáztizenkilenc márkát nyomott.

Mikor a törököt kikergették, a császári katonai adminisztrátorok nagyon jól bántak a barátokkal, sőt megnövelték a birtokukat s nagyobb területet hasítottak ki számukra. Ennek okát Rómer abban találja, hogy egyik társuk, Gábor barát, nagy érdemeket szerzett az ostrom körül. Idézi is a »Compendiose Verfassung« egyik passzusát, mely így hangzik:

»5. Die gueten Stuckh Mörsser vnd Haubizzen wie auch die Munition vnd derlei Voorrath ausser derjenigen, so der Pater Gabriel Franciscaner Ordens in sein Laboratorium nacher Raab nöthig hat, verbleiben allda, die ruinirten werden insgesambt auf Schöffen herauf nacher Wien gezogen.« Podhraczky azt irja Gábor barátról: »Monachus iste, quem hungari Tüzes Gábor, id est Ignitum Gabrielem adpellabant, in ultima Budae obsidione vallos assidue ruinis ab hoste praetextos summa arte celeritateque exurebat!«

A mostani templomuk helyén vagy környékén állhatott az a pesti irásokban sokat említett örök mosé is, melynek azonban semmi nyoma sem maradt.

A mostani ferencrendi konventet Dvornikovich László váci püspök kezdte épiteni — más jótevők hozzájárulásával — 1690-ben. 1715-ben már részben készen állott, az egész konvent 1748-ban, a torony 1758-ban készült el teljesen. Telkük hosszában hetvenkét, szélességében hatvankilenc öl volt, s a Magyar-utca Duna felé néző ház-sora az ő kertjük falához támaszkodott.

A mai Szép-uta helyén állott a gyümölcsös kertjük, mely a szerzetnek évente 350 forintot jövedelmezett. Második József alatt nem szenvedtek sokat, mert plébánia-szolgálatot láttak el, számszerint tizenöten s két rendtárs. Nagy telkük egy részét azonban mégis elvesztették, mert a Szép-utca felőli részből az egyetemnek füvészkertet csináltak. A rendház két oldalát pedig könyvtárul és könyvtárosi lakásul használták. A mai takarékpénztár felé néző részen állott a könyvtárnoki lakás. Itt volt koszt-ban egy ideig Katona József. Belé is szeretett a könyvtárnok házi gazda fiatal leányába, de az később férjhez ment s korán meghalt.

A füvészkert, melyet a barátok telkéből hasítottak ki, 2200 négyszögöl területű volt s ennek kárpótlása fejében kaptak 1807-ben a kormánytól hétezer forintot.

Az új füvészkertet 1814-ben alapították, még pedig az országúton ‹ma Muzeum-körút›, melynek telkén ma a növénytani intézet épült. A régi, barátok telkéből elvett füvészkertet az állam utcanyitásra ‹Szép-utca› használta s a megmaradt telkeket nyolc ház részére eladta s százezer forintot vett be belőle.

Később aztán a szerzetnek pere támadt az egyetemmel is. A pert megnyerték ugyan, de mégis kiegyeztek olyképpen, hogy a könyvtárul használt részeket s az udvar egy jó darabját az egyetemnek átengedték.

A szerviták temploma helyén is török mosé állott. Pesten és Egerben kapott a rend egy-egy török templomot, melyet céljaikra engedtek át. Ezenkivül 1688-ban felső rendelet következtében házhelyet, gyümölcsös kertet és szőlőt is kaptak a pesti határban. Kollonics bibornok volt a pártfogójuk, aki e szavakkal bocsátotta el őket: »Imé midőn mellettetek magam és a kancellár működünk, keressetek magatoknak jó helyeket, mert közbenjárásunk által csak a legjobbat remélhetitek.«

Ők aztán kerestek is maguknak jó helyet és kiválasztották a váci kapu felé néző mosét, s kérték azt »zu dem vorhabenden Klosterbau«.

Rómer úgy gyanítja, hogy ez a mosé a Károly-kaszárnya ‹ma központi városháza› északnyugati szöglete tájékán állhatott.

Nem olyan könnyen kapták meg azonban a mosét és környékét, mert azon a tájon az irgalmas szerzetesek birtokoltak, akik azonban nem tudták a jussukat dokumentálni. 1689-ben aztán Struklitz Imre magyar születésű szerzetes elfoglalta az ispotályt, melyet az irgalmasok birtoklottak egy ideig, ideiglenesen kolostort csinált belőle, addig is, amíg igéret szerint, illő templom és monostor építésére alkalmasabb helyet fog kapni.

Akkor meg a budai jezsuiták támasztottak igényt erre a telekre, mert azt valamikor hét esztendeig birtokolták. De csakhamar elállottak a követelésüktől, mert cserébe a Duna-parton, a Vizivárosban egy kápolnát és az elhagyott török fürdőket kapták. Követeltek ezenfelül még hétszáz forint kárpótlást, de ettől »tekintélyes urak tanácsára« elállottak. Egy esztendő mulva aztán kiméretett részükre Venerius Cerisola császári mérnök által, aki 1700-ban Buda városának birája is volt, egy nagy térség, melyen templomot és kolostort épithettek s nagy kertet is ültethetének. Ez a telek a Gránátos-utcától egész a város faláig terjedt.

Temető is volt a telek egy részén, s később hosszú pörösködés támadt köztük s a város között a mai központi városház területén történt épitkezések miatt. 1715-ben aztán a város a nagy mosé melletti puszta helyet, azonkivül a »Fehér ló« házat ‹a mai Telekipalota›, egy képfaragónak és egy kálvinistának ‹valami Horváth nevűnek› házait átadta a rendnek, mely ilyenformán egy nagy fundus birtokába lépett.

AZ Ő MEDAILLONJA. A Szent-György-Céh Bayros-kiállításából.

1716-ban kezdik épiteni a Károly-kaszárnyát, s minthogy a régi mosé elcsúfitotta volna az épület homlokzatát — már mint a rokkantak palotáját — a katonai kormány a régi mosé lebontását s ennek helyébe a rend részére egy megfelelő templom épitését helyezte kilátásba.

A váci kapun túl, a mai Lipótváros területén állott a »Hecchaus«, melyben állatviadalokat tartottak. A várárkokban a lövöldözésben gyakorolták magukat a polgárok. A régi lövölde a mai központi városház melletti árokban, az új a mai Kálvin-tér területén húzódott várárokban volt.

Az egyik városi temető is a belvárosban terült el, még pedig a barátok templomával szemközt ‹a későbbi Kuria-ház telkén›. Volt ezenkivül temető az Ürményi-ház s a »Két pisztoly« ‹ma a kálvin-téri takarékpénztár-épület› helyén. A szerviták temploma mellett is kellett temetőnek lennie, mert a postapalota építése alkalmával sok csontvázat találtak a szervita-telek melletti területen.

Nem nyughattak szegények békével. Kiverte őket még sirjukból is a terjeszkedő és épülő Budapest.

VÁRADI ANTAL.

AZ ÉN DALOM.

Az én dalom egy libbenés az Élet viz fölött,
Egy szomjas, szép szivárvány
Ég és Föld között.

Kárhozatom napsugár lesz,
Mely elsötétül Styx vizén.
Hahó, hahó te Csónakos! Siess, siess felém!...

SZERBÁK EMIL.

KARNEVAL.

ARCKÉPTANULMÁNY. (Siklóssy László dr. gyüjteményéből.)

WEDGEWOOD.

ARCKÉPTANULMÁNY.

II. VIKTOR EMÁNUEL olasz király.

A SZENT-GYÖRGY-CÉH BAYROS-KIÁLLITÁSÁBÓL.

A KULCS.

(Az »Éva« folytatása.)

Amióta visszaérkezett a szép asszony, minden második nap találkoztunk. Rendszerint a közeli ligetbe mentünk ki. De soha nem voltunk kettesben. Kis fiacskáját mindig elhozta magával. Egyszer mondtam is, hogy mennyivel zavartalanabb lenne együttlétünk, ha a kis fiúcska nem lenne velünk, mire ő megjegyezte, hogy akkor nagyon ritkán, vagy egyáltalában nem láthatnánk egymást. Mert csak avval a magyarázattal jöhet a ligetbe, hogy a gyermeket a szabad levegőre viszi. Meg azután mit szólnának, ha észrevennék, hogy egy padon, egymás mellett ülve beszélgetünk! Így, ha meglátnak, azt mondhatja otthon, hogy a fiúcskával (kedves, barátságos kis gyerek volt) társalogtam. Beláttam, hogy igaza van és belenyugodtam a változhatatlanba.

Ismeretségünk kettős volt. Az egyik rész találkozásainkból állott. El-elbeszélgettünk mindenről, mint jó barátok. De valami édes kábulat uralkodott mindig rajtunk. Olyan sok mondani valónk lett volna és amikor együtt voltunk, mégis elfelejtkeztünk mindenről; úgy betöltötte lelkünket a boldogságos érzés, hogy egymás közelében lehetünk. Beszélgetésünk hiányait pótolta ismeretségünk másik része: a levelezés. Én majdnem minden találkozás alkalmával vittem magammal levelet, amit személyesen adtam át a tündérasszonynak. És ő rendszerint válaszolt is leveleimre. A papiron már bátrabban fejeztük ki gondolatainkat és érzelmeinket.

Egy hétig zavartalanul, rendesen találkozhattunk. De a következő héten közbejött akadályok meghiusították együttlétünket. Vagy az én részemről, vagy a szép Éva részéről merült fel minduntalan gátoló körülmény, ami megakadályozta találkozásunkat. Végre megkaptam a várva-várt levelet, amelyben a találkát vasárnap délelőttre tüzte ki a tündérasszony. Vasárnap délelőtt, majdnem kivétel nélkül, otthon szoktam tartózkodni és amikor elmentem hazulról, szükségét láttam, hogy valami okát adjam eltávozásomnak:

— A Jóskához megyek, — szólottam, — megbeszéljük a délutáni programmot.

— Egy órára legyél itthon, — válaszolt édes anyám, — hogy ne kelljen rád várni az ebéddel. Tudod, hogy vendég is lesz.

— Pontos leszek.

Egy kis idő mulva már együtt sétáltam az én szivem királynőjével.

CONCERTO.

— Hozott levelet magával? — kérdezte.

— Hoztam.

— Van vers benne?

— Van.

A szép asszony erre boldog megelégedéssel mosolyog.

ARCKÉP.

ÁBRÁNDOZÁS SZÜRKÜLETKOR.

A SZENT-GYÖRGY-CÉH BAYROS-KIÁLLITÁSÁBÓL.

AZ USEDOMI POLGÁRMESTER. Troemel polgármester valami elmebaj következtében elfeledte egész multját, s világgá ment. Mire eszébe jutott, hogy kicsoda ő: már az algeriai idegenlégiónak volt katonája.

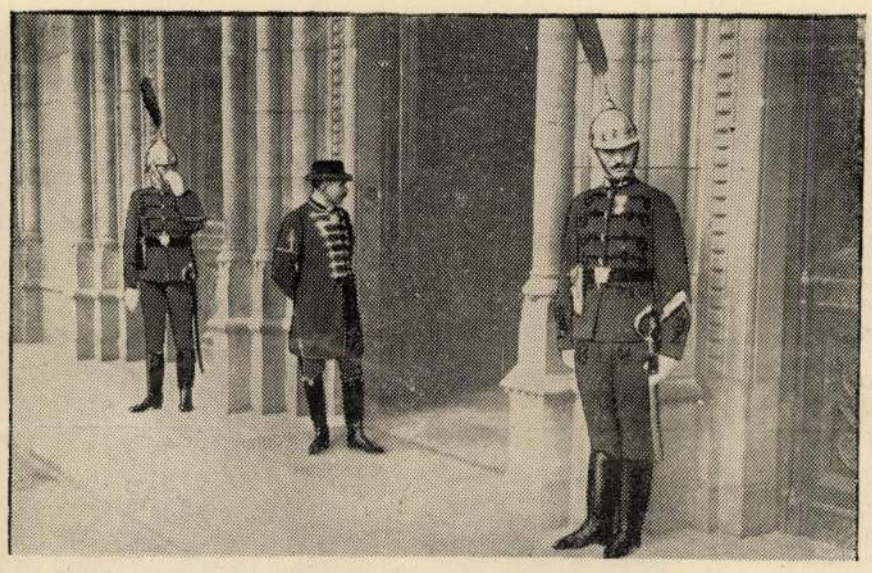

A MAGYAR KÉPVISELŐHÁZI ŐRSÉG. Ebben a hónapban kezdte meg működését a képviselőházi rend fentartására hivatott őrség. A bejáróknál teljesített díszőrségi szolgálaton kivül eddig még nem akadt semmi egyéb dolga, mert tudvalevő: az ellenzék nem vesz részt semmiféle tárgyalásban.

ANTON V. WERNER, a berlini festőakadémia igazgatója. A híres festő e hó 9-ikén ünnepelte hetvenedik születése-napját. Hírét főképpen az 1870—71-iki német-francia háborúból festett képeivel alapította meg.

— Adja ide.

Én átadom a magammal hozott levelet.

— Ejnye — szól a szép asszony — ma nem hoztam ridikült magammal és ebben a ruhában nincs zsebem, fogja, itt a lakáskulcs. Majd mielőtt elmegy, visszaadja. A levelet pedig ma itt kell elolvasnom. Nem vihetem haza, mert a férjem később utánam jön.

— Hány órakor?

— Egy óra után.

Kikeresünk egy árnyas helyet: leülünk. A kis fiucska ott játszik a lábainknál. Körülöttünk zöld lombú fák. A levegőben balzsamos virágillat. Néha egy-egy madár röppen fel mellettünk.

Mi ülünk egymás mellett szótlanul. A tündérasszony kibontja az átadott levelet és elkezdi olvasni:

A LEGSZEBB ÉVÁHOZ.

Azt mondják, hogy derült, felhőtlen az ég.
Azt mondják, hogy illatos az enyhe lég.
Verőfényes, csillogó a láthatár,
Boldogan zeng víg dalokat a madár.

Azt mondják, hogy pompázik minden virág
S díszruhában öltözött fel a világ...
Előttem mégis minden oly szomoru,
Bús fátyolt terít mindenre a boru.

Azt mondják, — hogy ezt így csupán én látom.
Hogyne látnám! Mikor az én virágom,
Mikor az én aranyos kis tubicám
Nem mosolygott nyolc nap óta énreám.

Ahogy a vers végére ér a szép asszony, egy kissé elmereng. A messzeségbe néző tekintettel emeli fel szemeit, mintha a szivében visszazengő szerelmi muzsikát hallgatna. Azután elolvassa újra a verset és folytatja tovább a most már prózában folytatódó levél olvasását.

Amint készen van, visszaadja. Én el akarom tenni.

— Nem! ne tegye még el. Még egyszer el fogom olvasni, mielőtt elmegy. Én minden levelet többször szoktam elolvasni.

Rám néz meleg, bársonyos tekintettel.

— Milyen szépen tud maga irni! A legelső levelét magammal vittem, amikor elutaztam. Nem is merem megmondani, hova rejtettem.

Pajkos szellő szálldos körülöttünk. Én leteszem kalapomat a padra.

— Milyen ritkán láthatjuk most egymást, szólok panaszosan.

A szép asszony arca egy kissé bánatos lesz.

— Bizony, amikor szemben laktunk, egész nap ott voltunk az ablakban. Mennyit kézimunkáztam abban az időben! A férjem megdicsért, hogy milyen szorgalmas vagyok.

Egy kicsit elmosolyodik.

Vidám gyermekcsapat száguld el mellettünk. Hallgatunk. Lopva egymást nézzük. A lelkünk tele van szivet melegítő, kedves örömmel.

A tündérasszony szakítja meg a csendet.

— Mikor megtudtam, hogy elköltöznek, az rettenetes volt. Nem tudtam aludni azon az éjjel. Úgy éreztem, mintha koporsót szögelnének... Soha nem keltem olyan korán, mint másnap reggel... És olyan gyönge szivű vagyok... amikor elment... nem is merem megmondani, mit csináltam...

Újra jönnek vidám, hancurozó gyerekek. Mi hallgatunk egypár percig, azután folytatjuk a társalgást, halkan, majdnem álmatagon, boldog bizalommal.

Egyszerre az órámra tekintek. Már tizenkettő és nekem még a Jóskához is kell mennem, mert hátha eljön hozzánk délután és véletlenül kiderül, hogy a délelőttöt nem vele töltöttem. Fölveszem a kalapomat.

— Már távozni akar? — kérdi a szép asszony.

— Lehetetlen tovább időznöm az ön végtelenül szeretetreméltó társaságában.

— Még ne menjen! Maradjon egy kicsit!

— Jó! Nem tudok ellenállani. Még öt percig együtt leszünk.

Elmulik öt perc, azután tiz perc, végre egy negyed óra mulva csakugyan elválunk.

Az én utam a Jóskához, egy ideig a Stefánia-uton vezet. Vidám, derült tekintettel nézem a verőfényben fürdő sétálókat.

Egyszerre csak megpillantom a sétálók között Jóskát.

— Szervusz kedves barátom! Éppen hozzád akartam menni.

— Szervusz Józsi! Gyere, sétáljunk együtt.

Alig teszünk egypár lépést, megdöbbenve állok meg. Egy pillanatig gondolkozom, azután odafordulok Jóskához.

— Akarsz nekem egy nagy szivességet tenni?

— Kérlek, a legnagyobb örömmel.

— Akkor légy szives, csinálj egy fél fordulatot hátra. Nézd meg az órádat és anélkül, hogy hátra tekintenél, menj előre egyenes irányban öt percig. Azután fordulj meg és gyere vissza. Ezen az oldalon okvetlenül találkozunk.

Jóska kérdőn a szemembe néz, de azután szó nélkül megfordul, előveszi óráját és megindul. Én pedig kiveszem zsebemből a kulcsot, amelyet a szép asszony találkozásunk elején adott át. Hogy elfelejtkeztem róla! Hogyan adom most ezt én vissza?

Gyorsan arra a helyre siettem, ahol előbb egypár perccel még együtt ültünk. A szép Éva már nem volt ott. Tanácstalanul állottam az üres pad előtt, majd gyors elhatározással kisiettem a Stefánia-útra, hátha ott találom fiacskájával, akiről tudtam, hogy nagyon szereti hallgatni a zenét.

Csakugyan a harmadik sor egyik székében ülve megpillantottam a szép asszonyt. Körülnéztem és miután meggyőződtem, hogy ismerős nincs a közelben, odasiettem a szép Évához és egy mozdulattal ölébe ejtettem a kulcsot. Azután elsiettem.

Nagyon bosszantott a dolog. Mert eddig gondosan el tudtam titkolni ismeretségemet mindenki előtt és most emiatt a kulcs miatt biztosan fog valamit sejteni Jóska.

Amint újra összetalálkoztunk, némán mentünk egy darabig. Egyszerre csak felém fordult Jóska.

— Józsi barátom, neked találkád volt valakivel.

— Milyen szép idő van ma! — szólottam kitérőleg.

— Józsi barátom, te találkoztál ma itt egy szép asszonnyal.

— Ott jön egy fess, elegáns hölgy. Mit szólsz hozzá? — kérdeztem én.

— Csak hagyd! Ne akarj engem minden áron elterelni arról a témáról, amelynek felemlítése éppen a te érdekedben történik.

— Nagyon lekötelezel megtisztelő jóindulatoddal...

— Nem tréfálok. Ismerlek téged. Emlékszem még arra, amikor a mi jogászbarátunkat

ARCKÉP.

A Szent-György-Céh Bayros-kiállításából.

ki akartad dobni az ablakon, mert kedve jött látcsövön megcsodálni egy szép asszonyt. Én mindent tudok. Mindent látok. Vissza akarlak tartani, nehogy a vesztedbe rohanj.

— Meg fogsz bocsátani, ha kijelentem, hogy ezúttal nem érzem hiányát holmi jóakaratú tanácsoknak.

— Te mindig józan és okos voltál. Hányszor láttál el bennünket észszerű tanácsokkal! Hányszor tartottál vissza veszedelmektől, amelyekbe meggondolatlanul, ifjú tűzzel rohantunk! Gyakran mondtad, hogy az egész életet tönkre teheti egyetlen ballépés, egy kis hiba. És most te akarsz vakon, saját vesztedbe rohanni? Ilyen nyilvános helyen találkoztok! Ahol számtalan ismerős jár. Olyanok is, akik ismernek titeket anélkül, hogy ti tudnátok róla. És azt hiszed, hogy az emberek jók, galamblelkűek, akik örülnek, hogy két szerelmes szív végre egymásra lelt? Nem tapasztaltad még, hogy milyen irigy, rosszindulatú teremtmények vannak, akiknek élvezet mások gyötrődése? Egy névtelen levélben felvilágosíthatják a férjet. Az megles titeket és egyszerűen lelő téged. Az egész világ azt fogja mondani: jól tette. Igaza van. Le kell lőni minden gaz csábítót. És... — ahogy én téged ismerlek, talán még meg sem csókoltad azt az asszonyt.

— Hallgass!... Kérlek!...

— Ez is kevés?... Többet mondjak?... Jól van... Én is voltam szerelmes. Tudom, hogyan gondolkodol: »Az ember élete bizonytalan, egy épülő házról véletlenül lezuhanó gerenda agyonütheti. Ha át akar menni az út másik oldalára — hogy talán éppen ezt az épületet kerülje ki — elgázolhatja egy automobil. Minden lépésünkre a halál leselkedik. A véget úgy sem kerülhetjük el és én éppen attól a veszélytől féljek, amely boldogsággal jutalmaz bátorságomért!« De elfelejted, hogy ez mind bizonytalan, te pedig a biztos veszélybe rohansz. Nem látod, hogy milyen esztelenség, amit teszel? Akarom, hogy lásd! Nem gondolsz a szüleidre, kis hugodra és... arra az asszonyra, akit szeretsz, akit elűznek majd a családi tűzhelytől, akit megvetnek, anélkül, hogy bünös volna — temiattad... Ejnye milyen sápadt vagy! Na ne légy annyira gyerek!... Látod ezekre a dolgokra te eddig nem is gondoltál. Sebaj! Még nem késő. Majd bemutatlak egy szép szőke leánynak. Olyan kedves, kacagó teremtés! Látásból ismer már téged. Mondta, hogy tetszel neki. Majd ő megvigasztal. Aztán tisztességes asszonnyal ne kezdj többet soha, mert azok bajba döntik az embert... Na ne nézz olyan fájdalmas szomorúsággal!... Nagyon keserű volt az orvosság? De ami a fő: meggyógyított.

LANTOS JÓZSEF.

JEGENYÉK ALATT.

Feketén ült egy holló egy fehér jegenyén.
Jegenyék a'att kis lány ült s zokogott szegény.
Valahol messze kürtő zúg-búg, hahó, hahó!
Valahol egy legénnyel elindul egy hajó.

Ködös Hamburgban árbocerdő virul az égig.
Ködös Hamburgtól jenki partokat nyolc nap érik.
Ködös Hamburgban köd lesz a szív és köd a mult,
Hess el, te csunya holló, nini, hogy meglapult!

Ónos felhőket karcol Newyork száz palotája,
Ez a vén magyar föld vért, szűz, piros vért önt rája.
Nini, nini, hogy ömlik, hogy dagad, hogy bugyog,
Mint éden-Yellowstone-ban forró gejzirtorok!

Mikor lesz vége immár, mikor lesz vége már!?
Megnyíl' a magyar erdő: a mélye emberár;
Sistergve, forrva, bőgve, elindul egy hajó,
Magyar erővel rakva indul, hahó, hahó!....

A magyar pusztán végigszánt, élet, új szeled:
Ezt a maroknyi poshadt népet már elnyeled!
Hulljon is el! Jobb lesz tán a semmi, mint e hitvány,
Tengődő lét hazugság s önáltatások hidján.

S mégis mikor bugyogva megnyílik ez a föld
S száz jó erőt idegen falánk gyomorba tölt,
Úgy fáj valóm és érzem, hogy ott távol, ömölvén,
Az én lelkem is úszik a síró leány könnyén.

KANIZSA ISTVÁN.

A KÁRPÁTOKBAN.

A vonat nagy zökkenéssel megállt.

— Alsó-Porumbák!

Kiszálltam volna mindjárt, de előbb sorra került egy tucat havasalji úr és hölgy, szintén a harmadik osztály nem havannát szívó utasai, amiről orrom a másfél órai út alatt alaposan meggyőződhetett.

Végre utolsónak otthagytam a gőzfürdőt. A nagyszeben—fogarasi vicinális vonalon vagyunk, pár kilométerre a havasok hegyláncolatától. Aki már utazott e nevezetes szárnyvonalon, bizton nem felejti el ez utat, mert a vonat rövid 3½ óra alatt 19-szer áll meg s aludni itt csak édes ábránd.

Jól fölpakolt nagy turistazsákomat hátamra hajtva, övemet, melyen baltám s browningom lógott, megigazítva, neki indultam havasaink e vadregényes hegytömegeinek.

Több napos út várt rám a 2546 m. magas Negoi-csúcson át a Bullea s Podragul tavakhoz.

Nehéz, fárasztó út, de élmények s csodaszép kilátásokban gazdag.

Zord képű csobánok (oláh pásztorok), medvék garázdálkodása, a veszélyes élek s szakadékok vadregényessé teszik ezt a kulturvilágtól távol álló hegységet.

A hegy lábáig egy-két falun át vezet az út. Viharedzett oláh atyafiak süvegeltek meg. Egyik kérdezte, hogy hát hová csak úgy egyedül?

— La Negoi! — mondtam.

— Draku! (Ördögbe is.)

Ennyit mondott csak s igaza is volt, mi az ördögöt megy valaki egyedül a vadonnak.

A hatalmas hegyhátak mind jobban kibontakoztak s egyre közelebb érve, ritka szép panorámában gyönyörködtem.

Oriási nagyságú gerincek éles csúcsokkal, tetejükön felhőkkel húzódtak végig egymás mellett a végtelenségben. Büszkén meredeznek az égnek e százezer évek néma tanui, friss habzó hegyi patakokat bocsájtva ki magukból, melyek legtöbbje egy fenti kristálytiszta tó lefolyása.

Vadregényes rengeteg erdőségen át leizzadtam 1800 métert. A zuzmók világa kezdődik. A Negoi-menház még két óra távolságra volt.

Pihenni készültem, midőn sztinát pillantottam meg (kunyhó csobánok — pásztorok — részére, hol juhturót készítenek). Pompás nyaraló volt fatörzsekből összerakva, araszos résekkel, teteje elefántbőr nagyságú fakéregből. Ajtaja nincs. A berendezés pár tuskóból áll, a középen tűzhely, mely fölött üst lógott s a sarkokban pár juhnak a bundája. Egyszerűbben talán még csak Diogenes lakhatott.

E palotához jutni azonban nem volt oly könnyű, mert vagy öt óriási kuvasz rontott rám. Hatalmas husángom boldog vége imponált nekik.

Bent az öreg csobán egy furcsa szinű, egészen beolajozott ingben, széles bőrövvel derekán, fejében óriási kucsmával guggolt s puliszkát kevert.

— Jó napot öreg!

— Dej Domnyezo! (Adj isten!) — válaszolt.

— Mily kedvesek kutyái, szinte szét is téptek!

— Hát van botja! — felelte.

— De hátha nem lett volna.

Erre vállat vont. Letettem zsákomat s néztem az öreg szakács müvészetét.

A kutyák kint még vonítottak, egy pár fájlalta a derekát. Az öreg szófukar volt, de egy pakli hetes dohány bőbeszédűbbé tette.

Fia az ormokon van nyolcszáz juhval, azaz csak hétszázhetvennel, mert harmincat már elvitt az ursu (medve), mely gyakran rémítgeti éjjel a kunyhó körül nyugvó juhokat. Sokszor kettő is jön s talán ma is, mert tegnap egy se tette látogatását.

MARY ANGOL HERCEGNŐ a bérmáló-ruhájában. Minap töltötte be Viktoria Alexandra Mary hercegnő a tizenhatodik életévét. Bérmálásban is nemrégiben részesült az egész királyi udvar ünnepies részvétele mellett.

A menházba nem mentem, itt maradtam.

A fiú megérkezett s beterelte egy alacsony kőkerítésű akolba a juhokat. Csinos szál legény volt, megedzve az egyszerű életmódtól s a folytonos szabad ég alatt.

A kutyák egy része is besompolygott, engem gyanusan szimatolva.

Körülültük a tüzet, az üstben főtt az obligát puliszka, a lobogó láng megvilágította a festői képet.

Az öreg medvekalandokat mesélt s a legény katonai élményeit adta elő. Nagyokat füllentett, nem sejtve a tisztet az idevetődött turistában.

A puliszka kész lett s egy kövön hült. A parázs gyérebben világított s a füst ott bujt ki, ahol tudott.

Evéshez láttunk. Az öreg hátranyult a puliszka után, de hiányzott a fele, a kutyák megették. A legény kirugdalta őket.

Vacsoráztunk. Az öreg a megmaradt puliszkát egy kimondhatatlanul piszkos törülközőfélére borította ki. Így is jó volt.

Ezután a legény mélabúsan tilinkózott, majd — mindegyik egy sarokba húzódva — nyugalomra tértünk. Kutyák, juhok elhallgattak, lecsendesült minden.

Nem jött álom szememre. Holdvilág sütött be a réseken. Elmélkedtem.

Mily egyszerűek ez emberek. A kulturember ezer apróságai, gondjai stb. nem bántják. Léghúzatot nem ismer, ha sötét felhők s szélvész jelzik orkánok közeledtét: bobóját (juhbőr-bunda) húzza csak összébb. Nincs semmiök, de mégis talán a legnagyobb kincscsel bírnak, a jó egészséggel. A nagy természet legjobb barátjuk.

Elaludtam, de nem sokáig. Pokoli lárma vert fel. Kutyák rémes vonítása s a juhok ijesztő bégetése.

— Ursu moj! (Medve te!)

Az öreg s fia fejszét kapva, én jobbomban browningomat, balomban fejszémet szorongatva, rohantunk ki a juhakolnak.

A juhok összeszorulva, rémülten bégetve rohantak egyik faltól a másikig. Két bivalynagyságú fekete tömeg vált ki közülök, egy-egy kapálódzó bárányt cipelve s az alacsony falon keresztül az erdőnek igyekeztek.

A nyolc kutya s mi, éktelen lármával rohantunk a bundások után, utánuk sütögetve hét patronomat. Egyik a zsákmányát elejtette, ott vergődött szegény pára vérében. Elmenekültek.

Visszatértünk s kedélyesen megbeszéltük az esetet.

Korán reggel elbucsuztam embereimtől, megjutalmazva őket egy-egy koronával s két pakli hetes dohánnyal az éjjeli kellemes mulatságért.

Remek idő volt. A Negoi hatalmas csúcsa tisztán látható volt. Öt fáradságos óra s az utolsó szirten is felkapaszkodva, fent voltam.

Mesés panoráma. Oriási fürészélű hegygerincek húzódnak egymás mellett végtelenül úgy hazánk felől, mint a romániai oldalon. Terhemet lerakva, sokáig voltam e fenséges látványban elmerülve.

Mily nyugalom s mily levegő. Egy boldog érzés fogott el magányomban fent, hová az emberek kicsinyessége nem követhet s mely érzés csak a magas bércek tetején foghat el, ha minden mélyen alattunk marad. A mell szabadabban, könnyebben lélekzik, szenvedélyek s földi gyarlóság eltörpül.

Itt az éter isteni tisztaságában a körülöttünk lévő nyugalom és béke áthatja bensőnket.

Ez isteni nyugalmat különös sípszerű hangok zavarták meg, mit a közeli szomszédos bérceken ugráló zergék hallattak, bámulatos ügyességgel szökdécselve, a legéletveszélyesebb helyeket sem kerülve.

Nehéz, fárasztó úton, sok életveszélyes meredeket is érintve, érkeztem későn délután a Bullea-tóhoz, mely óriási sziklakatlanban mesésen fekszik. Gyepes félsziget nyúlik be, melyen erős kis kőmenház, vasajtó s ablakokkal dacol az elementumokkal. Zárva volt, kulcsai az innen két órára lévő alanti Bullea-menház őrénél vannak.

A szigeten sátrat ütöttem, azután aggódva néztem az égre. Sötét, terhes felhők gyülekeztek, rosszat jelentve s a távolból gyenge

POINCARÉ francia köztársasági elnök és ALFONZ spanyol király, utóbbinak Párisba érkezése alkalmával, a Bois de Boulogne-i pályaudvaron.

mennydörgés is hallatszott. Vihar jött. Aki ezt 2300 m. magasban szabad ég alatt már átélte, tudja mi az.

Dél s nyugat felől nyomultak elő a sötét, fekete, villámot szóró felhőtömegek, iszonyú mennydörgéssel, majd óriási szélvész tört ki, jeges esővel. Alig volt időm sátromat lebontani s lapjait magamra dobálni.

Teljes sötétség lett s iszonyú erővel tört ki az orkán. A földre dobtam magam.

A pokol összes ördöge kiszabadult. Egymást követte a mennykő, a levegő oly villamos volt, hogy kábultam bele. Ezer ágyú gyors tüzelése semmi sem volt ehhez képest. Nem tudom, micsoda géniusz mentett meg a végpusztulástól. Fejszémet s revolveremet messze elhajtottam magamtól, hogy ne vonzza a villámot.

Éjfélig elvonult minden, kiderült. Fellélekzettem. Nem volt rajtam száraz semmi.

Kellemes fürdő nem volt, mondhatom. Hajnalig átdideregtem az időt.

Most a Podragul-tó-menház volt célom, melyet kilenc-tíz órai fárasztó menetelés után (miközben teljesen megszáradtam) este felé elértem.

E fakunyhó mesebeli kastélynak tünt elő nekem, hol aztán az utolsó két nap fáradalmait alaposan kialudtam, eltorlaszolva ajtót, ablakot, biztosítva magam az ursu esetleges vendéglátásától.

Másnap rengeteg erdőségen át leereszkedtem az Árpási-völgybe.

Dél felé Felső-Árpás faluba értem. Vasárnap lévén, a kocsmák nagyon hangosak voltak s a legények katrincás szépségekkel román nemzeti táncot lejtettek, festői képet nyujtva.

A rablóvilág is meg-megújul ezen a tájon. Három év előtt e faluban egy rendes, nyolctagú rablóbanda puskákkal és revolverekkel felfegyverkezve fél nyolckor este Klein kocsmáját rabolta ki. Három a kijáratokat szállta meg, sűrű puskalövésekkel a falu lakóit visszatartva, míg bent négyen véres munkájokat végezték, hirtelen meglepve a korcsmárost s családtagjait.

A szomszéd falu csendőrsége már csak későn érkezett. Hajnalban a banditák már a Bullea-tónál, a román határon ültek orgiát, magukkal cipelve a rabolt holmit és sok üveg pálinkát.

Turista itt eféle veszedelemnek nincs kitéve.

Későn este értem haza, hol aztán elmélkedhettem az átélteken, melyek örökké kellemesen fognak emlékemben megmaradni.

TURISTA.

BAYROS A MÜNCHENI BIRÁKNAK AJÁNLOTT TOLLRAJZA.

A Szent-György-Céh Bayros-kiállításából.

BAYROS-KIÁLLÍTÁS.

Mult heti füzetünkben megemlékeztünk már a Szent-György-Céh eseményszámba menő új tárlatáról, Bayros Ferenc márki több mint kétszáz darabra terjedő kollekciójának kiállításáról. Mostani számunkban egy sereg képének kicsinyített reprodukcióját mutatjuk be, hogy közönségünknek határozottabb fogalma legyen e kétségtelenül jelentékeny művész-ember képességeiről.

Most már meglehetős biztossággal beszélhetünk arról a hatásról, amit Bayros márki műveinek kiállítása Budapesten keltett. A műértő közönség, meg a kritika egyaránt elösmerte a művész érdekességét és kiválóságát, különösen a dekorativ illusztrálás terén, s egyértelműleg elösmeréssel adóztak a Szent-György-Céh kitünő szakösmeretű és agilis ügyvezető igazgatójának, Siklóssy László dr.-nak, aki hihetetlen buzgalmat fejt ki az egymást érő kiállítások és aukciók rendezése dolgában.

A Szent-György-Céhnek és Siklóssy Lászlónak köszönhető, hogy Bayros márki, ez a minden ízében modern és legkifejezettebben internacionális művész fölfedeződött a magyar közönség számára is.

Bayrost már nevelése és családi körülményei is mintegy nemzetközivé tették. Spanyol származású, franciás nevelésű, de Horvátországban született. Bécsben járta a festészeti akadémiát, majd pedig Münchenben élt. Német művészeti folyóiratot szerkesztett és francia nyelvű novellákat irogatott. Közben többszörösen beutazta Olaszországot. Most köztünk él.

Művészete fejlődésében is találunk olyan stációkat, amelyek bizonyítják, hogy a mohón néző s szívós kitartással tanulgató Bayros minden művésznemzet képzőművészetét a legbehatóbban tanulmányozta. Első tollrajzos műveiben — amelyek jobbára ex-librisek és könyvillusztrációk voltak — a német Cissarzhoz, Fidushoz hasonlóan a korán elhalt angol úttörő: Aubrey Beardsley hatása alatt állott. Más művein a spanyol Goya, odébb a prerafaeliták, majd meg a japán, sőt kinai festők hatását érezzük, egyik-másik rajza a párisi Chéret tanár alakjaira emlékeztet, de annyi individuális sajátossággal s erővel, amennyi túlontúl elég arra, hogy a művészt az eredeti, igazi nagy tehetségek sorába emelje.

Bayros márki műveinek kiállítása csak igen rövid ideig lesz még látható, de Siklóssy László dr. gondossága maradandó emléket biztosított a tárlatnak. Ez a remek összeállítású Bayros-album, amely különböző kiadásokban kapható a Szent-György-Céh igazgatóságánál, az Üllői-úton.

N. L.

[illegible]

Bayros, François de

[illegible]

Skexlib.

ICS mesterjegyaz 1698-ból való nagy-
disznódi kelyhen

VII. 131.

Kikiáltási ár pengőben

2852. CAYLUS, PHILIPP GRAF, Kutscher Wilhelm. Rokokoschwänke aus der Umwelt des Stalles. Umdichtung und Geleitwort v. KARL TOTH. Bildern v. FRANZ V. BAYROS. Zürich, Amalthea. 1918. 8r., ered. papírkötés . . 5.—

2853. CELLINI, BENVENUTO, Önéletírása. Ford. SZANA TAMÁS. Bpest, 1890—1. 8r., 2 rész egybekötve, vkts . . . . . 3.—

2854. CH. V. E., Magisch-physikalisches Taschenbuch, oder natürliche Zaubereyen. Frankfurt u. Leipzig, 1816. 8r., fve . . . . . 3.—

2855. CHAMBERLAIN, HOUSTON STEWART, Mensch und Gott. Betrachtungen über Religion und Christentum. München, Bruckmann, 1921. 8r. Ered. bőrkts . . . . . 3.—

2856. CHLEDOWSKI, CASIMIR VON, Das Italien des Rokoko. München, Müller, 1915. 8r. Ered. fbkts . . . . . 3.—

2857. —, Rom. Die Menschen des Barock. München, Müller, 1921. 8r. Ered. fbkts . . . . . 3.—

2858. —, Der Hof von Ferrara. München, Müller, 1921. 8r. Fbkts . . . . . 3.—

2859. —, Rom. Die Menschen der Renaissance. München, Müller, 1922. 8r. Ered. fbkts . . . . 3.—

2860. CLOETER, HERMINE, Haüser und Menschen von Wien. Wien, Schroll, 1920. 8r., ered. papírkötés . . . . . 1.—

2862. CONVENTIO KOLLONICSIANA Bécsben, 1703 jun. 15-én kiadott híres rendelkezés egykorú másolata. Ívrét, 7 írott oldal . . . . . 5.—

2863. CORNIDES, DANIEL, Regum Hungariae qui seculo XI. regnavere, genealogiam illustrat. Posonii & Cassoviae, Ioan. Mich. Landerer. 1778. 4r., papírkötés . . . . . 4.—

2864. CORPUS JURIS CIVILIS. Lugduni, Laur. Anisson. 1662. K. 4r., félbőrkötés . . . . . 8.—

2865. COSTA-FORU, C. G., Aus den Folterkammern Rumäniens. Dokumente und Enthüllungen über die Verbrechen der rumänischen „Siguranza." Wien, 1925. 8r., fűzve . . . . . 1.—

2866. CSAPLOVICS, JOHANN VON, Ungarn's vorzeit und Gegenwart. Pressburg, 1839. 8r., papírkts 3.50

2867. CSATKAI ENDRE, Sopron vármegye műemlékei. Sopron, 1937. K. 8r., fűzve 1.50

2868. CSÁSZÁR FERENCZ, Váltótörvénykezési irománypéldák peres és nem-peres ügyekben. Pest, 1842. 8r., fvászonkötés . . . . . 2.—

Arverési Közlöny 1938. 6. sz.

Kikiáltási ár pengőben

2838. BOTANIKAI (RENDSZERTANI) MUNKÁK A MULT SZÁZADBÓL. 6 kötet . . . . . 4.—

2839. BOUCHOT, HENRI, Le livre. L' illustration. La reliure. Etude historique sommaire. Paris, 1886. 8r., er. vkts. Sok szövegközti illusztrációval . . . . . 6.—

2840. BOURGEOIS, E. ET É. CLERMONT, Rome et Napoléon III. (1849—1870.) Étude sur les origines et la chute du second empire. Avec une préface de la GABR. MONOD. Paris, 1907. 8r., fvkts . . . . . 3.—

2841. BRAUNGART, RICHARD, Der Akt in modernen Exlibris. München, 1922. 4r. Eredeti díszes félpergamentkötés . . . . . 5.—

2842. BREIER, EDUARD, Alt- und Jung-Israel. Sittenbilder. Wien, 1848. 8r., fve, er. borítékban . 1.50

2843. BRIEGER, LOTHAR, Das Pastell. Seine Geschichte und seine Meister. Berlin, Verlag für Kunstwissenschaft. 8r., ered. díszfvkts . . . 4.—

2844. BROWN, ISAAK, Die neuesten Erfindungen und Verbesserungen in der Urmacherkunst. Quedlinburg u. Leipzig, 1831. 8r., fbőrkts . . 4.—

2845. B. P., Általános földleírás, különös tekintettel az Austriai birodalomra jelesen Magyarországra. Pozsony, 1843. K. 8r., fvkts . . . 1.—

2846. BUCHER, BR., Real-Lexikon der Kunstgewerbe. Wien, 1884. 8r., fbőrkts. Képekkel . 5.—

2847. BUNKELS, JOHANN, Leben, Bemerkungen und Meinungen. Mit 16 Kupfern von DANIEL CHODOWIECKI. Pantheon-Verlag. 551 num. Exemplar. Kis 8r., félpergkts . . . . . 4.—

2848. BÜRGER MILITÄR-SCHEMATISMUS der K. frei- und Krönungsstadt Pressburg. 1842. 12r., fűzve. Eredeti borítékban. RITKA! . . . . 13.—

2849. CAMPE, JOACH. HEINR. Väterlicher Rath für meine Tochter. Ein Gegenstück zum Theophron. Der erwachsenen weiblichen Jugend gewidmet. Leipzig, 1790. 8r., fbőrkts . . . . 6.—

2850. CANOVA. Le sculture e le pitture di Antonio Canova publicate fine a quest anno 1795. Venezia, 1796. 8r., fve. (Merített papíron, a művész rézm. arcképével ellátott luxus-kiadás!) . . 5.—

2851. CARLYLE, THOMAS, On heroes, hero-worship and the heroic in the history. London. 8r., er. vkts 2.50

Bayros, Franz

1866 - 1924

l.

Arv. Csanok 107. ankc. Lat

950. n

951. n.

Zsolyi: Szepesváralja

Verlangen Sie Muster und Anbot

J. & F. LENG

Bratislava, Gärtnergasse 37

Telefon 1739, 2869

Rendelje meg

[illegible]

[illegible]

[illegible]

KLISCHÉES

FÜR EIN- U. MEHRFARBIGEN BUCHDRUCK

FERRO

Fussboden ist der Qualitä

in jeder gewünschten Farbe durchgeführt lieferbar, geadert, auch ge
maśert, mit Friesen und Fussleisten nach jeder beliebigen Zeichnun
FERROPHALT ist fugenlos, fusswarm. schwamm- und feuersicher. fas
ohne Wasseraufnahme leicht zu reinigen, elastisch und dauerhaft, farben-
beständig.
FERROPHALT-FUSSBODEN für Wohnräume aller Art, besonders für
Küchen, Badezimmer, Vorräume, Geschäftslokalitäten, Kanzleien und
überall, wo Fusswärme erforderlich ist.

Genera

RUDOLF MACHOTA & Co

Bayros Ferenc

l.

Szent György Céh

42. anke. (1920)

10 — 33. 4.

Bayros Ferenc

l.

Lent György Cch

xxxv. ankc. (1917)

227, 228

229 r

tisztelettel kérjük, h
elismerést szerezni k
váltásával támogatni
egy ily kőrajz sorozat
haladja a jelen, által

Bayros, Franz

1866 - 1924

l.

Almásy-Tellki X. 1942

32 — 41. n.

GYŐRI SZEMLE
SZERKESZTŐSÉGE
ÉS KIADÓHIVATALA
GYŐR

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula urnak

Budapest

XI.,Lágymányosi u.16.

Bayros, Franz

1866 - 1924

30. Illusztráció Salomehoz. 30 x 30, vízf.

2 P

Almásy-Telekí V. 1941

31. Nő majommal, ceruza és ecsetrajz

40 x 36.

10 P

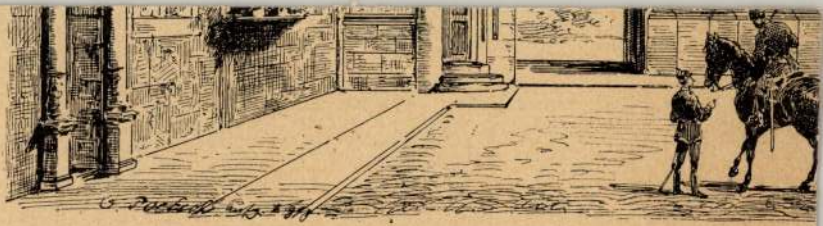

Innerer Schlosshof zu Detmold (1550—1557); aufgenom

I. KÉPEK.

1—625.

a) Külföldi mesterek.

Adam E. (19. század).

1. TÁJ VADÁSSZAL. Jelzés lent balra: E. Adam 1875.
Lemezpapir. 32,5×45,5.

Alt Frantz † (szül. 1821).

2. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés lent jobbra: Franz Alt 844.
Vászon. 63×53.

Altomonte (Hohenberg) Martino (1657—1745).

3. LEVÉTEL A KERESZTFÁRÓL.
Vászon 58×45.

Amerling Friedrich von (1803—1887).

4. TANULMÁNYFEJ. (Szakállas szőke férfi balarcélben.) Jelzés jobbra: Amerling f.
Lemezpapir. 42×30.

Amerling Friedrich von (1803—1887).

5. TANULMÁNYFEJ. (Szakállas ősz férfi.)
Vászon. 37×30.

Angol festő (19. század).

6. TÁJ CSÓNAKKAL.
Lemezpapir. 33,5×27

Antwerpeni festő (17. század).

7. GYÜMÖLCS- ÉS ZÖLDSÉGBEVÁSÁRLÓK.
Vászon. 110×117.

Antwerpeni festő (17. század).

8. A KIRÁLYOK IMÁDÁSA.
Fa. 26×34,5.

Apshoven Thomas van (1622—1665).

9. MULATÓ PARASZTOK. (A 10. sz. kép párdarabja.)
Fa. 31×25,5.

Apshoven Thomas van (1622—1665).

10. PIPÁZÓ PARASZTOK. (A 9. sz. kép párdarabja.)
Fa. 31×25,5.

Ernst Muzeum aukciói

Arnot G. (19. század).

11. LEÁNY SZALMAKALAPBAN. Jelzés lent jobbra: G. Arnot Paris.
Vászon. 79×63.

Audry (19. század).

12. HAZATÉRÉS A SZARVASVADÁSZATRÓL.
16,5×36.

Axentowicz Theodor (szül. 1859).

13. PARASZT LEÁNY. Jelzés fent jobbra: T. Axentowicz.
Pasztell. 80×54.

Balen Hendrik van (1575—1637).

14. DIANA ÉS KALISTO. (A bécsi Baranowsky Miklós-féle gyüjteményből. Illusztr. VI. táblán.)
Fa. 62×89.

Bassano Giacomo da Ponte (1510—1592).

15. FÉRFI KÉPMÁS.
Vászon. 54×42.

Bayros Marquis de (19. század).

16. NŐ PAMLAGON. Jelzés jobbra a középen.
Tollrajz. 46×40.

Beauvarlet Jacques Firmin 1732—1797. (F. de Troy után.)

17. 2 darab rézmetszet:
1. „REPAS DONNÉ PAR ESTHER Á ASSUÉRUS."
2. „AMMAN ARRETÉ PAR ORDRE D'ASSUÉRUS."
Mindegyik lap mérete: 50,5×63,5.

Bécsi festő (19. század).

18. FIU KÉPMÁSA 18. SZÁZADBELI ÖLTÖZETBEN.
Vizfestmény. 17×14.

Bécsi festő (19. század).

19. FÉRFI KÉPMÁS.
Vizfestmény. 10×7.

Bécsi festő (19. század).

20. NŐI KÉPMÁS.
Lemezpapir. 59×44.

Bécsi festő (19. század).

21. NŐI KÉPMÁS. Jelzés lent balra: D.
Tusrajz. 23×17.

Bécsi festő (19. század).

22. FÉRFI KÉPMÁS.
Miniatür. 10,5×8,5.

Bécsi festő (19. század).

23. NŐ GYÜMÖLCCSEL.
Vászon. 41×35.

Bayros

l.

Kent György Cek

XII. ankc. 229.14

BUDAPEST
42 II. -6-8

Bayros

XXII. aukció –
A Gyűjtő 1915. 120. l.

715. BAYROS, MARQUIS F. DE:
A Párkák, rézkarc 40

XXIV. aukció
u. o. 1915. 171. l.
Párkádiában, tusrajz
300.–

XXV. aukció
u. o. 1915. 208. l.

29. BAYROS, FRANZ VON:
Mitologiai jelenet, tusrajz . . 300

NAGYVARSÁNY

Ref. templom és edények Képe VI 1857, 468, 469

Tatarony Képe VI 1857, 469

Bayros

XXI. aukció
A Gyüjtő. 1915. 56 l 66. l.

BAYROS, MARQUIS F. de.:

81. A tél bucsuja, Gouache . . . 300
82. Incselkedés a halállal, tusrajz 250
83. A beretva, ceruzarajz . . . 100
84. Az odadobott keztyü, akvarell 300
85. Léda, tusrajz 300

Lásd az illusztrációt A Gyüjtő 1913. évi Bayros számának 89. oldalán.

86. A Centaurnő, tusrajz 300
87. A Párkák, rézkarc 40

Bayros marquisnak a háboruban megvakult katonák intézete javára küldött képét lásd a cimlapon és még 454/a. szám alatt.

454a. BAYROS FERENC marquis: A szemevilágát vesztetten hazatért magyar katona hódolata Magyarország védőasszonya előtt. Lásd a reprodukciót A Gyüjtő jelen számának cimlapján. Gouache. A művész ajándéka avval a rendeltetéssel, hogy az árverésen befolyó vételár a háboruban megvakult katonák intézete javára fordittassék. E kép árverése az aukció második napján, február 28-án, vasárnap pontban déli 12 órakor lesz. Kikiáltási ára . 500

Grentendre, r. h.

11.467

Képe 11.452

Bayros

XXII. aukció.
A Gyüjtő 1915. 116. l.
118. l.

116 501. BAYROS, MARQUIS F. DE:
A tél bucsuja, gouache . . . 300

Kikiáltási ár
koronákban

502. BAYROS, MARQUIS F. DE:
Az odadobott kezty ü, akvarell . 300
502/a — : Triple-Entente, akvarell . 300
Lásd az illusztrációt a 105. lapon.
502/b — : Exlibris et musicis, tusrajz 300
502/c — : Der todte König, akvarell 300
502/d — : Salome táncol, akvarell . 200
502/e — : A nő és a pinguin, tusrajz 200
502/f — : Euryone, tusrajz . . . 300
Lásd az illusztrációt a 131. lapon.
502/g — : Exlibris-terv, ceruzarajz . 100
502/h — : Exlibris-terv, ceruzarajz . 120
502/i — : Pierot I., akvarell . . . 300
502/j — : Pierot II., akvarell . . . 300
502/I—502/X Exlibris heliogravürök, darabja . . . . . —

605. BAYROS, MARQUIS F. DE:
Incselkedés a halállal, tusrajz . 250
606. — : Léda, tusrajz 300
Lásd az illusztrációt A Gyüjtő 1913. évi Bayros-számának 89. oldalán.
607. — : A Centaurnő, tusrajz . . 300

NYALÁBVÁR

Várrom

Kéne VV 1862, 472 e

Bayros

2134. Bayros-album. amatőr kiadásának mellékletei. 8. lap, erotikus jelenetekkel.

P 40.—

Almásy-Teleki

X. 1942

SZEPESI MŰVÉSZEK

A XIX–XX. SZÁZADBAN

Bayros Ferenc

A Gyűjtő 1914. 3-4. sz.

XVIII aukció.

* 689—698. BAYROS FERENC marquis: 10 darab akvarell és tusrajz. Darabja 300

699. —: Tusrajz a »Der perverse Maikäfer« című munkához. 32×47. 180

* u. o. 1914. 5-6. sz.

XIX. aukció.

78

Adam Wan

Bayros Franz

1866 – 1923

Árverési Csarnok aukciós kat.

34. sz. 1926. okt.

37. sz. 1927 márc.

38 – 41. sz. nem szerepel

Stefánia fhgnő:

Mellig, kissé balra
homlokára lógó haja gö
hord s gallérját fodorszeg

Rézkara, az al
21.8: 14.7 Gm.

Ltsza 8:

Siklóssy László!

ERKÖLCSTELEN MŰVÉSZET

A művészetet és erkölcsöt gyakorta halljuk együtt emlegetni. Rendszerint azok hozzák e kettőt összefüggésbe, akik egyik fogalommal sincsenek tisztában. És mindenkor a képzőművészetekről esik csak szó, az irodalmi művészet érintetlen marad. Tegyük mindjárt hozzá, hogy védetlen is marad. Mert nincs köszönet az olyan szabadságban, mely aztán határtalan szabadosságra vezet. Valljuk be, annak a „szépirodalomnak", amelyen intelligenciánk kilencvenkilenc százaléka üdülését véli találni, minden szabad. Hosszú sor volna napilapjainkon és színházainkon elkezdeni az erkölcsi prédikácót és végezni a külvárosi kabarékon s a falusi búcsúkon árult tarkaborítékú őspornogrammokon. Csak úgy ízelítőül kóstoljunk meg egy műfajt: a magyar anekdótát.

A magyar anekdótának tiszteletreméltó multja van. Tessék csak elolvasni a régiek közül Szirmay Antalnak Hungaria in Parabolis c. munkáját, az újabbak közül pedig Tóth Bélának Magyar Anekdótakincsét. Ám elszomorító dolog, hogyan adomázik most a magyar. Merjük állítani, hogy sehol a világon nincs a „pikáns-viccnek" oly kelete, mint minálunk. Hogy a pikantériának és a viccnek semmi köze sincs ehhez az elmetermékhez, az teljesen mellékes. Nálunk mindenesetre nagy a becsülete. Még politikai karriér kiindulási pontjául is szolgálhat, ha valaki „jól tud vicceket mesélni".

Hogy eközben kivétel nélkül trágárságokról van szó, arra nem is gondolunk és még kevésbbé vesszük észre, hogy társadalmi érintkezésünk nivója óvatlanul csúszik le arra a fokra, amelyen más kultúrnemzetek már régen felülemelkedtek. Ám akár mélyen gyökerező kórral állunk szemben, akár csak egy sajnálatos szimptómával, e helyütt meggyógyítani úgy sem fogjuk. A dolog csak azért érdekel bennünket, hogy rendszerint azok közül a konok viccmesélők közül, kik ily apró erkölcstelenségekre parcellázzák fel elméjük sekély területét, kerülnek ki azok az erkölcscsőszök, kik egy-egy képzőművészeti alkotás előtt megbotránkozva csapják össze a kezüket, alarmirozzák ismerőseiket, sőt, ha lehet, a sajtót és a hatóságot. Az előbbi ritkán, az utóbbi gyakran felül nekik.

Ha aztán kérdést intézünk az illető incidentális művészeti kritikus úrhoz, hogy mért erkölcstelen az illető képzőművészeti alkotás, rendszerint odalukad ki, hogy „ezt már csak még sem szabad megengedni".

A „már" és a „mégsem" bizonyos előzményeket tételeznek fel, azonban jobb, ha ezektől megkímélnek bennünket; az okfejtés rendszerint azon a nivón marad, melyen kis gimnázisták szokták eldönteni az országos politika kérdéseit; az alapvető fogalmakkal ők épp oly kevéssé vannak tisztában, mint a mi

Művészet 1913

esztétikusaink a művészet és erkölcs fogalmával.

Pedig, ha e fogalmak egyikének is csak kissé a mélyére nézünk, a kérdés hamarosan veszíteni fog probléma jellegéből. E felé törekszünk jelen sorainkkal.

Mi a művészet? E kérdésre száz meg száz különféle válasz érkezett minden idők filozófusai részéről. Fogadjuk el a magunk részéről a Kant-féle elméletet: művészi (azaz szép) az, ami érdek nélkül tetszik. Más szóval: ami érdek nélkül érdekel; még másként: ami egyéb mellékes asszociációk nélkül érdekel, vagy tetszik. Az utóbbi két mondat tisztán parafrázisa az elsőnek, az alábbi példák könnyebb érthetősége kedvéért azonban szükség van rájuk. Nézzük most, hogyan alakul gyakorlativá a fenti elméleti meghatározás.

Előttem áll két fotográfia. Az egyik apámat ábrázolja; az 1880-as években készült az akkori fotografáló mesterség minden tudatlanságával. Apám vonásait azonban híven adta vissza az objektiv és én bennem felébred mindaz a millió emlék, mely apámhoz fűz. A kép érdekel engem, tetszik nekem, nem adnám oda a fotografus egész raktáráért, de érdeklődésem a képen kívül álló motivumokból fakad. A kép csak azért tetszik nekem, mert apámat ábrázolja; ha mást ábrázolna, nem tetszenék. Másféleképen vagyok a másik fotográfiával. Szintén egy portrét ábrázol; ezt olvasom rajta: Six polgármester arcképe, festette Rembrandt, eredetije L. Bonnat úr tulajdonában. Valóban semmi érdek nem fűz a régen elhunyt Six polgármesterhez, sem Rembrandthoz, legkevésbbé L. Bonnat úrhoz, a régi mesterműnek azonban még ezt az olcsó kópiáját is szívesen tartom házamban és nem egyszer elgyönyörködöm benne. Az első kép érdekből, a másik érdektelenül tetszik; a második a művészi. Talán ebből az egy példából is méltóztatnak látni a Kant-féle elmélet gyakorlati alkalmazhatóságát.

Egész röviden mutassunk rá még egynéhány elemi példára.

Egy házat akarok megvásárolni; ennek egy még oly kezdetleges tervrajza és façadeképe is érdekel, de csak azért, mert megakarom vásárolni; de Sansovino egy építészeti vázlatában vagy Canaletto vedutájában elgyönyörködöm, bár jól tudom, hogy semmi anyagi viszonylatban nem vagyok velök. Az előbbi művészietlen, az utóbbi művészi. Érdekel a kert rajza, hol gyerekkoromban játszottam, de csak ezért; tetszik a kis fiam hibás írása, de csak azért, mert a fiam írta; tetszik egy ormótlan vánkos, de csak azért, mert a menyasszonyom hímezte. Ám Hobbema malma, Attavante kaligráfiája s a kalotaszegi asszony varrása az ilyen asszociációk nélkül is tetszeni fog.

Kérdezzük már most, lehet-e erkölcstelen az, ami minden mellékes asszociáció nélkül tisztán érdek nélkül tetszik? Hisz maga az erkölcstelenség is olyan asszociáció, mely az érdeknélkülvalóságot kizárja. Másszóval, ha valami azért tetszik, mert erkölcstelen, akkor már nem önmagáért tetszik s evvel megszünik művészi lenni.

Egy ábrázolásnál tehát a következő a probléma: azért gyönyörködöm-e benne, mert erkölcstelenséget tudok rajta felfedezni, avagy azért, mert erkölcsös vagy erkölcstelen vonatkozásaitól eltekintve önmagában is érdekel. Az első esetben erkölcstelen és művészietlen dologgal állunk szemben, a másik esetben művészi dologgal; nem erkölcsös és művészi dologgal, hanem csak művészi dologgal, mert a művészet szempontjából az erkölcsösség épp oly közömbös valami, mint az erkölcstelenség.

Tehát, mihelyt valami erkölcstelen, nem lehet művészi és mihelyt valami művészi, nem lehet erkölcstelen.

Később fogunk rátérni arra a chaosra, mely az erkölcstelen, szeméremsértő, pornografikus, erotikus szavak s az ezekbe bujt fogalmak között van. Most fenti fontos tételünk megvilágítására álljon itt egy példa. Az asszony, ki a férje szolgálatában álló férfit erőszakkal szerelemre akarja kényszeriteni, kétségtelenül erkölcstelen jelenség; szintúgy erkölcstelenek azok az öreg urak, kik csoportba verődve lesnek meg magános fürdőjében egy fiatal asszonyt. Az a jelenet, amelyben ez az életben megtörténik, kétségtelenül erkölcstelen jelenet. De erkölcstelenek-e Rembrandtnak azok a képei, amelyek Józsefet és Potifár fele-

ségét vagy Zsuzsánnát a fürdőben ábrázolják? Hát nem Rembrandt ecsetjének felülmúlhatatlan kvalitásai miatt tetszenek nekünk ezek a képek? Nem önmagukért tetszenek ezek a festmények? Nem teljesen mellékes asszociáció az, hogy az ábrázolás epikai elemét vissza lehet vinni valami réges-régi mesére? Felelet: e képek igenis önmagukért tetszenek és nem egy teljesen mellékes vonatkozásukért; e képek művésziek (szépek), tehát nem erkölcstelenek. Viszont el tudom képzelni a fenti témáknak valamely olyan bárdolatlan ábrázolását, amelyen a művészeti analfabéta hatalmasan vihog, csak azért, mert erkölcstelen dolgot ábrázol. Megfejtés: az illetőnek ez az ábrázolás csak azért tetszik, mert erkölcstelen, tehát nem művészi.

Fent két határozottan erkölcstelen témát ragadtunk ki. Szaporítsuk még a számukat. A bestialitás kétségtelenül nem erkölcsös dolog. Dobjuk el tehát az összes klasszikus Lédákat és Európákat? Iónak és Danaének története az egészséges ó-görög nép gyönyörű meseallegóriája. Ettől ihletődött meg Correggio és alkotta utólérhetetlen remekeit. Azt a fáradságot talán már senki sem veszi magának, hogy dekadens perverzitást magyarázzon ezekbe a képekbe. E képekről mindenki elismeri, hogy szépek s a szép fogalma kizárja az erkölcstelent.

Még egy példa. Elszörnyedünk arra a gondolatra, hogy emberek nagyobb számban összejönnek és szerelmi mámorban, borgőzben töltik együtt az időt. Ez már igazán erkölcstelen dolog. Ám, ha Rubens fest meg egy Bacchanáliát, nem erkölcstelen embereket látunk a vásznon, hanem mesésen összekomponált aktokat, vonalakat, színeket, levegőt. Ezeknek pedig egyike sem erkölcstelen.

Így vagyunk a tulajdonképeni erkölcstelen témákkal. A rendes szóhasználatban azonban az erkölcstelenség fogalma roppant kitágul. Erotikus, szeméremsértő, pornografikus mind egy tétel alatt található a kávéházi bölcsesség szótárában, sőt mindez ugyanott, ahol a nuditásról esik szó.

Különösen az erotikummal van baj. Tessék megkérdezni két magánesztétikust, hogy mi a különbség erkölcstelen, szeméremsértő és erotikus ábrázolások között. A válaszból, nem hiszem, hogy sokat lehetne okulni.

Vegyük tehát mi szemügyre a dolgot. Erotikus mindaz, ami az ember szerelmi életével foglalkozik. A szerelmi élet pedig nem más, mint a fajfenntartás ösztönének megnyilatkozása. Létfenntartás és fajfenntartás, ez a két cél, amelyért él az ember. Ezt tanuljuk jóformán az elemi iskolai beszéd és értelemgyakorlati órán. Amily szoros összefüggésben van tehát az erotikum a fajfenntartással, épp oly távol áll az erkölcstelenségtől. A házasság intézménye maga nem egyéb, mint törvényesített erotikum.

Ezenkívül számtalan olyan erotikus cselekvés van, melyet a társadalmi szabályok nyilvánosan megengedhetőnek tartanak. Nem hivatkozunk most a szerelmi költészetre és zenére, mert ez ismét művészeti térre ragadna bennünket, de gondoljunk a csóknak megengedett voltára, a flirt és udvarlásnak számtalan variációjára, melyek mind erotikus vonatkozásúak. Vagy maga a tánc — nem a táncművészet, hanem maga a táncolás — nem a különböző nemből valóknak bizonyos fokig menő erotikus érintkezése? A manapság oly divatos tangó kimondottan erotikus tánc. Vajjon be fogják tiltani a tee-tangót, mint szeméremsértő dolgot?

A fentiekből is világos, hogy aki az erotikus és szeméremsértő fogalmakat összezavarja csakoly ostobaságot cselekszik, mint aki nem tudja, hogy mikor kell feketéről és mikor csokoládéról beszélni.

Mindenesetre vannak a két fogalomnak érintkezési pontjai. Vannak az erotikus életnek oly megnyilvánulásai, melyeket egy nagynevű német gondolkodó, Kohler, a nemi illem durva megsértéseinek nevez. Az ilyen sem egyenes megsértése az erkölcsnek, mondja ő, hanem csak közvetett megsértése, mert áttöri az élet által felállított szükségszerű korlátokat és előmozdítja mások aljas cselekvését annál az elvnél fogva, hogy ami az egyiknek szabad, az szabad a másiknak is.

„Másként áll a dolog a művészettel — mondja ugyan ő —, amennyiben itt már az ember nem létének alantiságában, hanem ellenkezőleg, felmagasztosultságában áll előt-

tünk; mert a művészi teremtés az idealizmusnak oly magas fokát kívánja meg, amelyet az emberiség nagyobb része el nem érhet sőt amely felé hiába vágyakozik. Itt nem kell attól félni, hogy ideál nélkül szűkölködő természetek érzékisége elvész a művészet magasságában és a művészeti alkotás tárgyához hasonlóan akar viselkedni; aki egy Vénusszobrot alkotott, annak nem kell félnie, hogy élő asszonyok a szoborhoz hasonlóan akarnak majd viselkedni."

Szóval: az erotikus viselkedés az életben lehet illetlen és szemérmetlen, de nem lehet az a művészetben.

Ezek után önként jön a kérdés: mért vonzódtak a művészek mindenkor oly meleg odaadással az erotikum felé? Egyszerű a felelet: azért, mert az ember seholsem jelenik meg annyira a teremtés koronájaként, soha annyira fel nem magasztosul, mint a szerelemtől megihletett perceiben. Az emberi test és ennek erotikus vonatkozásai; ez az a téma, mely minden figurális festőt elsősorban csábított. Rubens pl. par excellence erotikus festő és ha valaki egy sorozatot kezdene el „les maitres érotiques" címmel s első kötetképen Rubenset adná, csak a legszigorúbb stílusszerűség szerint járna el.

Hát a vallásos festők, fogja kérdezni valaki? A vallásos festők egytől egyig figurális festők; csak nem állítják azt, hogy ezek is erotikus festők? De bizony ilyesfélét állítunk. A művészet jó korszakaiban a művészeket sohasem vonzották az elvont témák: dogmák, elvek, teóriák soha nem csábították őket. A való életet szerették ábrázolni a maga egész pompájában. Szent Sebestyén mártíromsága alkalmul szolgált a férfitest szépségeinek bemutatására, szintúgy Krisztusnak megannyi ábrázolása. Nekünk, vallásos embereknek, Krisztus az isten-ember marad, ki az emberiséget bűneitől megszabadította, a reneszánszkori festőnek azonban csak a szép ember volt. Mária Magdolna ábrázolásoknál, vagy azokon a képeken, ahol Szent Antal kísértését mesélik el nekünk, vajjon ki tagadná az erotikus elem jelenlétét? Vagy tessék a mennyországábrázolásokra s az Ó-Szövetség megannyi erotikus témájára gondolni.

Mert a művészeket régen is úgy, mint manapság, műveik megalkotásában művészi szempontok vezették. Vonalakat rajzoltak és színeket festettek és arra gondoltak, hogy lehet ezt a két elemet a legszebb harmóniába hozni, hogyan lehet a legszebb kompoziciót megalkotni.

Ez volt mindenkor a művészi intenció és nem a szeméremsértés. A művészet harmóniát akar, gyönyörködtetni akar, semmit sem akar sérteni, legkevésbbé azt a lényeges emberi érzésmegnyilvánulást, melyet szeméremérzésnek nevezünk.

És evvel eljutottunk az intenció, a szándék kérdéséhez. Ahhoz, hogy egy kép erkölcstelen legyen, hogy szeméremsértő legyen, először is az kell, hogy alkotója erkölcstelenséget akart légyen ábrázolni, szemérmet akart légyen sérteni. Véletlenségből vagy gondatlanságból nem lehet szemérmet sérteni.

A valóság azonban az, hogy a művészben nincs ilyen szándék; az erkölcstelenség nem a képekben és szobrokban van, hanem bennünk, felszínes laikusokban, kik mikroszkóppal nagyítjuk meg a művészeti tárgyhoz fűződő atomnyi asszociációt s mikor aztán gyerekes cselekvésünkön rajtakapnak, eszeveszetten kiabálunk segítségért a megsértett erkölcs védelmére. A saját erkölcstelenségünket elfelejtjük; hogy mosdatlan szájjal beszéltünk, hogy családanyáknak a házasságtörés üdvös voltát fejtegettük, hogy vállalt kötelezettségünket minél lanyhábban teljesítettük: mindez erkölcstelenség, de, hála Istennek, időben történik, az idő pedig múlik s nekünk alkalmunk van mást kiáltani ki erkölcstelennek. A festmény és a szobor ugyanis térben van meg. Ott van a kiállításon, a múzeumba akar kerülni, örök időkre ott akar maradni. Elő a mikroszkóppal és böngésszük végig a tárlatot. Mint a gyerekek, akik végiglapozzák a szótárat egy kétértelmű szó kedvéért. Nézzük. Léda! Nem a legszebb madár és a legszebb nő vonalainak csodás összefonódását látjuk, mert nem a művészet, hanem az erkölcstelenség és a büntetőtörvénykönyv szótárában keresgélünk. Tehát: fajtalanság. Ki festette: Michelangelo. Mellékes, úgyis becsukják. Európa és a bika; ugyancsak fajtalanság. Paolo Veronesere ugyanez lesz az ítélet.

De inkább legyenek ők a bűnösök, semhogy rájőjjenek a mi erkölcstelenségünkre.

Megelevenedik előttem az a reneszánszkorból való anekdóta, amely arról szól, hogy egy kalandor, mint festő férkőzött be egy nagy úri udvartartásba. Egy freskó festésére vállalkozott, csak azt kérte, hogy amíg el nem készül, senki se zavarja őt munkájában; ő majd a kész képet fogja bemutatni. Úgy is lett. Egy hónap elmultával rámutatott az üres falra, magyarázatul hozzáfűzvén, hogy a csodás kompoziciót csak az nem láthatja, kinek valami súlyos bűn nyomja a lelkét. És az összes jelenlévők nem fogytak ki a dícséretből. Mert ki ismerte volna be bűnös mivoltát. Végre akadt egy jólelkiismeretű ember, aki elkiáltotta magát: de hisz ezen a falon semmi sincsen, amire aztán a csalót kiebrudalták.

Épp úgy ma is. Megjelenik az ad-hoc-esztéta és rámutat a képre, vagy a felnyitott regényfejezetre és hosszúra nyúlt ábrázattal kijelenti: itt az erkölcstelenség. Aki erkölcsös, az látja, hogy itt az erkölcstelenség. S a kórus utána zengi: itt az erkölcstelenség! Sajnos, nehéz lesz találni olyan embert, ki nevetve vágja az arcunkba, hogy nem a képen van az erkölcstelenség, hanem az ő lelkükben.

És evvel elérkeztünk a közönség, a szemlélők kérdéséhez. Megbeszélésünk elején ugyanis felállítottuk azt a tételt, hogy művészi az, ami érdek nélkül tetszik, tehát az, ami csak azért tetszik, mert erkölcstelen, nem lehet művészi. Önkéntelenül felmerül a kérdés, hogy a tetszést kinek a mértékéhez szabtuk. Más tetszik az iskolás gyereknek és más az aggastyánnak, másképen gyönyörködik valamiben a szántóvető paraszt, másképen a bankár és másképen az akadémikus. Itt nem lehet a magánjog mintájára a jó családapáról vagy a rendes kereskedőről beszélni és nem lehet az átlagember vagy az átlagosan művelt ember típusát megalkotni. Az átlagembernek talán nem tetszenek Beardsley rajzai, nem tudja méltányolni az olasz trecentistákat s ha véletlenségből egy bronzfibulára akad a mezőn, az csak az esetben fogja őt „érdekelni", ha megtudja, hogy az antikvárius nagy árt fizet az ilyesmiért.

A művészet kérdéseiben tehát nem az átlagember a fontos, hanem a szakember, azaz olyan ember, ki egy tárgy művészi kvalitásait megérteni és a művész alkotásának intenciójába behatolni tud. A művészek az ilyen emberek számára alkotják műveiket vagy pedig azért alkotnak műveket, hogy a laikusokat megnyerjék a művészet szeretetének és ilyen értelemben vett szakembereket formáljanak belőlük.

Jól tudjuk, hogy az úgynevezett művelt közönség nem áll csupa szakemberből a szónak most képzett értelmében sem. Elég hiba. A művészet javaideiben nem is ez volt az állapot. Az ókori görög városban pl. nem voltak sem múzeumok, sem magángyűjtemények, hanem a város szobraival, harmónikus építkezésével, magánházaival, melyekben minden egyes használati tárgy a szó szoros értelmében vett iparművészeti tárgy volt: maga egy csodás művészeti tömeg volt. A görög csizmadia mester, ha a fazekas egy nem tökéletes formájú amforát akart rásózni, bizonyára a fejéhez vágta; evvel szemben méltóztassék pl. az ország közjegyzőihez kérdést intézni, hogy van-e bármiféle nézetük a keramikai használati tárgyak művészeti jelentőségéről: nem hisszük, hogy valami épületes válaszok érkeznének.

A görög fiatalság erkölcsét sem kellett attól félteni, hogy a nuditásoktól, amelyeket szobrokon, domborműveken, atletikai versenyeken lehetett látniok, elromlik. A görög tisztában volt azzal, hogy Szép, Művészet, Egészség, Természet részben egymást fedő, részben egymással igen rokon fogalmak. Nekünk, szegény magyaroknak, nincsenek valódi antik görög és római szobraink. Éppen azért még a gipszmásolatok közé se engedjük gyermekeinket. Egyenesen tiltsuk el onnan őket, hogy aztán mégis elmenjenek és a gyermeki agy minden fürtségával kutassák: mért is nem volt szabad nekik idejönni. Örüljünk annak a hatósági rendeletnek is, amely Szinyei-Merse Pacsirtáját eltávolíttatta a kirakatból. Tereljük el a gyermek gondolatvilágát a művészitől, a természetestől, hogy nem létező dolgokat fedezzen fel. Művészetről így nem lesz soha fogalma, ám fantáziája elbetegesedik és valamikor

majd ő is fogja óvni gyermekeit a szeméremsértő művészeti tárgyaktól.

A rendelkezésünkre álló hely nem engedi meg, hogy hosszan ismertessem a reneszánszkori állapotokat. Elég csak annyit idejegyeznem, hogy a reneszánszkori műveltség jóformán egyértelmű volt a művészetekben való jártassággal. A reneszánszidőben mosolyogtak volna azon, ha valaki a művészi nuditást szeméremsértőnek találta volna. A XV. század közepén készült a Van-Eyk-féle híres gandi oltárkép, mely két szárnyán Ádámot és Évát ábrázolja a képzelhető legrealisztikusabb módon. Az ájtatos gandi népnek soha nem jutott eszébe, hogy szeméremsértőnek találja ezt a két alakot.

Isten tudja, hogy mikor romlott meg a művészi ízlés ennyire, mikor zavarodtak össze ennyire a fogalmak. Ha nem csalódunk, a XIX. században a technika hihetetlen haladása terelhette el embertársaink figyelmét a művészettől s így keletkezhettek ezek a különböző balhiedelmek.

Tehát: a művész a szakember számára, vagy mondjuk inkább a hozzáértők számára dolgozik és nem törődhetik avval, hogy a prófán tömeg esetleg nem érti meg. Ha X sörbajnok Tizian Vénuszában, Goya Májáiban vagy Manet Olympiájában csak ruhátlan nőt lát és nem az emberi testnek a művészet által való felmagasztosulását: ez elég sajnálatos dolog, de erről nem lehet tenni; ha X úr mégis megnézte ezeket a képeket, erkölcsei azért mégsem romlottak el, legfeljebb annak lett rosszabb a közérzése, aki véleménynyilvánítását hallotta.

De abban sem látok semmi rosszat, ha serdületlenek tekintenek meg művészi nuditásokat. Hiszen a fiatalság részére éppen a művészet lehet — a sporttal karöltve — az igazi bevezető a testnek reális kultuszába. Más fejezetbe tartozik, de hadd szegeződjék le itten is: nevetséges dolog a gyermekek felvilágosításának kérdését megoldani mindaddig, míg a művészi nuditásokat is elzárják előlük.

Itt azonban disztingválnunk kell a grand art témái és a szép és a rút keveredéséből származó humor, kómikum, szatira és tréfa között. Ezek szintén tárgyai a képzőművészeti alkotásoknak. A művésznek nem egyszer alkalma nyílik akár tréfásan, akár komolyan a bűnt és a kicsapongást is bemutatni. Hogy azonban a kép tárgya még nem teszi a képet erkölcstelenné, ezt, azt hiszem, néhány példa is beigazolja. Teniers, Brouwer korcsmajeleneteit, Hogarthnak azt a ciklusát, mely egy félvilági nő életpályáját mutatja be vagy Fragonard gáláns képeit alig fogja valaki erkölcsteleneknek mondani.

Hogyan állunk azokkal az erotikus képekkel szemben, amilyenek példáiképen Giulio Romanonak Aretino illusztrációit, a XVIII. századból való gáláns francia metszeteket, Beardsley, Rops rajzait említhetjük fel. Alkalmazzuk a Kant-féle teóriát; vessük el az olyan erotikus dolgot, mely csak azért érdekel, mert erotikus, ám, ha tárgyától eltekintve — tehát önmagáért — tetszik, másszóval, ha művészi kvalitások vannak benne, csakúgy kell vele szemben viselkednünk, mint bármilyen más művészeti tárggyal. Ismételten kérdezzük, a művész részére nyitva áll a természet és az élet könyve, tehát mért csupán az ember nemi felmagasztosulását nem szabad ábrázolnia; csupán a nemi élet felett nem humorizálhat, erről nem költhet szatirát és nem vethet oda tréfákat? Dehogy nem, csakhogy ezeknek a művészeti termékeknek élvezéséhez nem az államvizsga kvalifikál, hanem a művészeti hozzáértés. Egy erotikus rajznak igazán a mélyére látni, abból az egész művészi succust kiszívni, egyike a legnehezebb dolgoknak. Az erotikus képeket tehát nem azért nem szabad nyilvánosan kiállítani, mert az igen tisztelt ügyvéd, közjegyző és miniszteri tanácsos urak erkölcse elromolhat, hanem azért nem, mert az egyszerűen nem nekik való, hanem az igazi szakembernek. Az erotikum épp oly kevéssé való ezeknek az uraknak, mint a szakácsnénak a logaritmuskönyv. Ezek az urak először hadd járják végig a művészeti megismerés iskoláját, azon keresztül majd valamikor elérkeznek ahhoz a ponthoz, hogy ők is tudják élvezni a művészeti erotikumot.

De ha addig is valahogyan hozzájutnak, azért nem esett sérelem sem az ő erkölcsükön, sem a közerkölcsön; mert az sem baj,

ha a szakácsné mégis bekukkant a logaritmuskönyvbe és ha a süket ember végigbóbiskolja a Wagner-előadást.

Csak egy dolgot nem szabad megengedni. Serdületlen gyerekeknek nem szabad mutogatni olyan rajzokat, amelyek a nemi életet nem a grand art komolyságával tárgyalják. Mert a komolyan felfogott erotikus képeket viszont — nézetem szerint — szabad. Azokat a tréfákat azonban, melyekkel a művészek az elmésség, a gúny, a szatira minden ötletét öntik el ezen óriási életprobléma felett, nem szabad nekik mutogatnunk. Igaz, hogy ők épp oly kevéssé értik, mint fent felsorolt urak, de ők félre is magyarázzák éppen azért, mert nem értik. Ezeket a fiatalembereket még irányítani kell és ha már meglesz a kellő judiciumuk a nemi dolgokban, akkor bátran megnézhetik Beardsley Lysistrata illusztrációit. Akkor aztán, ha van szemük és eszük, élvezetet és okulást fognak bennük találni.

A ma érvényes és kötelező felfogás azonban nem az, amit mi kifejtettünk. A mai felfogás ezt a sarkigazságot, hogy ami művészi, nem lehet erkölcstelen, nem ismeri. A büntető törvénykönyv ott, ahol a szemérem elleni vétségről szól, csak általánosságban „képes ábrázolatról" szól. Szóval nem disztingvál a művészi nuditás vagy erotikum és az aljas trágárságok között. A trágárságot — ahogy a 248. § helytelenül mondja, „fajtalanságot" — elítéli, de a művészetet meg nem védi. A büntető törvénykönyvnek reviziója alkalmával ezt a disztinkciót okvetlen meg kell tenni. Viszont az sem lenne célttévesztett dolog, ha a serdületlenekre vonatkozólag külön intézkedés vétetnék fel.

Attól azonban meg kell védeni a művészet palotáját, hogy a tudatlanság passe-partoutval járhasson-kelhessen, intézkedhessen benne. A művészet és erkölcs között felmerülhető kérdéseket szakembereknek kell eldönteniök. És törekedni kell arra, hogy ilyen vitás kérdések ne lehessenek. E célból pedig nem a művészetet kell megreformálni, hanem az embereket kell művészetre nevelni, erkölcsre és természetes, emberi gondolkozásra tanítani.

Dr. Siklóssy László

PLAKETT
BECK O. FÜLÖP MŰVE

KRÓNIKA

ESZTÉTIKAI KONGRESSZUS BERLINBEN. Az első nemzetközi esztétikai és általános művészettudományi kongresszust október 6-tól 9-ig tartották meg Berlinben. A kongresszus kiterjedt nemcsak a szoros értelemben vett esztétikára, hanem a prahisztorikus kultúrtörténetre, melléktudományokra, ú. m. a műtörténetre és a filológiára is. Ennek megfelelően a tárgyalások több szakosztályban folytak. Volt filozófiai, zene, irodalmi, képzőművészeti és történelmi szakosztály. Azonkívül két ízben a szakosztályok együttes ülést tartottak a kölcsönös értékű kérdések megvitatására. A kongresszuson az összes művelt európai államok képviselve voltak, nagyrészt az egyetemek hivatalos delegátusai által.

Az október 6-iki megnyitó ülésen a kongresszusnak tudomány-technikai célja domborodott ki, amelyet úgy lehet jellemezni, hogy a teljesen individuális és elszigetelt esztétikai teoriák helyett ezen a téren is a nemzetközi összműködést akarták megindítani. Kiderült továbbá, hogy az esztétikának ma már csak két módszere létezik: az egyik a történelmi, amely szívesen visszamegy a történelemelőtti, primitív időkig is, a másik az exaktpszichológia. Az utóbbi keretén belül ismét két irány van: az experimentális, amely laboratóriumokban kísérletekkel és kísérleti-alanyokkal dolgozik, továbbá a szűkebb értelemben tapasztalati, amely inkább megfigyeléseken nyugszik, mint mesterséges vizsgálódáson. A metafizika és a speculáció elvileg megszünt az esztétika módszere lenni, noha természetesen az introspectiv pszichológiát nem lehet a filozófiától élesen elhatárolni.

Aránylag csekély érdeklődés mutatkozott az alapvető, a szépérzés és a művészet lényegét érintő problémák iránt. E tekintetben megelégedtek a kanti formulával, vagy ennek modernebb, lélektanibb nyelven való kifejezésével. Az újabb filozófiai áramlatokkal kapcsolatban Schmied-Kovarzik bécsi és Alexander budapesti professzorok a művészi tehetséget az intuicióra próbálták visszavezetni: a két előadás közül Alexanderé volt a meggyőzőbb és a sikeresebb. Érdekes perspektíva nyílott egy általános esztétikai elméletre egy fiatal müncheni tudósnak, Lipp asszisztensének, M. Geijernek bizonyos, az esztétikában előforduló átérzésekről tartott előadásában. Azok között a dolgozatok között, amelyek a tárgyalási idő rövidsége miatt már nem kerülhettek szóbeli előadásra, hanem csak a kongresszus nyomtatványai között fognak megjelenni, az esztétikai átélés általános kérdését biológiai alapon Schiller Ottó (Budapest) igyekszik megoldani. Az együttes üléseken, mint általános kérdések, a művészet objektivitása, tömegekre való, egyetemes hatása és ezzel kapcsolatban kultúraértéke, a művészet és a természet viszonya, különösen az említett objektivitás szempontjából, végül a művészet szabadsága — szociológiai megvilágításban is — kerültek leginkább szóba.

A históriai szakosztályon Lamprecht titkos tanácsos (Lipcse) szinoptikus kiállítást mutatott be a művészet fejlődéséről a gyermekeknél és a primitív népeknél. Ugyanerről a tárgyról beszélt Kurt Busse (Lipcse is); Hoernes a bécsi egyetem professzora, a képzőművészetek eredetét célszerű foglalkozásokból származtatta le, míg Worringer (Berlin) egy még speciálisabb témával, az ornamentika keletkezésével foglalkozott. Wulff (Berlin) a képzőművészetek fejlődési vonalát a festői és a plasztikus elemek hullámzó váltakozásában látja elhúzódni. Nyers (Drezda) a zeneművészet forrásaira vonatkozó tanulmányait ismertette. Az irodalmi szakosztályban a líra, a dráma és a színpad, a képző-

elővette az irást és egyhanguan kezdte felolvasni. Hans megértette, az itélet körülbelül ez volt benne:

«A köztársaság nevében! Jean Baptiste Alois Choucroute altiszt a 26. territoriális ezredből haditörvényszéki uton golyó és puska általi halálra itéltetik. A hazaárulás és lázitás bűnében találtatik bűnösnek, mert a köztársaság elnökének látogatásakor a lövészárokban hangosan azt kiáltotta «békét mindenáron!» ez által a katonai fegyelmet megsértette, és a többi katonákat is hazafiatlan magaviseletre csábította».

Az öreg katona nyugodt tekintettel hallgatta végig halálos itéletét, aztán szólt néhány szót:

— Bajtársak, tudjátok, hogy az elsők között voltam, a kik hadiszolgálatra jelentkeztek, pedig öreg ember vagyok, jóval túl a hadköteles koron. Akkor még hittem ennek a háborúnak az igazságos voltában . . .

A tiszt egy mozdulattal elhallgattatta az öreget és már-már készült megadni a jelet a katonáknak a lövésre — de ekkor, mintha a földből nőttek volna ki, öt bajor katona lépett oda, a fegyverük czélzásra emelve.

— Fel a kezekkel! — kiáltotta vezetőjük, Hans, dörgő hangon.

A francziákat mintha megbénította volna a meglepetés. Nyilván azt hitték, az öt bajor mögött nagyobb csapat van készenlétben, hát okosabbnak tartották beletörődni sorsukba. A hadnagy kapkodott még egy pillanatig, tüzet vezényelt, elsütötte Hansra a revolverét, de nem találta el. Látva, hogy senkisem hallgat szavára, ő is megadta magát. A franczia katonák nagyon meg voltak ijedve. Egyszerre kapták fel a kezüket, mintha tornázó mozdulatokat végeznének, a fegyverük csörömpölve esett a földre.

Valamennyiük közt a halálra itélt volt a legnyugodtabb, szinte haragudni látszott, hogy megzavarták a kivégzését.

Hans a hadnagyhoz fordult és figyelmeztette, hogy valamennyien óvakodjanak mindennemü menekülési kisérlettől, a mi úgyis hiábavaló volna. Most ő veszi át a franczia katonák felett a parancsnokságot. Átvette a tiszttől a kardját s sorakoztatta a francziákat.

A menet megindult. Elől Hans, mögötte a francziák, két oldalt és hátul követte őket Hans négy bajtársa. A francziák csak most látták, mennyire túljárt a német az eszükön: az erdőben nincs egy fia német katona se több, öt embernek adták meg magukat tizenöten. Káromkodtak magukban, fojtott hangon egy nagyot, különösen a hadnagy, de már késő volt, jó fegyvereiket ott hagyták — eleget sajnálta Hans, hogy nem vihetik magukkal, de lehetetlen lett volna ötüknek tizenkét puskát is vinni s a foglyokra is vigyázni — hát bizony szegény francziák most már nem tehettek semmit sorsuk ellen.

Hans az erdőben pihenőt adott nekik, de szigorúan rájuk parancsolt, hogy maradjanak csöndben. Szavainak nyomatékot adott négy bajtársa, a kik készen tartott fegyverrel állták körül a francziák csoportját.

Estére kelve elindultak abban az irányban, a merről jöttek. Nem volt könnyü dolog hazahozni a tizenöt francziát a nehéz uton, folyton azzal a veszélylyel állva szemben, hogy valami czirkáló franczia őrjáratra bukkannak, de végre mégis sikerült. Hajnalra otthon voltak kényelmes lövészárkukban. Nagy hühóval fogadták őket, nemcsak a legénység, hanem a tisztek is. Már elveszettnek hitték valamennyiüket és tizenöt franczia fogolylyal jönnek vissza! Még az exczellenczias úr, a hadosztályparancsnok is maga elé czitálta a vitéz őrjárat parancsnokát Hanst. Azonnal őrmesterré léptették elő s hamarosan a vaskereszt első osztálya diszítette a vitéz katona mellét. Le is fényképeztette magát ezzel a dísszel, a mely álma és ábrándja minden német katonának. A fényképet pedig elküldte messze Magyarországba, Fehértó községbe, ott is Miska barátja hugának és ezt irta hozzá levélben:

— Most is mindig csak arra gondolok, mikor alkonyatkor az akáczfa virágzott és mi hármasban ott üldögéltünk a gémes kútnál. Nem tudtunk beszélni egymással, mégis megértettük egymást. Szivesen fog-e látni, ha majd a háború után odajön ennek a képnek a gazdája és kérdez valamit magától, Erzsike?

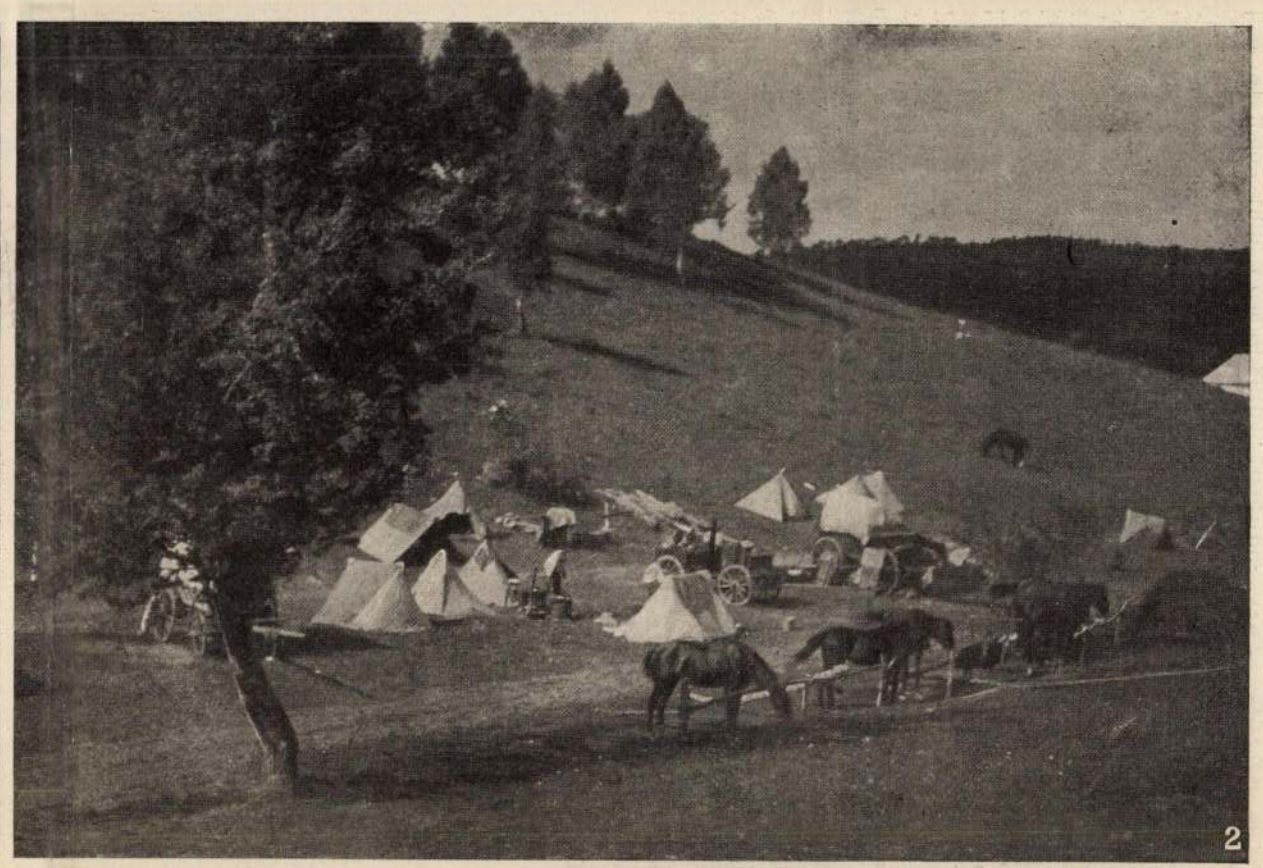

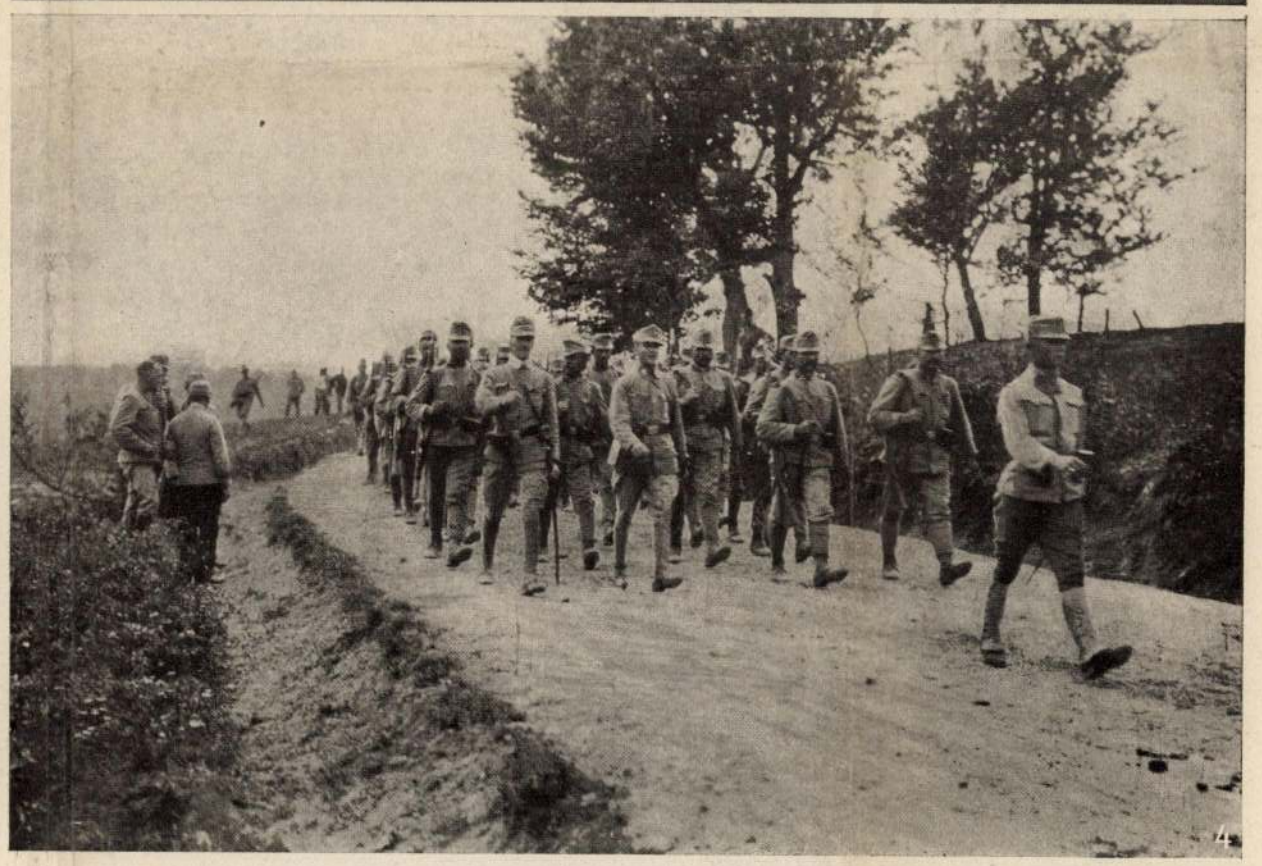

1. Hoffmann altábornagy hadtestparancsnok szemleutjáról hazatér. — 2. Train. — 3. és 4. A 19. honvédgyalogezred (pécsi fiuk).

A ZLOTA-LIPA KÖRÜLI HARCZOKBÓL. — Balogh Rudolf, a harctérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

Siklóssy L.: Marquis François de B. AGY. 1913. 63–69. l. (Arc Keppel és képekkel) —

Pancsics u. 92.

BUDAPEST
9 VIII 1912
112

Auguszta főherczegnő és Károly István főherczeg érkezése.

Gróf Tisza István miniszterelnök és báró Hazay Samu honvédelmi miniszter.

1. A szobor. — 2. Kirchner altábornagy, Károly István főherczeg és Auguszta főherczegnő. — 3. A leleplezés. — 4. Zsófia főherczegnő, Csernoch János herczegprimás és Bárczy István polgármester.

A NEMZETI ÁLDOZATKÉSZSÉG SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE. — Áldor Dezső, Szőnyi Lajos és Várkonyi Titusz felvételei.

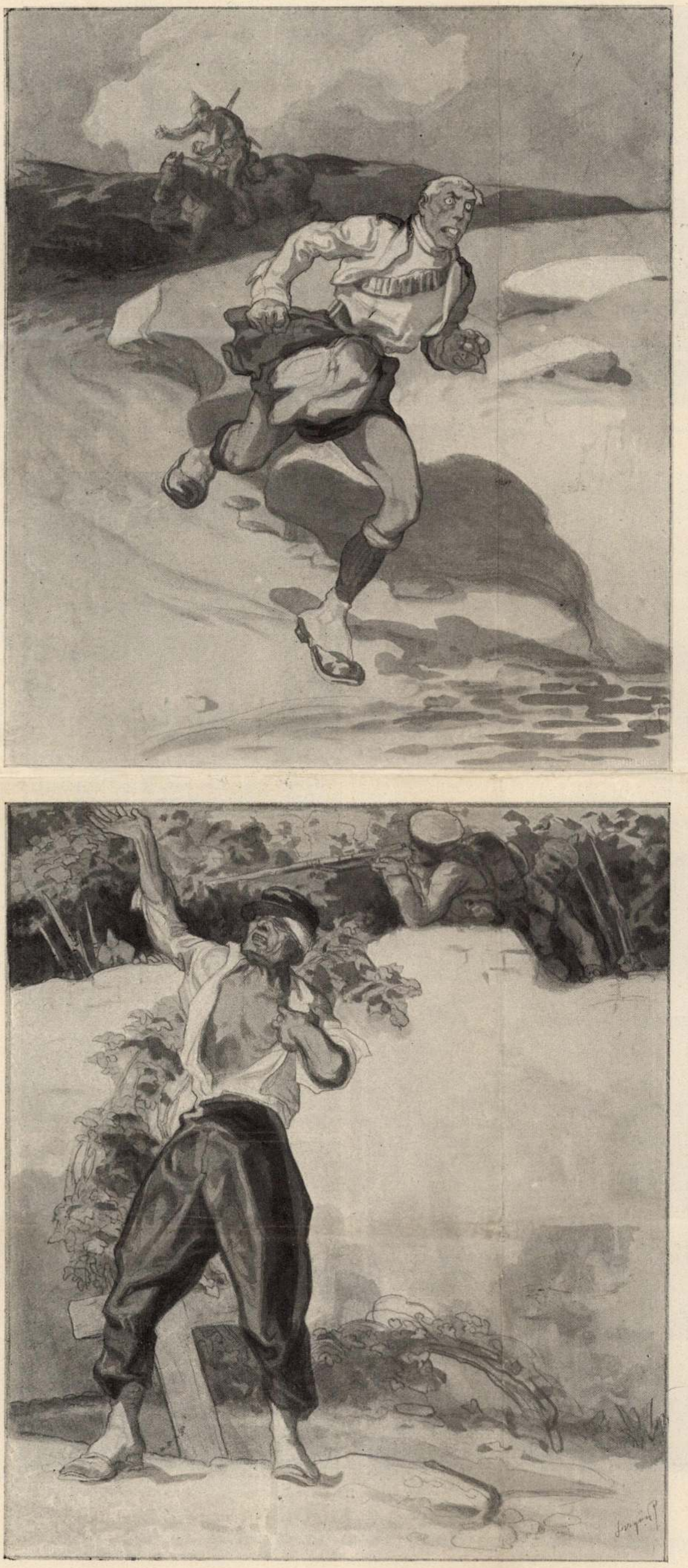

BAYROS FERENCZ RAJZAI A «VASÁRNAPI UJSÁG» SZÁMÁRA.

A művész magyarázó szövege saját rajzaihoz.

(Folytatás.)

Néhány nap mulva Hans másik, nagyon fontos, de ép oly veszedelmes őrjáratra indult. Öten voltak bajtársak, mind elszánt, vakmerő fiuk, a kik önként jelentkeztek a kalandra a melyből aligha jutnak haza elevenen. Arról volt szó, hogy be kell lopózniok a franczia lövészárkok mögötti terűletre, el kell menniök egy bizonyos pontig, meg kell figyelniök a franczia ütegek állásait, az ott levő aknákat és egyéb katonai műveket. A németek nagyobb támadásra készültek, azért volt életbevágó fontosságu, hogy mindezt megtudják.

Éjjel indultak, hosszas próbálkozás után találtak egy elég széles rést a franczia állások között: egy csapatok számára járhatatlan vizmosást, a melyet a franczíák megszállatlanul hagytak, mert azt gondolták, ezen úgyis lehetetlen katonáknak átmenni. Csakhogy Hans és társai nem hiába voltak a bajor hegyvidék fiai, tudtak ők járni olyan helyen, a hol csak a zerge jár és olyan csöndben, vigyázva, akár a zerge. Hans a holdvilágnál jól kitapasztalta a területet, csodálta is, hogy legalább őrséget nem állítanak oda.

— Német tisztek ezt nem tették volna — mondták egymás közt.

Reggelre már jócskán mögéjük jutottak a franczia elülső állásoknak. Bokortól-bokorig kúszva lopóztak előbbre az erdős, bokros területen, minden pillanatban észrevehette volna őket valami franczia őrjárat. Így telt el a nap, de pompás eredménnyel; Hans megtudott mindent, a mire utasítása volt s már délután visszafordulhattak. Nappal megjárni az utat még egyszer halálos veszedelem lett volna. Hans keresett egy alkalmas buvóhelyet az erdő egy sűrű helyén, ott elhelyezte társait, hadd aludják ki magukat estig. Ő maga nem érzett fáradtságot, izgatta is a rendkivüli helyzet, előbbre ment egy kicsit nézelődni, hátha meglát valami érdekeset. Hát egyszerre fegyvercsörgést, lábdobogást hall s a következő pillanatban buvóhelye közelében egy különös menet megy el: mintegy tiz franczia katona, egy hadnagy, egy altiszt és mögöttük egy tábori pap.

— Hát ezek micsodák? — gondolta Hans. — Nem értem, minek köztük a pap.

Ekkor látta meg, hogy a feltüzött szuronyu katonák között egy fegyvertelen halad, — őszbecsavarodó-szakállu alak, a franczia territoriális katonák egyenruhájában. Lehorgasztott fejjel, komor arczczal ment, de elég nyugodtan és elszántan. A mint egyszer hátranézett a tisztre, mintha mély megvetés lett volna a szemében.

Hans utánuk lopózott, vigyázva, a mennyire csak lehet. Nem messzire mentek, csak valami kertfalig, ott megállottak. Két katona ásót vett elő és gödröt ásott. Hans most már értette az egész dolgot. Erős szánalom fogta el az öreg katona iránt.

— Olyan becsületes képe van — gondolta. — Nem követhetett ez el valami nagy gazságot.

A pap halkan beszélt valamit az öregnek, láthatólag azért, hogy elvonja a figyelmét a gödör-ásástól, ő azonban csak mosolygott szomorúan és olyan mozdulatot tett, a mely azt jelentette: most már úgyis mindegy minden.

Aztán előlépett a hadnagy, odaállt az öreg elé és valami irásból felolvasott neki. Aztán még mondott neki néhány szót kemény, katonás hangon.

— Hogy tehet ilyet egy franczia katona! És még hozzá olyan, a ki önként jelentkezett a háborúra! — ennyit értett meg Hans a tiszt szavaiból.

Hans kezdettől fogva tisztában volt a helyzettel és már meg is volt a terve, hogy mit csinál. A mig a tiszt még beszélt valamit a hazaszeretetről, a köteles engedelmességről és kitartásról, Hans odakúszott társaihoz, felkeltette őket álmukból és elmondta nekik, a mit látott. Néhány halk szót váltottak, aztán mentek Hans után, a ki megfelelő helyekre állította fel őket, maga előbbre ment, az előbbi helyére.

Ekkor már az öreg franczia a gödör elé volt állítva s a tizenkét katona készen tartott fegyverrel állt előtte. A hadnagy megint

Bayros

Reich Milton Orzkai

B. ex libris ei.

AGY. I. 99-108
l. (Kiepekkel)

Bayros

Kiállitását ismertetik
a napilapok 1913
máj. 3.

(Művészet 1913. 236. l.)

Preux, Jean. Marquis
de Bayros. A Hét
1913 máj. 11.

M. O.

Komáromi Értesítő" IX. 181.